

TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

49. DÖNEM

**RAPORLAR,
GÖRÜŞLER,
DEĞERLENDİRMELER**

2024-2026

11-12 Nisan 2026, Ankara

TMMOB

İnşaat Mühendisleri Odası

Necatibey Cad. No: 57 Kızılay / Ankara

Tel: 0 312 294 30 00 - Faks: 294 30 88

E-posta: imo@imo.org.tr - www.imo.org.tr

Baskı

Ankamat Matbaacılık Sanayi Ltd. Şti.

1344. Cadde No: 60 İvedik OSB Yenimahalle / Ankara

Tel: (0.312) 394 54 94

İçindekiler

Sunuş	11
-------------	----

6 Şubat Depremleri Yargılama Süreçleri Hakkında Yapılan Açıklamalar

İMO, Meslektaşlarımızın Tutuklu Yargılanmasını Türkiye Büyük Millet Meclisine Taşdı	15
Meslektaşlarımızın Tutuklu Yargılanmalarına İtiraz Ediyoruz! 27 Nisan 2024	15
Kanunsuz Suç Olmaz! Aleyhe Düzenleme Geriye Yürümez! 10 Haziran 2024	19
Bilirkişiler Hâkim Yerine Geçemez, Kusur ve Oranını Belirleyemez! 26 Haziran 2024	22
Paket Program Analiz Çıktıları Değişmez Gerçeklikler Değildir! Salt Paket Program Analiz Çıktıları Üzerinden Kusur Değerlendirmesi Yapılamaz! 17 Temmuz 2024	25
Deprem Yargılamalarında Bilirkişilik Yapan Meslektaşlarımıza Çağrımızdır! 12 Eylül 2024	28
Meslektaşlarımızın Tutuklu Yargılanmalarına İtiraz Ediyoruz! 19 Kasım 2024	34
Üyelerimize Çağrımızdır 28 Nisan 2025	34
İmara Esas Jeolojik ve Jeoteknik Etüt ile Parsel Bazında Zemin Etüdü Karıştırılmamalıdır 29 Nisan 2025	37
Yürürlüğe Girmemiş Mevzuatın Uygulanma Zorunluluğu Yoktur! 8 Mayıs 2025	42
Milletvekillerine, Meclis Başkanına, Başkan Vekillerine, Meclis Adalet Komisyonu Başkanına, Adalet Bakanlığına, Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Dairesi Başkanlığına ve Siyasi Partilere Deprem Yargılamaları Hakkında Mektup Gönderildi 14 Mayıs 2025	46
6 Şubat Depremleri Sonrası Devam Eden Yargı Süreçlerinde İnşaat Mühendisi Meslektaşlarımızın Günah Keçisi İlan Edilmesine İtiraz Ediyoruz! 4 Haziran 2025	48
'Deprem Davalarında Adil Yargılama' Talebimiz TBMM'ye İletildi 1 Ekim 2025	49
Taşıyıcı Sisteme Müdahale Bütünlüğü Bozar, Sorumluluğu Değiştirir! 6 Ekim 2025 ...	50
Zemin Türü Tek Başına Yapı Güvenliğini Belirlemez; Depreme Dayanıklı Yapılar Bilimsel ve Doğru Mühendislikle Mümkündür 15 Kasım 2025	52
Adalet, Bilim ve Hukuk Devleti İçin Çağrımızdır 29 Aralık 2025	53
Zemin Kata ve Taşıyıcı Sisteme Müdahaleler Sistemi Bozar, Binayı Zayıflatır, Sorumluluğu Değiştirir! 13 Ocak 2026	55
Taşıyıcı Sisteme Müdahale Bütünlüğü Bozar, Sorumluluğu Değiştirir! - 3 1 Şubat 2026	59
Odamızdan Deprem Yargılamaları Hakkında Yargıtay Başkanlığına Yazı Gönderildi 10 Şubat 2026	61

İçindekiler

Basın Açıklamaları

Bir Daha Yaşanmasın Diye; 6 Şubat'tan Ders Alınsın, Bilime ve Mühendisliğe Kulak Verilsin! 5 Şubat 2024	73
8 Mart'ın Mücadele Ruhuyla; Özgürlüklerimizi Savunmaya Devam Ediyoruz! 8 Mart 2024	76
CHP Bursa Milletvekili Sayın Orhan Sarıbal'ın Şantiye Şefliği Hakkında Açıklamalarına Dair Yanıtımız 18 Mart 2024	77
Yaşamın Kaynağı, Doğal Bir Varlık Olan Su, Piyasa İlişkilerine Teslim Edilemez 22 Mart 2024	79
Şantiyelerde, Mühendislere Yönelik Şiddet Son Bulsun! 27 Mart 2024	81
Uyarıyoruz... Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelikte Yapılan Son Değişiklik Yapı Güvenliğinde Riskleri Daha da Büyütecek, Mühendisler Şantiyelerden Koparılacaktır 8 Nisan 2024	82
Malatya İli Özelinde, Güçlendirmeyi Bekleyen Hasarlı Yapılara Şubat 2023 Depremlerinde Ne Oldu? 22 Nisan 2024	84
Yarınlarımızın Kurucu Değerlerini Taşıyan 1 Mayıs Kutlu Olsun! 1 Mayıs 2024	85
6 Şubat Depremlerinin Gerçekleri Ortadayken Yeni Bir İmar Affı Söz Konusu Bile Olamaz! 10 Mayıs 2024	86
Teknik Personelden Tasarruf Olmaz! 20 Mayıs 2024	87
İktidarın Yarattığı Ekonomi Enkazının Bedeli Mühendislere Ödetilemez 5 Haziran 2024	89
İMO, Mesleğimizle İlgili Hukuka Aykırı İş İlanı Verenler ve Yayımlayanlar Hakkında Suç Duyurusunda Bulundu! 26 Temmuz 2024	90
Seçim Yok Zam Var: Önce Elektrik Şimdi Doğalgaz 2 Ağustos 2024	90
Büyük Marmara Depreminin 25. Yılı: Alınmayan Tedbirler, Yeni Bir Felaketin Habercisidir! 16 Ağustos 2024	91
Yeni Eğitim Öğretim Dönemi Dolayısıyla İnşaat Mühendisliği Bölüm Başkanlarına Gönderilen Mektup 16 Ağustos 2024	94
İnşaat Mühendisliği Bölümlerine Yeni Başlayacak Olan Öğrencilerimizi Kutlarız 16 Ağustos 2024	95
Ekonomi Politikalarındaki Hataların Bedeli Emeğiyle Geçinenlere, Emeklilere Ödetilemez! 22 Ağustos 2024	96
Demokrasiyi ve Hukukun Üstünlüğünü 12 Eylül'ün Karanlığına Teslim Etmeyeceğiz 12 Eylül 2024	97
Şantiyelerde Meslektaşlarımıza Yönelik Şiddete Karşı Derhal Önlem Alınmalıdır 21 Eylül 2024	97
Savaşa Hayır; İsrail Devleti'nin Saldırganlığı Son Bulmalıdır 1 Ekim 2024	98
Kadın Cinayetlerine Karşı Susmayacağız, Mücadelemizden Vazgeçmeyeceğiz! 9 Ekim 2024	99
Depremden Etkilenen Yurttaşlarımıza Geçmiş Olsun 16 Ekim 2024	100

İçindekiler

2011 Van Depremlerinden 2020 İzmir Depremine: Rant Uğruna Deprem Güvenliğinden Vazgeçmenin Bedeli 23 Ekim 2024	100
Düzce Depreminin 25. Yılı: Afetlere Hazırlıkta Kaybedilen Çeyrek Asır 12 Kasım 2024	102
Hayatın Her Alanında Ayrımcılığa Karşı Durmaya Devam Edeceğiz 25 Kasım 2024	103
Yapı Güvenliği Ticari İlişkilere Kurban Edilemez! 29 Kasım 2024	104
Devletin Tüm Organlarını ve Tüm Kurumlarını Yaşam Hakkını Korumak İçin Göreve Davet Ediyoruz 12 Aralık 2024	105
70. Yılıımızın Onuru ve Gururuyla, Tüm Meslektaşlarımızın İnşaat Mühendisleri Günü Kutlu Olsun! 19 Aralık 2024	107
Kamu Emekçilerinin Haklı Taleplerinin Yanındayız! 13 Ocak 2025	108
Bolu Kartalkaya'da Çıkan Yangın, Yapılarımızın Yangın Gibi Afetlere Karşı Hazırlıksızlığını Gözler Önüne Sermiştir 21 Ocak 2025	108
Elazığ-Sivrice Depreminde Yitirdiklerimizi Saygıyla Anıyoruz 24 Ocak 2025	109
6 Şubat Depremlerinin 2. Yılı: Türkiye Sıradaki Afeti Çaresizce Beklemektedir! Sorumlular Bir An Önce Harekete Geçmelidir! 6 Şubat 2025	109
Haklarımız ve Özgürlüklerimiz için Susmuyoruz, İtaat Etmiyoruz 8 Mart 2025	113
Şantiyede Şiddete Son! 8 Mart 2025	114
Küresel Su Döngüsündeki Değişikliklerin Ülkemizdeki Etkilerine Hazırlıklı Olmalıyız! 22 Mart 2025	115
Hukukun Üstünlüğü Olmadan Yurttaşlık Haklarımız da Mesleki Haklarımız da Güvende Değildir! 23 Mart 2025	116
"Enflasyonla Mücadelede" Enerji Fiyatlarındaki Artış Hız Kesmiyor 7 Nisan 2025	117
Odamızdan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığına, Hasar Tespiti Çalışmaları Hakkında Yazı Gönderildi 24 Nisan 2025	117
Depreme Hazırlık Geciktikçe Riskler Artıyor 25 Nisan 2025	118
Bilimle, Emeğimizle, Dayanışmayla: 1 Mayıs Kutlu Olsun! 30 Nisan 2025	120
Deprem Yargılamaları Hakkında Mektup Gönderildi 14 Mayıs 2025	121
Kadının Çalışma Hakkı Annelikle Sınırlanamaz! 15 Mayıs 2025	123
"Teknik Rapor" Adı Altında Belgeler Düzenlenmesi Hakkında Meslektaşlarımıza Yönelik Çağrı 21 Mayıs 2025	124
Emperyalist Saldırganlığa, İşgale ve Savaşa Hayır diyoruz! 18 Haziran 2025	126
Konut Sorunu Yaşamsal Bir Sorundur 27 Haziran 2025	127
Eskişehir'de Meydana Gelen Yangınla İlgili Açıklama 24 Temmuz 2025	128
Sahte Belgelerle Mühendislik Yapmaya Çalışanlar Hakkında Açıklama 4 Ağustos 2025	128
Depreme Hazırlıkta Kayıp 26 Yıl: Depremler Değil, İhmal Öldürüyor 15 Ağustos 2025	129
Halk İradesi Mahkeme Kararlarıyla Yok Sayılamaz! 3 Eylül 2025	132

İçindekiler

Kamu Hizmeti Veren Yapılar Halkındır, Satılamaz! 10 Eylül 2025	133
Askeri Cuntadan Sivil Vesayete: Demokrasiyi ve Halk İradesini Savunmaya Devam Edeceğiz! 12 Eylül 2025	134
Mühendislik Onuru Yok Sayılamaz! 12 Eylül 2025	135
Hukukun Üstünlüğünü, Yargı Bağımsızlığını ve Halkın İradesini Kararlılıkla Savunmaya Devam Ediyoruz! 15 Eylül 2025	136
Şantiye Şefliği Yönetmeliği Değişikliklerine Karşı Uyarıyoruz; Halkın Can ve Mal Güvenliği Tehlikeye Atılıyor! 19 Eylül 2025	137
Siyasi İrade Öğrencilerin Özgürlüklerini Kısıtlamak Yerine, Yaşam Koşullarını İyileştirmeye Odaklanmalıdır! 23 Eylül 2025	139
Mesleki Haklarımız ve Toplumun Güvenliği İçin TBMM'yi Göreve Çağırıyoruz 1 Ekim 2025	140
Deprem Gerçeğini Yok Saymanın Bedeli: Van Depremlerinden Günümüze Aynı Sorumsuzluk Aynı Yıkım 23 Ekim 2025	142
Yurttaşlarımızın Güvenli Konutlarda Yaşama ve Yapı Güvenliğine İlişkin Bilgi Edinme Hakkı Vardır! 3 Kasım 2025	144
Haklarımızdan, Hayatlarımızdan ve Özgürlüğümüzden Vazgeçmiyoruz 25 Kasım 2025	146
19 Aralık İnşaat Mühendisleri Günümüz ve Odamızın Kuruluşunun 71. Yılı Kutlu Olsun! 19 Aralık 2025	147
Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Daire Başkanlığı'na Acil Çağrımızdır 24 Aralık 2025	148
Ekonomik Krizin Faturası Mühendise ve Emekliye Kesilemez! İnsanca Yaşam, Güvenceli Gelecek ve Emeğimizin Karşılığını İstiyoruz! 5 Ocak 2026	148
Erzurum Kongre Binası İçin Çözüm Yıkım Değil, Bilimsel Güçlendirmedir! 15 Ocak 2026	150
Riskler Biliniyor, Önlem Alınmıyor: 6 Şubat Depremlerinin 3. Yılında Bugün, Dünden Daha Hazır Değiliz! 6 Şubat 2026	151
Ölümleri Kanıksamak mı, Sistemi Değiştirmek mi? 7 Şubat 2026	153
Şube Genel Kurulları Divan Başkanlıklarına Sunulan Mesaj 14 Şubat 2026	155
Demokrasiye, Laikliğe ve Bilime Sahip Çıkıyor; Mesleğimizi ve Geleceğimizi Savunuyoruz 19 Şubat 2026	156
Okullarda Şiddete Karşı Somut Adımlar Atılmalı, Güvenli Bir Eğitim Ortamı Oluşturulmalıdır 3 Mart 2026	157
8 Mart'ta Bir Kez Daha Söylüyoruz: Eşitlikten, Yaşamdand ve Adaletten Vazgeçmiyoruz 7 Mart 2026	157
Şantiyelerde Meslektaşlarımıza Yönelik Şiddet Kabul Edilemez: Kamusal Hizmet Veren Mühendislerin Can Güvenliği Sağlanmalıdır! 12 Mart 2026	159
Su Bir Ticari Meta Değil, Yaşamın Temelidir, Kamu Eliyle Yönetilmelidir! 22 Mart 2026	160

İçindekiler

TMMOB ve Bağılı Odalarla Yapılan Ortak Basın Açıklamaları

“Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” Laiklik Düşmanı, Bilimi ve Fenni Dışlayan Gerici Bir Eğitim-Öğretim Modelidir! Kabul Etmiyoruz! 9 Mayıs 2024	161
TMMOB Elektrik, İnşaat, Makina Mühendisleri Odaları ve Mimarlar Odasının Grand Kartal Otel Yangını Raporu açıklandı 21 Şubat 2025	163

Değerlendirmeler, görüşler, raporlar

18 Nisan 2024 Tokat Sulusaray Merkezli Depremi Durum Tespit Raporu 18 Nisan 2024	169
D-755 Üzerinde Yaşanan Göçük ile İlgili Değerlendirme Raporu 21 Temmuz 2024	171
Bolu Kartalkaya Grand Kartal Otel Yangını Değerlendirme Raporu 29 Ocak 2025	174
İnşaat Mühendisliği Eğitiminde Kontenjanlar 20 Şubat 2025	179
İMO Hasar Tespit Çalışmayı Özet Rapor 12 Aralık 2025	193
Havza Kuraklık Yönetim Planlarında Hidrolojik Model Seçimi 27 Mart 2026	195
<u>Kurumlara Gönderilen Görüş ve Öneriler</u>	
Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak .... Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ ile ilgili TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası'nın Görüş ve Önerileri 17 Mayıs 2024	202
Taşkın Kanunu Hakkında Oda Görüşü 11 Haziran 2024	208
Muvafakatin Zorunlu Olması Gerekliliği Hakkında Bakanlığa Gönderilen Yazı 7 Ağustos 2024	214
Belediyelerin 'Tip Proje Üretim Hizmeti' Vermesi Hususunda Belediyelere Gönderilen Yazı 10 Eylül 2024	216
Yapı Ustaları Hakkında Yönetmelik Taslağı Hakkında Oda Görüşü 30 Eylül 2024	218
“Özel Hukuk Tüzel Kişilerinin Birlikte Hizmeti Vermesine İlişkin Usul ve Esaslar” Hakkında Oda Görüşü 2 Ekim 2024	219
Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Hakkında Oda Görüşü 4 Kasım 2024	220
Kazı Destek Yapıları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağının Genel Üzerindeki Oda Görüşü 6 Kasım 2024	222
Mimarlık Mühendislik Hizmetlerinde Uzmanlık Çalışmayı ile İlgili Oda Görüşü 18 Aralık 2024	223
Ülkemiz Yapı Stoku Envanterinin Çıkarılması Hakkında Bakanlığa Gönderilen Yazı 23 Aralık 2024	230
Konaklama Tesislerinin Deprem Dayanımlarının Belirlenmesi ve Gerekli Önlemlerin Alınması Konusunda Kurumlara Gönderilen Yazı 19 Şubat 2025	231
Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı Hakkında Oda Görüşü 7 Mart 2025	233

İçindekiler

Kazı Destek Yapıları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı Hakkında Oda Görüşü 25 Nisan 2025.....	234
Performans Analizi Hakkında Kamu Kurumlarına Gönderilen Yazı 2 Haziran 2025 ...	236
Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelik ile İlgili Oda Görüşleri 11 Temmuz 2025.....	239
Yapı Müteahhitlerinin Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik Değişikliği Hakkında Oda Görüşü 11 Temmuz 2025.....	241
Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik Taslağı Hakkında Oda Görüşü 1 Ağustos 2025.....	242
Sahte Belgelerle ve Yetkisiz Kişilerce Mühendislik Hizmetinin Verilmesinin Önlenmesi Hakkında Kurumlara Gönderilen Yazı 17 Eylül 2025.....	247
3D Baskı Teknolojisi ile Yapılacak Yapıların Tasarım, Hesap ve Yapım Esasları Taslağı ile İlgili Oda Görüşü 14 Ocak 2026.....	248
Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı Hakkında Oda Görüşü 14 Ocak 2026.....	250
Hafif Çelik Binaların Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarına Dair Yönetmelik Taslağı Hakkında Oda Görüşü 14 Ocak 2026.....	251
Güçlendirme Yöntemlerine İlişkin Tasarım, Hesap ve Yapım Esasları Taslağı Hakkında Oda Görüşü 14 Ocak 2026.....	252
Kırşehir’de Yapılması Planlanan Altın Madeni Ocağı Zenginleştirme ve Maden Atığı Depolama Tesisi Projesi ile İlgili ÇED Raporu Hakkında Oda Görüşü 12 Şubat 2026.....	258

Kongre, Sempozyum, Etkinlik ve Çeşitli Toplantılarda Yapılan Konuşmalar

İnşaat Mühendisliği Hizmetinde 70, 60, 50, 40 ve 25. Yıl Töreni 19 Aralık 2024.....	271
TMMOB Genel Kurulu 31 Mayıs 2024.....	273
Deprem ve Yapı Bilimi Günleri 3 Şubat 2025.....	274
Şubat 2023 Depremleri Sempozyumu 14 Şubat 2025.....	278
Şubat 2023 Depremleri Sempozyumu 14 Şubat 2025.....	280
Kıyı Ege’de Deprem Gerçeği ve Afet Yönetimi Çalıştayı 22 Şubat 2025.....	286
Geleceğin İnşaat Mühendisliği Çalıştayı 28 Şubat 2025.....	288
İnşaat Yönetimi Paneli 12 Nisan 2025.....	290
TMMOB 48. Dönem I. Danışma Kurulu 17 Mayıs 2025.....	291
11. Ulusal Beton Kongresi 22 Mayıs 2025.....	294
Tahribatsız Yapı ve Zemin İzleme Yöntemleri Çalıştayı 26 Mayıs 2025.....	296
Trafik Güvenliği Çalıştayı ve Sergisi 28 Mayıs 2025.....	298
İTB-SİM Belgeli Meslektaşlarımızın Sorunlarını Konuşuyoruz Etkinliği 23 Ağustos 2025.....	299

İçindekiler

2. İnşaat Mühendisliği Kurultayına Hazırlık Çalıştayı 5 Ekim 2025	300
10. Türkiye Deprem Mühendisliği Konferansı 8 Ekim 2025	302
10. Geoteknik Sempozyumu 7 Kasım 2025	303
Hasar Tespit Çalıştayı 12 Aralık 2025	305
TMMOB 15. Enerji Sempozyumu 12 Aralık 2025	306
2. İnşaat Mühendisliği Kurultayı 13 Aralık 2025	307
KTMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Geleneksel Yeni Yıl Resepsiyonu 16 Aralık 2025	309
İnşaat Mühendisliği Hizmetinde 25. Yıl Töreni 18 Aralık 2025	310
İnşaat Mühendisliği Hizmetinde 40, 50, 60, 70. Yıl Töreni 22 Aralık 2025	312
TMMOB Yerel Yönetimler ve Demokrasi Sempozyumu 10 Ocak 2026	313
İMO İstanbul Şube Genel Kurulu 14 Şubat 2026	314
İMO Ankara Şube Genel Kurulu 14 Şubat 2026	317

Basında İMO	321
--------------------	-----

Sunuş

Değerli Meslektaşımız,

Elinizdeki bu kitap, İnşaat Mühendisleri Odasının 49. Çalışma Dönemi boyunca toplumsal ve mesleki sorumluluk bilinciyle ürettiği düşünsel ve mesleki-politik birikimin bir özetidir.

“Raporlar, Görüşler, Değerlendirmeler” başlığını taşıyan bu çalışma dikkatle incelendiğinde, sadece bir arşiv belgesi değil, aynı zamanda Odamızın mesleki-politik duruşunun yazılı bir beyanı olduğu fark edilecektir. Kitapta yer alan basın açıklamalarımızdan teknik raporlarımıza kadar her satır, rantın mühendislik biliminin önüne geçirilmesine, doğanın ve kentsel varlıklarımızın sermayeye kurban edilmesine ve meslektaşlarımızın sömürülerek emeğinin hiçe sayılmasına karşı yürüttüğümüz mücadeledeki kararlılığımızı yansıtmaktadır.

Çalışma dönemimiz boyunca, ülkemizin içinden geçtiği zorlu süreçlerde sessiz kalmadık. 6 Şubat depremlerinin ardından yaşanan hukuki süreçlerin takipçisi olurken, kentlerimizin doğa olayları karşısında yıkıma uğramayacak bir yapısal güvenliğe kavuşturulması ve mühendislik biliminin bu süreçteki hayati öneminin altını çizmekten geri durmadık. Yapı denetim sistemindeki aksaklıklardan kentsel dönüşüm adı altındaki mülksüzleştirme çabalarına, mühendislerin asgari ücret ve özlük hakları mücadelesinden şantiyelerdeki şiddet sarmalına kadar her konuda sözümüzü sakınmadan söyledik. Bu kitapta yer alan her görüş ve değerlendirme, İMO'nun meslektaşlarının ve toplumun vicdanı, bilimin sesi olma misyonunun birer parçasıdır.

İnşaat Mühendisleri Odası, sermayenin değil halkın hizmetinde bir mühendislik anlayışını savunmaya devam edecektir. Bu dokümanların, hem meslektaşlarımızın hak arama mücadelesinde birer referans kaynağı olacağını hem de karar vericiler için bilimsel bir uyarı niteliği taşıdığını düşünüyoruz. Kamusal denetimin zayıflatıldığı, mühendislik hizmetlerinin değersizleştirilmeye çalışıldığı bir dönemde; örgütlü gücümüzle ürettiğimiz bu verilerin, daha güvenli ve adil bir gelecek kurma yolunda bizlere rehberlik edeceğine inanıyoruz.

Bu kıymetli birikimin oluşmasına katkı sunan tüm kurullarımıza, komisyonlarımıza ve görüşleriyle bizleri güçlendiren üyelerimize teşekkür ediyoruz. Mücadelemiz ve üretimimiz, bilimin ışığında kesintisiz devam edecektir.

Saygılarımızla,

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
49. Dönem Yönetim Kurulu

6 Şubat Depremleri Yargılama Süreçleri Hakkında Yapılan Açıklamalar

İMO, Meslektaşlarımızın Tutuklu Yargılanmasını Türkiye Büyük Millet Meclisine Taşdı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası tarafından, 6 Şubat Depremleri sonrası yürütülen yargı süreçlerinde tutuklu yargılanan meslektaşlarımız hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisi başta olmak üzere ilgili makamlar nezdinde sorunun çözümüne yönelik çalışma başlatıldı.

6 Şubat Depremlerinin ardından, alınması gereken tedbirleri almayarak görevi ihmal suçu işleyen, çıkardıkları imar aflarıyla risk üzerine risk yaratan ve üstüne bir de imar affından faydalanacak binaların güvenliğini teknik incelemeyen kaçırarak yöneticiler yargı süreçlerinden muaf tutulurken meslektaşlarımız günah keçisi ilan edildi. İMO tarafından sorunun çözümü hakkında yürütülen çalışmalar kapsamında basın açıklamaları yapıldı, raporlar ve görüşler oluşturularak adli makamlara, ilgili kurum ve kuruluşlara iletildi. Son olarak İMO Yönetim Kurulu, İMO'ya bağlı 26 Şube Başkanıyla birlikte Ankara'da bir basın toplantısı gerçekleştirdi.

Tutuklu meslektaşlarımızın serbest bırakılarak tutuksuz yargılanması ve 6 Şubat Depremlerinin yol açtığı yıkımda asil sorumluların yargılanması konusunda İMO'nun yürüttüğü çalışmalar TBMM'de devam etti.

İMO tarafından hazırlanan "Meslektaşlarımızın Tutuklu Yargılanmalarına İtiraz Ediyoruz!" başlıklı açıklama; TBMM Başkanlığı, TBMM Adalet Komisyonu, TBMM'de grubu bulunan partilerin grup başkanlıkları, milletvekilleri, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Birliklik Dairesi Başkanlığı, Türkiye Barolar Birliği, Depremden Etkilenen 11 İlin Baro Başkanlıkları, Üniversitelerin İnşaat Mühendisliği Bölüm Başkanlıklarına Oda Merkezince gönderilirken Şubeler tarafından da hinterlandında bulunan milletvekillerine, baro başkanlıklarına, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerine gönderildi.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası tarafından, 6 Şubat Depremleri hakkında yargı süreçlerinin adil bir şekilde yürütülmesi ve tutuklu meslektaşlarımızın serbest bırakılması için sonuç alınana kadar mücadele edileceği vurgulandı.

Meslektaşlarımızın Tutuklu Yargılanmalarına İtiraz Ediyoruz!

27 Nisan 2024

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak 6 Şubat Depremlerinin ardından başlayan soruşturma ve yargı süreçlerine dair 15 Mart 2023 ve 13 Aralık 2023 tarihli açıklamalarımızda yıkılan ve hasar gören on binlerce yapının sorumluluklarının hem cezai hem de hukuki yönden meslektaşlarımızın omuzlarına yüklenmeye çalışıldığını belirtmiştik.

6 Şubat Depremlerinin yaratmış olduğu yıkımda sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması ve bu kişilerden hukuk nezdinde hesap sorulması gerekmektedir.

Yaptığımız açıklamalarımızda, başlayan yargı süreçlerinin seyrine bakıldığında, gerçek kusurların ortaya çıkarılmasından uzaklaşıldığı, eksik ve hatalı yaklaşımlar içerdiği, Odamızın 03/11/2023 tarihinde yayımladığı Şubat 2023 Depremlerinde Binaları Hasar Göreverek Yıkılan Statik Proje Mühendislerinin Yargılanmalarında Esas Alınacak Birliklik Raporlarının Teknik Yaklaşımı çalışmasının üniversitelere ait birliklik raporlarında dikkate alınmadığı yönündeki tespitlerimizi ve pek çok statik proje müellifi meslektaşımızın tutuklanarak günah keçisi ilan

edilmeye çalışıldığı, gerçek sorumluların ise gizlenmeye çalışıldığına dair kaygılarımızı dile getirmiştik.

Maalesef soruşturmaların başlamasından beri geçen 16 aylık süre, tespit ve kaygılarımızın haklılığını ortaya koymuştur. 6 Şubat Depremlerinin kendine özgü, olağandışı ve öngörülemez niteliklerine yönelik devam eden bilimsel çalışmalar; yapı, deprem ve yapıldığı dönemde geçerli olan mevzuat ilişkisi ile Odamız başta olmak üzere ilgili tüm tarafların konuya dair bilimsel ve hukuki çalışmaları soruşturma ve kovuşturma aşamalarında dikkate alınmamaktadır. Hukuki ve teknik gerekliliklere uygun olmayan bilirkişi raporları doğrultusunda meslektaşlarımızın hukuksuz şekilde tutuklu yargılanmaları ile adalet sağlanamayacağı gibi kamuoyunda oluşan tepkiler meslektaşlarımıza yönlendirilerek gerçek sorumluların cezalandırılması engellenmekte; bu durum mesleğimizin ve meslektaşlarımızın topyekûn cezalandırılması haline dönüşmektedir.

Ülkemizdeki riskli yapı stokunun varlığının hemen herkes tarafından bilinmesi, biz dahil ilgili tüm kuruluşların önlem alınması gerektiğini dillendirmesi ve bu önlemlerin neler olduğunu söylemesine rağmen 20 yıldır hiçbir eylemde bulunmayan, imar aflarıyla risk üzerine risk yaratan, yapıların nihai denetimini yapan yöneticiler ve karar alıcılar aklanıyor. Deprem nedeniyle yıkılan binada can kaybı olmuşsa ne zaman, hangi koşullarda, hangi mevzuata göre proje hazırladığı, kontrol ettiği, uyguladığı önemli olmaksızın mühendisler tutuklu yargılanıyor. Sadece yapıda sonradan projeye aykırı şekilde kolon kesme, duvar yıkma gibi değişikliklerin yapıldığının ispatı halinde tahliye ediliyorlar.

Oysa ki proje müellifi mühendisin görevi proje tarihindeki mevzuata uygun proje hazırlamak, uygulamacı ve denetçi mühendislerin görevi ise projeye uygun imalat ve denetim yapmaktır. Mühendislerin imar planlarını değiştirme, deprem haritalarını güncelleme, yapılara kullanma izni verme yetkileri bulunmamaktadır.

Ayrıca belirtmek gerekir ki deprem yargılamalarında binanın inşa edildiği tarihte mühendisin yaptığı proje kusurlu bulursa dahi kusurlu olduğu hususların yıkımda ne şekilde ve ne derecede etken olduğunun ortaya çıkarılması, adil yargılanma hakkının gereğidir.

Yıkılan binaların hangi sebepten yıkıldığı net olarak ortaya konulmadan, yıkım sebepleri ve sorumluluk zinciri tespit edilmeden, bazı eksiklikler nedeni ile bilirkişi raporlarında yıkımda kusurlu olarak gösterilen tasarım, yapım ve denetimden sorumlu meslektaşlarımız halen cezaevlerinde tutuklu bulunmaktadır.

Görülen odur ki yıkılan ve hasar gören on binlerce yapının sorumlulukları meslektaşlarımızın omuzlarına yüklenmeye çalışılmaktadır. İmar afları, planlamalar, zemin seçimleri, denetimsizlik, vb. sistemsel zafiyet ve sorunlar göz ardı edilip, siyasi ve idari kararlar yok sayılıp, sadece meslektaşlarımızın kovuşturmaya tabi tutulmaları, adaleti sağlamaktan ziyade yeni adaletsizliklere yol açmaktadır.

Oysa ki Adalet; suç işleyen cezalandırılmasını, suçla ilgili olmayan kişilerin ise, haksız isnatlardan, toplum nezdindeki itibarlarının zedelenmesinden korumasını gerektirir.

Bu nedenle de ceza hukukunun temel ilkelerinden birisi de suçluluğu mahkeme kararı ile sabit oluncaya kadar bir kimsenin suçlu sayılamayacağını ifade eden masumiyet karinesidir. Bu karine adil yargılanma hakkının da temelidir.

Ancak yaşanan bu süreçte masumiyet karinesi meslektaşlarımız açısından, suçsuz olmadığı hükmen sabit oluncaya kadar suçlu sayılacaktır şeklinde tersine çevrilmiş gözükmektedir. Yaşanan süreçte tutuklamalar bir tedbir olmaktan çıkmış öne alınmış ceza gibi uygulanmaya başlanmıştır. Meslektaşlarımız ise kendilerine yöneltilmiş suç isnadı nedeniyle zan altında kalmakta, toplum nezdinde itibarları zedelenmekte, tutukluluk durumları nedeni ile çalışamaz hale geldiklerinden aynı zamanda büyük bir ekonomik yıkımla da karşı karşıya bırakılmaktadırlar.

Öyle ki 1999 Depremi sonrası açılan tazminat davalarında Yargıtay, sorumluların kusurlarını değerlendiren depremin şiddetinin kaçınılmaz olarak hasar meydana getirdiği, bu nedenle

sorumluların kusur oranlarında indirim yapılması gerektiğini kabul etmiş ve bu kabul yerleşik içtihat haline gelmiştir.

6 Şubat'ta öngörülemeyen ve beklenmedik şekilde art arda 7,7 ve 7,6 büyüklüğünde 2 yıkıcı deprem meydana gelmiş ve sonrasında ise binlerce artçı deprem yıkımları artırmıştır. Oluşum şekli, faydaki kırığın ilerlemesi ve neden olduğu şiddet açısından öngörülememiş 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleriyle ilgili bilimsel çalışmalar devam etmektedir ve edinilen tecrübeler ışığında deprem yönetmeliğinde değişiklik yapılması da olağandır, olması gerektir.

Türkiye'de yapılar, mevcut ve önceki mevzuata göre öngörülen, tasarım depremi dikkate alınarak projelendirilmekte ve inşa edilmektedir. Yine aynı mevzuata göre konut binaları için "depreme dayanıklı yapı" tanımı yapının hasar almaması değil, can kaybına yol açacak şekilde yıkılmamasını ifade etmektedir.

Bu durumda, ilk depremde mevzuata uygun şekilde projesini hazırladığı bina can kaybı oluşturacak şekilde yıkılmamış olan mühendisin artık sonradan oluşacak kayıplardan sorumlu tutulması mümkün değildir. Hatta ilk deprem nedeniyle yıkımda dahi öngörülenden çok daha büyük olan depremin kusur tespitinde dikkate alınması mutlak bir zorunluluktur.

Bununla birlikte, yıkılmış bir binadan alınan beton karot numunelerinden elde edilecek basınç dayanımı değerlerinin, o binada kullanılan betonun ilk baştaki basınç dayanım değerini yansıtmayacağı bilinmelidir.

Tüm bu hususlar meslektaşlarımız ve vekillerince yargılamalarda belirtilmesine, Odamızın 03/11/2023 tarihinde yayımladığı Şubat 2023 Depremlerinde Binaları Hasar Görerek Yıkılan Statik Proje Mühendislerinin Yargılanmalarında Esas Alınacak Bilirkişi Raporlarının Teknik Yaklaşımı çalışmasında detaylarıyla ifade etmemize rağmen meslektaşlarımız tutuklu yargılanmaya devam etmektedir.

Tutuklu yargılanan meslektaşlarımızın savunma hakları da ağır şekilde ihlal edilmektedir. Yaptıkları işi en iyi bilen kişiler olarak "şüpheden sanık yararlanır" ilkesinden faydalanamazken ve masumiyetlerini ispatlamak külfetiyle yükümlü kılınırlarken, kendilerini savunmak için gerekli olan araştırma, inceleme, analiz imkanlarından tutuklu oldukları için büyük oranda yoksun kalmaktadırlar.

Bu aşamada bazı hukuki değerlendirmelerin yapılması da zaruri görülmektedir.

CMK 100 uyarınca tutuklama kararı verilebilmesi için;

1. Kuvvetli Suç Şüphesi: Tutuklama kararı verilebilmesi için ilk şart, şüpheli veya sanık hakkında "Kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin" bulunmasıdır. Kuvvetli suç şüphesi, şüpheli veya sanığın suçu işlediğine dair yüksek bir ihtimal bulunmasıdır.
2. Tutuklama Nedeni: Tutuklama kararı verilebilmesi için kuvvetli suç şüphesi mevcut olsa bile, ayrıca bir "tutuklama nedeni" de bulunmalıdır. Tek başına kuvvetli suç şüphesi tutuklama kararı için yeterli değildir. (CMK m.100/1).

Bu kapsamda CMK 100 kapsamında aranan "tutuklama nedeni" şüpheli veya sanığın "kaçması veya kaçması şüphesini uyandıracak somut olguların varlığı" ve/veya şüpheli veya sanığın "delillerin karartılacağı" konusunda kuvvetli şüphe halinin varlığı gerekmektedir.

Sadece katalog suçlar bakımından, kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde bir tutuklama nedeninin de mevcut olduğu kabul edilir. Burada ayrıca sanığın kaçma ve/veya delilleri karartma şüphesi olduğu katalog suç olması sebebiyle kanunen varsayılmaktadır.

Meslektaşlarımızın yargılandığı taksirli suçlar ise CMK uyarınca katalog suç kapsamında değildir.

Tutuksuz yargılanma bir haktır. Hukukumuzda ve evrensel hukukta tutuklama ve tutukluluğun devamı kararları koruma tedbiridir. Koruma tedbiri olması sebebiyle geçici olma, kanuna dayanma, orantılı olma, araç olma, hâkim kararına dayanma, suç şüphesinin belli bir yoğunlukta olması ve ceza muhakemesinin amacını gerçekleştirmeye matuf olma özellikleri aran-

maktadır. Diğer taraftan kanunda yazılı tutuklama sebepleri bulunsa dahi hâkim mutlak bir biçimde tutuklama kararı vermeye mecbur değildir. Hâkim, kişinin tutuklanmasının gerçekten zorunlu olup olmadığını her aşamada araştırmakla yükümlüdür.

Diğer taraftan CMK m.101/2 md. tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya bu husustaki bir tahliye isteminin reddine ilişkin kararlarda; kuvvetli suç şüphesini, tutuklama nedenlerinin varlığını ve tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu gösteren delillerin somut olgularla gerekçelendirilmesi emredici kural olarak kabul edilmiştir.

AYM ve AİHM kararlarında da tutukluluğun geçici bir koruma tedbiri olduğu, infaza dönüşmemesi gerektiği ve en son başvurulması gereken adli kontrol tedbiri olması gerektiği sıklıkla vurgulanmıştır. Tutuklama en son tedbirdir. Tutuklama, bir ceza veya cezanın infazı aracı değildir. Tutuklama nedenleri ortadan kalkınca tutuklama tedbirine de son verilmelidir. AİHM ve Anayasa Mahkemesi, yargılamanın başında var olan tutuklama nedenlerinin daha sonraki aşamalarda devam edip etmediğinin daha sıkı bir değerlendirmeye tabi tutulması gerektiğini kabul etmektedir. Yargılamaya konu deliller toplanmış ve sanığın delillere etki etmesinin mümkün olmadığı hallerde tutuklama nedenleri de ortadan kalkmıştır.

CMK 109. maddedeki adli kontrol müessesesinin tutuklamaya göre öncelikle uygulanması gerekir. AİHM de içtihatlarında, tutuklamanın en son önlem olarak uygulanması gerektiğinden bahsetmekte; başka bir önlemlerle tutuklamadan sağlanan yarar sağlanabilecekse, tutuklama yoluna gidilmemesi gerektiğini vurgulanmaktadır.

Halihazırdaki deprem yargılamalarında, yargılamaya dayanak olacak belgelerin çok büyük çoğunluğunun kamu kurumlarında bulunmasına, yıkılan binalardan numuneler alınmasına, toplanacak delil kalmamış, dolayısıyla tutuklu meslektaşlarımızın delil karartma ihtimali kalmamış olmasına rağmen tutukluluk durumlarının devam ettirildiği görülmektedir. Davalarda kaçma şüphesi gerekçelendirilmeden tutukluluk devam kararları verilmektedir. Kaçma şüphesinin varlığının kabulü halinde dahi katalog suçlardan olmayan, delil karartma ihtimali bulunmayan hallerde başka bir adli kontrol yöntemiyle duruşmalara devamları sağlanabilecekken ısrarla tutukluluk devam kararları verilmektedir.

Adalet mutlaka bir suçlu bularak değil, suçun sorumlularını ortaya çıkarıp kanunlara göre yargılayarak cezalandırmakla olabilir. Geç gelen adalet de adalet değildir. Tek suçlu ilan edilip yargılamalar boyunca tutuklu bırakılan meslektaşlarımız beraat ettiklerinde adalet tecelli etmiş olmayacaktır.

Ülkemizdeki yapı üretim anlayışı; halkın can ve mal güvenliğini yadsıyarak sadece kar odaklı bakan, mesleğimizi ve meslektaşımızı itibarsızlaştıran, mühendislik hizmetlerini yasal prosedürü tamamlamak amacıyla imzacılığa indirgeyen ve kuralsızlığın kural olduğu bir hale dönüşmüştür. Biliyoruz ki yargılama süreçlerinde merkezi idare ve yerel yönetimlerin sorumluluğu, işlevi görmezden gelinip, kentleşme ve imar politikalarındaki hatalı kararlarının kusur olarak ortaya konulup, esas sorumlular, yani karar alıcılar yargılanmadan ülkemiz enkaz altında kalmaya devam edecektir. Meslektaşlarımızın merkezi idare ve yerel yönetimlerin kusurları önünde bir perde olmalarından başka amacı olmadığını düşündüğümüz tutuklu yargılamalardan vazgeçilmesi gereklidir.

Bir kez daha 6 Şubat depremlerinin yıkımının sorumluluğunu meslektaşlarımızın üzerine yıkıp gerçek sorumluların gizlenmesi çabalarına en yüksek sesle itiraz ediyor, gerçek ve adil bir yargılama ile meslektaşlarımızın (gerekmesi halinde başkaca adli kontrol tedbirleri uygulanarak) tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edilmelerini talep ediyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Kanunsuz Suç Olmaz! Aleyhe Düzenleme Geriye Yürümez!

10 Haziran 2024

“Fennî mesul ve şantiye şeflerinin sorumlulukları görev yaptıkları dönemde geçerli olan mevzuata göre belirlenmelidir.”

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak 6 Şubat Depremlerinin ardından başlayan soruşturma ve yargı süreçlerine dair 15 Mart 2023 ve 13 Aralık 2023 tarihli açıklamalarımızda yıkılan ve hasar gören on binlerce yapının sorumluluklarının hem cezai hem de hukuki yönden meslektaşlarımızın omuzlarına yüklenmeye çalışıldığını belirtmiştik. (6 Şubat Depremlerinin Asıl Sorumluları Hesap Vermeli, Yargı Süreçleri Adil Olmalıdır! TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun, 6 Şubat Depremleri hakkında yürütülen yargı süreçleri hakkında, 13 Aralık 2023 tarihinde yaptığı açıklama.) [1]

(Adalet Bakanlığına Çağrımızdır, Soruşturmalar Cadı MilletAvına Dönüştürülmesin! TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun 15 Mart 2023 tarihli açıklaması.) [2]

27 Nisan 2024 tarihinde “Meslektaşlarımızın Tutuklu Yargılanmalarına İtiraz Ediyoruz” başlığıyla yaptığımız basın açıklamasında yıkımın sorumluluğunu meslektaşlarımızın üzerine atıp gerçek sorumluların gizlenmesi çabalarına en yüksek sesle itiraz etmiş, masumiyet karinesi ihlal edilip savunma hakları engellenerek tutuklu yargılanan meslektaşlarımızın (gerekmesi halinde başkaca adli kontrol tedbirleri uygulanarak) tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edilmelerini talep etmiştik. (Meslektaşlarımızın Tutuklu Yargılanmalarına İtiraz Ediyoruz!, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun 27 Nisan 2024 tarihli açıklaması.) [3]

Devam eden yargılama süreçlerinde ise var olan sorunların çözülmediği gibi yeni sorunların da eklendiği görülmektedir. Bu sorunlardan birisi de fennî mesul ve şantiye şefinin istifası sonrasında atanan yeni fennî mesul ve şantiye şeflerinin, işe başlama tarihlerinden önceki imalata yönelik mevzuat değişiklik tarihi dikkate alınmadan haksız biçimde kusurlu sayılarak, tutuklu veya adli kontrol hükümleri uygulanarak yargılanmalarıdır.

Oysa ki; Fennî mesullerin istifası veya işten çıkarılması gibi gerekçelerle işten ayrılması veya ölümü halleri 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 28. maddesinde düzenlenmiştir. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9 Mayıs 1985 tarihli ve 18749 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan metninde “Fennî mesuller ve mesuliyetleri ile müteahhit sicilleri” başlıklı 28. maddesinde fennî mesullerin işten ayrılmalarına yönelik bölüm aşağıdaki gibidir:

“... Yapının nev`ine, ehemmiyetine ve büyüklük derecesine göre proje ve eklerinin tanziminin ve inşaatın kontrolünün 38 inci maddede belirtilen meslek mensuplarına yaptırılması mecburidir. Yapının, fennî mesuliyetini üzerine almış olan meslek mensubu, bu vazifeden çekildiği takdirde, tatil günleri hariç, üç gün içinde, mucip sebepleriyle birlikte keyfiyeti yazılı olarak ilgili idareye bildirmekle mükelleftir, aksi takdirde kanuni mesuliyetten kurtulamaz. Fennî mesulün herhangi bir sebeple istifası halinde istifa tarihinden önce yapılan işlerde sorumluluğu devam eder. Fennî mesuliyeti üzerine alanın istifa veya ölümü halinde başka bir meslek mensubu fennî mesuliyeti deruhte etmedikçe yapının devamına müsaade edilmez. ...”

İmar Kanunu'nun 1985 yılında yayımlanan metninde fennî mesulün işten ayrılması halinde yeni atanan fennî mesulün sorumluluklarına yönelik bir husus belirtilmemiştir.

9 Aralık 2009 tarihli ve 5940 sayılı Kanununun 1. maddesiyle 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 28. maddesinin başlığı “Müelliflik, fennî mesuliyet, şantiye şefliği, yapı müteahhitliği ve kayıtlar” şeklinde değiştirilmiş ve fennî mesullerin işten ayrılmasıyla ilgili bölüm aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Yapıda inşaat ve tesisat işleri ile kullanılan malzemelerin kamu adına denetimine ilişkin fennî mesuliyet, ruhsat eki etüt ve projelerin gerektirdiği uzmanlığı haiz meslek mensupları tarafından ayrı ayrı üstlenilmek zorundadır. (Ek cümle:14/2/2020-7221/9 md.) Fennî mesul mimar ve mühendisler uzmanlık alanlarına göre; yapının, tesisatı ve malzemeleri ile birlikte, bu Kanuna, ilgili diğer mevzuata, uygulama imar planına, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere, standartlara ve teknik şartnamelere uygun olarak inşa edilmesini denetlemekle görevlidir. Yapı sahibine ve

idareye karşı sorumlu olan fennî mesuller, uzmanlık alanına uygun olarak yapıda yetki belgesi olmayan usta çalıştırılması veya şantiye şefi bulundurulmaksızın yapım işinin sürdürülmesi veya yapının mevzuata aykırı yapılması veya istifaları halinde, bu durumları altı iş günü içinde ilgili idareye yazılı olarak bildirmek zorundadır. Aksi takdirde, fennî mesuller kanuni mesuliyetten kurtulamaz. Bildirim üzerine, en geç üç iş günü içinde 32 nci maddeye göre işlem yapılır.

Fennî mesulün istifası veya ölümü halinde, başka bir meslek mensubu fennî mesuliyeti üstlenmedikçe yapının devamına izin verilmez. Fennî mesulün istifası halinde, istifa tarihinden önce yapılan işlere dair sorumluluğu devam eder. Yeni atanan fennî mesul, daha önce yapılan işlerin denetlenmesinden ve eksiklik ve hata var ise giderilmesini sağlamaktan ve bildirimde bulunmaktan da sorumludur. Tespit edilen bu eksiklik ve hatalar giderilmedikçe inşaatın devamına izin verilmez.”

3194 sayılı İmar Kanunu 28. maddesinde fennî mesullerin sorumluluklarıyla ilgili 9 Aralık 2009 tarihinde yapılan en önemli değişikliğin yeni atanan fennî mesule daha önce yapılan işlerin denetlenmesi ve eksiklik ve hata var ise giderilmesinin sağlanması ve bildirimde bulunulması sorumluluğu getirilmesi olduğu değerlendirilmektedir. Ancak yeni atanan fennî mesullerin bu sorumlulukları uygulamada nasıl yerine getireceklerine yönelik alt mevzuat halen bulunmamaktadır.

Şantiye şefinin işten ayrılması veya ölümü halinde yeni atanan şantiye şefinin benzer şekilde işe başlama tarihinden önceki imalata yönelik bir sorumluluğu olduğuna dair bir mevzuat hükmü bulunmamaktadır. Ancak hem uygulamada hem de yargı süreçlerindeki kabul şantiye şeflerinin müteahhit, yapı sahibi ve fennî mesulün tüm sorumluluklarını paylaştığı şeklindedir. Şantiye şefleriyle ilgili bu kabul her şantiyeye bir şef olması halinde kabul edilebilecek olmakla birlikte, birden fazla şantiyede aynı şefin görev alması halinde gerçeklikten uzak olduğu açıktır. Bu açıklama kapsamında yalnızca yeni atanan fennî mesul ve şantiye şefinin sorumlulukları üzerinde durulacaktır.

3194 sayılı İmar Kanunu`nda 9 Aralık 2009 tarihinde yapılan değişiklik sonrası yürütülen bina yapım süreçlerine yönelik veya 9 Aralık 2009 tarihi sonrasında yeni atanmış fennî mesul veya şantiye şeflerinin sorumlulukların atanma tarihi öncesindeki imalatı da kapsadığı kanunun lafzından anlaşılmaktadır. Ancak yargı süreçlerinde bu sorumluluğun 9 Aralık 2009 tarihi öncesindeki bina yapım süreçlerine yönelik de uygulandığı görülmektedir. Soruşturma/kovuşturma dosyalarında 9 Aralık 2009 tarihi öncesindeki yapım süreçlerine yönelik anılan sorumluluk gerekçesiyle halen tutuklu olan TMMOB üyesi meslektaşlarımız bulunduğu görülmüştür.

Ceza hukuku açısından suç yaratan ya da mevcut suçun cezasını arttıran failin aleyhine olan yasanın geriye yürütülmesi durumunda işlenen fiilin suç haline getirilmesi “kanunsuz suç olmaz” prensibine aykırılık teşkil etmektedir. Benzer şekilde fiilin cezasının artırılması durumunda da “kanunsuz ceza olmaz” kuralına aykırılık teşkil etmektedir. Ceza kanunlarının geçmişe yürütülmesi yasağı, daha önce işlenen fiiller bakımından bir kanunun geçmişe etkili olacak şekilde uygulanmaması amacını taşımaktadır. Failin durumu geriye yürütülen aleyhe yasa veya yasalarla kötüleşmemelidir. Çünkü onun devletten kazanılmış haklarına saygı duyulmasını isteme hakkı vardır. Bu ilke hukuk devletinin ana esaslarından biri olan hukuk güvenliğinin temin edilmesiyle de ilgilidir.

9 Aralık 2009 tarihi öncesinde fennî mesul veya şantiye şefinin ayrılması veya ölümü nedeniyle yeni atanan fennî mesul veya şantiye şefine önceki imalatla ilgili sorumluluk yüklenmesi, aleyhe olan kanunun geriye yürütülerek kanunsuz suç ve ceza olmaz ilkesinin ihlalini oluşturmaktadır. Soruşturma/kovuşturma dosyalarında gözlenen bu uygulama yapım süreçlerinde fennî mesul veya şantiye şefi olarak görev almış meslektaşlarımızın kusurları olmasa da sorumlu kabul edilmeleri sonucunu doğurmaktadır.

Fennî mesul veya şantiye şeflerinin yeni atandıkları yapım süreçlerinde imalatın ölçüleri bazında projelere uygunluğunun kontrolü 9 Aralık 2009 tarihi öncesi veya sonrası fark etmeksizin yapılan işin doğası gereği ve olmazsa olmaz şartıdır. Atanma tarihinden önceki imalatın, ölçü bazlı kontrol haricinde özellikle üzeri kapanan yalıtım, vb. her türlü imalat; üzeri kapan-

miş donatı imalatı, (segregasyon, vb. gözle görünür sorunlar dışında) beton imalatı ve her türlü malzeme kalitesi açısından nasıl kontrol edileceğine yönelik düzenleyici bir mevzuat veya uygulama birliği bulunmamaktadır. Yeni atanan fennî mesul veya şantiye şefinin gözle veya ölçerek kontrol imkânı olmayan imalatla ilgili atanma tarihi öncesinde her türlü imalat ve denetim evraklarını kontrol ederek doğrulukları kabulüyle imalata devam edebileceği değerlendirilmektedir.

Adalet mutlaka bir suçlu bularak değil, suçun sorumlularını ortaya çıkarıp kanunlara göre yargılayarak cezalandırmakla olabilir. Geç gelen adalet de adalet değildir. Tek suçlu ilan edilip yargılamalar boyunca tutuklu bırakılan meslektaşlarımız beraat ettiklerinde adalet tecelli etmiş olmayacaktır. 6 Şubat Depremlerinin yaratmış olduğu yıkımda sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması ve bu kişilerden hukuk nezdinde hesap sorulması gerekmektedir. Kanunsuz suç ve ceza olmaz ilkesi ihlal edilerek ve kusursuz sorumluluk yüklenerek meslektaşlarımızın mağdur edilmeleri depremlerin yıkımının sorumluluğunu meslektaşlarımızın üzerine atıp gerçek sorumluların gizlenmesi çabalarına örnek teşkil etmektedir.

Fennî mesul ve şantiye şefi olarak yapım süreçlerinde görev almış meslektaşlarımıza kusursuz sorumluluk yüklenmemeli, kanunsuz suç ve ceza olmaz ilkesi ihlal edilmemelidir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası 6 Şubat depremlerinin ardından başlayan soruşturma ve yargı süreçlerine dair dosyaları incelemeye ve tespit ettiği sorunları ve önerilerini kamuoyu ile paylaşmaya devam edecektir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

[1] <https://www.imo.org.tr/TR,178605/6-subat-depremlerinin-asil-sorumlulari-hesap-vermeli-yargi-surecleri-adil-olmalidir.html>

[2] <https://www.imo.org.tr/TR,178464/adalet-bakanligina-cagrimizdir--sorusturmalar-cadi-avina-donusturulmesin.html>

[3] <https://www.imo.org.tr/TR,152465/meslektaşlarımızın-tutuklu-yargılanmalarına-iteraz-ediyoruz.html>

Bilirkişiler Hâkim Yerine Geçemez, Kusur ve Oranını Belirleyemez!

26 Haziran 2024

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak 6 Şubat Depremlerinin yaratmış olduğu yıkımda sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması ve bu kişilerden hukuk nezdinde hesap sorulması gerektiğini söyledik ve söylemeye de devam edeceğiz. Çünkü adil bir yargı-lama yapılmadan ve gerçek sorumlular tespit edilip cezalandırılmadan, ülkemiz benzer acıları yaşamaya, enkaz altında kalmaya devam edecektir.

Ancak 6 Şubat Depremlerinin ardından başlayan soruşturma ve yargı süreçlerinde ne yazık ki var olan sorunlar çözülmediği gibi yeni sorunlar eklendiği görülmektedir.

Önceki depremler nedeniyle yürütülen yargı süreçlerinde benzerlerinin yaşandığı gibi 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremlerinden sonraki yargı süreçlerinde de bilirkişiler hakim-lerin yerine geçerek, mevzuata ve içtihatlarla aykırı olarak şüpheli veya sanıklarla ilgili kusur ve kusur oranı belirlemektedir.

Bilirkişilik Kurumu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) "Bilirkişi İncelemesi" başlıklı beşinci bölümünde, 266 ve 287. maddeleri arasında; Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun (CMK) ise yine "Bilirkişi İncelemesi" başlıklı ikinci bölümünde 62 ile 73. maddeleri arasında düzenlenmiştir.

HMK madde 266'da "Mahkeme, çözümü hukuk dışında, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde, taraflardan birinin talebi üzerine yahut kendiliğinden, bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına karar verir." ifadesiyle, çözümü teknik veya hukuki bilgiyi gerektiren hâllerde hâkim tarafından re'sen veya tarafların talebi üzerine bilirkişiye başvurulabileceğine değinilmiştir.

İlgili maddenin devamında ise "**Ancak genel bilgi veya tecrübeyle ya da hâkimlik mesleğinin gerektirdiği hukukî bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulamaz.**" denilmiştir.

Maddeden de açıkça anlaşılabilmesi gibi; **hâkim uyuşmazlık konusu olaya ilişkin hukuki bilgiye kendisi zaten sahip olmalıdır.** Bu nedenle, hukuki bilgiyle çözümü mümkün olan konularda bilirkişiye başvurusu hukuken mümkün değildir.

CMK'nın 63. maddesinde de HMK'ya paralel şekilde "Çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına re'sen, Cumhuriyet savcısının, katılanın, vekilinin, şüphelinin veya sanığın, müdafiinin veya kanunî temsilcinin istemi üzerine karar verilebilir." ifadesiyle çözümü uzmanlığı veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde re'sen veya taraflardan birinin talebi üzerine bilirkişiye başvurulabileceği hüküm altına alınmıştır.

Devamında ise yine HMK'ya paralel olarak "**Ancak, genel bilgi veya tecrübeyle ya da hâkimlik mesleğinin gerektirdiği hukukî bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulamaz.** Hukuk öğrenimi görmüş kişiler, hukuk alanı dışında ayrı bir uzmanlığa sahip olduğunu belgelendirmedikçe, bilirkişi olarak görevlendirilemez." düzenlemesine yer verilmiştir.

Mevzuatımızda bilirkişilik kurumuna ilişkin en kapsamlı düzenlemeler, 6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu ve 3 Ağustos 2017 tarih ve 30143 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Bilirkişilik Yönetmeliği'dir.

Bilirkişi, 6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu m.2/1-b, Bilirkişilik Yönetmeliği m.4/1-c'de, "**Çözümü; uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde oy ve görüşünü sözlü ya da yazılı olarak vermesi için başvuru gerçek veya tüzel kişi,**" şeklinde tanımlanmıştır.

6754 sayılı Kanun m.3/2'ye göre, "Bilirkişi, raporunda çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hususlar dışında açıklama yapamaz; **hukukî nitelendirme ve değerlendirmelerde bulunamaz.**" Bilirkişilik Yönetmeliği m.55/4'e göre, "Bilirkişi, raporunda ve sözlü açıklamaları sırasında **hukukî nitelendirme ve değerlendirmelerde bulunamaz.**" düzenlemesi bulunmaktadır.

CMK m.67/3'e göre, **"Bilirkişi, raporunda ve sözlü açıklamaları sırasında çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hususlar dışında açıklama yapamaz; hâkim tarafından yapılması gereken hukuki nitelendirme ve değerlendirmelerde bulunamaz."** düzenlemesine yer verilmiştir.

Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Bilirkişilik Daire Başkanlığının 07.09.2020 tarihinde yayımlanan, **"Bilirkişilerin Uyacağı Rehber İlkeler ve Bilirkişi Raporlarında Bulunması Gereken Standartlar"** (Rehber İlkeler)¹ m.16'da, **"Somut olayda özel veya teknik bilgiye gerek olup olmadığı ve bunların belirlenmesi hukuksal bir işlem olup hakimin görevidir. Bu nedenle, bilirkişi, raporunu hazırlarken hukuki nitelendirme ve değerlendirmelerde bulunamaz. Tereddüt ettiği hallerde, görevlendirmeyi yapan merciden hukuk sorunu ve inceleme alanının kapsam ve sınırları hakkında bilgi istemelidir."** denilerek Bilirkişilerin hakimlerin görev alanlarına girmemelerinin önemi bir kez daha vurgulanmıştır.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 22. maddesi "Taksir" başlığı altında taksirli suçlarda uygulanacak yaptırımları düzenlemekte, taksirin derecelerine değinmektedir ve maddenin gerekçesine göre,

"Taksirle işlenen suçlardan dolayı kusurluluk, bir değerlendirmeyle ancak olay hâkimi tarafından yapılabilir. Bu nedenle, taksirden dolayı kusurluluğun matematiksel olarak ifadesi mümkün değildir. Ancak, normatif değerlendirmeyle hâkim tarafından belirlenen kusurluluk göz önünde bulundurulmak suretiyle, suçun cezasında belli bir oranda indirim yapılabilir.

Taksir dolayısıyla kusurun belirlenmesi normatif bir değerlendirmeyle mümkün olmakla birlikte, **somut olayda dikkat ve özen yükümlülüğünün ihlal edilip edilmediğinin belirlenmesi açısından bilirkişi incelemesine gerek bulunduğu muhakkaktır. Keza, ölüm veya yaralanma ile sonuçlanan bir trafik kazasında, sürücülerin trafik kurallarına uyup uymadıklarının, hangi trafik kuralının ne suretle ihlal edildiğinin, trafiğe çıkarılan aracın teknik bakımdan herhangi bir arızasının olup olmadığının belirlenmesi açısından da bilirkişi incelemesi yapılabilir. Ancak, bu durumlarda, bilirkişinin yapacağı inceleme, işin tekniği ile sınırlı olmalıdır. Bunun dışında, bilirkişi tarafından münhasıran hâkimin yetkisinde bulunan kusurluluk konusunda herhangi bir değerlendirme yapılmamalıdır. Aksi yöndeki tutum, bilirkişilik görevinin sınırını aşmayı ve hâkimin yerine geçmeyi ifade eder.**

Hâkim, bu teknik veriler çerçevesinde somut olayda failin kusurlu olup olmadığını takdir edecektir. Failin kusurlu bulunması durumunda, kusurun ağırlığı ve diğer sebepleri de göz önünde bulundurmak suretiyle suçun kanuni tanımındaki cezanın alt ve üst sınırı arasında bir cezaya hükmedecektir"

Yargıtay Hukuk Dairelerinin çok sayıda içtihadında² Borçlar Kanunu m.53'e atıf yapılmış ve "BK.53.(TBK.74) maddesinde haksız eylemin "kusur" ögesi konusunda hukuk hakimine tanınan yetkiler iki bölüm olup, birincisi "kusur bulunup bulunmadığına", öteki "kusurun derecesini ve zararın tutarını belirlemeye" ilişkindir. Hâkim, kusurun derecesini ve zarar tutarını belirlemede tam bağımsızdır.

HMK 266 madde (HUMK 275 md.) hükmüne göre de kusur oranlarının belirlenmesi teknik değil hukuki bir konudur. Elde edilen teknik bulgulara göre hâkim bu oranı belirlemede ihlal edilen kuralları göz önüne almalıdır." ifadelerine hükümde yer verilmiştir.

Yargıtay Ceza Dairelerinin çok sayıda içtihadında³ **"teknik uzmanlığı gerektiren belirlemeler dışında olan kusur değerlendirmesinin hâkimin uzmanlığı alanında bulunması"** vurgulanmıştır.

1 <https://bilirkişilik.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/792020110047%C4%B0LKELELER%20VE%20STANDARTLAR.pdf>

2 Örneğin Yargıtay 17. Hukuk Dairesi 2018/6414 E. 2020/4591 K.; Yargıtay 17. Hukuk Dairesi 2019/5890 E. 2020/8066 K. sayılı kararları.

3 Örneğin Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 18.01.2016 tarihli, 2015/2911 E. 2016/466 K.; Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 17.12.2015 tarihli, 2015/1547 E. 2015/19324 K. sayılı kararları.

Belirtilen tüm bu düzenlemeler ve içtihatlar Bilirkişilerin Uyacağı Rehber İlkeler ve Bilirkişi Raporlarında Bulunması Gereken Standartlar m. 27 kapsamında özetlenmiş ve Bilirkişi Raporlarının büyük çoğunluğunda görülen kusur oranı belirlenmesinin hukuksuzluğu açık şekilde ortaya konulmuştur: “Kusurun tespiti normatif bir değerlendirmeyle mümkündür ve sadece hâkimin yetkisindedir. Bilirkişi münhasıran hâkimin yetkisinde olan kusurluluk konusunda (asli/tali kusurlu, kusursuz, yüzdelik kusur oranı) herhangi bir değerlendirme yapamaz. Aksi yöndeki tutum bilirkişilik görevinin sınırlarını aşmayı ve hâkimin yerine geçmeyi ifade eder.”

Anayasa m. 138’de, “Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasa’ya, kanuna, hukuka ve vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve tehlike bulunamaz” hükmü bulunmaktadır.

Bilirkişilerin münhasıran hâkimin yetkisinde bulunan kusurluluk konusunda herhangi bir değerlendirmede bulunması, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere tavsiye ve telkinde bulunulamayacağı kuralına aykırılık oluşturacağı gibi bilirkişilik görevinin sınırlarını aşacağı ve hâkimin yerine geçme sonucunu doğuracağı açıktır.

Bilirkişi Raporlarında ısrarla kusur ve oranı belirlenmesine karşın, “Bilirkişi raporları hâkimi bağlamaz, bilirkişi kusur oranı belirlese de hâkim kararında bağımsızdır” gerekçesi gerçekçi olmadığı gibi uygulamada karşılığı da bulunmamaktadır. Yargı süreçlerinde Bilirkişi Raporlarında kusurlu bulunanların tutuklanıp, kusurlu bulunmayanların serbest bırakıldığı çok sayıda örnek bilinmektedir. Üstelik hakimlerin vicdani kanaatleri Bilirkişi Raporuyla birlikte sakatlanmakta, masumiyet karinesi ve adil yargılanma hakkı kusur isnatlı Bilirkişi raporları ve raporlara dayanarak yapılan adli işlemlerle ihlal edilmektedir.

Ne hakimlerin ne de mevzuata aykırı olmasına rağmen kusur oranı belirleyen bilirkişilerin ellerinde bir “kusur ölçer” veya dünya üzerinde kabul görmüş objektif bir kriter bulunmamaktadır. Tamamen göreceli bir değerlendirme ile kusur oranları belirlenmektedir. Bu nedenledir ki, yargı süreçlerinin adil olabilmesi için mahkemelerin önüne gelen somut olaylarda tüm taraflar dinlenip, tüm deliller değerlendirildikten sonra zarar görenin kusuru ve varsa ağır ve/veya hafif kusur ölçülerinden hareketle (zarar görenin ağır kusurunun bulunması halinde illiyet bağının kesildiği de gözetilerek) ve hakkaniyet ölçülerinde kusurlu davranışta bulunan tarafın sorumlu tutulacağı oran belirlenip sonucuna göre hakimlerin karar vermesi bir zorunluluktur.

Uygulamada, bilirkişi raporları arasında orantısız kusur değerlendirmesindeki farklılıklar ve raporların denetime elverişli olmaması, sübjektif olmaları başta olmak üzere diğer sorunlar raporlara itirazları, çelişkilerin giderilmesi için alınan ek ve yeni raporları getirmekte, istinaf ve temyiz kanun yollarında bilirkişiler tarafından yapılan kusur değerlendirmelerinin uygun bulunmaması tespiti halinde ise yargı süreçleri yıllarca uzayabilmekte, yargı süreçlerinin tüm tarafları açısından adalete erişim gecikmektedir.

Mevzuata, öğretiyeye ve içtihatlarla açıkça aykırı olan Bilirkişilerce kusur değerlendirmesi ve/veya tespitinden bir an önce vazgeçilmelidir. Aksi uygulamaların yargı süreçlerinin uzaması, adalete erişimin gecikmesi, masumiyet karinesi ve adil yargılanma hakkının ihlalinin yanı sıra mevzuata aykırı biçimde kusur değerlendirmesinde bulunan bilirkişilerin hukukî ve meslekî sorumluluklarını gerektireceği dikkate alınmalıdır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası 6 Şubat depremlerinin ardından başlayan soruşturma ve yargı süreçlerine dair tespit ettiği sorunları ve önerilerini kamuoyu ile paylaşmaya devam edecektir.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Paket Program Analiz Çıktıları Değişmez Gerçeklikler Değildir! Salt Paket Program Analiz Çıktıları Üzerinden Kusur Değerlendirmesi Yapılamaz!

17 Temmuz 2024

Resmi verilere göre 50 binden fazla insanımızı yitirdiğimiz, yaklaşık 40 bin binanın yıkıldığı, 200 binden fazla binanın ise ağır hasar aldığı 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki 6 Şubat 2023 Depremlerinin ardından başlayan yargı süreçleri devam etmektedir.

Daha önce de dile getirdiğimiz gibi 6 Şubat Depremlerinin yaratmış olduğu yıkımda sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması ve bu kişilerden hukuk nezdinde hesap sorulması gerekmektedir. Ancak devam eden yargı süreçlerinde ne yazık ki var olan sorunların çözülmediği, yeni sorunların eklendiği ve gerçek kusurluların ortaya çıkarılmasından uzaklaştırıldığı görülmektedir.

Özellikle deprem mühendisliğinde yaşanan gelişmeler ile yapısal analizlerde daha karmaşık hesaplar yapılmaya başlanmış ve bilgisayar kullanımı kaçınılmaz hale gelmiştir. Yapısal analizlerin, güncel mevzuat ile uyumlu şekilde modelleme ve analiz yapabildikleri üreticilerince beyan edilen paket programlar ile yapılması 1990'lı yılların sonundan itibaren yaygınlaşmıştır. Günümüzde elle hesap yapılması çok nadirdir.

Yapısal analiz yapan paket programlar, modelleme ve analizde kullanıcılara açık veya kapalı olan kabuller kullanılmaktadır. Paket programlar mühendis için bir yardımcı olmakla birlikte analiz sonuçlarının değişmez gerçeklikler olmadığı akıldan çıkarılmamalıdır.

Depremler nedeniyle yürütülen yargı süreçlerinde soruşturma ve kovuşturma mercilerinin bilirkişilerin görüşlerine başvurmaları olağandır, olması gerektir. Ancak bilirkişilerce kusur ve oranını tespit etme başta olmak üzere yapılan hataların telafisi güç veya imkânsız sonuçlara neden olabildiği, meslektaşlarımız başta olmak üzere şüpheli veya sanıklar aleyhine telafisi güç veya imkânsız sonuçlara neden olunduğu, mağdurların ise adalete erişimlerinin geciktiği gözlenmektedir.

Bilirkişilerin depremde yıkılmış veya hasar görmüş binaları paket programlar ile modelleyip analiz ettikten sonra, paket program analiz sonuç çıktıları üzerinde değerlendirmelerde bulunmaları hemen her bilirkişi raporunda karşılaşılan bir durumdur. Ancak ülkemizde yapısal tasarımda yaygın olarak kullanılan paket programlara yönelik herhangi bir akreditasyon sistemi bulunmamaktadır. Akreditasyon sistemi olmaksızın serbest piyasa koşullarında kullanılan paket programların aynı binalara yönelik analiz sonuçları arasında farklar olabildiği gözlenmektedir. Aynı paket programın farklı versiyonlarının kullanılması halinde dahi analiz sonuçlarında farklar olabilmektedir.

Paket programlar kullanıcılardan gelen değerlendirme ve talepler ile modelleme ve hesap yöntemlerinde tespit edilebilen hatalar veya gelişmeler neticesinde sıklıkla güncellenmektedir. Bununla birlikte deprem mühendisliğindeki gelişmeler doğrultusunda ve yaşanan depremlerden elde edilen tecrübelerle deprem yönetmeliklerinin güncellenmesi olağandır, gereklidir. Ülkemizde de deprem yönetmelikleri dünya ile uyumlu olarak güncellenmektedir. Deprem yönetmelikleri ve/veya binaların modelleme ve analizlerini etkileyen her düzeydeki mevzuatın güncellenmesi neticesinde binaların yapısal analizinde kullanılan paket programların da mevzuata uyumlu şekilde güncellenmesi olağandır.

AFAD [1] verilerine göre ülkemizde, bugüne kadar 1947, 1953, 1961, 1968, 1975, 1998, 2007 ve halen yürürlükte olan 2018 olmak üzere, deprem yönetmelikleri toplam 8 kez revize edilmiştir. 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinden elde edilen tecrübelerle tekrar revize edilme çalışmalarının devam ettiği de bilinmektedir.

Ülkemizde betonarme bina stokunun yaklaşık üçte ikisinin 1975 deprem yönetmeliğine göre inşa edilen yapılardan oluştuğu bilinmektedir. 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinde yıkılan binaların büyük çoğunluğunun 1998 yılında yürürlüğe giren deprem yönetmeliği öncesi inşa edilen yapılar olduğu da gözlenmiş ve kamu idarelerince beyan edilmiştir.

Depremler nedeniyle yürütülen yargı süreçlerinde binaların ruhsat tarihi itibarıyla yürürlükte olan deprem yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuata göre değerlendirilmesi kanunsuz suç ve ceza olmaz ve hukuki belirlilik ilkelerinin gereğidir. Bilirkişi raporlarında binaların ruhsat tarihi itibarıyla yürürlükte olan deprem yönetmeliğine göre değerlendirme konusunda genellikle hassasiyet gösterildiği gözlenmektedir. Ancak paket programların güncellemeler sonrası eski ve yeni versiyonları arasında analiz sonuçlarında farklar olabildiği gözlemlendiği için bina modelleme ve analizlerinin ruhsat tarihi itibarıyla kullanılan paket program versiyonuyla yapılması beklenirken, bilirkişilerce paket programların güncel versiyonlarının kullanıldığı görülmektedir.

Bilirkişi raporlarında paket programların güncel versiyonlarıyla yapılan analizlerin değişmez gerçeklik gibi kabul edildiği ve versiyon farklarından kaynaklandığı değerlendirilen (özellikle temel ve döşemelerde) donatı oranı hesaplarındaki küçük farkların önemli kusurlar olarak gösterildiği sıklıkla gözlenmektedir. Ancak şu unutulmamalıdır ki, örneğin 20 yıl önce inşa edilen bir bina için bugün azaltılmış deprem yükleri altında yapılan doğrusal elastik analizle birkaç taşıyıcı sistem elemanındaki donatıların eksik olduğu sonucuna varılırsa, bu sonucun kesin olduğu, 6 ve 20 Şubat 2023 depremlerinde binanın bu nedenle yıkıldığı ve bundan proje mühendisinin sorumlu olduğu sonucuna varılamaz, böyle bir değerlendirme objektif ve adil olamaz. Çünkü, birkaç taşıyıcı sistem elemanında zafiyet olsa bile taşıyıcı sistem yeniden dağılım ile kendisini adapte edebilir ve zafiyet gösteren elemanların yükü diğer taşıyıcı elemanlar tarafından paylaşılabilir. Bilirkişi heyeti raporlarında, oransal olarak küçük farkların yıkıma etkisi genellikle neden-sonuç ilişkisi içinde açıklanamamaktadır.

Bilirkişi heyet raporlarında paket programlarla yapılan modelleme ve analizlere yönelik gözlenen bir diğer önemli problem ise modelleme ve analizlere yönelik sayısal dosyalarının bilirkişi heyet raporlarının eki olarak dosyalara sunulmamasıdır. "Bilirkişilerin Uyacağı Rehber İlkeler ve Bilirkişi Raporlarında Bulunması Gereken Standartlar"[2] 13. Maddesi gereği bilirkişi raporları denetime elverişli olmak zorundadır. Paket program modelleme ve analizlerini içeren sayısal dosyaların yokluğunda denetime elverişlilik sağlanamamaktadır.

Bilirkişi heyet raporlarında kullanılan paket programlarla ilgili yukarıda açıklanan versiyonlar arasındaki sonuç farklarına ilişkin tespit edilen bu sorunla ilgili olarak yargılaması devam eden bir dosyada mahkemece bilirkişi heyet raporlarında sıklıkla kullanılan bir paket programın geliştiricilerine/ticari hak sahiplerine müzekkere yazılarak, kovuşturmaya konu olan ve 1975 yılı deprem yönetmeliğine göre tasarlanmış ve inşa edilmiş olması gereken binanın bilirkişi heyet raporunda kullanılan paket program (2023 yılında güncel olarak kullanılan) versiyonu ile analiz edilip edilemeyeceği sorulmuştur. Müzekkereye verilen cevap paket program geliştiricisi firma yetkilisince yetkili olduğuna dair kanıtlayıcı evrakla birlikte şöyledir:

Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik (DBYBHY 2007) ve Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği (TBDY 2018) hükümlerine göre ilgili yönetmeliklerde bahsi geçen tüm kontroller yapılabilmektedir.

Ancak 1975 tarihli Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik ve 1997 tarihli Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre kontroller yapılamamaktadır.

Paket program geliştirici firma yetkilisince verilen cevaptan da anlaşılacağı üzere, paket programların güncel versiyonlar ile geçmiş yıllarda yürürlükte olan deprem yönetmeliklerine göre analiz yapılması konusunda sorunlar bulunmaktadır. Müzekkere cevabına göre paket programın 2023 yılındaki güncel versiyonu ile 1975 ve (01.01.1998 tarihinde yürürlüğe giren) 1997 deprem yönetmeliklerine göre analiz ve/veya kontrollerin yapılması yargı sürecini de adil olmaktan uzaklaştıran önemli bir yanıştır.

Çok sayıda soruşturma/kovuşturma kapsamında bilirkişi heyetleri ilgili paket programı kullanarak 1975 veya 1997 deprem yönetmeliklerine göre kontrolleri yaptıklarını belirtmişler ve paket program analiz çıktılarına göre kusur değerlendirmesi de yaptıklarıdır. Benzer bilirkişi heyet raporlarının paket program analiz çıktılarının değişmez gerçeklikler gibi değerlendirilmesi nedeniyle fahiş hatalar içerdiği ve adil yargılamayı engellediği, şüpheli ve sanıklar açısından

dan telafisi güç veya imkânsız mağduriyetlere neden olduğu, kovuşturmanın tüm tarafları ve özellikle mağdurlar açısından da adalete erişimi geciktirdiği açıktır.

Adil yargılamanın tesisi için soruşturma ve kovuşturma mercilerinin statik ve dinamik analiz yapan paket programların sonuç çıktılarının değişmez gerçeklikler olmadığını bilerek bilirkişi heyetlerinden bu doğrultuda neden-sonuç ilişkisi içeren ve denetime elverişli raporlar talep etmeleri önemlidir. Salt paket program analiz çıktıları üzerinden kusur değerlendirmesi yapılamaz!

Paket programlara yönelik ülkemizde herhangi bir akreditasyon sistemi bulunmadığı ve paket program analiz çıktılarının değişmez gerçeklikler olmadığı akıldan çıkarılmamalıdır. Paket program üretici firmaların programlarının versiyon değişiklikleri ve bu değişikliklerle birlikte kazanılan (dolayısıyla önceki versiyonlarda olmayan) ve/veya eksiltelen yetenekleriyle ilgili kamuoyuna ve meslektaşlarımıza doyurucu açıklamalar yapmaları, programların geçmiş versiyonlarını yargı süreçlerinde kullanmak üzere meslektaşlarımızın kullanımına açmaları adil yargılamanın tesisi için gereklidir.

Ayrıca, İnşaat Mühendisleri Odası tarafından 03.11.2023`de yapılan “Şubat 2023 Depremlerinde Binaları Hasar Görerek Yıkılan Statik Proje Mühendislerinin Yargılanmalarında Esas Alınacak Bilirkişi Raporlarının Teknik Yaklaşımı ile ilgili TMMOB İnşaat Mühendisleri Odasının Görüşü” başlıklı metinde vurgulanan, yıkılan binanın projesinin azaltılmış deprem yükleri altında, binanın gerçek davranışını yansıtmaktan uzak doğrusal elastik analiz sonuçlarına göre değerlendirilmesini öngören yaklaşımın sakıncalı olduğu ve adil olmadığı, rasyonel ve adil yaklaşımın, yıkılan binanın projesinin doğrusal elastik olmayan gerçek bina davranışını çok daha doğru bir şekilde dikkate alan Şekil değiştirmeye Göre Değerlendirme yaklaşımı olduğu konusunu da tekrar önemle hatırlatmak isteriz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası 6 ve 20 Şubat depremlerinin ardından başlayan soruşturma ve yargı süreçlerine dair tespit ettiği sorunları ve önerilerini kamuoyu ile paylaşmaya devam edecektir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

[1] <https://www.afad.gov.tr/turkiye-bina-deprem-yonetmeligi>

[2] <https://bilirkisilik.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/bilirkisilerin-uyacagi-rehber-ilkeler-ve-bilirkisi-raporlarında-bulunmasi-gereken-standartlar-belirlendi07092020105636>

Deprem Yargılamalarında Bilirkişilik Yapan Meslektaşlarımıza Çağrımızdır!

12 Eylül 2024

Resmi verilere göre 50 binden fazla insanımızı yitirdiğimiz, deprem anında yaklaşık 40 bin binanın yıkıldığı, 200 binden fazla binanın ise ağır hasar aldığı 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki 6 Şubat 2023 Depremlerinin ardından başlayan yargı süreçleri devam etmektedir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak 6 Şubat Depremlerinin yaratmış olduğu yıkımda sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması ve bu kişilerden hukuk nezdinde hesap sorulması gerektiğini söyledik ve söylemeye de devam edeceğiz. Çünkü adil bir yargılama yapılmadan ve gerçek sorumlular tespit edilip cezalandırılmadan, ülkemiz benzer acıları yaşamaya, enkaz altında kalmaya devam edecektir.

Önceki depremler nedeniyle yürütülen yargı süreçlerinde benzerlerinin yaşandığı gibi 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinden sonraki yargı süreçlerinde de bilirkişilerin hakimlerin yerine geçerek, mevzuata ve içtihatlarla aykırı olarak şüpheli veya sanıklarla ilgili kusur ve kusur oranı belirlediklerini gözlemlemiş, 26 Haziran 2024 tarihinde **"Bilirkişiler Hâkim Yerine Geçemez, Kusur ve Oranını Belirleyemez!"** başlıklı açıklamamızı¹ yapmıştık.

Deprem yargılamalarına yönelik bilirkişi olarak görevlendirilenlerin büyük çoğunluğu İnşaat Mühendisi meslektaşlarımızdan oluşmaktadır ve yargılamaların süjeleri arasında da çok sayıda meslektaşımız bulunmaktadır. Meslektaşlarımız olan bilirkişilerin sorumlulukları ağırdır. Deprem yargılamaları doğrudan çözümü özel veya teknik bilgi gerektiren ve hakimlin genel ve hukuk bilgisi ile çözümlene yapmasının olanaklı olmadığı davalardır. Bu davalarda bilirkişilerce hazırlanan raporlar yargılamanın en önemli unsurlarından biri olarak, adaletin sağlanmasında büyük önem taşımaktadır.

Karara ışık tutması beklenen teknik kişilerce hazırlanan bilirkişi raporlarının ise bu özelliği nedeni ile teknik ve bilimsel doğruları içermesi, tereddütte açık durumların giderilmesinin sağlanması, giderilemiyor ise bu hususların raporda belirtilmesinin gerektiği açıktır.

Ancak Deprem yargılamalarına yönelik bilirkişi raporlarında kusur ve kusur oranı belirlemenin büyük çoğunlukla devam ettiğini gözlemledik. Bilirkişi raporlarında sıklıkla tekrarlanan hatalar/yanlışlar nedeniyle bilirkişilerce belirlenen kusurların da adil yargılamayı engelleyebilecek ölçüde hatalı değerlendirmelere dayalı olduğunu tespit ettik.

Doğrudan meslek ve uzmanlık alanımız ile ilgili olan bu konuda kamusal sorumluluğumuz gereği meslektaşlarımız olan bilirkişilere çağrıda bulunma ihtiyacı duyduk.

Öncelikle **bilirkişi raporlarında kusur ve kusur oranı belirlenmesinden vazgeçilmelidir**. Mevzuata, öğretiyeye ve içtihatlarla açıkça aykırı olan Bilirkişilerce kusur değerlendirmesi ve/veya tespiti yargı süreçlerinin uzaması, adalete erişimin gecikmesi, masumiyet karinesi ve adil yargılanma hakkının ihlalinin yanı sıra mevzuata aykırı biçimde kusur değerlendirmesinde bulunan bilirkişilerin hukuki ve mesleki sorumluluklarını gerektireceği dikkate alınmalıdır.

Bilirkişilik yapan meslektaşlarımız inceleme konusu binaların modelleme ve analizlerini paket programlarla yapmaktadır. Yapısal analiz yapan paket programlar, modelleme ve analizde kullanıcılara açık veya kapalı olan kabuller kullanılmaktadır. Paket programlar mühendis için bir yardımcı olmakla birlikte analiz sonuçlarının değişmez gerçeklikler olmadığı akıldan çıkarılmamalıdır. 17 Temmuz 2024 tarihinde yaptığımız açıklamada belirttiğimiz gibi **"Paket Program Analiz Çıktıları Değişmez Gerçeklikler Değildir! Salt Paket Program Analiz Çıktıları Üzerinden Kusur Değerlendirmesi Yapılamaz!"**².

Paket program kullanımında en sık karşılaşılan eksiklik program data dosyalarının ve analiz hesap raporlarının bilirkişi raporlarına eklenmemesidir. "Bilirkişilerin Uyacağı Rehber İlkeler ve

1 <https://www.imo.org.tr/TR,178170/bilirkisiler-hakim-yerine-gecemez-kusur-ve-oranini-belirleyemez.html>

2 <https://www.imo.org.tr/TR,179037/paket-program-analiz-ciktilari-degismez-gerceklikler-degildir--salt-paket-program-analiz-ciktilari-uzerinden-kusur-degerlendirmesi-yapilamaz.html>

Bilirkişi Raporlarında Bulunması Gereken Standartlar¹ 13'üncü maddesinde raporların denetlenebilir olması gerekliliği aşağıda alıntılanmış şekilde açıklanmıştır.

"MADDE 13: Bilirkişi, raporunu hazırlarken raporun dayanağı olan somut ve özel nedenleri bilimsel verilere uygun olarak göstermek zorundadır. Bilirkişi raporu aynı zamanda görevlendirmeyi yapan merci ile istinaf ve temyiz mahkemelerinin denetimine de elverişli olacak şekilde bilgi ve belgeye dayanan gerekçe ihtiva etmelidir."

Bilirkişilerce kullanılan paket program bilgileri, data (veri) dosyaları ve kapsamlı hesap raporu olmaksızın bilirkişilerce yapıldığı belirtilen modelleme ve analizin denetlenme imkânı bulunmamaktadır. Maalesef incelenen çok sayıda bilirkişi raporunun hiçbirinde denetlenebilirlik şartının sağlanmadığı görülmüştür. Modelleme ve analizde yapıldığı tespit edilebilen bazı hatalar ancak raporlardaki üç boyutlu görüntüler veya sınırlı bilgilerden anlaşılabilmiş ve hataların bir bölümü ilerleyen bölümlerde belirtilmiştir. Bilirkişi Raporlarındaki hatalar belirtirken raporda incelenen bina veya soruşturma/kovuşturma bilgilerine yer verilmemiştir.

Bilirkişi meslektaşlarımızın paket program analiz çıktılarını değişmez bir gerçeklik gibi değerlendirerek taşıyıcı elemanlarda paket programlarca önerilen donatı miktarlarının statik uygulama projesinde daha az olması veya paket programca taşıyıcı elemanlarda tespit edilen moment ve/veya gerilme aşılması nedeniyle kusur tespiti yapmaktadırlar. Ancak analizlerde kullanılan paket program ve versiyonuna göre sonuçların değişebildiği göz ardı edilmektedir. Birçok raporda ise hangi taşıyıcı elemanda ne oranda gerilme veya moment aşımı olduğunun belirtilmediği görülmüştür. Aşağıda bir örnekten ekran resmi sunulmuştur.

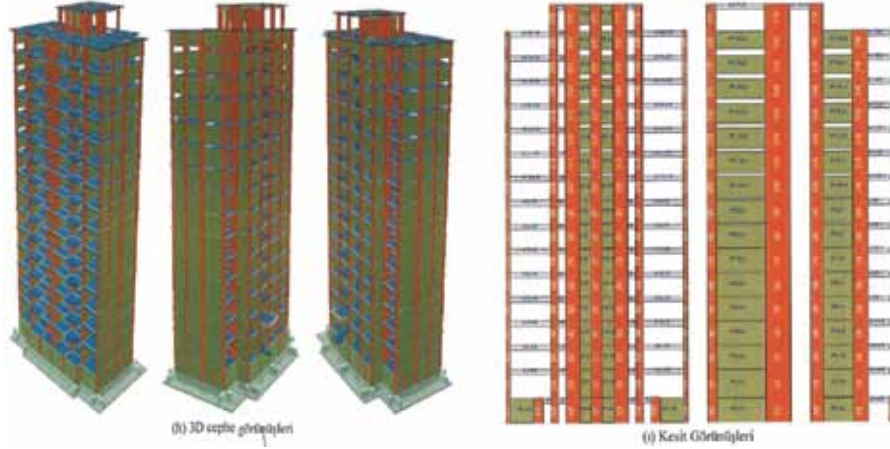
- Proje verilerine göre yapılan analizler sonucunda perdelerin kesit ve donatı alanı açısından yeterli olduğu belirlenmiştir. **Sadece bazı perdelerde hasır donatılar sınır değerlere yakın yetersiz olmakla birlikte kabul edilebilir düzeydedir.**
- Analizler sonucunda kirişlerinin kesit ve donatı alanı açısından yeterli olduğu belirlenmiştir. **Sadece bazı kirişler donatı alanı açısından sınır değerlere yakın olmakla birlikte kabul edilebilir düzeydedir.**
- Analizler sonucunda döşemelerin kesit, schim ve donatı açısından yeterli olduğu belirlenmiştir. **Sadece bazı döşemelerde alt hasır donatılar sınır değerlere yakın yetersiz olmakla birlikte kabul edilebilir düzeydedir.**
- Analizler sonucunda binanın görelî kat ötelenme oranlarının yönetmelik sınır değerlerini sağladığı belirlenmiştir.
- Analizler sonucunda binada **A1 burulma düzensizliği oluştuğu** belirlenmiştir.
- Analizler sonucunda binada zayıf kat ve yumuşak kat düzensizlikleri oluşmamıştır.

Resim 1 - Bilirkişi raporundan alınan ekran görüntüsü

Resim 1 'de ekran resmi sunulan bilirkişi raporu ilgili bölümünde hangi perde, hangi kiriş ve hangi döşemede yetersizlik tespit edildiği belirsizdir. Her ne kadar metin içinde kabul edilebilir düzeyde denilmişse de raporun son bölümünde aynı gerekçelerle kusur belirlemesi yapılmıştır. A1 burulma düzensizliği Deprem Yönetmeliklerindeki sınırlar kapsamında izin verilen ve ek dış merkezlik ile hesapların revizesini gerektiren bir düzensizliktir. A1 burulma düzensizliği inceleme konusu binanın tabii olduğu deprem Yönetmeliğinin izin verdiği sınırlar içinde midir ve hesaplar uygun mudur belirli değildir. Ancak bilirkişi raporundaki bu düzensizlik ifadesi aynıyla iddianameye ve iddia makamının esas hakkındaki mütalaasına yansımıştır.

1 <https://bilirkisilik.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/bilirkisilerin-uyacagi-rehber-ilkeler-ve-bilirkisi-raporlarinda-bulunmasi-gereken-standartlar-belirlendi07092020105636>

Bilirkişi raporlarının bazılarında modelleme hatası raporda yer verilen resimler sayesinde şans eseri tespit edilebilmiştir. Modelleme hatalı olduğu için analiz sonuçları da tümüyle hatalıdır. Ancak tespit edilen açık hatalar mahkeme heyetlerince dikkate alınmamış ve hatalı bilirkişi raporları ceza hükmüne gerekçe yapılmıştır. Bir örnek aşağıda sunulmuştur.

Resim 2 - Bilirkişi raporundan alınan modelleme gösterimi ekran görüntüsü

Resim 2 'de ekran görüntüsü sunulan bilirkişi raporunda inceleme konusu binanın taşıyıcı sistemi tamamen tünel kalıp betonarme perde duvarlardan oluşmaktadır. Ancak tünel kalıp betonarme perdelerin yanlış modellendiği kat seviyesinde perde duvarlar arasında kalan boşluklardan anlaşılmaktadır. Modellemenin yanlışlığı şans eseri bu fotoğraflardan anlaşılmıştır. Ancak yanlış modelleme ve yanlış analiz sonuçlarına dayanan raporun hatalı olduğu mahkeme heyetince kabul görmemiş ve ekran resmi sunulan rapor hükme gerekçe yapılmıştır.

Depremden etkilenen illerimiz ve ilçelerimiz arasında deprem bölgesi zaman içinde değişenler bulunmaktadır. Adıyaman ili 1996 yılı öncesinde 4'üncü derece deprem bölgesi olarak belirtilirken 1996 yılında yayınlanan deprem bölgeleri haritası ile 2'nci derece deprem bölgesi olmuştur. 1990'lı yılların başında inşaat ruhsatı almış ve tamamlanmış bir bina için bilirkişiler 2'nci derece deprem bölgesine göre hesap yapmışlar ve statik proje ve hesap raporunda çok sayıda eksik olduğunu ileri sürmüşlerdir. Deprem bölgesi seçiminde hata yaptıkları bilirkişi raporu içeriğinde belirtilen deprem bölgesi ve deprem bölgesiyle uyumlu olması gereken hesap parametreleri sayesinde anlaşılabilmiştir.

Bir başka bilirkişi raporunda inceleme konusu 2007 yılı deprem Yönetmeliğine tabi binaya yönelik statik projeler hazırlanmadan önce zemin etüdü yapılmış ve zemin emniyet gerilmesi belirlenmiş olmasına karşın bilirkişilerce belirlenenden çok daha düşük bir değer analizlerinde dikkate alındığı görülmüştür. Örnek ekran görüntüsü Resim 3'te sunulmuştur. Zemin emniyet gerilmesinin neden zemin etüdünde belirtilenden daha düşük tercih edildiğine dair bir açıklama rapor kapsamında bulunmamaktadır. Bilirkişi raporunun ilerleyen sayfalarında yapılan analiz neticesinde temel seviyesinde bazı akslarda zemin emniyet gerilmesi yetersizliği bulunduğu ileri sürülerek bu nedenle kusur belirlenmesi yapılmıştır. Benzer kabul, analiz ve kusur belirlenmesinin başka raporlarda da yer aldığı görülmüştür.

Tarafımıza teslim edilen dosyada yer alan zemin etüt raporu, tespit tutanağı, video, fotoğraflar ve projeler üzerinde yapılan inceleme ve değerlendirmelere göre;

- Raporunda 3.20kg/cm^2 olarak belirlenen nihai taşıma gücü ve zemin emniyet gerilmesinin 1.50kg/cm^2 ve zemin yatak katsayısının 1500t/m^3 olarak alınabileceği değerlendirilmiştir.

Resim 3 - Bilirkişi raporu ekran görüntüsü, zemin emniyet gerilmesi değerlendirilmesi

“Bilirkişilerin Uyacağı Rehber İlkeler ve Bilirkişi Raporlarında Bulunması Gereken Standartlar” 31’inci maddesi aşağıdaki şekildedir ve raporlarda ulaşılan kanaatlerin neden-sonuç ilişkisi içinde açıklanmasını zorunlu kılmaktadır.

“MADDE 31: Bilirkişi, hazırlayacağı raporda özel ve teknik bilgisini kullanarak ulaştığı sonuçların gerekçesini de açıklamakla yükümlüdür. Gerekçe bilirkişinin keyfi ve özensiz açıklamalarda bulunma ihtimalini büyük ölçüde önleyeceği gibi raporun yargı mercileri ve taraflarca her aşamada denetlenmesini kolaylaştırır. Açıklanan bilirkişi görüşünün gerekçeli kabul edilebilmesi için ilke olarak “neden veya niçin” gibi soruları sordurmaması gerekir.”

Yukarıda alıntılanan rehber ilke kapsamında bilirkişi raporlarında tespit edildiği öne sürülen hususların binanın yıkılmasına etkisinin de açıklanması gerektiği açıktır. Bilirkişi raporlarında inceleme konusu binanın neden yıkıldığına dair bir değerlendirme yer almamakta, çoğunluğu paket program analiz çıktılarının değişmez gerçeklik olarak kabul edilmesi neticesinde elde edilen kusurlar sıralanmaktadır. Ancak belirtilen kusurların her biri açısından inceleme konusu binanın yıkımına etkisi değerlendirilmemektedir.

Örneğin çok sayıda bilirkişi raporunda görülen “temel donatı alanı yetersizliği” şeklinde tanımlanan kusurun paket program veya versiyon değişikliğinden kaynaklanma ihtimali tartışılmakta ve yıkıma etkisi de değerlendirilmemektedir. Anılan kusurun gerçekte varlığı halinde dahi binanın yıkılmasına neden olması beklenmemektedir. Bu nedenle yıkılan bir bina literatürde bilinmemektedir. Anılan kusurun belirtildiği çok sayıda binanın yerinde incelenmesinde de temelde herhangi bir deformasyon gözlenmemiştir.

Zemin emniyet gerilmesi veya temel donatı alanlarında paket programlarla belirlenen yetersizliklerin sahada karşılığının olmaması, temelde herhangi bir sorun gözlenmemesi paket program analiz çıktılarının değişmez gerçeklik olmadığını kanıtı niteliğindedir. Sahada karşılığı olmayan paket program analiz çıktılarının kusur belirlemede kullanılmasının ise rehber ilkeler başta olmak üzere mevzuatla ve teknikle bağdaşmadığı değerlendirilmektedir.

“Bilirkişilerin Uyacağı Rehber İlkeler ve Bilirkişi Raporlarında Bulunması Gereken Standartlar” 15’inci maddesi bilirkişilerin takdiri değerlendirmede bulunmamaları gerektiğini belirtmektedir.

“MADDE 15: Bilirkişi, raporunda kesinlikle takdiri değerlendirmelerde bulunmamalı, somut olay tüm açıklığı ile raporunda anlattıktan sonra olayın yorumunu ve takdirini hakime bırakmalıdır.”

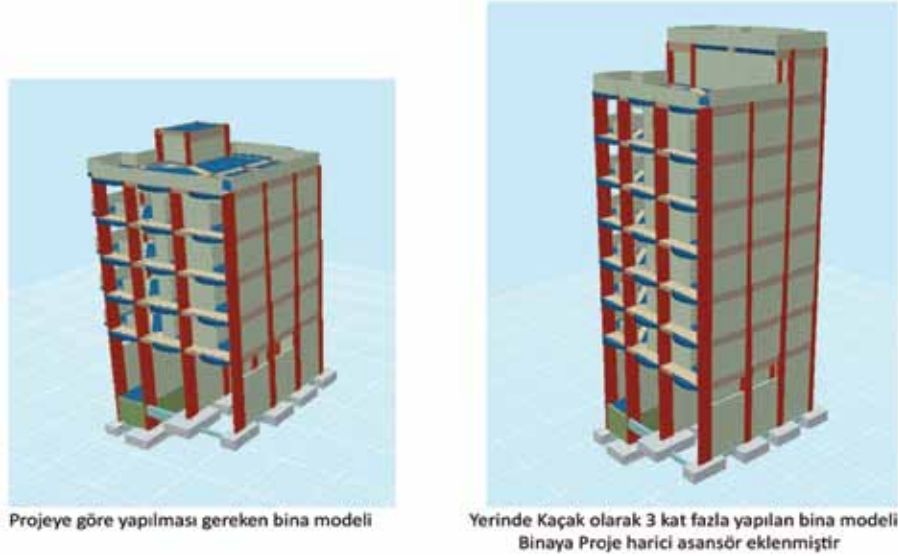
Özellikle 1975 Deprem Yönetmeliğine tabi olarak inşa edilmiş yapılara yönelik bilirkişi raporlarında yönetmelik şartlarında bulunmayan takdiri değerlendirmelerle kusur belirlemesi yapıldığı gözlenmiştir. Örneğin, o yıllarda sıklıkla yapılan katlar yükseldikçe kolon kesitlerin küçülmesi, saplama giriş yapılması, çerçevelerin sürekliliği gibi inceleme konusu binanın yapıldığı tarihlerde deprem yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuatta yasaklanmamış uygulamaların önemli kusurlar olarak belirtildiği raporlar görülmüştür. Bilirkişilerce bu hususların inceleme konusu binanın depremde yıkılmasında etken oldukları değerlendiriliyorsa, bu durum gerekçelendirilmeli ve binanın inşa edildiği yıl itibarıyla yasaklayıcı bir mevzuat hükmü olmaması nedeniyle proje ve yapım süreçlerinde yer alanlara kusur atfedilemeyeceği vurgulanmalıdır. Ancak tam tersi şekilde takdiri değerlendirmelerle proje ve yapım süreçlerinde yer alanlara kusur belirlemesi yapıldığı gözlenmektedir.

1975 Deprem Yönetmeliğinin yürürlükte olduğu yıllarda çoğunlukla elle ve çerçeve bazlı analiz yapılabildiği akıldan çıkarılmamalıdır. 1975 Deprem Yönetmeliğine göre tasarlanmış bir yapının o yılların koşullarına uygun statik analiz yapabildiğini iddia eden paket programların güncel versiyonları ile üç boyutlu modellenerek analiz edilmesi, analiz sonuçlarının değişmez gerçeklik gibi kabul edilerek kusur belirlenmesi ise takdiri değerlendirmenin ötesinde, vahim hatalardır.

Bilirkişi Raporlarında en sık karşılaşılan problemlilerden biri de depremde yıkılmış betonarme binalardan alınan sınırlı sayıdaki beton karot numuneleri basınç dayanımlarının binanın yapım aşamasındaki basınç dayanımına eşdeğer kabul edilerek kudur belirlenmesi yapılmıştır. Bilirkişilerce sınırlı sayıdaki beton karot numunesinin binayı temsil edebilirliği, alınan karot

numunelerinin hasara yakınlığı, numunelerin saklama ve test koşulları ile birlikte betondaki yorulma ve en önemlisi depremin etkisi değerlendirilmemektedir. Depremde yıkılmış betonarme bir binadan **“Depremde Yıkılmış Betonarme Bir Binadan Beton Karot Numunesi Alınır mı?”** başlıklı bir makale internet sayfamızda¹ ve Türkiye Mühendislik Haberleri dergimizin 519’uncu sayısında² yayınlanmıştır ve başvurulması önerilmektedir.

Hem bilirkişilerce hem de yargı mercilerince tartışılması gereken bir diğer husus ise yapım süreçlerinde yer alan kişilerin eylemleri ile binanın yıkılması arasındaki illiyet bağıdır. Aşağıda bir örnek olarak 1975 deprem Yönetmeliğine göre tasarlanmış, ancak sonradan üç ilave kat ve asansör eklenmiş bir bina görülmektedir.

Resim 4 - Bilirkişi raporundan alınmış ve altına açıklama eklenmiş ekran görüntüsü

Anılan binayla ilgili statik proje müellifi inşaat mühendisi başta olmak üzere yapım sürecinde yer alan kişilerin eylemleri ile depremdeki yıkım arasındaki illiyet bağı nasıl kurulabilecektir? Binaya 3 kaçak kat eklenmesine neden olan denetimsizlik ve bu kaçak katlara İmar Affı/Barışı uygulamaları neticesinde verilen “Yapı Kayıt Belgesi” tartışılmadan yapım sürecinde yer alanlara kusur atfedilmesi kabul edilemez.

Yapıların deprem güvenliği ve deprem kuvvetlerine karşı koyabilmesi statik tasarımın bütünlüyle ilgilidir. Tasarımda bir kolonun yerinin değiştirilmesi veya yapılmaması, taşıyıcı elemanların farklı boyutlarda yapılması, donatıların projedekinden eksik uygulanması, kat ilavesi, zemin katta statığı etkileyecek değişiklikler, vb. birçok değişiklik türü tasarımın bütünlüğünü bozacak ve yapı deprem kuvvetlerine tasarlandığı şekliyle değil, yapıldığı veya mevcut haliyle karşı koymaya çalışacaktır. Mevcut haliyle önemli farklar içerse de tasarlandığı halin de uygun olması gerekir bakış açısıyla tasarlanan halin modellenip analiz edilmesi doğru bir yaklaşım değildir. Zira tüm modelleme ve analizler kabuller içermektedir ve tasarlanan halin depremdeki davranışını yüzde yüz kesinlikle yansıtmaya kabiliyetine sahip değildir. Binanın statik projesinde tasarlanan halinde yapılan esaslı değişiklikler sonrasında, tasarlanan haliyle ilgili yapılacak tüm değerlendirmeler şüphe içerecektir ve şüpheden sanığın yararlanması genel bir hukuk ilkesidir.

1 <https://www.imo.org.tr/TR,152225/depremde-yikilmis-betonarme-bir-binadan-beton-karot-numunesi-alinir-mi.html>

2 <https://www.imo.org.tr/TR,180755/519.html>

Bilirkişi raporlarında zemin etüdü yapılması, hazır beton kullanılması ve nervürlü demir kullanılması gibi konularda inceleme konusu binanın yapıldığı yıllardaki ülke geneli ve yerel koşulların dikkate alınmadığı ve zorunluluk olmayan dönemler için de bu konularda kusur belirlenmesi yapıldığı gözlenmektedir.

Yapımı üzerinden uzun yıllar geçmiş çok sayıda bina deprem nedeniyle yıkılmıştır. Soruşturma ve kovuşturma makamlarınca ilgili idarelerinden yıkılan binalarla ilgili bilgi ve belgeler talep edilmekte ve çok sayıda bina için bilgi ve belgelerde eksiklik olabilmektedir. Evrak ve/veya proje paftası gibi eksikliklerin proje müelliflerinden kaynaklandığı kabulüyle müelliflere kusur izafe eden bilirkişi raporları görülmüştür. Statik proje müelliflerinin veya yapım sürecinde yer alan diğer kişilerin uzun yıllar boyunca projeleri saklama şeklinde yükümlülükleri bulunmamaktadır. Eksik projelerle binalar için ruhsat verilmesi ve binaların inşa edilmesi mümkün olmayacağına göre, denetim ve daha sonra saklama sorumluluğu da ilgili idarelerde olmasına karşın, deprem sonrasında projelerin bulunamama ihtimalini değerlendirmeden, statik proje müellifinin projeleri eksik hazırladığının belirtilerek kusur izafe edilmesi anlaşılabilir bir tavır değildir.

“Bilirkişilerin Uyacağı Rehber İlkeler ve Bilirkişi Raporlarında Bulunması Gereken Standartlar” 2’nci maddesi aşağıda alıntılanmıştır ve bilirkişilerin uzmanlık alanları dışında görevlendirme kabul etmemeleri ve neticede değerlendirme yapamayacakları hakkındadır.

“MADDE 2: Bilirkişi, görevlendirildikten sonra yapacağı ön inceleme sonucunda konunun kendi uzmanlık alanına girmediğini tespit ettiğinde en geç bir hafta içinde görevlendirmeyi yapan mercie bildirmeli ve görevlendirmeyi kabul etmemelidir.”

Örnek mahiyetinde belirtmek gerekirse, bir üniversitemizin inşaat mühendisliği bölümünde olmakla birlikte tüm akademik çalışmaları asfalt konusunda olan bir akademisyenin deprem sonrasında bir binanın hasar durumu ve yapı güvenliğiyle ilgili rapor yazdığı görülmüştür.

Önemle vurgulamak gerekir ki, üniversitemizin inşaat mühendisliği bölümlerinde akademisyen olunması uzman olmak için yeterli olmayabilir. İnceleme konusu alanda saha tecrübesi veya uygulama tecrübesi sahibi olmak da son derece önemlidir. Beklenen yeterli tecrübesi olmayan akademisyenlerimizin görevlendirmeyi kabul etmemeleridir.

Bilirkişi raporlarında imar aşamalarına hiç değinilmemesi, kaçak tadilatlar ve/veya kat ilavelerinin etkilerinin görmezden gelinmesi, her aşamada sorumluluğu bulunan ilgili idarelere değinilmemesi veya kusur belirlerken açık bir toleransla hareket edilmesi ise yapım süreçleri ve devamında tüm stratejik kararları alan ve uygulayan asıl sorumluların yargı süreçlerine dahil edilmelerini geciktirmektedir.

Halen devam eden haksız ve hukuka aykırı tutuklu yargılamalar nedeniyle meslektaşlarımızın sosyal çevreleri ve iş hayatları bozulmakta, yalnızca meslektaşlarımız değil, aileleri ve yakın çevreleri de mağdur olmaktadır. Adil yargılamanın hatalı bilirkişi raporları nedeniyle sekteye uğraması, depremde yakınlarını kaybeden yurttaşlarımızın da adalete geç erişmelerine neden olmakta, toplum vicdanı yara almaktadır.

Bilirkişilik yapan meslektaşlarımıza çağrıda bulunuyor, uzmanlık alanlarına uygun, denetlenebilir, binanın inşa edildiği dönemin koşullarını dikkate alan, takdiri değerlendirmeden uzak, neden-sonuç ilişkisi içinde raporlar hazırlanması için azami gayret göstermelerini bekliyoruz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Meslektaşlarımızın Tutuklu Yargılanmalarına İtiraz Ediyoruz!

19 Kasım 2024

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak 6 Şubat Depremlerinin ardından başlayan soruşturma ve yargı süreçlerine dair yaptığımız açıklamalarımızda, yıkılan ve hasar gören on binlerce yapının sorumluluklarının meslektaşlarımızın omuzlarına yüklenmeye çalışılarak, gerçek kusurluların ortaya çıkarılmasından uzaklaştırıldığı, meslektaşlarımıza yönelik uygulanan haksız tutuklamaların ise mesleğimizi topyekûn cezalandırma haline dönüştüğünü dile getirdik.

Maalesef yargılamaların başlamasından itibaren geçen neredeyse 2 yıllık zaman, kaygılarımızın haklılığını ortaya koymakta ve halen meslektaşlarımız haksız biçimde tutuklanmaya ve tutuklu kalmaya devam etmektedir.

Tutuksuz yargılanma bir haktır. Hukukumuzda ve evrensel hukukta tutuklama ve tutukluluğun devamı kararları en son uygulanacak koruma tedbiridir. Ancak halihazırdaki deprem yargılamalarında, yargılamaya dayanak olacak belgelerin çok büyük çoğunluğunun kamu kurumlarında bulunmasına, yıkılan binalardan numuneler alınmasına ve yeni toplanacak delil kalmamış olmasına rağmen meslektaşlarımızın delil karartma, her şekilde ulaşılabilecek durumda olmalarına rağmen kaçma şüphesi iddiaları ile ısrarla tutukluluk ve tutukluluk devam kararları verilerek, tutuklama öne alınmış bir ceza olarak uygulanmaktadır.

Adalet mutlaka bir suçlu bularak değil, suçun sorumlularını ortaya çıkarıp kanunlara göre yargılayarak cezalandırmakla olabilir. Geç gelen adalet de adalet değildir. Tek suçlu ilan edilip yargılamalar boyunca tutuklu bırakılan meslektaşlarımız beraat ettiklerinde adalet tecelli etmiş olmayacaktır.

Biliyoruz ki yargılama süreçlerinde merkezi idare ve yerel yönetimlerin sorumluluğu ve işlevi görmezden gelinmeyip, merkezi idare ile yerel yönetimlerin kentleşme ve imar politikalarındaki hatalı kararları kusur olarak ortaya konup, esas sorumlular, yani karar alıcılar cezalandırılmadan ülkemiz enkaz altında kalmaya devam edecektir. Meslektaşlarımızın, merkezi idare ve yerel yönetimlerin kusurları önünde bir perde olmalarından başka amacı olmadığını düşündüğümüz tutuklu yargılanmalarından vazgeçilmesi gereklidir.

Bir kez daha 6 Şubat Depremlerinin yıkımının sorumluluğunu meslektaşlarımızın üzerine atıp gerçek sorumluların gizlenmesi çabalarına en yüksek sesle itiraz ediyor, gerçek ve adil bir yargılama ile meslektaşlarımızın (gerekmesi halinde başkaca adli kontrol tedbirleri uygulanarak) tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edilmelerini talep ediyoruz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Üyelerimize Çağrımızdır

28 Nisan 2025

Ülkemizdeki riskli yapı stokunun varlığının hemen herkes tarafından bilinmesi, biz dahil ilgili tüm kuruluşların önlem alınması gerektiğini dillendirmesi ve bu önlemlerin neler olduğunu söylemesine rağmen 20 yıldır hiçbir eylemde bulunmayan siyasi otorite, bugün sorumluluğu yine meslektaşlarımızın üzerine yıkmaya çalışmaktadır.

Başta Anayasa olmak üzere mevcut mevzuat gereği, deprem riskine karşı tedbir almak, riskli yapıları ve afet riski olan bölgeleri belirlemek, riskli yapıların risk durumuna göre güçlendirilmesini ya da yıkımını sağlamak, güvenli ve sağlıklı yaşama çevreleri teşkil etmek, imar mevzuatına, plan projelerine aykırı yapıları tespit etmek ve bu konuda gerekli önlemleri almak devletin asli görev ve sorumluluğudur.

Son olarak 3 Aralık 2024 tarihli Anayasa Mahkemesince verilen kararla da bu husus ayrıca vurgulanarak devletin yurttaşların yaşam hakkını koruma ve denetim sorumluluğu hatırlatılmış olmasına rağmen her aşamada sorumluluğu bulunan ilgili idarelerin sorumluluğu yok sayılmaktadır.

Devam eden yargı süreçlerine yapım süreçleri ve devamındaki tüm stratejik kararları alan asıl sorumlular dahil edilmeyerek gerçek kusurluların ortaya çıkarılmasından uzaklaşmış, eksik ve hatalı yaklaşımlar içeren bilirkişi raporları nedeniyle pek çok meslektaşımız tutuklanarak suçlu ilan edilmiştir.

Evrensel ceza yargılamasının temel ilkelerinden masumiyet karinesi Anayasa'nın 38. ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. Maddelerinde, "Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar hiç kimse suçlu sayılamaz" şeklinde somutlaşmıştır. Ancak bu ilke meslek mensupları açısından suçlu olmadığı hükmen sabit oluncaya kadar suçlu sayılacağı şeklinde tersine çevrilmiştir.

Ceza hukukun temel ilkelerine rağmen meslektaşlarımız ise yargılama süreçlerinde, yapı üretim sürecinde görev aldığı yapılarla hukuki ve fiili ilişkileri yapı ruhsatı verilerek yapının kullanımına izin verilmesinden sonra kesilmiş olmasına ve yapının kullanım dönemi boyunca geçirdiği süreçlerin takibi hususunda hiçbir yetkiye ve bilgiye sahip olmamalarına rağmen suçlu olmadıklarını kanıtlamaya çalışmaktadırlar.

Bilinmelidir ki halkın sağlıklı ve güvenli bir şekilde yaşamasından sorumlu olan devlet yöneticileri sorumluluklarından kaçınmazlar. Yargılama süreçlerinde merkezi idare ve yerel yönetimlerin sorumluluğu ve işlevi görmezden gelinip, esas sorumlular, yani karar alıcılar cezalandırılmadan ülkemiz enkaz altında kalmaya devam edecektir.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak depremlerin yeniden bir felakete dönüşmemesi için ilgili Bakanlıklar başta olmak üzere tüm Valilik ve Belediye Başkanlıkları ile konuya ilişkin yazışmalar yapılmış olup üyelerimizin de ekte hazırlanan dilekçe örneğini, yapımında görev aldıkları yapıların bulunduğu idarelere vermelerini öneriyor ve bir kez daha vatandaşlarımızın yaşam hakkının korunması konusunda İdarelerin kamusal ve anayasal görevleri gereği gerekli girişimlerde bulunmasını ivedilikle talep ediyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

.....VALİLİĞİNE

.....ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI İL MÜDÜRLÜĞÜNE

Konu: Yapımında inşaat mühendisi..... olarak görev aldığım çeşitli parsellerdeki yapıların deprem güvenliği hakkında tarafıma gerekli bilgilendirmelerin yapılarak önlemlerin alınması talebidir.

Yapımında proje müellifi, şantiye şefi veya fenni mesul olarak görev aldığım yapılar, projelendirme, yapım ve denetim aşamalarında 1975 Deprem Yönetmeliği'ne (Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik) göre projelendirilmiş ve inşa edilmiş; o dönemde yürürlükte olan ve dönemin bilimsel ve teknik düzeyi ile yapı teknolojisinin şartlarına göre hazırlanan yönetmelik, şartname vb. mevzuat esas alınmıştır.

Ancak 1975 Yönetmeliği'nden sonra 1997, 2007 ve 2018 yıllarında yeni yönetmelikler yayımlanmış, bu süreçte bina yapımına ilişkin olarak TSE şartnamelerinde de değişiklikler yapılmıştır. Ayrıca 2001 yılında 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun ile 2012 yılında Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun yürürlüğe alınmış ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nda da yapım süreçlerine ilişkin önemli değişiklikler yapılmıştır.

Söz konusu mevzuat değişikliklerinin tamamı yapı güvenliğini artırıcı tedbirler içermekte olup ilgili idarelere de gerekli denetimleri yaparak bu tedbirlerin alınması, gerekli girişimlerde bulunulması ve mevzuatın hayata geçirilmesinin sağlanması görevi verilmiştir.

..... olarak görev aldığım ve dönemin mevzuatına uygun olarak yapılan yapılarla hukuki ve fiili ilişkim yapı ruhsatı verilerek yapının kullanımına izin verilmesinden sonra kesilmiştir. Yapımda görev aldığım binanın ise kullanım döneminde geçirdiği süreçler açısından takibini yapabilmem için tarafıma verilen herhangi bir yetkinin olmaması ve yapıya ilişkin idareniz tarafından da tarafıma herhangi bir bilgilendirmenin yapılmaması nedeni ile;

Görev aldığım yapılarda;

- Mevzuatta yapılan dayanım artırıcı değişikliklere ilişkin düzenlemelerin, değişiklik öncesi yapılmış yapılara uygulanıp uygulanmadığı,
- Türkiye Deprem Haritasında yapılan değişikliklerin tasarım sürecinde meydana getirdikleri farklılıkların yapıların deprem güvenliği hususundaki etkilerinin belirlenip belirlenmediği,
- İdareniz tarafından bu yapıların yapı güvenliği ve risk durumu açısından değerlendirilip değerlendirilmediği,
- 17 Ağustos 1999 Gölcük Depremi / 12 Kasım 1999 Düzce Depremi / 1 Mayıs 2003 Bingöl Depremi / 23 Ekim-9 Kasım 2011 Van Depremleri / 24 Ocak 2020 Elazığ Sivrice Depremi /30 Ekim 2020 İzmir Depremi / 6 Şubat 2023 Maraş / 23 Nisan 2025 İstanbul Depremlerinden sonra yapıların hasar alıp almadığı, hasar almış olmasına rağmen halen kullanımda olan yapıların deprem performansının tespitine ve iyileştirmesine yönelik İdarenizce herhangi bir çalışma yapıp yapılmadığı,
- Yapıların kullanım aşamasında yapı statüğünü olumsuz yönde etkileyecek boyutlarda tadilat yapıp yapılmadığı, yapılan tadilatın proje ve uygulama aşamasında sonuçları itibarıyla deprem performansı yönünden İdarenizce denetlenip denetlenmediği,
- İdareniz yetki ve görev alanında bulunan söz konusu binaların yapımdan sonra gerçekleştirilen doğal gaz çalışmaları sırasında tarafıma bilgi verilmeden ve onayım alınmadan proje müellifi / şantiye şefi / fenni mesul olarak görev aldığım yapılarda gerçekleştirilen doğal gaz tesisatı döşeme çalışmalarının bina statüğine etki edecek herhangi bir müdahale içerip içermediği,
- Son 20 yılda 6 imar affı yasası çıkarılarak mevzuata aykırı eklentiler veya değişiklikler gerekli tedbirler alınmadan kâğıt üstünde yasal hale getirilmiştir. İmar affından yararlanan binalara ilişkin bilgiler ise tarafımla ya da kamuoyu ile paylaşılmadığından binaların durumu, bu yapıların imar aflarından yararlanıp yararlanmadığı,
- Yapı denetim uygulaması öncesi tarafımca sorumluluk üstlenilen yapılara ait bilgileri kontrol etmeye yönelik bir sistem olmaması nedeni ile adımın ve imzamın sahte olarak kullanılıp kullanılmadığı,

hususları tarafımca bilinmemektedir.

Başta Anayasa olmak üzere mevcut mevzuat gereği, deprem riskine karşı tedbir almak, riskli yapıları ve afet riski olan bölgeleri belirlemek, riskli yapıların risk durumuna göre güçlendirilmesini ya da yıkımını sağlamak, güvenli ve sağlıklı yaşama çevreleri teşkil etmek, imar mevzuatına, plan projelerine aykırı yapıları tespit etmek ve bu konuda gerekli önlemleri almak devletin asli görev ve sorumluluğudur.

Son olarak 3 Aralık 2024 tarihli Anayasa Mahkemesince verilen kararla da bu husus ayrıca vurgulanarak devletin yurttaşların yaşam hakkını koruma ve denetim sorumluluğu hatırlatılmıştır. Gerek Anayasa ve gerekse Anayasa Mahkemesi kararı gereği deprem riskine karşı gerekli önlem ve tedbirleri almak ve vatandaşın can ve mal güvenliği korumak idarenizin asli görev ve sorumluluğundadır.

Tüm bu nedenlerle ivedilikle yukarıda sayılan hususlar doğrultusunda, ... olarak yapım sürecinde yer aldığım binaların ve bağımsız bölümlerin maliklerinin / kiracılarının / kullanıcılarının / zilyetlerinin bilgilendirilmesi, İdarenizin kamusal ve anayasal görevleri

gereği gerekli girişimlerde bulunularak bu yapıların deprem performansının değerlendirilmesi, gerekmesi durumunda yapılarda güvenlik iyileştirilmesinin yapılması veya yapılmasının sağlanması hususunda gereğinin yapılmasını talep ederim. .../.../.....

İSİM - SOYİSİM / T.C. Kimlik No

Adres

İletişim Bilgileri

Ek: Yapılara ait bilgiler (*2)

İl/İlçe/ Ada/Pafta/Parsel

NOT

- 1- Üstlenilen görev (proje müellifi / şantiye şefi / fenni mesul-teknik uygulama sorumlusu) boş olan bölümlere yazılacak.
- 2- Dilekçenin ekine yapı bilgileri yazılacak.

İmara Esas Jeolojik ve Jeoteknik Etüt ile Parsel Bazında Zemin Etüdü Karıştırılmamalıdır

Parsel Bazında Zemin Etüdü 2008 Yılında Tüm Binalar İçin Tereddütsüz Olarak Zorunlu Hale Gelmiştir

29 Nisan 2025

Resmi verilere göre 53 binden fazla insanımızı yitirdiğimiz, deprem anında yaklaşık 40 bin binanın yıkıldığı, 200 binden fazla binanın ise ağır hasar aldığı 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki 6 Şubat 2023 Depremlerinin ardından başlayan yargı süreçleri devam etmektedir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak 6 Şubat Depremlerinin yaratmış olduğu yıkımda sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması ve bu kişilerden hukuk nezdinde hesap sorulması gerektiğini söyledik ve söylemeye de devam edeceğiz. Çünkü adil bir yargılama yapılmadan ve gerçek sorumlular tespit edilip cezalandırılmadan, ülkemiz benzer acıları yaşamaya, enkaz altında kalmaya devam edecektir.

Önceki depremler nedeniyle yürütülen yargı süreçlerinde benzerlerinin yaşandığı gibi 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremlerinden sonraki yargı süreçlerinde de bilirkişilerin hakimlerin yerine geçerek, mevzuata ve içtihatlarla aykırı olarak şüpheli veya sanıklarla ilgili kusur ve kusur oranı belirlediklerini gözlemlemiş, bu konuya yönelik itirazlarımızı hukuki ve teknik çerçevede dile getirmiştik.

Bilirkişilerin kusur belirlerken binaların yapım yılında yürürlükte olan mevzuat hükümlerini ve ülkemiz koşullarını dikkate almadan ve/veya yapım yılındaki mevzuat hükümlerini yanlış yorumlayarak kusur tespiti yaptıkları gözlenmiştir. Bilirkişilerin kusur tespiti yapmaları önemli bir hukuka aykırılık iken, açıkça hatalı değerlendirmelerle kusur tespiti yapılması ise hukuka aykırılığı artıran, yargılamalardaki tüm tarafları mağdur eden, adalete erişimi geciktiren ve adil yargılamayı engelleyen bir problem haline gelmektedir. Binaların yıkımına neden olan kusurların doğru tespit edilememesi, bir sonraki depremde enkaz altında kalmamak adına alınması gereken tedbirlerin belirlenmesine de engel olmaktadır.

Bilirkişi raporlarında karmaşaya neden olan konulardan biri zemin etüdü yapılması zorunluluğudur.

Ülkemiz topraklarının tamamı deprem tehlikesi altındadır. Depreme dayanıklı yapı için detaylı zemin incelemelerinin gerekliliği ve tasarımda zemin ve yapı etkileşiminin dikkate alınması gerektiği açıktır. 2008 yılından bu yana ülkemizde parsel bazında zemin etüdü gerekliliği konusunda da tereddüt bulunmamaktadır. Ancak deprem sonrası yar-

gılamaların adil olabilmesi için parsel bazında zemin etüdü zorunluluğunun tarihsel süreçte mevzuat ve yerel koşullar açısından ele alınması zaruridir.

Jeolojik etüt, jeoteknik etüt ve zemin etüdü kavramlarının yargı süreçlerinde karıştırılabildiği gözlenmiştir ve kısaca tanımlanmalarında¹ yarar görülmektedir.

Jeolojik etüt, imar planı yapılacak alanların yerleşim açısından jeolojik özelliklerini araştıran, jeolojik yönden planlamayı etkileyebilecek sakinlerin bulunup bulunmadığını belirten, arazilerin planlanabilirliğini ve yerleşilebilirliğini ortaya koyan, ayrıca küçük ölçekli riskleri ortadan kaldıracak ve alınabilecek önlemlerin araştırılmasını kapsayan araştırmaların bütünüdür.

Jeoteknik etüt, daha önce yapılmış veya yapılacak olan jeolojik etütlerde gözlemsel verilere göre yerleşim için sakıncalı veya riskli bulunan alanlarda; sakıncanın türü ve boyutu ile söz konusu riskin nasıl yok edileceğini ortaya koyan, söz konusu alanlarda yerleşime gidilip gidilemeyeceğini veya hangi koşullarda yerleşim yapılabileceğini, gerektiğinde sismik çalışmalarından da yararlanılarak yerinde ve laboratuvar deneyleri ile araştıran çalışmalardır.

Zemin etüdü, temel tasarımı ile zemin-temel-yapı etkileşiminin irdelenmesinde kullanılacak zemin özellikleri ve zemin parametreleri tayini için yapı alanı ve çevresinde zemin ve yer altı suyu ile ilgili verilerin toplanmasını kapsar. Günümüzde "parsel bazında zemin etüdü" yerine sadece "zemin etüdü" denilmesi yaygındır.

İmar planlarının hazırlanması sürecinde baz alınan en önemli verilerden biri, imar planları yapılmadan önce sahanın doğal afet riski yönünden yapılaşmaya uygun olup olmadığını veya hangi koşullarda yapılaşmaya uygun bulunduğunu araştıran jeolojik/jeoteknik etütler sonucu elde edilen planlamaya esas **jeolojik/jeoteknik etüt raporlarıdır** ve "**imara esas jeolojik/jeoteknik etüt raporları**" şeklinde adlandırılırlar.

Depremlerde zemin yalnızca parsel bazında bir davranış göstermez. Zeminin davranışını doğru anlayabilmek için geniş alanların ve parsel bazında zemin etüdü ölçeğinden çok daha büyük derinliklerin dikkate alınması gereklidir. Bu nedenle, depremde zeminin davranışı ve zemin yapı etkileşimi açısından imara esas jeolojik/jeoteknik etütler parsel bazında zemin etütlerinden daha önemlidir.

26 Aralık 1939 Erzincan Depreminde 32.962 vatandaşımızın hayatını kaybetmesi, 120 bine yakın yapının yıkılması veya ağır görmesinin ardından 1942-1944 yılları arasında peş peşe Kuzey Anadolu Fayı boyunca Niksar-Erbaa, Adapazarı-Hendek, Tosya-Ladik ve Bolu-Gerede depremlerinin olması, Erzincan Depremi dahil ölü sayısının yaklaşık 45.000'e ulaşması, yaralı sayısının 75.000 ve yıkılan veya kullanılmayacak derecede ağır hasar gören bina sayısının ise 200.000'e çıkmasına neden olmuştur.

Erzincan ve devamındaki depremler sonrasında **18 Temmuz 1944 tarihinde çıkarılan 4623 sayılı "Yer Sarsıntılarında Evvel ve Sonra Alınacak Tedbirler Hakkında Kanun"** yürürlüğe konulmuştur. **Bu Kanun ile Belediyelerin yeni gelişme alanlarında jeolojik etütlerin yaptırılması zorunlu hale getirilmiştir. Dolayısıyla, ülkemizde 1944 yılından bu yana imara esas jeolojik etüt yapılması zorunludur.**

1956 yılında kabul edilen 6785 sayılı İmar Kanunu ile tüm Belediyelerin imar planı çalışmalarının İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmesi ve İmar ve İskan Bakanlığı tarafından da onanması nedeni ile imar planı çalışmalarında jeolojik etütlerin yapılması ve bu raporların yönlendiriciliğinde planların hazırlanması sağlanmıştır.

1944 yılından 1975 yılına kadar çok sayıda mevzuatta imara esas jeolojik/jeoteknik etütlere atıf yapılmış ve jeolojik, jeoteknik etüt veya zemin etüdü kavramları kullanılmış ancak hiçbir mevzuatta tereddüde mahal vermeden parsel bazında zemin etüdü anlamına gelebilecek bir ifade kullanılmamıştır. Uygulamada da parsel bazında zemin etüdü (istisnalar haricinde) yapılmamıştır.

¹ Karakuş, K., 2009, Plana Esas Jeolojik Jeoteknik Etüt Çalışmaları ve Yasal Mevzuat, Jeoloji Mühendisleri Odası Yayını No:104, Ankara, 978-9944-89-695-5. (Tanımların alındığı kaynaktır)

15.05.1956 tarihinde, çeşitli değişikliklerle bugün hala yürürlükte olan, 7269 sayılı "Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun" çıkarılmıştır. 7269 sayılı kanununla, depremler ve su baskınları dışında heyelan, kaya ve çığ düşmesi, yangın, fırtına vb. tüm doğal afetler de kapsamı içerisine alınmış ve muhtemel afet kavramı getirerek, bu afetler olmadan önce can ve mal güvenliği açısından, gelecekte afete maruz kalabilecek yerleşimler de kanun kapsamı içine alınmıştır.

9 Haziran 1975 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik'in (1975 Deprem Yönetmeliği) "Temel zemini ve temeller" başlıklı 6.5.1 maddesi: "*Yapı temelleri, oturma ve farklı oturmalarından dolayı üst yapıda hasara neden olmayacak ve işlevini önlemeyecek biçimde, oturdukları zeminin özelliklerine göre, zemin mekaniği prensipleri gözönünde tutularak projelendirilecek ve yapılacaktır.*" ifadesi yer almaktadır ancak bu madde de parsel bazında zemin etüdü zorunluluğu getirmemektedir.

1975 Deprem Yönetmeliği ile arazide görülen zemin sınıfları ilk kez dört gruba ayrılmış (Tablo 13.1) ve zemin gruplarına göre alınması gerekli zemin hakim periyotları (Tablo 13.4) belirlenmiştir. 13.4.6 maddesinde ise;

"Güvenilir varsayımlara ve arazi gözlemlerine dayanan deneysel, amirik ya da teorik yaklaşımlarla saptanmadıkça zemin hakim periyodu (To) için Tablo 13.4 deki değerler kullanılabilir." denilmiş ve Tablo 13.4'ün altında zemin hakim periyodunun tespiti için ayrıca etüt yapılması gereken yapılar aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır:

"Not: Aşağıda tanımlamaları verilen yapılarda, gerek temel sisteminin ve taşıma gücünün tayini, oturumlarının hesabı vb. zeminle ilgili problemlerin güvenilir bir şekilde çözümlenebilmesi, gerekse zemin hakim periyodunun gerçeğe yakın bir şekilde saptanabilmesi amacı ile, usulüne uygun sismik çözümlenmeler ve yeteri kadar arazi ve laboratuvar deneyleri yapılmalıdır."

I. Temel üst kotundan ölçülen yüksekliği 75 m. yi geçen binalar

II. Büyük açıklıklı endüstri yapıları, sinema, tiyatro vb. yapılar.

III. Baca, kule, yüksek hazne vb. yapılar."

Betonarme konut yapıları bu sınıflara girmediğinden parsel bazında zemin etüdü yapılmıştır. Uygulamada da betonarme konut binaları için parsel bazında zemin etüdü yapılması istisnaidir.

03.05.1985 tarihinde 3194 sayılı İmar Kanunu kabul edilmiştir. Bu kanun ve 17.08.1987 tarihli ve 1634 sayılı Genelge ile harita ve imar planlarının yapma, yaptırma ve onaylama yetkisi belediyelere verilmiştir. Bu durum pek çok belediyede İller Bankası tarafından hazırlanan tip sözleşme ve teknik şartnameye uyulmadan imar planlarının yaptırılıp onaylanmasına neden olmuş ve İller Bankasınca hazırlanan jeolojik etüt raporlarında yerleşim için sakıncalı bulunan arazilerdeki eski plan kararları değiştirilmeye başlanmıştır. Bu durum Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yayımlanan Genelgeler ile eleştirilmiş ve 31.05.1989 tarihli ve 4343 sayılı Genelge ile raporların eksik düzenlendiği, gözlemsel ve sondaj faaliyetlerinin zeminlerin özelliklerini tam yansıtmadığı, yapılaşmaya yeterli ışık tutmadığı ve 7269 sayılı yasa çerçevesinde sahanın değerlendirilmediği görüldüğünden plana esas gözlemsel jeolojik etüt raporları için (Genelge ekinde "Yerleşim Amaçlı Jeoloji ve Jeoteknik Etüt Raporu ve Ekleri ile İlgili Esaslar" isimli ek) rapor formatı belirlenmiştir.

Görüleceği üzere açıklanan süreçteki tartışmalar imara esas jeolojik/jeoteknik etüt kapsamında gerçekleşmektedir.

13 Mart 1992 tarihinde 6,8 Mw büyüklüğündeki Erzincan depremi meydana gelmiş, 653 yurttaşımız vefat etmiş ve 8057 bina hasar görmüştür. Erzincan depreminde hasarın büyük olmasındaki nedenlerden birinin de zeminin zayıflığı olması zemin incelemelerine dikkati yoğunlaştırmış ve 28.06.1993 tarihli ve B09.0.YFK.0.00.00.00-6-5/373 sayılı Genelge ile zemin ve temel etüdü yapılması kamu binaları için zorunlu hale getirilmiştir. Genelge ile "Zemin ve Temel Etüdünün Hazırlanmasına İlişkin Esaslar" başlığıyla bu alanda ilk olarak etüt standartları belirlenmiştir.

17 Ağustos 1999 Gölcük depreminden hemen sonra **02.09.1999** tarihli ve 23804 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren **“3030 Sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tip İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”** ile Yönetmeliğin 34.b maddesi; *“Statik Proje; mimari projeye uygun olarak, inşaat mühendisleri tarafından hazırlanan, ölçekleri yapının bükülüğüne ve özelliğine göre belirlenen, betonarme, yağma, çelik, diğer özel malzeme ve teknikle düzenlen, bodrum kat dahil tüm kat planları, çatı planları, bunların kesitleri, detayları ve hesaplarıdır. Ayrıca, ilgili idare jeoloji ve/veya jeofizik mühendisi veya jeolog tarafından hazırlanan jeolojik etüt raporu ve zemin etüt raporu ister.”* şeklinde düzenlenmiştir. Bu yönetmelik değişikliği öncesinde belediyeler veya ilgili idareler ruhsat aşamasında parsel bazında zemin etüdünü talep etmemekteydi. Anılan değişiklik sonrasında, yani 02.09.1999 tarihi sonrasında ilgili idarelerce ruhsat düzenlenmesi için parsel bazında zemin etüdü aranması zorunlu hale geldi ancak bu zorunluluk maalesef uygulamaya geçemedi.

Yönetmelik değişikliğinin uygulamaya geçemeyişinin önemli nedenlerinden biri ülkemizde birçok şehirde zemin etüdü yapabilecek yeterli firma bulunmayışı, yani altyapı eksiklikleriydi. Bu nedenle Yönetmelik Değişikliği üzerinden bir yıl dahi geçmeden yeniden değiştirildi. 13.07.2000 tarih ve 24108 sayılı Resmî Gazete’de **“3030 sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tip İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”** yayımlandı ve söz konusu yönetmelik değişikliği ile 02.09.1999 tarihinde yapı ruhsatları alımı ile ilgili olan 34’üncü maddesi (1985 yılında yayımlanan Yönetmeliğin 57. maddesi);

“İlgili idarece imar planının yapımına veri teşkil eden jeolojik/jeoteknik etüt raporunun, parselin bulunduğu alanı da kapsayan bölümü parsel sahibine verilir. Bu bilgilere göre gerektiğinde ilgili mühendislerce parselle ilişkin zemin etüt (jeoteknik etüt) raporu da hazırlanır.” şeklinde yeniden düzenlendi.

13.07.2000 tarih ve 24108 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 3030 sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tip İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 57. maddesinin 2.ve 3/b bentlerine karşı TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası, Jeofizik Mühendisleri Odası ve Maden Mühendisleri Odası tarafından Danıştay’a dava açıldı. Davalar Danıştay İdari Davalar Genel Kurulunun 17.01.2003 günlü E:2002/465, K:2003/13 sayılı ve 17.01.2003 günlü E:2002/929, K:2003/15 sayılı kararları ile kesinleşti ve kesinleşen kararlarla “gerektiğinde” kelimesi madde metninden çıkarılarak parsel bazında zemin etüdü talep edilmesi ilgili idareler açısından yeniden zorunlu hale geldi. Ancak bu zorunluluk her idarede hayata geçemedi zira yeterli altyapı bulunmamaktaydı. İlerleyen zamanda başkaca mevzuatlarda parsel bazında zemin etüdüne atıflar yapıldı ancak ülkemizde yer alan her idare açısından bu zorunluluğun hayata geçmesi 2008 yılını bulmuştur.

19 Ağustos 2008 tarihli ve 26972 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren **“3030 sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tip İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”** ile tereddütler ortadan kaldırıldı ve parsel bazında zemin etüdünün tüm yapılar için ruhsat aşamasında ilgili idarelerce talep edilmesi zorunlu hale getirildi.

02.09.1999 tarihli Yönetmelik değişikliğine kadar parsel bazında zemin etüdü bugünküne benzer şekilde sondaj yapılarak ve gerekli saha ve laboratuvar deneyleri ile birlikte gerçekleştirilmiyor, ihtiyaç duyulması halinde gözlemsel olarak yapılıyordu. Binanın inşa edileceği parselle yönelik zemin bilgileri ilgili idarece, idarenin yaptığı imara esas jeolojik/jeoteknik etütler kullanılarak sağlanıyordu.

02.09.1999 tarihli Yönetmelik değişikliği sonrası yerel altyapı imkanları yeterli olan ilgili idareler ruhsat düzenlemek için parsel bazında zemin etüdü talep etmeye başlarken, idarelerin tamamının bu aşamaya gelebilmesi 19.08.2008 tarihli Yönetmelik değişikliğine kadar devam etti.

İlgili idarelerin bilgi edinme kapsamında sorulara verdikleri cevapların kovuşturma dosyalarına dahil edilmesi veya mahkemelerce yazılan müzakerelere verdikleri cevaplar da bu durumu doğrulamıştır. 23 Ekim 2011 Van Depremi sonrasında yargı süreçlerinde Van iline bağlı ilçe belediyeleri parsel bazında zemin etüdü zorunluluğunun 19.08.2008 sonrasında

uygulandığını belirtmişlerdir. 06 Şubat 2023 Depremleri sonrasında ise dava dosyalarına dahil edilen yazılarda 02.09.1999 ve 19.08.2008 tarihlerini belirten farklı idareler olduğu gözlenmiştir.

2008 yılından bu yana parsel bazında zemin etüdünün gerekliliği konusunda hiçbir tereddüt veya tartışma bulunmamaktadır. Halen 9 Mart 2019 tarihli ve 30709 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Zemin ve Temel Etüdü Uygulama Esasları ve Rapor Formatına Dair Tebliğ” yürürlüktedir ve kapsamlı ve nitelikli zemin etütleri hazırlanmaktadır. Ancak depremde yıkılan ve can kaybına neden olan binalarla ilgili geçmişe dönük yargılama yapılırken binanın yapıldığı zamanın mevzuatını doğru anlayarak yorumlamak ve yerel koşulları da dikkate almak hukukun gereğidir. Bu kapsamda bilirkişilerce ve soruşturma ve kovuşturma makamlarınca dikkate alınması amacıyla ulaştığımız neticeler maddeler halinde özetlenmiştir:

- i. **18 Temmuz 1944 tarihinden itibaren ilgili idareler açısından imara esas jeolojik/jeoteknik etüt yapılması zorunludur.**
- ii. **28.06.1993 tarihinden itibaren kamu binaları için parsel bazında zemin etüdü yapılması zorunludur.**
- iii. **02.09.1999 tarihinden itibaren ruhsata tabi tüm yapılar için parsel bazında zemin etüdü yapılması zorunludur; ancak bu zorunluluk her idare için uygulamaya geçememiş, 2008 yılına kadar bazı idarelerde altyapı yetersizlikleri nedeniyle zemin etüdü yapılamamıştır.**
- iv. **19 Ağustos 2008 tarihinden itibaren ülkemizdeki her idare açısından ruhsata tabi yapılar için parsel bazında zemin etüdü yapılması zorunludur.**
- v. **02.09.1999 ve 19.08.2008 tarihleri arasındaki uygulamanın soruşturma veya kovuşturma makamlarınca ilgili (yerel) idarelerden sorularak netleştirilmesi gereklidir.**
- vi. **Zemin etüdü formatları zaman içinde değişiklik göstermiştir. Bu nedenle binanın yapıldığı zaman diliminde yürürlükte olan formatlar dikkate alınmalıdır.**

Tüm bu açıklamalarla birlikte dikkat çekilmesi gereken en önemli konu ise 6 Şubat 2023 Depremleri sonrası devam eden yargı süreçlerinde 1944 yılından bu yana zorunlu olduğuna tereddüt olmayan imara esas jeolojik/jeoteknik etüt raporlarının soruşturma/kovuşturma makamlarınca sorgulandığı tek bir dosyayla karşılaşılmamış olmasıdır. İller Bankasınca imara açılmaması önerildiği halde imara açılan, imara açılması zaruri olursa da az katlı ve az yoğunluklu imar önerilen yerlerde yüksek katlı ve yüksek yoğunluklu imar planları hazırlanan, geçmişi bataklık olmasına rağmen yüksek katlı ve yoğunluklu olacak şekilde imara açılan arazilerdeki sorumlulukların soruşturma/kovuşturma makamlarınca ilgi görmemesi tarafımızca anlaşılabilir değildir.

Deprem nedeniyle devam eden yargı süreçlerinin adil olmasının yanı sıra, bir sonraki depremde yine enkaz altında kalmamak için yıkımlardaki kusurların ve sorumlulukların doğru belirlenmesi önemlidir, ilgili her birey ve kurumun sorumluluğudur.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası 6 Şubat depremlerinin ardından başlayan soruşturma ve yargı süreçlerine dair tespit ettiği sorunları ve önerilerini kamuoyu ile paylaşmaya devam edecektir.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Yürürlüğe Girmemiş Mevzuatın Uygulanma Zorunluluğu Yoktur!

Bilirkişiler ve Yargı Mercileri Deprem Yargılamalarında Yapının Ruhsat Aşamasında Yürürlükte Olan Mevzuatı ve Uygulanma İmkânını Dikkate Almalıdır

8 Mayıs 2025

Resmi verilere göre 53 binden fazla insanımızı yitirdiğimiz, deprem anında yaklaşık 40 bin binanın yıkıldığı, 200 binden fazla binanın ise ağır hasar aldığı 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki 6 Şubat 2023 Depremlerinin ardından başlayan yargı süreçleri devam etmektedir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak 6 Şubat Depremlerinin yaratmış olduğu yıkımda sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması ve bu kişilerden hukuk nezdinde hesap sorulması gerektiğini söyledik ve söylemeye de devam edeceğiz. Çünkü adil bir yargılama yapılmadan ve gerçek sorumlular tespit edilip cezalandırılmadan, ülkemiz benzer acıları yaşamaya, enkaz altında kalmaya devam edecektir.

Devam eden yargı süreçlerinde sık karşılaşılan problemlerden biri, deprem yargılamalarında bilirkişilik yapan meslektaşlarımızın ve/veya yargı mercilerinin yargılamaya konu binaların ruhsat tarihlerinde yürürlükte olan mevzuat yerine sonraki mevzuatları dikkate almalarıdır. Yargılamaya konu binaların ruhsat tarihleri genellikle 2000 yılı öncesidir. Yargılamaya konu binaların ruhsat tarihindeki hem mevzuatın hem de uygulamanın bilinerek yargı süreçlerinde dikkate alınması güç olsa da zaruri olduğuna şüphe yoktur.

Kanunsuz suç ve ceza olmaz ilkesinin ihlaline, kusurun ve nedensellik bağının hatalı belirlenmesine, kusuru olmayanların mağdur olmalarına, yargılamaların tüm taraflarının adalete erişimlerinin gecikmesine neden olan bu fahiş hata 3 ayrı şekilde görülebilmektedir.

İlki genellikle 1975 yılında yayımlanan Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik (1975 Deprem Yönetmeliği) hükümlerine tabi yapıların daha sonra yayımlanmış deprem yönetmeliklerine göre değerlendirilmesi şeklindedir. 10.06.2024 tarihinde **“Kanunsuz Suç Olmaz! Aleyhe Düzenleme Geriye Yürümez!”** başlığıyla yapmış olduğumuz açıklamada belirttiğimiz 3194 sayılı İmar Kanunu’nda Fenni Mesuller (ve dolayısıyla şantiye şefleri) aleyhine düzenlemenin yürürlüğe girme tarihinden öncesi için de uygulanması bu hata şekline benzer bir sorun ve örnektir.

İkinci yaygın hata şekli ise mevzuatın yürürlüğe girme tarihinden önce ruhsat almış binalar için değerlendirmeye esas alınmasıdır. Örneğin. TS 500 Betonarme Yapıların Tasarım ve Yapım Kuralları standardının yayımlanma ve yürürlüğe girme tarihlerine dikkat edilmeksizin değerlendirilmesi; Deprem Bölgeleri Haritalarındaki değişikliklerle deprem bölgesi değişen il ve ilçelerde yapılan binaların ruhsat tarihleri, haritaların yürürlük tarihinden önce olsa da değişikliğin dikkate alınmaması da bu hata şekline benzer örneklerdir.

Üçüncü yaygın hata şekli ise mevzuatta yer alan koşulların yanlış yorumlanmasıdır. 29.04.2025 tarihinde **“İmara Esas Jeolojik ve Jeoteknik Etüt ile Parsel Bazında Zemin Etüdü Karıştırılmamalıdır”** başlığıyla yapmış olduğumuz açıklamada belirttiğimiz şekilde, imara esas jeolojik ve jeoteknik etüt ile parsel bazında zemin etüdü kavramlarının karıştırılması ve zorunlu olmadığı, binanın yapıldığı tarihte yetersiz altyapı nedeniyle uygulanma imkânı da olmadığı halde parsel bazında zemin etüdü yapılmamış olmasından kusur belirlenmesi, bu hata şeklinin bariz örneklerindedir.

Deprem yargılamalarında karşılaşılan mevzuat yürürlük tarihine ve uygulanmasına yönelik anılan hataların örneklerinden yola çıkarak önemli görülen mevzuat (deprem tehlike haritaları, deprem yönetmelikleri ve TS 500)¹, yürürlük tarihi ve uygulanma koşulları hakkında açıklamalar yapılmasının yargı süreçlerine katkı sağlayabileceği anlaşılmıştır.

¹ Depreme dayanıklı yapı tasarımı için (ilgili diğer mevzuatla birlikte) deprem tehlike haritaları, deprem yönetmelikleri ve TS 500 birlikte dikkate alınmak zorundadır.

Deprem Tehlike Haritaları

AFAD sitesinde¹ yer alan verilere göre Türkiye Deprem Tehlike Haritaları sırasıyla 1945, 1947, 1948, 1963, 1972, 1996 ve 2018 yıllarında yayımlanmıştır, ancak yayımlanma tarihleri ile yürürlüğe girme tarihleri arasında farklar bulunabilmektedir. İncelenen soruşturma/kovuşturma dosyalarında 1972 ve 1996 yıllarında “Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası” ismiyle yayımlanan haritada, il ve ilçelerde değişen deprem bölgelerinin dikkate alınmamış oluşudur. İncelenen dosyalarda, 1996 yılında yayımlanan haritanın dikkate alındığı, 1972 yılı haritasının dikkate alınmadığı çok sayıda örnekle karşılaşılmıştır.

1972 yılı Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası, 23.12.1972 tarihli ve Ö-01-HP-2-777-72 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla kabul edilmiş, ancak 15.05.1973² tarihli ve 14536 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. 18.04.1996 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile de 1996 Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası yürürlüğe girmiştir. 1972 haritasından 1996 haritasına geçişte bazı il ve ilçelerin deprem bölgeleri değişmiştir. Örneğin 06 Şubat 2023 depremlerinden en çok etkilenen illerimizden olan Adıyaman, 1972 haritasında 4. derece deprem bölgesinde yer alırken 1996 haritasında 2. derece deprem bölgesinde yer almaktadır. Benzer şekilde Kahramanmaraş ili Elbistan ilçesi 1972 haritasında 3. derece deprem bölgesinde iken 1996 haritasında 2. derece deprem bölgesinde yer almaktadır. Deprem bölgesindeki değişiklik, binalara etkiyecek deprem kuvvetini, dolayısıyla taşıyıcı elemanların kesit ve donatılarını değiştirmektedir.

1996 tarihli Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası AFAD tarafından yenilenmiş ve 18.03.2018 tarih ve 30364 (mükerrer) sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Türkiye Deprem Tehlike Haritası adıyla yayımlanan 2018 haritası 01.01.2019 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 2018 haritasında deprem bölgeleri kavramı bulunmamaktadır.

Deprem Yönetmelikleri

AFAD sitesinde³ yer alan verilere göre, ülkemizde deprem yönetmelikleri sırasıyla 1947, 1953, 1961, 1968, 1975, 1998, 2007 ve 2018 yıllarında yayımlanmış veya yürürlüğe girmiştir, ancak yayımlanma tarihleri ile yürürlüğe girme tarihleri arasında farklar bulunabilmektedir. İncelenen soruşturma/kovuşturma dosyalarında 1968, 1975 ve 1998 deprem yönetmeliklerine yönelik hatalı değerlendirmeler olabildiği görülmüştür.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, deprem yönetmeliklerinin her biri birçok kurum, kuruluş ve uzmanın ortak gayreti ve yoğun emeğiyle hazırlanmıştır. Yönetmeliklerin yenilenmesi bir önceki yönetmeliğin eksik olduğu anlamına gelmez. Gelişen bilgi ve teknolojilere paralel olarak ve ihtiyaçlar doğrultusunda yönetmeliklerin yenilenmesi gereklidir. Değişen yönetmeliklerle birlikte tasarım ve imalata yönelik yeni şartların ortaya çıkması da olağandır.

16.01.1968 tarihli ve 12801 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik (ABYYHY) (1968 Deprem Yönetmeliği) ile ilk defa betonarme kolon, perde duvar ve kirişler için enkesit şartları tanımlanmıştır. Ancak tanımlanan enkesit şartlarının uygulanmasında sorun olmuştur.

1968 Deprem Yönetmeliğinin 5- c) maddesi “*Kolonların en küçük kenarı 24 cm’den ve kat yüksekliğinin 1/20’sinden daha küçük olamaz.*” şeklindedir. Ancak bu maddenin en küçük kolon boyutunun 24 cm olmasıyla ilgili bölümü uygulanamamıştır. Bu durumun sebebi o yıllarda betonarme inşaatlarda (halen birçok inşaatta) kullanılan ahşap kalıp eninin standart olarak 20 cm olması ve 20 cm’yi geçen kolon ölçülerinin aşırı miktarda ahşap kalıp firesine neden olması, yönetmelik çıkıncaya kadar kolon asgari ölçüsünün 20 cm olarak uygulanması, bu gerekçeyle de kalıp ustalarının bu imalatı yapmamasıdır. Dolayısıyla 25 cm asgari ölçülü kolon uygulamada yer bulamamıştır. Kolon en küçük ölçüsünün 20 cm olması mutlak uygulama olarak devam etmiştir.

1 <https://www.afad.gov.tr/turkiye-deprem-tehlike-haritasi>

2 1972 haritası 15.05.1973 tarihinde yürürlüğe girmeden önce 1963 haritası yürürlükte idi.

3 <https://www.afad.gov.tr/turkiye-bina-deprem-yonetmeligi>

9 Haziran 1975 tarihli ve 15260 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ABYYHY (1975 Deprem Yönetmeliği) kapsamında kolon ölçüleriyle ilgili 6.6.2 maddesi “*Kolonların en küçük boyutu 25 cm. den ya da kat yüksekliğinin 1/20’sinden küçük, geniş kenarın dar kenara oranı 3.0 den daha büyük olamaz. Yuvarlak kolonlarda çap en az 30 cm. olacaktır*” şeklinde düzenlenmiştir. Madde metnindeki “ya da” ifadesinin gerekçeleri arasında mutlak uygulama olan 20 cm en küçük ölçülü kolon imalatının yaygınlığı da bulunmaktadır. Madde metnindeki “ya da” ifadesi nedeniyle en küçük ölçüsü 20 cm olan kolon uygulaması 02.09.1997 tarihli ve 23098 (mükerrer) sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (01.01.1998 tarihinde yürürlüğe giren) sonraki ABYYHY’ye (1998 Deprem Yönetmeliği) kadar azalarak da olsa devam etmiştir. Nitekim, 1968-1998 yılları arasında inşa edilmiş ve yargılamalara konu olan çok sayıda betonarme binada 20 cm en küçük ölçülü kolonlara rastlanmaktadır, söz konusu binaların tamamı, ilgili idarelerden yapım ruhsatı ve/veya yapı kullanma izin belgesi almıştır.

1975 Deprem Yönetmeliği ülkemiz deprem mühendisliği açısından önemli bir atılımdır. Çok yoğun emek ve ortak akıl ürünü olan 1975 Deprem Yönetmeliği döneminin modern yönetmelikleri arasındadır ve betonarme bina inşa kalitesinde önemli bir artış sağlamıştır. Ancak, elbette 1975 yılında dünyada da yaygın olmayan bazı kavramlar yönetmelikte yer almamaktadır. Kolonların kirişlerden kuvvetli olma şartı; etriye kancalarının sarılma bölgesi dışında da 135 derece yapılması; burulma, zayıf kat, yumuşak kat gibi yapısal düzensizlik kavramları, 1998 Deprem Yönetmeliğiyle birlikte mevzuata dahil olmuştur.

06.03.2006 tarihli ve 26100 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ancak bir yıl sonra yürürlüğe giren Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik (DBYBHY) (2007 Deprem Yönetmeliği), yürürlük tarihi olan 06.03.2007 tarihli ve 26454 sayılı Resmî Gazete’de revizyonla yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 2007 Deprem Yönetmeliği ile yapısal düzensizlik kriterlerinde değişiklikler yapılmış; yapıların performansına göre tasarımı ve kontrolü ilk kez mevzuatımıza dahil olmuştur. 2007 Deprem Yönetmeliği ile “Hemen Kullanım”, “Can Güvenliği”, “Göçme Öncesi” ve “Göçme Durumu” şeklinde belirlenen performans seviyeleri 18 Mart 2018 tarihli ve 30364 (mükerrer) sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak 01.01.2019 tarihinde yürürlüğe giren Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği (TBDY) (2018 Deprem Yönetmeliği) ile “Kesintisiz Kullanım”, “Sınırlı Hasar”, “Kontrollü Hasar” ve “Göçmenin Önlenmesi” şeklinde değiştirilmiştir.

TS 500

TS 500 Betonarme Yapıların Hesap ve Yapım Kuralları depreme dayanıklı yapı tasarımı için Deprem Yönetmeliğiyle birlikte uyulması gereken standartların başında gelmektedir. Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından hazırlanıp kabul edilen standartların TSE içindeki süreçleri, onay/kabul tarihleri, uygulanmalarına yönelik Bakanlar Kurulu veya Bakanlık kararı/tebliği, Resmî Gazete’de yayımlanmaları ve yürürlüğe girmeleri arasında zaman farkları olabilmektedir.

TS 500 / 1975 olarak bilinen standardın uygulanmasına yönelik 7/12493 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 10.09.1976 tarihli, ancak standart 17.02.1977 tarihli ve 15853 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış ve yayım tarihinden 15 gün sonra (05.03.1977) yürürlüğe girmiştir. TS 500 / 1975 kapsamında betonarme yapıların tasarımında emniyet gerilmeleri yöntemi esas alınmıştır.

TS500 /1975 standardını yürürlükten kaldırarak yenilenen TS 500 / 1984 olarak bilinen standart versiyonu 21.03.1986 tarihli ve 19054 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış ve yayım tarihinden 6 ay sonra (21.09.1986) yürürlüğe girmiştir. TS 500 /1984 TSE’de 26 Nisan 1984’te kabul edilmiş, Şubat 1985 tarihinde ilk versiyonu yayımlanmış ve ilgililerin dikkatine sunulmuş, ancak Resmî Gazete’de yayımlanması 21 Mart 1986, yürürlüğe girmesi ise 21 Eylül 1986 tarihlerinde olmuştur. Bu durumun nedeni emniyet gerilmeleri yöntemi yerine taşıma gücü yöntemine geçilmesidir.

Emniyet gerilmeleri yöntemi, beton ve çeliğin doğrusal elastik davranışları varsayımı ile yapılan kesit hesabına dayanmakta ve bu varsayımla hesaplanan betonda basınç ve çelikte çekme emniyet gerilmelerini aşmamasına göre betonarme elemanlar boyutlandırılmakta

ve detaylandırılmaktadır. Taşıma gücü yönteminde ise beton ve çeliğin gerçek davranışları dikkate alınarak kırılma anındaki kesitin taşıma gücü saptanmakta ve herhangi bir emniyet gerilmesi hesabı yapılmamaktadır.

Deprem Yönetmeliklerinde olduğu gibi TS 500 değişikliklerinde de yayımlanma ve yürürlük tarihleri arasında, yeni kavram ve yöntemlerin uygulamacılar tarafından anlaşılması, tartışılması ve yürürlük öncesi geri dönüşlerin alınarak gerekli değişikliklerin yapılması olağandır, gereklidir. TS 500 Betonarme Yapıların Tasarım ve Yapım Kuralları değişikliklerinde de bu şekilde olmuştur.

TS 500 / 1984 ile betonarme yapıların hesap yönteminde köklü bir değişiklik yapıldığı için standardın yürürlüğe girmesi sonrasında 90'lı yılların başına kadar her iki yöntem birlikte kullanılmaya devam etmiştir. Uygulamada hem emniyet gerilmeleri hem de taşıma gücü yöntemlerinin kullanılmaya devam etmesi de yargı süreçlerinde dikkate alınmalıdır.

TS 500 / 1984 standardı 12.07.2000 tarihli ve 24107 (mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ve yayımlanmasından 3 ay sonra (12.10.2000) yürürlüğe giren TS 500 / 2000 ile yürürlükten kaldırılmıştır. TS 500 / 2000 ile de betonarme yapılarla ilgili deprem yönetmeliği değişiklikleriyle de uyumlu olarak kapsamlı değişiklikler yapılmıştır.

TS 500 / 2000 standardında 13.04.2001 tarihli ve 24372 sayılı (yürürlüğe girişi 13.07.2001), 21.07.2002 tarihli ve 24822 sayılı (yürürlüğe girişi 21.10.2002), 26.10.2002 tarihli ve 24918 sayılı (yürürlüğe girişi 26.06.2004), 04.06.2004 tarihli ve 25482 sayılı (yürürlüğe girişi yayımlanma tarihi), 18.01.2015 tarihli ve 29240 sayılı (yürürlüğe girişi 18.04.2015) Resmî Gazetelerde yayımlanan değişiklikler yapılmıştır.

Deprem yargılamalarında bilirkişilik yapan meslektaşlarımızın ve/veya yargı mercilerinin yargılamaya konu binaların ruhsat tarihlerinde yürürlükte olan mevzuatı ve uygulanma imkanlarını dikkate almaları hukukun gereğidir, adil yargılamanın sağlanmasının olmazsa olmaz koşuludur.

Deprem yargılamaları ile bir kez daha ortaya çıkan ve sonraki depremlerde enkaz altında kalmamak adına yapılması gereken acil ihtiyaç ise betonarme konut yapı stokunun envanterinin çıkarılması ve mevzuat değişikliklerinde yapı stokunun gözden geçirilmesi ile yapıların düzenli olarak denetlenmeleri neticesinde gerekli görülen yapıların güçlendirilmesidir.

Deprem nedeniyle devam eden yargı süreçlerinin adil olmasının yanı sıra, bir sonraki depremde yine enkaz altında kalmamak için yıkımlardaki kusurların ve sorumlulukların doğru belirlenmesi önemlidir, ilgili her birey ve kurumun sorumluluğudur.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası 6 Şubat depremlerinin ardından başlayan soruşturma ve yargı süreçlerine dair tespit ettiği sorunları ve önerilerini kamuoyu ile paylaşmaya devam edecektir.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Milletvekillere, Meclis Başkanına, Başkan Vekillerine, Meclis Adalet Komisyonu Başkanına, Adalet Bakanlığına, Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Dairesi Başkanlığına ve Siyasi Partilere Deprem Yargılamaları Hakkında Mektup Gönderildi

14 Mayıs 2025

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası tarafından, Meclis Başkanına, Başkan Vekillerine, Meclis Adalet Komisyonu Başkanına, Adalet Bakanlığına, Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Dairesi Başkanlığına ve Siyasi Partilere, İMO Şubeleri tarafından da Milletvekillere, 14 Mayıs 2025 tarihinde deprem yargılamaları hakkında mektup gönderildi.

Ülkemizin depremselliğine dikkat çekilen mektupta, 6 Şubat Depremleri sonrası başlatılan yargı süreçlerine ilişkin yaşanan sorunlar vurgulandı. Mektupta, 6 Şubat Depremlerinin neden olduğu yıkımın sorumluluğunun meslektaşlarımızın üzerine yıkılmasına Odamızın itirazı dile getirilirken adil bir yargılama ile gerçek sorumluların tespit edilmesi talep edildi.

Metnin TBMM Başkanına hitaben yazılan örneği:

Sayın Numan Kurtulmuş

TBMM Başkanı

ANKARA

Sayın Başkan;

Ülkemiz dünyanın en önemli deprem kuşaklarından biri üzerinde bulunmakta olup yüzölçümü-mümüzün %66'sı en tehlikeli alanda, %96'sı ise değişik büyüklükte depremleri üretebilecek nitelikte alanlarda yer almaktadır. Bu gerçeklik karşısında topraklarımızın ve nüfusumuzun büyük bir bölümü deprem tehlikesi altındadır.

Keza ülkemiz son 26 yılda yıkıcılığı çok yüksek olan 17 Ağustos 1999' Gölçük depremi olmak üzere , 12 Kasım 1999 Düzce Depremi, 1 Mayıs 2003 Bingöl Depremi, 23 Ekim-9 Kasım 2011 Van Depremleri, 24 Ocak 2020 Elazığ Sivrice Depremi, 30 Ekim 2020 İzmir Depremini yaşamış ve son olarak en ağır yıkımı yaşadığımız 7,7 ve 7,6 büyüklüğünde 6 Şubat 2023 Maraş depremlerinde, resmi verilere göre 53 binden fazla insanımız hayatını kaybetmiş, deprem anında yaklaşık 40 bin bina yıkılmış, 200 binden fazla bina ise ağır hasar almıştır.

Bir daha böylesi büyük yıkım ve acılar yaşamamamız için gerekli olan hususların önde gelenlerinden biri 6 Şubat 2023 Depremlerinin yaratmış olduğu yıkımda sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması ve bu kişilerden hukuk nezdinde hesap sorulması, adil bir yargılama yapılarak gerçek sorumluların tespit edilmesidir.

Bu nedenle 6 Şubat depremleri sonrası başlayan yargı süreçleri yalnızca bireysel kusur yargılamaları olmanın ötesinde, adalet duygusunun ve toplumsal vicdanın yeniden inşası süreci olmalıdır. Ancak mevcut uygulamalarda yaşanan yapısal sorunlar, bu davaların hem teknik hem de hukuki açıdan sağlıklı şekilde yürütülmesine engel teşkil etmektedir.

Sayın Başkan,

Yaklaşık iki yıldır devam eden soruşturma ve yargılama süreçlerinde ne yazık ki, 6 Şubat Depremlerinin kendine özgü, olağandışı ve öngörülemez niteliklerine yönelik devam eden bilimsel çalışmalar; yapı, deprem ve yapının yapıldığı dönemde geçerli olan mevzuat ilişkisi, Odamız başta olmak üzere konuya dair farklı bilimsel ve hukuki uzman görüşleri dikkate alınmamaktadır.

Deprem yargılamalarının çözümü hukuk dışında özel veya teknik ilgiyi gerektirmesi ile hâkim ve savcılar teknik bilgi ihtiyacı gözetildiğinde yargı süreçleri bilirkişi raporlarına bağımlı hale gelmekte ve yargılamalarda Bilirkişi Raporları sonucu belirleyecek kadar etkili hale gelmektedir.

Ancak Bilirkişi Raporları hazırlanırken kullanılan yapısal analiz programların akreditasyonunun bulunmaması, raporlamada kullanılan programların geçmiş yönetmeliklerle uyumsuz güncel versiyonların hatalı sonuç vermesi, bu analiz çıktılarının değişmez gerçeklik gibi kabul edilerek bu programların çıktılarına göre kusur belirlenmesi (Ek-7, Ek-8); versiyon farklarının ve yapım yılına ilişkin yürürlükte bulunan mevzuatta hata yapılışı, raporların denetlenemez biçimde düzenlenmesi; deprem geçirmiş binalardan alınan beton numunelerinin örselenmiş olduğunun dikkate alınmadan yapım aşamasındaki basınç dayanımını belirlemek için kullanılması, yıkılan binaların hangi sebepten yıkıldığı net olarak ortaya konulmadan, yıkım sebepleri ve sorumluluk zinciri tespit edilmeden kusur belirlenmesi vb. gibi odamızca ve bilim çevrelerince tespit edilen pek çok hatalı değerlendirmeler ve yaklaşımlar içeren, yetersiz ve özensiz hazırlanmış bu raporların yargıyı yanlış yönlendirmesi nedeni ile, yıkımın tüm sorumluluğu meslektaşlarımızın üzerine yüklenmektedir. Sadece bu raporların dikkate alınması, dosyalara sunulan diğer uzman görüşlerinin değerlendirilmemesi ise savunma hakkını ihlal etmektedir. Silahların eşitliği ilkesi gereği bilirkişi raporları ve uzman görüşleri birbirine denktir ve aralarında çelişki olması halinde, çelişki giderilmeden karar verilmesinin hem bozma nedeni olduğu hem de açık bir hak ihlali olduğuna yönelik istikrar bulmuş yüksek yargı içtihatlarımız bulunmaktadır.

Yargılamalarda yaşanan bu sorunlar ise hem yıkımın gerçek nedenlerinin tespitini hem de adil ceza ve yaptırım mekanizmalarının işletilmesini zorlaştırmaktadır.

Sayın Başkan,

Bilindiği üzere Adalet; suç işleyenin cezalandırılmasını, suçla ilgili olmayan kişilerin ise haksız isnatlardan, toplum nezdindeki itibarlarının zedelenmesinden korumasını gerektirir. Deprem nedeniyle devam eden yargı süreçlerinin adil olmasının yanı sıra, bir sonraki depremde yine enkaz altında kalmamak için yıkımlardaki kusurların ve sorumlulukların doğru belirlenmesi ilgili her birey ve kurumun sorumluluğudur. Yargılama süreçlerinde merkezi idare ve yerel yönetimlerin sorumluluğu belirlenerek, kentleşme ve imar politikalarındaki hatalı kararlarının kusur olarak ortaya konulup, esas sorumlular, yani karar alıcılar yargılanmadan ülkemiz enkaz altında kalmaya devam edecektir.

Yargılama süreçlerindeki yetki ve sorumluluk belirsizliği, teknik yeterliliği tartışmalı raporlar, idare yetkililerinin soruşturma veya kovuşturma kapsamına alınmaması, toplumda oluşan tepkiler nedeniyle savunma hakkı ve delil incelemesinin ikinci plana atılması vb. sorunlar nedeniyle 6 Şubat depremleri aynı zamanda hukukun da sınındığı bir felakete dönüşmektedir.

Adaletin sağlanması için, bu alanın teknik ve hukuki yönden bütüncül şekilde ele alınması, bilim insanlarının görüşlerinin de dikkate alınarak değerlendirilmesi zorunluluktur.

Tespit edilen bu sorunların çözülmesi, sadece inşaat mühendislerinin haklarının değil, aynı zamanda adaletin sağlıklı işleminin de teminatıdır. Bu taleplerin dikkate alınması, hukuk devletinin temelini güçlendirecek, toplumda adalet duygusunun yeniden inşasına katkı sağlayacaktır.

Tüm bu nedenlerle bir kez daha 6 Şubat depremlerinin neden olduğu yıkımın sorumluluğunun meslektaşlarımızın üzerine yıkılmasına itiraz ediyor ve adil bir yargılama ile gerçek sorumluların tespit edilmesini talep ediyoruz.

Saygılarımızla,

Bülent TATLI

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi

6 Şubat Depremleri Sonrası Devam Eden Yargı Süreçlerinde İnşaat Mühendisi Meslektaşlarımızın Günah Keçisi İlan Edilmesine İtiraz Ediyoruz!

4 Haziran 2025

Kahramanmaraş merkezli olup 11 ili etkileyen, aynı gün içerisinde 7.7 ve 7.6 büyüklüğünde meydana gelen, **on binlerce insanın hayatını kaybetmesine**, milyonlarca kişinin evsiz kalmasına yol açan 6 Şubat 2023 Depremleri, **Türkiye tarihinin en yıkıcı depremleri arasında yer almıştır.**

Bu ölçekte bir depremin yol açtığı yıkımda yalnızca projelendirme değil; **zemin koşulları, uygulama kalitesi, denetim zaafı, kentsel planlama eksiklikleri, imar afları, kamu denetiminin çöküşü ve karar alıcıların ihmali gibi birçok faktör** birlikte etkili olmuşken, devam eden yargı süreçlerinde, tüm sorumluluk meslektaşlarımız olan **inşaat mühendislerine yüklenmekte**, meslektaşlarımız **21 yıla varan akıl almaz cezalarla** mahkûm edilerek, adeta **sistemin çöküşünün sembolü olarak cezalandırılmaktadır.**

Ne yazık ki yargılamalarda, mahkemeye sunulan, konunun uzmanı olan akademisyenlerin ve bağımsız bilirkişilerin **alternatif teknik görüşleri dikkate alınmayarak, eksik, teknik açıdan yetersiz ve zaman zaman hatalı bilirkişi raporlarına** dayanılarak meslektaşlarımız hakkında ağır hapis cezaları verilmesi, **hukuki güvenliği ve bilimsel doğruluğu tamamen ortadan kaldırmakta olup** yargılama sürecini **tek taraflı ve cezaya odaklı** bir yapıya çevirerek sadece meslektaşlarımızı değil, **hukuk devletini doğrudan tehdit etmektedir.**

İnşaat mühendisleri bu ülkenin altyapısını kurmuş, sanayisini yükseltmiş, barajlarını, yollarını, köprülerini inşa etmiştir. Bugün ağır cezalara çarptırılan meslektaşlarımızın büyük çoğunluğu;

- Mesleğinde onlarca yıllık tecrübeye sahip,
- Mesleğinde onlarca yıllık tecrübeye sahip,
- Herhangi bir kastı veya kusuru bulunmayan,
- Mesleklerinin gereklerini özenle yerine getirmiş,
- Hiçbir suç kaydı bulunmayan, tertemiz, toplumsal sorumluluk bilinciyle hareket etmiş, kişilerdir.

Unutulmamalıdır ki, bugün yaşadığımız sorunlar; mühendislik hizmetlerinden değil, bu hizmetlerin **denetimsizliğinden, ranta dayalı inşaat sisteminden ve ihmalkâr uygulayıcılardan** kaynaklanmaktadır.

Bu çağrımız yalnızca adalet için değil, **gelecekte ayakta kalabilecek kentler yaratmak için** yapılmaktadır.

Verilen ağır cezaların sonucu sadece bireylerin değil, **ülkemizin teknik kapasitesinin çöküşü** demektir. Bu cezalar ne hukuken ne vicdanen kabul edilebilir.

1. 6 Şubat depreminin büyüklüğü ve çok aktörlü doğası göz önüne alınmadan verilen **orantısız ve ağır cezaların iptalini,**
2. Yargılamalarda, **her bir paydaşın kusuru ölçüsünde ve bilimsel bilirkişilik temelinde değerlendirilmesini,**
3. Denetim ve karar mekanizmalarının da yargı önüne çıkarılmasını,
4. Mesleğini iyi niyetle ve ülke yararına icra etmiş inşaat mühendislerinin **hedef gösterilmemesini,**
5. Hukuksuz cezaların istinaf ve temyiz süreçlerinde derhal düzeltilmesini,

talep ediyoruz.

Bu sadece bir meslek örgütünün değil, **toplumsal vicdanın ve adaletin** çağrısıdır. İnşaat mühendisleri bu ülkenin düşmanı değil, **üretici gücüdür**, bugün susarsak, yarın hep birlikte enkaz altında kalırız.

Saygıyla duyururuz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu

'Deprem Davalarında Adil Yargılama' Talebimiz TBMM'ye İletildi

1 Ekim 2025

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından yürütülen yargı süreçlerinde yaşanan sorunlara dikkat çekmek ve adalet çağrısında bulunmak amacıyla, milletvekilleri başta olmak üzere TBMM Başkanına, Başkan Vekillerine, Meclis Adalet Komisyonu Başkanına, Adalet Bakanlığına, Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Dairesi Başkanlığına ve siyasi partilere bir mektup gönderildi.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odasınca gönderilen mektupta, depremlerde sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması, gerçek sorumluların tespit edilmesi ve adaletin sağlanmasının hayati öneme sahip olduğu vurgulandı. Yargılama süreçlerinde bilimsel doğruluktan uzak, teknik açıdan yetersiz bilirkişi raporlarına dayanılarak inşaat mühendislerinin ağır cezalara mahkûm edilmesinin hem meslektaşlarımızı hem de hukuk devletini tehdit ettiği ifade edildi.

Mektupta ayrıca, verilen ağır cezaların yalnızca bireyleri değil, ülkenin teknik kapasitesini de zayıflattığı, bu durumun ne hukuken ne de vicdanen kabul edilebilir olduğu ifade edildi.

Deprem yargılamalarının yalnızca mühendisleri hedef göstererek değil, çok aktörlü yapısı dikkate alınarak yürütülmesinin zorunluluğu bir kez daha vurgulandı.

Mektupta yer alan başlıca talepler ise şu şekilde sıralandı:

Gerçek ve adil bir yargılamanın sağlanarak, başkaca adli tedbirler uygulanabilecekken halen tutuklu bulunan meslektaşlarımızın bir an önce tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edilmesi,

Deprem yargılamalarının adaletli ve teknik doğrulukla sonuçlanabilmesi için en kritik unsurlardan birisi bilirkişilerin atamalarıdır. Bilirkişilerin tek başına üniversitede akademisyen olması yeterli değildir. Deprem yargılamalarında gereken şey çoğu zaman uygulama tecrübesidir. Şantiye deneyimi olmayan, yapı denetimi yapmamış veya projelerde doğrudan görev almamış bir akademisyen, gerçek kusurları sahada tespit etmekte yetersiz kalmakta, hatalı, eksik, yanlış bilirkişi raporları nedeniyle adaletin sağlanması gecikmektedir. Bu nedenle yargılamalarda bilirkişi görevlendirmelerinde azami özen gösterilerek, konusunda yeterli uzmanlık ve tecrübeye sahip bilirkişilerin görevlendirilmesi,

Yargılamalarda, her bir paydaşın kusuru ölçüsünde ve bilimsel bilirkişilik temelinde değerlendirilmesi,

Meslektaşlarımız hakkında verilen orantısız ve ağır cezaların istinaf ve temyiz süreçlerinde düzeltilmesi,

Denetim ve karar mekanizmalarının da yargı önüne çıkarılması,

Mesleğini iyi niyetle ve ülke yararına icra etmiş inşaat mühendislerinin hedef gösterilmesinin engellenmesi,

Deprem davalarında çoğunlukla yapı güvenliği, mühendislik hizmetleri, imar hukuku, yapı denetim sistemi ve kamu görevlilerinin sorumlulukları gibi teknik boyutlarda pek çok konu vardır. Bu karmaşık teknik konuların, savcılık aşaması dahil olmak üzere soruşturmanın/yargılamanın doğru yönlendirilmesi, delillerin toplanması, bilirkişi incelemelerinin teknik doğrulukla yapılması için deprem yargılamaları konusunda uzmanlık gerekmektedir. Adaletin güçlenmesi ve adalete olan güvenin sağlanması açısından deprem yargılamalarında ihtisaslaşmanın sağlanması hususunda çalışma yapılması.

Taşıyıcı Sisteme Müdahale Bütünlüğü Bozar, Sorumluluğu Değiştirir!

6 Ekim 2025

Ülkemizin yaşadığı depremler ihmallerin ve yanlış politikaların ağır sonuçlarını da gözler önüne sermektedir. Bu nedenle deprem yargılamalarının adil, şeffaf ve bütünlüklü bir yaklaşımla yürütülmesi, sadece sorumluların cezalandırılması için değil, gelecekte aynı hataların tekrar etmemesi için de hayati önemdedir.

6 Şubat 2023 depremleri sonrasında yürütülen ceza yargılamalarında sıkça gündeme gelen kolon kesme iddiaları, yargılamaların sağlıklı ve adil yürütülebilmesi açısından özel önem taşımaktadır.

Bir yapının taşıyıcı sisteminde kolon, giriş veya benzeri elemanlara müdahale edilmesi, binanın statik dengesini doğrudan ortadan kaldırmakta ve deprem güvenliğini en üst seviyede zayıflatmaktadır. Kolon kesildiğinde:

- Yapının yük aktarım mekanizması bozulur, kesilen kolonun taşıdığı düşey yükler komşu kolonlara aktarılır, bu da aşırı kesit zorlanmaları yaratır.
- Deprem sırasında oluşan yatay kuvvetlerin dengelenmesini sağlayan sistem düzensiz hale gelir; bu durum yumuşak kat mekanizması veya ani göçme ile sonuçlanabilir.
- Yapının taşıma kapasitesi, en zayıf noktadan çökerek kısa sürede tamamen kaybolur.

Bu nedenle kolon kesme, tek başına göçmeye yol açabilecek niteliktedir. Bu durumda, binanın yıkımında proje müellifinin veya yapım aşamasında görev alan mühendislerin sorumluluğundan bahsetmek teknik olarak mümkün değildir. Sorumluluk, taşıyıcı sisteme müdahaleyi yapan kişilere aittir.

Türk Ceza Kanunu'nda (TCK m. 22) taksirli sorumluluk, failin dikkat ve özen yükümlülüğünü ihlal ettiği durumlarda söz konusu olur. Ancak neticenin (binanın yıkılması sonucu meydana gelen ölümlerin) sanığın yükümlülük ihlaliyle doğrudan bağlantılı olması gerekir. Kolon kesme gibi ruhsatsız ve kasten yapılan müdahaleler, bu eylemi gerçekleştirenler açısından olası kast kapsamında değerlendirilmelidir.

Kolon kesme, bir binanın statik dengesini ortadan kaldırır; sorumluluk bu müdahaleyi yapanlardadır.

Kolonu kesilen binanın deprem dayanımı en üst seviyede güvensiz hale gelmekte, buna sebebiyet veren kişiler neticeyi önlemeye yönelik olarak hiçbir tedbire de başvurmamaktadır. Kolon kesen kişilerin kasten yükümlülük ihlallerine sebebiyet verdikleri bu gibi durumlarda artık üçüncü kişilerin taksirli sorumluluğundan da bahsedilemez.

Taşıyıcı sisteme müdahale göçmeye davetiye çıkarır; bu ihlalin bedeli mühendislere yüklenemez.

Projeyi hazırlayan veya yapım aşamasında görev alan mühendislerin bu tarz sonradan ve izinsiz yapılan müdahaleleri öngörmesi ve engellemesi mümkün değildir. Dolayısıyla, kolon

kesme iddialarının görmezden gelinmesi ya da yeterince araştırılmaması, adil yargılanma hakkının ihlali anlamına gelmektedir.

Gerekçeli karar hakkı, yargının keyfiliğe karşı en önemli güvencesidir.

Anayasa'nın 141. Maddesi uyarınca mahkemelerin gerekçeli karar verme yükümlülüğü bulunmaktadır. Yargıtay ve Anayasa Mahkemesi kararlarında da açıkça vurgulandığı üzere, savunma makamı veya katılanlar tarafından ileri sürülen ve davanın sonucunu değiştirebilecek nitelikteki iddialar, mahkemece ayrıntılı ve makul gerekçelerle tartışılmak zorundadır. Bu bağlamda, katılan beyanıyla desteklenen veya şüpheli veya sanıklarca dosyalara kazandırılan fotoğraf, belge gibi delillerle ortaya konan kolon kesme iddialarının sadece belediye yazışmalarıyla geçiştirilmesi, kolon kesmeye yönelik deprem öncesinde bir şikâyet olmaması gibi gerekçelerle incelenmemesi hukukten yeterli değildir.

Savunma hakkı görmezden gelinemez; kolon kesme iddiaları mahkemece ayrıntılı şekilde araştırılmalıdır.

Kolon kesme gibi ciddi iddialar yeterince incelenmeden verilen mahkûmiyetler, adalet ilkesini zedeler.

Deprem yargılamalarında, yapının taşıyıcı sistemine doğrudan müdahale niteliğindeki kolon kesme iddiaları mutlaka ayrıntılı ve bilimsel yöntemlerle araştırılmalı; sorumluluk zinciri, bu ağır yükümlülük ihlallerini gerçekleştirenler üzerinden kurulmalıdır. Aksi takdirde, sorumluluğu bulunmayan mühendislerin ve mimarların cezalandırılması hem adalet ilkesine hem de bilimsel gerçeklere aykırılık oluşturmaktadır.

Yapıların deprem güvenliği ve deprem kuvvetlerine karşı koyabilmesi statik tasarımın bütünüyle ilgilidir. Yapısal sisteme kolon kesme dışında yapılan diğer müdahaleler (örneğin kat ilavesi, taşıyıcı kirişlerin kaldırılması, taşıyıcı sisteme fiziki zarar verilmesi, çatıya taşıyıcı sistemi etkileyecek yük bindirilmesi vb.) de taşıyıcı sistem bütünlüğünü bozmaktadır ve artık bina tasarlanan veya inşa edilenden farklı, deprem dayanımı azaltılmış bir sistemdir.

Tasarlanan ve inşa edilen sistemi bozan, değiştiren her türlü müdahale taşıyıcı sistemin bütünlüğünü bozacak ve yapı deprem kuvvetlerine tasarlandığı şekliyle değil, bozulmuş haliyle karşı koymaya çalışacaktır. 'Mevcut haliyle önemli farklar içerse de tasarlandığı halin de uygun olması gerekir', bakış açısıyla tasarlanan halin modellenip analiz edilmesi doğru bir yaklaşım değildir. Zira tüm modelleme ve analizler kabuller içermektedir ve tasarlanan halin depremdeki davranışını yüzde yüz kesinlikle yansıtmaya kabiliyetine sahip değildir. Binanın statik projesinde tasarlanan halinde yapılan esaslı değişiklikler sonrasında, tasarlanan haliyle ilgili yapılacak tüm değerlendirmeler şüphe içerecektir ve şüpheden sanığın yararlanması genel bir hukuk ilkesidir. Ayrıca nedensellik bağı ve objektif isnadiyet açısından da değişikliklerin dikkate alınması zaruridir.

İMO olarak, meslektaşlarımızın hukuka aykırı biçimde sorumlu tutulmalarına yol açacak eksik ve hatalı değerlendirmelerin karşısında durmaya devam edeceğimizi kamuoyuna saygıyla duyuruyoruz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Zemin Türü Tek Başına Yapı Güvenliğini Belirlemez; Depreme Dayanıklı Yapılar Bilimsel ve Doğru Mühendislikle Mümkündür

15 Kasım 2025

Son günlerde çeşitli medya mecralarında, bazı akademisyenlerce ülkemizdeki belirli yerleşim alanlarının zemin niteliklerine ilişkin değerlendirmeler yapılarak bu bölgelerdeki çok katlı yapıların deprem sırasında “sarsıntıyı büyüteceği”, “rezonansa geleceği” ve bu nedenle göçme riski taşıdığı yönünde uyarılar paylaşılmaktadır. Kamuoyunda kaygı yaratabilecek nitelikteki bu tür açıklamalar üzerine, bilimsel veriler ve mühendislik uygulamaları ışığında kamuoyunu doğru bilgilendirme ihtiyacı doğmuştur.

Öncelikle bilinmelidir ki, deprem güvenliği yalnızca zeminin türüne göre belirlenen bir konu değildir. Depreme dayanıklı yapılar; şartnamelerde belirtildiği şekliyle zemin etüdü, uygun mühendislik tasarımı, kaliteli imalat ve etkin yapı denetimi sayesinde mümkündür. Bu süreçlerin bilimsel esaslara uygun şekilde işletilmesi durumunda, farklı zemin sınıflarında bulunan yapılar güvenli biçimde inşa edilebilir.

Ülkemizde kullanılan geoteknik raporlar ve yürürlükteki deprem yönetmeliği, zeminin deprem sırasında nasıl davranacağını ayrıntılı biçimde değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır. Zemin özellikleri uygun değilse; zemin iyileştirme, tasarım değişikliği, temel sisteminin güçlendirilmesi gibi çözümler uygulanarak yapı güvenliği sağlanabilir.

Bu nedenle, belirli ilçeler veya mahalleler için “orada bulunan tüm yapılar risklidir” şeklindeki genellemeler, mühendislik biliminin bütüncül yaklaşımını yansıtmaz. Altını çizerek ifade etmek gerekir ki önemli olan zeminin doğru analiz edilmesi ve yapının bu bilgilere göre tasarlanmış, inşa edilmiş ve denetlenmiş olmasıdır.

Nitekim Odamızın hazırladığı raporlar, bilimsel çalışmalar ve teknik değerlendirmeler; yapılarda ortaya çıkan hasarların büyük oranda projelendirme, imalat ve denetim süreçlerinde yapılan ihmal ve kusurlardan kaynaklandığını açıkça ortaya koymaktadır.

Odamızın yıllardır ifade ettiği gerçeği bir kez daha vurgulamak gerekir: Doğru yerde, şartnamelerde belirtildiği şekliyle zemin etüdüyle, doğru şekilde tasarlanıp denetlenen yapılar; hangi bölgede olursa olsun depreme karşı dayanıklı olabilir.

Bu nedenle vatandaşlarımıza yapılacak en doğru çağrı şudur: Yapının mühendislik hizmeti alıp almadığını, projelerinin ve denetim süreçlerinin tamamlanıp tamamlanmadığını sorgulayınız.

Deprem gerçeğiyle yaşadığımız ülkemizde, güvenli yapılar ancak bilimsel bilgiye dayalı mühendislik ve etkin denetim ile mümkündür.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak, toplumun doğru bilgilendirilmesi ve kentlerimizin afetlere karşı güvenliğinin sağlanması için çalışmalarımızı kararlılıkla sürdüreceğimizin bilinmesini isteriz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Adalet, Bilim ve Hukuk Devleti İçin Çağrımızdır

29 Aralık 2025

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli olarak meydana gelen ve 11 ili etkileyen, aynı gün içinde 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki depremler; on binlerce yurttaşımızın hayatını kaybetmesine, milyonlarca insanın evsiz kalmasına yol açmış, Türkiye tarihinin en yıkıcı felaketlerinden biri olarak hafızalara kazınmıştır.

Bu büyük yıkımın ardından, sorumluluğu bulunan herkesin hukuk önünde hesap vermesi, adil ve bilimsel bir yargılama süreciyle gerçek sorumluların tespit edilmesi; yalnızca geçmişin hesabı için değil, gelecekte benzer acıların yaşanmaması için de zorunludur.

Bu nedenle 6 Şubat depremleri sonrası başlayan yargı süreçleri, yalnızca bireysel kusur yargılamaları olmanın ötesinde, adalet duygusunun ve toplumsal vicdanın yeniden inşası süreci olmalıdır. Ancak mevcut uygulamalarda yaşanan yapısal sorunlar, bu davaların hem teknik hem de hukuki açıdan sağlıklı şekilde yürütülmesine engel teşkil etmektedir.

Deprem yargılamalarının, hukuk dışında özel ve teknik bilgi gerektirmesi; hâkim ve savcılarının teknik bilgi ihtiyacı da gözetildiğinde, yargı süreçleri bilirkişi raporlarına bağımlı hâle gelmekte ve bilirkişi raporları yargılamalarda sonucu belirleyecek kadar etkili olmaktadır.

Böylesine ağır sonuçlar doğuran ve yargılamaların seyrini doğrudan etkileyen bilirkişi raporlarını hazırlayacak kişilerin, ilgili alanda yalnızca teorik bilgiye değil, aynı zamanda ciddi bir saha ve uygulama deneyimine sahip olmaları zorunludur. Ancak deprem yargılamalarına ilişkin bilirkişi görevlendirmelerinde bu zorunluluk sistematik biçimde göz ardı edilmiştir. İnceleme konusu alanda yeterli saha veya uygulama tecrübesi bulunmayan, yalnızca üniversitelerin ilgili bölümlerinde akademisyen olmanın uzmanlık için yeterli sayıldığı kişiler bilirkişi olarak görevlendirilmiş; bu hatalı yaklaşım sonucunda görevlendirmelerin büyük çoğunluğu üniversitelere yöneltilmiştir. Oysa açıkça beklenen ve hukukun gerektirdiği, konusunda uzman olmayan ve yeterli deneyime sahip bulunmayan kişilerin bilirkişilik görevini kabul etmemeleridir. Buna rağmen, pek çok yargılamada bu temel ilke göz ardı edilmiş; uzmanlık şartına aykırı biçimde hazırlanan bilirkişi raporlarıyla adil ve sağlıklı yargılama hakkı zedelenmiştir.

Hazırlanan Bilirkişi raporlarında ise daha önce defalarca ayrıntılı olarak açıkladığımız üzere;

- Akreditasyonu bulunmayan yapısal analiz programlarının kullanıldığı,
- Güncel yazılımların geçmiş yönetmeliklere hatalı biçimde uyarlandığı,
- Deprem sonrası örselenmiş beton numuneleriyle yapım aşamasındaki dayanımın belirlendiği,
- Yıkımın gerçek nedenleri ve sorumluluk zinciri ortaya konulmadan kusur tespiti yapıldığı,
- Alternatif bilimsel görüşlerin ve uzman raporlarının dikkate alınmadığı

çok sayıda bilimsel ve teknik hata mevcuttur.

Ayrıca raporlarda doğrudan sonucu etkileyecek, 1975 yılında yayımlanan Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik (1975 Deprem Yönetmeliği) hükümlerine tabi yapıların, daha sonra yayımlanmış deprem yönetmeliklerine göre değerlendirilmesi, mevzuatın yürürlüğe girme tarihinden önce ruhsat almış binalar için sonradan yürürlüğe giren düzenlemelerin değerlendirmeye esas alınması, (örneğin TS 500 Betonarme Yapıların Tasarım ve Yapım Kuralları standardının yayımlanma ve yürürlüğe girme tarihlerine dikkat edilmeksizin değerlendirme yapılması), deprem bölgeleri haritalarındaki değişiklik nedeniyle deprem bölgesi değişen il ve ilçelerde, bina ruhsat tarihleri haritaların yürürlüğe girmesinden önce olmasına rağmen bu değişikliğin dikkate alınmaması, imara esas jeolojik ve jeoteknik etüt kavramlarının parsel bazında zemin etüdü ile karıştırılması, ayrıca binanın yapıldığı tarihte yasal olarak zorunlu olmadığı ve yetersiz altyapı nedeniyle uygulanma imkânı da bulunmadığı hâlde parsel bazında zemin etüdü yapılmamış olmasının kusur olarak değerlendirilmesi sıkça görülen hatalardan bazılarıdır.

Açıklanan hataları barındıran, eksik ve denetlenemez raporlar nedeniyle, yıkımın çok aktörlü ve çok boyutlu yapısı göz ardı edilmekte; tüm sorumluluk ise gerçek sorumluları gizlemek için bilinçli bir biçimde inşaat mühendislerinin üzerine yıkılmaktadır.

Ne yazık ki yargılamalarda, mahkemeye sunulan, konunun uzmanı olan akademisyenlerin ve bağımsız bilirkişilerin alternatif teknik görüşleri dikkate alınmadan; eksik, teknik açıdan yetersiz ve zaman zaman hatalı bilirkişi raporlarına dayanılarak cezalar verilmektedir. Bu durum, hukuki güvenliği ve bilimsel doğruluğu tamamen ortadan kaldırmakta; yargılama sürecini tek taraflı ve cezaya odaklı bir yapıya çevirerek sadece meslektaşlarımızı değil, hukuk devletini de doğrudan tehdit etmektedir.

Ayrıca bu ölçekte bir depremin yol açtığı yıkımda yalnızca projelendirme değil; zemin koşulları, uygulama kalitesi, denetim zaafı, taşıyıcı sisteme yapılan izinsiz müdahaleler, kentsel planlama eksiklikleri, imar afları, kamu denetiminin çöküşü ve karar alıcıların ihmali gibi birçok faktör birlikte etkili olmuşken; devam eden yargı süreçlerinde tüm sorumluluğun meslektaşlarımız olan inşaat mühendislerine yüklenmesi kabul edilemezdir. Meslektaşlarımız, adaletsiz ve haksız biçimde 21 yıla varan akıl almaz cezalarla mahkûm edilmekte; bu cezalar, toplumsal olarak bir öç alma duygusuna dönüşen acı ve hesap sorma isteğini bastırmak amacıyla uygulanmaktadır. Oysa ki ceza hukukunun amacı öç almak değildir. Aksi hâlde yargı, adalet dağıtan bir mekanizma olmaktan çıkarak cezalandırıcı ve intikamcı bir yapıya dönüşecektir.

Bilinmelidir ki yargılama süreçlerinde yaşananlar ile hatalı ve orantısız biçimde verilen bu cezalarla sadece meslektaşlarımız değil, **hukuk devleti ve demokrasinin temel taşı olan adil yargılanma hakkı da tehdit altındadır; dolayısıyla hukuk devleti tehdit altındadır.**

Bu Nedenlerle Bir Kez Daha Çağrıda Bulunuyoruz:

1. 6 Şubat depremlerinin çok aktörlü ve olağanüstü niteliği dikkate alınmadan verilen orantısız ve ağır cezalar iptal edilmelidir.
2. Yargılamalar, bilimsel bilirkişilik ve kusur oranı esas alınarak yürütülmelidir.
3. Denetim ve karar mekanizmalarında görev alan kamu idareleri ve yöneticiler de yargı önüne çıkarılmalıdır.
4. Mesleğini iyi niyetle ve ülke yararına icra etmiş inşaat mühendisleri hedef gösterilmemelidir.
5. Hukuksuz kararlar, istinaf ve temyiz süreçlerinde derhal düzeltilmelidir.

Bu çağrı; yalnızca bir meslek grubunun değil, toplumsal vicdanın ve hukuk devletinin korunması çabasının çağrısıdır.

İnşaat mühendisleri bu ülkenin düşmanı değil; altyapısını kuran, geleceğini inşa eden üretici gücüdür. Bugün susarsak, yarın hep birlikte enkaz altında kalırız.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Zemin Kata ve Taşıyıcı Sisteme Müdahaleler Sistemi Bozar, Binayı Zayıflatır, Sorumluluğu Değiştirir!

13 Ocak 2026

Resmî verilere göre 53 binden fazla insanımızı yitirdiğimiz, deprem anında yaklaşık 40 bin binanın yıkıldığı, 300 binden fazla binanın ise ağır hasar aldığı 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki 6 Şubat 2023 Depremlerinin ardından başlayan yargı süreçleri devam etmektedir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak 6 Şubat Depremlerinin yaratmış olduğu yıkımda sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması ve bu kişilerden hukuk nezdinde hesap sorulması gerektiğini söyledik ve söylemeye de devam edeceğiz. Çünkü adil bir yargılama yapılmadan ve gerçek sorumlular tespit edilip cezalandırılmadan, ülkemiz benzer acıları yaşamaya, enkaz altında kalmaya devam edecektir.

6 Şubat 2023 Depremleri sonrasında yürütülen ceza yargılamalarında sıkça gündeme gelen zemin katta yapılan veya taşıyıcı sisteme yapılan müdahale iddiaları, yargılamaların sağlıklı ve adil yürütülebilmesi açısından özel önem taşımaktadır.

Taşıyıcı sistemin herhangi bir bileşenine yapılan müdahale, yük aktarım zincirini değiştirir ve sistemin davranışını öngörülemez hale getirir. Zemin katta yapılan duvar kaldırma, asma kat ekleme, konsol kirişlerin kaldırılması ya da tesisat geçişi sırasında kolon-kirişlere verilen zarar, kolon kesmek kadar tehlikelidir. Bu müdahaleler, yapının rijitliğini azaltır, yük dağılımını bozar ve deprem kuvvetlerine karşı koyma kapasitesini düşürür. Teknik olarak bozulmuş taşıyıcı sistemin tasarlandığı haline göre davranması beklenemez; bu nedenle hukuki sorumluluk da artık müdahaleyi yapanlara aittir.

Zemin Kat Duvarlarının Kaldırılması

Zemin kat duvarlarının kaldırılması, yanal rijitlik dağılımında dengesizlik yaratır. Dolgu duvarlar, yalnızca bölme unsuru değil, çerçevenin rijitliğine katkı sağlayan elemanlardır. Duvarların kaldırılması, zemin katın üst katlara göre çok daha fazla ötelenmesine neden olur ve 'yumuşak kat' oluşabilir. Deprem yönetmeliklerinin belirlediği yumuşak kat kıstasları sağlanmasa da duvarları kaldırılmış bir katın öncesine göre daha yumuşak olduğunda tereddüt yoktur. Bu durumda deprem enerjisi zemin katta yoğunlaşır. Duvar bulunmayan zemin katlarda rijitliğin %30-40'lar oranında azalabildiği, doğal titreşim periyotlarının uzadığı ve hasarın zemin katta başladığını gösteren akademik çalışmalar mevcuttur.

Duvarlarda Açılan Boşluklar

Dolgu duvarlarda kapı, pencere veya tesisat boşlukları açılması, rijitlik ve dayanımı doğrudan azaltır. Açıklık oranı arttıkça duvar rijitliği yaklaşık %50 oranında azalabilir. Açıklıkların kiriş-kolon birleşimine yakın olması, yük aktarım yollarını bozar ve çerçeve davranışını olumsuz etkiler. Sonradan yapılan bu tür müdahaleler projede tanımlı taşıyıcı sistemin bütünlüğünü ortadan kaldırabilir.

Asma Kat İlavesi ve Kısa Kolon Etkisi

Asma kat ilavesi, kolonların serbest yüksekliğini azaltarak 'kısa kolon etkisi' oluşturur. Bu durumda kolonlar daha fazla kesme kuvvetine maruz kalır. Örneğin kolon boyunun %30 kısılması kesme kuvvetini yaklaşık iki kat artırabilir. Asma katla birlikte rijitlik artarken süneklik azalır, bu da zemin katın deprem kuvvetlerine dayanımını düşürür.

Konsol ve Kapalı Çıkmalarda Kirişlerin Kaldırılması

Kapalı çıkmalardaki konsol ve alın (bayrak) kirişlerinin yapılmaması ya da sonradan kaldırılması, moment aktarımını keser ve sistemin sürekliliğini bozar. Bu tür müdahaleler, moment dengesi ve burulma rijitliğini azaltarak göçmeye zemin hazırlar. Aşağıdaki fotoğraflarda görülen örnekte, zemin kattaki duvarların tamamen kaldırılması ve alın kirişlerinin yapılmaması, depremde yıkımın başlıca nedenlerinden biri olmuştur.

Fotoğraf 1 - Kapalı çıkmada konsol ve alın kirişlerinin yapılmadığı (veya kaldırıldığı), zemin kattaki tüm duvarların market tarafından kaldırıldığı bina örneği.

Tesisat ve Yenileme Müdahaleleri

Tesisat geçişleri sırasında kolon, kiriş veya döşemelere açılan delikler, kesit kaybı ve donatı zedelenmesine, bazen de donatı kesilmesine yol açar. Bu küçük görünen ancak önemli etkisi olabilecek müdahaleler, deprem anında kırılma mekanizmasının başladığı noktalardır. Aşağıda muhtelif binalarda tespit edilen olumsuz örnekler gösterilmiştir.

Korozyon Hasarı

Taşıyıcı elemanlarda korozyon yapısal bütünlüğü ciddi şekilde zayıflatabilir. Betonarme elemanlarda donatının korozyona uğraması, donatı kesitinin azalmasına, aderansın kaybolmasına ve betonun çatlayarak sıyrılmasına yol açar. Korozyona bağlı %10-20 oranındaki donatı kaybı dahi kolon ve kirişlerde kesme ve eğilme dayanımını anlamlı ölçüde düşürür. Donatı

Fotoğraf 2 - Kolon ve kirişte tesisat geçişi ile verilen hasar

Fotoğraf 3 - Betonarme kirişte boru geçişi ile verilen hasar

Fotoğraf 4 - Betonarme kiriş gövdesinde boru geçişi için kirişe ve donatıya verilen hasar

Fotoğraf 5 - Betonarme kirişte tesisat için açılan boşluk ile verilen hasar

Fotoğraf 6 - Temelde ve kolonda tesisat geçişleri ile verilen hasar

Fotoğraf 7 - Betonarme kirişte tesisat geçişleri ile verilen hasar

Fotoğraf 8 - Betonarme kirişte tesisat geçişi ile verilen hasar

Fotoğraf 9 - Betonarme kolonda tesisat geçişi ile verilen hasar

Fotoğraf 10 - Betonarme kiriş ve döşemede korozyon hasarı örnekleri

Fotoğraf 11 - Betonarme kolonlarda ve döşemede korozyon hasarı örnekleri

çapının küçülmesi ve beton örtüsünün ayrılması, deprem sırasında oluşan tekrarlı zorlamalar altında elemanın ani göçme davranışı göstermesine neden olabilir. Özellikle zemin katta duvarların kaldırılması, asma kat ilavesi, tesisat için açılan boşluklar veya konsol kirişlerin kaldırılması gibi müdahalelerle birlikte ortaya çıkan korozyon hasarı, yapının deprem güvenliğini proje değerlerinin çok altına indirir. Bu tür hasarlar tasarımcı mühendislerin öngörebileceği nitelikte olmadığı gibi, esas sorumluluk da bu müdahaleleri yapan ve korozyon gelişimine

yol açan koşulları yaratan ya da giderilmesini sağlamayan kişi veya kurumlara aittir. Aşağıda korozyon hasarlarından örnekler içeren fotoğraflar sunulmuştur.

Mevcut Binalarda Tehlikenin Erken Tespiti ve Önleme Sorumluluğu

Bugün halen ayakta olan pek çok binada da benzer müdahaleler bulunmaktadır. Nitekim yukarıda sunulan fotoğrafların tamamı yıkılmak için küçük bir sarsıntı bekleyen mevcut binalara aittir. Bu durum, sadece olası yargılamalar için değil, yaşam hakkının korunması bakımından da ciddi bir risk oluşturmaktadır. **Taşıyıcı sistem bütünlüğünü bozan müdahalelerin tespiti ve önlenmesi**, yapım sürecinde görev üstlenmiş mühendis ve mimarların değil, **bina maliklerinin, idarelerin ve kamu otoritelerinin asli sorumluluğudur**.

İlgili idareler, mevcut yapı stokunda bu tür değişikliklerin tespitine yönelik **periyodik denetim mekanizmaları** oluşturmakla yükümlüdür. Binaların yapım aşamasında olduğu kadar kullanım sürecinde de izlenmesi, taşıyıcı sistemde izinsiz müdahalelerin erken fark edilmesini sağlar ve **yaşam hakkının korunması** açısından zorunludur.

Bu bağlamda, binaların periyodik kontrolü yalnızca kamu otoritesinin görevi olarak değil, bina sahipleri ve sakinlerinin de **kolektif sorumluluğu** olarak görülmelidir. Maliklerin ve kullanıcıların taşıyıcı sisteme müdahale edilmemesini gözetme ve izinsiz tadilatları bildirme yükümlülüğü hem kendi can güvenliklerinin hem de komşularının yaşam hakkının korunması için zorunludur.

Değerlendirme

Taşıyıcı sistemi de etkileyen müdahaleler maalesef çok sık görülmektedir ve deprem sonrası yargılamalarda önemli tartışma konularından birini oluşturmaktadır. Zemin katta yapılan izinsiz değişiklikler veya taşıyıcı sisteme müdahaleler proje müellifi, şantiye şefi, fenni mesul veya denetim kuruluşunun öngörebileceği sınırları aşar. Mühendisler tasarlayıp inşa ettikten sonra binalar kullanıcılara (maliklerine/sakinlerine) teslim edilir. Kullanıcılar izin vermedikçe mühendislerin binalarda denetim yapma imkanları olmadığı gibi denetim sorumlulukları da bulunmamaktadır. Binanın tasarlandığı ve inşa edildiği gibi davranmasını engelleyen, bütünlüğünü bozan müdahalelerin deprem dayanımını düşürerek risk oluşturduğunda şüphe bulunmamaktadır. Bu riskin kaynağını oluşturmayan mühendislerin sonuçtan da sorumlu tutulmaması hukukun gereğidir.

Tasarlanan ve inşa edilen sistemi bozan, değiştiren her türlü müdahale taşıyıcı sistemin bütünlüğünü bozacak ve yapı deprem kuvvetlerine tasarlandığı şekliyle değil, bozulmuş haliyle karşı koymaya çalışacaktır. Mevcut haliyle önemli farklar içerse de tasarlandığı halin de uygun olması gerekir, bakış açısıyla tasarlanan halin modellenip analiz edilmesi doğru bir yaklaşım değildir. Zira tüm modelleme ve analizler kabuller içermektedir ve tasarlanan halin depremdeki davranışını yüzde yüz kesinlikle yansıtmaya kabiliyetine sahip değildir. Binanın statik projesinde tasarlanan halinde yapılan esaslı değişiklikler sonrasında, tasarlanan haliyle ilgili yapılacak tüm değerlendirmeler şüphe içerecektir ve şüpheden sanığın yararlanması genel bir hukuk ilkesidir. Ayrıca nedensellik bağı ve objektif isnadiyet açısından da değişikliklerin dikkate alınması zaruridir.

Bir binanın güvenliği, taşıyıcı sistemin bütünlüğüne bağlıdır. Zemin katta yapılan her müdahale - duvar kaldırma, asma kat ekleme, giriş yapmama veya kaldırma, betonarme perde duvar, kolon veya kirişte boşluklar açma yapının dengesini bozar. Bu eylemler, kolon kesmek kadar tehlikelidir.

Bu tür müdahalelerin önlenmesi yalnızca teknik değil, **toplumsal bir sorumluluktur**. İlgili idarelerin binaları düzenli aralıklarla kontrol edip denetlemeleri, vatandaşların müdahaleleri bildirme ve önleme bilincini geliştirmeleri, yaşam hakkının korunması için zorunludur.

İMO olarak, meslektaşlarımızın hukuka aykırı biçimde sorumlu tutulmalarına yol açacak eksik ve hatalı değerlendirmelerin karşısında durmaya ve yaşam hakkının korunması için yapılması gerekenleri talep etmeye devam edeceğimizi kamuoyuna saygıyla duyururuz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Taşıyıcı Sisteme Müdahale Bütünlüğü Bozar, Sorumluluğu Değiştirir! - 3

1 Şubat 2026

Çatı ve Üst Kat Müdahaleleri: Sistemi Değiştirir, Riski Artırır, Sorumluluğu Yeniden Tanımlar

Ülkemizin yaşadığı depremler, yalnızca doğal afet gerçeğini değil; yapı üretim, kullanım ve denetim süreçlerinde biriken ihmallerin ve yanlış uygulamaların ağır sonuçlarını da gözler önüne sermektedir. Bu nedenle deprem sonrası yürütülen yargılamaların adil, bilimsel ve bütünlüklü bir yaklaşımla ele alınması, sadece sorumluların cezalandırılması için değil, benzer acıların tekrar yaşanmaması için de hayati önemdedir.

6 Şubat 2023 depremleri sonrasında yürütülen soruşturma ve kovuşturma dosyalarına yansıyan tespitler; çatı ve üst katlara yönelik yapılan esaslı müdahalelerin çok sayıda yapıda yaygın biçimde gerçekleştirildiğini, bu müdahalelerin binanın taşıyıcı sistemini doğrudan etkilediğini ve yıkım mekanizmasında belirleyici rol oynadığını açıkça göstermektedir.

Çatı ve Üst Katlara Yönelik Yaygın Müdahaleler

Uygulamada ve yargı dosyalarında sıklıkla karşılaşılan başlıca müdahaleler şunlardır:

- Çatıya güneş enerjisi panelleri ve su depoları yerleştirilmesi,
- Güneş enerjisi sistemi için yapılan tesisat geçişlerinde kolon, kiriş ve döşemelere zarar verilmesi,
- Çatının yaşam alanı değilken tadilatla yaşam alanına dönüştürülmesi,
- Çatı katının piyes kat haline getirilmesi,
- Son kattaki bağımsız bölümlerin dubleks hale dönüştürülmesi,
- Bir veya birden fazla kat ilavesi yapılması.

Bu tür müdahaleler, binanın tasarlandığı ve inşa edildiği statik sistemi köklü biçimde değiştirmekte; taşıyıcı sistemin kütle, rijitlik ve dayanım özelliklerini bozarak deprem davranışını öngörülemez hale getirmektedir.

Güneş Enerjisi Sistemlerinin Yarattığı İlave Yük ve Moment Etkisi

Deprem sonrası soruşturma ve kovuşturma dosyalarında yapılan teknik incelemelerde, çatıya kurulan güneş enerjisi sistemlerinin (paneller, taşıyıcı konstrüksiyonlar, sıcak su ve akümülyasyon depoları) yapıya 15 ton ile 350 ton arasında değişen ilave yükler getirdiği çok sayıda örnekle tespit edilmiştir. Bu yükler çoğu zaman herhangi bir statik proje, hesap veya mühendislik denetimi olmaksızın binaya eklenmiştir.

Çatı ve üst katlara eklenen her ilave yükün yalnızca düşey bir etki oluşturmadığı; aynı zamanda binanın toplam yüksekliği kadar bir moment kolu ile çarpılarak, özellikle deprem sırasında ilave devrilme ve eğilme momentleri yarattığı unutulmamalıdır. Başka bir ifadeyle, çatıya eklenen her yük, binanın en dezavantajlı noktasında etki eden bir kuvvet haline gelmektedir.

Bu tür ilave yükler; taban kesme kuvvetlerini artırmakta ve taşıyıcı elemanlarda öngörülme-yen iç kuvvet artışlarına neden olmaktadır. Özellikle zemin katı zayıflatılmış, taşıyıcı sistemi bozulmuş veya malzeme dayanımı zamanla azalmış yapılarda, çatıya eklenen bu yükler **göçme riskini kritik düzeyde artırmaktadır**. Bu nedenle güneş enerjisi sistemleri ve tasarım aşamasında dikkate alınmadığı halde çatıya eklenen diğer ilave yükler, "hafif ve zararsız" ekler olarak değil, **taşıyıcı sisteme esaslı müdahale potansiyeli taşıyan uygulamalar** olarak değerlendirilmelidir.

Teknik Değerlendirme

Çatı ve üst kat müdahaleleri yalnızca ilave yük getirmekle sınırlı değildir. Bu müdahaleler binanın kütle ve rijitlik dağılımını değiştirerek burulma etkilerini artırabilir, taşıyıcı elemanlarda kesit kaybına ve donatı zedelenmesine yol açabilir. Bu koşullar altında, taşıyıcı sistem bütünlüğü bozulan bir yapının deprem kuvvetlerine ilk projedeki kabullerle karşı koyması teknik olarak mümkün değildir.

Özellikle kat ilave edilmesi durumunda tasarımda öngörülmediği halde eklenen yüke ilave olarak, binanın taşıyıcı sisteminin tamamen değişeceği, tasarlanan deprem davranışının geçersiz kalacağı, mühendislik hizmeti almadan gerçekleştirilen müdahaleler neticesinde davranışın çoğunlukla öngörülemez olacağı açıktır.

Hukuki Değerlendirme

Taşıyıcı sisteme esaslı müdahale niteliği taşıyan bu değişiklikler, nedensellik bağı ve objektif isnadiyet ilişkisini ortadan kaldırmaktadır. Yapım sürecinde görev alan mimar ve mühendislerin, yapı kullanıma açıldıktan sonra kendi iradeleri ve denetimleri dışında gerçekleştirilen bu tür müdahaleleri öngörmesi ya da engellemesi mümkün değildir. Bu nedenle, çatı ve üst kat müdahaleleriyle taşıyıcı sistemi değiştirilen binalarda meydana gelen yıkımlar, can kayıpları ve yaralanmalar bakımından **ilk yapım aşamasında görev alan meslek mensuplarına ceza sorumluluğu yüklenmesi hukuka aykırıdır.**

Ortak Hukuki Çerçeve - Analiz, Nedensellik ve Sorumluluk

Taşıyıcı sisteme esaslı müdahale içeren yapılarda, "ilk tasarlanan (orijinal) sistemin de analiz edilmesi gerektiği ve bu analiz sonucuna göre yapım aşamasında görev alan mimar ve mühendislerin de sorumlu tutulabileceği" yönündeki yaklaşım teknik ve hukuki açıdan hatalıdır. Zira tüm modelleme ve analizler kabuller içermektedir ve tasarlanan halin depremdeki davranışını yüzde yüz kesinlikle yansıtmaya kabiliyetine sahip değildir.

Taşıyıcı sistem sonradan yapılan müdahalelerle değiştirildiğinde, artık ilk tasarlanan sistemin depremde nasıl davranacağına ilişkin değerlendirmeler **kaçınılmaz biçimde şüphe içerir.**

Orijinal sistemin öngörülen davranışı ile müdahale sonrası fiili sistemin davranışı birbirinden kopmuştur. Bu durumda, ilk projeye dönülerek yapılan analizlerle netice arasında **kesin bir nedensellik bağı kurulması mümkün değildir.**

Bu nedenle, taşıyıcı sistem bütünlüğü bozulmuş bir yapıda meydana gelen yıkım, can kaybı veya yaralanmalar bakımından; yalnızca ilk tasarlanan sistem üzerinden yapılan hesaplara dayanarak mimar ve mühendisler hakkında ceza sorumluluğu tesis edilmesi, ceza hukukunun temel ilkeleriyle bağdaşmaz. **Nedensellik bağı hiçbir zaman kesin olarak ortaya konamıyorsa, şüpheden sanık yararlanır ilkesi gereği sorumluluk yüklenemez.** Bu ilke, teknik belirsizliklerin bulunduğu deprem yargılamalarında özellikle titizlikle gözetilmelidir.

Esaslı müdahale varsa, ilk projeyi yapanların cezalandırılması hukuka aykırıdır. Değiştirilen sistemde, orijinal projeye bakarak sorumluluk kurulamaz. Taşıyıcı sistemi değiştiren tadilatlar, sorumluluk zincirini de değiştirir.

Bu tür durumlarda asli sorumluluk;

- Müdahaleyi gerçekleştirenlere,
- Müdahaleye izin veren veya gözyümanlara,
- Esaslı tadilatları denetleme yükümlülüğünü yerine getirmeyen ilgili idarelere

aittir.

İmar Affı ve Yapı Kayıt Belgesi Sorumluluğu Ortadan Kaldırmaz

Taşıyıcı sisteme esaslı müdahale içeren çatı ve üst kat tadilatları bakımından **imar affından yararlanılmış olması veya yapı kayıt belgesi alınması**, müdahaleyi yapanların ve

denetim yükümlülüğünü yerine getirmeyen idarelerin hukuki ve cezai sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Yapı kayıt belgesi, taşıyıcı sistem güvenliğini sağlamaz; binanın deprem dayanımını artırmaz ve yapılan müdahaleleri teknik olarak meşrulaştırmaz.

Sonuç

Çatı ve üst kat müdahaleleri, kolon kesme, zemin kat müdahaleleri ve taşıyıcı sisteme diğer müdahaleler kadar tehlikelidir. Bu müdahaleler binanın statik sistemini değiştirir, deprem güvenliğini azaltır ve sorumluluk zincirini yeniden tanımlar.

Deprem sonrası yargılmalarda, **gerçek sorumluların tespit edilebilmesi** için bu tür esaslı tadilatların titizlikle araştırılması; sorumluluğun, taşıyıcı sistemi bozan müdahaleler üzerinden kurulması zorunludur. Aksi halde, sorumluluğu bulunmayan mimar ve mühendislerin cezalandırılması hem **hukuk devleti ilkesine**, hem de **bilimsel gerçeklere** aykırılık oluşturacaktır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak, taşıyıcı sisteme yapılan her türlü esaslı müdahalenin karşısında durmaya; yaşam hakkının korunması için teknik ve hukuki gerçekleri kamuoyuyla paylaşmaya devam edeceğimizi saygıyla duyururuz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Odamızdan Deprem Yargılamaları Hakkında Yargıtay Başkanlığına Yazı Gönderildi

10 Şubat 2026

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası tarafından, 6 Şubat Depremleri sonrasında yürütülen yargılamalara ilişkin olarak, Yargıtay Başkanı ile yargılmalarda görev alan Yargıtay Üyeleri ve Tetkik Hâkimlerinin dikkatine sunulmak üzere Yargıtay Başkanlığına, 10 Şubat 2026 tarihinde yazı iletildi.

Yazıda, 6 Şubat Depremlerinin yapı üretim ve denetim süreçlerindeki sistemsel eksiklikleri tüm açıklığıyla ortaya koyduğu vurgulanırken, yargılama süreçlerinin bu bütünlüklü tablo gözetilerek yürütülmesinin önemine dikkat çekildi. Yargıtay Başkanlığı tarafından 29 Ocak 2026 tarihinde kamuoyuna duyurulan ve Bölge Adliye Mahkemesi kararlarının Yargıtay içtihatlarıyla uyumunun sağlanmasını amaçlayan deprem temalı çalıştayların, adaletin tecellisi açısından taşıdığı tarihsel öneminin altı çizildi.

Anayasal bir meslek kuruluşu olan İnşaat Mühendisleri Odasının, kamusal sorumluluğu gereği deprem yargılamalarını yakından izlediği belirtilen yazıda; Odanın teknik bilgi ve birikimini adaletin hizmetine sunmayı görev bildiği ifade edildi. Bu çerçevede, hem süren davalarda maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasına katkı sunulmasının hem de gelecekte benzer felaketlerin önlenmesine yönelik hukuki ve teknik zeminin güçlendirilmesinin amaçlandığı belirtildi.

Yargıtay Başkanlığı tarafından düzenlenecek çalıştaylar kapsamında, İMO tarafından bugüne kadar hazırlanan, deprem yargılamalarında gözlemlenen sorunlar ile çözüm önerilerini içeren metinlerin Yargıtay Üyeleri ve Tetkik Hâkimlerince dikkate alınması talep edildi.

Yazıda, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odasının; yurttaşlarımızın olası depremlerde enkaz altında kalmaması için tüm ilgili kurumlarla birlikte çalışma konusundaki kararlılığı vurgulandı.

Odamız tarafından Yargıtay Başkanlığına gönderilen yazı:

T. C. YARGITAY BAŞKANLIĞI'NA

Sn. Yargıtay Başkanı,

Deprem Nedeniyle Yürütülen Yargılamalarda Görev Alan Yargıtay Üyeleri,

Tetkik Hakimlerinin Dikkatine Sunulmak Üzere

Sayın Başkan,

6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremler, ülkemizin yapı üretim ve denetim süreçlerindeki sistemsel eksiklikleri en acı şekilde gün yüzüne çıkarmıştır.

Yargıtay Başkanlığı tarafından 29.01.2026 tarihinde yapılan duyuru ile; Bölge Adliye Mahkemesi kararlarının Yargıtay içtihatlarıyla uyumunun sağlanması amacıyla deprem temalı çalıştaylar düzenleneceği kamuoyuyla paylaşılmıştır. Yargıtay Başkanlığı tarafından düzenlenen bu çalıştay, adaletin tecellisi, suçun şahsiliği ilkesinin korunması ve gelecekteki benzer felaketlerin önlenmesi açısından tarihi bir öneme sahiptir.

Anayasal bir kuruluş olan İnşaat Mühendisleri Odası olarak; kamusal görevimiz gereği yargılama süreçlerini yakından izlemekte ve teknik uzmanlığımızı adaletin hizmetine sunmayı görev bilmekteyiz. Amacımız; hem süren davalarda maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasına katkı sunmak hem de geleceğin güvenli yapılarını inşa edecek hukuki ve teknik zemini güçlendirmektir.

Bu kapsamda Bölge Adliye Mahkemesi kararlarının Yargıtay içtihatlarıyla uyumunun sağlanması amacıyla düzenlediğiniz çalıştayda değerlendirilmesini, deprem nedeniyle yürütülen yargı süreçlerinde görev alan Yargıtay Üyeleri ile tetkik hakimlerinin dikkatine sunulmasını talep ederek ve tarafınızdan uygun görülecek mercilerle paylaşılmak üzere, yargılamalarda gözlediğimiz sorunları ve çözüm önerilerimizi ekte ilginize sunuyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak olası depremlerde yurttaşlarımızın enkaz altında kalmamaları için elbirliğiyle çalışmak konusunda gayret ve kararlılığımızı ifade ederek, çalışmalarınızda üstün başarılar dileriz.

Nusret Suna

TMMOB İMO Yönetim Kurulu Başkanı

Adil ve Bilimsel Bir Deprem Yargılaması İçin Teknik ve Hukuki Çerçeve: Sorunlar ve Çözüm Önerileri

1. Giriş

6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremler, ülkemizin yapı üretim ve denetim süreçlerindeki sistemsel eksikliklerini en acı şekilde gün yüzüne çıkarmıştır.

Yargıtay Başkanlığı tarafından 29.01.2026 tarihinde yapılan duyuru ile; Bölge Adliye Mahkemesi kararlarının Yargıtay içtihatlarıyla uyumunun sağlanması amacıyla deprem temalı çalıştaylar düzenleneceği kamuoyuyla paylaşılmıştır. Yargıtay Başkanlığı tarafından düzenlenen bu çalıştay, adaletin tecellisi, suçun şahsiliği ilkesinin korunması ve gelecekteki benzer felaketlerin önlenmesi açısından tarihi bir öneme sahiptir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak, binlerce meslektaşımızın yapım süreçlerinde görev aldığı yapıların yıkılmasıyla sonuçlanan bu büyük felaketin ardından yürütülen yargılamalarda maddi gerçeğe ancak bilimsel kriterlerle ulaşılabileceğine inanıyoruz. Teknik gerçeklerin hukuki ilkelerle doğru bir zeminde buluşması, sadece haksız suçlamaların önüne geçmekle kalmayacak, aynı zamanda yapı güvenliği kültürünün doğru temeller üzerine inşa edilmesini sağlayacaktır.

Şöyle ki yargılamalarda yükümlülük ihlallerinin doğru belirlenmesi, yükümlülük ihlalleri ve binaların yıkılmaları arasındaki teknik nedensellik bağının doğru kurulması ve neticenin objektif isnat edilebilirliğinin gerekçelendirilerek belirlenmesi hayati önemdedir. Anılan hususlar yargılamalarda bilime ve hukuka uygun şekilde yerine getirilebilirse binaların depremde yıkılmaları ve can kayıplarının sonraki depremlerde engellenebilmesi, tekrar enkaz altında kalınmaması adına alınması gereken tedbirleri de ortaya çıkaracaktır. Dolayısıyla deprem nedeniyle yürütülen yargılamalarda sorumluluk üstlenen yargı mensuplarının sorumluluğu ağırdır, adaletin tesisi ile bir sonraki depremde daha az can kaybı için toplumun kendilerinden beklentisi yüksektir. Adaletin tesisi ile yurttaşların yaşam haklarının korunmasına katkı sağlanması yargılamaların tüm taraflarıyla birlikte bizlerin de sorumluluğudur.

Bu kapsamda, ceza ve hukuk yargılamalarında karşılaşılan temel yapısal sorunları ve bilimsel çözüm önerilerimizi Yargıtay ve tüm paydaşların dikkatine sunuyoruz.

2. Teknik ve Metodolojik Sorunlar

2.1. Beton ve Donatı Dayanımı Tespitinde Yaşanan Metodolojik Hatalar ve Mevzuat Uyuşmazlığı

Deprem yargılamalarında en sık karşılaşılan ve teknik personelin haksız yere sorumlu tutulmasına yol açan hususların başında, enkazdan alınan karot ve donatı numunelerinin hatalı değerlendirilmesi gelmektedir.

- Sorumluluğun tayininde 'fiilin işlendiği zamanın mevzuatı' esastır: Yapıların inşa edildiği tarihte yürürlükte olan malzeme standartları (örneğin eski yönetmeliklerdeki C14-C16 gibi sınıflar) yerine, güncel ve yapıya uygun olmayan beton ve donatı sınıflarının dikkate alınması teknik bir yanlıdır. Her yapı, ruhsat tarihindeki mevzuat ve imkânlarla göre değerlendirilmelidir.
- Betonun veya Donatının Tek Başına Suç Odağı Yapılması: Yapılan bilirkişi incelemelerinde, beton veya donatı dayanımının hedeflenen değerden biraz altında çıkması doğrudan "yıkım nedeni" ve "asli kusur" olarak sunulmaktadır. Oysa beton dayanımı, donatı korozyonu, işçilik hataları, zemin büyütmesi ve afetin büyüklüğü gibi faktörlerle birlikte, bütüncül bir performans analizi içinde değerlendirilmelidir.
- Karot Alım Süreçlerindeki Hatalar: Enkazın kontrolsüz ortamında, betonun veya donatının gerçek kalitesini yansıtmayacak şekilde hasarlı taşıyıcı elemanlardan alınan numuneler, adli süreçlerin sıhhatini zedelemektedir.
- Depremde Yıkılmış Bir Binadan Alınan Beton ve Donatı Numuneleri ile Yapım Aşamasındaki Dayanımları Tespit Edilemez: Dünya üzerinde her malzeme zamana bağlı olarak ve tekrar eden yüklemelerin etkisiyle yorulur. Beton ve donatı da kullanım ömrü boyunca yorulduğu gibi depremin tekrarlı yük etkisiyle de yorulur. Depremden sonra alınan karot ve donatı numuneleri kullanılarak binanın yapım aşamasındaki dayanımlarını tespit etmenin teknik bir yolu ne ülkemizde ne de dünyada başka bir ülkede bulunmaktadır. Bu konuda herhangi bir mevzuat da yoktur ve ilgisiz mevzuatın (TS EN 13791 gibi) doğrudan eski binalara uygulanması fahiş bir hatadır, yargılamaları adil olmaktan uzaklaştırmaktadır. Bilirkişi raporlarında karot sonuçlarının tekil bir gerçeklik gibi sunulması yerine, istatistiksel sapmalar ve betonun zamana bağlı yorulması da dikkate alınmalıdır. Enkazdan alınan beton karot numunesinin agrega boyutları ve dağılımı gibi hususlar ise kolaylıkla gözlemlenebilir, yine numuneler üzerinde gerek görülmesi halinde detaylı laboratuvar çalışmaları yapılabilir, ancak değerlendirilmesi uzmanlık gerektirir.

2.2. Hukuki ve Teknik Anakronizm: Mevzuatın Zaman Bakımından Uygulanması

Yargılamalara esas alınan bilirkişi raporlarında sıklıkla düşülen en fahiş hatalardan biri, yapının inşa edildiği tarihte yürürlükte olmayan teknik standartların ve mevzuatın güncel bakış açısıyla geçmişe uygulanmasıdır.

- **Ruhsat Tarihi Esastır:** Bir yapının tasarımı ve imalatı; ruhsat tarihi itibarıyla yürürlükte olan Deprem Yönetmeliği, TS 500 (Betonarme Yapıların Tasarım ve Yapım Kuralları), Türkiye Deprem Tehlike Haritası ve o dönemki zemin etüdü formatlarına göre gerçekleştirilir. Mühendisin özen yükümlülüğü, fiilin işlendiği tarihteki bilimsel ve teknik imkanlarla sınırlıdır.
- **Geriyeye Yürüme Yasağı:** TCK m. 7 ve Anayasa çerçevesinde “Kanunsuz suç ve ceza olmaz” ilkesi, teknik normlar için de geçerlidir. 2018 yönetmeliğindeki donatı detaylandırma kriterlerini veya güncel deprem haritasındaki yüksek ivme değerlerini, 1975 veya 1998 yönetmeliğine göre yapılmış bir binaya uygulayarak kusur atfetmek, hukuki bir anakronizmdir.
- **Standart ve Malzeme Evrimi:** İmara esas jeolojik etüt ile parsel bazında zemin etüdünün birbirine karıştırılması ve parsel bazında zemin etüdü şartlarının zaman içindeki değişimi dikkate alınmalı, ruhsat tarihinde yürürlükte olan mevzuata göre varsa yükümlülük ihlali belirlemeleri yapılmalıdır. Geçmiş yıllarda zorunlu olmayan veya piyasa arzı bulunmayan malzemelerin (örneğin hazır betonun veya S420 çeliğinin zorunlu olmadığı dönemler) yokluğu nedeniyle bugün kusur tayin edilmesi hukuka aykırıdır.
- **Öneri:** Bilirkişi incelemelerinde, yapının statik projesinin ve imalatının “proje ve ruhsat tarihindeki” mevzuatla uyumlu olup olmadığı tek kriter olmalıdır. Güncel mevzuatın veya bilirkişilerin “temenni” niteliğindeki kriterleri, geçmişteki imalatın kusur tespiti için bir kıyaslama aracı olarak kullanılamaz. Aksine bir yaklaşım, hukuk devletinin en temel ilkesi olan “hukuki güvenlik” ve “öngörülebilirlik” ilkelerinin ihlali anlamına gelecektir.

2.3. Paket Program Analiz Çıktıları ve Modelleme Hataları

Binaların modellenmesi ve analizinde kullanılan, deprem mühendisliği hesaplarının da yapıldığı statik/dinamik analiz yazılımları (paket programlar), tasarımı destekleyen birer araçtır; ancak bu araçların çıktıkları “mutlak ve değişmez gerçeklikler” olarak kabul edilmemelidir.

- **Analiz Çıktılarının Denetimsizliği:** Bilirkişi raporlarında, yapı modeline girilen zemin parametreleri, yük kabulleri ve malzeme özellikleri (input verileri) mahkeme denetimine sunulmamaktadır. Analiz sonuçları da mahkeme dosyalarına sunulmamaktadır. Sadece sonuçların özeti veya değerlendirmeleri denebilecek bölümlerin dosyaya konulması, analizin doğruluğunu denetlemeyi imkânsız kılmaktadır. Paket program analiz çıktıları değişmez gerçeklik olarak görülmemeli, bilirkişilerce yapılan tüm modelleme ve analizler yargılama taraflarının denetimine açılmalıdır.
- **Modelleme ve Gerçeklik Arasındaki Fark:** Statik projeler idealleştirilmiş modellerdir. Binadaki mevcut tadilatlar, komşu yapıların çarpma etkisi veya yerel zemin büyütme gibi etkiler modele dahil edilmediği sürece, analiz çıktıları üzerinden bir kusur atfı yapılması bilimsel değildir.
- **Öneri:** Bilirkişiler, kullandıkları modelleme ve analiz dosyalarını dijital olarak dosyalara sunmalı; raporlarda ise analizin hangi kabullere dayandığı ve bu kabullerin sahadaki fiziksel bulgularla (hasar paterni) uyumu mutlaka gerekçelendirilmelidir. Örneğin analiz sonucu değişmez gerçeklik kabul edilerek zemin emniyet gerilmesi yetersizliği tespiti yapılıyor ancak sahada zemin kaynaklı hiçbir problem bulunmuyorsa tespitin anlamlı olmadığı açıktır.

2.4. Bilirkişi Raporlarında Kusur Belirleme ve Metodolojik Yetersizlikler

Bilirkişilik müessesesi, teknik bir yardım mekanizmasıdır; ancak uygulamada bilirkişilerin hâkim yerine geçerek hukuki nitelendirme yaptığı görülmektedir.

- **Teknik Tespit vs. Hukuki Kusur Ayrımı:** Bilirkişiler, sadece teknik aykırılıkları ve bunların yıkıma olan etkisini belirlemelidir. “Asli kusurlu” veya “tali kusurlu” gibi hukuki kavramla-

rın bilirkişi raporlarında yer alması ve yüzde bazında oran verilmesi, mahkemenin takdir yetkisine müdahaledir, hukuka aykırıdır, adil yargılanma hakkının ihlalidir.

- **Nedensellik Bağının İrdelenmemesi:** Bir yapıda inşa edildiği dönemdeki mevzuata aykırılık bulunması, o yapının yıkılmasının tek başına nedeni olmayabilir. Bilirkişi raporlarında, tespit edilen yükümlülük ihlali ile yıkım neticesi arasındaki teknik nedensellik bağı (illiyet) somut verilerle denetlenebilir şekilde ortaya konulmalıdır. Objektif isnat edilebilirlik ise yalnızca hâkim tarafından belirlenebilir.

2.5. Yargılama Birliğinin Sağlanamaması ve Kamu Görevlilerinin Dosyalarının Ayrılması

6 Şubat depremleri sonrası yürütülen soruşturma ve kovuşturmalarda, yapım sürecinde denetim ve onay yetkisi bulunan kamu görevlileri ile mimar, mühendis ve müteahhitlerin dosyalarının tefrik edilmesi, adil yargılanma hakkını ve maddi gerçeğe ulaşılmasını ciddi şekilde engellemektedir.

- **Hukuki ve Fiili İrtibatın Göz Ardı Edilmesi:** Aynı binanın yıkımıyla ilgili yükümlülük ihlallerinin tespiti, teknik ve idari süreçlerin bir bütün olarak ele alınmasını gerektirir. Yargıtay'ın yerleşik içtihatları, aralarında hukuki ve fiili bağlantı bulunan dosyaların birlikte görülmesini amir olduğu halde, kamu görevlileri için uygulanan izin süreçleri nedeniyle dosyaların ayrılması yargılamada kopukluğa yol açmaktadır.
- **Sorumluluğun Tek Taraflı Dağılımı:** Bu ayrışma, binaların yıkılmasındaki asıl nedenlerin (imar planlama hataları; ruhsat süreci, yapım süreci ve iskân süreçleri yanı sıra binaların kullanımı aşamasındaki denetimsizlik, vb.) irdelenememesine ve tüm faturanın sadece "günah keçisi" ilan edilen teknik personel üzerine yığılmasına neden olmaktadır.
- **Çelişkili Karar Riski:** Farklı mahkemelerde yürütülen paralel veya farklı zamanlı yargılamalar, aynı olguya dair çelişkili kusur tespitlerinin yapılmasına ve adalete olan güvenin sarsılmasına zemin hazırlamaktadır.
- **Öneri:** Yargılama birliğinin sağlanması adına, kamu görevlilerinin soruşturma izinleri ivedilikle tamamlanmalı ve dosyalar ana dava ile birleştirilerek, yıkımın tüm aktörlerinin sorumluluk payı bütüncül bir teknik matris üzerinden değerlendirilmelidir.

3. Yapı Öyküsü ve Kullanım Süreci Sorunları

3.1. Taşıyıcı Sisteme Müdahaleler ve Tadilat Görmüş Binalar

Yapının tesliminden sonra mühendislerin denetim yetkisi ve sorumluluğu sona ermektedir. Ancak kullanım aşamasında yapılan kontrolsüz müdahaleler yıkımın ana nedeni olabilmektedir. Yapının tesliminden sonra gerçekleşen kontrol dışı müdahaleler, yapım aşamasındaki teknik personelin illiyet bağını kesen, objektif isnat edilebilirliği kaldıran en önemli unsurlardır.

- **Mevcut Durum Tespiti:** Yıkılan binalarda orijinal statik projeye aykırı şekilde yapılan kolon kesme, giriş delme veya bölme duvarların kaldırılması gibi müdahaleler genellikle göz ardı edilmektedir. Sadece proje üzerinden yapılan incelemeler, binanın yıkıldığı andaki fiziksel gerçekliğini yansıtmamaktadır. Taşıyıcı sistemi etkileyen müdahaleler tespit edilmeli ve binanın yıkılmasındaki etkisi denetlenebilir şekilde ortaya konulmalıdır.
- **Kullanım Süreci Sorumluluğu:** Taşıyıcı sisteme yapılan esaslı müdahaleler, mühendislik tasarımının öngördüğü deprem davranışını tamamen geçersiz kılar. Bu durum, yapım sürecinde görev alan mimar ve mühendislerin eylemi ile sonuç (yıkım) arasındaki illiyet bağını kesmekte ve "objektif isnadiyet" ilişkisini ortadan kaldırmaktadır. Bu durumlarda sorumluluk, müdahaleyi yapan veya buna göz yuman kişi/idareler üzerinden kurulmalıdır.

3.2. İmar Affından (İmar Barışı) Faydalanan Yapıların Hukuki ve Teknik Durumu

İmar afları, teknik denetimden geçmemiş veya mevzuata aykırılığı devlet tarafından “beyan” üzerine tescil edilmiş yapıların kullanımına izin veren bir mekanizmadır. “Af” veya binanın kağıt üzerinde yasal statü kazanması binayı kendiliğinden güvenli hale getirmez.

- **Teknik Denetimin Kullanıcı Beyanına Terk Edilmesi:** İmar affı kapsamında “yapının depreme dayanıklılığı hususu malikin sorumluluğundadır” hükmüyle binalar teknik denetim dışına çıkarılmıştır. Bu durum, kamu otoritesinin denetim görevinden vazgeçmesi anlamına gelmektedir. Nitekim, Anayasa Mahkemesi bu cümleyi iptal etmiştir.
- **Bağımsız Bölüm Binadan Ayrı Değildir:** Kovuşturma dosyalarında imar affının genellikle çatı kat veya kat ilaveleri için ve en üst kattaki bağımsız (daire/konut) bölüm maliklerince alındığı görülmektedir. Kat ilave eden bağımsız bölüm maliki yalnızca kendi bölümüyle ilgili sorumluluk üstlenmez zira binadaki bağımsız bölümler ayrı ayrı hareket etmez, bina bütün bir sistem olarak davranır. İmar affından faydalanan bağımsız bölüm maliki esasen tüm binanın depreme dayanıklılığı sorumluluğunu üstlenmiştir.
- **Hukuki Çelişki:** Devletin teknik olarak uygun olmadığını bildiği ve malikin beyanıyla “yasal” hale getirdiği bir yapıda, deprem sonrası ortaya çıkan neticenin faturasının on yıllar önceki teknik personelin üzerine yıkılması, ceza hukukunun “öngörülebilirlik” ve “şahsilik” ilkeleriyle bağdaşmaz.
- **Öneri:** İmar affından yararlanan binalarda, affın getirdiği hukuki kalkanın illiyet bağı üzerindeki etkisi mutlaka değerlendirilmelidir. Teknik denetimden muaf tutulan süreçlerin yarattığı risk artışının sorumluluğu, yapım sürecindeki personelden bağımsız ele alınmalıdır.

3.3. Önceki Depremlerden Etkilenmiş ve Yorgun Binalar

6 Şubat depremlerinden etkilenen bölge, son yıllarda (özellikle 2020 Elazığ-Sivrice depremi dahil) birçok sarsıntıya maruz kalmıştır.

- **Kümülatif Hasar Etkisi:** Yapılar, zamana bağlı etkiler, tekrarlı yüklemeler, müdahaleler ve özellikle her depremde bir miktar enerji tüketerek yapısal kapasitelerinden kaybedebilir (yorgun bina etkisi). Daha önceki depremlerde hasar görmüş ancak tespiti yapılmamış, gözle görülür hasar vermese de yapısal elemanlarında kılcal çatlaklar oluşmuş binaların 6 Şubat sarsıntılarına karşı direnci düşmüştür.
- **Hasar Tespitlerindeki İhmaller:** Geçmişteki depremler sonrası yapılan hasar tespitlerinin yetersizliği veya hiç yapılmamış olması, yapının 6 Şubat’taki yıkım nedeninin “yapım hatası” olarak belirlenmesine neden olabilmektedir.
- **Öneri:** Bilirkişi raporlarında yapının “sismik geçmişi” araştırılmalı; yıkımın münhasıran ilk yapıya mı yoksa zamanla biriken yapısal yorulmaya ve denetim ihmeline mi dayandığı bilimsel olarak tartışılmalıdır.

4. Afetin Büyüklüğü ve Öngörülemezlik

4.1. 6 Şubat Depremlerinin Tasarım Sınırlarını Aşması ve Yerel Zemin Etkileri

Hukuki sorumluluğun tayininde “öngörülebilirlik” ve “beklenen performans” esastır. 6 Şubat depremleri bazı bölgelerde güncel yönetmeliklerin dahi üzerinde sismik kuvvetler üretmiştir.

- **Tasarım İvme Değerlerinin Aşılması:** Bölgedeki bazı istasyonlarda ölçülen ivme değerleri, 2018 Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği’nde (TBDY) tanımlanan “en büyük deprem” (2475 yıl tekrarlanma periyodu olan DD-1 düzeyi) tasarım spektrumlarının dahi üzerine çıkmıştır. Mühendislerin, mevzuatın ve bilimin sınırlarını aşan bu sismik yükler karşısında “taksirle” sorumlu tutulması, ceza hukukunun temel ilkelerine aykırıdır.

- **Yerel Zemin Büyütmesi Etkisi:** Deprem dalgalarının havza ve zemin yapısı nedeniyle katlanarak artması (zemin büyütmesi), süper kesme kırılması (bilinen sismik modellerin ötesinde bir enerji salınımı) gibi etkenler binalara projesinde öngörülenden çok daha şiddetli bir yük binmesine neden olabilir ve depremden etkilenen bazı bölgelerde bu durum gözlenmiştir. Birlikte raporlarında sadece binanın statik projesi incelenmemeli; o noktadaki deprem şiddetinin yerel zemin koşullarıyla nasıl bir yıkıcı kuvvete dönüştüğü mutlaka irdelenmelidir.
- **Öneri:** Yapılan teknik incelemelerde, yapının maruz kaldığı gerçek deprem yükü ile yönetmeliklerde öngörülen tasarım yükü kıyaslanmalı; eğer depremin şiddeti tasarım sınırlarını aşmışsa binanın yıkılmasına etkisi denetlenebilir şekilde ortaya konarak “öngörülebilirlik” ve “objektif isnadiyet” hususları titizlikle değerlendirilmelidir.

4.2. Ardışık Büyük Depremler ve Kümülatif Enerji Tüketimi

6 Şubat depremleri dünyada nadir görülen bir şekilde, dokuz saat arayla iki devasa sarsıntı (7.7 ve 7.6) ve binlerce şiddetli artçı sarsıntı olarak gerçekleşmiştir.

- **“Can Güvenliği” Performans Hedefi:** Deprem yönetmelikleri, binaların büyük bir depremde ağır hasar alsa dahi “can güvenliğini” sağlamasını (yıkılmamasını) hedefler. İlk depremde (04:17) ayakta kalarak insanların tahliyesine imkân sağlayan bir bina, mühendislik hizmetinin amacına ulaşmış demektir.
- **İkinci Büyük Sarsıntı (13:24) ve Artçılar:** İlk depremde taşıyıcı sistemi yorulan ve enerji tüketme kapasitesi büyük oranda tükenen binaların, dokuz saat sonraki ikinci büyük depremde veya artçı sarsıntılarda yıkılması beklenen bir sonuçtur. Hiçbir modern yönetmelik, bir binanın bu denli kısa sürede iki büyük depreme peş peşe dayanmasını öngörmez.
- **Hasar Tespitlerindeki Süreç Hatası:** İlk depremden çok sonra yapılan hasar tespitleriyle binaların ağır hasarlı kabul edilip yıktırılması, bu yapıların yapım süreçlerinde yer alan mühendislerin tazminat davalarına konu edilmesine yol açmaktadır. Ancak büyük depremlerde binanın yıkılmayıp can güvenliğini sağlamış olması, teknik personelin sorumluluğunu yerine getirdiğinin karinesidir.
- **Öneri:** İlk depremde yıkılmayıp tahliye imkân veren ancak sonraki sarsıntılarda çöken yapılar için kusur atfı yapılmamalı; bu durumun teknik bir kapasite aşımı olduğu ve mühendisin “dikkat ve özen yükümlülüğünü” yerine getirdiği kabul edilmelidir.

5. Hukuk Davaları ve Tazminat Sorumluluğu

5.1. “Can Güvenliği” Performans Hedefinin Sağlanması ve Ekonomik Kayıp Ayırımı

İnşaat mühendisliği tasarımının birincil ve en hayati hedefi, yönetmeliklerde tanımlanan deprem seviyelerinde binanın toptan göçmesini engelleyerek insanların binadan canlı çıkmasını sağlamaktır (Can Güvenliği Performans Düzeyi).

- **Performans Hedefinin Başarısı:** 6 Şubat depremlerinde yıkılmayan, insanların tahliyesine imkân veren ancak yapısal hasar alan binalar, mühendislik hizmetinin temel amacına ulaştığının karinesidir. Bir binanın “ağır hasarlı” olarak sınıflandırılması, o binanın teknik bir başarısızlık ürünü olduğu anlamına gelmez; aksine deprem enerjisini yutarak (hasar alarak) içindekileri koruduğunu gösterir.
- **Performans Hedefi ve Hasar Seviyesini Karıştırmak Fahiş Hatadır:** Deprem yönetmeliklerinde binalar için öngörülen performans seviyeleri ile depremden sonra akut dönemde yapılan hasar tespit seviyeleri birbirlerinden farklı kavramlardır. Performans seviyesi ve hasar seviyesi arasında doğrudan bir ilişki olmadığı gibi, bu kavramların birbiriyle karıştırılması veya bağlantılı gibi değerlendirilmesi fahiş bir hatadır.

- **Hangi Hasar Seviyesi:** 6 Şubat depremlerini yıkılmadan ve insanların tahliyesine imkân verecek şekilde atlatmış binalara yönelik hasar tespitleri zorunlu nedenlerle günler ve aylar mertebesinde değişen zaman aralıklarında çalışmalara katılan her bir teknik uzmanın azami gayreti ve fedakarlığıyla tamamlanabilmiştir. Ayakta kalan binalara hasar tespiti yapıncaya kadar binalar yüzlerce artçı depreme daha maruz kalmış ve hasar almaya devam etmiştir. Binalardaki hasar seviyeleri kaçınılmaz olarak ilerlemiştir. Dolayısıyla 6 Şubat 2023 saat 04:17'de meydana gelen depremden hemen sonraki hasar seviyelerini veya hemen sonraki performanslarını tam olarak belirlemek binaların büyük çoğunluğu için mümkün değildir.
- **Tazminatın Konusu:** Mühendis, binanın depremden hiç hasar almadan çıkacağını (Hemen Kullanım Düzeyi) garanti etmez. 6 Şubat depremlerinden ve çok sayıda artçı depremden sonra bir bölümü de "sosyolojik, psikolojik ve/veya idari" gerekçelerle verilmiş "ağır hasar" seviyesi kararlarıyla yıktırılan binalar nedeniyle teknik personelin tazminat sorumluluğuna gidilmesi, mühendislik biliminin "kontrollü hasar" ilkesiyle çalışmaktadır ve bu tazminatların hukuki bir dayanağı bulunmamaktadır.

5.2. İdari Hasar Tespitleri ile Teknik Kusur Arasındaki Çelişki

Deprem sonrası ivedilikle yapılan idari hasar tespitleri, bir binanın "kusurlu" olup olmadığını belirlemek için değil, barınma güvenliğini denetlemek için yapılır.

- **Hasar Tespitinin Hukuki Niteliği:** Gözlemsel verilere dayanan idari "Ağır Hasarlı" tespiti, teknik personelin projesine veya mevzuatına aykırı iş yaptığına dair bir delil teşkil edemez. Tazminat davalarında, idari tespitlerle yetinilmeyerek, binanın yıkılmamasının teknik bir başarı olup olmadığı ve hasarın tasarım sınırlarının aşılmasından kaynaklanıp kaynaklanmadığı titizlikle incelenmelidir.
- **Öneri:** Can kaybına yol açmayan binalarda, mühendis ve mimarlara yönelik rücu veya tazminat taleplerinde "beklenen teknik performansın sağlandığı" karine olarak kabul edilmeli; mülkiyet kaybından doğan zararların tazmininde depremin şiddeti ve mücbir sebep unsurları asli unsur olarak değerlendirilmelidir.

5.3. Mücbir Sebep ve Kaçınılmazlık İndirimi (TBK m. 51 ve 52)

Türk Borçlar Kanunu çerçevesinde tazminat miktarı belirlenirken, olayın meydana gelmesindeki dışsal faktörler ve kaçınılmazlık durumu gözetilmelidir.

- **Kusur ve Zarar Arasındaki Oransızlık:** 6 Şubat depremlerinin ivme ve şiddet olarak yönetmelik değerlerini (DD-2 ve bazı yerlerde DD-1 düzeyini) bazı bölgelerde aşmış olması, ortaya çıkan zararın "kaçınılmazlık" boyutunu ortaya koymaktadır. Yargıtay'ın yerleşik içtihatlarında da vurgulandığı üzere, doğa olayının şiddeti mühendislik öngörülerinin ötesindeyse, tazminattan "kaçınılmazlık indirimi" yapılması hukuki bir zorunluluktur.
- **Öneri:** Hukuk mahkemelerince hükmedilecek tazminatlarda, afetin olağanüstü büyüklüğü, zemin büyütmesi etkileri ve ardışık depremlerin kümülatif hasarı mutlaka "hakkaniyet indirimi" veya "nedensellik bağının zayıflaması" gerekçesiyle dikkate alınmalıdır.

6. Sonuç ve Çağrı

6 Şubat 2023 depremleri sonrasında yürütülen yargılamalar, sadece geçmişin sorumlularını belirlemek değil, aynı zamanda geleceğin güvenli yapı sistemini inşa etmek için de tarihi bir fırsattır. Ancak mevcut yargılama pratiği, maddi gerçeği ortaya çıkarmaktan ziyade, teknik personeli "günah keçisi" ilan eden ve sistemsel hataları perdeleyen bir noktaya evrilme riski taşımaktadır. TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak, adil ve bilimsel bir yargılama için aşağıdaki somut adımların ivedilikle atılması gerektiğini, süreçteki tüm açıklamalarımızla birlikte

dikkate alınması temennisiyle Yargıtay Başkanlığı ve tüm yargı camiasına çağrı olarak sunuyoruz:

1. Yargılama Birliği Sağlanmalı, Kamu Görevlileri ve Teknik Personel Birlikte Yargılanmalıdır: Yerleşik Yargıtay içtihatlarına ve ceza hukukunun temel ilkelerine aykırı olan “dosya tefrik” işlemlerine son verilmelidir. Yapım sürecinin ayrılmaz parçası olan kamu görevlileri ile teknik personelin dosyaları birleştirilmeli; sorumluluk, planlamadan denetime kadar tüm süreçleri kapsayan bütüncül bir teknik matris üzerinden değerlendirilmelidir.

2. Bilirkişilik Müessesesi Bilimsel ve Denetlenebilir Bir Standarda Kavuşturulmalıdır: Bilirkişi raporları “nihai hakikat” kabul edilerek yargılama konusu yapılmamalıdır. Raporlar; dijital veri dosyalarını içeren, denetlenebilir, neden-sonuç ilişkisini somut verilerle kuran ve multi-disipliner bir yaklaşımla hazırlanmalıdır. Bilirkişiler yalnızca akademisyenlerden değil, uygulama tecrübesi de olan uzmanlardan seçilmelidir. Akademisyen veya uygulama tecrübesi olan uzmanların, uzmanlık alanları dışında rapor yazmaları engellenmelidir. Bilirkişiler hâkim yerine geçerek kusur oranına dair hukuki nitelendirme yapmaktan men edilmelidir.

3. Deprem İhtisas Mahkemeleri Kurulmalı ve Yargı Mensupları Teknik Bilgiyle Donatılmalıdır: Yüksek teknik uzmanlık gerektiren deprem davaları için müstakil ihtisas mahkemeleri kurulmalıdır. Bu mahkemelerde görev alan hâkim ve savcılar; yapı statiği, zemin mekaniği ve deprem yönetmelikleri konusunda temel teknik eğitim alması sağlanarak, bilirkişi raporlarındaki metodolojik hataları denetleme kabiliyetleri artırılmalıdır.

4. “Öngörülebilirlik” ve “Performans Hedefi” Kriterleri Esas Alınmalıdır: 6 Şubat depremlerinin yönetmelik sınırlarını aşan karakteri, yerel zemin büyütmesi etkileri ve ardışık büyük sarsıntıların kümülatif hasarı mutlaka “objektif isnadiyet” ve “kaçınılmazlık” çerçevesinde tartışılmalıdır. İlk depremde yıkılmayıp can güvenliğini sağlayan yapılar için teknik personelin “dikkat ve özen yükümlülüğünü” yerine getirdiği karinesi kabul edilmelidir.

5. İmar Affı ve Kullanıcı Müdahalelerinin İlliyet Bağını Kestiği Kabul Edilmelidir: Teknik denetim dışına çıkarılan imar affı kapsamındaki yapılar ile kullanım sürecinde taşıyıcı sistemine müdahale edilen binalarda; yapım sürecindeki teknik personelin hukuki sorumluluğunun sona erdiği, bu noktada illiyet bağının koptuğu gerçeği yargılamalarda esas alınmalıdır.

Sonuç olarak; adaletin terazisi bilimden sapmamalıdır. Sistemsel hataların faturası sadece mühendis ve mimarlara kesildiği sürece, ülkemiz her sarsıntıda enkaz altında kalmaya devam edecektir. Gerçek sorumluların tespit edilmesi ve adil bir ceza/tazminat rejiminin tesisi, yaşam hakkının en büyük teminatıdır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak, bu bilimsel ve hukuki dönüşüm sürecinde her türlü teknik desteği sunmaya ve adaletin takipçisi olmaya devam edeceğimizi kamuoyuna saygıyla beyan ederiz.

Basın Açıklamaları

Bir Daha Yaşanmasın Diye; 6 Şubat'tan Ders Alınsın, Bilime ve Mühendisliğe Kulak Verilsin!

5 Şubat 2024

Değerli Basın Mensupları,

Resmi verilere göre 50 binden fazla insanımızı yitirdiğimiz, yaklaşık 40 bin binanın yıkıldığı, 200 binden fazla binanın ise ağır hasar aldığı 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki 6 Şubat 2023 Depremlerinin üzerinden 1 yıl geçti.

Şüphesiz 6 Şubat depremleri büyüklüğü, şiddeti, yıkıcılığı ve ivmeleri açısından yer bilimcilerin ve sismologların da beklentisini aşan depremlerdir. Oldukça geniş bir coğrafyada etkili olan, can ve mal kaybının bu kadar büyük olduğu 6 Şubat depremlerinin, toplumsal bir travma olarak uzun yıllar etkisini sürdüreceği de bir gerçektir.

Böylesi sarsıcı bir afetin ardından beklenen ve de olması gereken hiç şüphesiz, bugüne kadar alınmamış tedbirlerin alınması için derhal harekete geçilmesi, güvenli ve sağlıklı yapılaşma için bilim çevrelerinin, meslek odalarının önerilerinin hayata geçirilmesidir. Ancak geride kalan 1 yıla dönüp bakıldığında ne yazık ki geleceğe umutla bakmamızı sağlayacak ciddi bir çalışmanın yapıldığını söylemek pek mümkün olmamaktadır.

Evet, Şubat 2023 Depremlerinin tarihimizin en büyük depremlerinden biri olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bu kadar büyük ve yaygın depremler karşısında kayıpları sıfıra indirmek belki mümkün olmayabilirdi fakat ortaya çıkan yıkımın ve kayıpların böylesi dehşet verici seviyelerde olmasının önüne geçmek pekâlâ mümkündü.

Dünyada her yıl ortalama olarak Richter ölçeğine göre 7.0 ve üzeri 19 deprem olmaktadır. Ancak bunlardan sadece bazılarının yıkıcı etkisi olmaktadır. Bu etki depremin niteliğinden çok gerçekleştiği bölgedeki yaşam alanlarının maalesef kırılganlığından kaynaklanmaktadır.

Ülkemiz ise yaşam alanlarının kırılganlığı açısından dünyada en olumsuz örneklerden birini oluşturmaktadır. Çünkü ülkemiz ortalama olarak her 1,5 yılda yıkıcı sonuçları olan depremleri yaşamasına rağmen bir türlü gerekli adımlar atılmamaktadır.

Ülkemizde milat olarak kabul edilen Marmara depremlerinden bu yana geçen 24 yıllık zaman diliminde atılan adımlar, yapılması gerekenlerin yanında son derece zayıf kalmıştır. Son yıllarda Elazığ ve İzmir'de meydana gelen görel olarak sınırlı depremlerde bile ortaya çıkan yıkımın boyutları adeta birer uyarı niteliğinde olmasına rağmen depreme hazırlık konusunda zafiyetler görmezden gelinmiş, sonuçta Şubat 2023 Depremlerinin büyüklüğü bahane edilerek yüzbinlerce konutun yıkımı veya ağır hasarlı hale gelmesi ilahi takdirle izah edilmiştir.

Afet sonrası arama-kurtarma, yardım ulaştırma, beslenme ve acil barınma ihtiyaçlarını karşılama çalışmalarında kamu gücünün sınıfta kaldığı, geçmiş depremlerden ders alınmadığı tüm kamuoyunun malumudur. Yurttaşlarımızın dayanışma bilinci ve gönüllü çalışmalarının büyük katkısıyla depremin ilk elden yaralarının sarılması konusunda eksiklikler giderilmeye çalışılmış olsa da afete müdahalenin devamındaki aşamalarında da kriz yönetilememiştir.

Geçici yerleşim alanlarının kurulması, enkaz kaldırma işlemleri, ulaşım, elektrik, su, kanalizasyon, haberleşme gibi altyapı hizmetleri, depremin üzerinden aylar geçmesine rağmen sağlanamamıştır. Depremlerin 1. yılını geride bırakırken depremin en çok etkilediği Antakya başta olmak üzere deprem bölgesinde barınma, beslenme, sağlık, hijyen, içmesuyu, eğitim gibi en temel insani ihtiyaçlara yönelik sorunlar hala devam etmektedir. Yıkılmayı bekleyen ağır

hasarlı yapılar insan hayatını tehlikeye sokmaya devam ederken, kontrolsüz bir şekilde yürütülen enkaz kaldırma işlemleri çevreye ve insan sağlığına zararlar vermekte, enkaz toplama alanları ise içmesuyu kaynaklarını kirletmesi bakımından ciddi riskler oluşturmaktadır.

Afet sonrasında ileriye çalışmalarının ise, şeffaflık ve katılımcılık ilkeleri çerçevesinde yürütüldüğünü söylemek pek de mümkün değildir. Bir yandan şehirlerin yeniden kurulması, yeni yerleşim alanlarının oluşturulması, konut ve işyeri ihtiyacının karşılanması konularında seçim öncesi verilen taahhütlerin ötelendiği görülürken, diğer yandan yapılan çalışmaların da sağlıklı kentleşme ve güvenli yapılaşma açısından (yer seçiminden inşa kalitesine kadar) kaygı verici örnekler içermektedir.

Ayrıca siyasi iktidarın deprem sonrası kentlerin yeniden ayağa kaldırılması, hayatın normale döndürülmesi doğrultusunda 319 binini 1 yıl içerisinde teslim etmek kaydıyla 650 bin konutun yapılacağı yönündeki beyanlarının oldukça gerisinde kaldıkları görülmektedir.

Aşağıda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının hasar tespit raporlarına ve TOKİ'nin resmi internet sitesinde yayınlanan bilgilere göre hazırlanan tablo yer almaktadır.

Bu tabloya göre, orta ve hafif hasarlı yapılar hariç olmak üzere, deprem bölgesindeki 11 il kapsamında yıkılan veya yıkılacak olan (konut, işyeri vb. dahil olmak üzere) toplam 674.416 bağımsız bölüm bulunmaktadır. Siyasi yetkililerin 650 bin konut yapılacağına dair ifadeleri bu ihtiyaca yöneliktir.

Son 1 yılda TOKİ tarafından ihalesi yapılmış konut miktarı ise toplamda 108.936 adettir. Bu ihalelerin toplam bedeli 203.973.988.559,00 Türk Lirasıdır. Bunlardan bir kısmının inşasına henüz hiç başlanmamış olmakla birlikte, tamamlanma oranı %70'in üzerinde olan konut sayısı 25.119 adettir. Yani kısa vadede bitirilip teslim edilebilecek konut miktarı TOKİ verilerine göre 25 bin civarındadır. Bu durum siyasilere geçen yıl verdikleri sözlerin veya ortaya koydukları hedefin ancak %8'ine tekabül etmektedir.

İl Geneli	Yıkık Bağımsız Bölüm	Acil Yıkılacak Bağımsız Bölüm	Ağır Hasarlı Bağımsız Bölüm	Yıkılmış veya Yıkılacak Toplam	6 Şubat Sonrası İhalesi Yapılan Konut Sayısı	Tamamlanma Oranı %70'in Üzerinde Olan Konut Sayısı
Adana	383	302	5.965	6.650	3.191	511
Adıyaman	14.833	6.497	44.038	65.368	4.629	297
Diyarbakır	490	453	14.672	15.615	5.156	1.250
Elazığ	101	211	24.172	24.484	1.869	1.869
Gaziantep	8.561	6.677	30.520	45.758	18.826	7.149
Kahramanmaraş	20.381	13.843	78.953	113.177	19.576	7.042
Malatya	14.565	9.009	82.563	106.137	13.989	3.973
Hatay	41.290	37.503	180.181	258.974	31.654	1.185
Kilis	623	189	2.736	3.548	1.854	756
Osmaniye	1.518	2.296	17.002	20.816	3.723	190
Şanlıurfa	873	1.271	11.745	13.889	4.469	897
				674.416	108.936	25.119

Kuşkusuz ki kalıcı konutların bir an önce yapılıp teslim edilmesi bölgede hayatın normale dönmesi açısından çok önemlidir. Ancak yeterli değildir. Sorun sadece insanların başını sokacakları bir çatıya sahip olmaları değildir. Sağlıklı ve güvenli bir yuvaya sahip olmak planlı ve denetimli bir yapılaşmayı gerektirir. Yer seçimi yanlışlıklarından, sorunlu imalatlara kadar pek çok konu geçtiğimiz aylarda kamuoyunun dikkatini çekmiştir. Bu durum denetim ve planlama hizmetlerinin yeterince yapılamadığı kuşkusunu doğurmaktadır.

Bir yapının deprem karşısında ayakta kalması gerekli şarttır fakat yeterli şart değildir. Bir yapı, mekanik ve elektrik tesisatlarından yalıtımlarına, kapısı-penceresinden mutfağına, çevre düzenlemesinden peyzajına kadar pek çok unsur ile sağlıklı bir yapı niteliğine bürünür. Bunlar için de nitelikli malzeme ve işçilik gerekir. Teslim edilecek her konut eksiksiz ve nitelikli olarak bu unsurları içermek zorundadır.

Değerli Basın mensupları,

Her büyük depremde olduğu gibi bu depremlerde de yaşanan yıkımın teknik nedenlerini 6 ana başlıkta sıralaya biliriz. Birincisi, Zayıf Zemin Koşulları, ikincisi Malzeme Zafiyetleri, üçüncüsü Konstrüktif Zafiyetler, dördüncüsü Yapı Düzensizliklerinin Yarattığı Hasarlar, beşincisi Sonradan Yapılan Bilinçsiz Tadilat ve Müdahaleler, altıncısı ise Yıpranmışlık ve Bakımsızlıktır. Bu sebeplerin birden fazlasının bir araya gelmesi hasar ve yıkım oranlarını artırmaktadır.

Ancak her depremde aynı sebeplerden dolayı can kayıpları ve yıkım ortaya çıkıyorsa ortada tüm bu teknik sorunların üstünde Sistemsel Zafiyetler var demektir ve siyasi irade bu sorumluluğu üstlenmekten ısrarla kaçınmaktadır. Sorumluluktan kaçınmak bir yana yapılaşma sistemini ve kültürünü değiştirmek için hiçbir anlamlı adım atmamaktadır.

Ülkemizin 10 milyonluk yapı stokunda önemli oranda riskli yapı bulunmaktadır ve bu durum on yıllardır bilinip söylenmektedir. İlave olarak birkaç yılda bir çıkarılan imar aflarıyla riskli yapı stoku daha da şişirilmektedir. Ayrıca her yıl 100 bin civarında yeni yapı inşa edilmektedir. Yeni yapılan bu yapıların sağlıklı ve güvenli olduğu konusunda hala derin kuşku vardır. Çünkü tarımsal alanlara ve zemini sorunlu bölgelere yüksek katlı ve yüksek yoğunluklu imar izinleri verilmekte, emsal artışlarıyla kentler yoğunlaştırılmakta, mühendislik hizmetleri kağıt üzerinde kalmakta, yapı üretimi ve denetimi serbest piyasanın kurlsız kârlılık hesaplarına teslim edilmektedir.

Kamu binalarının sorunları da aynıdır. 530 bin civarında olduğu tahmin edilen kamu binalarının envanteri çıkarılabilmemiş değildir. Başta Okullar, Hastaneler, Yurtlar, Hizmet Binaları, Spor Tesisleri ve diğer tüm kamu binalarının deprem güvenlikleri belirsizdir.

Bütün bu olumsuzlukların sonucunda her deprem mevcut yapı stokumuz içindeki bu riskli yapıları bulup tahrip etmektedir. Bunun insani, maddi ve çevresel kayıpları korkunç boyutlarda olmaktadır.

Yapılması gereken mevcut yapı stokumuzdaki riskleri tespit edip yenilemek veya güçlendirmek ve ayrıca yeni bir yapılaşma düzeni getirmektir.

Bir yapı, mülkiyeti ister devlette, ister gerçek kişilerde, isterse özel kuruluşlarda olsun doğrudan toplumun güvenliğini, tarihini, kültürünü, konforunu, ekonomisini ve çevresini etkileyen/ilgilendiren bir varlıktır. Bu özelliklerinden dolayı yapılar bir kamusal varlıktır. İnşasına da, denetimine de bu perspektifle bakılması gerekir.

Sonuç olarak;

6 Şubat Depremleri coğrafyamızın tanık olduğu ilk büyük deprem olmadığı gibi son da olmayacaktır. Ne zaman nerede büyük bir depremin meydana geleceği bilinmemekle birlikte felakete dönüşmesini önlemek için ivedilikle hayata geçirilmesi gerekenler bellidir.

- Öncelikle sağlam, kararlı ve istikrarlı bir siyasi irade ile kamunun ihtiyaç ve menfaatlerini gözeten, meselelere bütüncül ve bilimsel bakabilen politik bir anlayışa ihtiyaç vardır.
- Afetlere hazırlık çalışmaları kaynak ve zaman gerektiren uzun soluklu çalışmalardır. Yani siyasi kadroların ihtiyaç duyduğu ve kendi dönemlerinde yapıp bitirebilecekleri gösterişli yapılar/faaliyetler olma özelliğine sahip değildir. Dolayısıyla gerek merkezi, gerekse yerel yöneticilerin esnetip gevşetemeyeceği yasal düzenlemeler yapılmalı, kaynakların doğru ve yerinde kullanımı için önlemler alınmalı, aksine davranışların hukuki ve cezai yaptırımları olmalıdır.
- Rant odaklı imar düzeni ile yapılaşmada kurlsızlığın ve cezasızlığın hakim olması kaçak yapılaşmanın önünü açmakta bunun sonucunda da imar afları zorunlu hale gelmektedir. Unutulmamalıdır ki, yozlaşma kültürü büyükten başlayıp küçüğe doğru yayılmak-

tadır. Sermaye gruplarının, “güçlü” kesimlerin inşaatlarına göz yumup tam tersine özel düzenlemelerle hukukileştirmeye çalışılması toplumun geneline emsal teşkil etmektedir. İmarda kural kuraldır. Merkezi ya da yerel siyasi/iktisadi aktörlerin çıkarlarına göre delinmemelidir.

- Ülkedeki riskli yapı stoku belirlenmeli, yapı envanteri çıkarılarak belirli bir risk sırası ile tüm binaların deprem güvenliğinin belirlenmesi zorunlu hale getirilmelidir.
- Kentsel dönüşümde kamu yararı gözetilmeli, rant odaklı kentsel dönüşüm anlayışı terk edilmelidir. Dönüşüm sosyal, ekonomik ve mekânsal gelişmenin bir bütünü olarak ele alınmalıdır.
- Yetkin mühendislik uygulaması muhakkak hayata geçirilmelidir. İnşaat mühendisliğinin ilgi alanına giren konularda halkın güvenli yaşam hakkının korunması ve mühendisliğin gerekliliklerinin yerine getirilmesi amacıyla bilgili, deneyimli ve etik kurallara bağlı mühendisler eliyle yapılabilmesi için, meslek kuruluşlarının sorumluluğunda yetkin mühendislik uygulamasına geçilmelidir.
- Mevcut Yapı Denetim Yasası'nın öngördüğü, ticari yanı ağır basan yapı denetim şirketi modeli yerine; mesleğinde yetkin yapı denetçilerinin faaliyetlerine dayalı, meslek odalarının sürece etkin katılımını sağlayacak yeni bir model hayata geçirilmelidir. Proje denetimi ve yapı denetimi birbirinden ayrılmalı, Proje Denetimi doğrudan kamu tarafında ve yetkin mühendisler eliyle yapılmalı, Yapı Denetim Kuruluşları ve Laboratuvarları doğrudan kamuya karşı sorumlu olmalı ve onun denetiminde çalışmalıdır.

6 Şubat Depremlerinde hayatını kaybeden yurttaşımızı bir kez daha saygıyla anıyor, aynı ihmaller nedeniyle bir daha aynı acıları yaşamamak için kaybedecek tek bir günümüzün bile olmadığını hatırlatıyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

8 Mart'ın Mücadele Ruhuyla; Özgürlüklerimizi Savunmaya Devam Ediyoruz!

8 Mart 2024

Kadınların dünyanın dört bir yanında eşitlik, özgürlük ve hak arayışı, şiddete, kadın cinayetlerine, tacize, tecavüze karşı mücadelesi devam ediyor. 8 Mart'ın tarihsel gücü, kadınların eşitlik ve özgürlük mücadelesine yol gösteriyor.

Bugün Türkiye'de kadınların evde, sokakta, çalışma hayatında çok çeşitli biçimlerde ve düzeylerde şiddete maruz kaldığı bilinmektedir. Kadın Cinayetlerini Durduracağız platformunun araştırmasına göre 2023 Yılında 315 kadın erkekler tarafından öldürülürken, 248 kadın şüpheli şekilde ölü bulundu. Bu yılın daha ilk ayında 31 kadın cinayeti işlendi. Hiç şüphesiz, kadın cinayetlerinin hız kesmeden devam etmesinde ve kadına yönelik artan şiddet olaylarında, kadınları ikinci sınıf insan gören siyasi anlayışın topluma dayattığı yaşam biçimi başat rol oynamaktadır. Öte yandan kadınlara yönelik suçlarda cezasızlık, tehlike altında olan kadınların savunmasız bırakılması, kadınların yaşamını güvence altına alan uluslararası antlaşmaların hukuksuz bir biçimde kaldırılması, kadınların yaşamını doğrudan tehdit etmektedir.

Siyasi iktidar, kol kola girdiği tarikat yapılanmalarıyla birlikte, her türlü devlet olanaklarını kullanarak kadınların sosyal, kültürel, siyasal ve ekonomik hayatta var olmalarının en önemli garantilerinden biri olan cumhuriyetin laiklik ilkesine karşı savaş açmış durumdadır. Kadınların uzun yıllar mücadelesini verdikleri ve cumhuriyetle birlikte yasal düzenlemelere kavuşan hak ve özgürlükler, bugün cumhuriyetin 100. yılında fiilen ve hukuken lağvedilmeye çalışılmaktadır.

Açıktır ki ataerkil zihniyetin en yoğun hissedildiği alanlardan biri de kadın meslektaşlarımızın faaliyet alanı olan inşaat sektörüdür. Kadın mühendisler şantiyelerde, proje ofislerinde ya istihdam edilmeyerek ya düşük ücretlere mahkum edilerek ya da çalıştıkları kurumlarda mobbinge maruz kalarak ezilmekte, yok sayılmakta, erkek meslektaşları ile eşit haklara erişememektedirler. Yalnızca özel sektörde değil, bazı belediyelerin açtıkları mühendis alımı ilanlarında bile inşaat mühendisliği kadrosu için gerekli şartlarda “askerliğini yapmış erkek” gibi ibarelere rastlanmaktadır.

Biz inşaat mühendisi kadınlar, 8 Mart’ın ruhuyla, tüm dünyada ve ülkemizde hakları ve özgürlükleri için direnen kadınları selamlıyoruz. Meslek alanımızda ve bulunduğumuz her yerde, her türlü şiddete maruz kalan, yok sayılan tüm kız kardeşlerimizin özgürlükleri ve toplumsal cinsiyet eşitliği için mücadele etmeye devam ediyoruz.

Yaşasın örgütlü mücadelemiz ve dayanışmamız.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Kadın İnşaat Mühendisleri Komisyonu

CHP Bursa Milletvekili Sayın Orhan Sarıbal’ın Şantiye Şefliği Hakkında Açıklamalarına Dair Yanıtımız

18 Mart 2024

Cumhuriyet Halk Partisi Bursa Milletvekili ve Parti Meclisi üyesi Sayın Orhan Sarıbal, deprem bölgesindeki yerinden dönüşüm ile yapılmayı bekleyen inşaatların yeterli sayıda mimar ve mühendis bulunmadığı için yapılamadığını, yasaya göre bir mimar ya da inşaat mühendisinin sadece 5 binaya inşaat şefliği yapabildiğini, çözüm olarak da her bir mimar/mühendise, yani inşaat şefine beşten fazla bina izni verilmesi gerektiği konusundaki fikirlerini bir soru önergeyle Meclis gündemine getirmiştir.

Önemle vurgulamak isteriz ki, Sayın Sarıbal’ın konut üretimine ilişkin verdiği öneri, tam da söz konusu deprem bölgesinde on binlerce yapının yerle bir olup 50 binin üzerinde insanımızın hayatını kaybetmesine, yüz binlercesinin de yaralanmasına yol açan ana sebeplerden biridir.

Depremi üzerinden bir yıl geçmesine rağmen deprem bölgesinde birçok sorunun devam ettiği, eğitim, sağlık, güvenlik ve altyapı hizmetlerinin sağlanmasında hâlâ çok ciddi sorunlar yaşandığı bilinmektedir. İktidar, 319 binini 1 yıl içerisinde teslim etmek kaydıyla 650 bin konutun yapılacağı vaadinde bulunmuş, ancak bir yılın sonunda bitirilip teslim edilebilecek konut miktarı TOKİ verilerine göre 25 bin civarında kalmıştır. Elbette deprem bölgesindeki yurttaşlarımızın bir an önce kalıcı konutlarda barınmasını sağlamak son derece önemlidir. Yurttaşlarımızın bir an önce sıcak yuvalarına kavuşturulması için güvenli kentleşme ve sağlıklı yapılaşmanın olmazsa olmazı mühendislik hizmetlerinin tam ve eksiksiz sağlanmasıdır.

Sayın Sarıbal’ın fikirleri ve nihayetinde sorunları bir bütünden kopartıp, kalıcı konutların üretiminde sadece eksikliği şantiye şefi görevini üstlenecek mimar ve mühendislerin sayılarının azlığına bağlaması ne yazık ki ülkemizde sağlıklı kentleşme ve güvenli yapılaşma konusundaki başarısızlığımızın sebeplerinin teyidi olmuştur.

Sayın Sarıbal’ın ziraat mühendisi bir meslektaşımız ve meslek odasında yöneticilik görevini icra etmiş bir milletvekili olarak, sağlıklı kentleşme ve güvenli yapılaşmanın doğrudan muhatabı olan Odamızın bu alanda ürettiği çalışmalardan bihaber olması ya da verdiği önem hem demokrasi kültürümüz mevcudiyetinin hem de sorunlara bilim, akıl ve liyakat perspektifinde bakılmadığı gerçeğinin ispatı niteliğindedir.

6 Şubat depremleri, mühendislik hizmetlerinin yasa ve yönetmelikler nezdinde eksik bırakıldığı ve bu eksik mevzuat dahilinde bile mühendislik hizmetlerinin kâğıt üzerinde kalmasının, sadece bir imzaya indirgenme çabasının acı sonuçlarını bize göstermiştir.

Deprem bölgesindeki sorun, sadece kalıcı konutlar üretmek değil sağlıklı bir kentleşme bütününde güvenli, mühendislik hizmetlerini eksiksiz almış, kalıcı konutlar üretmektir. Zira 6 Şubat depremi bölge için son değildir. Dolayısıyla konut üretimi sadece insanların başlarını sokabilecekleri bir mekân üretme meselesi değil, halk sağlığını ve toplum refahını doğrudan ilgilendiren bir güvenlik meselesidir.

Tarihimizin en büyük afetlerinden olan 6 Şubat depremlerinin ardından yapı üretimi ve denetimi süreçlerindeki sorunlar bir kez daha gün yüzüne çıkmıştır. Odamızın sıklıkla vurguladığı üzere bir depremde oluşan yıkım, çoğunlukla imalat hatalarından kaynaklanmaktadır. İmalat hatalarını önlemenin en temel koşullarından biri de yapı üretim sürecinde anahtar rolde bulunan şantiye şefinin görevinin başında bulunmasıdır.

Şantiye şefi; bir yapının fen ve tekniğe, ruhsat ve projesine uygun olarak inşa edilmesi ile inşaatın iş ve işlemlerinin planlanmasını sağlamak, bunun yanı sıra işçi sağlığı ve güvenliğini şantiye sahasında gözetmekle görevlidir. Anlaşılabileceği üzere yapı üretiminin sağlıklı, güvenli ve doğru bir şekilde sağlanması için şantiye şefinin görevi başında bulunması zorunludur. Bir şantiye şefinin birden fazla inşaat sahasında yukarıda söz edilen görevlerini eksiksiz bir şekilde yerine getirmesinin imkânı yoktur.

Odamız tarafından, güvenli yapı üretimi ve yapı üretim sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için şantiye şefliği görevinin düzenlenmesi hakkında kapsamlı çalışmalar yapılmış, bu çalışmalar raporlar haline getirilerek kamuoyuyla, milletvekilleriyle ve tüm ilgili kurum/kuruluşlarla paylaşılmıştır.

Nitekim Bakanlık da Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelikte revize yapma ihtiyacı duymuş, 18.11.2022 tarihli Resmî Gazetede Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanan “Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” yayımlanmıştır. Yayımlanan yönetmelik değişikliğinde şantiye şeflerinin; 1500 m²'yi geçmeyen 4 iş, 4500 m²'yi geçmeyen 3 iş ve 7500 m²'yi geçmeyen 2 iş üstlenebilmesine olanak tanımıştır. Oysa Odamız 1500 m² üstü bütün işlerin şantiye şefliğinin tam zamanlı olarak yapılmasını, işin niteliğine göre mesleki deneyim aranmasını, şantiye şeflerinin meslek içi eğitim alması gerektiğini, şantiye şeflerinin özlük haklarının geliştirilmesini savunmaktadır.

Üstelik, ülkemizde yeterli sayıda inşaat mühendisi bulunmaktadır. Sorun mühendis sayısının yetersizliği değildir. Bugün temel sorunlarında biri deprem olan ülkemizde, inşaat mühendislerinin yaklaşık %20'si işsizdir. Bu oran genç ve kadın meslektaşlarımızda %50'yi bulmaktadır. Sayın Sarıbal'ın soru önergesinden de anlaşıldığı üzere, bugün yapı üretimi ve denetimi süreçlerinde mühendis açığı söz konusu olmasına rağmen mühendisler arasında işsizliğin bu kadar yaygın olması akıl ve mantıkla açıklanabilir bir durum değildir.

Sonuç olarak Sayın Sarıbal nezdinde bütün kamuoyu ve karar alıcılara depremlerin felakete dönüşmesini önlemek için ivedilikle hayata geçirilmesi gereken temel konuları tekrar hatırlatmak isteriz;

- Öncelikle sağlam, kararlı ve istikrarlı bir siyasi irade ile kamunun ihtiyaç ve menfaatlerini gözetken, meselelere bütüncül ve bilimsel bakabilen politik bir anlayışa ihtiyaç vardır.
- Deprem ve diğer afetlerin yapılarda yaratmış olduğu hasarların çok büyük bir kısmının imalat kusurlarından kaynaklandığı bilinmesine rağmen inşaat sürecinin temel aktörü olan şantiye şefliğine gerekli önem verilmemektedir. Uygulamada şantiye şefliği hizmeti sadece resmi prosedürleri tamamlamak amacıyla kâğıt üzerinde kalmaktadır. Dolayısıyla Şantiye Şefliği formalite olmaktan çıkarılmalı, her şantiyede tam zamanlı olmak üzere bilgili ve işin gerektirdiği deneyime sahip mühendisler vasıtasıyla yapılması sağlanmalıdır.
- Afetlere hazırlık çalışmaları kaynak ve zaman gerektiren uzun soluklu çalışmalardır. Yani siyasi kadroların ihtiyaç duyduğu ve kendi dönemlerinde yapıp bitirebilecekleri gösterişli yapılar/faaliyetler olma özelliğine sahip değildir. Dolayısıyla gerek merkezi gerekse yerel yöneticilerin esnetip gevşetmeyeceği yasal düzenlemeler yapılmalı, kaynakların doğru ve yerinde kullanımı için önlemler alınmalı, aksine davranışların hukuki ve cezai yaptırımları olmalıdır.

- Rant odaklı imar düzeni ile yapılaşmada kuralsızlığın ve cezasızlığın hâkim olması kaçak yapılaşmanın önünü açmakta, bunun sonucunda da imar afları gündeme gelmektedir. Unutulmamalıdır ki, yozlaşma kültürü büyükten başlayıp küçüğe doğru yayılmaktadır. Sermaye gruplarının, "güçlü" kesimlerin inşaatlarına göz yumup tam tersine özel düzenlemelerle hukukileştirmeye çalışılması toplumun geneline emsal teşkil etmektedir. İmar da kural kuraldır. Merkezi ya da yerel siyasi/iktisadi aktörlerin çıkarlarına göre değişkenlik arz etmemelidir.
- Ülkedeki riskli yapı stoku belirlenmeli, yapı envanteri çıkarılarak risk öncelik sırasına göre tüm binalar depreme karşı güvenli hale getirilmelidir.
- Kentsel dönüşümde kamu yararı gözetilmeli, rant odaklı kentsel dönüşüm anlayışı terk edilmelidir. Dönüşüm sosyal, ekonomik ve mekânsal gelişmenin bir bütünü olarak ele alınmalıdır.
- Yetkin mühendislik uygulaması muhakkak hayata geçirilmelidir. İnşaat mühendisliğinin ilgi alanına giren konularda halkın güvenli yaşam hakkının korunması ve mühendisliğin gerekliliklerinin yerine getirilmesi amacıyla bilgili, deneyimli ve etik kurallara bağlı mühendisler eliyle yapılabilmesi için, meslek kuruluşlarının sorumluluğunda yetkin mühendislik uygulamasına geçilmelidir.
- Mevcut Yapı Denetim Yasası'nın öngördüğü, ticari yanı ağır basan yapı denetim şirketi modeli yerine; mesleğinde yetkin yapı denetçilerinin faaliyetlerine dayalı, meslek odalarının sürece etkin katılımını sağlayacak yeni bir model hayata geçirilmelidir. Yapı denetim görevlileri kamu personeli niteliğinde kabul edilmeli, can güvenlikleri sağlanmalıdır. Proje denetimi ve yapı denetimi birbirinden ayrılmalı, Proje Denetimi doğrudan kamu tarafında ve yetkin mühendisler eliyle yapılmalı, Yapı Denetim Kuruluşları ve Laboratuvarları doğrudan kamuya karşı sorumlu olmalı ve onun denetiminde çalışmalıdır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Yaşamın Kaynağı, Doğal Bir Varlık Olan Su, Piyasa İlişkilerine Teslim Edilemez

22 Mart 2024

Su, yaşamın sürdürülmesi için temel bir gereksinimdir. Tarım, sanayi, enerji üretimi, içme ve kullanma suyu gibi birçok alanda suya olan ihtiyaç giderek artmaktadır. Ancak, su kaynaklarının sürdürülebilirliği giderek tehdit altına girmektedir. Tarım sektöründen sanayiye ve enerji üretimine kadar birçok alanda su kullanılmaktadır. Ancak, dünya nüfusunun artmasıyla birlikte su kaynaklarının sürdürülebilirliği endişe verici bir boyuta gelmiştir. İklim değişikliği, çevresel kirlilik, aşırı kullanım ve suyun ticarileştirilmesi gibi faktörler, su kaynaklarının azalmasına ve kirlenmesine yol açmaktadır.

Sürdürülebilir su kaynaklarının korunması, suyun gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde aktarılmasını ve ekosistemlerin dengesinin korunmasını sağlar. Bununla birlikte, su kaynaklarının sürdürülebilirliği, sadece çevresel faktörlerle değil, aynı zamanda sosyal ve ekonomik faktörlerle de ilişkilidir. Toplumsal eşitsizlikler, suyun adil ve eşit bir şekilde dağıtılmasını engelleyebilir ve sürdürülebilir su yönetimini zorlaştırabilir.

Suyun kamu denetiminde korunması için düzenleyici kurallar oluşturulmalı ve bu kuralların etkin bir şekilde uygulanması sağlanmalıdır.

Suya erişimi insanların temel gıda hakkıyla doğrudan ilişkilidir. Tarımsal üretim, suyun varlığına bağlıdır ve su olmadan verimli bir tarım yapılamaz. Ancak, küresel iklim krizi su

kaynaklarını ciddi şekilde tehdit etmektedir. Türkiye ve Ortadoğu gibi kuraklık riski yüksek bölgelerde bu tehdit daha da belirgin hale gelmektedir.

Adil ve sürdürülebilir su yönetimi, günümüzün ve geleceğin en büyük küresel zorluklarından biridir. Suyun herkes için eşit şekilde erişilebilir olması ve aynı zamanda gelecek nesiller için korunması gerekmektedir. Su kaynaklarının sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesini, suyun verimli kullanımını teşvik etmek, su kirliliğinin önlenmesi ve suyun adil bir şekilde dağıtılması oldukça önem arz etmektedir.

Ayrıca, tarım ve iklim kriziyle mücadelede doğal müttefiklerimiz olan ormanlar ve bataklıklar gibi ekosistemlere de önem verilmelidir. Bu ekosistemler suyun temizlenmesine, yer altı suyunun yeniden doldurulmasına ve sel riskinin azaltılmasına katkı sağlarlar. Bu nedenle, bu ekosistemlerin korunması ve restore edilmesi, su kaynaklarının sürdürülebilirliği açısından hayati öneme sahiptir.

Ülkemiz su sıkıntısı çeken ülkeler arasında yer almakta, beş ila on yıl arasında nüfus artışıyla doğru orantılı olarak su kıtlığı yaşayan ülkeler arasına gireceği öngörülmektedir.

Bütün canlıların yaşamı ve doğanın varlığının korunması için ana unsurlardan biri olan suyun, Ülkemizde son yıllarda kamusal varlığının hiçe sayılıp, ticari bir metaya dönüştürülmesi hem coğrafyamızın hem de toplumumuzun geleceğini tehdit etmektedir. Geleceğin temel sorunlarının başında gelen su kullanımı ve varlığının piyasa ilişkilerine pervasızca teslim edilmesi son derece kaygı vericidir.

Aynı zamanda Ülkemizdeki maden arama ve işletme faaliyetleri su kaynaklarımızın kirlenmesine ve/veya yok olmasına neden olmaktadır. Son dönemde kamuoyunun da yakından takip ettiği Akbelen ve İliç'te bulunan maden faaliyetleri bu konunun tekrar gözden geçirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Maden faaliyetleri ile beraber; madenlerde kullanılan kimyasallar ve çeşitli işlemler sonucu oluşan atıklar, su kaynaklarını kirletebilir. Özellikle cıva, kurşun, arsenik gibi ağır metaller ve siyanür gibi zararlı kimyasalların suya karışması, su kirliliğine ve ekosistemlerde zararlı etkilere yol açabilir. Madencilik faaliyetleri, yer altı ve yer üstü su kaynaklarının kullanımını gerektirir. Bu durum yer altı su seviyelerinde düşüşe ve yer üstü su kaynaklarının azalmasına neden olabilir. Ayrıca, madenlerde suyun büyük miktarlarda kullanılması, çevredeki su kaynaklarının tükenmesine veya azalmasına neden olabilir. Madenlerde yapılan kazı işlemleri sırasında yer altı sularının yüzeye çıkmasıyla su drenajı sorunu ortaya çıkabilir. Maden faaliyetleri doğal habitatlara zarar verebilir ve bu da su kaynaklarının ve suya bağlı ekosistemlerin bozulmasına yol açabilir. Özellikle, madenlerin çevresindeki ormanlar, sulak alanlar ve su havzaları gibi ekosistemler, maden faaliyetlerinin doğrudan etkilerini hissedebilir. Bu etkiler, maden faaliyetlerinin sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi ve çevresel etkilerin en aza indirilmesi için dikkate alınmalıdır. Katı çevresel yönetmelikleri, etkili atık yönetimi sistemleri ve su kaynaklarının korunması için uygun restorasyon yöntemleri, madencilik sektöründe çevresel etkilerin azaltılmasına yardımcı olabilir.

Ayrıca 6 Şubat 2023 depremleri sonucu yıkılan ve daha sonra yıkım işlemleri tamamlanan yapıların enkazları; üzülerek belirtmek gerekir ki su kaynaklarına ve su havzalarına etkisi araştırılmadan büyük bir acele ile depolanmıştır.

Bilinmelidir ki; su, doğal bir varlıktır ve yaşamın sürdürülebilirliği için temel bir gerekliliktir. İnsanlar, hayvanlar ve bitkiler için vazgeçilmezdir ve doğanın dengesini sağlamak için korunmalıdır. Bütün dünyada ve Ülkemizde suyu doğal ve kamusal bir varlık olarak kabul edip, su politikalarımız acilen revize edilmeli, su piyasası ilişkilerine teslim edilmemelidir.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Şantiyelerde, Mühendislere Yönelik Şiddet Son Bulsun!

27 Mart 2024

Ülke topraklarımızın büyük ölçüde deprem tehlikesi altında bulunduğu bilinen bir gerçektir. Bu gerçekten hareketle, sağlıklı ve güvenli yapıların üretilmesi, yurttaşlarımızın can ve mal güvenliği açısından büyük önem taşımaktadır. Başta deprem olmak üzere doğa olaylarının afete dönüşmesini önlemek bilimsel yöntemlerle, mühendislik hizmetlerinin doğru bir şekilde uygulanmasıyla mümkündür.

6 Şubat 2023 tarihinde yaşadığımız, sonuçları itibariyle tarihimizin en büyük depremleri, yapı üretimi ve denetimi süreçlerindeki sorunları bir kez daha gün yüzüne çıkarmış, yapılarımızın güvenliğinin sağlanması için etkin bir yapı denetim sisteminin kurulmasının, yapı üretim sürecinin her evresinin bağımsız bir şekilde denetlenmesinin zorunluluğu, kamuoyunca daha iyi anlaşılmalıdır.

Buna karşın, yapı denetim sistemimizin hem mevzuattan hem de uygulamadan kaynaklı sorunları olduğu gibi durmaktadır. 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanununun öngördüğü sistem, denetim hizmetinin "kamusal" niteliğini görmezden gelmekte, denetim hizmetini ticari bir hizmet olarak kurgulamaktadır. Halkın can ve mal güvenliğini yakından ilgilendiren yapı denetim hizmeti serbest piyasanın rekabetçi koşullarına terk edilmektedir.

Yapı denetim sisteminde yapılan düzenlemelerle; 1 Ocak 2019 tarihi itibariyle yapı denetiminde "e-dağıtım" sistemine geçilerek, hangi yapıda, hangi yapı denetim kuruluşunun görev alacağını elektronik ortamda bakanlık tarafından belirleneceği bir değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklikle, yapı denetim kuruluşunun müteahhit ile olan ilişkisinin kesilmesi amaçlanmıştır. Düzenleme ile birlikte denetim faaliyetinin müteahhitle parasal ilişkisinin kesilmesi, denetimlerin daha da artmasına önayak olan olumlu bir gelişme sağlamıştır. Yapılan düzenleme, denetimin bağımsızlaştırılarak yapı kalitesinin artırılmasını amaçlamış olsa da yeni sorunları da beraberinde getirmiştir. Yapı denetiminin kamusal bir hizmet olduğu, bu hizmeti veren meslektaşlarımızın da kamu hizmeti verdiği gerçeğinden hareketle meslektaşlarımızı koruyan yasal düzenlemelerin yapılması gerektiği açıktır.

Özellikle bu düzenlemeden sonra şantiye sahalarında yapı denetimi görevini icra eden mühendislerimize yönelik şiddet olayları artmış, mühendislerimize yönelik sözlü ve fiziki şiddet olayları, son dönemlerde ise tırmanışa geçmiştir.

1 Mart 2023 tarihinde, Uşak'ta yapı denetim mühendisinin numune almasından sonra, gözü önünde betona su katılmış, buna itiraz eden meslektaşımız ve yanındaki stajyeri, inşaatın kalıp ustaları tarafından şiddete uğramıştır.

3 Ağustos 2023 tarihinde yine Uşak'ta yapımı süren inşaatı denetime giden iki meslektaşımız, beton dökümü sırasında betonun vibratörle sıkıştırılmasını isteyince bir inşaat ustası tarafından keserle saldırıya uğramıştır.

23 Ocak 2024 tarihinde, Aydın'da yapı denetimi görevini yürüten meslektaşımıza, demirci ustası tarafından demir levyeyle saldırı gerçekleştirilmiştir.

1 Şubat 2024 tarihinde, Adana'da ilgili şantiyesinde gerekli tespitleri yapıp, eksikliklerin giderilmesini isteyen yapı denetimi görevlisi meslektaşımız, müteahhit ve yakını tarafından silahlı saldırıya uğramıştır.

23 Mart 2024 tarihinde, Denizli'de bir inşaatta temel betonu dökümü aşamasında projenin müteahhidi, yapı denetimi çalışanı meslektaşımıza sözlü ve fiziki saldırıda bulunmuştur.

Resmî rakamlara göre 50 binden fazla canımızı yitirdiğimiz, 11 ilimizde büyük yıkımlara yol açan 6 Şubat Depremlerinin ardından inşaatların yapım süreçlerinde denetim ve kontrollerin önemi net bir şekilde görülmüş olmasına rağmen meslektaşlarımızın görevlerini doğru ve sağlıklı bir şekilde yerine getirmesinin engellenmesi ve şantiyelerde şiddete uğramasına karşı önlem alınmaması kabul edilemez.

Deprem gerçeğiyle karşı karşıya bulunan ülkemizde yapı üretimi ve denetimi süreçleri toplumun can ve mal güvenliğini yakından ilgilendiren süreçlerdir. Dolayısıyla meslektaşlarımızın şantiye sahalarında verdiği hizmet de kamusal niteliktedir. Bu yanıyla meslektaşlarımıza yönelik şiddet, kamu güvenliğini ve sağlığını tehdit etmektedir.

Şantiyelerde denetim ve yönetim görevini yürüten meslektaşlarımız kamu görevlisi niteliğinde sayılmalı, can güvenliklerinin sağlanması da bizzat kamu gücünün sorumluluğunda olmalıdır.

Önemle vurgulamak isteriz ki, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı başta olmak üzere şantiyelerdeki şiddete karşı ilgili kurum ve kuruluşlar gerekli tedbirleri almalı, meslektaşlarımıza yönelik şiddet son bulmalıdır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Uyarıyoruz... Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelikte Yapılan Son Değişiklik Yapı Güvenliğinde Riskleri Daha da Büyütecek, Mühendisler Şantiyelerden Koparılacaktır

8 Nisan 2024

18.11.2022 tarihli Resmî Gazetede Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanan “Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” yayımlanmış ve Odamızca söz konusu yönetmelik değişikliğinin yetersizliği ortaya konulmuşken, Yönetmelik bir kez daha revize edilerek 6 Nisan 2024 tarih ve 32512 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

Yapılan değişiklikler ile;

- Kamu işlerinde; aynı ihale ve sözleşme kapsamında olanların tek iş olarak kabul edileceği, Yönetmelikle belirlenen deneyim koşullarının uygulanmayacağı ve deneyim koşullarının idare tarafından belirleneceği,
- Şantiye şeflerinin aynı anda üstlenebileceği yapı alanı m² üst sınırları esnetilerek 31/12/2025 tarihine kadar 1500 m² sınırın 2.500 m² ve 4.500 m² sınırının 5000 m² olarak uygulanacağı,
- Şantiye şefinin görev alabileceği belirli bir m² üzerinde yapı alanında getirilen deneyim şartının 31/12/2025 kadar ertelendiği,
- 5543 sayılı İskân Kanununa veya 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna göre hak sahibi olan kişilere ait aynı köy veya mezranın yerleşik alanı ve civarındaki işlerin tek iş olarak değerlendirileceği,
- Afet Bölgelerindeki uygulamada, Yönetmelikte şantiye şefinin görev alabileceği iş sınırını etkisizleştiren bir düzenleme ile aynı ilçe sınırları içerisinde 250 m²'yi geçmeyen işlerin toplamı 1.250 m²'yi bulana kadar tek iş sayılacağı hükme bağlanmıştır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası uzun süredir, güvenli bir yapı üretimi ve yapı üretim sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için şantiye şefliği konusunda çalışmalar yürütmektedir. Bu çalışmalar kapsamında Şantiye Şefliği Hakkında Yönetmelik Değişiklik Taslağı ve teknik raporlar hazırlanarak kamu kurumları, ilgili kuruluşlar ve meslektaşlarımızla paylaşmıştır.

Bilindiği üzere Şantiye şefinin önemli görevleri bulunmaktadır; bunlardan ilki yapının fen ve tekniğe, ruhsat ve projesine uygun olarak inşa edilmesi, ikincisi inşaatın iş ve işlemlerinin planlanması, sevk ve idaresi, üçüncüsü iş güvenliğinin sağlanması, işçi sağlığının gözetilmesidir.

Topraklarının yüzde 93'ü aktif deprem kuşağı üzerinde bulunan Türkiye'de, güvenli yapı üretimi ve deprem nedeniyle oluşacak zararların asgariye indirilebilmesi için şantiye şefliği anahtar konumunda yer almaktadır.

Şantiye şefliğinin bir başka kilit rolü şantiye alanında işçi sağlığı ve güvenliğinin sağlanmasıyla ilgilidir. Ne acıdır ki ülkemiz yıllardır işçi ölümlerinde Avrupa birinciliğini ve dünya üçüncülüğünü bırakmamaktadır. Bu işçi ölümlerinin büyük çoğunluğunun inşaat sektöründe yaşandığı herkesin malumudur. Dolayısıyla, iş kazalarına karşı alınacak önlemlerde müteahhitlerin sorumluluklarını yerine getirmesinin yanı sıra, şantiye şefliğinin yetkin kişilerce yürütülmesi hayati önemdedir.

Yapı üretim sürecinde bu denli önemli bir görev olan şantiye şefliği, gerek mevzuatta yer alan, gerekse uygulamada yaşanan eksiklikler ve yanlışlıklar nedeniyle çözümün değil sorunun bir parçası haline getirilmiştir.

Şantiye şefinin, taşıdığı sorumluluk ve şantiye alanında yüklendiği görevin kapsamı dikkate alındığında şantiyeden hiç ayrılmaması gereken bir görev olması gerekirken, bir mühendisin yapılan düzenlemelerle belirlenen m²'ye kadar 4 ayrı işin şantiye şefliğini yapma şansı yoktur. Üstelik ilgili mevzuata göre, yapım işinin tek ruhsata bağlı veya toplu yapı niteliğinde olması halinde yapı inşaat alanı sınırı uygulanmamaktadır. Bu koşullarda, nitelikli bir yapım hizmeti sunmak olanaksız hale gelmektedir.

TÜİK'in 2021 verilerine göre ruhsata tabi işlerin %72'si konut üretimi olup, konut üretiminin %64'ü ortalama 1800 m² civarında inşaat alanına sahiptir. Mevcutta konut üretiminin bu aralıkta yoğunlaşması Odamızın 1500 m²'yi geçen işlerde şantiye şefliğinin tam zamanlı olarak yapılmasını ve iş deneyimi yerine meslek yaşının esas alınmasını talep etmesindeki temel gerekçedir. Dolayısıyla Odamız açısından, şantiye şefliğinin daha esnek bir hale getirilmesi kabul edilemez bir durumdur. Tam tersine bir deprem coğrafyasına sahip olan ülkemizde şantiye şefliği 1500 m² üstü bütün işlerde tam zamanlı olarak yapılmalıdır.

Yaşadığımız 6 Şubat depremlerinin ardından köy, mezra ve ilçelerdeki küçük ölçekli konut üretim süreçlerinde insan, ekipman, makine vb. kaynağının temini için belirli dönemleri kapsayan kararların alınması ihtiyaç olabilir ve anlaşılabilir. Ancak coğrafyasının büyük bir kesimi deprem tehlikesi altında olan ülkemizde, yapı güvenliği açısından son derece önem arz eden şantiye şefliğinin mevcut halinden dahi daha esnek bir hale sokulmasının yapı güvenliği ve kamu sağlığı açısından hiçbir izahı yoktur.

Açıkça ifade etmek gerekirse Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı güvenli yapılaşma ve halk sağlığının sağlanması konusundaki asli sorumluluğunu, Ülkemize münhasır sınırsız serbestlik ve denetimsizlik isteyen yapı müteahhitliği müessesinin baskılarına boyun eğerek yerine getirememektedir.

Konut üretimine, halkın can ve mal güvenliğini yadsıyarak sadece kar odaklı bakan ve mümkün olduğunca mühendislik hizmetlerini yasal prosedürü tamamlamak amacıyla imzacılığa indirgeyen bu yapılaşma, kamu kurum ve kuruluşlarını esir almıştır.

Bu durum ve ciddiyetsizlik afet bölgelerindeki konut üretim ihalelerinde de kendini göstermektedir. İlgili ihalelerin idari ve teknik şartnameleri incelendiğinde; istenen anahtar teknik personelin nitelik ve sayısının işin muhtevasına bakılmaksızın rastgele belirlendiği, teknik şartnamelerin, etüt ve proje faaliyetlerinin yeterince önemsenmediği tespit edilmektedir.

Bir önceki değişiklikte kamu kurumları için m² şartı aranmaksızın tam zamanlı şantiye şefliği öngörülmüşken, son değişiklik ile aynı ihale ve sözleşme kapsamındaki kamu işlerinin tek iş olarak değerlendirileceği düzenlenerek, tam zamanlı kavramının içi tamamen boşaltılmakta ve yönetmelikle öngörülen deneyim koşulu ise tamamen idarenin keyfi düzenlemesine bırakılmaktadır.

Kamu kurumları dışındaki yapılarda m² sınırlarının yukarıya çekilerek, yürürlük tarihinin 31/12/2025'e ertelenmesi bir önceki değişikliklerle sağlanan kısıtlı ve kısmi iyileştirmenin tasfiye edilerek, mühendislerin şantiyelerden koparılmasına sebep olacak ve halkın nitelikli ve güvenilir konutlarda yaşama hakkını elinden almaktan başka hiçbir şeye hizmet etmeyecektir.

Deprem ve diğer afetlerin yapılarda yaratmış olduğu hasarların çok büyük bir kısmının imalat kusurlarından kaynaklandığı biliniyor olmasına rağmen, inşa sürecinin temel aktörü olan şantiye şefliğine gerekli önemin verilmiyor olması düşündürücüdür.

Ayrıca Afet Kanununa göre hak sahibi olanlara ilişkin yapılan düzenlemeye, aynı zamanda 5543 sayılı İskân Kanununa göre hak sahibi olanların da eklenerek hak sahibi olan kişilere ait aynı köy veya mezranın yerleşik alanı ve civarındaki işler tek iş olarak değerlendirileceği düzenlemesi getirilmiştir. Bilindiği üzere İskan Kanunu yurt dışından gelen göçmenlerin, yerleri kamulaştırılanların, göçebelerin ve millî güvenlik nedeniyle yerlerinin değiştirilmesine karar verilenlerin iskânı ile köylerin toplulaştırılmasına ve fiziksel yerleşimin düzenlenmesine ilişkin uygulamaya esas alınacak tedbirlere dair hükümleri kapsar. Söz konusu düzenlemeye İskan Kanununun da eklenmesiyle neyin amaçlandığı tarafımızca anlayışamamıştır.

Sonuç olarak tekrar vurgulamak gerekirse; Şantiye şefliği yapı üretim sürecinin aslı bir unsuru olup bir deprem coğrafyası olan ülkemizde halkın can ve mal güvenliği açısından son derece kritik bir öneme sahiptir. Ancak görünen o ki yapılan değişikliklerle şantiye şefliği hizmeti resmi prosedürleri tamamlamak amacıyla kağıt üzerinde kalmaya, yurttaşlarımız ise aynı acıları yaşamaya devam edecektir.

Siyasi iktidarı bir kez daha uyararak, son değişiklikleri bir an önce iptal etmeye, bilime ve mühendisliğe kulak vererek konunun uzmanları ve meslek odalarıyla birlikte kamu yararına uygun düzenlemeler yapmaya davet ediyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Malatya İli Özelinde, Güçlendirmeyi Bekleyen Hasarlı Yapılara Şubat 2023 Depremlerinde Ne Oldu?

22 Nisan 2024

Şubat 2023 depremlerinden en çok etkilenen illerden biri olan Malatya, üç yıl öncesinde 24 Ocak 2020 Elazığ depremini de yaşamıştır. Üç yıl içerisinde iki büyük deprem yaşayan Malatya İli güvenli yapılaşma, afet yönetimi, afet sonrası yapılaşma faaliyetleri açısından özenle incelenmesi gereken bir laboratuvar niteliği taşımaktadır.

Deprem sonrası yapılacak inşa işlerinin başında depremedelerin barınma sorununu çözmek amacıyla hasarlı binaların güçlendirmesi gelmektedir.

Malatya Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğünün 26 Ocak 2023 tarihli oluru ile Malatya'da 24 Ocak 2020 Elazığ depreminden etkilenen ve hasarlı olarak belirlenen binaların güçlendirme süreleri 1 yıl daha uzatılmıştır.

Bu karar, Malatya Valiliği tarafından 24 Ocak 2020 Elazığ depreminde, Malatya İlinde hasar alan binaların hasar tespitlerinin yapılmasından sonra 1 yıl içerisinde güçlendirmelerinin yapılması gerekirken, depremin üzerinden üç yıl geçmesine rağmen gerekli güçlendirmelerin yapılmadığını, mevzuatla verilen bu sürenin ise idare tarafından hukuka aykırı biçimde uzatıldığını göstermiştir.

Merkezi idare ve yerel yönetimlerin aslî yükümlülüğü yaşam hakkını korumaktır. Bu yükümlülük, insan yaşamının etkili korunması amacıyla gerekli tüm tedbirlerin alınması görev ve sorumluluğunu yükler. Ancak söz konusu süre uzatım kararı ile Malatya İlinde ilgili kurumların iki deprem arasından üç yıl geçmesine rağmen, hasarlı yapıların güçlendirilmesi ve öngörülen süre içerisinde güçlendirilmeyen yapıların yıkılması konularında başarılı olamadığını, dolayısıyla vatandaşın doğrudan can ve mal güvenliğini tehlikeye attığını ortaya koymuştur.

Depremlerinin yaratmış olduğu yıkımda, sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması ve bu kişilerden hukuk nezdinde hesap sorulması gerektiğini her açıklamamızda dile

getirdik. Çünkü biliyoruz ki, adil bir yargılama yapılmadan ve gerçek sorumlular tespit edilip cezalandırılmadan, ülkemiz enkaz altında kalmaya devam edecektir. 1999 Marmara depreminden sonra, merkezi idare ve yerel yönetimlerin sorumlulukları kapsamında bir değerlendirme yapılmayışı ve sorumluluğu bulunan her mevkideki karar alıcıların yargı önünde hesap vermeyişi, Ülkemizi Şubat 2023 Depremlerindeki büyük yıkıma sürükleyen sebeplerden biridir.

Bu nedenle aşağıdaki soruların ilgili kurumlarca cevaplanması hem yarınlarımızın güvenliği hem de kamuoyunun sağlıklı bilgilendirilmesi için önemlidir.

- Malatya ilinde 24 Ocak 2020 Elazığ/Sivrice depremi sonrasında ağır/orta hasarlı olarak tespit edilen kaç bina vardır?
- 24 Ocak Depremi sonrası gerekli güçlendirmesi yapılmayan kaç bina Şubat 2023 Depremlerinde yıkılmıştır?
- İşçileri Bakanlığına bağlı AFAD'ın oluru ile Malatya Valiliğinin süre uzatım kararından Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının bilgisi ve onayı var mıdır?
- Malatya ilinde yaşanan bu yıkımlarda merkezi idare ve yerel yönetimlerde karar verici konumunda olan sorumlular hakkında açılmış bir soruşturma var mıdır?

Soruyoruz ve sormaya devam edeceğiz. Çünkü; aynı acıları tekrar tekrar yaşamak istemiyoruz. Biliyoruz ki yargılama süreçlerinde merkezi idare ve yerel yönetimlerin sorumluluğu ve işlevi görmezden gelinip, merkezi idare ile yerel yönetimlerin kentleşme ve imar politikalarındaki hatalı kararlarının kusur olarak ortaya konup, esas sorumlular, yani karar alıcılar cezalandırılmadan ülkemiz enkaz altında kalmaya devam edecektir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Yarınlarımızın Kurucu Değerlerini Taşıyan 1 Mayıs Kutlu Olsun!

1 Mayıs 2024

Eşit, adil ve özgür bir dünyanın müjdecisi, emekçilerin uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü 1 Mayıs kutlu olsun!

Halkın ezici çoğunluğunun her geçen gün daha da büyüyen ve derinleşen yoksulluk altında ezildiği, savaşların milyonlarca insanı yerinden yurdundan ettiği, bilimin, özgür düşüncenin yok sayıldığı, laikliğin tehdit edildiği bir dönemde 1 Mayıs'ı kutluyoruz.

Emeğiyle geçinen, halkın can ve mal güvenliği için gecesini gündüzüne katan, düşük ücretlere mahkum edilen, şantiye sahalarında şiddete uğrayan biz inşaat mühendisleri de; mesleğimizin itibarsızlaştırılmasına, meslek örgütümüzün işlevsizleştirilmesine, ülke kaynaklarının ulusal/uluslararası sermaye gruplarına altın tepside sunulmasına, düşük ücretlere, iş cinayetlerine, kadın cinayetlerine, özelleştirmelere, taşeronlaştırmaya, niteliksiz eğitim ve mühendislik uygulamalarına karşı sesimizi yükseltmek için bulunduğumuz her yerde 1 Mayıs alanlarında olacağız.

Çünkü biliyoruz ki 1 Mayıs, emek sömürsünün, işsizliğin, yoksulluğun, hak gasplarının olmadığı, eşitliğin ve özgürlüğün egemen olduğu bir topluma ulaşma mücadelesinin simgesidir.

Açıktır ki 1 Mayıs'ı savunmak, demokrasiyi, hukukun evrensel ilkelerini, güvenceli çalışmayı, kamucu politikaları, kentlerimizi ve doğal varlıklarımızı savunmak demektir. İşçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlandığı, emeklilerin insanca yaşayabildiği, bilime ve mühendisliğe değer verilen bir geleceği savunmaktır aynı zamanda 1 Mayıs.

İşçi sınıfının çalışma koşullarının iyileştirilmesi amacıyla başlayan ve yaklaşık 150 yıldır tüm dünyada emekçilerin, ezilenlerin özgürlük, eşitlik ve adalet mücadelesiyle bütünleşen 1 Mayıs gerçekten de umudu büyüttüğümüz, dayanışmayı çoğalttığımız bir gün olarak hak ve özgürlüklerimizi kazanacağımız mücadele hattımızın yol gösterenidir.

1 Mayıs mücadele ve dayanışma günümüzü bir kez daha kutluyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

6 Şubat Depremlerinin Gerçekleri Ortadayken Yeni Bir İmar Affı Söz Konusu Bile Olamaz!

10 Mayıs 2024

15.04.2024 tarihinde TBMM Başkanlığına sunulan İmar Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ile geçtiğimiz yıl yapılan genel seçimler öncesinde çıkarılması düşünülen, ancak yaşanan 6 Şubat Depremleri nedeniyle rafa kaldırılan yeni bir imar affı "yeniden" ülke gündemine sokulmaya çalışılmaktadır.

Kanun teklifi incelendiğinde, çıkarılan diğer imar aflarından pek de bir farkı olmadığı, geçmiş af uygulamalarında olduğu gibi yine ruhsatsız ve ruhsat eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınmaya çalışıldığı, mülkiyet durumu, yapı sınıf ve grubu ile diğer hususların yapı sahibinin beyanı doğrultusunda belirleneceğine ilişkin tüm kriterler aynen kalmak suretiyle, yapının afet risklerine karşı dayanıklı olup olmadığının tespiti için bir rapor isteneceği hususu eklenecek yeniden düzenlendiği görülmektedir.

2018 yılında 3194 sayılı İmar Kanunu'na eklenen Geçici 16. maddesine istinaden alınan Yapı Kayıt Belgesi ile; ruhsatsız yapı ruhsatlı ve iskanlı bir yapı gibi yasal hale getirilmiş, Türk Ceza Kanunu'na istinaden imar kirliliğine neden olma suçundan ceza verilmesi ortadan kaldırılmış, yapı kullanma izin belgesi niteliğinde yapının kullanım hakkı verilmiş, bu hak ile kat mülkiyeti tesisi ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı için gerekli şart sağlanmış, gecekondü sahiplerine, hazine ve belediye arazilerini doğrudan satın alma hakkı tanınmıştır.

Kontrolsüz ve plansız kentleşme ile sık sık çıkarılan imar afları, yapı üretim sürecinde mühendislik hizmetlerinin etkisizleştirilmesi gibi pek çok etkenden dolayı ülkemizde son 20 yılda gerçekleşen orta ve büyük ölçekli depremler, olması gerekenin çok üstünde yıkıcı sonuçlar doğurmaktadır.

Yıkılan veya ağır hasar alan bina sayıları açıkça göstermektedir ki yapı stokumuz yıkıcı etkileri olabilen doğa olaylarına karşı yeterli düzeyde dayanıklı değildir. Halkımızın büyük çoğunluğu afete karşı dirençli olmayan yapılarda yaşamaktadır.

Üstelik hiçbir mühendislik hizmeti almamış kaçak bir yapının yahut sonradan yapılan büyütmelemlerle ya da kat ilaveleriyle kaçak duruma düşmüş bir yapının afet risklerine karşı nasıl olup da dayanıklı olabileceği konusu mühendislik bilimi bakımından izaha muhtaçtır. Bu türden bir beklenti yaratmak kamuoyu açısından olsa olsa bir algı operasyonudur, bir manipülasyondur.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının verilerine göre 6 Şubat depremleri sonrasında deprem bölgesinde toplam 688 bin 679 konut orta ve az hasarlı olarak tespit edilmiş durumdadır.

Bakanlığa defaatle yaptığımız başvurulara rağmen 6 Şubat Depremlerinde hasar gören bu yapıların 18 Mayıs 2018 tarihinde "İmar Barışı" adı altında çıkarılan son imar affından yararlanıp yararlanmadığı, yararlandı ise bedelini ödeyip Yapı Kayıt Belgesi alan yapı sahiplerinin yapılarını İmar Kanunu'na ve deprem mevzuatına uygun hale getirilmek üzere ruhsat başvurusunda bulunup bulunmadığına dair sorularımız yanıtız bırakılmıştır.

Bu durumda Bakanlık son çıkarılan imar affından yararlanan binalara yapı kayıt belgesi verilmesi dışında herhangi bir işlem yapılmadığını zımnen kabul etmektedir.

Anımsanacağı üzere son çıkarılan imar affında idare yapının güvenliğini mülk sahibine bırakarak sorumluluğu üzerinden atmaya çalışmıştır. Oysa devlet yurttaşlarının anayasal hakkı olan “güvenli ve sağlıklı bir konutta oturma, sağlıklı bir çevrede yaşama” hakkını tüm kurum ve kuruluşları kanalıyla sağlamak zorundadır ve devredemez.

Odamız tarafından 22 Nisan 2024 tarihinde “Malatya ilinde, 2020 yılındaki Elazığ Depreminde hasar alıp güçlendirmeyi bekleyen yapıların 2023 Depremlerindeki akıbeti hakkında” yapmış olduğu açıklamada da ortaya çıkarıldığı üzere, 24 Ocak 2020 Elazığ depreminden etkilenen Malatya ilimizde hasar tespiti yapılan ve 1 yıl içerisinde güçlendirilmesi gereken yapılar depremin üzerinden üç yıl geçmesine rağmen güçlendirilmemiş ve hasarlı durumdayken 6 Şubat depremlerine yakalanmıştır.

Vatandaşlarımızın can ve mal güvenliği için 6 Şubat depremlerinde orta ya da hafif hasar alan yapıların bir an önce güçlendirilerek depreme dirençli hale getirilmesi ya da yıkılması gerekmektedir. Ayrıca güvenli yapılaşmaya ilişkin bir düzenleme yapılacaksa İmar Kanunu, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu, Orman Kanunu, Kıyı Kanunu gibi ilgili tüm mevzuatın değerlendirmesinin yapılması gerekmektedir.

Açıkladığımız nedenlerle gerek ülke genelindeki yapı stokumuz bakımından gerekse deprem yaşanan kentlerimizdeki hasarlı yapılar bakımından ülkemizin öncelikli gündemi imar affı değil deprem güvenliği yeterli olmayan yapıların tespit edilip bir an önce onarım, güçlendirme ya da yıkıp yeniden yapma seçeneklerinden biri kullanılarak depreme karşı dirençli hale getirilmesi olmalıdır.

Ortalama iki yılda bir yıkıcı depremlerin yaşandığı Ülkemizde bırakın imar aflarını kanunlaştırmayı, telaffuz etmek bile en hafif tabiriyle akıl tutulması ve vicdansızlıktır. Mesnetsiz popülist politikalar ve bir kısım çevrelerin çıkarları uğruna halkın can ve mal güvenliğini tehlikeye atan, yok sayan, akıldan ve bilimden uzak bu tür anlayışlara karşı İnşaat Mühendisleri Odası bilimi, yaşam hakkını, güvenli yapılaşmayı savunmaya devam edecektir.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Teknik Personelden Tasarruf Olmaz!

20 Mayıs 2024

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ile Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek’in, 13 Mayıs Pazartesi günü açıkladıkları tasarruf paketi, 17 Mayıs tarihli Resmî Gazete’de “Tasarruf Tedbirleri ile İlgili 2024/7 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi” olarak yayımlandı.

Söz konusu Genelge’de ilan edilen tasarruflardan birçoğunun gerçekçi bir tasarrufa hizmet etmediği, kamu kurumlarında son yıllarda dikkat çeken israf tartışmaları nedeniyle kamuoyunun tepkisini dindirmeyi amaçlayan makyajlama çabası olarak kaldığı, ancak yapılan tasarrufun asıl hedefinin kamu çalışanlarına ve kamu hizmetine ilişkin olduğu görülmektedir. Buna göre üç yıl boyunca kamuda emekli olanlar kadar yeni personel istihdamı alınacağı, kamuda sadece emekli olanların yerine yeni kadro verileceği belirtilmektedir.

Öncelikle altını çizerek belirtmek gerekir ki kamu hizmetleri ticari bir mal değildir ve bu hizmetlerden yapılacak tasarrufun gerçek anlamı kamucu politikaların tamamıyla tasfiye edilerek halkın faydalandığı hizmetlerin niteliğinin ve niceliğinin azaltılmasıdır. Eğer kamu harcamalarında gerçekten bir tasarruf edilmek isteniyorsa, yapı işlet devret modeliyle yapılan yolcu garantili havalimanları, hasta garantili hastaneler, geçiş garantili otoyol ve köprülere harcanan

kaynaklar başta olmak üzere, kamunun ihtiyacı olmaması rağmen yapılan harcamalara, özel şirketlere yapılan vergi aflarına vb. dönüp bakılması daha yerinde olacaktır.

Kamu hizmetleri arasında mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı hizmetleri ise ayrı bir önem taşımaktadır. Ülkemizde mühendislik disiplinlerinin halkın can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ne kadar hayati olduğu, yaşadığımız son 6 Şubat Depremleriyle acı bir şekilde yeniden görülmüştür. Özellikle, bu hizmetlerin, kamu gücü marifetiyle sunulmasının önemi açık bir şekilde anlaşılmış olması gerekir.

Bilinmelidir ki mühendislik hizmetlerinden yapılacak tasarrufun maliyeti çok daha büyük olacaktır. Kamu tarafından sağlanmayan her mühendislik hizmeti enerji kaybına, maliyet artışına, israfa ve güvenlik açığına yol açmaktadır.

Halihazırda kamuda ciddi bir mühendis istihdamı açığı söz konusudur. Odamızın 2021 yılında "Türkiye'de İnşaat Mühendisleri Gerçeği: İş, İstihdam ve İşsizlik" raporuna göre her on mühendisten yalnızca ikisi (yüzde 18,8) kamuda istihdam edilmektedir. Mevcut koşullarda bile eksik istihdamla verilen mühendislik hizmetinin denetim ve kontrol zafiyetinin yarattığı ekonomik kayıp ekonomi yönetiminin öngördüğü "tasarruftan" çok daha büyüktür.

Kamuda mühendis istihdamının daha da azalması, deprem başta olmak üzere afetlere karşı yerel yönetimlerin faaliyetlerini olumsuz yönde etkileyecek, verilmesi zorunlu olan mühendislik hizmetlerinin taşeron aracılığıyla sağlanması yoluna gidilecektir ki bu da mühendislik hizmetlerinin doğru ve güvenilir bir şekilde sağlanmasında zafiyetlere yol açacaktır.

Halkın can ve mal güvenliği, kamuda tasarruf adı altında tehlikeye atılmamalıdır. Aksine;

- Kamu kurumlarında, yatırımcı kuruluşlarda, belediyelerde kadro açıkları ivedilikle doldurulmalı, kamu kurumlarında zaafa uğratılan mühendislik-kontrollük hizmetleri yeniden tesis edilmeli, personel alımlarında yandaşlığa son verilerek liyakate önem verilmeli, sözlü sınav kaldırılmalıdır.
- Depreme hazırlık, zorunlu bir kamu görevi ve hizmetidir. Bu çerçevede yerel yönetimler dahilinde bina, altyapı izleme ve inceleme birimleri oluşturulmalı, gerek envanter çalışmaları gerekse iskân sonrası periyodik denetimleri yapılmalı, bu işler için mühendis istihdamı sağlanmalıdır.
- Kamu ihalelerindeki anahtar teknik personel sayısı artırılmalı, işin gerekliliğine göre gerçekçi bir düzeye çıkarılmalıdır. Bu personelin çalıştırılıp çalıştırılmadığının kontrolüne önem verilmelidir.
- Kamu görevlisi mühendislerin zaman içinde aşınan ücret ve özlük haklarına yönelik iyileştirmeler yapılmalıdır.
- Kamu görevlisi mühendislerin çalışma dönemlerinde ücretlerini oluşturan kalemlerden biri olan ek ödeme oranları %180 ile %200 seviyesine yükseltilmeli ve emekliliğe yansıtılmalıdır.
- Kamuda çalışan mühendislerin ücretlerinde meydana gelen gelir vergisi dilimine bağlı mağduriyet giderilmelidir.
- Kamuda çalışan meslektaşlarımızın ek gösterge oranları yeniden düzenlenmelidir. Çarpan grubu değişen diğer meslek grupları gibi meslektaşlarımızın da emeklilikte hak ettiklerini alabilmeleri için çarpan grubunu bir üste çıkaracak yeni ek gösterge rakamları, 1. derecenin 4. kademesindeki mühendisler için 6400 olarak belirlenmelidir.
- Teknik Hizmetler Sınıfı kapsamında Özel Hizmet Tazminatları belirlenen tavan oranı %160'tan %215-%260'a yükseltilmeli ve bu oran emekli aylık ücretlerine yansıtılmalıdır.
- Kamu görevlisi mühendisler sorumluluklarının karşılığı olan risk ve sorumluluk tazminatı ödemesi yapılmalıdır.

Son yıllarda uygulanan hatalı ekonomi politikalarının bedelini halkın üzerine yükleyen, halkın can ve mal güvenliğini tehlikeye atan, kamu hizmetlerinin aksatılmasına ve kamu gücüyle yapılması gereken işlemlerde nitelik ve nicelik kaybına yol açarak daha büyük zarar edilmesine gebe olan bu Genelge'nin kabul edilebilir hiçbir yanı yoktur.

Depremler başta olmak üzere afetler nedeniyle her yıl çok sayıda yurttaşını kaybeden, ekonomik olarak büyük kayıplara uğrayan ülkemiz için asıl kurtuluş reçetesi kamucu politikalara dönülmesi ve kamu hizmetlerinin kâr/zarar hesabıyla değil toplumun ortak çıkarlarına göre planlanmasıdır.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

İktidarın Yarattığı Ekonomi Enkazının Bedeli Mühendislere Ödetilemez

5 Haziran 2024

Bilim insanlarının, uzmanların, emek ve meslek örgütlerinin tüm uyarılarına rağmen, siyasi iktidar tarafından son yıllarda ısrarla uygulanan akıl dışı ekonomi politikalarının sonucu olarak Türkiye ekonomisi derin bir krize sürüklenmiş, yıllardır süren yüksek enflasyon, Türk Lirasının değersizleşmesi, emeğiyle geçinenlerin alım gücünün büyük oranda düşmesi başta olmak üzere birçok ekonomik sorun adeta kalıcı hale gelmiştir.

Toplumun büyük çoğunluğunun ekonomik olarak yıkıma uğradığı mevcut koşulda, geçmişin hatalarının bedeli yine emeğiyle geçinenlere, her geçen gün yaşam standardı gerileyen meslek insanlarına ödetilmek istenmektedir.

Ekonominin "kurtarıcısı" olarak göreve getirilen Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek tarafından ekonominin iyileştirilmesi amacıyla, bir süredir vergi sisteminde değişiklik yapılması gerektiği dillendirilmekteydi. Sonuç olarak basına yansıyan haberlere göre yapılması amaçlanan değişikliğin hedefinde, her yıl kârlarını katlayarak zenginleşen, kamudan aldıkları ihalelerle ihya olan büyük şirketlerin değil, emekçiler, yoksullar ve meslek mensupları olduğu anlaşılmıştır.

Basında yer alan haberlere göre mühendis, mimar, doktor, avukat gibi meslek insanlarına yönelik "peşin vergi" uygulamasının hayata geçirileceği, önce verginin peşin alınacağı, yıl sonunda mahsuplaşma yapılacağı ifade edilmektedir.

Peşin vergi olarak tanımlanan vergilendirme, vergi sistemimize ilk defa 1980 yılında yapılan değişiklikle girmiştir. Bugün siyasi iktidar yetkilileri tarafından tarif edilen biçimi ise, 1982'de uygulanan hayat standardı esasına dayanmakta, buna göre bazı meslek gruplarının düşük gelir elde etseler dahi çeşitli kriterlere göre belirlenen bir üst tutarın altında gelir elde etmedikleri varsayılmaktadır. Söz konusu vergi, 1 Ocak 1999'da yürürlükten kaldırılmış, 1 Ocak 2000-31 Aralık 2001 tarihleri arasında yeniden uygulanmış, 1 Ocak 2002 tarihinden itibaren de kaldırılmıştır.

İktidara yakın şirketlerin milyonlarca doları bulan vergi borçları silinirken, halktan toplanan vergiler yine benzer şirketlere teşvik olarak karşılıksız sunulurken, yap-işlet-devret modeliyle kamu yararı taşımayan projelere kamu kaynakları akıtılıp gelecek nesiller bile çok uluslu şirketlere borçlandırılırken, vergi sisteminde "adalet" sağlanması adı altında meslek insanlarının alın terine göz dikilmesi kabul edilemez.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak yaratılan ekonomik krizin yükü altında ezilen, iş hacmi azalan serbest çalışan meslektaşlarımızı doğrudan hedefleyen "peşin vergi" uygulamasından vazgeçilmesini talep ediyor, konunun takipçisi olacağımızı ve meslektaşlarımızın haklarını savunmaya devam edeceğimizin bilinmesini önemle vurguluyoruz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

İMO, Mesleğimizle İlgili Hukuka Aykırı İş İlanı Verenler ve Yayınlayanlar Hakkında Suç Duyurusunda Bulundu!

26 Temmuz 2024

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası tarafından, internetteki bazı iş bulma sitelerinde verilen ilanlarla, fiilen yapının denetimini gerçekleştirmeden, şantiyeye dahi gitmeden imza atacak şantiye şefi ile proje ve uygulama denetçisi inşaat mühendisi arandığı, doğrudan can ve mal güvenliği ile ilgili bu görevleri mevzuata aykırı biçimde ifa edilmiş gibi göstermeye, usulsüz olarak görevin üstlenilmesini sağlamaya yönelik girişimler olduğu tespit edilmiştir.

Bu ilanların kamu güvenliğini tehlikeye attığı, kamuyu ve üçüncü kişileri aldatmaya yönelik olduğu, doğrudan mevzuata aykırı davranışa, suç işlemeye, kanunlara uymamaya ve aynı zamanda bir kamu görevi olan şantiye şefliği ile proje ve uygulama denetçiliği görevinin usulsüz olarak üstlenilmesini sağlamaya yönelik olduğu açıktır. Söz konusu ilanlar hakkında İMO tarafından suç duyurusunda bulunulmuştur.

Mühendislik hizmetlerindeki usulsüzlüklerin ve mevzuata aykırı uygulamaların sonuçları, resmi verilere göre 50 binden fazla insanımızı yitirdiğimiz, yaklaşık 40 bin binanın yıkıldığı, 200 binden fazla binanın ise ağır hasar aldığı 6 Şubat 2023 Depremlerin ardından çok ağır biçimde görülmüştür.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak, kamusal sorumluluğumuz gereği, kamu güvenliğini tehlikeye atar nitelikteki, mesleğimizin ve meslektaşlarımızın saygınlığını zedeleyen, bu tarz tüm usulsüzlükleri engellemek için gerekli girişimlerde bulunacağımızı ve takipçisi olacağımızı bir kez daha bildiririz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Seçim Yok Zam Var: Önce Elektrik Şimdi Doğalgaz

2 Ağustos 2024

Geçen ay elektriğe yapılan yüzde 38 zammın ardından bu kez de doğalgaza zam yapıldığı duyuruldu. BOTAŞ'ın açıklamasına göre konutlarda kullanılan doğalgazın toptan satış fiyatında yüzde 38 artışa gidildi.

Mayıs 2023 seçimleri öncesi doğalgaz bütün konut tüketicilerine bir ay bedava verilmiş, 2024 Nisan sonuna kadar ise aylık 25 metreküpe kadar olan tüketim faturalandırılmamıştı. Mayıs 2023 Genel Seçimleri ve Mart 2024 Yerel Seçimlerinin geride bırakılmasıyla birlikte siyasi iktidar tarafından kaşıkla verilen kepçeyle geri alınmaya başlandı.

TÜİK'in inandırıcılıktan uzak hesaplamalarına göre bile enflasyon yıllık yüzde 71.6'ya çıkmışken, yılın daha 6. ayında açlık sınırının gerisinde kalan asgari ücrete zam yapılmayacağı açıklanmış, memurlara ise Temmuz ayında, altı aylık enflasyonun bile altında bir oranda zam yeterli görülmüştür.

Yoksullar, emeğiyle geçinenler, mühendis ve mimarlar gibi meslek mensupları, yani toplumun büyük çoğunluğu her geçen gün daha ağır vergiler ve yeni zamlarla ezilirken siyasi iktidarın ekonomiyi düze çıkarma iddiasıyla uyguladığı ekonomi politikaları, büyük şirketlerin ve uluslararası sermayenin çıkarlarına göre şekillenmektedir.

Hakiki bir ekonomik iyileşme ancak planlı, kamucu ve kalkınmacı ekonomi politikalarının uygulanmasıyla, ülke kaynaklarının sermaye gruplarının değil halkın genel çıkarları doğrultusunda kullanılmasıyla mümkündür.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Büyük Marmara Depreminin 25. Yılı: Alınmayan Tedbirler, Yeni Bir Felaketin Habercisidir!

16 Ağustos 2024

Tarihimizin en büyük afetlerinden biri olan Büyük Marmara Depreminin üzerinden çeyrek asır geçti. Gölcük merkezli 7,4 büyüklüğündeki deprem başta Marmara bölgesi olmak üzere tüm Türkiye'yi derinden etkilemiştir. Yalnızca can ve mal kayıpları itibarıyla değil meydana geldiği bölgenin, sanayinin ve nüfusun yoğunlaştığı bir coğrafya olması dolayısıyla depremin ekonomik ve siyasal sonuçları da ağır olmuştur.

Tüm ülkeyi sarsan bu afetin ardından depremlere yönelik konular kamuoyunda yoğun bir şekilde tartışılmış, depremlere yaklaşımın yalnızca afet sonrası müdahale ve yara sarma faaliyetleriyle sınırlı tutulamayacağı, depremlere hazırlık çalışmalarının enine boyuna değerlendirilerek kalıcı çözümler üretilmesi gerektiği konusunda bir konsensus oluşmuştur. Nitekim devam eden süreçte birçok kamu kurum ve kuruluşu, üniversiteler ve meslek odalarının depreme yönelik hazırlık, güvenli ve sağlıklı kentleşme konularında bilimsel-teknik çalışmalar yapılmış, raporlar hazırlanmış, eylem planları oluşturulmuştur. Gelgelelim afete hazırlık konusunda yürütülen tartışmalar zamanla gündemden çıkmış, yapılan onca bilimsel-teknik çalışma ise kurumların tozlu raflarında unutulmaya terk edilmiştir.

Oysa başta Odamız deprem gerçeğinin unutulmaması, gerekli tedbirlerin alınması için bir an önce harekete geçilmesi gerektiğini ısrarla hatırlatmaya, kamuoyunda farkındalık oluşturmaya çalışmış, yetkili kurumları ise harekete geçmeye çağırmıştır.

Büyük Marmara Depreminin 25. yılında her yıl olduğu gibi bir kez daha uyarmaya devam ediyoruz. Peki bizler, 17 Ağustos 1999'dan bu yana yapılması gerekenleri defalarca seslendirirken, yetkili makamlarda bulunanlar, yerel ve merkezi yöneticiler ne yaptı? Bu sorunun cevabını görmek için bu 25 yılda yaşanan diğer depremlerin yıkıcı sonuçlarına bakmak yeterli olacaktır. 1 Mayıs 2003 Bingöl Depremi, 23 Ekim-9 Kasım 2011 Van Depremleri, 24 Ocak 2020 Elazığ Sivrice Depremi, 30 Ekim 2020 İzmir Depreminde binlerce kişi hayatını kaybetti, binlerce yapı yerle bir olurken kentlerin altyapıları çöktü, haftalar, hatta aylarca deprem bölgelerinde yaşam normale dönemedi.

Görüldüğü gibi, bizler her 17 Ağustos'ta ülkemizin yapı stoku, yapı üretim ve denetim süreci başta olmak üzere depreme hazırlık konusundaki uyarılarımızı ne kadar vurgulasak da alınmayan tedbirler, görmezden gelinen deprem gerçeği sonucu can ve mal kayıpları yaşanmaya devam etmiştir. Orta ölçekli sayılabilecek depremlerde bile can kayıplarının ve bina hasarlarının bu kadar büyük olması adeta 6 Şubat Depremleri öncesi bir uyarı niteliği taşımıştır. Ancak ne yazık ki bu uyarıların da dikkate alınmaması, afet yönetiminin siyasi şova dönüştürülmesi, deprem gerçeği bahane edilerek kentsel dönüşüm uygulamalarının kentlerin değerli arsalarında rantsal dönüşüme alet edilmesinin en acı sonucu 6 Şubat 2023 Depremlerinde görülmüştür.

Yapı Stokumuz Alarm Veriyor

Depremlere hazırlık çalışmalarının başında yapı stokunun iyileştirilmesi gelmektedir. Oysa ülkemizde yapı stokunun durumu tam anlamıyla belirsizlik içindedir. Öyle ki Türkiye'de yapı stokunun sayısı, bunların ne kadarının riskli olduğu bile tam anlamıyla bilinmemektedir.

TBMM'nin İzmir Depremi sonrası kurduğu Araştırma Komisyonun Temmuz 2021 tarihli raporuna göre Türkiye'de 10 milyon civarında olan yapı stokunun 6-7 milyon civarında olan kısmı riskli yapı statüsündedir. Yine TBMM'nin Kahramanmaraş Depremleri sonrası kurduğu Araştırma Komisyonunun 6 Şubat Depremlerine ilişkin hazırladığı Mayıs 2023 tarihli raporuna göre son 11 yıl içerisinde ülke genelinde 238 bin civarında riskli yapının "Kentsel Dönüşüm" uygulanarak yenilenmesi sağlanmıştır. Telaffuz edilen riskli yapı tahminlerinin yanında, 238 bin oldukça yetersiz kalmıştır.

İstanbul ili geneli için de benzer belirsizlik söz konusudur. İstanbul'da 6 milyon civarında konutun yaklaşık 600 binin çok riskli olduğu ifade edilmektedir. Bakanlığın açıklamalarına göre

2012 yılından bu yana İstanbul'da yaklaşık 800 bin bağımsız bölümün dönüşümü tamamlanmıştır. İstanbul'da acil dönüşmesi gereken 600 bin bağımsız bölüm başta olmak üzere toplamda 1,5 milyon konutun 5 yıl içerisinde dönüştürüleceği Bakanlığın açıklamalarında vadedilmektedir. 12 yılda 800 bin konut dönüştürülmüşken 5 yılda 1,5 milyon konutun nasıl dönüştürüleceği merak konusudur.

Deprem Konutlarında Hedefin Yalnızca Yüzde 12'si Tamamlandı

İktidarın yaptığı açıklamalarda ifade ettiği sayısal verilerin büyük oranda halkı yanıltmaya yönelik olduğu görülmektedir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 31 Mart 2023'te yaptığı açıklamada 319 bini 1 yıl içinde olmak üzere toplam 650 bin yeni konutun depremlere teslim edileceğini duyurmuştur. Oysa Temmuz 2024 itibarıyla TOKİ'nin verilerine göre 11 ilde projesi yüzde 90'ın üzerinde tamamlanmış olan konut sayısı yalnızca 38.229'dur. Yani bir yılda tamamlanacağı iddia edilen 319 bin konutun ancak yüzde 12'si tamamlanma aşamasına gelmiştir.

İl	Projesi yüzde 90'ın üzerinde tamamlanan konut sayısı
Adana	2196
Adıyaman	1769
Diyarbakır	3221
Elazığ	2374
Gaziantep	10082
Hatay	3340
Kahramanmaraş	7549
Kilis	756
Malatya	5351
Osmaniye	694
Şanlıurfa	897

*Kaynak: TOKİ

Son 20 yılda 700 bin civarında konut inşa eden TOKİ'nin bu kadar kısa sürede söz verilen bu hedefe nasıl ulaşabileceği ise tam bir muammadır.

6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen ve 11 ili etkileyen büyük depremin yarattığı konut üretimi ihtiyacının yanı sıra, Meclis Raporunda ifade edildiği üzere ülke genelinde 6-7 milyon riskli yapının dönüştürülmesi gerekmektedir. Mevcut yapı stokunun durumunun iyileştirilmesi için Büyük Marmara Depreminden bu yana geçen 25 yıl adeta boşuna harcanmıştır. Yapılarımızın büyük çoğunluğu olası bir büyük depremde yıkılmayı beklemektedir.

Yapı Üretim Süreci Düzenlenmelidir

Afetlerde oluşan yapı hasarlarının önemli bir kısmı yapı üretim sürecindeki hatalardan kaynaklanmaktadır. Güvenli yapı üretim sürecinin olmazsa olmazı ise şantiye şefliği görevinin eksiksiz olarak yerine getirilmesidir.

Halkın can ve mal güvenliğini yakından ilgilendiren yapı üretim sürecinin anahtar pozisyonunda olan şantiye şefinin, taşıdığı sorumluluk ve şantiye alanında yüklendiği görevin kapsamı dikkate alındığında şantiyeden hiç ayrılmaması gerekirken, mevzuatın izin verdiği haliyle 4 ayrı işin şantiye şefliğini yapma şansı yoktur. Üstelik ilgili mevzuata göre, yapım işinin tek ruhsata bağlı veya toplu yapı niteliğinde olması halinde yapı inşaat alanı sınırı uygulanmamaktadır. Bir deprem coğrafyası olan ülkemizde şantiye şefliği, 1500 m² üstü bütün işlerde tam zamanlı olarak yapılmalıdır.

Açıkça ifade etmek gerekirse Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı güvenli yapılaşma ve halk sağlığının korunması amacıyla değil, daha fazla rant ve kâr elde etmek isteyen müteahhit şirketlerinin arzularına göre hareket etmiş, mühendislik hizmetlerini yasal prosedürü tamamlamak amacıyla yalnızca bir imzaya indirgemıştır.

Yapı Denetimi Sistemi Değişmelidir

6 Şubat 2023 depremlerinin ardından kamuoyunda en çok tartışılan konulardan biri de yapı denetimi süreçlerine ilişkin endişeler olmuştur. Nitekim bu endişe hiç de yersiz değildir.

2001 yılında çıkarılan 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunla denetim hizmetinin kamusal niteliği yok sayılarak denetim hizmeti ticarileştirilmiştir. Öyle ki 2019 yılına kadar müteahhitlerin kendi denetim şirketlerini belirlediği bir sistem yürürlükte olmuş ve 18 yıl boyunca müteahhitler kendi yaptıkları yapıların denetimini kendi seçtikleri ve ücretini ödedikleri denetçilerle yürütmüştür.

Yapı denetim sisteminde yapılan düzenlemelerle; 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla yapı denetiminde "e-dağıtım" sistemine geçilerek, hangi yapıda, hangi yapı denetim kuruluşunun görev alacağı elektronik ortamda bakanlık tarafından belirleneceği bir değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklik, yapı denetim kuruluşunun müteahhit ile olan ilişkisinin kesilmesi doğrultusunda kısmen olumlu bir gelişme sağlamıştır. Ne var ki denetimin bağımsızlaştırılarak yapı kalitesinin artırılmasını amaçlayan düzenleme yeni sorunları da beraberinde getirmiştir. Özellikle bu düzenlemeden sonra şantiye sahalarında yapı denetimi görevini icra eden mühendisler yönelik şiddet olayları artmış, sözlü ve fiziki şiddet olayları tırmanışa geçmiştir.

Meslektaşlarımızın görevlerini doğru ve sağlıklı bir şekilde yerine getirmesinin engellenmesi ve şantiyelerde şiddete uğramasına karşı önlem alınması gerekmektedir. Meslektaşlarımızın şantiye sahalarında verdiği hizmet kamusal niteliktedir. Şantiyelerde denetim ve yönetim görevini yürüten meslektaşlarımız kamu görevlisi niteliğinde sayılmalı, can güvenliklerinin sağlanması da bizzat kamu gücünün sorumluluğunda olmalıdır.

Yetkin Mühendislik ve Belgelendirme

İnşaat Mühendisliği içinde birçok alt disiplini barındıran, lisans eğitimi sonrasında da meslek içi eğitim ve uygulama tecrübesi gerektiren bir meslek alanıdır. Oysa bugün 4 yıllık mühendislik lisans programını tamamlayan bir mühendis neredeyse sınırsız imza yetkisiyle sektörde faaliyet yürütebilmektedir.

İnşaat mühendisliğinin ilgi alanına giren konularda halkın can ve mal güvenliğinin korunması, yapı üretim süreçlerinin denetlenebilmesi, ülke kaynakların etkin ve verimli kullanılabilmesi amacıyla, dünyada çeşitli biçimlerde örnekleri bulunan "Yetkin Mühendislik" sisteminin hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Bunun uygulanmasını sağlayabilecek kurum ise tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de 6235 sayılı kanun ile görevlendirilmiş ve yetkilendirilmiş meslek kuruluşlarıdır. İnşaat mühendisliği meslek uygulamaları ve inşaat mühendislerinin yetkinlik/yeterlilik belgelendirmesinin İnşaat Mühendisleri Odasının yetkisi dışında gerçekleşmesi hukuken ve mantıken yanlıştır.

Sonuç olarak;

Marmara Depreminin üzerinden geçen 25 yılda alınmayan tedbirlerin bedelini son olarak yaşadığımız 6 Şubat Depremlerinde acı bir şekilde ödedik. Aradan geçen bunca zamandan sonra 6 Şubat Depremlerinin hemen ardından benzer konular tekrar tartışıldı, kentlerimizin afetlere karşı hazırlıksızlığı tüm çevrelerce açık bir şekilde görüldü. Toplumun beklenen afetlere karşı endişeleri, yerel ve merkezi yöneticilerden beklentileri özellikle son yerel seçimlerde açık bir şekilde görüldü. Siyasi partilerin yerel seçim sürecinde yürüttükleri kampanyalarda afetlere karşı hazırlık önemli bir yer tutarken, bugüne kadar alınmamış tedbirlerin 6 Şubat Depremlerinde ortaya çıkardığı yıkım, seçim sonuçlarını etkileyen başlıca konulardan biri oldu. Ancak ne yazık ki bu son felaket de şimdiden gündemden çıkmış görünmektedir. Oysa önlem almak için kaybedilecek tek bir günümüz bile yoktur.

Deprem 25. yılında hayatını kaybeden yurttaşlarımızı bir kez daha saygıyla anıyor, Odamızın yapı stokunun tespiti, yapı üretimi, denetimi, kentsel dönüşüm ve mühendislik hizmetlerinin belgelendirilmesi konuları başta olmak üzere bugüne kadar yaptığı açıklamalarda, kurumlara ilettiği raporlarda ifade edilen çözüm önerilerinin bir an önce hayata geçirilmesi ve meslek odalarının bu sürece dahil edilmesi gerektiğini önemle vurguluyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Yeni Eğitim Öğretim Dönemi Dolayısıyla İnşaat Mühendisliği Bölüm Başkanlarına Gönderilen Mektup

16 Ağustos 2024

Sayın...,

2024 YKS sonuçlarının açıklanmasının ardından, Eylül ayı itibariyle başlayacak olan 2024/2025 eğitim-öğretim yılının başarılı geçmesini diler, inşaat mühendisliği lisans bölümlerine kayıt yapma hakkı kazanarak meslektaşımız olma yolunda ilk adımı atan öğrencilerimizin en iyi şekilde yetişmesi konusunda sizlerin ve akademik kadrolarınız vereceği emekler için şimdiden teşekkür ederiz.

Bildiğiniz üzere TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, mesleki etik ilkelere bağlı kalarak meslektaşlarımızın sorunlarına çözüm üretilmesi, güvenli yapılaşma ve sağlıklı kentleşmenin sağlanması, inşaat mühendisliği uygulamalarının sürdürülebilir ve nitelikli kılınması ile her geçen gün gelişen teknolojiye uyumlu hale getirilmesi için çok yönlü çalışmalar yürütmektedir. Odamız bugüne kadar yaptığı çalışmalar, hazırladığı raporlarla inşaat mühendisliği eğitiminin durumunu ortaya koymuş, mühendislik eğitiminin vizyonu ile ilgili faaliyetlerde bulunmuş, bu konuda sempozyum ve çalıştaylar düzenleyerek inşaat mühendisliği eğitiminin sorunları ve çözümlerine yönelik çok yönlü yaklaşımlar geliştirmiştir.

Ülkemizde, özellikle inşaat mühendisliği lisans eğitiminde yaşanan sorunlara karşın Odamız inşaat mühendisliği eğitiminin niteliğini artırma çabasında ısrarcı olmuştur. Üzülerek belirtmek isteriz ki bugün inşaat mühendisliği bölümlerine matematik, fizik gibi alanlarda temel yeterliliğe sahip olmayan öğrenciler kabul edilmekte; sizlerin de bildiği ve deneyimlediği üzere kütüphane, laboratuvar gibi altyapısı yeterli olmayan bölümlerde, yetersiz akademik kadroyla inşaat mühendisliği eğitimi verilmektedir. Halkın can ve mal güvenliğini yakından ilgilendiren bir alanda bu yetersizliklerle mezun olan bir mühendis neredeyse sınırsız yetkiyle çalışabilmektedir.

Ülkemizde doğa olaylarının, büyük çaplı can ve mal kayıplarıyla sonuçlanan afetlere dönüştüğü dikkate alınırsa, inşaat mühendisliğinin halk sağlığı açısından en kritik meslek alanlarından biri olduğu daha iyi anlaşılacaktır. Yapı güvenliğine ilişkin zafiyetler başta olmak üzere meslek alanımıza yönelik köklü iyileştirmelerin yapılması gerektiği ne kadar açıksa bu iyileştirmelerin temelini de inşaat mühendisliği eğitimine dayandığı bir gerçektir.

Ne yazık ki Türkiye'deki inşaat mühendisliği eğitim-öğretim programlarının birçoğu inşaat mühendisliği uygulamalarının gerisinde kalmıştır. Programların bugünkü durumu ne günümüz şartlarında ihtiyaç duyulan nitelikleri ne de gelişen teknolojinin şekillendireceği yeni inşaat mühendisi niteliklerini kazandıracak ölçütlere sahiptir. Türkiye genelinde devlet ve vakıf üniversitelerinde bulunan inşaat mühendisliği bölümlerinde tüm eğitim programlarının akreditasyonu zorunlu olmalıdır.

İnşaat Mühendisliğinin eğitim, ihtisas ve uygulama alanlarının başka alanlardan mühendislerce işgal edilmesi, eğitim ve uygulamada büyük yanlışlıklara, güvenlik seviyesinde büyük sorunlara ve ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Bu nedenle, tüm inşaat mühendisliği mesleği ile ilgili konular, eğitim de dahil olmak üzere, alanında yetkin inşaat mühendisleri tarafından yürütülmelidir.

İnşaat mühendisliği akademik eğitimin yanı sıra, uygulaması ile de tecrübenin büyük öneme sahip olduğu bir meslek alanıdır. Bu nedenle Odamızın uzun yıllardır savunduğu ve hayata geçirmek için çaba gösterdiği, 1999 Marmara Depremlerinden sonra kamu kurumları tarafından hazırlanan raporlarda da bahsi geçen "Yetkin Mühendislik Uygulamasının" ivedilikle yürürlüğe girmesi ve mühendislik uygulamalarında sorumluluk alacak mühendislerin yetkin mühendis sertifikası almaları zorunlu hale getirilmelidir.

Odamız, inşaat mühendisliği eğitimi alanında yaşanan sorunların çözümüne yönelik çalışmalarını, alanın özneleriyle birlikte yürütmeye özen göstermiş, üniversitelerin bölüm başkanlarıyla toplantılar düzenleyerek görüş alışverişinde bulunmuştur. Önümüzdeki dönem de siz değerli öğretim üyelerinin İMO ile iş birliğinin geliştirilmesinin meslek alanımıza büyük yarar sağlayacağına inanıyoruz.

Odamız tarafından hazırlanan Şubat 2024 tarihli "İnşaat Mühendisliği Eğitiminde Sorunlar ve Çözüm Önerileri" raporunu dikkatinize sunar, bir kez daha yeni eğitim-öğretim yılında başarılar dileriz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

İnşaat Mühendisliği Bölümlerine Yeni Başlayacak Olan Öğrencilerimizi Kutlarız

16 Ağustos 2024

Yükseköğretim Kurumları Sınavını başarıyla geçerek inşaat mühendisliği bölümlerini tercih eden tüm öğrencilerimizi tebrik ederiz.

Uzun yıllar süren yorucu ve zorlu bir hazırlık sürecinin ardından gelecekteki mesleğinizi belirleyecek olan bölüm tercihinizi yapmış olmanın sizlerde yaşattığı heyecanı paylaşıyoruz. Emeklerinizin karşılığı olarak YKS 2024'te elde ettiğiniz başarının ardından, medeniyetleri var eden, kurucu mühendislik disiplinlerinin başında gelen inşaat mühendisliği meslek alanımızı tercih ettiğiniz ve gelecekteki meslektaşlarımız arasında sizleri de göreceğimiz için mutluyuz.

İnsanlığın kadim çağlarda, doğa olaylarına karşı korunma amacıyla inşa ettiği ilk yapılardan bugünkü mega yapılara kadar, inşaat mühendisliği meslek alanının gelişimi, medeniyetlerin binlerce yıllık gelişimiyle paralel ilerlemiştir. Bir coğrafyanın tarihi incelenirken geleceğe bırakılan en kalıcı eserler olarak köprüler, yollar, binalar başta olmak üzere inşaat mühendisliği yapıtları ele alınmaktadır. Denilebilir ki inşaat mühendisleri çağını yansıtan eserleri gelecek nesillere miras bırakan tarih yapıcılarıdır.

İnşaat mühendisliğinin ulaştığı gelişim seviyesiyle doğa olaylarının afetlere dönüşmesinin önüne geçmek, toplum için sağlıklı, güvenli yapılar inşa etmek son derece mümkündür. Ülkemizin, insanımızın hak ettiği, doğayla ve tarihle barışık güvenli kentlerin inşa edilmesi inşaat mühendisliği bölümlerini tercih ederek öğrenimlerini başarıyla tamamlayan genç meslektaşlarımızın katkılarıyla gerçekleşecektir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odasınının 26 Şubesiyle öğrencilerimizin her zaman yanında olduğunu, sizlerle dayanışmanın meslek örgütümüzün en önem verdiği faaliyetlerden biri olduğunu bilmenizi isteriz. Odamızın öğrenci örgütlülüğü olan, inşaat mühendisleri öğrencilerinin bir araya gelerek hem mesleki gelişimlerine katkıda bulunan hem de sosyal-kültürel faaliyetlerle öğrencilik yaşamlarını zenginleştirmeyi amaç edinen genç-İMO'ya katılımlarınızı bekliyoruz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Ekonomi Politikalarındaki Hataların Bedeli Emeğiyle Geçinenlere, Emeklilere Ödetilemez!

22 Ağustos 2024

Hayatı boyunca mesleğini en iyi şekilde icra ederek proje masalarından şantiye sahalarına kadar yapı üretiminde canla başla çalışan inşaat mühendisi meslektaşlarımız, ne yazık ki emeklilik dönemlerinde ciddi geçim sorunuyla karşı karşıya kalmakta, birçok meslektaşımız emekli olmasına rağmen çalışmaya devam etmektedir. Ülkemizde neredeyse tüm emeklilerin yaşadığı yoksulluğu, emekli meslektaşlarımız da acı bir şekilde deneyimlemektedir.

Sosyal güvenlik sisteminde 2008 yılında yapılan ve adına reform denilen, gerçekte ise tüm çalışanların kazanılmış haklarını ellerinden alan değişikliğin yarattığı bir başka hak kaybı da emekli aylıklarının hesaplanmasında ortaya çıkmıştır. Buna göre emeklilik için başvurularını 2024 yılında yapacak olanlarla 2025 yılında emeklilik başvurusu yapacakların aylıkları arasında yüzde 30 civarında bir hak kaybı ortaya çıkmaktadır.

Emekli aylıklarına bu yılın Ocak ayında yüzde 49,25, Temmuz ayında ise yüzde 24,73 oranında zam yapılmış, yıllık artış yüzde 86,16 olmuştur. Dolayısıyla emeklilik dilekçesini 31 Aralık 2024 tarihine kadar verenler söz konusu artıştan yararlanacaktır. Ancak dilekçesini 1 Ocak 2025 tarihinden sonra verecek olanlar ise Ocak ve Temmuz aylarındaki zamlardan yararlanamayacaktır.

Sosyal güvenlik sisteminde 2008 yılında yapılan değişikliğe göre, emekli aylığının hesaplanmasında 2008 sonrası için prime esas kazançlar TÜFE'deki artış ile milli gelirdeki artış hızının yüzde 30'unun toplamından oluşan güncelleme katsayısı ile hesaplanmaktadır. TCMB'nin 2025 yılı için enflasyon tahmini yüzde 14 seviyesindedir. Dolayısıyla 2024 yılında emekli olanlar ile 2025 yılında olanlar arasında, emekli aylıklarındaki farkın yüzde 30'ları aşacağı hesaplanmaktadır.

Asgari ücretin neredeyse ortalama ücrete dönüştüğü Türkiye'de, enflasyona gerekçe olarak ücret artışları gösterilmekte, buna göre gerçekleşen değil hedeflenen enflasyona göre ücret artışları yapılması planlanmaktadır. Dolayısıyla 2025 yılı için asgari ücrete yüzde 14 seviyesinde bir artış yapılacağı öngörülmektedir.

Siyasi iktidarın yıllardır sürdürdüğü yanlış ekonomi politikalarının bedeli olarak ortaya çıkan ekonomik krizin faturası bir başka uygulamayla daha emeğiyle geçinenlere, yoksullara ödetilmek istenmektedir. Her geçen gün daha ağır vergilerle, düşük ücretlerle çalışmaya mahkum edilen toplumun büyük çoğunluğu, uzun yıllar çalıştıktan sonra emeklilik hayatını yoksulluk içinde geçirmeye mahkum edilmektedir.

İktidarın yanlış ekonomi politikalarının sebep olduğu yüksek enflasyonun bedeli emeklilere, emeğiyle geçinenlere ödetilemez. Ortaya çıkan hak kaybının giderilmesi için gerekli düzenlemeler derhal yapılmalıdır.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Demokrasiyi ve Hukukun Üstünlüğünü 12 Eylül'ün Karanlığına Teslim Etmeyeceğiz

12 Eylül 2024

Ülkemizin demokrasiye, hukukun üstünlüğüne, eşitlik ve kardeşliğe, emeğin örgütlü bilincine dair o güne kadarki bütün birikimlerini hedef alarak bugüne uzanan karanlığın temellerini atan 12 Eylül Darbesinin 44. yılındayız.

12 Eylül denince akıllara ilk olarak, hiçbir hukuki ve insani gerekçeye dayandırılmadan binlerce insanın hapisanelere kapatılması, işkence edilmesi, demokratik kurumların keyfi bir biçimde kapatılması, halk iradesinin gasp edilerek seçilmişlerin tutuklanması gelmektedir.

Ne yazık ki darbenin üzerinden geçen 44 yılın ardından yukarıda bahsi geçen ve ne demokrasiyle ne de hukukla hiçbir biçimde açıklanamayacak çağ dışı uygulamaların bugün de sürdürüldüğüne tanık oluyoruz.

Ülke sorunlarına emekten ve özgürlükten yana çözüm öneren tüm muhalif çevreler, emek ve meslek örgütleri, siyasetçiler ve belediye başkanları, aynı anlayışın günümüzdeki izdüşümü olan siyasetin hedefi olmaktadır.

Nasıl ki 12 Eylül Darbecileri bağımsız Türkiye diyenleri, emeğin haklarını savunanları, ülkemizde ve dünyada barışı ve kardeşliği savunanları hedef aldıysa, aynı değerleri savunanlar bugün de benzer bir baskının ve şiddetin hedefi olmaktadır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası 12 Eylül'ün ardından darbeye karşı çağdaş değerleri savunmuş, emekten ve özgürlükten yana tavrını korumuş, böylelikle onurlu duruşunu ülkenin en karanlık günlerinde de göstermiştir. Bu onurlu tarihin gereği olarak hukukun evrensel ilkelelerini, demokrasiyi, laikliği, özgürlükleri ve barışı her şart altında savunmaya devam etmektedir.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Şantiyelerde Meslektaşlarımıza Yönelik Şiddete Karşı Derhal Önlem Alınmalıdır

21 Eylül 2024

Şantiye sahalarında görevini yerine getirmeye çalışan meslektaşlarımıza yönelik saldırı eylemlerine bir yenisini daha eklendi. Tekirdağ'da yapı denetimi faaliyetinde bulunan bir inşaat mühendisi meslektaşımız sahada bulunduğu eksiklikler nedeniyle inşaatta çalışan demircilerin saldırısına uğradı. Olayda yaralanan meslektaşımızın başına, kaldırıldığı hastanede 7 dikiş atıldı.

Meslektaşımızın başına gelen bu olay ne yazık ki ilk şiddet olayı değildir ve görünen o ki son da olmayacaktır. Özellikle son yıllarda şantiye sahasında görevini eksiksiz bir biçimde yerine getirmeye çalışan meslektaşlarımıza yönelik saldırı olayları tırmanışa geçmiştir.

Bilindiği üzere ülke topraklarımız büyük ölçüde deprem tehlikesi altında bulunmaktadır. Dolayısıyla sağlıklı ve güvenli yapıların üretilmesi, yurttaşlarımızın can ve mal güvenliği açısından büyük önem taşımaktadır. Son olarak yaşadığımız ve sonuçları itibarıyla tarihimizin en büyük afetlerinden sayılan 6 Şubat 2023 depremleri, yapı üretimi ve denetimi süreçlerindeki sorunları bir kez daha açığa çıkarmış, yurttaşlarımızın güvenliği için etkin bir yapı denetim sisteminin kurulmasının, yapı üretim sürecinin her evresinin bağımsız bir şekilde denetlenmesinin zorunluluğu tüm çevrelerce daha iyi anlaşılmıştır.

Meslektaşlarımız da bu bilinçle görevlerini layıkıyla yerine getirmek üzere sahada görevlerini yapmaya çalışırken şantiyelerde sözlü ve fiziki şiddet olaylarında ciddi bir artış söz konusu olmuştur.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak bir kez daha altını çizerek belirtmek isteriz ki şantiyelerde denetim ve yönetim görevini yürüten meslektaşlarımız kamu görevlisi niteliğinde sayılmalı, can güvenliklerinin sağlanması da bizzat kamu gücünün sorumluluğunda olmalıdır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı başta olmak üzere şantiyelerdeki şiddete karşı ilgili kurum ve kuruluşlar gerekli tedbirleri almalı, meslektaşlarımıza yönelik şiddet son bulmalıdır.

Daha önceki olaylarda olduğu gibi bu şiddet olayında da Odamız meslektaşımızın yanında olacak, adli süreci sonuna kadar takip edecektir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Savaşa Hayır; İsrail Devleti'nin Saldırganlığı Son Bulmalıdır

1 Ekim 2024

İşgal altındaki Filistin topraklarında kadın, çocuk, sivil ayırt etmeksizin savaş suçu niteliğindeki saldırılarını aralıksız sürdüren İsrail Devleti'nin vahşeti bölgeye yayılıyor. Günlerdir Lübnan üzerinde hava saldırıları gerçekleştiren İsrail, bugün de ülkeye yönelik kara harekâtı başlatmıştır.

Tüm dünyanın gözü önünde, uluslararası kuralların hiçe sayılarak sivil yerleşim yerlerinde katliamların gerçekleştirildiği, hiçbir insani ve hukuki gerekçeye dayanmayan bu saldırganlık bölgemizde istikrarsızlığı derinleştirirken, daha da büyük insani trajedilerin önünü açmaktadır.

Batının himayesi altında dilediğince hareket eden İsrail Devleti için uluslararası anlaşmaların ve BM kararlarının hiçbir anlamı ve önemi kalmamıştır. 1948 yılından beri Filistin topraklarını işgal eden, katliamlar yapan ve Filistin halkını abluka altında yaşayamaya mahkûm eden zorbalık, bunca savaş suçuna rağmen bırakın cezalandırılmayı adeta yıllardır ödüllendirilmesinden aldığı güçle Ortadoğu'da sonu belirsiz bir bölgesel savaşı körüklemektedir.

Zorbalıkla, katliamlarla Filistinlilerin boşaltıldıkları bölgeleri gasp eden işgalci güç, gözünü şimdi de Lübnan'a dikmiş, karadan başlattığı harekât ile ülkenin güney bölgelerinde işgal eylemlerine başlamıştır.

Açıkça destek verenler dışında göstermelik kınamalarla olayı geçiştiren, bu saldırganlığı dizginleyecek hiçbir ciddi yaptırımı hayata geçirmeyen güçlerin de samimiyetsizliğinden şüphe yoktur.

Bu eşitsiz ve kirli savaş karşısında uluslararası güçlerin koşulsuz destek verdiği İsrail Devleti'nin işgalciliğine ve zulmüne sessiz kalmamız mümkün değildir. Dünyayı barış içinde, güvenli, yaşanabilir bir yer haline getirmeyi mesleğinin temeli sayan inşaat mühendisleri olarak bizler, dünyanın neresinde olursa olsun ezilen halkların yanında olduğumuz gibi, İsrail'in saldırıları ve işgali altında bulunan halkların yanında olduğumuzu da önemle vurguluyor, saldırıların bir an önce son bulması için sorumluluğu bulunan tüm güçleri göreve davet ediyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Kadın Cinayetlerine Karşı Susmayacağız, Mücadelemizden Vazgeçmeyeceğiz!

9 Ekim 2024

Son günlerde ardı ardına yaşanan kadın cinayetleri hepimizi derinden sarsmış ve öfkemizi tazelemiştir. 4 Ekim 2024 Cuma günü İstanbul'da, 19 yaşındaki iki genç kadının yarım saat arayla acımasızca katledilmesi, bir kez daha ülkemizde kadınların hayatlarının nasıl tehdit altında olduğunu acı bir şekilde gözler önüne sermiştir. Failin psikolojik sorunları olduğu iddia edilerek olayın münferit bir vaka gibi sunulması, bu cinayetlerin gerisindeki yapısal sorunları gizleyemez. Kadına yönelik nefret içerikli şiddet, ülkemizde yıllardır süregelen ve siyasi iktidarların sorumluluğunu görmezden geldiği köklü bir sorundur.

Kadın cinayetlerinin arkasında yatan temel sebep, bu vahşetin adeta mazur görüldüğü bir ortamın yaratılmış olmasıdır. Şiddet uygulayanların cezasız kalması, kadına yönelik şiddeti engelleyecek mekanizmaların yetersizliği ve İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması, bu ortamın güçlenmesine neden olmuştur. İstanbul Sözleşmesi kadına yönelik şiddeti önlemek için en güçlü hukuki dayanaklardan biriyken, bu sözleşmeden vazgeçilmesi, sözleşmenin gerektirdiği önleyici, koruyucu ve caydırıcı tedbirlerin hayata geçirilmemesini de beraberinde getirmiştir.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi, devletin sadece bir görevi değil, toplumsal sorumluluğudur. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Nahide Opuz davasında da vurguladığı üzere, kadına yönelik şiddet, devletin tedbir almadığı her durumda ayrımcılık anlamına gelir. Kadın cinayetlerini sadece bireysel vakalar gibi görmek bu gerçeği değiştirmez; bu cinayetler, kadınları koruyamayan, hatta onlara yönelik şiddeti teşvik eden bir siyaset anlayışının sonucudur.

Son olarak yaşanan bu elim hadise, failin intiharı ile kapanmış gibi görünse de biz kadınlar için kapanmış değildir. İstanbul Sözleşmesi'ne geri dönülmesi ve kadına yönelik şiddeti önleyecek mekanizmaların ivedilikle hayata geçirilmesi, daha fazla vakit kaybetmeksizin bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu kapsamda şiddeti önleme, koruma, cezalandırma ile bütüncül politikalar geliştirilmesi konusunda devletin tüm kademeleri, yasama, yürütme ve yargı organları acilen harekete geçmelidir. Bu süreçte sivil toplum örgütleri, kamu kurumları ve basın da dahil olmak üzere herkesin elini taşın altına koyarak ortak bir çalışma yürütmesi gerekmektedir.

Biz kadınlar, haklarımızdan, emeğimizden ve yaşamlarımızdan vazgeçmeyeceğiz. Kadın cinayetlerine karşı sesimizi yükseltmeye, dayanışma içinde mücadele etmeye devam edeceğiz. Bu karanlık düzenin yarattığı şiddet ortamına boyun eğmeyeceğiz!

Kadın Cinayetleri Politikadır!

İstanbul Sözleşmesi Yaşatır!

Yaşasın Kadın Dayanışması!

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Kadın İnşaat Mühendisleri Komisyonu

Depremden Etkilenen Yurttaşlarımıza Geçmiş Olsun

16 Ekim 2024

AFAD tarafından verilen bilgilere göre, merkez üssü Malatya'nın Kale ilçesi olan 5,9 büyüklüğündeki deprem Diyarbakır, Malatya ve Elazığ'da da hissedilmiş, İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın deprem sonrası hasar tespit çalışmalarına ilişkin yaptığı açıklamada Malatya'da 1, Şanlıurfa'da 1, Elazığ'da 1 olmak üzere toplam 3 binada kısmi çökme meydana geldiği, herhangi bir can ve mal kaybının bulunmadığı ifade edilmiştir.

Tarihimizin en büyük afetlerinden sayılan 6 Şubat Depremlerinin üzerinden neredeyse iki yıl geçmişken deprem tehlikesi bir kez daha kendini hatırlatmıştır. Ancak ne yazık ki yaşadığımız bu büyük felakete rağmen yapılan uyarıların dikkate alınmadığını, gerekli tedbirlerin hayata geçirilmediğini, kentlerimizin depreme hazırlanması konusunda kayda değer bir ilerleme sağlanmadığını vurgulamak gerekir.

Yapı stokumuz belirsizliğini korumaya devam ederken tarama çalışmalarının yeterli seviyede yapılması bir yana çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından yapı envanter çalışmalarında uygulanacak standartlar dahi belirlenmemiştir. Yapı üretimi ve denetimi süreçlerindeki sorunlar bilinmesine rağmen gerekli düzenlemeler yapılmamıştır. Üstüne üstlük yapı üretiminin en önemli görevi olan şantiye şefleri hakkında Bakanlıkça yapılan son değişiklikler, güvenli yapı üretimi konusunda 6 Şubat'tan önceki vahim durumu aynen devam ettirecek niteliktedir. 6 Şubat Depremlerinde en çok gündeme gelen Yapı Denetim Sistemi ise baştan sona eksiklerine karşın mevcut haliyle uygulanmaya devam etmektedir.

Malatya'da meydana gelen depremi hissedenden tüm yurttaşlarımıza geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyoruz. Daha büyük bir afetle karşı karşıya kalmadan önce yerel ve merkezi yöneticileri, uyarılarımızı dikkate alarak bir an önce afetlere karşı hazırlık çalışmalarında seferber olmaya davet ediyoruz. Konunun ana öznelerinden olan İnşaat Mühendisleri Odasının sorunların çözümüne yönelik yapılacak çalışmalarda sürecin asli bir unsuru olarak görülmesi gerektiğinin altını çiziyoruz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

2011 Van Depremlerinden 2020 İzmir Depremine: Rant Uğruna Deprem Güvenliğinden Vazgeçmenin Bedeli

23 Ekim 2024

Türkiye'de ortalama iki yılda bir yıkıcı bir deprem meydana gelmesine rağmen, deprem tehlikesine karşı gereken önlemlerin alınmasında ciddi bir ilerleme kaydedilmemesinin en bariz iki örneği, 2011 Van Depremleri ile 2020 İzmir Depremidir.

Büyük Marmara Depremlerinden yalnızca 12 yıl sonra, 2011 yılında Van'da, 23 Ekim ve 9 Kasım tarihlerinde meydana gelen iki büyük deprem, sadece 17 gün arayla binlerce insanın hayatını alt üst etmiş, 636 yurttaşımız bu depremlerde hayatını kaybetmiş, yüzlerce bina yıkılmış, on binlerce insan evsiz kalmıştır. 12 yıldır kayda değer hiçbir deprem önlemi almayan siyasi iktidar, Van Depremlerinin ardından halkın güvenli yapılaşma beklentisine dayanarak popülist bir söylemle, kentsel dönüşüm politikalarını hayata geçirmeye başlamıştır. Yıllar içinde görüldü ki bilimsel bir temele dayanmadan başlatılan bu kentsel dönüşüm çalışmalarında, kentlerimizin depreme dayanıklı hale getirilmesi değil ticari kazanç ön plana alınmıştır. Kentlerde rant değeri yüksek bölgelerde dönüşüm uygulanırken acil ihtiyaç duyulan bölgelerde bir çivi bile çakılmamış, öyle ki depreme dayanıksız binaların dönüştürülmesi bir kenara, değerli bölgelerde boş arsalar üzerinde kentsel dönüşüm projeleri hayata geçirilmiştir.

Nitelik olarak kentsel dönüşüm uygulamalarının yetersizliği ortadadır ancak nicelik olarak da her an büyük bir afet yaşamaya hazır olan Türkiye’de kentsel dönüşüm çalışmaları devrede kulak kalmıştır. İzmir Depreminden sonra kurulan TBMM Araştırma Komisyonunun Temmuz 2021 tarihli raporuna göre Türkiye’de 10 milyon civarında olan yapı stokunun 6-7 milyon civarında olan kısmı riskli yapı statüsündedir. Yine TBMM’nin Kahramanmaraş Depremleri sonrası kurduğu Araştırma Komisyonunun 6 Şubat Depremlerine ilişkin hazırladığı Mayıs 2023 tarihli raporuna göre ise son 11 yıl içerisinde ülke genelinde 238 bin civarında riskli yapının “Kentsel Dönüşüm” uygulanarak yenilenmesi sağlanmıştır. Yani Van Depremlerinden sonra başlatılan kentsel dönüşüm çalışmalarında bugüne kadar riskli yapıların yüzde beşi bile dönüştürüle-memiştir.

Depremlere hazırlık konusunda en önemli sorunlarımızdan biri yapı stokumuzun bu vahim hali ise bir diğeri de yıllardır siyasi iktidarların çıkarları uğruna gündeme getirdiği imar aflarıdır. İmar aflarının getirdiği zararların en bariz örneklerinden biri de 30 Ekim 2020’de İzmir’de meydana gelen 6,9 büyüklüğündeki depremin ardından görülmüştür. 119 kişinin hayatını kaybettiği ve çok sayıda binanın ağır hasar aldığı İzmir Depreminde, Meclis tutanaklarına göre, acil yıkılacak yapılardan 4’ünün, yıkılan yapılardan 2’sinin ve ağır hasar gören 36 yapının, İmar Barışı’ndan yararlanarak yapı kayıt belgesi aldığı tespit edilmiştir.

Kaçak ve mühendislik hizmeti almamış yapıların varlığı, deprem güvenliğini ciddi şekilde tehdit etmeye devam etmektedir. Türkiye’de yıllardır çıkarılan imar afları, sağlıksız yapılaşmayı teşvik etmiş ve depreme dayanıklı olmayan yapıların devlet onayıyla kullanılmaya devam etmesine neden olmuştur.

Deprem riskine karşı alınması gereken önlemler oldukça açık ve nettir: Mevcut yapı stokunun envanteri çıkarılmalı, riskli binaların tasniflenmesi ve güçlendirilmesi için acil bir plan oluşturulmalı, yapı üretim süreci; proje üretimi, şantiye yönetimi ve yapı denetimi gibi aşamalarda kamucu bir anlayışla yeniden ele alınmalıdır.

Mühendislik hizmetlerinin gereken değeri görmemesi, bu hizmetlerin adeta bir külfet olarak görülmesi yalnızca meslektaşlarımızı olumsuz etkilememekte, tüm yurttaşlarımız için tehdit oluşturmaktadır. Mühendislik hizmetlerinin değersizleştirilmesi, denetim eksiklikleri ve rant odaklı yapılaşma, her yeni depremde yıkımın boyutlarını daha da artırmaktadır. 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremler bunun en önemli örneği olmuştur. Van ve İzmir Depremlerinde ortaya çıkan gerçekleri görmezden gelen sorumsuz anlayışın sonucu olarak on binlerce yurttaşımız hayatını kaybetmiş, ülkemiz tarihinin en büyük yıkımlarından birini yaşamıştır.

Yapı güvenliği, doğrudan kamu güvenliği ile ilgilidir. Bu nedenle merkezi ve yerel yönetimlerin, meslek odalarının görüşlerini dikkate alarak yapı güvenliğini bir öncelik haline getirmesi gerekmektedir. Şantiye şefliği, yetkin mühendislik ve denetim hizmetleri başta olmak üzere, inşaat sektörünün tüm aşamalarında mesleki standartlar korunmalı ve kamu yararı gözetilmelidir. İmar Kanunu, Yapı Denetim Kanunu ve Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun gibi yapı güvenliğini ilgilendiren tüm yasal düzenlemeler, bütüncül bir anlayışla yeniden ele alınmalıdır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak, her yeni depremde aynı acıları yaşamamak için gerekli önlemlerin bir an önce alınması gerektiğini bir kez daha vurguluyor, Van ve İzmir Depremlerinin yıl dönümünde, hayatını kaybeden tüm yurttaşlarımızı saygıyla anıyoruz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Düzce Depreminin 25. Yılı: Afetlere Hazırlıkta Kaybedilen Çeyrek Asır

12 Kasım 2024

Bir deprem ülkesinde, geçmişte meydana gelen depremlerin yol açtığı yıkımı hatırlamanın, yurttaşlarımız için güvenli bir geleceği inşa etmek açısından önemli olduğu açıktır. Gerçekten de geçmişte yaşanan acıların unutulması ve bu acılardan ders çıkarılmamasının sonucu olarak yeni afetlerde daha büyük kayıplarla karşılaşmaktayız.

Yakın tarihimizin en yıkıcı depremlerinden biri olan Düzce Depremi'nin üzerinden 25 yıl geçti. 17 Ağustos Marmara Depremi'nden 3 ay sonra, 12 Kasım 1999 tarihinde Düzce'de 7,2 büyüklüğünde ikinci bir deprem meydana gelmiş, bine yakın yurttaşımız hayatını kaybetmiş, beş bine yakın yurttaşımız yaralanmış, binlerce ev ve işyerinde çeşitli düzeylerde hasarlar meydana gelmiştir.

Önce Marmara Depremi ardından Düzce Depremi'nin ortaya çıkardığı ağır sonuçlar, ülkemizin depreme yaklaşımı konusunda köklü değişikliklere ihtiyaç duyduğunu ortaya koymuş, 1999 yılı bir milat olarak kabul edilmişti. Bu tarihten sonra depremin zararlarının en aza indirilmesi konusunda bilimsel çalışmalar ve raporlar hazırlamayan kurum ve kuruluş neredeyse kalmamış, bütün bu çalışmalar 2011 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konan ve 2012-2023 yıllarını kapsayan "Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı"nda (UDSEP) bir araya getirilmiştir. Öyle ki toplumsal hafızamızda önemli bir travma olarak yer alan 1999 depremlerinden sonra konuya yaklaşımda köklü bir değişimin yaşandığı, 2000 yılından sonra yapılan "yeni" binaların daha güvenliği olduğu, olası bir afet durumunda kamu kurumlarının daha hazırlıklı olacağı kanısı hâkim olmuştu. Oysa 2011 Van Depremleri, 2020 Elazığ Depremi ve 2020 İzmir Depremi bu kanının aksine ülkemizin depremlere hazırlıksızlığı konusunda acı sonuçları olan uyarlar niteliğinde olsa da UDSEP'te ortaya konan hedeflerin hemen hiçbirinin gerçekleştirilmediği ve neredeyse bir arpa boyu kadar yol katedilmediği Şubat 2023 depremlerinde açıkça ortaya çıkmıştır. Bu depremlerde 36 bin civarında bina yıkılırken, 311 bin bina kullanılamaz hale gelmiş, resmî açıklamalara göre 50 binin üzerinde yurttaşımız hayatını kaybetmiştir.

Gölcük ve Düzce depremlerinden yaklaşık 24 yıl sonra, 6 Şubat depremleriyle tüm kamuoyu tarafından bu hazırlıksızlık her yönüyle sorgulanmış, basın yayın kuruluşlarında konunun tüm yönleri tartışılmış, merkezi ve yerel yönetimler afetlere hazırlık konusunda harekete geçileceği yönünde açıklamalar ve toplantılar düzenlemiştir. Gelgelelim bugün, depremlerin üzerinden henüz çok geçmemişken ve deprem bölgesinde ciddi sorunlar hala çözüme kavuşturulamamışken, tarihimizin bu en büyük afetlerinden biri çoktan gündemden çıkmış, depreme yönelik hazırlık konusunda görülen eksiklikler unutulmuş görünmektedir.

Başta Hatay olmak üzere, depremin vurduğu 11 ilde yaşam hala normale dönememiştir; barınma, beslenme, sağlık, hijyen, içme suyu, eğitim gibi en temel insani ihtiyaçlara yönelik problemler varlığını sürdürmektedir.

Üzerinden 25 yıl geçen Düzce Depreminde olduğu gibi, 6 Şubat Depremlerinden sonra gözler önüne serilen eksikler, yanlışlar ve bunlara yönelik üretilen çözüm önerileri görmezden gelinmemelidir.

Düzce Depreminin 25. yılında yaşamını yitiren yurttaşlarımızı saygıyla anıyor, kamu kaynaklarının olası afetlere karşı yapı güvenliği için seferber edilmesi gerektiğinin bir kez daha altını çiziyoruz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Hayatın Her Alanında Ayrımcılığa Karşı Durmaya Devam Edeceğiz

25 Kasım 2024

Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri, ülkemizin en acil çözüm bekleyen toplumsal sorunlarından biri olarak karşımızda durmaktadır. 2024 yılının ilk 10 ayında 343 kadın öldürülmüş ve 207 kadın şüpheli şekilde hayatını kaybetmiştir. Son günlerde gündeme gelen olaylar arasında, İstanbul'da 19 yaşındaki İkbal Uzuner ve Ayşenur Halil'in vahşice öldürülmeleri ve Van'da 21 yaşındaki üniversite öğrencisi Rojin Kabaiş'in şüpheli ölümü yer almaktadır. Diyarbakır'da 8 yaşındaki Narin Güran'ın vahşi bir şekilde öldürülmesi, bu şiddetin yalnızca kadınları değil, kız çocuklarını da hedef aldığını göstermektedir.

Kadına yönelik şiddet, sadece fiziksel değil, aynı zamanda ekonomik, psikolojik ve sosyal boyutlarıyla bir insanlık suçu olmaya devam ediyor. Kadınlar, sadece eşit haklar talep etmekle kalmıyor, aynı zamanda temel bir insan hakkı olan yaşam haklarını koruma ve hayatta kalma mücadelesi veriyorlar. Biz kadın inşaat mühendisleri de işyerlerimizde ve toplumun her alanında bu hak mücadelesini sürdürüyor, karşılaştığımız zorluklara rağmen var olmaya devam ediyoruz.

Kadın meslektaşlarımız yalnızca fiziksel zorluklarla değil, işyerlerinde karşılaştıkları ayrımcılık, mobbing ve eşitsizlikle de mücadele etmek zorunda kalmaktadır. Aynı işi yapan erkek meslektaşlarımızla eşit ücret alamamak, karar alma mekanizmalarından dışlanmak ve mobbing gibi şiddet unsurları ile de sıkça karşılaşmaktayız.

Kadınların ekonomik olarak güçlenmesinin, toplumsal eşitlik mücadelesinin en önemli adımlarından biri olduğuna inanıyoruz. Bu nedenle kadınların iş gücüne katılımını artırmak için eşitlikçi istihdam politikalarının hayata geçirilmesi zorunludur. Kadınların mesleki hayatına yönelik engellerin kaldırılması, özellikle teknik alanlarda daha fazla istihdam olanakları yaratılması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesinde kritik bir role sahiptir.

Kadına yönelik şiddetin ve kadın cinayetlerinin giderek arttığı, kadınların yaşam haklarını koruma mücadelesi verdiği bu karanlık tablo siyasi tercihlerden bağımsız değildir. İstanbul Sözleşmesi'nin feshi gibi kararlar, kadınların güvenliğini ve haklarını doğrudan tehdit etmekte, şiddeti körükleyen bir zemini güçlendirmektedir.

Bu karar, şiddeti önlemek yerine körükleyen bir siyasi anlayışın ürünüdür ve kadın cinayetlerini önlemek için gerekli adımları atmayanların da bu suçlarda payı olduğunu açıkça göstermektedir. Kadın cinayetlerinin faillerinin "iyi hal indirimi" gibi gerekçelerle cezalandırılmaması, adalet mekanizmalarına olan güveni de zedelemektedir.

Biz kadın inşaat mühendisleri, toplumda şiddetin normalleştirilmesine, işyerlerinde ve hayatın her alanında ayrımcılığa karşı durmaya devam edeceğiz. Kadınların, yaşam haklarını korumak ve eşit bir toplumsal düzeni inşa etmek için verdikleri mücadelede yalnız olmadığını hatırlatıyoruz. Yaşam hakkı kutsaldır ve korunması, siyasi hesaplarla pazarlık konusu edilemez.

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü'nde, dayanışma çağrımızı bir kez daha yineliyoruz. Kadınların yaşam haklarının güvence altına alındığı, ayrımcılık ve şiddetten uzak, eşitlikçi bir toplum yaratmak için mücadelemizi sürdüreceğiz. Daha güçlü bir toplum, kadınların eşit ve onurlu bir şekilde çalışma yaşamında yer almasıyla mümkün olacaktır.

İstanbul Sözleşmesi Yaşatır! Yaşasın Kadın Dayanışması!

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Kadın İnşaat Mühendisleri Komisyonu

Yapı Güvenliği Ticari İlişkilere Kurban Edilemez!

29 Kasım 2024

Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi 18.11.2024 tarihinde Meclis'e sunulmuş olup ilgili Kanun Teklifi, mesleğimiz ve meslek alanımız ile ilgili birçok değişiklik içermektedir. Bakanlık tarafından hazırlanan ve yapıların güvenliğini etkileyen bu değişikliklerle ilgi Odamızın da içinde bulunduğu hiçbir meslek odasından görüş alınmamıştır. Yapı güvenliğinden birinci derece sorumlu olan Odamızın ve diğer meslek disiplinlerin bağlı olduğu meslek odalarının görüş ve uyarıları dikkate alınmadan hazırlanan bu değişiklik taslağı, yapı güvenliğini sağlamaktan uzak olup mevcut mevzuatın daha da gerisine düşmektedir.

Mevcut durumda 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun kapsamına giren bütün yapılara yapı denetim kuruluşları elektronik dağıtım sistemi ile atanmaktadır. Yeni değişiklik ile 500 m2 altında alana sahip yapılar elektronik dağıtım sistemine dahil edilmeyip yapı müteahhidi istediği yapı denetim firması ile sözleşme yapabilecektir. 500 m2 üzeri işler de ise 2 adet yapı denetim firmasına atama yapılarak müteahhit firmaya herhangi biriyle sözleşme imzalamaya yetkisi verilmektedir. Yapı müteahhidinin kendini denetleyecek yapı denetim firmasını seçmesi güvenli yapı üretimi açısından büyük risk oluşturmaktadır. Yapı üretim sürecinin en önemli unsuru olan yapı denetim firmaları, uhdesinde bulunan yapıları kamu adına denetleme yetkisine sahiptir. Müteahhit firmaları ile yapı denetimi adına herhangi bir pazarlığa girmemeleri, kamu adına bağımsız hareket etmeleri, güvenli bir yapı denetimi için zorunludur. Yapı denetim sisteminde daha önce denenmiş olan müteahhitlerin kendini denetleyecek firmayı seçmesi büyük sorunlara ve denetim zafiyetine sebep olmuş, yeterli denetim sağlanmadığı belirtilerek dönemin Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanı Mehmet Özhaseki tarafından "Müteahhitler ile yapı denetim firmaları arasında ahabap çavuş ilişkisi oluşmuş, tadı kaçmış, binaları kimse denetlemiyor" gibi ifadelerle müteahhidin kendini denetleyecek yapı denetim firmasını seçtiği sistem eleştirilerek elektronik merkezi atama sistemi başlatılmıştır. Bu değişiklik ile geriye doğru düzenleme yapılarak yapıların denetimi ticari ilişkilere kurban edilmektedir.

Yine bu değişiklik taslağındaki önemli maddelerden biri de yapı denetim hizmet bedelidir. 595 sayılı KHK ile oluşturulan ilk yapı denetim sisteminde ilgili bakanlık, %4-8 oranında belirlediği hizmet bedelini müteahhitlerin baskıları ile 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun kapsamında önce %3'e sonra da %1,5'e düşürmüştür. Yeni değişiklik ile yapı inşaat alanı 1.000 (dahil) metrekareye kadar olan yapılarda hizmet bedeline esas yapı yaklaşık maliyetinin %1,75'i, yapı denetim hizmet sözleşmesi bedeline esas yapı inşaat alanı 1.001 metrekareden 50.000 (dahil) metrekareye kadar olan yapılarda hizmet bedeline esas yapı yaklaşık maliyetinin %1,5'i, diğer yapılarda hizmet bedeline esas yapı yaklaşık maliyetinin %1,25'i kadar olması istenmektedir. Değişiklik taslağında belirlenen bu yapı denetim hizmet bedeli ile sağlıklı ve güvenli yapıların üretilmesi mümkün değildir. Yapı denetim kuruluşları düşük ücretlerine karşılık en büyük maliyet unsuru olarak gördükleri mühendis ve mimarların ücret ve giderlerini kısımaya çalışmakta, nitelikli işgücünden kaçınmaktadırlar. Yapı Denetim firmalarında mesleğinin gereğini yapan on binlerce meslektaşımız üstlendikleri sorumluluğa göre son derece düşük ücretlerle çalıştırılmaktadır. Bakanlık tarafından belirlenen bu hizmet bedelinin yetersizliği denetim hizmetlerinde kalite sorununa ve teknik personelin ücretlerinde hak kayıplarına neden olmaktadır. Sağlıklı, güvenli ve kaliteli yapıların üretilebilmesi için hizmet bedeli oranının %3,50 seviyesinden başlatılması gerekmektedir.

Yapı denetim kuruluşlarına ödenecek hizmet bedeli, Endüstri Bölgeleri, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Organize Sanayi Bölgeleri, Serbest Bölgeler ve Sanayi Siteleri onaylı sınırı içerisinde yer alan tüm yapılar için indirim oranı teşvik adı altında artırılarak %50 sınırına çıkarılmıştır. Bakanlık denetim bedelinden sanayicilere teşvik sağlamaktadır. Teşvik gerekiyorsa bunu denetim bedelinden değil vergi, SGK primi vb. kalemlerden sağlanmalıdır. Son derece düşük ücretlerle denetim faaliyetlerini sürdüren Yapı denetim firmaları bu teşvik indirimleriyle nitelikli bir denetim hizmeti verememektedir.

Topraklarının %92'si deprem tehlikesinde bulunan Ülkemizde son zamanlarda meydana gelen depremler büyük yıkımlara ve can kayıplarına yol açmıştır. Cumhuriyet tarihimizin en ağır felaketinin yaşandığı 6 Şubat Depremlerinin etkisi henüz geçmemişken yapılması istenen bu değişikliklerle denetim hizmetinin "kamusal" niteliği yok sayılmakta, yapı denetim sistemi ticarileştirilerek piyasanın rekabetçi koşullarına terk edilmektedir. Bu şartlarda sağlıklı bir inşaa süreci mümkün olmadığı için mevcut riskli yapı stokumuza yeni riskli yapılar eklenerek, olası depremlerde toplumun can ve mal güvenliği tehlikeye atılarak büyük bedeller ödetilmektedir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Devletin Tüm Organlarını ve Tüm Kurumlarını Yaşam Hakkını Korumak İçin Göreve Davet Ediyoruz

12 Aralık 2024

Ülke genelinde yaklaşık 13 milyon konutu ilgilendiren imar barışı/affı uygulaması 18 Mayıs 2018 tarih ve 30425 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7143 sayılı "Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun" ile 3194 sayılı İmar Kanunu'na eklenen Geçici 16. Maddeyle yürürlüğe girmişti. Yapılan ilk düzenlemede, son başvuru tarihi olarak 31 Ekim 2018 tarihi belirlenmiş olmasına karşın gerek başvuru sayısının gerekse elde edilen gelirin azlığı nedeniyle başvuru süresi 31 Aralık 2018 tarihine kadar uzatılmıştı.

İmar affı ile mülkiyet ve imar sorunu olan, ruhsatsız ya da imar mevzuatına aykırı olarak eklen-tiler yapılmış, ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınmasında yalnızca başvuru sahibinin beyanı esas alınmış, binaların risk durumuna ilişkin herhangi bir denetim süreci işletilmeksizin, kaçak yapılar veya yapı eklentileri kâğıt üstünde yasal statü kazanmıştı.

Geçici maddede yer alan "Yapının depreme dayanıklılığı hususu malikin sorumluluğundadır." hükmü ile herhangi bir şekilde mühendislik hizmeti almamış birçok yapının kâğıt üstünde yasallaşması sağlanmış, olası bir afette yaşanabilecek can ve mal kayıplarında idarenin sorumluluğunun ortadan kaldırıldığı düşünülmüştü.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak imar affının gündeme geldiği ilk günden itibaren devletin yaşam hakkını koruma sorumluluğunu hatırlatmış, bu sorumluluğun kanun ya da başka türde bir mevzuat düzenlemesiyle ortadan kaldırılamayacağını, olası bir afette imar affından faydalanmış yapıların yıkılarak can ve mal kayıplarına neden olması halinde sorumluluğun ilgili idarede olacağı hususu TMMOB bileşenleriyle birlikte sözlü ve yazılı tüm imkanlar kullanılarak dile getirilmiştir.

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremlerinde, denetimsizlik ve hukuka aykırılıkları tüm halkımız derinden acı ve yıkım olarak yaşamıştır. Resmi verilere göre 50 binden fazla insanımızı yitirdiğimiz, deprem anında yaklaşık 40 bin binanın yıkıldığı, 200 binden fazla binanın ise ağır hasar aldığı 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki 6 Şubat 2023 Depremlerinin ardından başlayan yargı süreçleri ise devam etmektedir. Depremden etkilenen illerde kaç yapının imar affından faydalandığı bilgisi kamu ile paylaşılmamakla birlikte (Elâzığ hariç kalan) 10 ilde imar affından faydalanan yapı sayısının 294.165 olduğu birçok farklı açık kaynakta paylaşılmıştır. İmar affından faydalanan yapılardan kaçının depremde yıkıldığı da kamu ile paylaşılmamaktadır ancak kamuoyunun gündeminde olan çok sayıda deprem yargılamasında kaçak kat nedeniyle imar affından faydalanıldığı bilinmektedir.

3 Aralık 2024 tarihli Anayasa Mahkemesi kararıyla, kamuoyunda İmar Barışı olarak bilinen 3194 sayılı yasanın Geçici 16. Maddesinde yer alan, "Yapının depreme dayanıklılığı hususu

malikin sorumluluğundadır.” hükmü yaşam hakkıyla ilişkilendirilmiş, Anayasanın 17. ve 40. maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

Anayasa Mahkemesince iptal edilen geçici madde kapsamında ilgili idarelerin denetim sorumluluğunu ortadan kaldıran bir hüküm yer almamaktadır. Denetim sorumluluğunu ortadan kaldıracak bir düzenlemenin de Anayasa’ya aykırılığı açık olmakla birlikte, bu şekilde bir düzenleme olmamasına karşın uygulama, ilgili idarelerin denetim yapmaması ile sonuçlanmıştır. İmar affından faydalandırma aşamasında başvuruya konu yapılar herhangi bir denetime tabi tutulmadan yapı kayıt belgeleri düzenlenmiştir.

Anayasa Mahkemesi Kararında da yapı kayıt belgesinin yapı sahibinin beyanı üzerine idare tarafından herhangi bir denetim yapılmadan düzenlendiği, yapı kayıt belgesiyle kayıt altına alınan yapıların mevcut imar mevzuatına uygun olup olmadığına ilişkin bir tespit yapılmadığı, diğer bir ifadeyle imar mevzuatına aykırı yapılara da yapı kayıt belgesinin verilmesinin mümkün olduğu, idare yapı kayıt belgesi verdiği anda yapının depreme dayanıklı olup olmadığı yönünden denetim yapamamış olsa bile yaşam hakkının korunması ödevinin devlete yüklediği yükümlülüğün bir gereği olduğu anlaşılan denetim sorumluluğunun bütünüyle ortadan kalktığına söylenemeyeceği ifade edilmiştir.

Kararda devamla, yapı kayıt belgesi verilen yapıların insan yaşamı yönünden tehlike arz edip etmediğinin ve depreme dayanıklı olup olmadığına denetlenmesi yükümlülüğünün idarece ifa edilmemesinden doğan sorumluluklardan idarenin kurtarılması, idarenin anayasal yükümlülüklerinin kanunla ortadan kaldırılması anlamına gelmektedir denilmiştir.

Anayasa Mahkemesi tarafından verilen bu kararlar, devletin yurttaşların yaşam hakkını koruma ve denetim sorumluluğu hatırlatılmaktadır. Ancak yaşam hakkı ve denetim sorumluluğu tartışmaları sonlanmamış, Anayasa Mahkemesinin iptal kararıyla yaşanan hukuksuzluk ortadan kalkmamıştır.

İlk değinilmesi ve sorgulanması gereken husus Anayasa Mahkemesinin 18 Mayıs 2018 tarihinde yürürlüğe giren, devletin yurttaşların yaşam hakkını koruma ve denetim sorumluluğunu ortadan kaldırma sonucuna neden olduğu için Anayasa’ya aykırı açık bir düzenlemeyi 3 Aralık 2024 tarihinde (yaklaşık 6,5 yıl sonra) iptal etmiş olmasıdır. Yaşam hakkının korunması yasama, yürütme ve yargı organlarının tümünün anayasal sorumluluğudur. Devletin herhangi bir organı veya kurumu bu sorumluluğun aksine hareket edemez. Ülkemizin deprem riski herkes tarafından bilinmekte, yaşanan acı deneyimler herkes gibi Anayasa Mahkemesi üyelerinin de hafızalarında olmalıdır. Anayasa Mahkemesi, yaşam hakkının korunmasını öncelik olarak görmeli, düzenlemenin hemen akabinde ve olabilecek en kısa zamanda düzenlemeyi iptal etmeliydi.

İmar affının gündeme geldiği ilk günden itibaren tarafımızdan ve özellikle idare hukukçularınca vurgulandığı üzere, imar affından faydalanmak üzere başvuruda bulunmuş bir yapı hakkında ilgili idarenin “kaçak yapılaşmadan habersiz olduğunun” söylenemeyeceği, imar affından faydalanma başvurusu ile birlikte yapının güncel mevzuata ve özellikle güncel Deprem Yönetmeliği’ne uygunluğunun denetlenerek aykırılıkların giderilmesi sorumluluğunun ilgili idarede olduğunda tereddüt yoktur.

Anayasa Mahkemesi kararlarının geriye yürümeyeceği, dolayısıyla düzenlemeden 6,5 yıl sonra iptal edilmiş Anayasa’ya aykırı madde nedeniyle ilgili idarenin ve görevlilerinin sorumluluğuna gidilemeyeceği savları da en az iptal edilen madde kadar hukuka aykırıdır.

Anayasa Mahkemesi kararlarının yürüyen davalarda uygulanacağı konusunda çok sayıda içtihat mevcuttur ve tereddüt bulunmamaktadır. Görüşümüz Anayasa Mahkemesi kararının yalnızca yürüyen davalar için değil, hukuka aykırı tüm imar affı işlemleri için geçerli olacaktır.

Hukuk devletinde hukuka aykırılığı açık düzenlemelerle, Kanun adıyla da yayınlanmış olsa kişilere hukuka aykırı, haksız fiil veya suç işleme görev veya yetkisinin verilemeyeceği açık olduğuna göre, imar affı süreçlerinde yer alan, çıkardıkları imar aflarıyla risk üzerine risk yaratan ve yetmiyormuş gibi imar affından faydalanacak binaları gerçek bir teknik incelemeden

kaçıran yöneticilerin ve kaçak yapıların yasallaştırılması sürecinde payı bulunan tüm sorumluların cezai sorumluluklarının da olduğunda tereddüt olmamalıdır.

Anayasanın 11. Maddesi uyarınca, Anayasa'da yer alan bütün hükümler, yasama, yürütme ve yargı organlarını bağlar. Yaşam hakkını koruma yükümlülüğü de yasama, yürütme ve yargı organlarının anayasal sorumluluğudur.

Devletin tüm organlarını ve tüm kurumlarını, yaşam hakkını koruma yükümlülüklerini hatırlatarak, bir sonraki depremde yine enkaz altında kalınmaması için göreve ve sorumluluklarını yerine getirmeye davet ediyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

70. Yılımızın Onuru ve Gururuyla, Tüm Meslektaşlarımızın İnşaat Mühendisleri Günü Kutlu Olsun!

19 Aralık 2024

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, 19 Aralık 1954 tarihinde meslektaşlarının haklarını savunmak, mesleği geliştirmek ve toplum yararına hizmet etmek amacıyla kurulmuş; 70 yıldır bu ilkeler doğrultusunda yürüyüşünü kararlılıkla sürdürmüştür. İlk günkü heyecan ve coşkuyla, mesleki sorumluluklarını yerine getirme azmiyle ilerleyen Odamız, geçmişte olduğu gibi bugün de mühendisliğin hak ettiği değeri kazanması için mücadele etmektedir.

İnşaat mühendisliği medeniyetleri var eden kadim bir meslek grubudur. Toplumların gelişmişlik seviyelerinin tarih boyunca izini sürmek için en önemli maddi eserler mühendislik yapıtları olmuştur. Elbette yakın tarihimizde de inşaat mühendislerinin taşıdığı büyük sorumlulukların karşılığını görmek mümkündür. Cumhuriyetimizin ilk yıllarından bu yana, ülkemizin kalkınma mücadelesinde inşaat mühendisleri, barajlardan yollara, köprülerden hastanelere kadar her yapının inşasında hayati rol oynamış; bir ülkenin baştan başa imarında görev alarak geleceği inşa edenlerden olmuştur. Ülkemizin her köşesinde gece gündüz demeden emek veren meslektaşlarımız mesleki etik ilkelere sıkı sıkıya bağlı kalarak eserlerini üretmeye devam etmektedir.

70 yılı geride bırakırken, Odamızın bu köklü tarihi boyunca meslektaşlarımızın özverili, emektar ve fedakârlıkla dolu yol arkadaşlığı görülmektedir. Bu uzun zaman dilimi boyunca kimi zaman ülke koşulları gereği kimi zaman meslek alanımız özelinde birçok sorun ortaya çıkmış, mesleki dayanışma ve meslektaş ruhuyla tüm zorlu süreçlerin bir şekilde üstesinde gelinmiştir.

Bugün, özellikle meslektaşlarımızın karşı karşıya kaldığı sorunlar, hepimizin ortak kaygısı ve sorumluluğudur. Genç inşaat mühendisleri arasındaki işsizlik oranlarının yüksekliği, kamuda istihdam alanlarının daralması ve mühendislik mesleğinin itibarsızlaştırılması, en önemli sorunlarımız olarak karşımızda durmaktadır. Sorunlarımızın çözümüne ilişkin rehberimiz mücadelecilerimizde mevcuttur.

Odamız, 70 yıllık bu köklü tarih boyunca sadece meslektaş dayanışmasının değil, toplumun geleceğini öncelik alan, çağdaş, kamucu değerleri savunan anlayışın simgesi olmuştur. Mühendislik, sadece yapı inşa etmek değil; aynı zamanda insanlığın refahı, güvenliği ve geleceği için sorumluluk almaktır. İnşaat mühendisleri olarak toplumun can ve mal güvenliğini öncelikli kılan projelerin, bilimsel ve teknik ilkelere taviz verilmeden hayata geçmesini savunmaya devam ediyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, geçmişte olduğu gibi bugün de kamusal yararı, demokrasiyi, adaleti, insan hak ve özgürlüklerini savunmaktan geri durmayacaktır. Birlikte hareket

ettiğimizde, dayanışmayı ve mücadeleyi yükselttiğimizde aşamayacağımız engel olmadığına tarihimiz tanıktır.

70 yıldır bu büyük yapının bir parçası olan tüm meslektaşlarımıza, Odamızın kurucularına, bugünü geleceğe taşıyan herkese sonsuz teşekkür ediyoruz.

19 Aralık İnşaat Mühendisleri Günümüz kutlu olsun!

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu

Kamu Emekçilerinin Haklı Taleplerinin Yanındayız!

13 Ocak 2025

Siyasi iktidarın sürdürdüğü hatalı ekonomi politikalarının sonucu olarak geride bıraktığımız yıl gerçekleşen yüksek enflasyon, halkın alım gücünü zayıflatmış, emeğiyle geçinen tüm kesimlerin daha fazla yoksullaşmasına neden olmuştur.

Bu gerçekliğe rağmen kamu emekçilerine Ocak ayı itibarıyla %11,54 gibi ciddiyetsiz bir oranda zam uygulanmış, ekonomi programının yükü kamuda çalışan meslektaşlarımız dahil tüm kamu çalışanlarının üzerine yıkılmıştır.

Kamu çalışanları tarafından sefalet ücretlerine karşı 13 Ocak günü gerçekleştirilen iş bırakma eylemini destekliyor, kamu çalışanlarının yanında olduğumuzun altını çiziyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu

Bolu Kartalkaya'da Çıkan Yangın, Yapılarımızın Yangın Gibi Afetlere Karşı Hazırlıksızlığını Gözler Önüne Sermiştir

21 Ocak 2025

Bolu Kartalkaya Kayak Merkezinde yer alan bir otelde 21 Ocak 2025 tarihinde sabaha karşı başlayan yangın sonucu, ilk belirlemelere göre 10 kişi hayatını kaybetmiş, yaralı sayısı ise 32'ye yükselmiştir. Yangında hayatını kaybeden yurttaşlarımızın yakınlarına başsağlığı diliyor, yaralananlara acil şifalar diliyoruz.

Ülkemizde yapıların üretim aşamasından denetimine kadar deprem, yangın gibi afetlere karşı güvenliği konusunda ciddi zafiyetler söz konusudur. Otel, hastane, okul, yurt gibi yapıların, konut nitelikli yapılara göre farklı hususlara dikkat edilerek üretilmesi, bu yapılarda yangın olaylarına karşı öngörülen tedbirlerin alınması ve düzenli olarak denetlenmesi önem arz etmektedir. Elektrik tesisatının, yangın söndürme sisteminin, asansör sisteminin, genel olarak kapıların ve yangın merdivenine açılan, yanmaz malzemedeki yapılmaması gereken yangın kapılarının sık aralıklarla kontrol edilmesi gerekir.

Söz konusu yangınla ilgili teknik raporlar hazırlandıktan sonra can kayıplarına yol açan eksik ve hatalar daha net anlaşılacaktır. Bununla birlikte, toplu yaşama yönelik kullanılan yapılarda yangın algılama, uyarma, yangın söndürme gibi can güvenliğini ilgilendiren sistemlerin yapılması ve düzenli olarak denetlenmesi, bakımlarının yapılması gerekir. Bununla ilgili olarak ulusal ve uluslararası nitelikte teknik şartnameler ve yönetmelikler mevcuttur.

Yangın başladıktan sonra da yapının tahliyesi için kaçış yollarının açık tutulması, yön levhalarının belirgin olması, yangın merdivenine çıkış kapılarının yanmaz malzemeden yapılması ve kilitli olmaması gibi önlemlerin de alınmış olması gerekir. Yangın söndürme tüplerinin dolu ve sık aralıklarla kontrol edilmeleri son derece önemlidir.

Bir kez daha Bolu Kartalkaya'da yaşanan yangın olayından etkilenen tüm yurttaşlarımıza geçmiş olsun diyor, hayatını kaybedenlerin yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu

Elazığ-Sivrice Depreminde Yitirdiklerimizi Saygıyla Anıyoruz

24 Ocak 2025

Elazığ İli Sivrice İlçesinde 24 Ocak 2020 tarihinde meydana gelen 6,8 büyüklüğündeki depremde 41 yurttaşımız hayatını kaybederken, 1.631 yurttaşımız ise yaralanmış, hasar tespit çalışmalarının sonucunda bölgede 263 yıkık, 7.698 ağır hasarlı, 558 acil yıktırılacak 1.540 orta hasarlı bina olduğu belirlenmiştir.

Elazığ Depremi iki yönüyle depremlere hazırlık konusunda ülkemizin vahametini ortaya koymuştur. Birincisi, depremlere karşı dönüm noktası olarak görülen 1999 Marmara Depremlerinin üzerinden geçen 21 yıla rağmen yapı stokumuz depreme dirençli hale getirilememiştir. İkinci olarak ise ülkemizin deprenselliğini hatırlatması ve orta büyüklükte sayılabilecek bir deprem olmasına karşın neden olduğu yıkım ve can kayıplarının büyüklüğüne rağmen, 3 yıl sonra yaşanan 6 Şubat Depremlerine kadar, afet hazırlıklarının hala yeteri kadar ciddiye alınmadığını göstermesi açısından ibret vericidir.

Bir doğa olayı olan depremin, başta siyasi irade olmak üzere merkezi ve yerel yönetimlerin sorumsuzlukları nedeniyle afete dönüşmesinin açık bir göstergesi olan Elazığ-Sivrice Depremin 5. yılında, yaşamını yitiren yurttaşlarımızı saygıyla anıyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu

6 Şubat Depremlerinin 2. Yılı: Türkiye Sıradaki Afeti Çaresizce Beklemektedir! Sorumlular Bir An Önce Harekete Geçmelidir!

6 Şubat 2025

Bugün, ülkemizi derinden sarsan ve tüm yurttaşlarımızın hafızalarında unutulmayacak acılar bırakan 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremlerin ikinci yıl dönümünü geride bırakıyoruz. Aynı gün ardı ardına Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçeleri merkezli meydana gelen depremlerde resmi verilere göre yaklaşık 40 bin bina yıkılmış, 200 binden fazlası ağır hasar almış, 11 ilde 14 milyonu aşkın nüfusu doğrudan etkileyen bu yıkımın sonucunda 50 binin üzerinde yurttaşımız hayatını kaybetmiştir. Bu büyük felakette hayatını kaybeden yurttaşlarımızı saygıyla anıyor, ailelerine ve yakınlarına bir kez daha başsağlığı diliyoruz.

6 Şubat Depremleri, etkilediği coğrafi alanın genişliği, nüfusun fazlalığı ve yıkımın boyutu itibarıyla, yıllarca etkisini sürdürecektir bir toplumsal travma yaratmıştır. Bununla birlikte bilimin ve mühendislik uygulamalarının gelişimine, ülkemizin bu alandaki beşeri kaynaklarına dayanarak, Türkiye gibi aktif fay hatlarıyla örülü bir coğrafyada deprem endişesiyle yaşama çaresizliğine mahkum olmadığımız rahatlıkla söylenebilir. Fakat ne yazık ki, bilime ve mühendisliğe

kulak tıkandığı, meslek odalarının yok sayıldığı, geçmişteki acı tecrübelere rağmen bunca yıldır önlem almayan sorumlulardan hesap sorulmadığı sürece yeni felaketlerin de kapımızda olduğu bilinmelidir.

Deprem istatistiklerine göre ortalama her altı yılda bir büyüklüğü 7 veya üzeri, her yıl iki adet 6 veya üzeri bir deprem meydana gelmekte ve ne yazık ki bu depremler önemli can ve mal kayıplarına yol açmaktadır. Türkiye’de her yıl ortalama 25 bin civarında deprem olduğu, 6 Şubat Depremlerinin artçı yoğunluğu nedeniyle 2023 yılında 74232, 2024 yılında ise 31890 deprem meydana geldiği bilinmektedir. Bu veriler, ülkemizin depremselliğinin açık bir göstergesidir. Asıl şaşırtıcı olan, deprem olaylarına aşına olmamıza karşın depreme yönelik hazırlıklarımızın bu kadar geri kalmasıdır.

Kaynak: AFAD

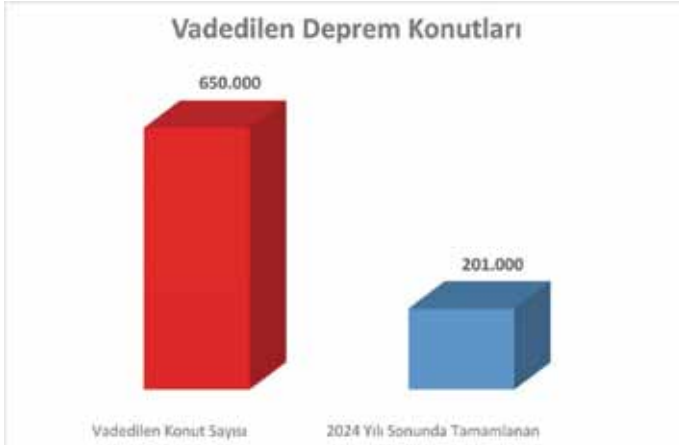
Yakın bir gelecekte de büyük depremler yaşayacağımız gerçeği bilimsel bir hakikattir. Tam olarak ne zaman ve nerede meydana geleceği bilinmese de bilimsel veriler ışığında deprem olaylarını öngörmek mümkündür. Nitekim AFAD tarafından yapılan senaryo çalışmasına göre Kuzey Anadolu Fayında, Marmara Denizi’nde meydana gelebilecek 7.5 büyüklüğündeki bir deprem sonucu 44 bin 802 binanın yıkılacağı, sadece İstanbul kent merkezinde 26 ile 30 bin arasında yurttaşımızın hayatını kaybedeceği varsayılmaktadır.

Ülkemizin depremselliği bilinen bir gerçektir. Bilinmez olansa her an deprem beklenen aktif fay hatlarıyla örülmüş bir ülkenin yapı stokunun durumudur. Öyle ki yapı stokumuzun belirsizliğini gözler önüne seren acı bir olay yakın zamanda Konya ilinde yaşanmıştır. Konya’da, 4 katlı bir bina, deprem gibi herhangi bir dış etken dahi olmaksızın kendiliğinden çökmüştür. Üstelik, bir yapının kendi kendine çökme olayının ülkemizde ilk kez yaşanmadığı da bilinmektedir.

2025 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programına göre 2024 yılı Eylül başı itibarıyla Türkiye’de toplam konut sayısı 42,2 milyondur. TBMM’de Kahramanmaraş Depremlerinden sonra kurulan araştırma komisyonunun Mayıs 2023 tarihli raporuna göre, 6-7 milyon konutun en kısa sürede dönüştürülmesi gerektiği ifade edilmektedir. 6306 sayılı Kanun’un yürürlüğe girdiği 2012 yılından 5 Nisan 2023 tarihine kadar, ülke genelinde 781.333 konuta riskli yapı tespiti yapılmış, 711.545 konutun ise yıkımı gerçekleştirilmiştir. Yani 11 yılda, riskli görülen 6-7 milyon yapının yalnızca yaklaşık yüzde 10’u kadar dönüşüme girmiştir. Ülke genelinde 7 milyon civarında konutun olası bir depremde yıkılması söz konusuysen, bu hızda ilerlerse, tüm riskli yapılarımızın dönüşümü, ancak yüz yıl sonra tamamlanmış olacaktır, tabii yapı stokumuza yeni riskli yapılar eklenmezse...

Gerçeklerle vaatler arasında derin bir fark görünmektedir. Bu fark 6 Şubat Depremlerinden sonra başlatılan deprem konutları çalışmalarında da açığa çıkmıştır. Depremlerin hemen ardından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından 319 bini bir yıl içinde olmak üzere toplam 650 bin konut inşa edileceği sözü verilmiştir. Bırakalım bir yılda 319 bin konut yapımını, depremin 2. yılı geride kalırken, yalnızca 201 bin konutun tamamlandığı Bakanlık tarafından

açıklanmıştır. Depremlerin üzerinden geçen 2 yılın ardından vaat edilen konutların yalnızca yüzde 31'i tamamlanmıştır. Tamamlanan konut alanlarında da elektrik, su ve kanalizasyon hizmetlerinde, kent için ulaşımda yaşanan yetersizlikler günlük yaşamı olumsuz etkilemektedir. Yine bu hızda ilerleyeceği varsayılırsa, vadedilen deprem konutlarının tamamlanması en az 4 yıl daha sürecektir.

Kaynak: ÇŞİDB

Benzer bir durum köy konutlarının inşasında da mevcuttur. Depremin ardından 143 bin 271 köy konutunun yapılacağı vadedilmiştir. Şu ana kadar Bakanlık tarafından yapılan açıklamalarda köy konutlarının yalnızca 22'sinin tamamlanma aşamasına geldiği anlaşılmaktadır. 31 bin köy konutunun 2024 sonu itibarıyla tamamlandığı belirtilirken, şu ana kadar ihalesi yapılan toplam köy konutu sayısının ise 60 bin civarında olduğu ifade edilmektedir.

Vadedilen Köy Konutu Sayısı

Hatay	34.129
Kahramanmaraş	30.310
Malatya	25.302
Adıyaman	23.640
Gaziantep	12.607
Osmaniye	6.856
Şanlıurfa	3.000
Kilis	2.628
Adana	2.438
Diyarbakır	2.361
Toplam	143.271

Kaynak: ÇŞİDB

Deprem bölgesinde birçok ilde ağır hasarlı yapıların yıkım işlemlerinin bile henüz tamamlanmamış olması, bölgenin daha uzun yıllar normal yaşama dönmemesinin zor olduğuna işaret etmektedir.

Konut üretimiyle ilgili sorunlar bir yana, deprem bölgesinde bugün hala altyapı, ulaşım, sağlık, eğitim gibi yaşamsal konularda çok ciddi sorunlar devam etmektedir. Bir kışa daha deprem bölgesinde geçici barınma alanlarında giren depremzedeler, elektrik ve su kesintilerinin yarattığı olumsuzlukların yanı sıra temiz suya erişim sorunları, hijyen koşullarının sağlanamaması nedeniyle de salgın hastalık başta olmak üzere önemli sağlık sorunlarıyla karşı karşıyadır. Çadırlarda ve konteyner kentlerde sel ve yangın gibi olaylar meydana gelmekte, deprem felâ-

ketinden canlarını zor kurtaran depremzedeler başka felaketlerle karşı karşıya kalmaktadır.

Enkaz atıklarının yönetimindeki kurlsızlık da asbest yayılımı başta olmak üzere çok ciddi çevresel sorunlara yol açmaktadır.

Öte yandan 6 Şubat Depremlerinin ardından başlatılan yargı süreçlerinde ise yıkımın gerçek sorumlularının ortaya çıkarılmasından uzaklaşmakta, tüm sorumluluk, günah keçisi ilan edilen teknik elemanların üzerine yığılmaktadır.

Basına yansıyan verilere göre, şu ana kadar açılan davalarda en az 5 bin kişinin ölümüne sebep olan binaların sorumluları yargılanmaktadır. Bu davalarda ise sadece 60 civarında kamu görevlisi hakkında "bilinçli taksirle birden fazla insanın ölümüne ve yaralanmasına neden olma, resmî belgede sahtecilik, taksirle ölüme ve yaralanmaya neden olma, görevi kötüye kullanma" suçlarından soruşturma izni verilmiştir.

Kuşkusuz yıkımda sorumluluğu bulunan herkes yargı önüne çıkarılmalı, gerçek sorumlular tespit edilip cezalandırılmalıdır. Unutulmamalıdır ki halkın can ve mal güvenliğiyle doğrudan ilgili olan deprem riskine karşı tedbir almak, bu hususta gerekli denetimleri yapmak siyasi iktidarın, merkezi ve yerel yönetimlerin sorumluluğudur. Son 20 yılda 6 imar affı yasası çıkararak mevzuata aykırı eklentiler veya değişiklikleri gerekli tedbirler almadan kâğıt üstünde yasal hale getiren, yasalara aykırı olarak üretilen ve mühendislik hizmeti almayan yapıları "imar aflarıyla" başlatarak kaçak yapıların/yapılaşmanın yasallaşmasını sağlayan, ülkemizdeki yapı üretim sürecine halkın can ve mal güvenliğini yadsıyarak sadece kâr odaklı bakan siyasi iradenin sorumluluğu görmezden gelinmektedir.

Yıkılan binaların hangi sebepten yıkıldığı net olarak ortaya konulmadan, yıkım sebepleri ve sorumluluk zinciri tespit edilmeden, tasarım, yapım ve denetimden sorumlu meslektaşlarımız halen cezaevlerinde tutuklu bulunmaktadır. Tutuklamalar bir tedbir olmaktan çıkmış ve öne alınmış ceza gibi uygulanmaya başlanmıştır. Ceza yargılamasının en temel ilkelerinden olan masumiyet karinesi meslektaşlarımız açısından, suçsuz olmadığı hükmen sabit oluncaya kadar suçlu sayılacaktır, şeklinde tersine çevrilmiştir.

Yargılamalarda hâkime yardımcı olması beklenen bilirkişi raporları, bilimsel ve teknik pek çok hata içermekte, hukuka aykırı olarak kusur belirlemesi yapılmakta, söz konusu bilirkişi raporlarının olayın özelliği gereği doğrudan yargılamaya yön vermesi nedeniyle adil bir yargılamadan uzaklaşmaktadır.

Sonuç itibarıyla;

6 Şubat Depremlerinin ardından oluşan kamuoyu baskısıyla gündeme gelen yapı üretimi ve denetimi süreçlerinin sağlıklı ve güvenli bir şekilde yürütülmesi ve yıkımda sorumluluğu bulunanların adil bir şekilde yargılanması talepleri, aradan geçen iki yılın sonunda sulandırılmış, giderek toplumun gündeminden çıkarılmıştır. Denilebilir ki 17 Ağustos Depreminde sonra depreme hazırlık konusunda büyük vaatlerin kısa süre sonunda unutulduğu ve bu nedenle aradan geçen çeyrek asırda hiçbir ciddi ilerleme sağlanmadığı için aynı acıları tekrar yaşadığımız gibi, 6 Şubat Depremlerinin akıbeti de benzer yönde ilerlemektedir. Böylelikle yarın yine bir depremde daha, aynı acıları yaşamak kaçınılmaz hale gelmiştir.

Depremin ikinci yılında, kaybettiklerimizin acısı yüreklerimizde tazeliğini korurken, gelecekte deprem zararlarının etkisini en aza indirmek için daha kapsamlı ve etkin adımlar atılmasının gerekliliğini bir kez daha vurguluyoruz. Riskli yapı stokumuzun dönüştürülmesinden yapı denetim sisteminin baştan sona yeniden düzenlenmesine, yapı üretim sürecini belirleyen mevzuatta ve uygulamalardaki eksiklerin ve hataların düzeltilmesinden proje, imalat ve denetim aşamalarında mühendislik hizmetlerinin tam ve etkin olarak verilmesinin sağlanmasına kadar atılması gereken adımlar, yapılması gereken düzenlemeler Odamızca ilgili kamu idarelerine ve kamuoyuna defalarca açıklanmıştır. Bu açıklamalarda ve raporlarda ifade edilen çözüm önerilerinin bir an önce hayata geçirilmesi ve meslek odalarının bu sürece dahil edilmesi gerektiğinin altını çiziyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Haklarımız ve Özgürlüklerimiz için Susmuyoruz, İtaat Etmiyoruz

8 Mart 2025

Kadınların eşitlik, adalet ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığına karşı verdikleri mücadele tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yaşamın her alanında devam ediyor.

Kadınların evde, sokakta, iş yerinde maruz kaldığı şiddet olayları birçok biçimde yaşanabilmektedir. Kadına yönelik şiddet, yalnızca fiziksel saldırıları değil, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet de kapsamaktadır. Birleşmiş Milletler tarafından kadına yönelik şiddet, "Kadınlara fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar veya acı veren ya da verebilecek olan, kamusal veya özel yaşamda meydana gelen her türlü cinsiyete dayalı şiddet eylemi, tehdit, baskı veya özgürlükten keyfi olarak yoksun bırakma." olarak tanımlanmıştır. Özellikle Türkiye'de kadına yönelik tüm şiddet biçimlerinde her geçen gün artış söz konusudur.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformunun aylık raporlarına göre 2025'in daha ilk iki ayında 49 kadın cinayeti işlenmiştir. 2024 yılında ise toplam 394 kadın, çoğunlukla evli oldukları erkek, baba, oğul veya bir akraba tarafından öldürülmüştür. Boşanmak istemek, barışmayı reddetmek, evlenmeyi reddetmek, ilişkiyi reddetmek gibi gerekçeler kadınların öldürülmesi için en sık görülen sebepler olmuştur.

Üzülerek ifade etmek isteriz ki İstanbul Sözleşmesinin tartışmaya açılması, etkin uygulanması ve nihayetinde sözleşmeden çekilmeyle birlikte kadın cinayetleri ve şüpheli ölümlerinde artış yaşandığı görülmüştür. Hiç şüphesiz kadın ve çocuk düşmanı söylemler bu artışa katkı sunmuştur.

Fiziksel ve cinsel şiddetin ardından kadınların yaşamını tehdit eden en önemli şiddet biçimlerinden biri de ekonomik şiddettir. Bilindiği üzere ülkemizde uzun süredir derin bir ekonomik kriz yaşanmaktadır. Halkın alım gücünü düşüren, iş yerlerinin kapanmasına neden olan ekonomik sorunların ilk kurbanı da kadınlar olmaktadır. Ekonomik krizden kadınların payına işsizlik ya da düşük ücretlerle kölelik koşullarında çalışmak düşmektedir.

Kadınların yüzyıllardır özgürlük ve eşitlik için verdiği mücadelede, gelinen aşamada ülkemizde kadınlar her şeyden önce hayatta kalabilmek, öldürülmemek, kendi yaşamları hakkında karar verebilmek ve ekonomik özgürlüklerine sahip olabilmek için savaş vermektedir.

Ataerkil zihniyetin en baskın olduğu sektörlerden birinde çalışan kadın inşaat mühendisleri olarak bizler, kadınların yaşadığı tüm sorunları yakından biliyoruz. İş yerlerimizde, şantiye sahalarında, çalıştığımız kamu kurumlarında şiddet, taciz, mobbing, düşük ücretlerle çalıştırılmak gibi olaylarla karşılaşılıyor, işten çıkarmalarda ilk gözden çıkarılanlar oluyoruz.

Bulduğumuz hiçbir alanda şiddete ve ayrımcılığa boyun eğmeyeceğimizi, ülkemizde ve dünyada tüm kadınlarla dayanışma içinde olduğumuzu bir kez daha vurguluyoruz. 8 Mart'ın tarihsel gücü eşitlik ve özgürlük mücadelemizde yolumuzu aydınlatırken bir kez daha sesleniyoruz: Yaşasın 8 Mart, Yaşasın Kadın Dayanışması!

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Kadın İnşaat Mühendisleri Komisyonu

Şantiyede Şiddete Son!

8 Mart 2025

Son dönemlerde şantiye sahalarında, yapı denetimi görevlerini tam ve eksiksiz olarak yerine getirmeye çalışan meslektaşlarımıza yönelik şiddet olayları çığ gibi büyümektedir. Mesleki faaliyetlerinin doğru, güvenilir ve sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için var gücüyle mücadele eden meslektaşlarımızın maruz kaldığı bu şiddet olayları can güvenliklerini tehdit eden, sürdürülemez boyutlara ulaşmıştır.

Ülkemizin bir deprem coğrafyasında yer aldığı gerçeğinden hareketle depreme dayanıklı yapıların üretiminin ve bu yapıların proje ve imalat süreçlerinde teknik ve bilimsel ilkelere uygunluklarının denetlenmesinin ne kadar hayati bir mesele olduğu bilinmektedir. Özellikle 6 Şubat depremlerinin ardından yapı denetimi sistemimizin gerçekten güvenli ve sağlıklı yapılaşma için elverişli olup olmadığı çokça tartışılmıştır. 50 binden fazla insanımızı kaybettiğimiz depremin ardından, yapı denetimi faaliyetinin milyonlarca yurttaşın hayatını doğrudan etkilediği tüm kamuoyunca gün gibi aşikar hale gelmiştir.

Ancak yapı denetimi sistemimizin daha da iyileştirilmesi bir yana, mevcut sistemin uygulanmasının bile önünde engeller bulunmaktadır. Bu engellerin en ciddi de şantiye sahalarında mesleğinin gereklerini yerine getiren inşaat mühendislerinin karşısına dikilen yapı müteahhitlerinin kimi zaman silahlı elemanlarıdır.

Daha önce Odamız tarafından Uşak, Aydın, Adana, Denizli ve Tekirdağ'da yaşanan şiddet olaylarına karşı açıklamalar yapılmış, hukuki süreçlerde de meslektaşlarımızla dayanışma içinde olunmuştur. Ancak saldırıların ardı arkası kesilmemektedir. Son olarak Samsun'da yapı denetim faaliyetini gerçekleştirmekte olan meslektaşımız ve yardımcı kontrol elemanı, inşaatta görevli demirci kalfası tarafından sözlü ve fiziksel saldırıya maruz kalmıştır.

Altını çizerek ifade etmek gerekir ki deprem gerçeğiyle karşı karşıya bulunan ülkemizde yapı üretimi ve denetimi süreçleri toplumun can ve mal güvenliğini yakından ilgilendirmektedir. Tam da bu nedenle inşaat mühendislerinin şantiye sahalarında verdiği hizmet kamusal niteliktedir. Dolayısıyla meslektaşlarımıza yönelik şiddet, kamu güvenliğini ve sağlığını tehdit etmektedir.

Bu yüzden, şantiyelerde denetim ve yönetim görevini yürüten meslektaşlarımızın kamu görevlisi niteliğinde sayılması ve can güvenliklerinin sağlanmasının da bizzat kamu gücünün sorumluluğunda olması gerektiğini söylüyoruz.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı başta olmak üzere şantiyelerdeki şiddete karşı ilgili kurum ve kuruluşların gerekli tedbirleri alması ve meslektaşlarımıza yönelik şiddetin son bulması gerektiğini bir kez daha vurguluyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası

İnşaat Mühendisleri Odası Adana Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Antalya Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Aydın Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Balıkesir Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Bursa Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Çanakkale Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Denizli Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Erzurum Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Eskişehir Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Gaziantep Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Hatay Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Mersin Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Kocaeli Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Konya Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Manisa Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Muğla Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Sakarya Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Samsun Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Tekirdağ Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Trabzon Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Uşak Şubesi

İnşaat Mühendisleri Odası Van Şubesi

Küresel Su Döngüsündeki Değişikliklerin Ülkemizdeki Etkilerine Hazırlıklı Olmalıyız!

22 Mart 2025

Su, yaşamın sürdürülmesi için temel bir gereksinimdir. Dünyamız iklim değişikliği nedeniyle ısındıkça, buzulların normalden daha hızlı erimesi sonucu küresel su döngüsündeki değişimler tüm ekosistemi etkilemektedir. Taşkınların, kuraklığın şiddetlerindeki değişimler endişe verici boyutlara gelmiştir. Tarım, sanayi, enerji üretimi, içme ve kullanma suyu gibi birçok alanda suya olan ihtiyaç giderek artmaktadır. Ancak, su kaynaklarının sürdürülebilirliği giderek tehdit altına girmektedir. Tarım sektöründen sanayiye ve enerji üretimine kadar birçok alanda su kullanılmaktadır. İklim değişikliği, çevresel kirlilik, aşırı kullanım ve suyun ticarileştirilmesi gibi faktörler, su kaynaklarının azalmasına ve kirlenmesine yol açmaktadır.

Sürdürülebilir su kaynaklarının korunması, suyun gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde aktarılmasını ve ekosistemlerin dengesinin korunmasını sağlar. Bununla birlikte, su kaynaklarının sürdürülebilirliği, sadece çevresel faktörlerle değil, aynı zamanda sosyal ve ekonomik faktörlerle de ilişkilidir. Toplumsal eşitsizlikler, suyun adil ve eşit bir şekilde dağıtılmasını engelleyebilir ve sürdürülebilir su yönetimini zorlaştırabilir.

Suyun kamu denetiminde korunması için düzenleyici kurallar oluşturulmalı ve bu kuralların etkin bir şekilde uygulanması sağlanmalıdır.

Suya erişimi insanların temel gıda hakkıyla doğrudan ilişkilidir. Tarımsal üretim, suyun varlığına bağımlıdır ve su olmadan verimli bir tarım yapılamaz. Ancak, küresel iklim krizi, güvenilir su kaynaklarına erişimi ciddi şekilde tehdit etmektedir. Türkiye ve Ortadoğu gibi kuraklık riski yüksek bölgelerde bu tehdit daha da belirgin hale gelmektedir. Ülkemiz su sıkıntısı çeken ülkeler arasında yer almakta, beş ila on yıl arasında nüfus artışıyla doğru orantılı olarak "su kıtlığı" yaşayan ülkeler arasına gireceği öngörülmektedir.

Ayrıca, tarım ve iklim kriziyle mücadelede doğal müttefiklerimiz olan ormanlar ve bataklıklar gibi ekosistemlere de önem verilmelidir. Bu ekosistemler suyun temizlenmesine, yer altı suyunun yeniden doldurulmasına ve sel riskinin azaltılmasına katkı sağlarlar. Bu nedenle, bu ekosistemlerin korunması ve restore edilmesi, su kaynaklarının sürdürülebilirliği açısından hayati öneme sahiptir.

Bütün canlıların yaşamı ve doğanın varlığının korunması için ana unsurlardan biri olan suyun, Ülkemizde son yıllarda kamusal varlığının hiçe sayılıp, ticari bir metaya dönüştürülmesi hem coğrafyamızın hem de toplumumuzun geleceğini tehdit etmektedir. Geleceğin temel sorunlarının başında gelen su kullanımı ve varlığının piyasa ilişkilerine pervasızca teslim edilmesi son derece kaygı vericidir.

Aynı zamanda Ülkemizdeki maden arama ve işletme faaliyetleri su kaynaklarımızın kirlenmesine ve/veya yok olmasına neden olmaktadır. Maden faaliyetleri ile beraber; madenlerde kullanılan kimyasallar ve çeşitli işlemler sonucu oluşan atıklar, su kaynaklarını kirletebilir. Özellikle cıva, kurşun, arsenik gibi ağır metaller ve siyanür gibi zararlı kimyasalların suya karışması, su kirliliğine ve ekosistemlerde zararlı etkilere yol açabilir. Madencilik faaliyetleri, yer altı ve yer üstü su kaynaklarının kullanımını gerektirir. Bu durum yer altı su seviyelerinde düşüşe ve yer üstü su kaynaklarının azalmasına neden olabilir. Özellikle, madenlerin çevresindeki ormanlar, sulak alanlar ve su havzaları gibi ekosistemler, maden faaliyetlerinin doğrudan etkilerini hissedebilir. Bu etkiler, maden faaliyetlerinin sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi ve çevresel etkilerin en aza indirilmesi için dikkate alınmalıdır. Katı çevresel yönetmelikleri, etkili atık yönetimi sistemleri ve su kaynaklarının korunması için uygun restorasyon yöntemleri, madencilik sektöründe çevresel etkilerin azaltılmasına yardımcı olabilir.

Su kaynaklarını kontrolsüzce kullanan ve kirleten sanayi tesislerinin, su kaynaklarımıza verdiği zarar, bazı havzalarımızda geri dönüşü imkansız veya çok maliyetli boyutlara ulaşmıştır. Kaçak kullanım, aşırı kullanım, arıtılmadan deşarj gibi birçok yanlış ve denetimsiz uygulama, gelecekte vatandaşlarımızın temiz, sağlıklı içme-kullanma suyuna ulaşımını engelleyecektir.

Kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinin yetersizliği ve çevre mevzuatlarının uygulanmasındaki eksiklikler, temiz su kaynaklarımızın hızla kirlenmesine yol açmaktadır. Gün geçtikçe vatandaşlarımız; “musluk” suyu yerine ticareti küresel firmaların yönetiminde olan “şişelenmiş” suya yönlendirilmektedir. Güvenilir, içilebilir, ucuz “musluk” suyunu vatandaşlarımıza sağlamak kamununun temel görevlerindedir. Suyun herkes için eşit şekilde erişilebilir olması ve aynı zamanda gelecek nesiller için korunması gerekmektedir.

Bilinmelidir ki; su, doğal bir varlıktır ve yaşamın sürdürülebilirliği için temel bir gerekliliktir. İnsanlar, hayvanlar ve bitkiler için vazgeçilmezdir ve doğanın dengesini sağlamak için korunmalıdır. Küresel su döngüsündeki değişikliklerin, su kaynaklarımız üzerindeki etkilerine hazırlıklı olmalıyız. Su doğal ve kamusal bir varlıktır. Su politikamız geleceğe yönelik acilen revize edilmeli, su piyasa ilişkilerine teslim edilmemelidir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Hukukun Üstünlüğü Olmadan Yurttaşlık Haklarımız da Mesleki Haklarımız da Güvende Değildir!

23 Mart 2025

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun tutuklanması kararı, tarihimize kara bir leke olarak geçmiştir. İnşaat mühendisleri olarak, mesleki sorunlarımızın ülkedeki demokrasi sorunundan bağımsız düşünülmemeyeceğinin bilincindeyiz. Biliyoruz ki hukukun siyasallaştırıldığı, adaletin tarafsızlığının sorgulandığı ve temel hak ve özgürlüklerin tehdit altında olduğu bir ülkede, ne bir meslek mensubu olarak mesleki haklarımız ne de bir yurttaş olarak en temel haklarımız güvencede olabilir.

İnşaat mühendisleri olarak, mesleğimizi icra ederken her zaman bilimsel ilkeleri, etik değerleri ve kamu yararını ön planda tutuyoruz. Ancak, mesleki faaliyetlerimizi özgür ve bağımsız bir şekilde yürütmemizin asgari koşulu demokrasidir. Demokrasi, sadece siyasi bir sistem değil, aynı zamanda toplumsal yaşamın her alanını şekillendiren bir olgudur. Mesleğimizi doğru bir şekilde icra edebilmek, topluma hizmet sunabilmek ve meslek ilkelerimize bağlı kalabilmek için özgür, adil ve demokratik bir ortama ihtiyacımız vardır. Bugün inşaat mühendisleri işsizlikle, düşük ücretlerle, mesleki itibarı ayaklar altına alan uygulamalarla karşı karşıyaysa bu sorunları ortadan kaldırmanın yolu hukuk düzenidir. Hukuk düzeninin olmadığı yerde güce tapınma, koşulsuz biat ve kayırmacılık vardır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak temel hak ve özgürlüklerin güvence altında olmadığı bir ortamda, inşaat mühendislerinin mesleki haklarının da ciddi bir tehlike altında olduğunu, meselenin sadece seçme ve seçilme hakkının ihlali değil, mesleğimiz için, ülkemiz ve toplumumuz için demokrasi ve hukuk sorunu olduğunu vurguluyoruz. Hukukun üstünlüğünün ve temel hakların güvence altına alındığı demokratik bir Türkiye için mücadelemizi sürdüreceğimizi, tüm demokrasi güçleriyle dayanışma içinde olduğumuzu kamuoyuna saygıyla duyuruyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

“Enflasyonla Mücadelede” Enerji Fiyatlarındaki Artış Hız Kesmiyor

7 Nisan 2025

Ekonomi yönetiminin her fırsatta, enflasyonla kararlı bir şekilde mücadele edildiğini ifade etmesine karşın, son olarak elektrik ve doğalgaza yapılan zamlar bu iddiaların toplumun geniş kesimlerinin günlük yaşamındaki gerçeklerle örtüşmediğini ve kamu gücünün bu mücadelede hiçbir sorumluluk üstlenmemiş olduğunu bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından yapılan açıklamaya göre, elektrik fiyatları mesken aboneleri için %25, kamu ve özel hizmetler sektörü için %15, sanayi abone grubu için %10, tarımsal faaliyetler abone grubu için %12,4 oranında zamlanmıştır.

BOTAŞ tarafından yapılan açıklamaya göre ise doğalgaz fiyatlarına sanayi tüketicileri için ortalama %20, elektrik üretim santralleri için ortalama %24,2 oranında zam yapılmıştır.

Bu artışlar, özellikle düşük ve sabit gelirli yurttaşlarımızı, emeğiyle geçinen çalışanları, mühendis ve mimar gibi meslek mensuplarını, yani toplumun büyük çoğunluğunu doğrudan etkilemektedir. Temel ihtiyaç olan enerjiye erişim, her geçen gün daha da pahalı hale gelirken, halkın alım gücü hızla erimekte, yaşam koşulları ağırlaşmaktadır.

Öte yandan TÜİK tarafından açıklanan enflasyon verilerinin, yurttaşlarımızın başta faturalar olmak üzere yaşamın her alanında deneyimlediği gerçeklerle bağdaşmadığı açıkça görülmektedir.

Toplumun ekonomik koşullarının iyileştirilmesi ve refahın adil bir şekilde paylaşılması, ancak ve ancak planlı, kamucu ve kalkınmacı ekonomi politikalarının hayata geçirilmesiyle mümkün olacaktır. Enerji gibi stratejik alanlarda kamu yararını önceleyen politikaların acilen uygulanması gerekmektedir.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Odamızdan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığına, Hasar Tespiti Çalışmaları Hakkında Yazı Gönderildi

24 Nisan 2025

Bakanlık ve alt birimleri tarafından çeşitli kurumlara, kurum bünyesinde çalışan inşaat mühendisi ve mimarların İstanbul Depremi sonrası hasar tespiti çalışmalarında görevlendirilmesi için bir yazı gönderilmiştir.

Konunun birincil muhatabı olan TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası talep edilen kurumlar arasında yer almamıştır. TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası tarafından İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına gönderilen yazıda, İMO'nun hasar tespiti eğitimleri hakkında bilgi verilerek ülke genelinde eğitimlerini tamamlamış 10 bine yakın meslektaşlarımızın çalışmalarda görev almak üzere hazır bulunduğu bildirilmiştir.

İMO tarafından gönderilen yazı:

İnşaat Mühendisleri Odamız bünyesinde kurulmuş Afet Hazırlık ve Müdahale Kurulumuz (AHMK) ile her ildeki Afet Hazırlık ve Müdahale Komisyonlarımız, **“İMO Afet Hazırlık ve Müdahale Yönergesi”** kapsamında 2004 yılından beri çalışmalarını yürütmektedir.

Hâlihazırda; Balıkesir Şubemizde 131, Bursa Şubemizde 470, Çanakkale Şubemizde 49, İstanbul Şubemizde 1502, Kocaeli Şubemizde 188 ve Tekirdağ Şubemizde 117 olmak üzere

depremden etkilenen bölgede hasar tespit eğitimi almış üye sayımız toplam 2457'dir. Ülke genelinde ise bu eğitimleri tamamlayan toplam üye sayımız 9493'tür.

Marmara Denizi Silivri açıklarında, 23 Nisan 2025 tarihinde meydana gelen 6.2 büyüklüğündeki depremin oluşturduğu hasarların tespiti aşamasında, gerekli eğitimleri almış uzman inşaat mühendisleri arasından oluşturacağımız ekibimizle 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinde olduğu gibi, hasar tespiti çalışmalarında yer alarak teknik destek vermeye hazır olduğumuzu bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımızla,

Depreme Hazırlık Geciktikçe Riskler Artıyor

25 Nisan 2025

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası adına İMO Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna tarafından, 23 Nisan 2025 tarihli İstanbul Depremi hakkında, 25 Nisan 2025 tarihinde, İMO İstanbul Şubesinde bir basın toplantısı gerçekleştirildi. Basın toplantısında İMO Yönetim Kurulu Üyesi Evren Korkmazer, İMO İstanbul Şube Yönetim Kurulu Başkanı Sinem Kolgu ve 2. Başkanı Özer Or da yer aldı. Nusret Suna tarafından yapılan basın açıklaması:

Marmara Denizi Silivri açıklarında, 23 Nisan 2025 tarihinde meydana gelen 6.2 büyüklüğündeki deprem, başta İstanbul olmak üzere çevre illerde hissedilmiştir. Depremden etkilenen tüm yurttaşlarımıza geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyoruz. Bu deprem sonucunda can ve mal güvenliği açısından ciddi bir olumsuzluk yaşanmaması sevindirici olmakla birlikte toplumda binalarımızın güvenliği konusundaki haklı endişeleri bir kez daha gündeme getirmiştir.

Basında ve kamuoyunda çoğunlukla depremin nerede, ne zaman ve ne büyüklükte meydana gelebileceği tartışılmaktadır. Ancak depreme karşı hazırlık tartışmaları yanlış bir zeminde yürütülmektedir. Ülkemizin depremselliği bilinen bir gerçektir. Topraklarımızın ve nüfusunuzun büyük çoğunluğu deprem tehlikesi bulunan bölgelerde yer almaktadır ve sıklıkla ülkemizin çeşitli noktalarında büyük depremler meydana gelmektedir. Kaçınılmaz olan bu depremlere karşı kentlerimizi hazır hale getirmek mümkündür.

1950'lerden bu yana genişleyerek sürdürülen plansız sanayileşme ve plansız kentleşmeyi kalkınma modelinin aracı kılan, insanları, kenti ve doğal çevreyi sermaye birikimi için ucuz işgücü ve ucuz kaynak olarak gören, bu plansızlığın sosyal, kültürel boyutunu ve toplumsal maliyetini göz ardı ederek daha fazla para ve kazanç peşinde olan yönetim anlayışının kaçınılmaz sonuçlarından birisi de doğa olaylarının toplum için afete ve felakete dönüşmesidir.

Hatırlanacağı üzere ülkemizin depreme bakış açısının değişmesinde 17 Ağustos 1999 Büyük Marmara Depremi bir milat olarak kabul edilmiştir. Marmara Depreminin ardından hemen her kurum, güvenli ve sağlıklı bir yaşam, yapılaşma ve çevre için nelerin yapılması, ne tür önlemlerin alınması gerektiği konularında fikirler oluşturmuş öneriler sunmuş, hazırlanan bu metinler, AFAD'ın 2011 yılında yapmış olduğu geniş tabanlı bir çalışma ile Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planına (UDSEP) dönüştürülmüş ve büyük çoğunluğu 2017 tarihinde bitirilmek üzere 2023 yılında tamamlanması hedeflenmiştir.

Buna göre, başta okul ve hastaneler olmak üzere, Türkiye'deki bina envanterinin çıkarılması ve mevcut yapıların hasar görülebilirlikleri ve riskleri esas alınarak gruplandırılması hedeflenmiştir. 2017 yılına kadar bitirilmesi hedeflenen bina envanteri çalışmalarına resmi kurumların binaları dışında başlanamamış olması bir yana, envanter çalışmasının nasıl yapılacağına dair ortak bir yöntem dahi belirlenememiştir.

TBMM Kahramanmaraş Depremleri Araştırma Komisyonunun 2023 tarihli raporuna göre 6-7 milyon konutun acilen dönüştürülmesi gerekmektedir. Kamuoyunda Kentsel Dönüşüm Yasası olarak bilinen 6306 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 2012'den bu yana yalnızca yaklaşık 711

bin konutun dönüşümü gerçekleştirilmiştir. Bu, riskli yapılarda dönüşüm oranının yalnızca %10 seviyesinde kaldığını göstermektedir. Olası depremlerde hâlâ 7 milyona yakın konutun yıkılma riski bulunduğu resmi kaynaklarla teyit edilmektedir.

İstanbul özelinde ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yaklaşık 600 bin konutun çok riskli olduğu ifade edilmekte, toplamda ise 1,5 milyon konutun dönüşmesi gerektiği belirtilmektedir.

Denilebilir ki depremlere hazırlık çalışmalarının başında gelen yapı stokunun iyileştirilmesi konusunda Marmara Depreminden bu yana geçen 25 yılda, kayda değer bir ilerleme sağlanamamıştır.

Rant odaklı imar düzeni ile yapılaşmada kuralsızlığın, denetimsizliğin ve cezasızlığın hakim olması kaçak yapılaşmanın önünü açmakta bunun sonucunda da imar afları gündeme gelmektedir. Unutulmamalıdır ki halkın can ve mal güvenliğiyle doğrudan ilgili olan deprem riskine karşı tedbir almak, bu hususta gerekli denetimleri yapmak siyasi iktidarın, merkezi ve yerel yönetimlerin sorumluluğudur. Son 25 yılda 6 imar affı yasası çıkararak mevzuata aykırı eklenti veya değişiklikleri gerekli tedbirler alınmadan kâğıt üstünde yasal hale getiren, yasalara aykırı olarak üretilen ve mühendislik hizmeti almamış yapıları "imar aflarıyla" bağışlayarak kaçak yapıların ve yapılaşmanın yasallaşmasını sağlayan, ülkemizdeki yapı üretim sürecine halkın can ve mal güvenliğini yadsıyarak sadece kâr odaklı bakan siyasi iradenin sorumluluğu görmezden gelinmektedir.

Bilimi, planlamayı ve denetimi dışlayan, rantı egemen kılan bu yaklaşım, çaresizliğin ve yetersizliğin değil, siyasal bir tercihin eseridir. Yaşanan her büyük doğa olayı, gerekli önlemlerin vaktinde alınmaması nedeniyle birer afete dönüşerek büyük can ve mal kayıplarına neden olmaktadır.

Marmara Depreminin acı sonuçlarından ders çıkarmak yerine siyasi iktidar tarafından deprem olayları "ilahî takdir" denilerek kadere bağlanmıştır. Aklın, bilimin ve mühendisliğin gerekleri görmezden gelinerek yurttaşlarımız adeta kaderine terk edilmiştir. Bir doğa olayı olan depreme karşı dayanıklı kentler kurarak halkın can ve mal güvenliğini sağlamak kesinlikle mümkündür. Ancak Marmara Depremlerinin ardından geçen 25 yılda, ülke kaynakları yapı güvenliğinin sağlanmasına değil rant çevrelerinin çıkarları doğrultusunda harcanmış, 1 Mayıs 2003 Bingöl Depremi, 23 Ekim-9 Kasım 2011 Van Depremleri, 24 Ocak 2020 Elazığ Sivrice Depremi, 30 Ekim 2020 İzmir Depremi ve son olarak 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleriyle bu anlayışın bedelini on binlerce yurttaşımız hayatlarıyla ödemiştir.

Görüldüğü gibi, biz her 17 Ağustos'ta ülkemizin yapı stoku, yapı üretim ve denetim süreci başta olmak üzere depreme hazırlık konusundaki uyarılarımızı ne kadar vurgulasak da alınmayan önlemler, görmezden gelinen deprem gerçeği sonucu can ve mal kayıpları yaşanmaya devam etmiştir. Orta ölçekli sayılabilecek depremlerde bile can kayıplarının ve bina hasarlarının bu kadar büyük olması adeta 6 Şubat Depremleri öncesi bir uyarı niteliği taşımıştır. Ancak ne yazık ki bu uyarıların da dikkate alınmaması, afet yönetiminin siyasi şova dönüştürülmesi, deprem gerçeği bahane edilerek kentsel dönüşüm denen uygulamaların kentlerin değerli arsalarında rantsal dönüşüme alet edilmesinin en acı sonucu 6 Şubat 2023 Depremlerinde görülmüştür.

Marmara Depremlerinden bu yana gelinen aşamada, sağlıklı kentleşme ve güvenli yapılaşmanın sağlanması, kentsel dönüşüm ve güçlendirme çalışmalarının tamamlanması ile yapı üretim sisteminin sorunlarının giderilmesine yönelik beklentilerin çok uzağında kalınmış, mevcut sorunlara yenileri de eklenmiştir.

Bu sorunlardan ikisi "Deprem Toplanma Alanları" ve "Birinci Derece Acil Ulaşım Yolları"dır. Marmara Depreminden sonra başta İstanbul olmak üzere deprem tehlikesi bulunan kentlerde insanların depremin hemen sonrasında toplanacağı alanlar tespit edilmiş ve bu alanlar yapılaşmaya kapatılmıştı. Örneğin İstanbul'da Geçici İskân Alanı olarak da adlandırılan 470 Deprem Toplanma Alanı belirlenmişti. Ayrıca 562 cadde depremden hemen sonra kullanılmak üzere "Birinci Derece Acil Ulaşım Yolu" olarak tespit edilmişti.

Aradan geçen 25 yılda Deprem Toplanma Alanlarının pek çoğunun imara açıldığı, acil ulaşım yolu olarak belirlenen pek çok güzergâhta ise parklanmaya izin verildiği pek çok kez kamuoyuna yansdı. Nitekim son İstanbul Depreminde, toplanma alanlarına ulaşmaya çalışan yurttaşların karşılaştıkları inşaat manzaraları açıkça görülmüştür.

Deprem toplanma alanları, üzerinde geçici barınma alanlarının kurulabileceği, elektrik, su, ısınma, duş, tuvalet gibi temel ihtiyaçların karşılanabileceği altyapıya sahip büyük ve geniş alanlar olarak tarif edilmektedir. Deprem tehlikesi altında olduğu bir kez daha hatırlanan 16 milyonu aşkın nüfusuyla İstanbul'da, 1999 yılında belirlenen alanların bile yetersiz kalacağı açıkken, bu alanlarda AVM'lerin, lüks konut ve ofis binalarının yükselmesi, ne yazık ki, kamusal alanların rant kaynağı olarak değerlendirildiğini, rantın insan hayatından daha fazla önemseildiğini göstermektedir.

Dünya çapında en sorunlu trafiğe sahip kentlerden biri olan İstanbul'da deprem sonrası müdahale olanaklarının önündeki en ciddi engel ulaşım olarak öngörülmektedir. Birinci Derece Acil Ulaşım Yolu, deprem sonrası ilk müdahale, acil tıbbi hizmetlerin ulaşımı ve yardım malzemelerinin belirlenen alanlara ulaştırılması gibi konularda hayati öneme sahiptir. Ancak ne yazık ki bu yollardan bazıları kapatılmış, bazı yollar da otopark haline getirilmiştir. Son yaşanan depremde bile, trafik sorununun adeta bütün kentte trafiği felç etmeye yaklaştığı göz önünde bulundurulduğunda beklenen büyük İstanbul Depremi sonrası neler yaşanabileceğini tahmin etmek güç değildir.

Marmara Depreminin üzerinden geçen 25 yılda alınmayan tedbirlerin bedelini 6 Şubat Depremlerinde 50 binden fazla yurttaşımızı kaybederek acı bir şekilde ödedik. Depremin etkilediği 11 kentte bugün hâlâ yaşam normale dönemedi. 17 Ağustos'un ardından geçen bunca zamandan sonra 6 Şubat Depremlerinin hemen ardından, yine depreme karşı hazırlıklı olunması konusunda benzer konular tartışıldı, kentlerimizin afetlere karşı hazırlıksızlığı tüm çevrelerce açık bir şekilde görüldü. Ancak 6 Şubat Depremlerinin üzerinden geçen iki yılda deprem yine unutuldu. İstanbul başta olmak üzere kentlerimizin depreme hazırlık çalışmaları hâlâ olması gereken kapsam ve hızın oldukça gerisindedir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak bir kez daha sorumlulara sesleniyoruz: Ülkemizin ve İstanbul'un gündemi bilime, tekniğe, akla aykırı olan Kanal İstanbul ve Yeni Şehir gibi rant projeleri değil kapıda bekleyen afetlerdir. Geçmişte yaşadığımız gibi büyük acıların ve kayıpların tekrar yaşanmaması için derhal bilim ve tekniğin sesine kulak verilerek yapı güvenliğini önceleyen, mühendislik hizmetlerini ve denetimi kamusal bir anlayışla ele alan politikaların ivedilikle hayata geçirilmesi gereklidir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Bilimle, Emegimizle, Dayanışmayla: 1 Mayıs Kutlu Olsun!

30 Nisan 2025

Tüm dünyada, yaşamı emeğiyle var edenlerin sömürüye, eşitsizliğe, adaletsizliğe, savaşa ve işgale karşı uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü olan 1 Mayıs kutlu olsun!

Bu yıl da inşaat mühendisleri olarak Türkiye'nin dört bir yanında, bulunduğumuz her yerde, haklarımız ve özgürlüklerimiz için meydanlarda olacağız. Çünkü biliyoruz;

1 Mayıs, emeğiyle geçinenlerin her geçen gün daha da yoksullaştırılmasına, geleceksizleştirilmesine, zengini daha zengin, yoksulu daha yoksul yapan ekonomi politikalarına karşı toplumcu bir anlayışla adil bir geleceğin mücadelesidir.

1 Mayıs, Anayasa'nın bile fiilen geçerliliğinin kalmadığı, seçme ve seçilme hakkının yok edildiği, evrensel hukuk ilkelerinin ayaklar altına alındığı bir süreçte, adalet için, hak ve özgürlüklerimiz için direnmektir.

1 Mayıs, işçi cinayetlerine, kadın cinayetlerine, kadına yönelik şiddete, çocuk istismarına, etnik kökeni veya inancından dolayı ayrımcılığa karşı eşitlikte, kardeşlikte ve barışta ısrardır.

1 Mayıs, on yıllardır hiçbir önlem almayan, çarpık kentleşmeye, kaçak yapılaşmaya, rant için şehirlerin talan edilmesine bile isteye yol vererek afetlerde on binlerce insanımızın göz göre göre ölmesine yol açanlara karşı, bilimin ve mühendisliğin ilkelerini gözeterek güvenli ve sağlıklı kentleşmenin mümkün olduğunu, yurttaşlarımızın deprem korkusu olmadan huzur içinde yaşayabileceği bir geleceğin mümkün olduğunu savunmaktadır.

Ülkemizin gerçekliği budur. Biz inşaat mühendisleri de bu gerçekliğin içinde ve doğrudan etkisi altında yaşamlarımızı sürdürüyoruz. Bugün birçok meslektaşımız işsizlik, düşük ücretler ve uzun mesailerle özel sektörde mesleğini yerine getirmeye çalışıyor. Meslektaşlarımızın üçte biri işsizken ihtiyaç duyulmasına rağmen kamuda mühendis istihdamı sağlanmıyor. Kamuda çalışan mühendislerin ise yaşam standartları her geçen gün geriliyor. Meslek odaları yok sayılıyor, afetlere karşı güvenli kentleşme için gerekenlerin yapılması şöyle dursun çalışmaların önüne engeller konuluyor.

Tüm yurttaşlarımız ve meslektaşlarımız daha iyi bir yaşamı hak ediyor. Bu yaşamın kurucu gücü de 1 Mayıs alanlarında toplananların dayanışmasında bulunuyor. Biz de TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak meslektaşlarımızla birlikte mesleğimize ve ülkemize dair taleplerimizle meydanlarda olacağız.

Yaşasın 1 Mayıs!

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu

Deprem Yargılamaları Hakkında Mektup Gönderildi

14 Mayıs 2025

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası tarafından, Meclis Başkanına, Başkan Vekillerine, Meclis Adalet Komisyonu Başkanına, Adalet Bakanlığına, Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Dairesi Başkanlığına ve Siyasi Partilere, İMO Şubeleri tarafından da Milletvekillerine, 14 Mayıs 2025 tarihinde deprem yargılamaları hakkında mektup gönderildi.

Ülkemizin deprenselliğine dikkat çekilen mektupta, 6 Şubat Depremleri sonrası başlatılan yargı süreçlerine ilişkin yaşanan sorunlar vurgulandı. Mektupta, 6 Şubat Depremlerinin neden olduğu yıkımın sorumluluğunun meslektaşlarımızın üzerine yıkılmasına Odamızın itirazı dile getirilirken adil bir yargılama ile gerçek sorumluların tespit edilmesi talep edildi.

Metnin TBMM Başkanına hitaben yazılan örneği:

Sayın Numan KURTULMUŞ

TBMM Başkanı

ANKARA

Sayın Başkan;

Ülkemiz dünyanın en önemli deprem kuşaklarından biri üzerinde bulunmakta olup yüzölçümü-mümüzün %66'sı en tehlikeli alanda, %96'sı ise değişik büyüklükte depremleri üretebilecek nitelikte alanlarda yer almaktadır. Bu gerçeklik karşısında topraklarımızın ve nüfusumuzun büyük bir bölümü deprem tehlikesi altındadır.

Keza ülkemiz son 26 yılda yıkıcılığı çok yüksek olan 17 Ağustos 1999' Gölçük depremi olmak üzere, 12 Kasım 1999 Düzce Depremi, 1 Mayıs 2003 Bingöl Depremi, 23 Ekim-9 Kasım 2011 Van Depremleri, 24 Ocak 2020 Elazığ Sivrice Depremi, 30 Ekim 2020 İzmir Depremi'ni yaşamış ve son olarak en ağır yıkımı yaşadığımız 7,7 ve 7,6 büyüklüğünde 6 Şubat 2023 Maraş depremlerinde, resmi verilere göre 53 binden fazla insanımız hayatını kaybetmiş, deprem anında yaklaşık 40 bin bina yıkılmış, 200 binden fazla bina ise ağır hasar almıştır.

Bir daha böylesi büyük yıkım ve acılar yaşamamamız için gerekli olan hususların önde gelenlerinden biri 6 Şubat 2023 Depremlerinin yaratmış olduğu yıkımda sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması ve bu kişilerden hukuk nezdinde hesap sorulması, adil bir yargılama yapılarak gerçek sorumluların tespit edilmesidir.

Bu nedenle 6 Şubat depremleri sonrası başlayan yargı süreçleri yalnızca bireysel kusur yargılamaları olmanın ötesinde, adalet duygusunun ve toplumsal vicdanın yeniden inşası süreci olmalıdır. Ancak mevcut uygulamalarda yaşanan yapısal sorunlar, bu davaların hem teknik hem de hukuki açıdan sağlıklı şekilde yürütülmesine engel teşkil etmektedir.

Sayın Başkan,

Yaklaşık iki yıldır devam eden soruşturma ve yargılama süreçlerinde ne yazık ki, 6 Şubat Depremlerinin kendine özgü, olağandışı ve öngörülemez niteliklerine yönelik devam eden bilimsel çalışmalar; yapı, deprem ve yapının yapıldığı dönemde geçerli olan mevzuat ilişkisi, Odamız başta olmak üzere konuya dair farklı bilimsel ve hukuki uzman görüşleri dikkate alınmamaktadır.

Deprem yargılamalarının çözümü hukuk dışında özel veya teknik ilgiyi gerektirmesi ile hâkim ve savcılar teknik bilgi ihtiyacı gözetildiğinde yargı süreçleri bilirkişi raporlarına bağımlı hale gelmekte ve yargılama raporlarında Bilirkişi Raporları sonucu belirleyecek kadar etkili hale gelmektedir.

Ancak Bilirkişi Raporları hazırlanırken kullanılan yapısal analiz programların akreditasyonunun bulunmaması, raporlamada kullanılan programların geçmiş yönetmeliklerle uyumsuz güncel versiyonların hatalı sonuç vermesi, bu analiz çıktılarının değişmez gerçeklik gibi kabul edilerek bu programların çıktılarına göre kusur belirlenmesi (Ek-7, Ek-8); versiyon farklarının ve yapım yılına ilişkin yürürlükte bulunan mevzuatta hata yapılışı, raporların denetlenemez biçimde düzenlenmesi; deprem geçirmiş binalardan alınan beton numunelerinin örselenmiş olduğunun dikkate alınmadan yapım aşamasındaki basınç dayanımını belirlemek için kullanılması, yıkılan binaların hangi sebepten yıkıldığı net olarak ortaya konulmadan, yıkım sebepleri ve sorumluluk zinciri tespit edilmeden kusur belirlenmesi vb. gibi odamızca ve bilim çevrelerince tespit edilen pek çok hatalı değerlendirmeler ve yaklaşımlar içeren, yetersiz ve özensiz hazırlanmış bu raporların yargıyı yanlış yönlendirmesi nedeni ile, yıkımın tüm sorumluluğu meslektaşlarımızın üzerine yüklenmektedir. Sadece bu raporların dikkate alınması, dosyalara sunulan diğer uzman görüşlerinin değerlendirilmemesi ise savunma hakkını ihlal etmektedir. Silahların eşitliği ilkesi gereği bilirkişi raporları ve uzman görüşleri birbirine denktir ve aralarında çelişki olması halinde, çelişki giderilmeden karar verilmesinin hem bozma nedeni olduğu hem de açık bir hak ihlali olduğuna yönelik istikrar bulmuş yüksek yargı içtihatlarımız bulunmaktadır.

Yargılama süreçlerinde yaşanan bu sorunlar ise hem yıkımın gerçek nedenlerinin tespitini hem de adil ceza ve yaptırım mekanizmalarının işletilmesini zorlaştırmaktadır.

Sayın Başkan,

Bilindiği üzere Adalet; suç işleyen cezalandırılmasını, suçla ilgili olmayan kişilerin ise haksız isnatlardan, toplum nezdindeki itibarlarının zedelenmesinden korumasını gerektirir. Deprem nedeniyle devam eden yargı süreçlerinin adil olmasının yanı sıra, bir sonraki depremde yine enkaz altında kalmamak için yıkımlardaki kusurların ve sorumlulukların doğru belirlenmesi ilgili her birey ve kurumun sorumluluğudur. Yargılama süreçlerinde merkezi idare ve yerel yönetimlerin sorumluluğu belirlenerek, kentleşme ve imar politikalarındaki hatalı kararlarının kusur olarak ortaya konulup, esas sorumlular, yani karar alıcılar yargılanmadan ülkemiz enkaz altında kalmaya devam edecektir.

Yargılama süreçlerindeki yetki ve sorumluluk belirsizliği, teknik yeterliliği tartışmalı raporlar, idare yetkililerinin soruşturma veya kovuşturma kapsamına alınmaması, toplumda oluşan tepkiler nedeniyle savunma hakkı ve delil incelemesinin ikinci plana atılması vb. sorunlar nedeniyle 6 Şubat depremleri aynı zamanda hukukun da sınındığı bir felakete dönüşmektedir.

Adaletin sağlanması için, bu alanın teknik ve hukuki yönden bütüncül şekilde ele alınması, bilim insanlarının görüşlerinin de dikkate alınarak değerlendirilmesi zorunludur.

Tespit edilen bu sorunların çözülmesi, sadece inşaat mühendislerinin haklarının değil, aynı zamanda adaletin sağlıklı işleminin de teminatıdır. Bu taleplerin dikkate alınması, hukuk devletinin temelini güçlendirecek, toplumda adalet duygusunun yeniden inşasına katkı sağlayacaktır.

Tüm bu nedenlerle bir kez daha 6 Şubat depremlerinin neden olduğu yıkımın sorumluluğunun meslektaşlarımızın üzerine yıkılmasına itiraz ediyor ve adil bir yargılama ile gerçek sorumluların tespit edilmesini talep ediyoruz.

Saygılarımızla,

Kadının Çalışma Hakkı Annelikle Sınırlanamaz!

15 Mayıs 2025

Kadın emeğini yalnızca annelik kimliğiyle tanımlayan, üç çocuk doğuran kadınlara KPSS şartı aranmaksızın memuriyet hakkı tanıyan yasa taslağı; Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğünün “toplumsal cinsiyet”, “toplumsal cinsiyet kimliği”, “LGBT” ve “kapsamlı cinsellik eğitimi” gibi kavramlara karşı ortak tutum geliştirilmesini isteyen yazısı ve Sağlık Bakanının “Çocuğu olmayan evli çift aile değildir” beyanı, kadınların ve farklı kimliklere sahip bireylerin temel insan haklarını hedef alan bütünlüklü bir gerileme politikasının parçalarıdır.

Bizler, ağır saha koşulları, uzun şantiye saatleri, erkek egemen çalışma ortamı, ücret eşitsizliği, yükselmede görünmez cam tavanlar ve toplumsal cinsiyet temelli taciz-ayrımcılık gibi zorluklara rağmen inşaat mühendisliği mesleğini icra eden kadın mühendisleriz. Halihazırda eşitsiz olan bu çalışma koşullarımıza, yukarıda anılan düzenleme ve açıklamalarla iki kat baskı eklenmektedir:

Kamu istihdamını liyakat yerine doğurganlık şartına bağlamak, mesleki yeterlik için yıllarca eğitim almış, gece gündüz sahada çalışan biz kadın mühendislerin emeğini yok saymak anlamına gelir.

“Aile”yi biyolojik çocuk şartına indirgeyen söylemler, çocuğu olmayan ya da olamayan kadın meslektaşlarımızı toplum önünde değersizleştirerek iş yaşamında psikolojik baskıyı artırır.

Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kapsayıcı cinsellik eğitimi kavramlarına karşı resmî tutum benimsemesi, iş yerlerindeki ayrımcılıkla mücadele mekanizmalarını zayıflatır; mühendislik sahalarında güvenli ve eşit çalışma ortamı talebimizi görmezden gelir.

Kadın inşaat mühendislerinin gereksinimi, sınavsız ayrıcalıklar değil; liyakate dayalı atamalar, cinsiyete duyarlı çalışma yasaları, nitelikli kreş-bakım hizmetleri, eşit ücret ve güvenli iş ortamıdır. Devlet organlarını ve yasama makamını, kadınların mesleki varlığına annelik şartı koymaktan, toplumsal cinsiyet eşitliğini hedef alan söylem ve uygulamalardan derhâl vazgeçmeye; yerine insan haklarına, bilime ve Anayasa'nın eşitlik ilkesine dayalı politikalar oluşturmaya çağırıyoruz.

Emeğimizin, bilgimizin ve mesleki liyakatimizin, üreme tercihleriyle ya da cinsiyet kimliğiyle koşullandırılmasına izin vermeyeceğiz. Kadın inşaat mühendisleri olarak bu taslakların geri çekilmesi, ayrımcı söylemlerin son bulması ve eşit, güvenli çalışma koşullarının sağlanması için mücadeleyi sürdüreceğiz.

Yaşasın Kadın Dayanışması!

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Kadın İnşaat Mühendisleri Komisyonu

“Teknik Rapor” Adı Altında Belgeler Düzenlenmesi Hakkında Meslektaşlarımıza Yönelik Çağrı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası tarafından, yapıların taşıyıcı sistemlerine ilişkin yalnızca sınırlı gözlemsel incelemelere dayanılarak “teknik rapor” adı altında belgeler düzenlenmesi hakkında meslektaşlarımıza yönelik yaptığı çağrı.

21 Mayıs 2025

Sayın Meslektaşımız;

Son dönemlerde yapıların taşıyıcı sistemlerine ilişkin yalnızca sınırlı gözlemsel incelemelere (yerinde yapılan görsel tespitler, döşeme ve duvar yüzeylerinin incelenmesi, bazen sadece dıştan gözlem vb.) dayanılarak hiçbir bilimsel veri, hesaplama ve analiz içermeyen “teknik rapor” adı altında belgeler düzenlendiği gözlemlenmektedir.

Bu tür raporlarda, **“Yapının mevcut haliyle düşey ve deprem yükleri altında yeterli dayanımı sağladığı ve kullanılmasında teknik açıdan bir sakınca bulunmadığı... binanın mevcut halinin yükleri güvenli biçimde karşıladığı ... kullanılmasında sakınca olmadığı... sağlam ve dayanıklı...”** gibi ifadelerle yer verilerek, yapının güvenli olduğu yönünde kanaatler belirtilmektedir.

Ancak bu tür raporların;

- Taşıyıcı sistemin TBDY 2018 Bölüm 15’e uygun mühendislik hesaplamalarına dayalı analizini içermemesi,
- Deprem etkilerine göre yapının davranışını ve performans düzeyini değerlendirmemesi,
- Malzeme özelliklerinin (beton basınç dayanımı, donatı özellikleri ve miktarı vb.) bilimsel yöntemlerle belirlenmemesi,
- Zemin etkilerinin dikkate alınmaması,
- Taşıyıcı sistem bütünlüğünün ve detaylarının (taşıyıcı sistem elemanlarının yerleşim ve ebatları ve taşıyıcı sistem üzerine etki eden yüklerin miktarı ve dağılımı) güncel yönetmeliklere göre incelenmemesi,

Nedeniyle hiçbir yasal, bilimsel veya mühendislik açısından geçerliliği bulunmamakta olup aynı zamanda bu tür içeriksiz veya eksik raporlar, tehlikeli bir ihmali de ortaya koymaktadır. Bu raporlarda gerçek dayanıklılık analizi yapılmadığı için bina olası bir depremde çökme riski taşıyabilir, yapı sahipleri veya kullanıcılar, binanın güvenli olduğunu düşünerek güçlendirme veya tahliye gibi önlemleri erteleyebilir ve bu binaların çökmesi durumunda ise çok sayıda can ve mal kaybı ile karşı karşıya kalınabilir.

Bilinmelidir ki; Bir yapının deprem karşısında güvenli olup olmadığının tespitinin bilimsel ve teknik geçerliliğe sahip yegâne yöntemi, **1 Ocak 2019 tarihinde yürürlüğe giren Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği (TBDY 2018- Bölüm 15)** hükümlerine göre yapılacak Deprem Performans Analizidir. Bu analiz, deprem etkilerinin gerçekçi bir şekilde tanımlanmasını içeren kapsamlı bir mühendislik çalışmasıdır ve Yönetmeliğe bu hususta daha basit değerlendirme yöntemleri eklenmediği sürece, bir binanın değerlendirilmesinde bu yöntem kullanılması zorunludur.

TBDY 2018, sadece yeni yapılacak binalar için değil, mevcut binaların değerlendirilmesi için de temel ve bağlayıcı yasal dayanaktır. Bu durum, Yönetmeliğin çeşitli maddelerinde açıkça ifade edilmiştir:

- **Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği Madde 1 - (1) Amaç ve kapsam:** *“Bu Yönetmeliğin amacı; yeniden yapılacak, değiştirilecek, büyütülecek resmi ve özel tüm binaların ve bina türü yapıların tamamının veya bölümlerinin deprem etkisi altında tasarımı ve yapımı ile **mevcut binaların deprem etkisi altındaki performanslarının değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi için gerekli kuralları ve minimum koşulları belirlemektir.**”*

- **TBDY 2018 Madde 1.1.1 - Kapsam:** *“Bu Yönetmelik hükümleri, yeni yapılacak binaların deprem etkisi altında tasarımı ile **mevcut binaların değerlendirilmesi ve güçlendirme tasarımı için uygulanır.**”*
- **TBDY 2018 Madde 15.1.1 - Kapsam** (Bölüm 15: **Mevcut Binaların Değerlendirilmesi ve Güçlendirilmesi**): *“Mevcut ve güçlendirilecek tüm binaların ve bina türü yapıların deprem etkisi altındaki performanslarının değerlendirilmesinde uygulanacak hesap kuralları, güçlendirme kararlarında esas alınacak ilkeler ve güçlendirilmesine karar verilen binaların güçlendirme tasarımı ilkeleri bu bölümde tanımlanmıştır.”*

TBDY 2018 Bölüm 15, mevcut binaların deprem performansının değerlendirilmesinde; binanın kullanım amacı, bina kullanım sınıfı, diğer ilgili etkenler ve hedeflenen performans düzeyleri dikkate alınarak, doğrusal veya doğrusal olmayan hesap yöntemlerinin kullanılmasını öngörür. Bu analizler; taşıyıcı sistemin detaylı modellenmesini, mevcut malzeme özelliklerinin (beton dayanımı, donatı çeliği akma sınırı vb.) yerinde ve laboratuvar deneyleriyle belirlenmesini, zemin özelliklerinin ve yapıya olan etkilerinin hesaba katılmasını ve deprem etkilerinin gerçekçi bir şekilde tanımlanmasını içeren kapsamlı bir mühendislik çalışmasıdır.

Dolayısıyla, bir yapının **“depreme dayanıklıdır”** veya belirli bir deprem düzeyi için **“öngörülen performans hedefini sağlamaktadır”** şeklinde nitelendirilebilmesi, ancak ve ancak **TBDY 2018’de tanımlanan ilke ve kurallara uygun olarak gerçekleştirilmiş bir Deprem Performans Analizi sonucunda, yapının hedeflenen performans düzeyini karşıladığının raporlanması ile mümkündür.** Bu yönetmelik dışında kalan yöntemlerle veya eksik verilerle yapılan değerlendirmelerin bilimsel ve hukuki bir temeli bulunmamaktadır.

6306 sayılı “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun” ve bu kanunun eki olan “Riskli Yapıların Tespitine İlişkin Esaslar”, temel olarak can güvenliğini ön planda tutarak, yıkılma veya ağır hasar görme riski çok yüksek olan yapıların süratle tespit edilerek kentsel dönüşüm süreçlerine dahil edilmesini amaçlamaktadır. Bu tespit yöntemleri, TBDY 2018’de tanımlanan detaylı performans analizlerinden farklıdır ve daha sınırlı bir değerlendirme sunar. Nitekim, “Riskli Yapıların Tespitine İlişkin Esaslar” içerisinde bu durum açıkça belirtilmiştir:

- *“Bu Esaslarda verilen yöntemler, bina deprem performans değerlendirmesi ve güçlendirmesi amacıyla kullanılamaz. Bu Esaslarda verilen yöntemlere göre riskli bulunmayan binaların, depreme dayanıklı tasarım esaslarını sağladığı sonucu çıkarılamaz.”* (Madde 1.3 - Riskli Yapıların Tespitine İlişkin Esaslar)

Ayrıca, aynı Esasların EK-A bölümünde yer alan ve bölgesel tarama ile önceliklendirme amacı taşıyan “Basitleştirilmiş Yöntemler” hakkında da şu ifade yer almaktadır:

- *“Bu yöntemler, tekil binada risk değerlendirme amaçlı olarak kullanılamaz.”* (EK-A, Madde A.1.1)

Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, bir yapının 6306 sayılı Kanun kapsamında “riskli yapı” olarak tespit edilmesi, o yapının yıkılma veya ağır hasar alma ihtimalinin yüksek olduğunu gösterir ve dönüşüm sürecini başlatır. Ancak, bir yapının bu esaslara göre **“riskli bulunmaması”**, o yapının depreme karşı güvenli olduğu veya belirli bir performans hedefini sağladığı anlamına kesinlikle gelmez. Bu tespit ile elde edilen sonuç, bir “sağlamlık” veya “yeterlilik” niteliği taşımaz.

Yapıların deprem güvenliği konusunda, yürürlükteki mevzuata (başta TBDY 2018- Bölüm 15 olmak üzere) aykırı olarak, bilimsel dayanaktan yoksun gözlemsel raporlara, amacı dışında kullanılan riskli yapı tespit yöntemlerine dayanmadan yapıların “depreme dayanıklı” veya “kullanılabilir” olduğuna dair kararlar alınması, olası bir afet sonrasında meydana gelebilecek can ve mal kayıplarında kamu idarelerinin ve bu raporları esas alarak işlem tesis eden veya onaylayan yetkililerin doğrudan sorumluluğunu da ayrıca gündeme getirecektir.

Yapıların deprem güvenliği gibi hayati bir konuda tüm süreçlerin, bilimsel ve mevzuata uygun yürütülmesi esastır.

Bu çerçevede, meslektaşlarımızca düzenlenecek raporlarda aşağıdaki hususlara azami özen gösterilmesi kamu güvenliği açısından zorunludur.

1. Bir yapının depreme karşı güvenli olup olmadığına veya belirli bir performans hedefini sağlayıp sağlamadığına ilişkin değerlendirmeyi içeren raporların **yalnızca TBDY 2018-Bölüm 15 esaslarına göre hazırlanacak Deprem Performans Analizi Raporları çerçevesinde olması gerekmektedir.**
2. 6306 sayılı Kanun kapsamındaki "riskli yapı tespiti" işlemleri, yalnızca yıkılma veya ağır hasar riski yüksek yapıların belirlenmesi ve dönüşüm süreçlerinin başlatılması amacıyla kullanılmalı; bu tespitin deprem performans analizi olmadığı bilinmelidir.
3. Meslektaşlarımızca yalnızca gözlemsel incelemelere dayanan, yürürlükte bulunan yönetmeliğe dayanmayan, mühendislik hesaplamaları ve analizleri yapılmadan, malzeme ve zemin özelliklerini bilimsel olarak belirlemeden bir binanın depreme dayanıklılığı konusunda görüş oluşturulmamalıdır, kanaat bildirilmemelidir.

Biz inşaat mühendisleri, doğrudan can ve mal güvenliği ile kamusal niteliği ağır bir hizmet sunmaktayız. Bunun bilinciyle de üstlenmiş olduğumuz görevlerimizi ve mesleğimizi mevzuata göre ve kamu yararına uygun icra etme, mesleğimize olan güveni sarsıcı davranışlardan kaçınma, kamu yararını koruma ve gözetme gibi sorumluluklarımız vardır. Bu sorumluluklara aykırı davranışlar ise aynı zamanda disiplin hukuku açısından da suç oluşturmaktadır.

Odamızca, kamusal görev ve sorumluluğumuz gereği kamuoyunun ihtiyaç duyduğu, mevcut yapıların değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi konularında bilgi ve birikim sahibi inşaat mühendisleri ve firmalarının belgelendirilmesini sağlamak amacıyla "Deprem Etkisi Altında Mevcut Bina Sistemlerinin Değerlendirilmesi ve Güçlendirme Tasarımı Alanında Çalışan İnşaat Mühendislerinin İMO İnternet Sayfasında Yayınlanması Yönergesi" hazırlanarak bu konuda eğitime başlanmış olup sunulan hizmetin niteliği ve üstlenilen sorumluluğun ağırlığı nedeniyle üyelerimizin de bu eğitime katılarak belge alması önemlidir.

Sonuç olarak, Depremlerin ülkemizde yeniden bir felakete dönüşmemesi ve vatandaşlarımızın yaşam hakkının korunabilmesi için meslektaşlarımıza çağrımızdır:

Hazırladığınız deprem dayanıklılık raporlarının, TBDY 2018- Bölüm 15 ve ilgili standartlara uygun olması, kesin sonuç içermesi için teknik veri ve yapısal analizler içermesi gereklidir. İmzaladığınız her rapor, doğrudan can ve mal güvenliği ile ilgili olup eksik içerikle kamuoyunu yanıltabilecek olan bu raporlar, TMMOB Disiplin Yönetmeliği hükümleri gereği disiplin suçu oluşturacağı gibi tarafınıza hem vicdani hem de hukuki ve cezai sorumluluk yükleyecektir.

Bu nedenle yapıların deprem güvenliği değerlendirmelerinde, güncel bilimsel ve teknik yöntemlerin ve yasal mevzuatın esas alınarak azami özenin gösterilmesi mesleki olarak kamusal sorumluluğumuzdur.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Emperyalist Saldırganlığa, İşgale ve Savaşa Hayır diyoruz!

18 Haziran 2025

Emperyalist çıkarlar uğruna halklara reva görülen, en yıkıcı insanlık suçu olan savaşlar, geride yalnızca katledilen sivilleri ve harap edilmiş kentleri bırakmaz; aynı zamanda zorunlu göçlerle milyonları yurdundan eder, halklar arasında onarılması güç kin ve nefret tohumları eker.

Tarih, bize emperyalist müdahalelerin yalnızca yıkım getirdiğini göstermiştir. ABD ve müttefikleri kendi emperyalist amaçları doğrultusunda dünyaya yeni bir düzen vermeye kalkışmakta, ülkelerin rejimlerini silah zoruyla değiştirmek istemektedirler.

İsrail, Filistin halkına yönelik zulmüne devam ederken, bölgede yeni bir savaşın fitili ateşlenmiştir. ABD ise uluslararası hukuku hiçe sayarak, İsrail'in saldırgan politikalarını desteklemekte ve Orta Doğu'da kan dökülmesine zemin hazırlamaktadır.

İçinde bulunduğumuz koşullarda Birleşmiş Milletler, kuruluş felsefesinin gerektirdiği barış için, çok ivedi sürece müdahale etmeli ve sorun diplomatik kanallarla çözülmelidir.

Bölge halklarının kaderi, emperyalist güçlerin çıkar hesaplarına terk edilemez.

ABD'nin ve İsrail'in İran'a yönelik askeri hareketına, hayır diyoruz. Bölgede ve dünyada barış istiyoruz!

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Konut Sorunu Yaşamsal Bir Sorundur

27 Haziran 2025

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki depremler, 11 ilimizi etkilemiş ve ülkemizin tarihindeki en büyük felaketlerden biri olarak hafızalara kazınmıştır. Resmi verilere göre 50 bini aşkın yurttaşımızın hayatını kaybettiği, yaklaşık bir milyon bağımsız bölümün acil-ağır-yıkık-orta hasarlı olduğu, 2 milyon kişinin barınma sorunu yaşadığı, bölgeden sadece resmi makamlara bildirilerek göç eden kişi sayısının iki milyona yakın olduğu, binlerce insanın geçim olanaklarını kaybettiği bir gerçektir.

Yaşanan felaket, sadece fiziki yıkımı değil, aynı zamanda derin bir toplumsal travmayı da beraberinde getirmiştir. Bu nedenle öncelikle kalıcı konutların bir an önce yapılarak teslim edilmesi, hayatın deprem bölgelerinde normale dönebilmesi için elzemdir. Ancak ne yazık ki depremin ardından geçen sürede bu sorun çözülemediği gibi daha da derinleşmiştir.

Özellikle yerinde dönüşüm süreçlerinde getirilen 30 Haziran 2025'e kadar yapı ruhsatı alma zorunluluğu, gelinen aşamada bu süreci imkânsız hale getirmiştir. Öncelikle bu sürenin uzatılarak zaten deprem nedeni ile mağdur olmuş vatandaşlarımıza yeni mağduriyetler yaratılmaması gerekmektedir.

Kaldı ki konunun en temel insan haklarında birisi olan ve Anayasamız ile güvence altına alınmış bulunan konut ve barınma hakkı çerçevesinde değerlendirilmesi zorunludur. Bu hak aynı zamanda devlete de yurttaşlarına barınma olanağı sağlamak görevi yüklemektedir. Özellikle içinde yaşadığımız zorlu ekonomik, sosyal koşullarda yoksul ve dar gelirli kesimlerin konut ve barınma haklarının gerçekten var olabilmesi için, devletin yalnız üst düzenleyici olarak davranması yeterli değildir.

Depremden etkilenen illerimizdeki yenileme ve güçlendirme süreçlerinde devletin bu aşamada sorumluluğunu yerine getirerek yoksul ve dar gelirli vatandaşlarımız için yerinde dönüşüm sürecini kolaylaştıracak ve sosyal adaletsizliği engelleyecek ekonomik destek ve tedbirler alması ve bu sürece doğrudan müdahil olması zorunludur.

Ayrıca bilinmelidir ki mülkiyet hakkı, Anayasa ve uluslararası sözleşmelerle korunan temel bir haktır. Kentsel dönüşüm uygulamalarının bu hakkı zedelememesi ve halkın desteklenmesi gerekmektedir.

İMO olarak çağrımızdır;

- 1. Yerinde dönüşüm süreci için 30 Haziran 2025'e kadar verilen yapı ruhsatı süresi en az 1 yıl daha uzatılmalıdır.**
- 2. Kredi ve hibe destekleri, güncel inşaat maliyetlerine göre yeniden düzenlenmeli, dar ve sabit gelirli vatandaşlarımızın konut hakkına ulaşabilmesi sağlanmalıdır.**
- 3. Aynı zamanda şehirlerin yeniden inşası süreçleri olan bu süreçlerde tarihi, kültürel ve sosyal dokunun korunması sağlanmalı, meslek odaları ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içinde şeffaf, katılımcı bir planlama süreci yürütülmelidir.**

4. Mülkiyet hakkı ve yaşama hakkı arasında adil bir denge kurularak, dönüşüm süreci hak ihlallerine neden olmayacak şekilde sürdürülmelidir.

5. TOKİ projeleri tüm yeniden inşa faaliyetleri denetimli, kaliteli ve insanca yaşam koşullarına uygun biçimde gerçekleştirilmelidir.

Yaşadığımız bu büyük felaketi, ülkemiz için bir farkındalık ve dönüşüm olarak değerlendirmek elimizdedir. Bilimin ve toplumsal ihtiyaçların gözetilmediği hiçbir yapılaşma süreci ile bir gelecek inşa edilemeyeceğinin bilinci ile İnşaat Mühendisleri Odası olarak bu sürecin takipçisi olacağımızı ve halkımızın yanında duracağımızı kamuoyuna saygıyla duyururuz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Eskişehir’de Meydana Gelen Yangınla İlgili Açıklama

24 Temmuz 2025

Dün Eskişehir’in Seyitgazi ilçesindeki çıkan orman yangınına müdahale ederken alevlerin arasında kalarak hayatını kaybeden 11 orman işçisi ve arama kurtarma gönüllüsünün hayatını kaybetmesinin derin üzüntüsü içindeyiz. Hayatını kaybeden yurttaşlarımızın ailelerine ve yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

Ancak biliyoruz ki yaşadığımız bu ölümler ne katedir ne de işin fitratı gereğidir. Tarafımızca, ülkemizde yaşanan deprem, sel, vb. yaşadığımız tüm afetlerin sonucunda ortaya çıkan ağır sonuçların nedeninin, kamu kurumlarının içinin boşaltılması, uzman kadroların tasfiyesi, teknik ekipman ve insan kaynağının yetersizliği gibi sorunlar olduğu defalarca dile getirilerek, afetlerin önlenmesi için kamu politikalarının gerekliliği vurgulanmış olmasına rağmen bu uyarılara kulaklarını tıkayarak, kamu yönetiminde liyakati yok eden, bilimden ve teknikten uzaklaşarak, kamu hizmetlerini piyasa koşullarına terk eden siyasi iktidar bu acı tablonun doğrudan sorumlusudur.

Bu tür felaketlerin tekrar yaşanmaması için bilimin ve aklın rehberliğinde, kamusal yararı öncelleyen, liyakate dayalı bir kamu yönetimi anlayışının acilen hayata geçirilmesi gerekmektedir.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Sahte Belgelerle Mühendislik Yapmaya Çalışanlar Hakkında Açıklama

4 Ağustos 2025

Bazı basın yayın kuruluşlarında yer alan ve kamuoyunda büyük tepki çeken, “sahte e-imza” haberleri, kamu kurumlarının dijital güvenliği ve kurumlar tarafından verilen belgelerin güvenilirliği açısından son derece kaygı verici bir duruma işaret etmektedir.

Ne yazık ki, bu girişim kapsamında inşaat mühendisliği bölümlerinden de sahte mezuniyet kayıtları oluşturulduğu anlaşılmaktadır. Bu tür girişimler yalnızca meslek etiğini ihlal etmekle kalmamakta, aynı zamanda insan hayatını doğrudan etkileyen yapı güvenliğini de tehdit etmektedir.

Altını çizmek gerekir ki sahte belge konusu Türkiye’de yeni bir olgu değildir. Odamız tarafından sahte diploma ve sahte denklik belgeleriyle inşaat mühendisliği yapmaya çalışanlara

karşı uzun zamandır mücadele edilmektedir. Gerek kamu kurumlarıyla yapılan görüşmeler ve yazışmalarla gerekse hukuk yoluyla bu konuda yoğun çalışmalar yürütülmekte, tespit edilen sahte belgeli şahıslar hakkında işlemler yapılmaktadır. Ancak ne yazık ki Odamız tarafından açılan davalarda, "suç oluşmadığından kovuşturmaya yer olmadığına", kimi davalarda ise verilen cezalarda "hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına" karar verilmekte, dolayısıyla bu tür suçlar cezasız kalmaktadır.

Odamıza üyelik kayıtlarında diplomalar esas alınmakla birlikte birimlerimizce diplomaların gerçekliği titizlikle incelenmektedir.

Bu kapsamda meslek odalarının belgelendirme yetkilerinin önemi daha iyi anlaşılmalıdır. İlgili kurumların mühendislik faaliyetleri için Oda kayıt belgesini zorunlu koşması yapı güvenliği açısından hayati önem taşımaktadır.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak mesleğini etik ve bilimsel temelde icra eden tüm mühendislerin haklarını korumak adına, sahte belgelerle mühendislik yapmaya çalışanlara yönelik geçmişten bu yana hukuki çabalarımızın devam ettiğini vurguluyor, bu tip durumlarda caydırıcı bir cezalandırmaya ihtiyaç duyulduğunun altını çiziyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Depreme Hazırlıkta Kayıp 26 Yıl: Depremler Değil, İhmal Öldürüyor

15 Ağustos 2025

Acı sonuçları itibarıyla tarihimizin en büyük afetlerinden biri olan 17 Ağustos Büyük Marmara Depreminin 26. yılında, yaşamını yitiren tüm yurttaşlarımızı saygıyla anıyoruz.

Bir deprem ülkesi olduğumuz gerçeğini tüm çıplaklığıyla ortaya koyan Marmara Depremi, nüfusun ve sanayi yapılarının en yoğun olduğu geniş bir bölgeyi etkilemiş, büyük çapta can ve mal kaybına yol açmış, uzun yıllar etkisini sürdürecektir ekonomik bir yıkıma yol açtığı gibi sosyal açıdan da başta deprem bölgesinde yaşayanlar olmak üzere tüm yurttaşlarımızı etkileyen toplumsal bir travmaya dönüşmüştür. Aradan geçen 26 yıla rağmen deprem tehlikesi, bugün hala İstanbul başta olmak üzere Marmara bölgesinde yaşayan yurttaşlarımızın en büyük endişesidir. Nitekim bu endişe boşuna olmayıp son derece haklı gerekçelere dayanmaktadır.

İstanbul'un Silivri ilçesi açıklarında, Marmara Denizi'nde 23 Nisan 2025 tarihinde, 6,1 büyüklüğünde meydana gelen deprem endişeleri bir kez daha canlandırmış, kentin depreme karşı ne kadar hazır olduğu konusunda soru işaretleri oluşturmuştur.

Depremden ardından tüm basın yayın organlarında fay haritaları boy göstermiş, olası depremin büyüklüğü ve zamanı tartışılmış, farklı ağızlardan yurttaşların kafasını karıştıran açıklamalar yapılmış, depreme yönelik tüm ilgi odağı depremin nerede, ne zaman ve kaç büyüklüğünde meydana gelebileceği şeklinde tartışmalara indirgenmiştir. İnşaat Mühendisleri Odası olarak bu tartışmanın yanlış bir zeminde yürütüldüğünü vurguluyor, ülkemizin deprem gerçeğine ve kentlerimizin depreme hazırlıksızlığına dikkatleri çekmenin hayati önem taşıdığının altını çiziyoruz.

Gerçekten de depremin nerede, ne zaman ve ne büyüklükte meydana geleceğinin bilinmeyişi yurttaşlarımızın en büyük endişesidir. Doğrudur, günümüzün bilgi birikimi ve teknolojiyi bunu öngörmeyi olanaklı kılmamaktadır. Ancak varsayımsal olarak, depremin ne zaman ve nerede olduğunu bilebiliyor olsaydık, gerçekten de kendimizi güvende hissedebilir miydik? Elbette binaların boşaltılıp güvenli mekanlarda toplanma sağlanarak insan hayatını koruyup can kayıplarını azaltmak mümkün olabilirdi. Ancak yine de konutlarımızın, iş yerlerimizin,

kamu binalarının, okulların, ulaşım hatlarının, tarihi eserlerin yani tüm yaşamımızı çevreleyen kentlerimizin yerle bir olduğuna tanık olmamız, etkilerini yıllarca hissedeceğimiz maddi ve manevi büyük kayıplar yaşamamız kaçınılmaz olacaktır.

Topraklarımızın ve nüfusumuzun büyük çoğunluğunun deprem tehlikesi bulunan bölgelerde yer aldığı ve sıklıkla ülkemizin çeşitli noktalarında büyük depremlerin meydana geldiği açık bir gerçektir. Son yüz yılda Türkiye’de 85 yıkıcı deprem meydana gelmiş ve yaklaşık 85 bin civarında insanımız hayatını kaybetmiştir. Yani ortalama her 1,5 yılda bir yıkıcı sonuçları olan depremler meydana gelmektedir. Dolayısıyla nüfusun %96’sı deprem riski altında bulunan bölgelerde yaşayan yurttaşların öncelikli sorunu, depremlere karşı güvenli yerleşim alanları ve güvenli yapılaşma ihtiyacıdır.

Gerek TBMM’de kurulan araştırma komisyonlarının raporlarında gerekse Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının açıklamalarında 6 milyon civarı yapının riskli olduğu ifade edilmektedir. Bu sayı toplam yapı stoku içerisinde yüzde 60’lara denk düşmektedir. Yani yetkili kurumlar tarafından bile açıkça yapılarımızın çoğunun depreme karşı hazır olmadığı itiraf edilmektedir. Kaldı ki bu sayılar hesaplamalara dayalı tahmini bir tespittir. Yani devlet, Türkiye’de 6 milyon civarı yapının olası bir depremde ağır hasar alabileceğini tahmin etmekte ancak bu yapıların hangileri olduğunu bile bilmemektedir.

1999 Marmara depremi, afetlere karşı bir dönüm noktası olarak kabul edilmiş, bu tarihten sonra pek çok kurum, kuruluş, üniversite ve meslek odası her yönüyle depremi incelemiş ve alınması gereken önlemlere ilişkin pek çok rapor hazırlamıştır. Bu raporlar, 2011 yılında AFAD tarafından hazırlanıp Bakanlar Kurulunca karar altına alınan Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planına dönüştürülmüştür.

Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı, açıkça devlet kurumlarının, yerel yönetimlerin, üniversitelerin, meslek kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının görevlerini tanımlamış ve yapılması gerekenleri takvimlendirerek 2023 yılına kadar Türkiye’nin depremlere karşı hazır hale getirilmesini hedeflemiştir.

Ancak ne yazık ki 6 Şubat 2023 depremleri, aradan geçen onca yılda hiçbir sorunun çözülmediğini, Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı dahilinde atılması gereken adımların pek çoğunun atılmadığını gözler önüne sermiştir.

İşte bu plana göre yapı stoku envanteri, daha 2017 yılında tamamlanmış olacak ve bahsi geçen 6 milyon riskli yapının hangileri olduğu belirlenerek gerekli tedbirler alınmış olacaktı. Bu çalışma yapılmış olsaydı, 6 Şubat Depremlerinde, 11 ilde yıkılan ve ağır hasar alan 240 binden fazla bina belki de tespit edilmiş olacak ve yurttaşlarımızın göz göre göre ölmesine izin verilmeyecekti.

Kentsel Dönüşüm Yerinde Sayıyor

Hiç şüphesiz şehirlerimizin deprem tehlikesine karşı güvenli hale getirilmesi kolay olmayan, çok yönlü ve maliyetli bir süreçtir. Ancak planlı ve toplumun çıkarlarını önceleyen bir anlayışla çok uzun zamana yayılmadan da gerçekleştirilmesi mümkündür.

Bu da ancak siyasi iradenin, kaynakları doğru kullanarak sorunların çözümünde bilimin ve mühendisliğin gösterdiği yolu izlemesiyle gerçekleşebilir.

Hatırlanacağı üzere 17 Ağustos Depreminin ardından, “Depremin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpları Gidermek Amacıyla Bazı Mükellefiyetler İhdası ve Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile bazı yeni vergiler çıkarılmış, bunlardan Özel İletişim Vergisi kalıcı hale getirilmiştir. Bu kalem altında 2025 yılı başına kadar toplamda 40,2 milyar dolar vergi toplanmıştır.

Oysa 2012 yılında başlayan kentsel dönüşüm çalışmalarında, 2024 yılına kadar merkezi bütçeden yalnızca 480 milyar TL harcanmıştır.

2012 yılından bu yana tespit edilen riskli yapılardan yalnızca 238 bin civarında yapının dönüşümü tamamlanmıştır. Yani en yetkili ağızlardan dile getirilen 6 milyon riskli yapının yalnızca yüzde 4’ü bugüne kadar dönüştürülmüştür.

Öte yandan kentsel dönüşümler sadece rantı yüksek bölgelerle sınırlı kalmış, çoğu riskli bölgelerde çivi bile çakılmamışken rant değeri yüksek bölgelerde yeni sayılabilecek binalar bile yıkılıp yeniden yapılmıştır.

6 Şubat'ın 30. Ayı

Depremlere hazırlık konusunda bir milat kabul edilen 17 Ağustos'tan 24 yıl sonra meydana gelen 6 Şubat Depremleri, onca bilimsel çalışmaya rağmen aradan geçen yıllarda neredeyse hiçbir ilerlemenin sağlanmadığını acı bir şekilde gözler önüne sermiştir.

Resmi rakamlara göre 50 binden fazla insanımız hayatını kaybetmiş, yaklaşık 40 bin bina yıkılmış, 200 binden fazla bina ağır hasar almıştır. Cumhurbaşkanlığı verilerine göre maddi kaybın 100 milyar doların üzerinde olduğu tahmin edilmektedir.

Eğer bir sorunun çözümü bilimsel olarak açıkça ortaya konmuş, bunun için kaynak oluşturulmuş ve yurttaşlardan milyarlarca dolar bu kaynak için toplanmışsa, aradan geçen bunca yılda, gereğini yerine getirmeyen sorumlulardan hesap sorulması gerekmektedir.

Doğrusu bu hesap siyaseten, 31 Mart 2024 yerel seçimlerinde sorulmuş, deprem bölgesi de dahil olmak üzere ülke genelinde, bugüne kadar gerekli tedbirleri almayanlar halk tarafından uyarılmıştır. Ancak gelinen aşamada, kentlerimizi depreme hazırlama konusunda başlıca sorumlular arasında yer alan belediye başkanları ve üst düzey yöneticileri hukuka aykırı bir biçimde tutuklanmış, görevlerinden alınmıştır. Denilebilir ki bu tutuklamaların bir başka önemli boyutu da kentlerimizin depreme hazırlanması konusunda halkın can ve mal güvenliğinin tehlikeye atılmasıdır.

Değerli basın mensupları,

6 Şubat depremlerinin üzerinden 30 ay geçmesine rağmen verilen sözlerin hiçbiri tutulmamış, vaatlerin çok uzağında kalınmıştır. Depremin ardından 319 bini 1 yıl içinde olmak üzere toplam 650 bin yeni konutun depremedelere teslim edileceği duyurulmuştur. Ancak son verilere göre bugüne kadar 206 bin 97'si konut, 4 bin 838'i iş yeri ve 39 bin 701'i köy evi olmak üzere toplam 250 bin 636 bağımsız bölüm teslim edilmiştir. Bir yılda ulaşılmaması vaat edilen konut sayısına 30 ayda ulaşılamadığı gibi toplam vadedilen konutların yalnızca yaklaşık yüzde 32'si teslim edilmiştir.

Öte yandan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum yaptığı açıklamada, yıl sonuna kadar 11 ilde 453 bin bağımsız bölümü teslim ederek hedefe ulaşmış olacaklarını ifade etmiştir. Sayın Kurum, 650 bin konut vaadinden vaz geçildiğini mi ifade etmektedir?

Bugün deprem bölgesinde hala geçici yerleşim alanları, enkaz kaldırma işlemleri, altyapısal hizmetlerin yani elektrik, su, kanalizasyon, haberleşme ihtiyaçlarının karşılanması gibi faaliyetlerdeki sorunlar sürmektedir. Aradan 30 ay geçmesine rağmen eğitim ve sağlık hizmetlerinin de yeterince karşılanamadığını vurgulamak gerekir.

Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre depremin ardından 19784 derslik kapasiteli 1241 eğitim binasının yapımı planlanmış, bugüne kadar 7497 derslikli 524 okulun yapımı tamamlanmıştır.

Sonuç Olarak

17 Ağustos 1999'dan 6 Şubat 2023'e, oradan günümüze uzanan süreç göstermiştir ki ülkemiz, depremler karşısında kırılğan bir yapı stokuna, yetersiz planlama anlayışına ve denetimsiz bir yapı üretim sürecine sahiptir. Buna karşılık, bilimsel bilgi ve mühendislik birikimiyle bu sorunların üstesinden gelmek mümkündür. Bunun için ülkemizin hem yetişmiş insan gücü hem de maddi olanakları yeterlidir. Yeter ki toplum yararını esas alan bir anlayışla hareket edilsin; bilimsel verilerle şekillenen bir planlama yaklaşımı benimsenip kamusal denetim etkinleştirilsin.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak altını çiziyoruz: Deprem, doğal bir olaydır; afete dönüşmesi ise tamamen insan kaynaklıdır. Bilimsel bilgi ışığında hareket edildiğinde depremler felakete dönüşmez, can ve mal kaybı yaşanmaz. Bu nedenle siyasal irade, yerel yönetimler ve tüm ilgili kurumlar, sorumluluklarını yerine getirmeli; kentlerin planlanmasından yapı üretim süreçle-

rine, yapı denetiminden kentsel dönüşüme kadar tüm adımlar bilimsel ilkelere göre atılmıdır.

Toplumun yaşam hakkı, siyasal ve ekonomik çıkar hesaplarına kurban edilemez. Bugün yapılması gereken bellidir: Rantı önceleyen değil, insanı önceleyen bir kentleşme ve yapılaşma anlayışı derhal hayata geçirilmelidir. Yapı denetimi kamusal bir hizmet olarak yeniden örgütlenmeli, meslek odalarının bilgi birikimi ve deneyimli insan gücü sürece dahil edilmelidir.

Depremler kaçınılmaz; ancak afetler önenebilir. Bu gerçeği görmezden gelmek, binlerce yurttaşımızın hayatına mal olmuştur. Daha fazla geç kalmadan, bir tek insanımızı daha yitirmeden bilimin ve kamusal sorumluluğun rehberliğinde harekete geçilmelidir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Halk İradesi Mahkeme Kararlarıyla Yok Sayılamaz!

3 Eylül 2025

CHP İstanbul Kongresi'nin mahkeme kararıyla iptal edilmesi ve seçilmiş il yönetimiyle birlikte İl Başkanının görevden alınması, yalnızca bir siyasi partinin iç meselesi değil, aynı zamanda ülkemizde demokrasiyi, halkın iradesini ve seçimlere olan güveni temelden sarsan bir hukuksuzluktur. Sandık yoluyla şekillenen, tabanın tercihleriyle belirlenen bir sürecin bu şekilde ortadan kaldırılması, en temel demokratik değerlerle bağdaşmamaktadır.

Seçilmiş bir yönetimin, yargı kararı gerekçe gösterilerek görevden alınması, halkın demokrasiden beklentisini zedelemekte, seçimlere olan inancı sarsmaktadır. Bu gelişme, sadece bir partinin değil, bu ülkenin demokrasisine değer veren herkesin sorunudur. Nitekim bu kararla, siyasi iktidar tarafından herhangi bir partinin, sendikanın, demokratik kitle örgütünün, seçim kurulu tarafından onaylanmış seçimlerinin bile yok sayılabileceğinin önü açılmaktadır.

Demokrasiye olan güvenin sarsılması, ülkemizin geleceği açısından barış içinde bir arada yaşama koşullarına da ağır bir darbe anlamına gelmektedir. Türkiye'nin geleceğe güvenle bakabilmesi, farklı düşüncelerin, siyasi görüşlerin ve kimliklerin eşit koşullarda var olabilmesine bağlıdır. Bu tür müdahaleler, ortak bir gelecek umudunu kökten ortadan kaldırmaktadır.

Ülkemizin demokratik, eşit ve barış içerisinde bir arada yaşayabileceği bir geleceği koruyabilmesi için halk iradesine saygı göstermekten başka yol yoktur. Sandığın ve seçimin itibarsızlaştırılması, tüm demokrasi süreçlerinin meşruiyetini zedeleyecek ve ülkemizi öngörülemez bir karanlığa sürükleyecektir.

Bu hukuksuzluğa karşı durmayı sadece bir siyasi partinin değil, demokrasiden, özgürlükten ve eşitlikten yana olan tüm güçlerin görevi olarak görüyor, bu değerler için mücadelemizi ısrarla sürdüreceğimizin altını çiziyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Kamu Hizmeti Veren Yapılar Halkındır, Satılamaz!

10 Eylül 2025

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında, Cumhuriyetin çağdaşlaşma hedefine ve dönemin sosyo-ekonomik ihtiyaçlarına dayanarak uygulanan programlı kalkınma modelleri bağlamında gerçekleştirilen kara ve demir yolu atılımları dışarıda tutulursa, ulaşım hiçbir zaman bir program dahilinde ele alınmamış, ulaşım yatırımlarına, kapitalizmin ruhuna ve ihtiyaçlarına uygun düzenlemeler yön vermiştir.

Halkın ihtiyaçlarını karşılamak üzere inşa edilen büyük altyapı yatırımları, ülkenin özkaynakları kullanılarak kamu eliyle yapılmış; halkın ortak malı olarak görülmüş ve topluma hizmet etmiştir. Bu yatırımlar, önemli mühendislik eserleri olduğu gibi, aynı zamanda Cumhuriyetin toplumsal gelişmeye, eşitlikçi hizmet anlayışına ve kamu yararına verdiği önemin somut göstergeleri olmuştur.

12 Eylül'den sonra önündeki tüm engeller kaldırılan ve 2000'li yıllarda AKP iktidarıyla hız kazanan özelleştirmeler, enerjiden iletişime, sağlıktan ulaşımaya kadar pek çok alana yayılmış, halkın bu hizmetlere erişimi zorlaşmış, hizmetler daha pahalı ve çoğu durumda daha niteliksiz hale gelmiştir. Kamu yararı gözetilmeden yapılan bu uygulamalar, toplumun geniş kesimlerinin zararına olmuş, cumhuriyetin birikimleri çıkar çevrelerine adeta servis edilmiştir.

Özelleştirme politikaları, yalnızca kamu mülkiyetinin özel sermayeye devri olarak değil; aynı zamanda halkın yıllar içinde ortaklaşa oluşturduğu değerlerin, toplumsal birikimin ve ulusal kaynakların yok sayılması anlamına gelmektedir. Kamusal işletmelerin, stratejik sektörlerin ve altyapının sermayeye peşkeş çekilmesi, toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel çıkarlarını ikinci plana atmakta, kamu hizmetlerinin eşitlikçi ve erişilebilir niteliğini ortadan kaldırmaktadır. Bu süreç, yalnızca bugünü değil, gelecek kuşakların kullanım hakkını da ipotek altına almakta; kamusal denetim ve planlama yetkisini zayıflatmaktadır.

Bugün basına yansıyan haberlere göre, 15 Temmuz Şehitler Köprüsü ile Fatih Sultan Mehmet Köprüsü ve ülke genelinde dokuz otoyolun işletme hakkının satışı planlanmaktadır. Bu köprülerin ve otoyolların geçmişte de özelleştirilmek istendiği ancak yoğun kamuoyu tepkisiyle karşılaştığı ve nihayetinde teklifin düşük bulunması gerekçe sunularak vazgeçildiği bilinmektedir.

Ülkemizin bütünlüklü ve sürdürülebilir bir ulaşım programı yoktur. Hem şehirlerarası ulaşımında hem de kent içi ulaşımında özellikle günü kurtarmaya dönük düzenlemeler yapılmakta, lokal çözümler üretilmekte, sorunların çözümü değil yok sayılması ya da ötelenmesi amaçlanmaktadır.

Gerçek amacın ekonominin tamamen liberalleştirilmesi ve bütün kamusal, toplumsal ekonomik kaynaklar üzerinde sermaye egemenliğinin tam olarak sağlanması ve sosyal devletin tasfiyesi olduğu bugün artık netlikle görülebilmektedir.

Ülkenin geleceğini ipotek altına alan bu politikalar derhal durdurulmalı; kamusal varlıklar toplum yararı doğrultusunda, demokratik planlama ve kamucu anlayışla yönetilmelidir.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Askeri Cuntadan Sivil Vesayete: Demokrasiyi ve Halk İradesini Savunmaya Devam Edeceğiz!

12 Eylül 2025

Türkiye'nin anayasal düzene geçişi ve demokrasi tarihi aynı zamanda adeta bir darbeler tarihidir. Anayasal düzen bugüne kadar defalarca darbeye kesintiye uğramış, kazanılan hak ve özgürlükler, elde edilen demokrasi deneyimi sıklıkla kesintiye uğrayarak ağır yaralar almış, ancak bir şekilde yoluna devam etmiştir.

Tarihimizin en acımasız, hak ve özgürlüklere, demokrasiye karşı en ezici ve kalıcı darbenin 12 Eylül 1980'de gerçekleştiğini söylemek yanlış olmayacaktır. 12 Eylül Darbesiyle Anayasa askıya alınmış, tüm siyasi partiler kapatılıp yöneticileri tutuklanmış, sendikalar, meslek odaları etkisiz hale getirilmiş, tüm demokratik kitle örgütleri ve öğrenci dernekleri yasaklanmıştır. Yüz binlerce insanın tutuklanması ve ağır işkencelerden geçirilmesini asla unutmamak ve bu kara lekeden ders çıkarmak önemlidir.

Hiç şüphesiz 12 Eylül'ün hayata geçirilmesinin ekonomik ve politik gerekçeleri vardı. Bunun temel taşları ise 24 Ocak kararlarında ifade edilmiştir. Böylelikle grevler yasaklanmış, özelleştirmelerin önündeki engeller kaldırılmış, emeğin tüm kazanımları elinden alınmış, çalışma yaşamı sermaye için dikensiz gül bahçesine dönüştürülmüştür. Kamusal değerler hızla piyasanın hizmetine sunulmuş, ülkenin toprağı, suyu, ormanları, kıyıları, meraları vb. ne kadar değeri varsa metalaştırılmıştır.

Aradan geçen 45 yılın ardından bugün yaşadıklarımıza baktığımızda, 12 Eylül Darbesinin ne kadar köklü ve süregelen bir darbe olduğunu anlamak mümkündür. Öyle ki 12 Eylülcülerin asker postallarıyla yaptıkları, hatta daha fazlası bugün sivil organlar eliyle yürütülmektedir.

Son olarak, CHP İstanbul İl Yönetimine kayyum atanmasıyla, siyasi partilerin varlığına ve örgütlenme hakkına doğrudan bir saldırı söz konusudur. Üstelik sadece siyasi partilerin değil, seçimleri, seçim kurulları tarafından onaylanmış ve göreve gelmiş tüm demokratik kitle örgütlerinin organlarının istendiği zaman görevden alınarak yerine siyasi iktidarın atadığı bir kayyumun göreve gelmesinin önü açılmıştır. Bu açıdan meseleyi sadece bir siyasi partinin sorunu olarak görmek son derece yanlıştır. Bu tüm demokratik kuruluşların varlığına temelden bir saldırıdır.

Üstelik 12 Eylül Darbecilerini "gururlandıracak" tek hukuksuzluk bununla sınırlı değildir.

İşçi grevleri, "milli güvenlik" gerekçesiyle yasaklanmakta; emeğin en temel hakları hiçe sayılmaktadır.

Toplantı ve gösteri yürüyüşleri engellenmekte, barışçıl gösterilere polis şiddetiyle müdahale edilmektedir.

Sosyal medya paylaşımları nedeniyle yurttaşlar gözaltına alınmakta, düşünce ve ifade özgürlüğü yok sayılmaktadır.

İnşaat Mühendisleri Odası 12 Eylül'ün en karanlık günlerinde kendisine yönelen saldırılara ve tehditlere rağmen emeğin haklarını, barışı ve demokrasiyi, tam bağımsızlığı nasıl savunduysa bugün de aynı kararlılıkla emekten, özgürlükten, demokrasiden ve halk iradesinden yana durmaya devam edecektir.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Mühendislik Onuru Yok Sayılamaz!

12 Eylül 2025

Mühendislik yalnızca teknik bilgi ve beceriye dayalı bir uğraş değil; aynı zamanda yüksek toplumsal sorumluluk bilinciyle kamusal yararı önceleyen bir meslek koludur. Kamu yararını gözetmek, toplumsal gelişmenin ve demokratik, adil bir toplum inşa etmenin temelini oluşturur. Mühendisler üretimin parçası oldukları her alanda bu sorumluluğu taşıyarak hareket etmek zorundadır. Ancak bu anlayışın yaşama geçebilmesi için yalnızca mühendislerin değil, merkezi ve yerel yönetimlerin de programlarını kamu yararı, liyakat ve toplumsal ihtiyaçlar temelinde oluşturması gerekir.

Ancak ne yazık ki ülkemizin kalkınmasında, kentlerimizin güvenli ve yaşanabilir biçimde inşasında en büyük sorumluluklardan birini üstlenen inşaat mühendisleri, bugün hak ettikleri değeri görememektedir. Bugün uygulanan politikalar mühendis emeğini değersizleştirmekte, piyasaya bağımlı hale getirmekte ve kamusal hizmeti taşeronlaştırmaktadır. Kamu kurumlarında asli görev olan mühendislik hizmetleri; iştirak şirketler, taşeron firmalar veya geçici sözleşmeler aracılığıyla yürütülmekte, bu durum hem emeği güvencesiz kılmakta hem de toplumsal güvenliği tehlikeye atmaktadır.

Mühendislik hizmetlerinin halkın can ve mal güvenliğinin sağlanması konusunda hayati alanlar olduğu, yaşadığımız afetlerden sonra ne yazık ki acı bir şekilde yeniden görülmüştür. Bilhassa kamu gücü marifetiyle sunulması gereken mühendislik hizmetlerinin önemi daha iyi anlaşılmalı olmalıdır. Oysa, kamuda görev yapan ve bu kadar kritik rolü bulunan meslektaşlarımızın özlük hakları ile çalışma koşulları tartışma konusudur.

Özel sektörde çalışan mühendislerin güvence altında olmamasının, yeterli istihdam sağlanmamasının, denetim mekanizmalarının işlevsiz olmasının acı gerçekleri ile defalarca yüzleşirken; kamu sektöründe çalışan mühendislerin de bu güvencesizliğe itilmesi, kamu işlerinin de bu işlevsiz mekanizmaya evrilmesi başka acılar yaşatmaktan öteye ulaşamayacaktır. Kamu yararı gözetilmeden, piyasa çıkarları öncelenerek oluşturulan bu sistem; can ve mal kayıplarına, anti-demokratik uygulamalara ve emek sömürsüne yol açmaktan başka bir sonuç üretmemektedir.

Meslektaşlarımızın iş güvencesi sağlanmalı; baskı ve mobbing uygulamalarına karşı hem yasal hem de kurumsal önlemler alınmalıdır. Demokratik ve özgür bir çalışma ortamı sağlanmadıkça mühendislerin mesleki iradesi ortaya çıkamayacaktır.

Toplumun geleceğini doğrudan şekillendiren mühendisler, insanca yaşam koşullarını, güvenli istihdamı ve meslek onuruna yaraşır bir geleceği hak etmektedir. Bugün hâlâ ek gösterge ve ek ödeme oranları yetersizdir, gelir vergisi dilimleri mühendisleri mağdur etmektedir, risk ve sorumluluk tazminatları mesleğin yüklediği ağır sorumluluklarla bağdaşmamaktadır. Ücretler erimekte, emeklilik güvencesi ortadan kalkmakta, mühendis emeği her geçen gün daha fazla değersizleşmektedir. Kamuda çalışan meslektaşlarımız yıllar içinde ekonomik haklarında büyük kayba uğramış, emekliliklerine etki eden hakları da diğer kamu görevlilerinin bir hayli gerisinde kalmıştır.

Oysa mühendis emeğinin korunması yalnızca bir meslek grubu için değil, toplumun tamamı için bir güvence demektir. Çünkü mühendislik hizmetleri; afetlere dirençli kentlerin, güvenli yapıların, sağlıklı altyapıların, yani halkın yaşam hakkının teminatıdır.

Bunun bir yönü de merkezi yönetim kadar yerel yönetimlerdir. Belediyelerin görev ve sorumlulukları kapsamında altyapı hizmetleri, sosyal donatıların ruhsatlandırılması ve denetlenmesi gibi faaliyetler yer almaktadır. Belediyelerde yeterli sayıda ve nitelikte inşaat mühendisi bulunmaması, mühendislik hizmetlerinin taşeron aracılığıyla veya güvencesiz koşullarda mühendis istihdam ederek sağlanması büyük bir eksiklik ve yapı güvenliği konusunda önemli bir tehdit oluşturmaktadır.

İhtiyacın çok gerisinde kalan mühendis istihdamı, bir yandan hizmetin niteliğini düşürmekte, diğer yandan eşitsizlikleri arttırmaktadır. İnşaat mühendisleri, kamuda bir yanda taşeron, bir

yanda sözleşmeli güvencesiz istihdam politikaları ile çalıştırılırken, diğer yanda asli görevleri yerine getiren kamu mühendislerinin ekonomik sorunlarla baş başa bırakılması kabul edilemez bir emek sömürüsüdür. Ayrıca kamu hizmeti üreten kurumlar, memur mühendis personel eliyle yapılması gereken işleri taşeron mühendis istihdam ederek gerçekleştirmekten vazgeçmeli, liyakat esaslı ve yeterli sayıda mühendis kadrolarıyla güvenceli istihdamı hayata geçirmelidir.

Eşit işe eşit ücret anlayışı hâkim kılınmalı, iştiraklerde çalışan mühendislerin emeği güvencesizlikten kurtarılmalı, özlük hakları kamucu bir bakış açısıyla güçlendirilmelidir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak bir kez daha vurguluyoruz: Taleplerimiz lütuf değil, emeğin ve kamusal yararın doğal gereğidir. Kamu mühendisleri hak ettikleri değeri alana, mühendislik emeği güvenceli ve onurlu bir zeminde buluşana kadar mücadelemizin süreceğini kamuoyuna saygıyla duyururuz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Hukukun Üstünlüğünü, Yargı Bağımsızlığını ve Halkın İradesini Kararlılıkla Savunmaya Devam Ediyoruz!

15 Eylül 2025

Tarihimiz boyunca zorlu süreçlerden geçerek bugüne kadar biriktirdiğimiz, ağır bedeller ödeyerek kazandığımız eşit yurttaşlık, hukukun üstünlüğü, adalet ve demokrasi gibi çağdaş değerlerin hızla tasfiye edildiği, en temel hak ve özgürlüklerin bile anayasal güvencesini yitirdiği, yargı bağımsızlığının ortadan kaldırıldığı bir süreç yaşıyoruz.

Halkın iradesine dayalı yönetim anlayışı, bugüne kadar çeşitli darbeler ve darbe girişimleriyle sekteye uğramış olsa da mevcudiyetini bir biçimde korumuş, her seferinde toplumun özgürlük ve eşitlik talebiyle yeniden filizlenmiştir. Cumhuriyet tarihi boyunca demokrasi birikimi, bütün eksiklerine rağmen toplumun ortak mücadelesiyle gelişmiş; ülkenin geleceğini belirleyen temel değerler bu mücadeleler sayesinde korunabilmiştir.

Ancak bugün gelinen aşamada hukuk düzenine dayalı demokratik yönetim anlayışının kökten sarsıldığı, toplumun bir arada barış içinde bir gelecek tasavvurunun yok edildiği, belirsiz ve güvensiz bir karanlığa doğru yol alınan, hür türlüğü hukuksuzluğun ve zorbalığın meşru görüldüğü bir süreç işletilmektedir.

Demokratik kurumlar baskı altına alınmış, hukuk adeta iktidarın bir organına dönüştürülmüş, kamu gücü siyasi iktidarın sınırsız hizmetine sunulmuştur. “Yeni bir devlet düzeninin” kurulmasından söz edilen bu süreçte tüm demokratik kurum ve kuruluşlar, aykırı söz söyleyenler, iktidarın ardında hizalanmayan tüm çevreler düşman ilan edilmekte, sindirilmeye ya da tasfiye edilmeye çalışılmaktadır.

CHP İstanbul İl Kongresi’nin Yüksek Seçim Kurulunca onaylanmış olmasına rağmen, mahkeme kararıyla iptal edilmesi ve seçilmiş il yönetimiyle birlikte il başkanının görevden alınması tam da bu sürecin kritik noktalarından biridir. Açıkça seçmen iradesi yok sayılmakta, adeta muhafet organlarında bile kimin yer alacağına siyasi iktidar tarafından kararlaştırılacağı ilan edilmektedir.

Gündemde olan CHP’nin “mutlak butlan” davası da yine bu çerçevede yeni bir düzen operasyonunun parçası gözükmektedir. Bir siyasi partinin seçim kurulu tarafından onaylanmış kurultay kararlarının yok hükmünde sayılması sadece o partinin değil, tüm bağımsız, demokratik güçlerin hedef alınması anlamına gelmektedir. Yargının siyasetin alanına müdahalesi, demokratik iradeyi sakatlamakta; kamu vicdanını derinden yaralamaktadır.

Unutulmamalıdır ki, yargı bağımsızlığını kaybettiğinde bunun bedelini sadece bir kesim değil, tüm toplum öder. Hukukun tarafsızlığını yitirmesi, en temel hakların güvencesiz hale gelmesine; herkesin can ve mal güvenliğinin tehlikeye girmesine yol açar. Altını çizerek ifade etmek gerekir ki adaletin olmadığı bir ülkede barış da demokrasi de toplumsal huzur da mümkün değildir.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak yineliyoruz:

Hukuka, adalete ve demokrasiye sahip çıkmak, toplumsal barışın ve ülkenin geleceğinin tek güvencesidir.

Yargı bağımsızlığı, toplumun bütün kesimleri için yaşamsal bir güvencedir. Bu güvencenin zedelenmesi, herkese zarar vermektedir.

Hukuksuzluklara, keyfiliğe ve demokratik birikimin yok edilmesine karşı mücadele etmek, tarihsel bir sorumluluktur.

Toplumun tüm kesimlerini, Cumhuriyet'in kazanımlarına, demokratik kurumlara, adalete, hukukun üstünlüğüne ve yargı bağımsızlığına sahip çıkmaya çağırıyoruz. Bu değerlerden vazgeçildiğinde, yalnızca bugünün değil, yarının da karanlığa sürükleneceği açıktır.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Şantiye Şefliği Yönetmeliği Değişikliklerine Karşı Uyarıyoruz; Halkın Can ve Mal Güvenliği Tehlikeye Atılıyor!

19 Eylül 2025

Ülkemizde yapı güvenliğinin sağlanması açısından elzem bir rolü olan Şantiye Şefliği Yönetmeliği hakkında Odamızca yayımlandığı tarihten itibaren defalarca Yönetmeliğin yetersizliği, barındırdığı hatalar ve yanlışlar konusunda idare uyarılmış olmasına rağmen Yönetmelik bir kez daha değiştirilerek, aynı sorunları barındırır biçimde Değişiklik Yönetmeliği 16 Eylül 2025 tarih ve 33019 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak yapı üretimi ve yapı üretim sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için şantiye şefliği görevinin düzenlenmesi hakkında kapsamlı çalışmalar yaptık, bu çalışmalar rapolar haline getirerek kamuoyuyla, milletvekilleriyle ve tüm ilgili kurum/kuruluşlarla paylaştık.¹

1 25.02.2021 tarihli basın açıklaması, "Şantiye Şefliği Tam Zamanlı Bir Görevdir, Birden Fazla Şantiyede Yapılamaz!"

12.03.2021 tarihinde 'Şantiye Şefliği Tam Zamanlı Bir Görevdir, Birden Fazla Şantiyede Yapılamaz!' Kampanyası çerçevesinde Milletvekillerine gönderilen mektup.

01.03.2021 tarihinde 'Şantiye Şefliği Tam Zamanlı Bir Görevdir, Birden Fazla Şantiyede Yapılamaz!' Kampanyası çerçevesinde genç meslektaşlarımıza gönderilen mektup.

26.07.2022 tarihli basın açıklaması "Güvenli Yapılaşma İçin Şart Her Şantiyeye Bir Şef"

01.08.2022 Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelikte Yapılması Gereken Değişikliklere İlişkin Milletvekillerine Mektup

18.11.2022 tarihli basın açıklaması, "Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelikte Yapılan Değişiklik, Beklentileri Karşılamaktan Uzaktır"

13.05.2023 tarihli basın açıklaması, "Herkes Anladı! Anlamayan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İçin Bir Kez Daha Anlatıyoruz! Yaptığınız İş Hukuksuzdur! Yaptığınız İş Göstermelik ve Anlamsızdır!"

08.04.2024 tarihli basın açıklaması, "Uyarıyoruz... Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelikte Yapılan Son Değişiklik Yapı Güvenliğinde Riskleri Daha da Büyütecek, Mühendisler Şantiyelerden Koparılacaktır"

Ancak yaptığımız tüm çalışmalarımıza ve uyarılarımıza rağmen gelinen aşamada siyasi iktidarın halen aynı hatalarda ısrar ettiğini bir kez daha görüyoruz.

Bir deprem ülkesi olan ve sık sık gerçekleşen büyük depremler nedeniyle çok sayıda vatandaşımızı kaybettiğimiz Türkiye’de, en önemli sorunların başında güvenli yapı üretimi gelmektedir. Yapı üretiminin mühendislik esaslarına uygun olarak gerçekleştirilmesini sağlayan en önemli görevlerden biri ise Şantiye Şefliğidir. Ancak gerek mevzuatta yer alan gerekse uygulamada yaşanan eksiklikler ve yanlışlıklar nedeniyle Şantiye Şefliği çözümün değil sorunun bir parçası haline getirilmiştir.

Bilindiği üzere Şantiye Şefliği, yapı üretimi veya mimarlık/mühendislik hizmeti gerektiren herhangi bir imalatın; plan, proje, resim ve hesaplarına, fen ve sanat kurallarına, genel şantiye organizasyonu işlerine dair teknik mevzuata uygun olarak yürütülmesi ve denetlenmesi işidir.

Yapı üretim süreci bir bütündür. Bu üretim zincirinde ilk halka olan “projelerin tasarımı” safhasından başlayarak “projelerin uygulanması” ve “uygulamanın denetimi”nin aynı titizlikle gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu bakımdan da şantiye şefliği yalnızca müteahhit adına işi yönetmek yani işveren vekilliği değil; aynı zamanda o yapının mühendis ve mimarlarca çizilen projelerini okuma, anlama ve Deprem Yönetmelikleri ile ilgili standartlara uygun yapının inşa edilmesini de sağlamaktır.

Yine işçi ve ustalara işveren adına talimat verirken projeye uygun malzeme kullanmak da şantiye şefinin görevidir. Bu bakımdan şantiye şeflerinin; mühendis ve mimarlarca istenilen ve kullanımına karar verilen malzemenin doğru ve yerinde kullanımını bilecek eğitime ve formasyona da sahip olmaları gerekmektedir. Mimari ve statik projeyi okuma, anlama ve uygulama ise, mühendis/mimarlık lisans eğitimi sonucu edinilen bir özelliktir. Kaldı ki bu konuda lisans eğitimi dahi yeterli olmamakta, ayrıca uzmanlık gerektiren niteliği nedeniyle konuya ilişkin meslek içi eğitim ve belgelendirmeye de tabi tutulması gerekmektedir.

Mühendislik formasyonu olmayanların ise Deprem Yönetmelikleri ve ilgili standartlarına, mevzuata ve projeye uygun inşaat yapması, yapılmasını sağlaması ve denetlenmesi mümkün değildir. Tüm bunlardan hareketle; farklı eğitim almış meslek mensuplarının mühendis ve mimarlar yerine ikame edilmesi bilimsel ve teknik açıdan doğru değildir.

Ayrıca şantiye şefliği görevinin gerek yasalarda tanımlanan niteliği gerekse de mühendislik-mimarlık ilke ve esasları ile bilimsel ve teknik gereklilikler karşısında, tam zamanlı olarak şantiyede çalışmayı gerektirmesine rağmen şantiye şeflerinin; birden fazla şantiyede görev üstlenmesi bu görevin kağıt üzerinde kalmasına neden olmaktadır.

Son olarak 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli yaşadığımız depremlerde resmi verilere göre yaklaşık 320 bin bina (yıkılmış/acil yıkılacak/ ağır hasarlı) yıkılmıştır. 11 ilde 14 milyonu aşkın nüfusu doğrudan etkileyen bu yıkımın sonucunda resmi açıklamalara göre 50 binin üzerinde yurttaşımız hayatını kaybetmiştir.

Deprem ve diğer afetlerin yapılarda yaratmış olduğu hasarların çok büyük bir kısmının imalat kusurlarından kaynaklandığı bilinmesine ve çok yakın bir zamanda bu denli ağır bir bedel ödenmiş olmasına rağmen, inşa sürecinin temel aktörü olan şantiye şefliğine gerekli önemin verilmiyor olması, uyarılarımızın dikkate alınmaması düşündürücüdür.

Halkın nitelikli, güvenilir, sağlıklı konutlarda yaşama hakkı taviz verilemez anayasal temel bir insan hakkıdır. Bu hak aynı zamanda devlete de yurttaşlarına güvenli barınma olanağı sağlamak görevi yüklemektedir. Söz konusu yönetmelikle bu hakkın korunmasını sağlamak bir yana “kamu kurumları dışındaki yapılar” denilerek kamu yapıları için öngörülen güvenlikli ve nitelikli inşa sürecinin halk için öngörülmediği kabul edilmekte, anayasal bir hak çiğnenmekte ve devlet asli görevini yerine getirmemektedir.

Sonuç olarak tekrar vurgulamak gerekirse; Şantiye Şefliği yapı üretim sürecinin asli bir unsuru olup bir deprem coğrafyası olan ülkemizde halkın can ve mal güvenliği açısından son derece kritik bir öneme sahiptir. Ancak görünen o ki yapılan değişikliklerle Şantiye Şefliği hizmeti resmi prosedürleri tamamlamak amacıyla kağıt üzerinde kalmaya, yurttaşlarımız ise aynı acıları yaşamaya devam edecektir.

Siyasi iktidarı bir kez daha uyararak ülkemizde sınırsız serbestlik ve denetimsizlik isteyen yapı müteahhitliği müessesinin baskılarına boyun eğmek yerine bilime ve mühendisliğe kulak vererek, konunun uzmanları ve meslek odalarıyla birlikte kamu yararına uygun düzenlemeler yapmaya davet ediyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Siyasi İrade Öğrencilerin Özgürlüklerini Kısıtlamak Yerine, Yaşam Koşullarını İyileştirmeye Odaklanmalıdır!

23 Eylül 2025

Ülke ekonomisinde yaşanan olumsuz gelişmeler, özellikle son yıllarda şiddetlenerek artan yoksullaşma toplumun tamamını derinden etkilerken, ortaya çıkan ekonomik yıkımın en çok sarstığı kesimlerden biri de üniversite öğrencileri olmuştur.

Türkiye’de üniversite öğrencilerinin barınma ve beslenme başta olmak üzere en temel ihtiyaçları her geçen yıl daha da ağırlaşan kronik sorunlar haline gelmiş, zor şartlar altında eğitimlerini tamamlamaya çalışan öğrenciler bir yandan da kötü yaşam koşullarıyla mücadele etmek zorunda bırakılmıştır.

Bir ülkenin geleceğini öngörmek için o ülkenin gençlerine reva gördüğü yaşam standartlarına bakmak gerekir. Türkiye’de üniversite gençliği, okurken bir yandan da çalışmak zorunda bırakılmakta, yetersiz ve sağlıksız beslenmekte, hatta başını sokacak bir oda bile bulamamaktadır. Üstelik konunun asıl muhatabı olan siyasi irade sorunu çözmek bir yana, Meclis’ten geçirdiği kanunla beraber, belediyelerin öğrenci yurdu açma yetkisini kaldırarak işi daha da içinden çıkılmaz hale sokmuştur.

Bugün öğrenciler yetersiz devlet yurtları, yüksek maliyetli özel yurtlar ve fahiş konut kiralari karşısında eğitim hayatlarını sürdürmekte zorlanmaktadır. 2000’li yılların başlarında 74 olan üniversite sayısı “her ile bir üniversite” denilerek bugün 208’e kadar çıkarılmış, öğrenci sayısı da buna paralel olarak 1,8 milyondan 7 milyonun üzerine çıkmıştır. Oysa yurt sayısı ve kapasitesi aynı oranda artmamış, halihazırda Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü (KYK) yurtlarının kapasitesi 1 milyonun altında kalmıştır.

Özellikle farklı şehirlerden okumaya gelen öğrencilerin ilk tercihi KYK yurtları olmaktadır. Oysa mevcut kapasite, üniversite öğrencilerinin sayısını karşılamakta bir hayli yetersizdir. Son yıllarda yurt kapasiteleri artırılsa da bu artış çoğunlukla, dört kişilik odaların beş kişilik hale getirilmesi gibi aynı odalarda yatak sayısının artırılması yoluyla sağlanmış, öğrencilerin yaşam alanları daraltılmış; ders çalışma, kişisel eşyalarını saklama ve günlük ihtiyaçlarını karşılama imkanları sınırlandırılmıştır. Yemekhane, çamaşırhane ve ortak alanlarda yaşanan yoğunluk, barınma koşullarını daha da zorlaştırırken, öğrencilerin yemeklerin kalitesine yönelik şikayetleri ise çoğu zaman dikkate alınmamıştır.

KYK yurtlarında yer bulamayan öğrenciler, zorunlu olarak özel yurtlara yönelmek zorunda kalmaktadır. Ancak özel yurtların ücretleri, neredeyse bir ev kirası düzeyine çıkmış durumdadır. Küçük ve kalabalık odalar, yüksek fiyatlarla birleştiğinde öğrenciler ve aileleri üzerinde ağır bir ekonomik yük olmaktadır. Bazı özel yurtlarda, öğrencilerin rızası dışında odaların kısa süreli kiralanması gibi uygulamalar da barınma güvenliğini ve mahremiyetini zedelemektedir.

Öğrenciler için üçüncü seçenek olan ev kiralama imkânı da giderek daha ulaşılmaz hale gelmektedir. Büyükşehirlerde kiralar, öğrencilerin bütçesini aşmakta; güvenlik ve deprem riski taşıyan bölgelerde düşük standartlı evlere yönelmek zorunda kalan öğrenciler ciddi mağduriyetler yaşamaktadır. Emlakçıların ve ev sahiplerinin öğrencilere yönelik olumsuz tavırları da bu süreci daha da zorlaştırmaktadır.

Öte yandan devlet yurtlarından yararlanamayan, parası özel yurtlara veya ev kiralamaya yetmeyen öğrenciler siyasi iktidarın politikalarının da desteğiyle yol bulan tarikat ve cemaat yurtlarına mahkûm edilmektedir.

Öğrencilerin barınma hakkına erişememesi, yurt ve üniversite yemekhanelerindeki pahalı ve kalitesiz yemekler öğrencilerin yaşam standartlarını düşürdüğü gibi aynı zamanda eğitim hakkını da tehdit eden bir durumdur. Birçok öğrenci geçimini sağlamak için çalışmak zorunda kalmakta, bu da akademik başarılarını olumsuz etkilemektedir.

Bir yandan ekonomik sorunlarla bir yandan yetersiz derslikler, kütüphaneler gibi gerekli altyapıdan yoksun üniversitelerde akademik sorunlarla mücadele eden öğrenciler bir diğer yandan da üniversitelerdeki düşünce ve ifade özgürlüğünün engellenmesi, akademinin siyasi iktidarın boyunduruğu altına sokulması gibi özgürlüklerinin kısıtlanması ile de karşı karşıyadır. Bu sorunlara ve hak ihlallerine karşı sesini çıkaran öğrenciler ise soruşturmalar, disiplin cezaları hatta tutuklu yargılamalar gibi despotça uygulamalarla sindirilmeye çalışılmaktadır.

Hepimizin geleceği olan öğrencilerimizin yaşadığı sorunlar, ülkenin geleceğine de gölge düşürmektedir. Siyasi iradenin, öğrencilerin düşünce, ifade ve örgütlenme özgürlüklerini kısıtlamak yerine; barınma ve beslenme başta olmak üzere en temel sorunlarının çözümüne yönelik adımlar atması gerektiğini önemle vurguluyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Mesleki Haklarımız ve Toplumun Güvenliği İçin TBMM'yi Göreve Çağırıyoruz

1 Ekim 2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 1 Ekim'de düzenlenecek törenle yeni yasama yılına başlamaya hazırlanırken, ülkemizde cumhuriyetin ve demokrasinin temel ilkeleri ciddi sınavdan geçmekte, yasama yılına hukukun siyasallaştığı, parlamentonun etkisizleştirildiği, anayasa ve yasaların anlamsızlaştırıldığı, aklın ve bilimin yerini hurafelerin aldığı bir ülke tablosu eşlik etmektedir.

Ekonomik krizlerin süreklilik kazandığı, demokrasi ve hukuk mekanizmalarının işlemez hale geldiği, toplumsal yaşamın kutuplaştırıldığı bu dönemde, demokrasinin olmazsa olmazı olan Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin demokrasinin inşasında öncü olmak, hukuk devletini korumak ve halkın iradesinin gerçek temsilcisi olmak olan gerçek misyonuna geri dönerek, ülkemizin ekonomik, siyasal ve toplumsal yaşamını doğrudan etkileyen sorunlarının çözümü için gerekli çalışmaları yürütmesi, ülkemizin ve demokrasimizin geleceği için zorunludur.

Yeni yasama yılından beklentimiz, çözüm bekleyen pek çok sorunun yanında ülkemizin deprem gerçeğiyle birlikte afetlere hazırlık, güvenli yapılaşma ve barınma hakkı başta olmak üzere, kamusal kaynakların etkin kullanımı, kamu yararının gereği olarak Meclis tarafından en temel sorunlardan birisi olarak ele alınmasıdır.

Ayrıca toplumun can güvenliğinin, yaşam kalitesinin, tarihi eserlerin ve doğal varlıkların korunmasının da temel unsurlarından birisi olan inşaat mühendislerinin karşı karşıya olduğu sorunların her geçen gün artmasına rağmen çözümsüz bırakılmasının da nitelikli mühendislik hizmetinin sunulması önünde engel teşkil ettiği görülmelidir.

Kamuda ve özel sektörde çalışan inşaat mühendislerinin özlük haklarından yetkin mühendisliğe, şantiye şefliği uygulamalarından yapı denetim sistemine kadar birçok sorunun varlığı kamu güvenliğini tehlikeye atmaktadır. Deprem gerçeğiyle defalarca yüzleşmiş ve her yüzleşme sonucunda da ağır bedeller ödemiş bir ülkede bu sorunların ertelenmesi, yalnızca

meslektaşlarımızla ilgili değil, doğrudan halkımızın can ve mal güvenliğini ilgilendiren bir sorundur.

Yeni yasama döneminde biz inşaat mühendisleri meslek sorunlarımızı, ülkemizin ve halkımızın ortak geleceği ve çıkarlarından ayırmadan, bir kez daha kamuoyuna ve Meclis'e sesleniyoruz;

- 1- İnşaat Mühendislerinin önemli bir bölümü işsizdir. Kamusal yatırımlar artırılmalı, planlı istihdam sağlanmalı, mesleki yetkinlik esas alınmalıdır. Kamu hizmetlerinin piyasalaştırılmasına, tasfiyesine ve özelleştirme uygulamalarına son verilmelidir.
- 2- İnşaat mühendisliği istihdamında, alınan eğitim, verilen hizmet ve üstlenilen sorumlulukların niteliğine uygun ve insanca yaşanacak bir asgari ücret belirlenmeli ve bu konuda TMMOB yetkili kılınmalıdır.
- 3- Kamu çalışanlarının teknik sorumlulukları tanınmalı; eşit işe eşit ücret, ek gösterge, özel hizmet tazminatı ve emeklilik haklarında iyileştirme yapılmalıdır. Meslek alanlarımızdaki tüm kamusal görevler meslek ilkeleriyle uyumlu biçimde yeniden tanımlanmalıdır. Kamuda istihdam, atama ve güvenceli kadro konusunda ihtiyaca uygun alım talebi yaratılmalı, istihdam artırılmalı ve buna uygun bütçe ayrılmalıdır.
- 4- Kamuda taşeronlaşmaya derhal son verilmeli; kamu kurum ve kuruluşları, ihtiyaç duydukları mühendislik hizmetlerini adil ve şeffaf atamalar ile oluşturacakları öz kaynaklarından temin etmelidir.
- 5- Özel sektörde çalışan meslektaşlarımızın işyerlerinde fiilen yaptıkları iş ile SGK kayıtlarında yer alan meslek kodları Sosyal Güvenlik Kurumu ve ilgili kamu kuruluşları tarafından karşılaştırılmalı, meslektaşlarımızın yaptıkları işe uygun meslek kodu ve en az TMMOB tarafından belirlenen asgari mühendis maaşı ile çalışmaları sağlanmalıdır.
- 6- Emekliler için en düşük emekli maaşı, mühendislik mesleğinin önemi ve uygulanmasında alınan sorumluluğun gerektirdiği düzeye getirilmelidir.
- 7- Kadın meslektaşlarımız çalışırken yalnızca fiziksel zorluklarla değil, iş yerlerinde karşılaştıkları ayrımcılık, mobbing ve eşitsizlikle de mücadele etmek zorunda kalmaktadır. Kadın meslektaşlarımız bırakalım sağlıklı koşullarda çalışmayı, işe girme noktasında bile ayrımcılıkla karşı karşıya kalmaktadır. Kadınlar için daha fazla istihdam olanakları yaratılmalı, çalışma koşullarının iyileştirilmeli ve karşılaştıkları sorunlara karşı etkin bir mücadele verilmelidir.
- 8- Niteliksiz eğitim politikaları, meslek alanlarımızın itibarsızlaştırılmasına yol açmaktadır. Bölüm kontenjanları ile eğitim içerik ve yöntemleri planlı biçimde belirlenmeli; meslek odalarının görüşleri dikkate alınmalıdır. Yükseköğretim kurumlarında verilen inşaat mühendislik eğitimi, temel düzeyde bir eğitim niteliğindedir. Bir mühendisin sadece dört yıllık eğitimle uzmanlaşması veya yetkinleşmesi fiilen mümkün değildir. Buna rağmen, unvanına dayanarak tüm alanlarda yetkilendirilmiş sayılması bir çelişkidir. Bu nedenle meslek odalarına üyelerini yetkinliklerine göre belgelendirme ve yetkilendirme hakkı tanınmalıdır.
- 9- Yapı Denetim Kuruluşlarında çalışan tüm görevliler kamu görevlisi statüsünde olmalı, ücretleri, iş güvenceleri ve özlük hakları teminat altına alınmalı, ücretleri TMMOB tarafından belirlenen asgari ücretin altında olmamak kaydıyla görev, yetki ve sorumluluklarına göre kademeli olarak belirlenmeli, bu kuruluşlarda görev yapan mühendis ve mimarlar sorumluluklarına göre meslek kuruluşlarınca belgelendirilmelidir.
- 10- Gerek Etüt ve Proje Denetim Birimlerinde gerekse Yapı Denetim Kuruluşlarında görev yapan mühendis ve mimarlar için mesleki sorumluluk sigortası getirilmelidir.
- 11- Nitelikli proje hizmetlerinin verilebilmesi için meslek odalarının önündeki engeller kaldırılmalı, proje hizmeti veren mühendis ve mimarlar için odaların yetkilendirme ve denetleme hakkı olmalı, proje hizmet koşulları ve ücretleri Odalar tarafından belirlenmelidir.

- 12- Müteahhitlik iş, işleyiş ve ilişkilerini belirleyen özel bir kanun çıkarılmalı ve sorumlulukları belirlenmelidir. Kamu müteahhitleri gibi yeterlilik kriterleri getirilmeli teknik kadro, finans, donanım ve iş bitirme kriterleri koyularak titizlikle uygulanmalıdır.
- 13- Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelikte yapılan değişiklikler son derece yetersiz kalmıştır. Yapı alanı 1500 m²'yi geçen her yapım işinde tam zamanlı olarak bir Şantiye Şefi bulundurulması zorunlu hale getirilmeli, Şantiye Şeflerinin işveren (müteahhit) ile yapacağı hizmet sözleşmeleri ilgili Meslek Odası tarafından belirlenen tip sözleşmeler çerçevesinde olmalı, Şantiye Şeflerinin alacakları ücretler TMMOB'nin belirlemiş olduğu ücretlerin altında olmamalıdır. Ayrıca Şantiye Şeflerinin belgelendirilmesi ve bu belgelendirmeye esas eğitimleri ilgili Meslek Odası tarafından yapılmalı, sistemde görev alan tüm mühendis ve mimarların sicilleri kayıtlı oldukları Meslek Odaları tarafından tutulmalıdır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Deprem Gerçeğini Yok Saymanın Bedeli: Van Depremlerinden Günümüze Aynı Sorumsuzluk Aynı Yıkım

23 Ekim 2025

Türkiye'nin bir deprem ülkesi olduğu gerçeği, en batısından en doğusuna kadar yaşanan büyük depremler ve bu depremlerin yol açtığı tarifsiz acılarla defalarca kendini göstermiştir ve göstermeye de devam etmektedir.

Bu göstergelerin öne çıkarılardan biri de Van Depremleridir. Van'da, önce 23 Ekim 2011'de 7,2 büyüklüğünde, ardından 9 Kasım 2011'de 5,6 büyüklüğünde meydana gelen iki depremde 636 yurttaşımız hayatını kaybetmiş, yüzlerce bina yıkılmış, on binlerce insan evsiz kalmıştır.

Van Depremlerinden Kahramanmaraş Depremlerine, coğrafyamızın birçok noktasında aynı acıların tekrar tekrar yaşandığı bir çaresizlik söz konusudur. Altını çizerek ifade etmek gerekir ki, bu bilimsel ve teknik bir çaresizlik değildir. Ya da yetişmiş insan gücü eksikliği ve kaynak yetersizliği de kesinlikle bahane olarak sunulamaz. Çünkü geçmişte meydana gelen depremlerden elde edilen tecrübe, bilhassa 1999 Gölçük Depreminden sonra yapılan birçok çalışmada, ülkemizin depremlere karşı zayıflıkları, nelerin yapılması gerektiği, bir doğa olayı olan depremin afete dönüşmemesi için nelerin değiştirilmesi gerektiği açıkça ortaya konulmuştur. Açıktır ki, çaresizliğin kaynağı, tüm bu bilinen gerçeklere rağmen, depremin zararlarının en aza indirilmesi için yapılması gereken çalışmalar konusunda siyasi iktidarın kayıtsızlığı, merkezi ve yerel idarecilerin sorumsuzluğudur. Bu kayıtsızlık ve sorumsuzluk, Elazığ ve İzmir depremlerinden sonra da sürmüştür, nitekim 6 Şubat 2023 depremlerinde tarihimizin en büyük yıkımı ile bir kez daha görülmüştür.

Depreme karşı yapı stokumuzun kırılganlığı bilinen bir gerçektir. Türkiye'de 10 milyon civarında olan yapı stokunun 6-7 milyon civarında olan kısmı riskli yapı statüsündedir. TBMM'nin Kahramanmaraş Depremleri sonrası kurduğu Araştırma Komisyonunun 6 Şubat Depremlerine ilişkin hazırladığı Mayıs 2023 tarihli raporuna göre son 11 yıl içerisinde ülke genelinde 238 bin civarında riskli yapının "Kentsel Dönüşüm" uygulanarak yenilenmesi sağlanmıştır. Yani Van Depremlerinden sonra başlatılan kentsel dönüşüm çalışmalarında bugüne kadar riskli yapıların yüzde beşi bile dönüştürülemedi.

Konut üretimi ve riskli yapıların dönüştürülmesi halkın en önemli ihtiyaçlardan biri olduğu gibi kamu gücünün de temel vazifeleri arasında yer almaktadır.

Son günlerde gündeme getirilen 'Yüzyılın Konut Projesi' adı verilen kampanya ile 81 ilde 500 bin sosyal konut yapılacağı açıklanmış; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı koordi-

nesinde TOKİ tarafından hayata geçirilecek proje kapsamında dar gelirli vatandaşlar için ilk kez kiralık konutların da inşa edileceği duyurulmuştur.

Ancak mevcut uygulamalara ve eldeki verilere bakıldığında verilen vaatlerin gerçeklikle bağı şüphe uyandırmaktadır. Açıklamada TOKİ'nin bugüne kadar 1 milyon 740 bin konut inşa ettiği büyük bir gururla duyurulmaktadır. Kuruluşun tarihçesinde 2002 yılına kadar 43 bin 145 konutun tamamlandığı bilgisine yer verilmektedir. Demek ki aradan geçen 23 yılda 1 milyon 696 bin 855 konut üretilmiştir. Bu da demek oluyor ki TOKİ yılda yaklaşık 74 bin konut inşa etmektedir. Hal böyleyken, 500 bin konutun ne zamana kadar tamamlanacağı meçhul görünmektedir.

Aradan geçen yıllarda olanaklarının arttığı ve konut üretiminin hızlandığı, dolayısıyla bu hedefin kısa sürede gerçekleşmesinin mümkün olduğu iddia edilebilir. Ancak 6 Şubat depremlerinin ardından verilen konut vaatlerinin akıbetine bakıldığında maalesef durum hiç de iç açıcı görünmemektedir. Depremin ardından 319 bini 1 yıl içinde olmak üzere toplam 650 bin yeni konutun depremzedelere teslim edileceği duyurulmuştur. Ancak bugüne kadar 304 bin konutun anahtarlarının teslim edildiği, önümüzdeki ay 350 bininci konutun da kurasının çekileceği yine aynı açıklamada ifade edilmektedir. Yani depremlerin ardından geçen 32 ayın ardından, bir yılda tamamlanması hedeflenen konut sayısına bile erişilememiş, toplamda hedeflenen konut sayısının ancak yaklaşık yüzde 47'sine ulaşılabilmektedir. Ayrıca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum daha önce yaptığı bir açıklamada, yıl sonuna kadar 11 ilde 453 bin bağımsız bölümü teslim ederek hedefe ulaşmış olacaklarını ifade ederek 650 bin konut vaadinden vazgeçildiğinin sinyallerini vermiştir.

Tüm bu tablo, yaşanan sorunların kaynağının teknik yetersizliklerden değil, planlama, denetim ve kaynak kullanımındaki yanlış önceliklerden kaynaklandığını açıkça göstermektedir. Deprem gerçeğiyle yüzleşmek yerine, her felaketin ardından geçici çözümlerle gündem oluşturmak; kalıcı politikalar üretmek yerine yeni vaatler sıralamak, sorunun sürekliliğini derinleştirmektedir. Yapı stokumuzun kırılabilirliği ortadayken, konut üretiminde öncelik riskli bölgelerdeki yapıların güvenli biçimde dönüştürülmesine verilmesi gerekmektedir.

Bir kez daha vurgulamak gerekir ki ülkemizde depremlerin afetlere dönüşmesini önleyecek çok sayıda bilimsel teknik çalışma yapılmış olduğu gibi, bu çalışmalarını hayata geçirecek yetmiş insan gücü ve kamu kaynakları da fazlasıyla mevcuttur. Yeter ki bu sorunun çözülmesi için irade ortaya konulsun. Ancak ne yazık ki kentsel dönüşüm başta olmak üzere yapılaşmanın temel mantığı güvenli yapılaşma ve sağlıklı kentleşme değil de rant devşirme olunca halkın payına düşen her depremde göçük altında can vermek ya da yakınlarını kaybetmek düşmektedir.

Van Depremlerinde yaşamını yitiren tüm yurttaşlarımızı saygıyla anıyor, deprem önlemlerinin yalnızca afetlerden sonra değil, her zaman gündemde tutulması ve gerekli adımların zamanında atılması gerektiğini önemle vurguluyoruz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Yurttaşlarımızın Güvenli Konutlarda Yaşama ve Yapı Güvenliğine İlişkin Bilgi Edinme Hakkı Vardır!

3 Kasım 2025

Deprem gerçeğiyle yüz yüze yaşayan bir ülkede, her yurttaşın güvenli yapılarda yaşama ve oturduğu yapının güvenli olup olmadığını bilme hakkı yaşam hakkının en temel gerekliliklerinden biridir.

Ancak bugün ülkemizde milyonlarca kişi, yaşadığı konutun yapı güvenliğini sağlayıp sağlamadığı hususunda bilgi sahibi olmadan hayatını sürdürmektedir. Bu bilgiye erişimin sınırlı olması hem vatandaşların hem de kamu kurumlarının sorumluluğunu belirsizleştirmekte, güvenli yaşam hakkını zedelemektedir.

TBMM'nin İzmir Depremi sonrası kurduğu Araştırma Komisyonunca hazırlanan Temmuz 2021 tarihli raporunda hasar görebilirliği yüksek olduğu değerlendirilen 6-7 milyon arası konutun (bağımsız bölüm) en kısa zamanda dönüştürülmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu gerçek, bize yapı güvenliğinin yalnızca teknik bir veri olmadığını, doğrudan insan hayatını ilgilendiren bir kamusal bilgi olduğunu açıkça göstermektedir.

Hiç şüphesiz bir yapının güvenli olup olmadığı, yalnızca mal sahibinin değil, o binada yaşayan kiracıların, çalışanların ve çevre sakinlerinin de bilmesi gereken bir husustur. Tam da bu nedenle, güvenli olmadığı tespit edilmiş yapılara ilişkin bilgilerin her yurttaşın erişebileceği bir kamu veri tabanında yer alması gereklidir.

Vatandaşların yaşadığı yapıya ilişkin bilgi edinme süreci, belediyeler ya da Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından oluşturulacak dijital platformlarla açık, kolay ve anlaşılır hale getirilmelidir.

Öte yandan bir yapının yapı güvenliği açısından uygun olmadığı bilgisine sahip olmak, yalnızca bir uyarı değil, aynı zamanda bir sorumluluk da yüklemektedir. Başta Anayasa olmak üzere mevcut mevzuat gereği; deprem riskine karşı tedbir almak, riskli yapıları ve afet riski olan bölgeleri belirlemek, riskli yapıların risk durumuna göre güçlendirilmesini ya da yıkımını sağlamak, güvenli ve sağlıklı yaşama çevreleri teşkil etmek, imar mevzuatına, plan projelerine aykırı yapıları tespit etmek ve bu konuda gerekli önlemleri almak devletin asli görev ve sorumluluğudur.

Bu durumda ilgili idarelerin yaşam hakkını koruma bilinciyle hareket etmesi, yapının dönüştürülmesi, güçlendirilmesi veya tahliyesi süreçlerinde gecikmeksizin gerekli adımları atması gerektiği de açıktır.

Ayrıca yapılar kullanım aşamasında İdarece herhangi bir denetimden geçmemekte; yapının taşıma kapasitesini etkileyecek müdahaleler ancak görünür düzeyde ve herhangi bir şikâyete konu olmuş ise idari işleme tabi tutulmaktadır. Yapıların büyük çoğunluğunda yapının taşıma kapasitesini olumsuz yönde etkileyecek boyutlarda pek çok tadilat yapıldığı kamuoyunca ve İdarece bilinmesine rağmen şikâyet edilmeyen ve görünür olmayan tadilat, genişletme, kolon, giriş ve perde kesme gibi yapısal sistem müdahaleleri konusunda herhangi bir tedbir alınmamaktadır. Şikâyet edilen yapılarda ise idareler sorumluluklarının bulunmadığı yönünde Anayasa ve yasalara aykırı cevaplar verebilmektedir.

Ülkemizde yapı üretim sürecinde görev alan meslektaşlarımız ise imza attıkları projelerde zamanla meydana gelen korozyon, bakım eksikliği, taşıyıcı sisteme müdahale, ruhsatsız tadilatlar ve çevresel etkiler söz konusu olsa bile, bu yapılardan süresiz biçimde sorumlu tutulmaktadır.

Altını çizerek ifade etmek gerekir ki konut güvenliği konusunda sorumluluk sadece mühendislerimize ait değildir; öncelikle kamu kurumları bu konuda görevini yerine getirmeli, ev sahipleri ve kiracılar da sürece aktif biçimde katılmalıdır.

Yapı güvenliği konusunda devletin ve ilgili idarelerin görevi yalnızca güvenli olmayan yapıları tespit etmek değil, bu bilgiyi kamuoyuyla paylaşmak ve vatandaşın karar alma sürecini

desteklemektir. Açıktır ki şeffaf bir bilgi sistemi oluşturulmadığı sürece, yurttaşlar kendi yaşam risklerini değerlendiremez, doğru karar veremez. Güvenli olmayan yapıların envanteri kamuya açık hale getirilmeli; "hangi bölgede, hangi binanın ne düzeyde risk taşıdığı" düzenli olarak yayımlanmalıdır.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak, yıllardır dile getirdiğimiz bu sorunun artık ertelenemez boyuta ulaştığını bir kez daha vurguluyoruz.

Yapı stokunun güvenli hale getirilmesi, bireysel inisiyatiflerle veya dağınık uygulamalarla değil, bilimsel temelli, mühendislik ilkelerine dayalı, kamucu bir planlama anlayışıyla mümkündür.

Bu doğrultuda;

Ülkedeki yapı stoku envanteri ivedilikle çıkarılarak, can ve mal güvenliğinin sağlanması amacıyla yapının güvenli hale getirilmesi için gecikmeksizin gerekli adımlar atılmalıdır.

Güvenli olmayan yapıların güçlendirilmesi veya yenilenmesine yönelik risk odaklı, kamuya açık planlamalar yapılmalıdır.

İl Risk Azaltma Planları kapsamında, sorumlu idarelerce deprem riski açısından öncelikli olarak belirlenen konutlara ilişkin süreçler ile ilgili paydaşların görev ve sorumlulukları yasal mevzuatta açık ve net biçimde tanımlanmalıdır.

Yapı güvenliğinin sağlanması için gerekli ekonomik kaynaklar ve desteklerin temini, devletin asli sorumluluklarından biridir. Bu kaynaklar öncelikle dar gelirli vatandaşların can güvenliği için kullanılmalıdır.

Yapının güvenliğinin periyodik olarak kontrol edilmesini zorunlu kılan bir yasal düzenleme yapılmalıdır.

Belediyeler ve Bakanlık, yapı stokunun durumuna ilişkin verileri şeffaf biçimde kamuoyu ile paylaşmalı, Kiralama ve Alım/ Satım süreçlerinde yapı güvenlik durumuna ilişkin bilgi verilmesi zorunlu kılınmalıdır.

İmar Barışından faydalanan ve güvenli olmadığı tespit edilen yapılarda proje müelliflerinin ve uygulayıcı mühendislerin hukuki sorumluluğu sona ermelidir.

Yapı güvenliği, yalnızca mühendislerin mesleki sorumluluğu değil, devletin yurttaşına karşı yerine getirmesi gereken yaşam hakkı yükümlülüğüdür. Riskli yapı stokunun dönüştürülmesi, mühendislik sorumluluklarının adil biçimde tanımlanması ve yapıların ömrü boyunca denetlenmesi ancak bu anlayışla mümkündür.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak konut güvenliğinin, yalnızca bir mühendislik meselesi olmadığı, yaşam hakkının en somut tezahürü olduğunun altını çiziyoruz. Yurttaşların yaşadığı yapının güvenliğini bilme hakkı, devletin bilgi paylaşma sorumluluğu ve toplumsal farkındalık bir bütün olarak ele alınmalıdır. Her yurttaşın güvenli yapılarda yaşaması ve yaşam hakkının korunması için üzerimize düşen tüm sorumlulukları yerine getirmeye devam edeceğimizin bilinmesini isteriz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu

Haklarımızdan, Hayatlarımızdan ve Özgürlüğümüzden Vazgeçmiyoruz

25 Kasım 2025

25 Kasım; Mirabal Kardeşler'in cesaretini, direnişini ve adalet arayışını bize miras bırakan uluslararası bir dayanışma günüdür. Bizler bu yılı, ne yazık ki kadın cinayetlerinin arttığı, yoksulluğun derinleştiği ve haklarımızın hedef alındığı bir atmosferde karşılıyoruz. Bugün, kadınlara yönelik şiddetin her türüne karşı sesimizi yükseltme ve eşit, özgür bir yaşam için mücadelemizi bir kez daha hatırlatma günüdür.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği görmezden gelindikçe şiddet yalnızca evlerde değil; sokakta, işyerlerinde, kampüslerde ve yargı süreçlerinde yeniden doğuyor. Kadınların şiddetten korunması bir tercih değil, devletin en temel görevidir. Bu nedenle, kadına yönelik şiddetle mücadelede hayati bir öneme sahip olan İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı, hepimiz için geri bir adım olmuştur. Şiddetle etkili mücadele için Sözleşme'nin yeniden yürürlüğe girmesi gerektiğini bir kez daha hatırlatıyoruz.

Mühendislik alanında çalışan kadınlar olarak biliyoruz ki şiddet sadece fiziksel değildir. Mobbing, taciz, ücret eşitsizliği, güvencesizlik ve dışlayıcı tutumlar da hayatlarımızı zorlaştıran başka biçimlerdir. Çalışma hayatının her köşesinde, sahada ya da ofiste, güvenli ve eşit koşullar hepimizin hakkıdır. Bu nedenle, işyerlerinde şiddet ve tacizi önleyen ILO 190 Sayılı Sözleşme'nin onaylanmasını ısrarla talep ediyoruz.

Kocaeli Dilovası'nda yaşanan ve ikisi çocuk altı kadın işçinin hayatını kaybettiği iş cinayeti, güvence eksikliğinin kadınlar için ne kadar hayati öneme sahip olduğunu hepimize göstermiştir. Denetimsizlik ve kayıt dışılık, kadın emeğini ucuzlaştıran, görünmez kılan ve daha kırılğan hâle getiren politikaların bir sonucudur. Biz kadınlar, emeğimizin değersizleştirilmesine karşı mücadelemizi her koşulda sürdüreceğiz.

Son dönemde "Aile Yılı" gibi söylemlerle kadınların toplumsal rollerinin yeniden tanımlanmaya çalışıldığı, Medeni Kanun'un bazı hükümlerinin ve eşit miras hakkının sorgulanmaya açıldığı ve boşanmada arabuluculuk gibi uygulamaların baskı aracı hâline getirildiği görülmektedir. Kadınları eve, bakım yüküne ve güvencesizliğe hapseden bu politikalara karşı duruyoruz.

Kadın İnşaat Mühendisleri olarak biliyoruz ki: Yaşam hakkımızı, mesleki varlığımızı ve emeğimizi korumanın yolu; eşitlikten, adaletten ve demokratik değerlerden taviz vermeden mücadele etmekten geçer.

Şiddetin, ayrımcılığın ve eşitsizliğin olmadığı bir yaşamı; dayanışmayla, bilimin ışığında ve kamusal yarar ilkesinden vazgeçmeden birlikte kuracağız.

Yaşasın kadın dayanışması!

Yaşasın örgütlü mücadelemiz!

25 Kasım'da yaşamlarımız için yan yana, omuz omuzayız!

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Kadın İnşaat Mühendisleri Komisyonu

19 Aralık İnşaat Mühendisleri Günümüz ve Odamızın Kuruluşunun 71. Yılı Kutlu Olsun!

19 Aralık 2025

Kurulduğu günden bu yana; meslektaşlarının çıkarını ve toplum yararını korumayı temel ilke edinen, her dönemde bilimin, tekniğin ve demokrasinin gür sesi olan, köklü mirasından aldığı güçle yoluna kararlılıkla devam eden TMMOB İnşaat Mühendisleri Odasının kuruluşun 71. yıl dönümünü ve tüm meslektaşlarımızın İnşaat Mühendisleri Gününü coşkuyla kutluyoruz.

Bilindiği üzere, inşaat mühendisliği, insanlığın tarih boyunca yeryüzünde bıraktığı en somut ve en görkemli izleri inşa eden kadim bir meslektir. Denilebilir ki bu meslek; yalnızca betonun, çeliğin ve matematiğin bir araya gelmesi değil; doğanın güçlerini insanlığın hizmetine sunma sanatıdır. Bir inşaat mühendisi için her proje, toplumların yaşam kalitesini yükselten, kültürleri birbirine bağlayan ve nesiller boyu ayakta kalarak geleceğe tanıklık eden birer medeniyet nişanesidir. Şehirleri birbirine kavuşturan yollardan, hayat veren su yapılarına; gökyüzüne uzanan mega yapılardan, yerin altına işlenen devasa ulaşım ağlarına kadar her dokunuşumuzda, insana yaraşır bir yaşam kurma kaygısı vardır. Geçmişin kadim bilgisini modern teknolojinin imkânlarıyla harmanlayan inşaat mühendisi, estetiği ve işlevselliği toplumun hizmetine sunarak güvenli bir geleceğin kurucusu rolündedir. Bu yönüyle mesleğimizin, tarihin her döneminde toplumsal ilerlemenin lokomotifini olduğunu söylersek yanılmış olmayız.

İnsanlığın ortak mirası olan bu mühendislik birikimi, ülkemiz özelinde ise küllerinden doğan bir halkın bağımsızlık ve var oluş mücadelesinin en önemli güç kaynaklarından olmuştur.

Cumhuriyet'in kuruluş öyküsü, aynı zamanda bir ülkenin baştan başa imar edilme destanıdır. Uzun yıllar süren savaşların, yıkımların ve derin yoksullukların ardından kurulan genç Cumhuriyet'in başlattığı kalkınma hamlesinin ana kahramanları arasında, azmi ve bilgisiyyle inşaat mühendislerinin olduğunu vurgulamak gerekir. Demiryollarından fabrikalara, köprülerden modern kentlere kadar ülkenin her karış toprağında, imkânsızlıklar içinden imkân yaratan mühendislerin silinmez imzası bulunmaktadır. Bu sarsılmaz irade ve sorumluluk bilinci, zamanla kurumsal bir kimliğe bürünmüş; mühendislerin teknik gücünü toplumsal sorumlulukla birleştiren İnşaat Mühendisleri Odasının doğuşuna zemin hazırlamıştır.

İnşaat Mühendisleri Odası, kurulduğu günden bu yana geçen 71 yıllık süreçte, meslektaşlarının dayanışması ve örgütlü birliği sayesinde her türlü zorluğun karşısında dimdik durmuştur. Mesleki itibarımıza yönelen saldırılara, hak kayıplarına ve her türlü baskıya karşı verilen bu soluksuz mücadelenin, Türkiye'nin demokratikleşme sürecine de büyük katkılar sunduğu herkesin malumudur. Bugün mesleğimizin ve meslektaşlarımızın yaşadığı; işsizlik, düşük ücret politikaları ve kamuda mühendislik hizmetlerinin zayıflatılması gibi birçok yapısal sorunun çözümü, yine İMO'nun geçmişteki sarsılmaz mücadele pratiğinde saklıdır. Bu tarihsel birikim, bugünün sorunlarını aşmada en güçlü anahtarımızdır.

İMO, sadece bir meslek örgütü değil; toplumun geleceğini önceleyen, çağdaş ve kamucu değerleri savunan bir anlayışın temsilcisidir. Mühendislik bilgisinin belirli bir kesimin kârı için değil, halkın güvenliği ve refahı için kullanılması gerektiğine inanan Odamız, her dönemde olduğu gibi bugün de kamusal yararı, demokrasiyi, adaleti, laikliği ve temel insan haklarını savunmaya devam etmektedir.

Kuruluşumuzun 71. yılında, bu onurlu yapıyı ilmek ilmek işleyerek bugünlere taşıyan, Odamızı var eden ve her koşulda yaşatan tüm meslektaşlarımıza sonsuz teşekkür ediyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu

Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Daire Başkanlığı'na Acil Çağrımızdır

24 Aralık 2025

Gayrimenkul Değerleme Alt Uzmanlık Alanında Gerçek Kişi Bilirkişi Başvurularını Engelleyen Düzenleme Derhal Geri Çekilmelidir

Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Daire Başkanlığı tarafından 23/12/2025 tarihinde yayımlanan "Bilirkişilik Siciline Kabule İlişkin Usul ve Esaslar" duyurusu ile, gayrimenkul değerlendirme alt uzmanlık alanında bilirkişilik faaliyeti hukuka aykırı biçimde yalnızca özel hukuk tüzel kişileri ile sınırlandırılmış; bu alanda hizmet üreten inşaat mühendisi üyelerimiz olmak üzere, gerçek kişi gayrimenkul değerlendirme uzmanlarının bilirkişilik siciline başvurma hakkı engellenmiştir.

6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu başta olmak üzere bilirkişilik mevzuatında yer almayan bir sınırlamanın, "usul ve esaslar" yoluyla getirilerek tüzel kişilere münhasır bir bilirkişilik alanı yaratılması, açık ve tartışmasız biçimde hukuka aykırıdır. Kanuni dayanağı bulunmayan bu düzenleme, idarenin yetkisini aşması anlamına gelmekte ve hukuk devleti ilkesini zedelemektedir.

Adalet Bakanlığı Bilirkişilik Daire Başkanlığı'na açık çağrımızdır:

Kanuni dayanağı bulunmayan ve açık bir yetki aşımı niteliği taşıyan bu düzenleme derhal geri çekilmeli; gayrimenkul değerlendirme alt uzmanlık alanında gerçek kişilerin de bilirkişilik başvurusu yapabilmesine olanak sağlanmalıdır.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Ekonomik Krizin Faturası Mühendise ve Emekliye Kesilemez! İnsanca Yaşam, Güvenceli Gelecek ve Emegimizin Karşılığını İstiyoruz!

5 Ocak 2026

Türkiye ekonomisinin içine sürüklendiği yapısal krizin derinleştiği, yüksek enflasyonun ve hayat pahalılığının artık taşınamaz bir yük haline geldiği mevcut koşullar altında ekonomi yönetiminin 2026 yılı için belirlediği 28 bin 75 TL tutarındaki asgari ücret, geçen yıla oranla yapılan %27'lik artışla birlikte; ne yazık ki ülkemizde kronikleşen ekonomik gerçekliklerden tamamen kopuktur. Açıkça ifade etmek gerekirse bu rakam, sadece bir ücret belirlemesi değil, toplumun geniş kesimlerini sefalet sınırında eşitleme politikasının bir tezahürüdür.

Ülkemizde asgari ücret zammı tüm çalışanları doğrudan etkilemektedir. Öyle ki DİSK'in yaptığı araştırmanın sonuçları, Türkiye'nin bir "asgari ücretliler ülkesine" dönüştüğünü kanıtlamaktadır. Buna göre özel sektör çalışanlarının %53,2 gibi büyük bir oranı, asgari ücret veya bu rakamın sadece %10 fazlası arasındaki dar makas aralığında yer almaktadır. Elbette bu yıkıcı dönüşümden inşaat mühendisleri de payına düşeni fazlasıyla almaktadır. Odamızın 2021 yılında gerçekleştirdiği kapsamlı araştırma verileri, özel sektörde istihdam edilen inşaat mühendislerinin neredeyse yarısının asgari ücret sınırında ücretlerle yaşam mücadelesi verdiğini ortaya koymuşken, bugünkü ekonomik koşullarda bu tablonun çok daha vahim bir boyuta ulaştığı aşıkardır. Mühendislik emeği, piyasa koşulları bahane edilerek değersizleştirilmekte; meslektaşlarımız açlık sınırındaki ücretlere, güvencesiz çalışma koşullarına ve uzun çalışma saatlerine mahkûm edilmektedir.

Bu karanlık tablo sadece çalışma hayatını değil, ömrünü bu ülkenin imarına ve teknik altyapısına adanmış olan emeklilerimizi de sarsmaktadır. Bugün ülkemizde emeklilik, meslektaşlarımız için bir dinlenme dönemi değil; yetersiz emekli aylıkları nedeniyle, düşük ücretlerle ve çoğu zaman güvencesiz şekilde yeniden çalışma hayatına dönmek zorunda kaldıkları bir 'ikinci sömürü' dönemine dönüşmüştür. Emekli mühendislerimiz, mesleki tecrübelerine karşılık gelmeyen ücretlerle piyasada var olmaya zorlanırken; bu durum hem emekli meslektaşlarımızın yaşam kalitesini düşürmekte hem de iş gücü piyasasındaki ücret skalasını aşağı çekerek genç meslektaşlarımızın istihdam koşullarını olumsuz etkilemektedir.

Kazanılmış haklarına parça parça el konulan emeklilerin sağlık bakım hizmeti ihtiyaçları üzerinden özel sektöre kaynak aktarılması hız kazanırken, çalışırken bedelini ödedikleri ücretsiz, güvenli, erişilebilir sağlık hizmeti hakkı tümünden ortadan kaldırılmaktadır.

Sosyal güvenlik sisteminde yapılan değişikliklerle, aylık bağlama oranlarının düşürülmesi ve sağlığın finansman modelinin değiştirilmesi, emekli mühendislerimizin bugün en temel insani ihtiyaçlarını, barınma ve sağlık giderlerini karşılayamaz hale gelmesine neden olmuştur. Çalışanların ve emeklilerin onlarca yıllık birikimi ve alın teriyle oluşturulan sosyal güvenlik fonları ile kamu malları, halkın çıkarları için değil tam tersine özel sektörün isteklerine göre dönüştürülmüştür. Oysa sosyal güvenlik, piyasanın insafına bırakılacak bir alan değil; devletin asli görevi, her bir yurttaşın ise öncelikli temel hakkıdır.

En son açıklanan emekli zam oranları ise, süregiden bu güvencesizliğin ve yoksulluğun devam ettirileceğinin kanıtıdır. Bu süreçte, emekli aylıklarına yapılan zam oranlarındaki ayrımcılığın ve uygulamalardaki eşitsizliğin kaldırılması talebimize, açıklık sınırının çok altında eşitlik sağlanarak yanıt verilmiştir.

Siyasal iktidarın tüm kaynakları ve kamu bütçesini; sermaye kesimlerine yönelik vergi muafiyetleri, teşvikler ve rant projeleri aracılığıyla belirli grupların hizmetine sunması yetmezmiş gibi, ülke kaynaklarının devasa bir bölümü artık dış borç faiz sarmalına kurban edilmektedir. Güncel veriler, Türkiye gibi yapısal sorunlarla boğuşan bir ekonominin sadece üç yıl içerisinde yaklaşık 70 milyar dolar tutarında bir kaynağı dış borç faizi olarak yurt dışına aktarması ekonomi yönetiminin kaynak tercihini halktan değil, sermaye ve faiz lobilerinden yana kullandığının en açık kanıtıdır. İşsizlik, sefalet düzeyindeki asgari ücret ve açlık sınırının altındaki emekli maaşları gibi temel sorunlar karşısında halka 'kaynak yetersizliği' gerekçesini sunanların, milyarlarca doları yabancı sermayeye sessizce aktarması kabul edilemez bir tercihtir. Altını çizerek vurgulamak gerekir ki; kamu kaynakları, yanlış ekonomi politikalarının bedeli olan borç faizlerini fonlamak veya sermaye gruplarını güçlendirmek için değil, bu ülkenin değerlerini üreten emekçilerin ve emeklilerin insanca yaşam hakkı için seferber edilmelidir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak emeğiyle geçinen tüm meslektaşlarımız için taleplerimiz nettir:

- TMMOB'nin mesleki faaliyetler kapsamında en az ücret belirleme yetkisi tanınarak yasal güvenceye kavuşturulmalıdır.
- Mesleki sorumluluklar göz önünde bulundurularak TMMOB ile SGK arasında imzalanan mühendislik asgari ücret protokolü yeniden yürürlüğe konulmalıdır.
- Emekli mühendislerimizin aylıkları, mevcut yoksulluk sınırının üzerinde, mesleki kıdem ve teknik uzmanlığı yansıtan, insanca bir yaşam sürdürebilecekleri seviyeye derhal yükseltilmelidir.
- 2008 yılında getirilen ve emeklilik hakkını bir yük olarak gören 5510 sayılı yasa iptal edilmeli, adil bir emeklilik sistemi yeniden inşa edilmelidir.
- Özel sektörde faaliyet gösteren pek çok firmanın, meslektaşlarımıza fiilen ödedikleri gerçek ücretleri gizleyerek SGK kayıtlarına 'asgari ücret' üzerinden bildirmesi, açık bir hak gaspı ve sosyal güvenlik sisteminin suistimal edilmesidir. Mühendisin gelecekteki emeklilik hakkını doğrudan eriten ve onu emekliliğinde yoksulluğa mahkûm eden bu usulsüz uygulamaya karşı; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile SGK'nın, etkili bir denetim mekanizması kurması ve ücretlerin meslek onuruna uygun gerçek rakamlar üzerinden

yatırılmasının yasal güvence altına alınması sağlanmalıdır.

- Vergi adaleti sağlanmalı, sermaye gruplarına aktarılan kamu kaynakları toplumun refahı ve emekçilerin sosyal haklarının iyileştirilmesi amacıyla kullanılmalıdır.
- Gelir adaletsizliğine neden olan gelir vergisi dilimlerinde matrahlar yükseltilmelidir.

Meslek onurumuzu korumak, emeğimizin karşılığını almak ve emeklilikte insanca bir yaşam sürmek için mücadelemizi kararlılıkla sürdürüreceğimiz bilinmelidir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Erzurum Kongre Binası İçin Çözüm Yıkım Değil, Bilimsel Güçlendirmedir!

15 Ocak 2026

Erzurum Kongre Binası'nda 2025 yılı başlarında tespit edilen yapısal hasarlar nedeniyle binanın 06.01.2026 tarihi itibarıyla ziyarete kapatıldığı, akabinde Erzurum Teknik Üniversitesi (ETÜ) tarafından hazırlanan rapor doğrultusunda "rekonstrüksiyon (yıkıp yeniden yapma)", "kısmi yıkım ve yeniden yapım" ve "güçlendirme" olmak üzere üç farklı senaryonun değerlendirildiği kamuoyuna yansımıştır.

Erzurum Kongre Binası, sıradan bir yapı değildir: 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında "korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı" statüsünde olan bu eser; Millî Mücadele'nin yol haritasının çizildiği, çağdaş cumhuriyetin temellerinin atıldığı tarihsel bir mekândır. Cumhuriyet tarihinin en önemli dönüm noktalarına tanıklık eden, hafıza mekânı niteliği taşıyan ve bu bağlamda sadece Erzurum'un değil, tüm Türkiye'nin ortak mirası olan bu yapının özgünlüğünün korunması, yasal bir zorunluluk olduğu kadar tarihsel bir sorumluluktur.

Erzurum Teknik Üniversitesi ile Rölöve Müdürlüğü iş birliğinde belirlenen senaryolar arasından; rekonstrüksiyon ve bölgesel yıkım ve yeniden yapım seçenekleri, yapının tarihsel ve mimari özgünlüğünü geri dönülemez biçimde yok edecek yöntemlerdir.

Her üç yöntem için maliyet hesaplaması yapılacağı ifade edilmektedir. Ancak tarihi yapıların korunması yalnızca yapının fiziksel varlığının sürdürülmesi değil, aynı zamanda özgün malzemenin ve dönemin işçiliğinin korunmasını da içeren temel bir koruma ilkesidir. Bu çerçevede, ilk iki yöntem birer koruma yöntemi olmaktan ziyade, ancak yapının bütünlüğünün tamamen bozulduğu veya yapının başka bir yere taşınmasının zorunlu olduğu durumlarda başvurulabilecek müdahale biçimleridir.

Anlaşıldığı üzere yapının bütünlüğü korunmuş olup yalnızca çatlaklar meydana gelmiş ve zemin taşıma kapasitesinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Tarihsel ve toplumsal hafızada önemli bir yere sahip olan bu yapının, bilimsel yöntemler ve özgünlüğü esas alınarak güçlendirilmesi, tüm koruma teknikleri ile ulusal ve uluslararası mevzuat açısından zorunlu bir yaklaşım olmalıdır. Bu tür yapılara müdahale yönteminin belirlenmesinde maliyet analizinin tek başına veya belirleyici bir kriter olarak esas alınması ise koruma ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Altını çizerek ifade etmek gerekir ki yıkılarak yeniden inşa edilen bir yapı, biçimsel olarak aslına benzese dahi, tarihsel özgünlüğünü yitirmiş bir "kopya" olmaktan öteye gidemeyecektir.

Tarihi yapıların korunması, güçlendirilmesi ve geleceğe güvenle devredilmesi konusu Odamız tarafından temel bir sorumluluk alanı olarak görülmekte, bu alandaki bilimsel çalışmalar ve akademik birikim sürekli desteklenmektedir. Son olarak düzenlediğimiz 7. Uluslararası Tarihi Yapıların Güçlendirilmesi ve Geleceğe Güvenle Devri Sempozyumu ile bu konudaki teknik hassasiyetini ve uzmanlığını bir kez daha ortaya koyan, tarihi yapıların deprem güvenliğinin

sağlanması konusunda ülkemizin en yetkin meslek kuruluşu olan İnşaat Mühendisleri Odası olarak; Bakanlık yetkililerine ve ilgili kurumlara çağırımız:

- Erzurum Kongre Binası için masada bulunan “yıkım” veya “kısmi yıkım” seçenekleri gündemden çıkarılmalı; güçlendirme esaslı projeler, bilimsel zorunluluk olarak ele alınmalıdır.
- Süreç, kapalı kapılar ardında değil; üniversiteler, meslek odaları ve uzman bilim insanlarının katılımıyla şeffaf bir şekilde yürütülmelidir.

İnşaat Mühendisleri Odası, bu tarihi sorumluluğun bilinciyle; Erzurum Kongre Binası'nın özgün yapısı korunarak güçlendirilmesi için, mesleki bilgi, beceri ve tecrübesiyle gerekli tüm teknik desteği vermeye ve sürece aktif katkı sunmaya hazırdır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Riskler Biliniyor, Önlem Alınmıyor: 6 Şubat Depremlerinin 3. Yılında Bugün, Dünden Daha Hazır Değiliz!

6 Şubat 2026

On binlerce yurttaşımızı yitirdiğimiz, 11 ilde yaklaşık 40 bin binanın yıkıldığı, 200 binden fazlasının ağır hasar aldığı 6 Şubat Depremlerinin yıl dönümünde, kaybettiklerimizi saygıyla anıyoruz; geride kalanlara karşı sorumluluğumuzun bilinci ve ülkemizin güvenli geleceği için bu tarihi, yalnızca bir anma günü olarak görmüyor, depremlerin 3. yıl dönümünde ihmallerin, yanlış tercihlerin ve görmezden gelinen gerçeklerin ağır sonuçlarını hatırlatma gereği duyuyoruz.

Altını çizerek ifade etmek gerekir ki Türkiye’de deprem “beklenmedik” bir doğa olayı değil; tam olarak ne zaman, nerede ve ne büyüklükte olacağı tespit edilemese de öngörülebilir ve etkileri büyük ölçüde azaltılabilir bir gerçektir. Denilebilir ki yıkımın büyüklüğü, depremin ölçüsünden çok; yapı üretiminin kalitesi, denetimin niteliği ve risk azaltma politikalarıyla doğrudan ilişkilidir. Aynı büyüklükteki depremlerin farklı ülkelerde bu ölçekte yıkıma ve can kaybına yol açmaması, sorunun doğada değil, insan eliyle yaratılan zaafalarda olduğunu açıkça göstermektedir.

Dahası, ülkemizde orta büyüklükte sayılabilecek depremlerde bile büyük yıkımların meydana geldiği bilinmektedir. Son olarak geçtiğimiz yıl Balıkesir Sındırgı’da 10 Ağustos ve 27 Ekim tarihlerinde meydana gelen 6,1 ve 6 büyüklüklerindeki iki deprem sonucu toplam 729 bina-daki 1036 bağımsız bölüm ağır hasarlı veya yıkık olarak tespit edilmiştir.

Yine aynı yıl içinde 23 Nisan tarihinde bu kez Silivri açıklarında meydana gelen 6,2 büyüklüğündeki deprem, İstanbul başta olmak üzere Marmara Bölgesinde yaşayan yurttaşlarımızda büyük endişe yaratmış, depremin ardından iletişim ağının çökmesi, deprem toplanma alanlarının ve acil ulaşım yollarının yetersizliği, daha büyük bir olası depremde yaşanacaklar konusunda ne yazık ki iyimser varsayımlarda bulunmayı güçleştirmiştir.

Bugün geline nokta Türkiye’deki yapı stokunun önemli bir bölümünün hâlâ yüksek deprem riski altında olduğu bir sır değildir. Mevcut binaların birçoğunun hasar görülebilirliği yüksek olan 2000 yılı öncesi inşa edilmiş binalardan oluşması bir yana, son 25 yılda çıkarılan 6 imar affı yasasıyla mevzuata aykırı eklenti veya değişiklikler, gerekli tedbirler alınmadan kâğıt üstünde yasal hale getirilerek, mühendislik hizmeti almamış kaçak yapıların yasallaşması sağlanmıştır.

TBMM Kahramanmaraş Depremleri Araştırma Komisyonunun 2023 tarihli raporu ülke genelinde 6-7 milyon konutun acilen dönüştürülmesi gerektiğini; Çevre, Şehircilik ve İklim

Değişikliği Bakanlığı ise sadece İstanbul'da yaklaşık 600 bin konutun çok riskli olduğunu, toplamda 1,5 milyon konutun dönüşmesi gerektiğini ifade etmektedir. Resmî makamların açık beyanlarıyla ülke genelindeki yapı stokunun ne kadar sorunlu olduğu gözler önüne serilmiştir. Buna rağmen, hâlâ bütüncül ve kamuoyuna açık bir yapı envanteri oluşturulmamış, hangi kentte kaç yapının riskli olduğu net biçimde ortaya konmamıştır. Risk bilinmeden, öncelik belirlenmeden, etkili bir dönüşümden söz etmek de mümkün değildir.

Yaklaşık on üç yıldır yürürlükte olan kentsel dönüşüm politikaları ise, deprem riskini azaltmaktan çok, çoğu zaman arsa değeri yüksek bölgelerde parsel bazlı yenilemelere indirgenmiştir. Oysa dönüşüm, yalnızca eski binaların yıkılıp yenilerinin yapılması değildir. Zemin özelliklerinden nüfus yoğunluğuna, ulaşım altyapısından toplanma alanlarına kadar pek çok unsurun birlikte ele alınmasını gerektiren kamusal bir planlama meselesidir. Bugüne kadar gerçekleştirilen dönüşüm uygulamaları, ülke genelindeki riskli yapı miktarıyla karşılaştırıldığında son derece sınırlı kalmış; özellikle dar gelirli yurttaşların yaşadığı bölgelerde dönüşüm ya hiç başlamamış ya da sürdürülebilir biçimde ilerlememiştir.

Depreme hazırlık konusu ise ne yazık ki afet sonrasına sıkışan, sürekliliği olmayan bir başlık olarak ele alınmaktadır. Oysa asıl belirleyici olan, deprem olmadan önce yapılanlardır. Okulların, hastanelerin, kamu binalarının ve altyapı sistemlerinin ne ölçüde güvenli olduğu ne kadarının güçlendirildiği ya da yenilediği şeffaf ve bütüncül bir şekilde paylaşılmadığı için hâlâ net değildir. Vurgulamak gerekir ki afet yönetimi, yalnızca arama-kurtarma ya da yardım ulaştırma kapasitesiyle değil, risk azaltma ve hazırlık düzeyiyle ölçülür, ki bu faaliyetlerde bile ne kadar hazırlıklı olunduğu da 6 Şubat Depremlerinin ardından açık bir şekilde görülmüştür(!)

Silivri Depreminde sonra en çok tartışma konusu olan deprem toplanma alanları meselesi de benzer bir plansızlığın göstergesidir. Birçok kentte bu alanların sayısı yetersizken mevcut olanların bir kısmının ise imar değişiklikleriyle yapılaşmaya açıldığı çeşitli yerel yönetimler tarafından açıklanmıştır. Afet anında insanların nereye gideceğini bilmediği, toplanma alanlarına erişimin fiilen mümkün olmadığı bir kent düzeni, depremin kendisi kadar tehlikelidir. Toplanma alanları, afet sonrası değil; afet öncesi planlamanın asli unsuru olmak zorundadır.

Ayrıca belirtmek gerekir ki Deprem Toplanma Alanları salt boş bir alanı ifade etmez: üzerinde geçici barınma alanlarının kurulabileceği, elektrik, su, ısınma, duş, tuvalet gibi temel ihtiyaçların karşılanabileceği altyapıya sahip büyük ve geniş alanlar olarak tarif edilmektedir.

Açıkça görülmektedir ki yaşanan her büyük doğa olayı, gerekli önlemlerin vaktinde alınmaması nedeniyle birer afete dönüşerek büyük can ve mal kayıplarına neden olmaktadır. Bilimi, planlamayı ve denetimi dışlayan, rantı egemen kılan bu yaklaşım, çaresizliğin ve yetersizliğin değil, siyasal bir tercihin eseridir.

Bugün üzerinden 3 yıl geçmesine rağmen 6 Şubat depremlerinden etkilenen bölgelerde sorunlar hâlâ devam etmektedir. Yaşamını geçici barınma alanlarında sürdürmeye devam eden yurttaşların barınma, sağlık, eğitim ve altyapı sorunları tam olarak çözülebilmemiş değildir. Yeniden inşa süreci, yalnızca binaların yapılmasıyla sınırlı tutulmakta; kentlerin sosyal, ekonomik ve kültürel dokusunun yeniden kurulması göz ardı edilmektedir. Oysa deprem sonrası iyileşme, uzun soluklu ve çok boyutlu bir süreçtir. Üstelik depremin hemen ardından 319 bini 1 yıl içinde olmak üzere toplam 650 bin yeni konutun depremezdelere teslim edileceği vaat edilmişken, 3. yılın sonunda nihayet 455 bin bağımsız bölüm teslim edilmiş ve bununla birlikte hedefe ulaşıldığı ilan edilmiştir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak bir kez daha vurguluyoruz: afetler kader değildir, bilimi, mühendisliği ve kamusal sorumluluğu esas almayan politikalarda ısrarın acı sonuçlarıdır. İvedi olarak yapılması gerekenler bellidir: Ülke çapında güncel ve şeffaf bir yapı envanteri oluşturulmalı, kentsel dönüşüm rant odaklı değil risk temelli bir kamu politikası olarak uygulanmalı, yapı üretiminin tüm aşamaları; proje, imalat ve denetim süreçlerinde mühendislik hizmetlerinin tam ve doğru bir biçimde verilebilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalı, uygulamalar sıkı bir şekilde denetlenmelidir.

6 Şubat'ta yitirdiklerimize karşı sorumluluğumuz, aynı acıların bir daha yaşanmaması için bugünden harekete geçmektir. Bilimin ve mühendisliğin uyarılarını dikkate almadan geçen her gün, yeni felaketlerin zeminini hazırlamaktadır.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu

Ölümleri Kanıksamak mı, Sistemi Değiştirmek mi?

7 Şubat 2026

Geçtiğimiz hafta sonu Antalya Kuzey Çevre Yolu Kömürler Kavşağında devrilen bir yolcu otobüsüyle sarsıldık. 10 canımızı yitirdik, onlarca yaralımız var. Ancak bu buzdağının görünen kısmı. Türkiye'de karayolları yıllardır her yıl sessiz sedasız bir iç savaş bilançosu veriyor. Yılda 6 bini aşkın insanımız yollarda hayatını kaybediyor. Açıklanan son istatistik 2024 yılına ait ve yıllık 6351 ölü sayısını işaret ediyor. Aslında toplum olarak her gün Antalya'daki otobüs kazasının neredeyse iki katı kadar yurttaşımızı yollarda trafik kazalarına kurban veriyoruz. Ve asıl trajik olan; kanıksama öyle bir noktaya gelmiş durumda ki bu rakamlar artık üçüncü sayfa haberi bile olamıyor. Eğer ölenlerin sayısı bir otobüs dolusu değilse, isimler istatistiğe, acılar ise birer dosya numarasına dönüşüyor.

Şimdi Antalya Döşemealtı'nda, geçen yıl Ankara Polatlı'da ya da yarın ülkenin bir başka köşesinde yaşananlar ve yaşanacaklar sadece birer "trafik kazası" değil, karayolu altyapısı güvenlik yönetimi sisteminin içinde bulunduğu krizin apaçık bir göstergesidir. Türkiye'nin de kağıt üzerinde benimsediği modern mühendislik ve karayolu güvenliği yaklaşımı "insan hata yapar" gerçeğini kabullenmişken; biz hâlâ sorumluluğu sadece sürücünün reflekslerine veya yolun kayganlığına yükleyerek sorumluluktan kaçamayız.

Yeni Yaklaşım: Güvenli Sistem

1997'de İsveç'te geliştirilen ve ne büyük bir şanstır ki 1998 yılında ülkemizde çağdaş karayolu güvenliği yapılanmasının da temelini oluşturan, trafik kazalarında sıfır ölümü hedefleyen politika, sistem yapılanması ve eylemler bütünü olan "Sıfır Vizyonu", günümüzde "Güvenli Sistem" yaklaşımına evrilerek küresel karayolu güvenliği strateji ve eylem planlarının temelini oluşturmakta; kazaların tamamen önlenmesi değil, kaza meydana gelse dahi kimsenin hayatını kaybetmemesi amaçlanmaktadır; Türkiye ise inişli çıkışlı istatistikleriyle ve maalesef 2023 yılında olduğu gibi ölüm sayısındaki %25'i aşan rekor artışlarla (2022:5229 ölü, 2023:6548 ölü) küresel sisteme uyumlanma çabalarına çeyrek yüzyılı aşan süredir devam etmektedir.

Güvenli Sistem İlkeleri Işığında Sorguluyoruz:

- İnsan Hata Yapar:** İnsan kusurludur ve hata yapacaktır. Mühendislik çözümümüz, bir anlık dalgınlığın bedelinin faturasını yol, kullanıcıya ölüm olarak kesmemelidir.
- İnsan Vücudu Kırılgandır:** İnsan vücudunun olası bir çarpışma anında üzerine etkileyen yüklere karşı toleransı oldukça sınırlıdır. Bu nedenle hız limitleri ve yol tasarımı, bir çarpışma anında bu sınırları aşmayacak şekilde planlanmalıdır.
- Paylaşılan Sorumluluk:** Kaza olduğunda suçlu aramak yerine; yolu tasarlayan mühendisin, aracı üretenin, politikayı belirleyen ve yolu kullananın sorumluluğu bir bütün olarak ele alınmalıdır.
- Kendini İfade Eden Yollar:** Yol geometrisi, şerit sayısı ve genişlikleri, kaplama özellikleri, kavşak tasarımı, çevresel düzenlemeler ve trafik kontrol elemanlarının birlikte oluşturduğu fiziksel ve görsel bütünlük sayesinde sürücüye yolun fonksiyonunu, beklenen sürüş davranışını ve güvenli hız seviyesini doğal biçimde anlatan yol tasarım yaklaşımını ifade etmektedir. Bu yaklaşımda sürücünün doğru davranışı karmaşık kuralları takip ederek

değil, yolun fiziksel özellikleri aracılığıyla sezgisel olarak algılanması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda tasarlanan yol ve çevresinin sürücüyü o yol kesiminde hangi hızın güvenli olduğu konusunda açık ve tutarlı mesajlar vermesi gerekmektedir.

Oysa ki yolun fonksiyonu ve çevresindeki alan kullanımı ile ilişkisinin güvenli olarak kurgulanabilmesinde çok önemli yeri olan erişilebilirlik - hareketlilik ilişkisi maalesef ki ülkemizde göz ardı edilmiş gerek şehir içi gerekse şehirlerarası yollarda sadece hız ve kesintisiz trafik akımını öncelikleyen bir politika ile karayolu altyapısı kurgulanmıştır. Kapasite gereksinimleri gözölmeksizin inşa edilen ve bir karayolu güvenliği çözümü olarak sunulan bölünmüş yollar, artırılan hız limitleri, kentsel yol ağında teknik koşullar gözölmeksizin kesintisiz ve hızlı trafik akımı sağlayabilmek amacıyla inşa edilen katlı kavşaklar, otoyol standardında şerit sayısı ve genişliğine sahip bulvarlarla sürücülerde yolun fonksiyonu ve bulunduğu çevresel bağlamdan bağımsız olarak yüksek hızla seyretmenin uygun olduğu yönünde güçlü bir algı oluşturulmuştur. Sonuç olarak sürücünün nerede ve hangi hızda seyretmesi gerektiğini altyapı tasarımıyla açık biçimde belirleyen ve yönlendiren bir sistem kurulmak yerine, sürücünün uygun gördüğü hızda seyretmesine imkân tanıyan bir trafik ortamı oluşturulmuştur. Ardından bu durum, yoğun trafik işaretlemeleri ve denetim uygulamaları ile kontrol altına alınmaya çalışılmaktadır. Bu yaklaşım, mühendislik açısından sürdürülebilir bir güvenlik politikası oluşturmamakta ve trafik güvenliğinde kalıcı iyileşme sağlamamaktadır.

5. **Affeden Yollar:** sürücü hatalarının tamamen ortadan kaldırılamayacağı gerçeğini kabul eden ve bu hataların ölüm veya ağır yaralanma ile sonuçlanmasını engellemeyi amaçlayan tasarım anlayışını ifade etmektedir.

Güvenli Sistem yaklaşımı kapsamında, yoldan çıkma sonucu oluşan ağır kazaların, daha güvenli yollar ve yol kenarları aracılığıyla ele alınması şu imkanları sağlayan yolların inşa edilmesini içerir:

- Araçların taşıt yolundan ayrılma riskini en aza indirmek (örneğin; yatay ve düşey işaretlemeler/delinasyon yoluyla ya da yol kenarı sarsma bandı uygulamaları ile vb.).
- Araçlar yoldan çıktığında, güvenle durabilmeleri veya yola geri dönebilmeleri için yeterli toparlanma alanı sağlamak.
- Yol kenarında meydana gelebilecek herhangi bir çarpışmanın; araç içindekiler üzerindeki darbe kuvvetlerini, ölüm veya ağır yaralanma riski oluşturmayacak minimal seviyelerde tutan nesnelere (enerji sönmüleyici bariyerler vb.) gerçekleşmesini sağlamak.

Bu kapsamda Antalya'daki kazada olduğu gibi, araç yoldan çıksa dahi sonucun ölümcül değil, daha hafif atlatılmasına olanak verecek "affeden yol" tasarımları (bariyerler, kaçış rampaları, uygun şev eğimleri) hayati önemdedir.

Kazada otokorkulukların yoldan çıkan otobüsü kaplama üzerinde tutamadığı görülmektedir. Bu bağlamda suçlu aramaksızın akıllara "ağır taşıt trafiğinin yüksek olması beklenen böylesi bir yol kesiminde doğru taşıt tutma kapasitesine sahip otokorkuluk kullanıldı mı? Otokorkuluk montajı doğru yapılmış mıydı? Her şey mevcut teknik gerekler uyarınca yapıldıysa, yetersizlik görülen bu kriterleri mi sorgulamalı ve yenilemeliyiz?" gibi temel sorular gelmekte?

Sonuç olarak; Antalya'daki kaza ya da başka kazalar sonrasında, "sürücü hızlıydı, yol kaygandı, sürücü direksiyonda uyudu... vb." açıklamalarla olayları geçiştirmek, sorunun sadece görünen yüzüne odaklanmaktır. Asıl soru; o hızın o kesimde neden fiziksel olarak mümkün olduğu, bariyerlerin neden otobüsü tutamadığı ve denetim mekanizmalarının nerede aksadığı gibi yaşanan problemin kök nedenine inen ve sistemi daha iyiye götürebilecek noktalara odaklanabilmektir. Aksi takdirde yol kullanıcı hataları üzerinden karayolu güvenliği yorumlanacaksa, insan doğası gereği hata yapmıştır, yapacaktır. Bu durumda kazalar ve sonuçlarını tıpkı şimdiki gibi kanıksamamız, kabullenmemiz gerekecektir ki bu yılda binlerce hayatı kaybederek, hepimizin potansiyel kurban olarak yaşamımıza devam ettiğimiz bir ulaşım ortamı anlamına gelecektir.

Karayolu güvenliği, Dünya Sağlık Örgütüncel nitelendirildiği gibi küresel ölçekte yılda 1,2 milyon insanın hayatını kaybettiği önemli bir toplum sağlığı problemidir. Türkiye'de binlerce

insanının kaybına dur diyebilmek adına bu kapsamda altına imza koyduğu küresel vizyon ve hedef doğrultusunda, kaynaklarını hedef odaklı etkin hamlelerle 2030 Karayolu Trafik Güvenliği Strateji Belgesi'nde belirtilen ölümlerin on yılda %50 azaltılması hedefine ulaşmak için karayolu güvenliği sistemini etkin kılacak bakış açısı ve eylemlere gecikmeksizin geçilmesidir.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Şube Genel Kurulları Divan Başkanlıklarına Sunulan Mesaj

14 Şubat 2026

..... Şube Genel Kurulu Divan Başkanlığına

İMO Yönetim Kurulu olarak Genel Kurulun başarıyla geçmesini diliyor, Şubemizin en üst organı olan Genel Kurula katılım gösteren meslektaşlarımızı saygı ve sevgiyle selamlıyor, bu özel günümüzde bizi yalnız bırakmayan değerli dostlarımıza da teşekkür ediyoruz.

Bildiğiniz üzere İnşaat Mühendisleri Odası, 71 yılı geride bırakan tarihselliği boyunca mesleğimizin bilimsel temellerde gelişimi, meslektaşlarımızın hak ve çıkarlarının korunması ve kamusal yararın gözetilmesi ilkelerinden asla taviz vermemiştir. Bugün toplum nezdinde güven duyulan, sözü dinlenen ve saygın bir meslek kuruluşu olarak kabul ediliyorsak, bu gerçekten de Odamız çatısı altında özveriyle emek veren meslektaşlarımızın gayretiyle inşa edilen o büyük kolektif iradenin sonucudur.

Hiç şüphesiz, bilimin ve mühendisliğin gereklerini savunduğumuz için kimi zaman çıkar çevreleri ve onların siyasi uzantıları tarafından hedefe konularak tehdit edildiğimiz, çalışmalarımızın engellenmeye çalışıldığı da oldu, ancak her şeye rağmen mesleğimize ve halkımıza olan inancımızla üzerimize düşeni yerine getirmekten bir an bile tereddüt etmedik. Kendimizde bu gücü nereden bulduğumuz sorulacak olursa, onun cevabı da bellidir: bugün burada bulunan meslektaşlarımız başta olmak üzere aynı ilkeler etrafında mesleki-politik hattımızı savunmaktan geri durmayan meslektaşlarımızla kurduğumuz dayanışmacı yol arkadaşılığı.

Değerli meslektaşlarımız,

Ülkemizin de ciddi sorunlarla karşı karşıya olduğunun farkındayız. Bu sorunlar şüphesiz meslek alanımızı ve meslektaşlarımızı doğrudan etkilemektedir. Hayat pahalılığı, işsizlik, güvencesizlik tüm yurttaşlarımızı karamsarlığa sürüklüyor, toplumumuz her geçen gün daha kötü şartlarda yaşamaya mahkum ediliyor. Öte yandan tüm kurumları içten içe çürüten hukuksuzluk, liyakatsizlik, usulsüzlük neredeyse kanıksanmış bir hale geliyor.

Meslek mensupları olarak bizler bu çürümeyi Odamızdan kesinlikle uzak tutuyor, bağımsız çizgimizi koruyarak bilimi ve tekniği toplumun çıkarları için savunmaya devam ediyoruz. Odamıza yönelik her türlü vesayet altına alma, dışarıdan müdahale etme çabalarına geçmişte olduğu gibi bugün de izin vermiyor, kutuplaştırıcı, ötekileştirici kavga dilini Odamızdan uzak tutuyoruz.

Bu sorumluluk bilinciyle; Genel Kurul çalışmalarının ve gerçekleştirilecek seçimlerin, Odamızın onurlu geçmişine, demokratik teamüllerine ve mesleğimizin itibarına yaraşır bir olgunlukla tamamlanacağına olan inancımız tamdır.

İMO Yönetim Kurulu olarak, Genel Kurulun başarıyla geçmesini diliyor, önceki dönem Şube kurullarında görev alan meslektaşlarımıza çalışmalarından dolayı teşekkür ediyor, yeni seçilecek olanlara da şimdiden başarılar diliyoruz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
49. Dönem Yönetim Kurulu**

Demokrasiye, Laikliğe ve Bilime Sahip Çıkıyor; Mesleğimizi ve Geleceğimizi Savunuyoruz

22 Şubat 2026.

Birliğimize bağlı odalardan TMMOB Orman Mühendisleri Odası tarafından 19 Şubat Perşembe günü yayımlanan basın açıklamasında, Odamızın genel kurulları üzerinden siyasi değerlendirmelerde bulunulmuş; "Laikliği Savunuyoruz" bildirisinde imzası bulunan meslek odası temsilcileri hedef alınarak odalar "ideolojik bir grubun arka bahçesi" olarak nitelendirilmiş ve laikliği savunmanın "toplumsal hassasiyetleri istismar ettiği" ifade edilerek, Odamızın tarihsel misyonu ve Anayasal konumu yok sayılarak; kamuoyunu yanıltmaya yönelik maksatlı bir karalama faaliyeti yürütülmektedir.

Kurulduğu günden bu yana ülke kaynaklarını, kamu yararı ve mesleki sorumluluk ilkesi doğrultusunda değerlendiren; bilimi ve tekniği rantın değil toplumun hizmetine sunmayı temel ilke edinen Odamız, kendi dar çıkarlarını kamusal faydanın önünde tutan çevreleri her dönem rahatsız etmiştir. Bu nedenle de uzun yıllardır siyasal iktidarın ve yandaş çevrelerin hedefindedir. Buna karşın Odamız, Anayasa'dan, hukuktan ve örgütlü üyelerinden aldığı güçle kamu yararı ilkesinden taviz vermemiş; her koşulda öz gücüne dayanmış, bilimsel ve mesleki kabullerin taşıyıcısı olmuştur ve olmaya devam edecektir.

Anayasanın tanımladığı biçimiyle meslek odaları; sadece birer mesleki dayanışma kuruluşu değil, kamu yararını gözetken, mesleğin gelişimini hedefleyen, ülkemizin, halkımızın yararını her şeyin üzerinde tutan kurumlardır ve Anayasanın temel değerlerini savunmak da asli görevidir.

Öncelikle hatırlamak istemeyenlere tekrar hatırlatmak gerekir ki Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu nitelikleri; toplumsal huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışını esas alan, insan haklarına saygılı, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti düzenini güvence altına almaktadır.

Bu çerçevede, kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütünün ve temsilcilerinin; cumhuriyetin temel değerlerini, laikliği ve demokrasiyi savunması suç değil, kamu yararı doğrultusunda yerine getirilmesi gereken anayasal bir sorumluluktur.

Cumhuriyetin, demokrasinin ve laikliğin sunduğu eşitlik ve barış iklimini koruma mücadelesi iktidar çevrelerince empoze edildiği gibi bir ideolojik kamplaşma değil, yarınlarımızı güvencede tutma mücadelesidir. Özellikle laiklik, devletin tüm yurttaşlarına eşit mesafede durmasını sağlayan, inanç ve vicdan özgürlüğünü güvence altına alan bir ilke olmanın ötesinde; emeğin hakkını savunmanın, kadının özgürlüğünü güçlendirmenin ve toplumsal barışı kalıcı kılarak sosyal adaleti kurumsallaştırmanın en temel vazgeçilmez dayanağıdır.

Siyasi güç odaklarına yaslanarak meslektaşlarının haklarını ve kamu yararını korumak yerine "kendi işini görmeyi" meslek odacılığı zannedenlerin, bilimi ve tekniği halkın çıkarları doğrultusunda kullanma çabalarını "ideolojik kamplaşma" olarak yaftalamaları; aslında kendi bağımlılık ilişkilerinin ve dar çıkar hesaplarının bir dışavurumudur. Oysa ülke ve meslek çıkarlarını, bir kişinin ya da bir zümrenin ve turizm, maden ve enerji şirketleri gibi sermaye çevrelerinin yararına değil, kamucu bir yaklaşımla toplum yararına savunmak; kamusal bir sorumluluktur. Bu sorumluluğu yerine getirmek, aynı zamanda mesleki onuru ve itibarı korumanın da tek yoludur.

Bu kapsamda başta ormanlar olmak üzere, meraların, tarım alanlarının, zeytinliklerin, sulak alanların, akarsuların vd. doğal alanların/varlıkların/kaynakların, şimdi de Milli Parkların sınırsız bir şekilde turizm, HES, RES, madencilik faaliyetlerine açılması için sermayenin önündeki tüm engellerin kaldırılmasına yönelik yapılan kanun değişikliklerinde; kamudan yana ya da sermayeden, yani turizm, maden, enerji şirketlerinden yana olmak bir tercihtir.

Tam da bu noktada Kaz Dağları maden şirketlerine peşkeş çekilirken, Atatürk Orman Çiftliği arazisi talan edilirken, Zeytinlikler madencilığe açılırken, yanan orman alanları imara açılırken olan bitene gözlerini yuman ve fidan dikmeyi ormancılık sayan siyasi iktidarın politikalarına mesleki kılıf uyduran Orman Mühendisleri Odasını, demokrasiyi, özgürlüğü ve laikliği savu-

nan meslek insanlarını hedef göstermekle meşgul olmak yerine, ülkenin yok edilen ormanlarını korumak için Anayasa'nın kendilerine verdiği görevleri yerine getirmeye davet ediyoruz.

Bizler, mesleki varlığımızı yalnızca teknik bilgiyle değil; akıl, etik ve kamusal sorumluluk bilinciyle anlamlandırıyoruz. Cumhuriyetin temel değerlerinden, bilimin evrensel ilkelerinden ve laikliğin sağladığı özgür düşünce zemininden aldığımız güçle; ülkemizin doğal varlıklarını, kentlerini ve insan yaşamını tehdit eden her türlü uygulamaya karşı durmayı sürdüreceğiz. Çünkü biliyoruz ki laiklik, kamusal kararların inanç ya da ideolojik saiklerle değil, aklın ve bilimin ölçütleriyle alınmasının güvencesidir. Mesleki saygınlığımızı; bağımsızlığımızı koruduğumuz, kamu yararını öncelediğimiz ve teknik doğrulardan sapmadığımız ölçüde güçleneceğinin bilinciyle hareket ediyoruz.

Bilim ve tekniği rantın değil toplumun hizmetine sunan kamucu, toplumcu ve demokratik meslek örgütü çizgimizden hiçbir baskı, hiçbir yönlendirme ve hiçbir çıkar odağı bizi uzaklaştırmayacaktır. Üyelerimizin ve meslek alanlarımızın sorunları için mücadele etmeyi, kamusal denetimi ve kamusal hizmeti savunmayı; laik, demokratik hukuk düzeni içinde cumhuriyetin ilerici kazanımlarını koruma ve geliştirme sorumluluğumuzun ayrılmaz bir parçası sayıyor, bu kararlılıkla yolumuza devam edeceğimizi kamuoyuna duyuruyoruz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Okullarda Şiddete Karşı Somut Adımlar Atılmalı, Güvenli Bir Eğitim Ortamı Oluşturulmalıdır

3 Mart 2026

İstanbul'da bir lisede gerçekleşen, bir öğretmenimizin yaşamını yitirmesi, iki öğretmenimiz ile bir öğrencimizin ise yaralanmasıyla sonuçlanan saldırıyı derin bir üzüntüyle karşılıyoruz.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak; yaşamını yitiren öğretmen Fatma Nur Çelik'in ailesine, yakınlarına ve tüm eğitim camiasına başsağlığı ve sabır, yaralanan öğretmenlerimize ve öğrencimize de acil şifalar diliyoruz.

Eğitim kurumlarının şiddetle anılması ve güvensiz alanlar haline gelmesi kabul edilemez. Başta Millî Eğitim Bakanlığı olmak üzere tüm ilgili kurumları ve yetkilileri, yaşanan bu trajedi karşısında yalnızca kınama açıklamaları yapmakla yetinmemeye çağırıyoruz.

Okullarda can güvenliğinin sağlanması ve şiddetin önlenmesi için vakit kaybetmeksizin somut, bilimsel ve etkili önlemler hayata geçirilmelidir. Güvenli bir eğitim ortamı oluşturulması toplumsal bir zorunluluktur.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

8 Mart'ta Bir Kez Daha Söylüyoruz: Eşitlikten, Yaşamdan ve Adaletten Vazgeçmiyoruz

7 Mart 2026

8 Mart Dünya Kadınlar Günü, kadınların yüzyıllardır süren hak arayışının, eşitlik mücadelesinin ve adalet talebinin simgesidir.

8 Mart 1857'de ABD'nin New York kentinde 40 bin dokuma işçisi kadın; daha iyi çalışma koşulları ve eşit işe eşit ücret talepleriyle greve başlamış, fabrikaya kilitlemeleri ve çıkan yangın

sonucu 129 kadın işçi yaşamını yitirmiştir. Bu trajik olay, kadın emeğinin görünmezliğine ve sömürüsüne karşı yükselen mücadelenin tarihsel dönüm noktalarından biri olmuştur. 8 Mart, bu direnişin ve kaybedilen hayatların anısıdır.

Aradan geçen yıllara rağmen kadınların eşitlik mücadelesi hâlâ sürmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği yalnızca kadınların değil, toplumun bütününün demokratik gelişimini sekteye uğratan temel bir insan hakları sorunudur.

Ne yazık ki ülkemizde kadınlar her yıl yüzlerce kez yalnızca kadın oldukları için yaşamdan koparılmaktadır. Kadın cinayetleri politiktir. Bu cinayetler, erkek egemen sistemin, cezasızlık politikalarının ve kadınların yaşamını değersizleştiren anlayışın sonucudur. Faillerin korunması, etkin soruşturma yürütülmemesi ve caydırıcı cezaların uygulanmaması şiddeti beslemekte; kadınların yaşam hakkını korumakla yükümlü mekanizmaların yetersizliği bu tabloyu daha da ağırlaştırmaktadır.

Son günlerde yaşanan iki ayrı cinayet bu acı gerçeği bir kez daha gözler önüne sermiştir. Öğretmen Fatmanur Çelik, görev yaptığı okulda öğrencisi tarafından katledilmiştir. Bir diğer Fatma Nur Çelik ise istismar faili hakkında yürütülen süreçte tutuklama kararı verilmemesine ve dosyanın kapatılmasına karşı verdiği adalet mücadelesinin ardından, kızı Hifa İkra Şengüler ile birlikte Zeytinburnu sahilinde ölü bulunmuştur. Daha önce "Başıma bir şey gelirse intihar demeyin" diyerek kamuoyuna seslenen bir kadının ve küçük bir çocuğun yaşamını yitirmesi, cezasızlığın ve kadınları korumayan politikaların ne kadar ağır sonuçlar doğurduğunu bir kez daha göstermiştir.

Kadınların karşı karşıya olduğu eşitsizlikler çalışma yaşamında da açık biçimde görülmektedir. Derinleşen ekonomik kriz, güvencesiz çalışma biçimleri ve artan yoksulluk kadın emeğinin sömürüsünü daha da ağırlaştırmaktadır.

Mühendislik alanı da bu eşitsizliklerden bağımsız değildir. Kadın inşaat mühendisleri; işsizlik, düşük ücret, güvencesiz ve esnek çalışma koşulları ile karşı karşıya kalmakta; mesleki yaşamda cam tavanlar, ayrımcılık ve mobbing ile mücadele etmektedir. Şantiyelerde hâkim olan erkek egemen iş kültürü kadın mühendislerin mesleki varlığını zorlaştırmakta; çalışma koşulları çoğu zaman kadınların ihtiyaçlarını gözetmeden düzenlenmektedir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği uygulamalarından sosyal alanlara kadar pek çok konuda cinsiyet eşitsizliği açık biçimde hissedilmektedir.

Eşit işe eşit ücretin sağlanmaması, kamusal kreş hizmetlerinin yetersizliği ve bakım yükünün büyük ölçüde kadınların omuzlarına bırakılması, kadın mühendislerin meslekte kalıcılığını zorlaştırmaktadır. Uzun ve yoğun mesailerle çalışan kadın mühendisler, iş yaşamının ardından ev içi bakım emeğiyle ikinci bir mesaiyi daha üstlenmek zorunda bırakılmaktadır.

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması; sosyal refahın, adaletin ve demokratik gelişimin temel koşuludur. Eğitimden çalışma yaşamına, sosyal politikalardan karar mekanizmalarına kadar her alanda eşitlikçi politikaların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Kadınların karar mekanizmalarında eşit biçimde yer alması bir tercih değil, eşitliğin gereğidir.

Kadınların yaşam hakkını savunmayı, cinsiyet temelli ayrımcılığa karşı mücadeleyi büyütmeyi, mesleki yaşamda eşit temsil ve eşit ücret ilkesini savunmayı, şiddetin her türüsüne karşı kararlı bir duruş sergilemeyi ve genç kadın mühendislerin önündeki yapısal engellerin kaldırılması için çalışmayı toplumsal ve mesleki sorumluluğumuzun bir parçası olarak görüyoruz.

8 Mart bir kutlama günü değil; eşitlik, özgürlük ve adalet mücadelesini büyütme günüdür.

Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi (CEDAW) ve İstanbul Sözleşmesi; kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi konusunda devletlere açık sorumluluklar yüklemektedir. Kadınların yaşam hakkını güvence altına alan uluslararası yükümlülüklerin eksiksiz uygulanması yaşamsal bir zorunluluktur.

Yaşam hakkının güvence altına alındığı, şiddetin son bulduğu, kadınların her alanda eşit ve özgür biçimde var olduğu bir ülke için mücadelemizi sürdüreceğiz.

Yaşasın kadın dayanışması.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Kadın İnşaat Mühendisleri Komisyonu

Şantiyelerde Meslektaşlarımıza Yönelik Şiddet Kabul Edilemez: Kamusal Hizmet Veren Mühendislerin Can Güvenliği Sağlanmalıdır!

12 Mart 2026

Şantiye sahalarında görevlerini tam ve eksiksiz biçimde yerine getirmeye çalışan meslektaşlarımıza yönelik şiddet olayları son dönemlerde giderek artmakta ve artık kabul edilemez, sürdürülemez boyutlara ulaşmaktadır. Son olarak Gaziantep'te şantiye şefi olarak görev yapan meslektaşımız Abdulkadir Korkmaz'ın, bizzat müteahhit tarafından silahlı saldırıya uğraması artık sözün bittiği yerdir. Bu saldırı; şantiye sahalarının mühendisler için birer "suç mahalline" dönüştüğünü, can güvenliğinin tamamen ortadan kalktığını ve şiddetin şantiyelerde rutin bir uygulama haline geldiğini en acı şekilde kanıtlamıştır. Mühendise yönelen bu namlu, sadece bir bireye değil, bilimin ve teknolojinin şantiyelerdeki varlığına karşı doğrultulmuştur.

Unutulmamalıdır ki; 6 Şubat depremlerinde yitirdiğimiz on binlerce canın ardından basın yayın kuruluşları önünde "güvenli yapı" hakkında yüksek sesle konuşanlar, bugün o güvenliği sahada bizzat sağlamaya çalışan mühendislerin darp edilmesine, kurşunlanmasına daha fazla sessiz kalamaz. Betona su katılmasına itiraz ettiği, eksik demiri tespit ettiği veya sadece görevini tavizsiz yerine getirdiği için saldırıya uğrayan bir mühendis, aslında o binada yaşayacak binlerce yurttaşın hayatını korumaktadır. Şantiyelerde mühendisi susturmak; denetimi devre dışı bırakmak, bilimi sahadan kovmak ve halkın geleceğini bir sonraki depremde enkaz altında bırakmak demektir.

Daha önce de Uşak, Aydın, Adana, Denizli, Tekirdağ ve Samsun gibi pek çok ilimizde meslektaşlarımız; sadece görevlerini yaptıkları için silahlı, keserli veya levyeli saldırılara maruz kalmıştır.

Mühendislerin görevlerini yerine getirirken can güvenliklerinin tehlikeye atılması asla kabul edilemez.

Başta Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olmak üzere tüm ilgili kurumlar, şantiyelerdeki bu vahşet sarmalını daha ne kadar görmezden gelecektir? Denetim ve yönetim görevini yürüten meslektaşlarımızın "kamu görevlisi" statüsünde sayılması ve yasal koruma kalkanına alınması için daha kaç meslektaşımızın vurulması, kaçının başına dikiş atılması gerekmektedir? Meslektaşlarımızın can güvenliğini sağlamak bir lütuf değil, kamu gücünün yerine getirmekle yükümlü olduğu asli bir sorumluluktur. Bu sorumluluğu yerine getirmeyen her kurum, yaşanacak yeni saldırıların zeminini hazırlamaktadır.

- Şantiyelerde denetim ve yönetim görevini yürüten meslektaşlarımız "kamu görevlisi" sayılmalı ve bu doğrultuda yasal düzenlemeler derhal hayata geçirilmelidir.
- Meslektaşlarımızın can güvenliğinin sağlanması bizzat kamu gücünün sorumluluğunda olmalıdır.
- Her şantiyede tam zamanlı bir şantiye şefinin bulunması, hem yapı güvenliğini artıracak hem de bu tür olumsuzlukların önüne geçilmesini sağlayacaktır.

Yaşanan bu son olayın tüm yönleriyle aydınlatılmasını, sorumluların hukuk önünde en ağır şekilde hesap vermesini talep ediyoruz. TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak, saldırıya uğrayan tüm meslektaşlarımızın yanında olduğumuzun, adli süreçlerin sonuna kadar takipçisi olacağımızın bilinmesini isteriz.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

Su Bir Ticari Meta Değil, Yaşamın Temelidir, Kamu Eliyle Yönetilmelidir!

22 Mart 2026

Su doğal ve kamusal bir varlıktır. Yaşamın sürdürülmesi için tüm canlıların ortak gereksinimidir. Ancak hızla artan nüfus, plansız kentleşme, sanayileşme ve enerji üretimi süreçleri suya olan ihtiyacı hiç olmadığı kadar artırmıştır. Bu artışa karşın, küresel iklim değişikliğinin yarattığı kuraklık, yağış rejimlerindeki düzensizlik ve hidrolojik döngüdeki kırılmalar, su kaynaklarımızı ciddi bir tükenme tehdidi ile karşı karşıya bırakmaktadır.

Bilimsel veriler, Türkiye'nin de içinde bulunduğu Orta Doğu coğrafyasının dünyanın en kurak bölgelerinden biri olduğunu ve bu durumun giderek şiddetlendiğini göstermektedir. Ülkemiz, sanılanın aksine "su zengini" bir ülke değildir; kişi başına düşen kullanılabilir su miktarı göz önüne alındığında "su sıkıntısı çeken" ülkeler kategorisinde yer almaktadır. Yakın gelecekte bu tablonun "su fakirliği" sınırına gerilemesi kaçınılmaz görünmektedir.

Suya erişim, aynı zamanda gıda hakkıyla doğrudan ilişkilidir. Tarımsal üretimde kullanılan suyun verimsiz yöntemlerle tüketilmesi ve su havzalarının korunmaması, yalnızca soframızdaki gıdayı değil, gelecek nesillerin yaşam hakkını da tehdit etmektedir. Su kaynaklarının yönetimi; sadece teknik bir konu değil, sosyal adaletin ve toplumsal eşitsizliğin giderilmesinin de anahtarıdır. Suya erişimdeki eşitsizlik, ekonomik olarak dezavantajlı kesimlerin yaşam kalitesini ve sağlığını doğrudan etkilemektedir.

Bütün canlıların yaşamı ve doğanın varlığının korunması için ana unsurlardan biri olan suyun, ülkemizde son yıllarda kamusal varlığının hiçe sayılıp, ticari bir metaya dönüştürülmesi hem coğrafyamızın hem de toplumumuzun geleceğini tehdit etmektedir. Geleceğin temel sorunlarının başında gelen su kullanımının piyasa ilişkilerine pervasızca teslim edilmesi son derece kaygı vericidir.

Su kaynaklarımızı kirleten sanayi tesisleri, kaçak yeraltı suyu kullanımı, aşırı tüketim ve atık suların arıtılmadan doğaya deşarj edilmesi gibi denetimsiz uygulamalar, telafisi mümkün olmayan ekolojik yıkımlara davetiye çıkarmaktadır.

Bilimsel planlamadan uzak, sadece kısa vadeli kâr odaklı projeler su havzalarımızı yok etmektedir. Bugün İstanbul'un stratejik su rezervlerinden biri olan Sazlıdere Barajı'nın, kentin hayati su ihtiyacı ve bilimsel gerçekler hiçe sayılarak imar planları aracılığıyla yok edilme sürecine sokulması, ranta dayalı yönetim anlayışının en somut ve tehlikeli örneğidir. Mühendislik disiplini ve kamu yararı ile bağdaşmayan bu tür müdahaleler, mevcut su havzalarımızı korumak yerine onları geri dönülemez bir ekolojik ve sosyal yıkıma sürüklemektedir.

Suyun kamu denetiminde korunması ve yönetilmesi için düzenleyici kurallar geliştirilmeli ve bu kuralların etkin bir şekilde uygulanması sağlanmalıdır.

Suya yapılacak her tür yatırım, küresel iklim değişikliğine uyum, her tür biyolojik çeşitlilik kaybı ve çölleşme ile mücadele için de çok kritik bir önem taşımaktadır. Su, atalarımızdan miras alıp gelecek nesillere devretmek zorunda olduğumuz çok temel bir doğal varlıktır. Dolayısıyla da bu çok önemli hayati varlığın korunması herkesin ve her kesimin ortak sorumluluğundadır. Aksi takdirde insanlık varoluşsal bir tehditle karşı karşıya kalabilecektir. Su konusunda yapılan yanlış hesaplamalardan kaynaklı olarak hem ekonomik hem de ekolojik kayıplar yaşanmaktadır. Bu kötü durum toplumun tüm kademelerini olumsuz etkilemektedir.

Su, piyasa koşullarına terk edilemeyecek kadar hayati bir haktır. Su yönetiminde bütüncül bir havza yönetimi anlayışı benimsenmeli; kirletenlerin ağır yaptırımlarla karşılaştığı, kayıp-kaçak oranlarının minimize edildiği ve kamusal denetimin esas alındığı politikalar acilen hayata geçirilmelidir.

Gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakmak için suyun bir meta değil, yaşamın kendisi olduğu gerçeği unutulmamalıdır.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu**

TMMOB ve Bağlı Odalarla Yapılan Ortak Basın Açıklamaları

“Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” Laiklik Düşmanı, Bilimi ve Fenni Dışlayan Gerici Bir Eğitim-Öğretim Modelidir! Kabul Etmiyoruz!

9 Mayıs 2024

AKP iktidarında Cumhuriyetin laiklik, çoğulcu demokrasi, kamu/toplum yararı, bağımsız yargı gibi pek çok alanda olduğu gibi eğitim-öğretimde de karşı-devrimci nitelikte köklü dönüşümler yaşanmıştır. İstanbul Sözleşmesi'nin feshi, aile çalıştayları, Medeni Kanun'un değiştirilmesi, karma eğitimin kaldırılmak istenmesi ve yükseltelen şeriat talepleri ile Türkiye'nin yönü çağ dışı bir rejime çevrilmiş durumdadır. Oluşturulan fiili durumlar Anayasa değişiklikleri ile kalıcı hale getirilmeye çalışılmış ve çalışılmaktadır.

AKP iktidarı döneminde okul öncesinden üniversitelere kadar bütün öğretim programları birçok kez değiştirilmiş, gerici ve piyasacı uygulamalar egemen hale getirilmiştir. Darbecilerin 12 Eylül faşizmi döneminde din dersini bütün kademe ve öğrenciler için anayasal zorunluluk hale getirmesinin ötesine geçilmiş, laiklik, evrensel bilimin gerekleri ve demokratik normlar dışlanmış, müfredat dinin en gerici yorumunu esas alan sözde “yerli ve milli değerler” propagandasına dönüştürülmüştür.

Bu gerici dönüşüm, Türk siyasetinin yumuşama dönemine girdiğinin iddia edildiği bir dönemde, iktidarın doğasına uygun olarak tüm hızıyla devam etmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından açıklanan “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” daha isminden başlayarak bunun son örneğini olduğunu ortaya koymaktadır. Ortaya atılan bu model ile dilden tarihe, felsefeden fen bilimlerine varıncaya dek tüm laik ve bilimsel içerikler tamamen yok edilmekte, fizik, kimya, biyoloji ve matematik gibi evrensel ve bilimsel dersler adeta angarya gibi gösterilmektedir. Bilim ve fen bilgisine dayanan derslerin önemsizleştirilerek, ders programları içerisinde ağırlıklarının azaltılması ile mühendislik ve mimarlık eğitimlerinin niteliğinin daha da düşmesine neden olacaktır.

Diğer yandan 8. sınıflar için olan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde ders adı dışında inkılaplar/devrimler yoktur; “laiklik” sadece bir defa ve en sondaki “anahtar kavramlar” içinde geçmekte ama bu sözde “anahtar kavram” ana metinde hiç yer almamaktadır. Söz konusu çerçeve metinlerde, “maarif” ve birçok Türkçe kökenli olmayan sözcük devreye sokularak Cumhuriyet döneminde dilin Türkçeleştirilmesi yönünde atılan bütün ileri adımlar yok edilmiştir. Gerçek ahlaki değerlerin ayaklar altına alındığı böyle bir dönemin iktidarı tarafından tanımlanan “Değerler” tüm ders içeriklerinde yaygınlaştırılmakta, fitrat, mahremiyet, edep, iffet, sünnetullah gibi kavramlarla neredeyse bütün derslere dini bir içerik verilmekte, adeta yıllar önce AKP Genel Başkanı tarafından dillendirilen “Bütün okullar imam-hatip olacak” vaadi gerçekleştirilmektedir.

Aile ve toplumsal cinsiyet ilişkileri, Medeni Kanun'un çerçevesini geçersizleştiren bir içerikte yer almaktadır. Aile kurmanın fitrata uygunluğu, aile reisinin hak ve sorumlulukları ile devlet yöneticilerinin hak ve sorumlulukları arasında benzerlik kurulması, İslam Hukuku'nda aile kurmanın şartları, evlenme, boşanma, miras gibi konularda dini uygulamaların temel alınması, aileye ayet ve hadisler ışığında önem verilmesi söz konusudur.

Modelde kadının çalışma hayatına girmesi, çocuk sayısı, evlenme yaşının yükselmesi, boşanma-ayrılma, tek ebeveynli aileler, çocukların ve aile büyüklerinin bakımında aile dışı kurumların yaygınlaştırılması sorun olarak sunulmaktadır. Kadınları kamusal yaşamın dışına çıkarmayı amaçlayan siyasal İslam ideolojisi, bunu tüm eğitim kurumlarında ve kademelerde yaygınlaştırmayı amaçlamakta, çocuk yaşta evlilikler olağanlaştırılmaya çalışılmaktadır.

"Müfredat" ya da eğitim-öğretim programları, devletin eğitim sistemi üzerinden kendini ve temsil ettiği egemen sınıf çıkarlarını yeniden üretmesinin en güçlü ideolojik ve kültürel aracıdır. Bu yeniden üretimde bazı "değer" ve bilgiler doğru ve kabul edilebilir olarak görülürken, bazıları özellikle dışarıda bırakılır. AKP iktidarında da evrim, laiklik, fen bilimleri tarafından ortaya atılan bilimsel kavramlar, normlar ve evrensel doğrular dışarıda bırakılanların en ön sıralarında yer almaktadır. İçerik değişimiyle birlikte ön sıralarda, egemen mezhebe göre tanımlanan din, dinsel değerlere göre tanımlanan ahlak, aile, fitrat ve istismar edilen yerli, milli gibi kavramlar yer almaktadır.

Özetle, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli", iktidarın YÖK, Milli Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, tarikat ve cemaatlerle işbirliği içinde yürüttüğü 4-6 yaş Kur'an kursları, ÇEDES gibi projeleri ve geçmişteki gerici uygulamalarını tamamlayıcı niteliktedir. Model egemen mezhep eksenli dini temellere dayandırılan manevi değerler, ahlak, fitrat gibi belirlenimler üzerinden siyasal İslamcı sömürü-rant, zulüm düzenine ucuz işgücü olarak hizmet edecek olan kindar-dindar kuşaklar yetiştirmeyi ve toplumu totaliter tarzda biçimlendirmeyi hedeflemektedir.

TMMOB'ye bağlı Odalar olarak kamu/toplum yararı temelinde toplumsal yaşamın bütününe yönelik kamusal hizmet vermekle yükümlü olduğumuzun bilinci ile bilimi, laikliği, evrensel doğru ve normları savunmaya ve şeriat yönelimli gericiğe karşı durmaya kararlılıkla devam edeceğimizi ülke kamuoyunun bilgisine sunarız.

TMMOB'ye bağlı

Bilgisayar Mühendisleri Odası	Kimya Mühendisleri Odası
Çevre Mühendisleri Odası	Maden Mühendisleri Odası
Elektrik Mühendisleri Odası	Makina Mühendisleri Odası
Fizik Mühendisleri Odası	Metalurji ve Malzeme Mühendisleri Odası
Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası	Meteoroloji Mühendisleri Odası
Gemi Mühendisleri Odası	Mimarlar Odası
Gıda Mühendisleri Odası	Petrol Mühendisleri Odası
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası	Peyzaj Mimarları Odası
İç Mimarlar Odası	Şehir Plancıları Odası
İnşaat Mühendisleri Odası	Tekstil Mühendisleri Odası
Jeofizik Mühendisleri Odası	Ziraat Mühendisleri Odası
Jeoloji Mühendisleri Odası	

TMMOB Elektrik, İnşaat, Makina Mühendisleri Odaları ve Mimarlar Odasının Grand Kartal Otel Yangını Raporu açıklandı

21 Şubat 2025

Öncelikle 21 Ocak 2025 tarihinde Kartalkaya Grand Kartal Otelde çıkan yangında kaybettiğimiz, aralarında 36 çocuğun olduğu 78 yurttaşımızın yakınlarına başsağlığı, yaralılara acil şifa dileklerimizi tekrar belirtmek istiyoruz.

Biz TMMOB'ye bağlı Elektrik Mühendisleri, İnşaat Mühendisleri, Makina Mühendisleri, Mimarlar Odaları olarak meslek ve uzmanlık alanlarımız kapsamındaki yangınlar üzerine açıklamamızın ekindeki detaylı raporu kamuoyuna sunuyoruz. Kamusal sorumlulukla hazırladığımız rapor, gerek Grand Kartal Otel yangınını, gerekse konuyla ilgili tüm mevzuatı kapsamaktadır.

Ön bilgiler

Ülkemizde yangın ile mücadelede, yapı kullanma izni sonrasında çoğunlukla denetim ve bakım hizmetlerinin yetersizliğinin önemli rolü bulunduğu gözlenmektedir. Yangınların erken algılanması, insanların güvenli bölgelere tahliyesi, can ve mal kayıplarının en aza indirilmesinde; yangın algılama-alarm, acil yönlendirme, acil aydınlatma, söndürme, duman tahliye ve basınçlandırma sistemlerinin çok önemli bir görevi bulunmaktadır.

Bolu Belediyesi İtfaiye Müdürlüğü'nün 23.01.2025 tarihli Olay Yeri/Yangın Raporunda, "yangının 4'üncü katta yer alan mutfak/restoran bölümünden başladığı belirlenmiştir" denilmektedir. Amerikan Federal Acil Durum Yönetim Ajansı (FEMA) bünyesindeki ABD İtfaiye İdaresinin otel-motel yangınları üzerine güncel yangın raporuna göre, yemek pişirme kaynaklı yangınlar en yüksek orana sahiptir. Diğer yandan istatistikler otellerdeki yangınların birçok nedeni olduğunu gösteriyor. Bu nedenle yangın güvenliği açısından öncelikle pasif ve aktif önlemlerle yangın büyümeden insanların binadan tahliyesini güvenli olarak sağlamaktır.

Bu önlemler bina özelliğine uygun olarak 26.07.2002 tarihinde yayımlanan ve sonrasında "yeni" ve "mevcut binalar" olarak ayrılarak revize edilen 19.12.2007 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'te belirtilen; kaçış yollarının ve kaçış merdivenleri, binaya ulaşım yolları, uygun yapı malzemelerinin kullanılması, yangın bölmeleri, taşıyıcı sistem yalıtımı, acil aydınlatma ve yönlendirme işaretleri, yangın ihbar butonları, yangın algılama ve uyarı sistemleri, uygun tipte söndürme, basınçlandırma ve duman tahliye sistemi ile ilk yardım ekiplerinin varlığıdır. Bu vb. sistemlerin sürekliliğini sağlayacak standartlara uygun periyodik denetim, test ve bakımların düzenli yapılması da öncelikler arasındadır.

Grand Kartal Otel yangınına ilişkin değerlendirme

Aşağıda yer vereceğimiz tespitler, İtfaiye raporu, görgü tanıklarının beyanları, medyaya yansıyan gerçek bilgiler, Mülkiye başmüfettişlerinin ön raporu ve Odalarımızın ilgili Şubelerinin yaptığı gözlemlere dayanmaktadır. Aşağıdaki tespit ve gözlemlerin hemen hepsi ne yazık ki mevzuat ihlallerinin birer örneğidir.

Bina özellikleri açısından otelin +0,00 kodu üzerinde 8 kat, altında 4 kat, toplamda 12 katlı; bina yüksekliği 29 m, bodrum katlar dahil 43 m civarındadır. Medyaya yansıyan bilgilere göre otelin ilk ruhsat tarihi 1997 yılıdır, tadilat ruhsatı 1999 yılında alınmıştır. 26 yıllık yapının kullanım alanı 16000 m² üzerindedir ve 1999 yılı sonrasında tadilat ruhsatı alınıp alınmadığı bilinmemektedir.

Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmeliğe göre Grand Kartal Otel, bilinen ruhsat tarihleri yönünden "mevcut yapı" ve "yüksek bina" sınıfındadır ve yönetmeliğin 19.12.2008 tarihine kadar "mevcut binalarda" alınması gerekli hususları belirten kaçış yolları, çıkış kapasitesi ve kaçış uzaklığı, kaçış yolu sayısı ve genişliği, yangın güvenlik holü, acil çıkışı zorunluluğu, kaçış merdiveni yuvalarının yeri ve düzenlenmesi, kaçış merdiveninin özellikleri, kaçış merdiveni havalandırması, bodrum kat kaçış merdivenleri, kaçış yolu kapıları ile ilgili hükümlerine tabidir.

Bina kat ölçüleri ve katlardaki kullanıcı sayısı kriterlerine göre en az iki kaçış (yangın) merdiveni ve merdivenlerin en az 90 dakika yangına dayanıklı, duman sızdırmaz özellikte olması, yangın güvenlik holünün bulunması gerekmektedir. Ancak mevzuata aykırı olarak sadece bir kaçış merdiveni olduğu, yangın güvenlik holünün bulunmadığı, 90 dakika yangın dayanımında olması gereken yangın merdiven kapılarının ahşap olduğu, duman sızdırmaz olmadığı, merdiven içinde kaçışı engelleyecek şekilde baz istasyonu ve elektrik şaftı tesis edildiği belirlenmiştir.

Bina dış cephe kaplamasının ahşap yalıtım baskısı olduğu, dış cephe kaplaması ile duvar arasında ısı yalıtımının yanıcı XPS malzemesinden yapıldığı belirlenmiştir. Bina içindeki birçok yerin tavanı lambri ahşaptır.

Çevre düzenlemesinin itfaiye araçlarının manevra yapabilmesine uygun olmadığı, bina arka kısmına belirli bir noktaya kadar girilebildiği, o kısımda itfaiye su verme bağlantısı olmadığı için müdahalenin eksik kaldığı anlaşılmıştır.

Yönetmeliğe göre asansörlerin binanın yangın algılama sistemine bağlanması ve yangın sırasında çalışmamasını sağlayacak özellikte olması gerekmesine karşın asansör kabinlerinde ölümler olması asansörlerin devrede olduğunu ve yangın algılamaya entegre olmadığını göstermiştir.

Yönetmeliğin ilgili maddelerine uygun kaçış merdiveni havalandırma ve basınçlandırma sistemi olmadığı, merdiven kovanının duman ile dolduğu anlaşılmıştır.

Otelin "yüksek bina" sınıfında, toplam kapalı kullanım alanının 2000 m²'den büyük olması nedeniyle Yönetmelik uyarınca yangın merdiveni içinde tesis edilmesi gereken, itfaiyenin dışarıdan sisteme basılan suyu istenilen kata iletilmesini sağlayan sabit boru tesisatı olmadığı; ilk müdahale için kullanılacak yangın dolabının iki adet olduğu ancak dolaplara su sağlayan depoda suyun bulunmadığı tespit edilmiştir.

Yönetmeliğe uygun otomatik yağmurlama (sprinkler) sisteminin olmadığı anlaşılmıştır.

Mutfak bölümündeki ızgara ve kuzine ocaklarda davlumbaz otomatik yangın söndürme sistemi olmadığı, gaz algılama, gaz kesme ve uyarı sistemi kurulmadığı görülmüştür.

Yönetmeliğin algılama ve uyarı sistemine dair ilgilimaddesine uygun sistemlerin otelin tamamını kapsayacak şekilde kurulmadığı, kömürleştirdiği, yangın sırasında çalışmadığı görülmüştür.

Kaçış yollarında en az 120 dakika kesintisiz aydınlatma sağlaması gereken acil durum aydınlatma sisteminin sadece kaçış merdiveni içinde bulunduğu, diğer alanlarda tesis edilmediği, var olanın da bakımsız ve bataryaların kullanım sürelerinin geçtiği belirtilmiştir.

Otelin elektrik iç tesisatının mevzuata uygun olmadığı, kullanılan kabloların alev geciktirici özellikte olmadığı, güzergâh ve yerinin doğru seçilmediği belirtilmiştir.

rand Kartal Otel yangınında sorumluluk, bakım, denetim, iş güvenliği ve mevzuat sorunları

Yönetmelik hükümleri, bu hükümlerin uygulanması ve yangın hasarlarından, belediye sınırları veya mücavir alan dışındaki otelin yapı ve işletme ruhsatı vermeye yetkili idaresini, yatırımcı kuruluşu veya yapı sahiplerini, işveren veya temsilcilerini, tasarım ve uygulamada görevli mimar ve mühendisleri ile uygulayıcı yüklenicileri ve imalatçıları, yapı yapılmasında ve kullanımında görev alan müşavir, danışman, proje kontrol, yapı denetimi ve işletme yetkilileri, görevli, yetkili ve kusurları oranında sorumlu tutmaktadır.

Sigorta şirketlerine de sigorta edilen binada Yönetmelik hükümlerine uyulup uyulmadığını kontrol etme mecburiyeti getirilerek açık bir sorumluluk verilmiştir.

Turizmi Teşvik Kanunu, Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik ve Turizm Yatırım, İşletme ve Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Yönetmeliğe göre otelin bulunduğu alan, Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında turizm alanıdır. Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik'te turizm tesislerinde her türlü tesisat, elektrik ve mekanik donanımların standartlara uygun, nitelikli ve bakımının düzenli yapılması zorunlu tutulmuştur. Ayrıca belirtmeli, tesislerin yangın uygunluk yazısı/raporunu 30.04.2024 tarihine kadar alarak Kültür ve Turizm

Bakanlığı'na ibraz etmesi istenmiş ise de bu süre Bakanlık oluru ile 31.08.2024 tarihine uzatılmış, verilen süre içinde uygun evrakın gönderilmemesi durumunda tesis belgesinin Turizm Teşvik Kanunu'nun ilgili bendi gereğince iptal edileceği belirtilmiştir. Bu konuda bakan oluru ile ek süre verilmesi dahi tartışmalı iken, yönetmeliğin ilgili hükmü yerine getirilmeyerek süre sonunda belgenin iptal edilmemesi ve işletmenin faaliyetine izin verilmesi ile ilgili bakanlığın mevzuat ihlalinin yaşanan faciaya davetiye çıkardığı düşünülmektedir.

İl Özel İdaresi Kanunu ile de bu idarelere; Belediye sınırları dışındaki gayri sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ruhsat verme ve denetleme görevi verilmiştir

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğe göre de söz konusu Turizm Teşvik Kanunu kapsamındaki otelde; denetleme yetkisinin İl Özel İdaresine ve belirli konularda sadece Kültür ve Turizm Bakanlığı'na verildiği açıkça belirtilmiş, ayrıca işyeri açma ve çalışma ruhsatının yetkili idareler tarafından başka bir işleme gerek kalmaksızın on beş gün içinde verileceği, ancak umuma açık istirahat ve eğlence yerleri için bu hususların işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmeden önce yerinde kontrol edileceği ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapacakları denetimlerde bu hususların yerine getirilip getirilmediğini kontrol edeceği belirtilmektedir.

İl Özel İdaresince otelin 2011, 2016, 2019, 2021, 2024 tarihlerinde 5 defa denetlendiği; mutfak bölümleri, gıda hazırlama, gıda muhafazası, içme ve kullanma suyu temin şekli analiz raporu, havalandırma sistemi, personel hijyeni ve gıda güvenliği alanlarında denetim yapıldığı bilinmekte ancak ruhsat aşamasında istenen yangın güvenlik tedbirlerinin durumu ile ilgili hususların denetimlerde karşılanıp karşılanmadığı meçhuldür.

Ayrıca Turizm Teşvik Kanunu kapsamında turizm alanlarının planlarında risk değerlendirme-sinin uygun şekilde yapılmadığı görülmektedir. Bu alanlarda itfaiyenin uzaklığına bağlı olarak OSB'lerde olduğu gibi kendi itfaiyesine sahip olması ve bölgesel hidrant sistemi gibi diğer altyapı koşullarının sağlanması gerekir. AFAD tarafından Bolu ili için hazırlanan İl Afet Risk Azaltma Planı'nda Kartalkaya bölgesinde çıkabilecek yangınlara ilişkin hiçbir değerlendirme olmaması düşündürücüdür.

Otelde dökme LPG kullanılıyor olması, LPG tesisatlarının ilgili teknik düzenlemelere uygunluğu ve periyodik kontrollere dair LPG dağıtımını yapan firmaya da sorumluluk vermektedir. Mutfakların davlumbazlarına otomatik söndürme sistemi yapılması ve ocaklarda kullanılan gazın özelliklerine göre gaz algılama, gaz kesme ve uyarı tesisatının kurulması şartının kontrol edilmesi gerekirdi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın da işyerini iş sağlığı ve güvenliği yönünden denetlemesi ve yukarıda belirtilen eksiklikleri tespit etmesi gerekirdi. İşçi sağlığı ve güvenliğine ilişkin gereklilikler işveren tarafından yerine getirilmiş olsaydı yangın çıkmaz, çıksa da anında söndürülebilir, otelde bulunanlar hemen tahliye edilebilirdi.

Yangın ile mücadele sistemlerinin mevzuat çerçevesinde çalışır durumda tutulması, bakım ve servis hizmetlerinin sürekli olarak yapılması/yaptırılması; çeşitli kriterlere göre ruhsat veya belge vermeye yetkili kurumların belgelendirilen yerlerin süreç içinde bu kriterleri yerine getirip getirmediğini denetlemesi gerektiği açıktır. Yetki, sorumluluk ile birlikte verilen bir görevdir.

Ayrıca belirtmek istiyoruz, imar afları ile yasal imar mevzuatı nasıl işlevsiz hale getirildi ise bu durumu yangın yönetmeliğinin uygulanması ile ilgili getirilen af gibi istisnalarda da görüyoruz. Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinde ve Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelikte vb ardi ardına yapılan değişiklikler ile itfaiye denetimini ve meslektaşlarımızın mesleki ve özlük haklarını devre dışı bırakan uygulamalar ne yazık ki kuralsızlaşmaya hizmet etmiştir.

29.06.2017 tarihli değişiklikle Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'in bütünü'nün uygulanması açısından zafiyet yaratılmıştır. Bu değişiklikle 26.07.2002-19.12.2007 tarihleri arasında yapı ruhsatı alan binalarda 2002 tarihli Yönetmeliği uygulama zorunluluğu ortadan kaldırılmıştır.

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) tarafından 19.12.2007 tarihli Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmeliğe ilişkin açılan davada, "Yoğun kullanılmasına rağmen bazı küçük veya alçak binalarda otomatik yangın algılama sistemlerinin kurulmasına gerek olmadığı" hükümlerini içeren EK-7 tablosu maddelerinin yürütmesinin durdurulması yönünde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından verilen karara rağmen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından halen yönetmelikte düzenleyici işlem yapılmaması anlaşılır değildir.

Özellikle belirtiriz denetim kamusal bir görev ve sorumluluktur, piyasanın insafsızlığına bırakılamaz. Kural ihlalleri kabul edilemez. Halkın can ve mal güvenliği kâr hırsına feda edilemez. Bilimin, tekniğin, mühendisliğin, mühendis ve mimar örgütlülüğünün içinde olduğu bir denetleme mekanizmasının acilen oluşturulması gerektiği açıktır.

Bu maksatla;

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nı turizm belgesi verdiği tesisleri denetlemeye,

İl özel idarelerini, ruhsat aşamasında istenen yangın güvenlik tedbirlerinin durumu ile ilgili hususların periyodik denetimlerle karşılanıp-karşılanmadığının kontrolünü yapmaya,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nı, konaklama tesislerini yangına hazırlık, yangın önleme, yangına müdahale tesisatlarının, çıkış yollarının yeterliliği, ekipmanların periyodik muayenelerinin düzgün yapılıp-yapılmadığı, yangınlar esnasında binaları boşaltmayı yönlendirmekle sorumlu personele bu eğitimin verilip-verilmediğini denetlemeye,

İşletme sahiplerini, insanların can ve mal güvenliğini sağlamak için vasıflı elemanlar eliyle bilimsel ve teknik gereklilikleri yerine getirmeye,

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nı, yapı üretim süreci ve yapıların işletilmesinin tüm aşamalarında Odaları sürece dahil etmeye, Odaları tarafından Eğitilip Belgelendirilmiş Mühendislerin yer almasını sağlayacak düzenlemeler yapmaya; Danıştay tarafından karar verilen dava hükümleri doğrultusunda mevzuatı revize ederek uygulamaya; yangından korunma sistemlerinin denetimi, periyodik kontrolü, test ve bakımının düzgün şekilde yapılabileceği bir mekanizmanın kurulmasına, yapı ruhsatı sürecinde İtfaiye denetimini zorunlu tutmaya,

Sigorta Şirketleri'ni, sigorta yapılan yerin Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, ilgili mevzuat ve standartlara göre bağlı olduğu Odasından belgeli mühendis ve mimarlarca projelendirip-projelendirilmediğini, periyodik kontrol, test ve bakımın düzenli yapılıp-yapılmadığını kontrol etmeye,

LPG Dağıtım Şirketlerini, doğalgaz tesisatı kontrolünde olduğu gibi ilgili tesisatın teknik düzenlemelere uygunluğunu tespit etmeye, periyodik kontrollerini yaptırmaya ve teknik düzenlemelere uygun olmayan tesislere LPG ikmali yapmamaya,

AFAD veya Belediyeler Birliği'ni, ülke genelindeki itfaiye istatistik verilerinin toplanacağı, değerlendirileceği, ülke genelindeki itfaiye amirlerinin ve TMMOB'ye bağlı ilgili Mühendis, Şehir Plancıları ve Mimar Odalarının temsilcilerinin katıldığı, periyodik olarak bir araya gelerek görüş alışverişinde bulunacağı, belirtilecek görüşlerin raporlanacağı, eğitim ve danışmanlık hizmetinin sağlanacağı bir komite veya birim kurmaya,

davet ediyoruz.

TMMOB'ye bağlı Elektrik, İnşaat, Makina Mühendisleri ve Mimarlar Odaları olarak, ilgili mevzuat düzenlenmesi ve uygulanması sürecinde her türlü desteğe ve görev almaya hazır olduğumuzu bir kez daha ifade etmek isteriz.

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası

TMMOB Makina Mühendisleri Odası

TMMOB Mimarlar Odası

**Değerlendirmeler
Görüşler
Raporlar**

18 Nisan 2024 Tokat Sulusaray Merkezli Depremi Durum Tespit Raporu

18 Nisan 2024

18.04.2024 günü saat 18.11'de Tokat İli, Sulusaray İlçesi, Tekkeyeni Köyü merkezli, 5.99 km derinliğinde, 5.6 büyüklüğünde meydana gelen deprem sonucu İMO Samsun Şube Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Talak ve Tokat Temsilcisi Mustafa Türker'in koordinasyonu ile bölgeye Tokat Temsilcimiz ve 3 inşaat mühendisinden oluşan tespit heyeti gönderilmiştir.

Heyet bölgeye 18 Nisan günü saat 19.00'da ulaşmıştır. Sulusaray Devlet Hastanesi'nde yapılan incelemede hastane binasında herhangi bir hasar meydana gelmediği bilgisine ulaşılmıştır. Hastane acil servis doktorlarından alınan bilgiler doğrultusunda hastaneye deprem sonrası travmaya bağlı olarak 6 hasta geldiği, bunların hayati tehlikelerinin olmadığı ve üçünün taburcu edildiği ifade edilmiştir.

Sulusaray İlçe merkezinde yapılan tespitler sonucunda;

- Hükümet binası, Belediye Hizmet binası, Jandarma binası gibi kamu binalarında ve okullarda herhangi bir hasarın olmadığı, Müftülük binasında sıva çatlaklarının olduğu gözlemlenmiştir. Yine ilçe merkezinde bulunan spor salonu, kütüphane ve Ziraat Bankası binalarında hasar olmadığı, hastane yakınında bulunan Fatih Camii'nin minaresinin yıkıldığı gözlemlenmiş,
- Karaçay, Balıkhisar, Ballıkaya, Ilıcak, Uylubağı köylerinde bulunan binaların bazılarında çatlamlar olduğu, Tekkeyeni köyünde ise ahır ve samanlıklardan birkaçının yıkıldığı bilgisine ulaşılmış,
- Sulusaray ilçesinde 16 köyde bulunan 6 camii, 139 konut ve 75 ahırda hasar olduğu bilgisine ulaşılmış veya tespit edilmiş,
- Yeşilyurt ilçesinde 12 köyde bulunan 45 konut ve 20 ahırda hasar olduğu bilgisine ulaşılmış veya tespit edilmiş,
- Artova ilçesinde 2 köyde bulunan 7 konut ve 1 camide hasar olduğu tespit edilmiş,
- Malum Seyit Tekke Köyünde Camii minaresinin yıkılmış, bazı evlerin hasar gördüğü tespit edilmiş,

- Buğdaylı köyünde yapılan tespit, ahşap ve kerpiç yapıların haricinde köyde bulunan 5 katlı betonarme yapıda kesme çatlakları ve sıva çatlakları gözlemlenmiştir.

Sonuç olarak;

Deprem bölgesinde yapılan incelemede;

Gerek ilçe merkezi gerekse köylerde bulunan ve hasar alan yapıların tamamına yakını mühendislik hizmeti almamış, çoğunlukla 1-2 katlı ahşap taşıyıcı sistemli ve kerpiç dolgululu yapılarıdır. Betonarme yapılarda önemli derecede hasarlar oluşmamıştır.

Depremde can kaybı olmaması sevindiricidir. Meydana gelen depremden etkilenen yurttaşlarımıza geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyor, yaralanan vatandaşlarımıza da acil şifalar diliyoruz.

İMO Ankara Şubesi Karabük Temsilciliği tarafından hazırlanan D-755 Üzerinde Yaşanan Göçük ile İlgili Değerlendirme Raporu

21 Temmuz 2024

19.07.2024 tarihinde Karabük-Ankara Devlet Yolu (D-755) üzerinde yaşanan göçük sebebi ile karayolunun alt kotunda bulunan ve yük taşımacılığı yapılan demiryolu kullanıma kapanmış ayrıca karayolundan ulaşım tek taraftan kontrollü olarak sürdürülmek zorunda kalmıştır.

21.07.2024 tarihinde Nafiz Bayramgil, Günan Batur ve Burhan Yılmaz'dan oluşan üç kişilik heyet Karabük-Ankara Devlet Yolu Kardemir ile Karçimsa arasında kalan mevkinde ve Karabük-Ankara istikametinde oluşan karayolu göçüğüyle ilgili inceleme yapmak üzere olay yerine gitti. Karayolu üzerindeki incelemenin ardından Kardemir güvenlik birimlerinden izin alınarak Kardemir içinde bulunan demiryolu hattı da etraflıca incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucu söz konusu kesimdeki dolgu şevlerinin yeterince desteklenmemesinden kaynaklı bir heyelan olduğu gözlemlenmiştir.

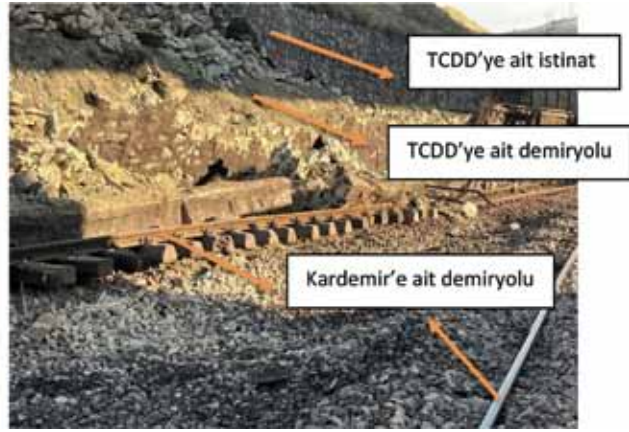
Heyelan, karayolu, demiryolu ve Kardemir sınırının birbirine çok yakın olduğu bölgede gerçekleşmiştir. Karayolunun yukarıda, TCDD hattının aşağıda ve Kardemir sınırı ile Kardemir'e ait demir yolları hattının da en alt noktada olduğu alanda meydana gelen heyelanın, TCDD hattı ve Kardemir sınır duvarlarını da etkilediği görülmüştür.

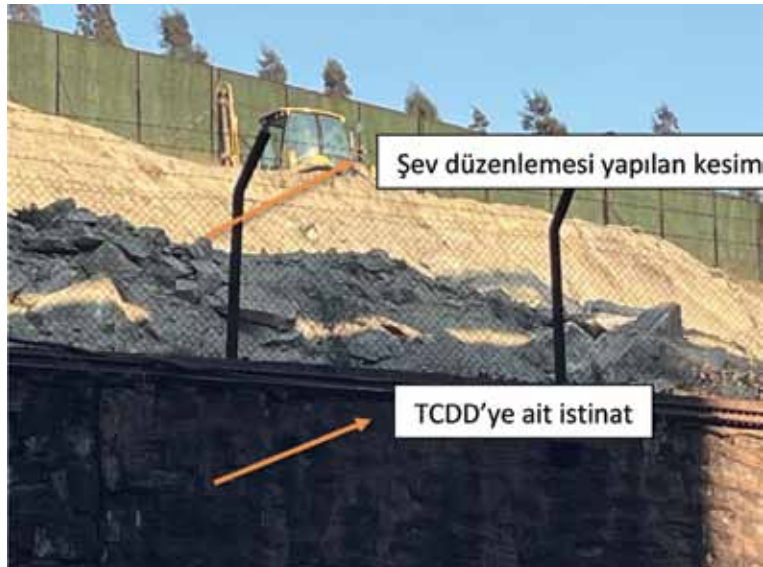
Fotoğraf 1 - Göçmenin yaşandığı bölgenin uydu görüntüsü

Fotoğraf 2 - Göçmenin yaşadığı bölgeye gidiş ve dönüş yönlerinden bakış

Fotoğraf 3 - Göçmenin yaşadığı bölgeye Kardemir'den (alttan) bakış

Fotoğraf 4 - Göçmenin yaşadığı bölgenin 100 m gerisinde yapılan çalışma

Fotoğraf 5 - Göçmenin yaşandığı bölgedeki yüzeysel tamiratlar

Ankara-Karabük Devlet Yolu'nun bu kesiminde daha önce de benzer göçüklerin yaşandığı, yaşanan bu göçüklere ait tamiratların bulunduğu, kurba yakın kısımda dolgu alanının dar ve şevlerin dik olduğu gözlenmektedir. Hali hazırda Karayolları tarafından da olay yerine yaklaşık yüz metre mesafede şev düzenlemesi için çalışmalar yürütülmektedir. TCDD'nin yıllar önce kendi imalatları için inşa ettiği istinat duvarlarının karayolu dolgusunu tutabilecek nitelikte yapılmadığı düşünülmektedir.

Ayrıca göçme yaşanan karayolu üzerinde yatay ve düşey eğimden kaynaklı bir sorun görülmemekte olup drenaj orta hendekten sağlanmaktadır. Orta hendekdeki drenaj kanalı da Karabük'e doğru kilometrelerce devam etmektedir.

Yapılan gözlemler ve açıklanan gerekçeler ile olay yerindeki fotoğraflardan anlaşılacağı üzere yaşanan olayın yoğun yağış sebebiyle değil, karayolunu koruyacak önlemlerin alınmamasından ve/veya eksik, yanlış imalatlar sebebiyle gerçekleştiği düşünülmektedir.

Şev alanının çok dar olması, dolgu yapılan malzemenin uygun olmaması, imalat aşamalarındaki gerekli sıkıştırmanın ihmal edilmesi, dolgu eğiminin dikliği, şev eteğinde basıncı karşılayacak herhangi bir yapının olmaması heyelanın nedenleridir. Heyelan nedeni ile karayolu çökmüş, TCDD hattı üzerine malzeme yığılmış ve hatta Kardemir sahası içerisindeki Kardemir'e ait tren hatlarından birisi de heyelanın altında kalmıştır.

Daha önce aynı bölgede yaşanan küçük göçmelerle ilgili yüzeysel tamirat yapılırken olay mahalli detaylı olarak incelenmiş ve önlemler alınmış olsaydı bu göçmenin yaşanması engellenebilirdi. Bölgede yağış iki üç gün görülmüş ancak bu yağışlar bir saat gibi kısa sürelerde gerçekleşmiştir. Uzun süreli ve birbirini takip eden günlerde kuvvetli yağış olmamıştır.

Aynı bölgede defalarca "tamirat" yapılmasına rağmen benzer olayların yaşanıyor olması çalışmaların mühendislik hizmeti ve geoteknik değerlendirmeler olmadan yapıldığını düşündürmektedir. Netice olarak, güzergâh seçilirken yüksek ve dik dolgudan kaçınılmasına rağmen uygun bir dayanma yapısı imal edilmemesi hem karayolunu hem TCDD hattını hem de Kardemir'i olumsuz etkilemiştir. Önümüzdeki günlerde yapılacak çalışmalarda değerlendirmelerimizin göz önünde bulundurulmasını beklemekteyiz.

Bu olayın tek tesellisi yoğun trafiğin olmadığı gece saatlerinde yaşanması ve göçüğün Kardemir güvenliği tarafından kısa zamanda fark edilip gerekli önlemlerin alınması sayesinde can ve mal kaybı yaşanmamasıdır.

İMO Ankara Şubesi tarafından hazırlanan

Bolu Kartalkaya Grand Kartal Otel Yangını Değerlendirme Raporu

29 Ocak 2025

Önsöz

21 Ocak 2025 tarihinde Bolu Kartalkaya'da bulunan Grand Kartal Otel'de meydana gelen yangında yaklaşık 17.000 m² kullanım alanına sahip bina, tamamen yanarak kullanılamaz hale gelmiş ve 78 vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Bu rapor; olayın sebeplerini, binanın yapısal ve sistemsel eksikliklerini incelemek ve kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Olay günü Bolu Cumhuriyet Başsavcılığınca görevlendirilen bilirkişiler hazırladıkları ön rapor sonrası görevden el çekirilmiş ve bu durum ilerleyen süreçte oluşacak soru işaretlerini de derinleştirmiştir.

Kamuoyunda da izlendiği üzere otel işletmesi 15 Aralık 2024 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından denetlenmiştir. Bu denetlemede yangınla ilgili herhangi bir eksiklik tespit edilmemiştir. Ertesi gün Bolu Belediyesi İtfaiyesi'nden yangınla ilgili uygunluk raporu alınmak istenmiş fakat uygun raporu alınamayınca rapor talebi geri çekilmiştir. Ancak bu konudaki uygunluk raporları piyasadaki "akredite" birçok kuruluş tarafından kural dışı bir şekilde kâğıt üzerinde verilmektedir. Üstelik yatak kapasitesi ve buna bağlı olarak çalışan sayısı düşünüldüğünde bu işletmenin "6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu" kapsamında hizmet alması gereken firma olduğu düşünülmektedir.

Şekil 1 - Otel konumunun uydu görüntüsü

Bakanlık denetlemede neden yangınla ilgili hiçbir kusur bulamadı? Belediye kendi sorumluluğu olmasa dahi bulunduğu eksikleri bildiremez miydi? (Bu akış içinde insanın aklına bildirseydi bir şey değişir miydi sorusu da geliyor.) Piyasa koşullarında yangın uygunluk raporu verebilen firmalar denetleniyor mu? Parasını işverenin ödediği bir İSG sistemi ülke gerçekleriyle örtüşüyor mu?

Bu olay yalnızca bir binanın yanmasından ibaret değildir. İhmaller zincirinin ve denetimsizliğin bedelini canıyla ödeyen insanların trajedisidir. Tıpkı Kastamonu'nun Bozkurt ilçesindeki taşkında hayatını kaybeden 72 yurttaşımız ve Kahramanmaraş Depremleri'nde 53 binden fazla insanımızın yaşadığı trajedi gibi. Ülkemizde yaşanan bu ve benzeri felaketleri önlemek için "miş gibi" yapmaktan vazgeçmeli ve eksikliklerin giderilmesi adına ciddi adımlar atılmalıdır. İnsan hayatı sorumluluk tartışmalarının ve mevzuatın arkasına sığınarak görmezden gelinemeyecek kadar değerlidir.

1. Giriş

Kartalkaya, Köroğlu Dağları'nda bir kayak merkezidir. Türkiye'nin sayılı kayak merkezlerindedir. Oteller 2000 metre yükseklikte bulunmaktadır. Zirve yaklaşık 2200 metredir. Grand Kartal Otel, Bolu merkezine yaklaşık 1 saat uzaklıkta, Bolu Belediyesi İtfaiye Müdürlüğü'ne 41 kilometre, Mengen Belediyesi İtfaiyesi'ne ise 72 kilometre mesafede bulunmaktadır.

Ayrıca otelin bulunduğu bölge, belediye sorumluluk alanı dışında kalmaktadır. Yönetmelik gereği belediye sınırları dışındaki iş yerleri, başvuru yapmaları halinde belediye itfaiyesinden rapor alabilmektedir. İşletme bu açıdan değerlendirildiğinde turizm alanında yer almaktadır ve denetim yetkisi Kültür ve Turizm Bakanlığı'na aittir.

2. Binanın Genel Özellikleri

Binanın yapı ruhsatı 1997 yılında alınmış, farklı dönemlerde tadilat ruhsatları ile değişiklikler yapılmıştır. Betonarme taşıyıcı sisteme sahip bina 43,50 metre yüksekliği ile yüksek bina sınıfında yer almaktadır. 12. katın tamamı ile yapının çatısı ahşap malzemeyle yapılmıştır. Ortak alanların iç kaplamalarında dekorasyon amaçlı ahşap kullanılmıştır. Dış cephede yalıtım malzemesi olarak yoğun şekilde XPS, doğu cephesinin bir bölümünde de bir yüzü alüminyum folyolu cam yünü kullanılmıştır. Yalıtım malzemelerinin üzerinde ise ahşap kaplama bulunmaktadır. Çatı kaplaması olarak da alüminyum sandviç panel kullanılmıştır.

Fotoğraf 1 - Yapının zemin kaplamaları

Fotoğraf 2 - Otelin ön cephe görünümü

Otelde toplam beş adet asansör bulunmaktadır ve bunlardan bir tanesi panoramik (cam kaplama) asansördür. Ayrıca yapıda üç merdiven bulunmaktadır ve biri yangın kaçıışı için ayrılmıştır.

Bina iç mekânında döşemeler halı ile kaplanmıştır, ortak alanların duvar ve tavanlarında ise masif ahşap bloklar bulunmaktadır. Yapının yapısal ve iç mekân özellikleri, yangın güvenliği açısından riskler taşımaktadır.

3. Yangının Başlama ve Yayılma Seyri

Yangın 4. katta bulunan restoran bölümünde başlamış ve ilk müdahale geç yapıldığı için hızla üst katlara yayılmıştır. Merdiven boşluklarının baca vazifesi görmesi, duman ve alevlerin hızlı bir şekilde üst katlara yayılmasına neden olmuştur. Ayrıca zeminde ve merdiven kaplamalarında kullanılan halılar ile ortak alan duvarlarında kullanılan ahşap detayların yanmaya karşı dirençli olmadığı düşünülmektedir. Bu durum, yangının kontrol altına alınmasını zorlaştırmış ve büyük bir alana yayılmasına sebep olmuştur. Ayrıca 4 ve 5. katlardaki çıkmalardan 1. katta

Fotoğraf 3 - Otelin arka cephe görünümü ve yangının başlangıç yeri

Fotoğraf 4 - Otelin arka cephe yakın çekimi

bulunan yapının çatısı üzerine düşen parçalar yangının arka cephede en aşağıdan da büyümesine sebep olmuştur.

4. Tespit Edilen Eksiklikler

4.1. Yangın Güvenlik Sistemleri Eksiklikleri:

- Yangın algılama sisteminin mevzuata uygun olmaması ve devreye girmemesi
- Duman dedektörlerinin çalışmaması
- Acil durum butonlarının çalışmaması
- Acil durum aydınlatma sisteminin yetersiz, aydınlatma araçlarının bataryalarının boş olması
- Yönlendirme işaretlerinin yetersiz olması
- Yangın dolaplarındaki su bağlantılarının yetersiz olması

4.2. Yapısal ve Sistemsel Eksiklikler:

4.2.1. Yangın Merdivenleri:

Kaçış merdivenlerinde mevzuata aykırı olarak elektrik şaftı, pano ve baz istasyonu gibi unsurlar yer almaktadır. Bu unsurlar eriyerek merdiveni kullanılmaz hale getirmiştir. Ayrıca yangın kapıları panik barlı, kendiliğinden kapanan, 90 dakikaya kadar yangına dayanıklı ve basınçlandırılmış (dumansız) olması gerekirken ahşap çerçeveli ve normal kolludur. Yangın sonunda da çoğunun tamamen yandığı görülmektedir. Ayrıca merdiven sahanlıklarından personel odalarına geçiş sağlandığı görülmektedir.

4.2.2. Yağmurlama Sistemi:

Mevzuat gereği zorunlu olmasına rağmen bina genelinde yangın yağmurlama (sprinkler) sistemi bulunmamaktadır. Ayrıca yangın dolaplarına su sağlayan sistemde gerekli pompaların eksik olduğu tespit edilmiştir.

4.2.3. Asansörler:

Otelde toplam beş adet asansör bulunmaktadır ve bunlardan bir tanesi panoramik (cam kaplama) asansördür. Bu beş adet asansör, yangın algılama ve uyarı sistemine entegre edilmemiştir.

4.3 Denetim Sistemi Eksiklikleri

Bakanlık denetimlerinde yangın güvenliği ile ilgili herhangi bir kusur bulunmamıştır. Belediye başvurusu By-Pass edilen bu örnekte olduğu gibi kamu dışında da bazı firmaların denetim ve/veya belgelendirmeye dair yetkileri bulunduğu bilinmektedir.

İş sağlığı ve güvenliği (İSG) sisteminin etkinliği, bağımsızlığının sağlanmasıyla mümkündür. İSG birimlerinin, işletme sahiplerinden ya da ticari baskılardan etkilenmeden görevlerini yerine getirebilmesi için bağımsız bir yapıya sahip olmaları kritik önem taşımaktadır. Bu bağımsızlık, eksikliklerin açıkça tespit edilip giderilmesini ve denetim mekanizmalarının şeffaf işlemlerini sağlar.

Piyasada faaliyet gösteren kalite yeterlilik kurumlarının güvenilirliği de yine aynı gerekçelerle sorgulanması gereken alanlar arasında yer almaktadır. İnsan hayatını direkt ilgilendiren bu ve benzeri konular için bağımsız denetim mekanizmaları kurulması gerekmektedir.

5. Sonuç ve Değerlendirme

21 Ocak 2025 günü yaşanan olay değerlendirildiğinde birçok hatanın ardı ardına sıralandığı görülmektedir. Basitçe yapılacak periyodik kontrollerden yangın konusunda personel eğitimine, yapısal eksikliklerin giderilmesinden mevzuat denetimlerine kadar ilgili alanların birinde bile gereklilikler tam anlamıyla yerine getirilseydi, bu vahim tablo ile karşı karşıya kalılabileirdik.

İşin gerçek sebeplerinden o kadar kopmuş durumdayız ki bu kadar büyük hatalar zincirinin içerisinde restoranda kullanılan masa sandalyeyi, yapıda kullanılan kaplamaları, değişik derecelerde yangınlıkları bulunan ve yangınlıkları çeşitli yöntemlerle önlenebilen malzemeleri önümüze hedef tahtası olarak koyduk. Bilinsin isteriz ki yanmaya dirençli elektrik kabloları, yanmaya dirençli halılar ve ahşabı yangına karşı koruyan malzemeler rahatlıkla bulunabilmekte ve kullanılabilir. İçinde bulunulan durum; bunca ihmal, eksiklik ve denetimsizlik içerisinde sorumluluğu başka yerlerde aramak çaresizliğimizin başka bir göstergesi olsa gerek.

Faciaya dönüşen yangının çıkış nedeni ne olursa olsun yangının gerçekleştiği tesiste yangın güvenlik önlemlerinin yeterince alınmadığı ve bu konuda yetkili kuruluşların gerekli rutin denetimleri yapmadığı apaçık ortadadır. İnsan hayatının rant ilişkilerine terk edilmediği kamucu ve bağımsız denetim mekanizmaları oluşturulması; yetkin mühendis ve mimarların hem yapım hem de denetim sistemlerinde söz sahibi olması bu sorunların çözümünde anahar niteliğindedir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

İnşaat Mühendisliği Eğitiminde Kontenjanlar

20 Şubat 2025

Türkiye’de ilk inşaat akademisinin öğretime başladığı tarih olarak Mühendishane-i Berrî-i Hümâyûn’un kurulduğu 1795 yılı kabul edilir. Bugünkü anlamda inşaat mühendisliği eğitimi ise 1883’te kurulan Hendese-i Mülkiye ile başlamıştır. 1909 yılında okul Nafia Vekâleti’ne (Bayındırlık Bakanlığı) bağlanmış ve Mühendis Mekteb-i Alisi adını almıştır. Okulun adı Türkçeleştirilerek 1928 yılında Yüksek Mühendis Mektebi, 1941’de Yüksek Mühendis Okulu ve 1944 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi adını almıştır. İnşaat Mühendisleri Odasının kurulduğu 1954 yılına gelindiğinde ise sadece İstanbul Teknik Üniversitesinde, Robert Kolejinde (1971’de Boğaziçi Üniversitesi oldu) ve İstanbul Teknik Okulunda (1992’de Yıldız Teknik Üniversitesi oldu) inşaat mühendisliği eğitimi verilmekteydi. Karadeniz Teknik Üniversitesi 1955 yılında, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ise 1957 yılında kurulmuştur.

1967-1970 yıllarında kurulan on kadar Devlet Mühendislik Mimarlık Akademilerinde de inşaat mühendisliği eğitimi verilmiştir. 1982 yılında Yükseköğretim Kurulunun (YÖK) kurulmasıyla akademiler üniversite bünyelerine geçip eğitimlerine devam etmişlerdir. Tablo 1’de akademilerin evrilme süreçleri verilmektedir.

1992 yılında 15 civarında olan İnşaat Mühendisliği Bölümü sayısı 1997 yılında 36’ya, kontenjan ise 3153’e ulaşmıştır. İnşaat Mühendisliği Bölümü sayısı 2003’te 40’a (34 devlet üniversitesi, iki vakıf üniversitesi, dört Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti üniversitesi), toplam kontenjan ise 3537’ye yükselmiştir.

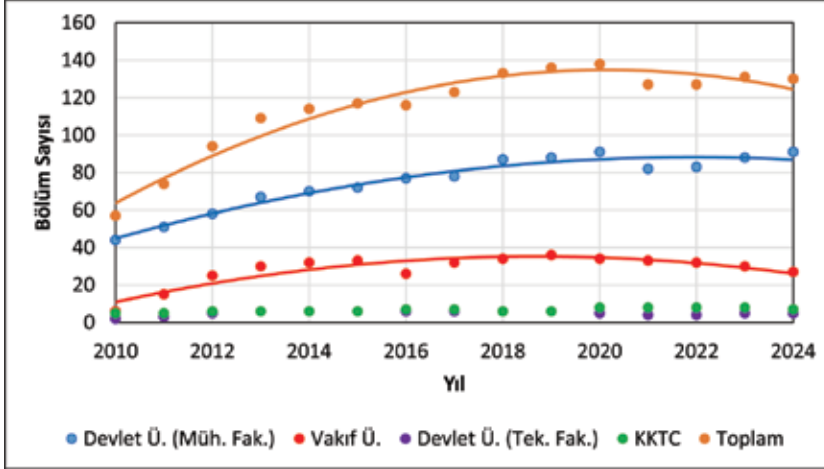
2010 yılında 44 devlet üniversitesinde, altı vakıf üniversitesinde ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde bulunan beş üniversitede olmak üzere toplam 55 Mühendislik Fakültesinde İnşaat Mühendisliği Bölümü bulunmaktaydı. Toplam kontenjan 6589 sayısına ulaşmıştı. Söz konusu devlet üniversitelerinin ikisinin Teknoloji Fakülteleri altında da İnşaat Mühendisliği Bölümü bulunmaktaydı.

Şekil 1’de 2010 yılından günümüze kadar devlet, vakıf ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti üniversitelerinin Mühendislik Fakültelerinde bulunan İnşaat Mühendisliği Bölümü sayılarının ve devlet üniversitelerinin Teknoloji Fakültelerinde bulunan İnşaat Mühendisliği Bölümü sayılarının yıllara göre değişimi verilmiştir. 2010 yılıyla birlikte bölüm sayısının hızla artmaya başladığı, 2020 yılı itibarıyla bu artışın sonlandığı görülmektedir. 2024 yılına gelindiğinde 91 devlet üniversitesinde, 27 vakıf üniversitesinde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde yedi üniversitede ve Makedonya’da bir üniversitede olmak üzere toplam 126 üniversitenin Mühendislik Fakültesinde İnşaat Mühendisliği Bölümü bulunduğu, bunlara ek olarak devlet üniversitelerinin beşinin Teknoloji Fakültesi altında da İnşaat Mühendisliği Bölümleri olduğu görülmektedir. Son on üç yıl içerisinde Mühendislik Fakültesinde İnşaat Mühendisliği Bölümü bulunan devlet üniversitesi sayısının iki katından fazla, vakıf üniversitesi sayısının ise yaklaşık beş kata kadar artırılması ülkemizin ihtiyaçlarını gözetmeden, plansız hareket edildiğine işaret etmektedir.

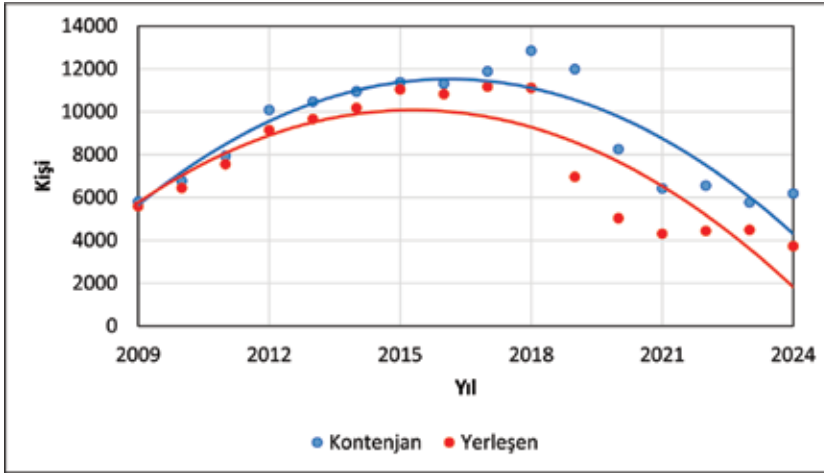
Bölüm sayısının artmasıyla doğal olarak toplam kontenjan da artmıştır; ancak toplam kontenjandaki artış sadece bölüm sayısındaki artışa bağlı değildir. Bu süreçte, bölüm sayısının yanında bölümlerin kontenjanları da arttırılmıştır. Şekil 2’de İnşaat Mühendisliği Bölümü

Tablo 1 - Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri

				1966	Zafer Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulu	1971	Ankara Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	1982	Gazi Üniversitesi
			1967	Yükseliş Mühendislik ve Mimarlık özel Yüksek Okulu	1971	Ankara Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	1982	Gazi Üniversitesi	
			1976	Balıkesir Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	1982	Uludağ Üniversitesi	1992	Balıkesir Üniversitesi	
			1976	Denizli Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	1982	Dokuz Eylül Üniversitesi	1992	Pamukkale Üniversitesi	
					1977	Edirne Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	1982	Trakya Üniversitesi	
			1963	Ege Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksekokulu	1968	Ege Üniversitesi	1982	Dokuz Eylül Üniversitesi	
			1967	Elâzığ Yüksek Teknik Okulu	1969	Elâzığ Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	1975	Fırat Üniversitesi	
1970	Makine ve İnşaat Mühendisliği Devlet Yüksek Okulu	Eskişehir Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	1971	Anadolu Üniversitesi	1993	Osmangazi Üniversitesi	2005	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	
			1976	İsparta Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	1982	Akdeniz Üniversitesi	1992	Süleyman Demirel Üniversitesi	
1911	Kondüktör Mekteb-i Âlisi	İstanbul Teknik Okulu	1969	İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	1982	Yıldız Üniversitesi	1992	Yıldız Teknik Üniversitesi	
			1977	Kayseri Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	1978	Kayseri Üniversitesi	1982	Erciyes Üniversitesi	
					1976	Kocaeli Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi	1982	Yıldız Teknik Üniversitesi	
					1970	Konya Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi	1982	Selçuk Üniversitesi	
		Sakarya Mühendislik ve Mimarlık Yüksekokulu	1971	Sakarya Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	1982	İTÜ	1992	Sakarya Üniversitesi	
		Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	1981	Hacettepe Üniversitesi	1992	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	1997	Yılına kadar inşaat mühendisi yetiştirmemiştir.	

Şekil 1 - İnşaat Mühendisliği Bölümü Sayısının Yıllara Göre Değişimi

Şekil 2 - Toplam Kontenjanın ve Yerleşenlerin Yıllara Göre Değişimi

toplam kontenjanının ve bu kontenjanlara yerleşenlerin sayısının yıllara göre değişimi doluluk oranlarıyla birlikte verilmiştir. 2010'lu yıllar boyunca İnşaat Mühendisliği Bölümlerinin kontenjanları, ülkemizin ihtiyaçları gözetilerek hazırlanmış bir plana bağlı olmaksızın belirlenmiş, 2009 yılından 2018 yılına toplam kontenjan %122 oranında arttırılarak en yüksek seviyesine (12853) ulaştırılmıştır. 2018 yılına kadar kontenjanların %90'dan fazlasının olduğu, 2018 yılında ortaya çıkan ekonomik krizle beraber doluluk oranının düşmeye başladığı gözlemlenmiştir. Toplam kontenjanın en yüksek olduğu 2018'de %90'ın altına inen doluluk oranı, kontenjanlar 2018 yılına göre yarından fazla azaltılmasına rağmen 2024 yılında ancak %60 dolmuştur. Özetle, son yıllarda toplam kontenjanda yapılan önemli orandaki azaltmaya rağmen İnşaat Mühendisliği Bölümleri boş kalmıştır. On dört yılın sonunda gelinen bu durum, ülkemizin ihtiyaçlarını gözeterek stratejik bir plan oluşturmak yerine plansız ve popülist yaklaşımlarla hareket etmenin kaçınılmaz bir sonucudur.

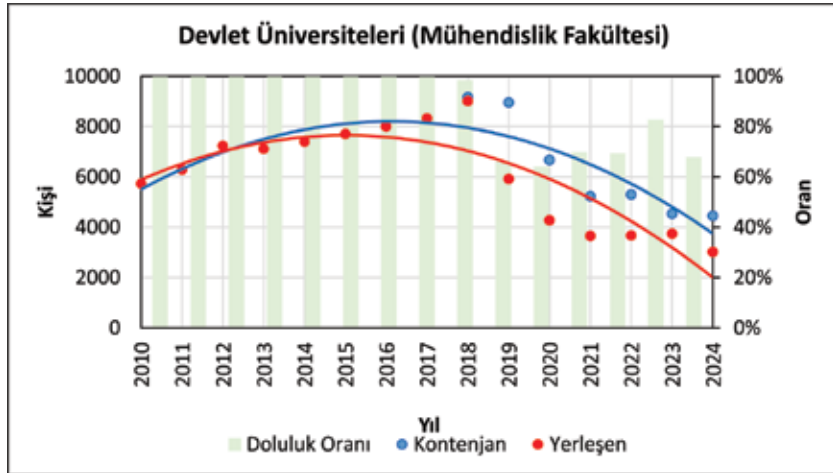
Toplam kontenjanın yıllara göre değişimi çalışılırken, devlet, vakıf ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti üniversitelerinin kontenjanları da ayrı ayrı incelenmiştir. Bu çalışma yapılırken, devlet üniversitelerinde yer alan ücretli programlar vakıf üniversiteleri kontenjanına, ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsünde bulunan İnşaat Mühendisliği Bölümünün kontenjanı ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti üniversitelerinin kontenjanına dahil edilmiştir.

Devlet üniversitelerinin Mühendislik Fakülteleri altında bulunan İnşaat Mühendisliği Bölümlerinin toplam kontenjanının ve bu kontenjanlara yerleşenlerin sayısının yıllara göre

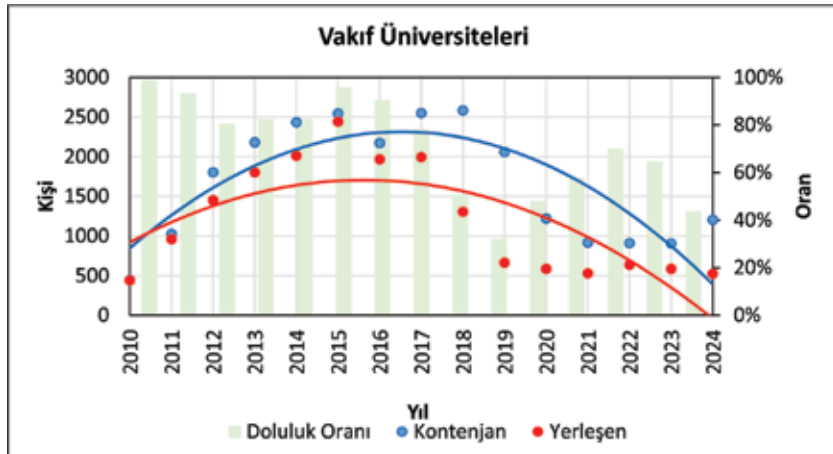
değişimi doluluk oranlarıyla birlikte Şekil 3'te verilmiştir. 2018 yılına kadar her yıl artan kontenjanlar dolmuş, ancak 2018 yılından sonraki altı yılda toplam kontenjanda %50'den fazla indirime gidilmesine rağmen doluluk oranı 2023 yılı haricinde %70'in altında kalmıştır.

Vakıf üniversitelerinin İnşaat Mühendisliği Bölümlerinin toplam kontenjanının ve bu kontenjanlara yerleşenlerin sayısının yıllara göre değişimi doluluk oranlarıyla birlikte Şekil 4'te verilmiştir. Grafikten, vakıf üniversiteleri kontenjanlarındaki dalgalanmaların devlet üniversitelerinkilere göre daha fazla olduğu gözlemlenmektedir. 2010 yılından 2018 yılına kadar süren olumlu havayla birlikte hem İnşaat Mühendisliği Bölümü açan vakıf üniversitesi sayısının artması (beş kattan fazla) hem de bölüm kontenjanlarının artırılması sebebiyle toplam kontenjan altı kata yakın artış göstermiştir. 2010 ile 2016 yılları arasında yerleşenlerin oranı %80 ile %99 arasındayken, 2017 yılında doluluk oranı %80'in altına inerek düşüşe geçmiş, 2019 yılında toplam kontenjanda %22'lik indirime gidilmesine rağmen doluluk oranı dip noktasına (%32) ulaşmış ve 2024 yılında toplam kontenjan 2018 yılındakinin %47'si olmasına rağmen doluluk oranı ancak %44'e ulaşabilmiştir.

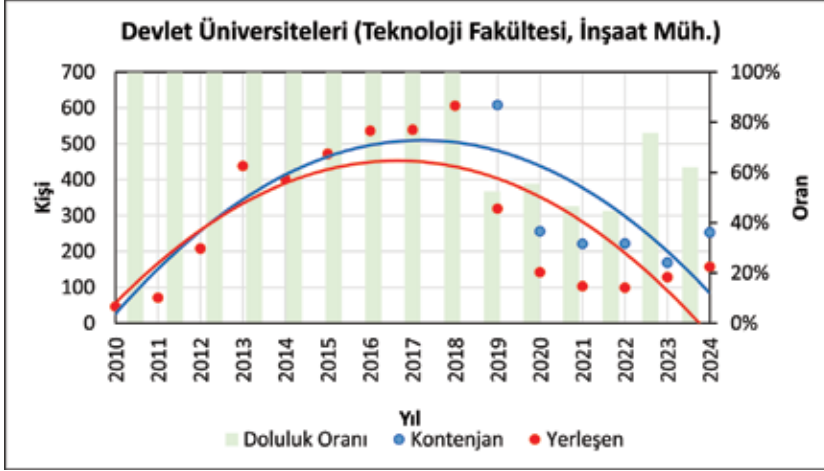
Devlet ve vakıf üniversitelerinin Mühendislik Fakültelerinde bulunan İnşaat Mühendisliği Bölümlerinin toplam kontenjanı ülkemizin ihtiyacından daha fazla olmasına rağmen bu bölümlerin yanına Teknoloji Fakülteleri altında kurulan İnşaat Mühendisliği Bölümleri de eklenmiştir. Hatta, bazı üniversitelerde iki fakülte altında iki farklı İnşaat Mühendisliği Bölümü açılmıştır. 2010 yılında iki üniversitenin Teknoloji Fakültesinde ikişer İnşaat Mühendisliği ve

Şekil 3 - Devlet Üniversiteleri için Kontenjan ve Yerleşenlerin Yıllara Göre Değişimi

Şekil 4 - Vakıf Üniversiteleri için Kontenjan ve Yerleşenlerin Yıllara Göre Değişimi

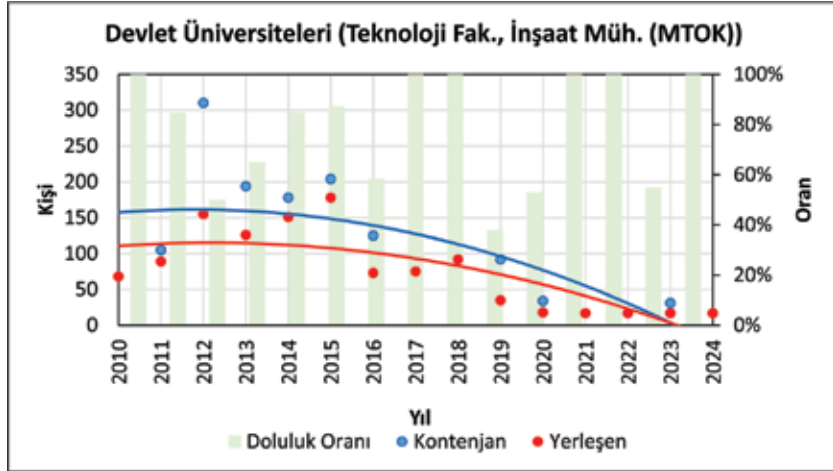
Şekil 5 - Teknoloji Fakülteleri için Kontenjan ve Yerleşenlerin Yıllara Göre Değişimi

İnşaat Mühendisliği (MTOK) programı bulunurken, 2018 yılında programlar altı üniversitede on İnşaat Mühendisliği ve altı İnşaat Mühendisliği (MTOK) programına çıkmış, 2024 yılındaysa beş üniversitede beş İnşaat Mühendisliği programına düşmüş ve bir İnşaat Mühendisliği (MTOK) programı kalmıştır.

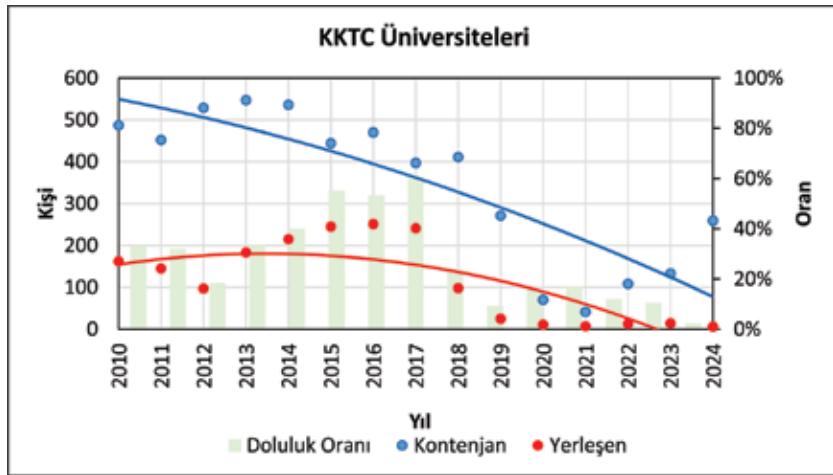
Şekil 5'te Teknoloji Fakültelerinde bulunan İnşaat Mühendisliği Bölümleri için toplam kontenjan ve yerleşenlerin yıllara göre değişimi verilmiştir. 2010 yılında Teknoloji Fakültesinde bulunan İnşaat Mühendisliği Bölümlerinin 45 olan toplam kontenjanı 2018 yılında 606'ya ulaşmış ve bu süreçte programlar %100 dolmuştur. 2024 yılında ise toplam kontenjan 253'e indirilmesine rağmen toplam kontenjanın ancak %62'si dolmuştur. Şekil 5'te de görüleceği üzere on dört yıllık süreçte Teknoloji Fakültesinde bulunan İnşaat Mühendisliği Bölümlerinin kontenjanları saman alevi gibi parlayıp sönmüştür.

Cumhuriyetin ilk yıllarında sanat okullarının yurt genelinde artmasıyla bu okullarda meslek derslerini verecek hocalara ihtiyaç duyulmuştur. Bu ihtiyacı karşılamak üzere teknik öğretmen yetiştiren Meslek Öğretmen Okulları açılmıştır. Buralarda Tesviye, Demir ve Marangoz, Elektrik, Motor, Model, Döküm, Dülger, Duvarcı, Taşçı, Kalorifer ve Sıhhi Tesisat, Radyo, Makine Ressamlığı gibi bölümler açılmıştır. Bu okullar sonrasında üniversitelere bağlanıp dört yıllık eğitim-öğretim veren Meslek Liselerindeki meslek derslerini verecek Teknik Öğretmen yetiştiren kurumlara dönüşmüştür. Ancak bu teknik eğitim fakülteleri 2009 yılında uygulamaya dönük mühendis yetiştirmek amacıyla kurulan Teknoloji Fakültelerindeki Mühendislik Bölümlerine evrilmişlerdir. Yapılan bu tanım dahi tek başına problemlidir; bu tanım ile üniversitelerin mevcut mühendislik bölümlerinin uygulamadan uzak olduğu gibi anlamsız ve yanlış bir sonuç çıkmaktadır. Ayrıca 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 21. maddesinde "Bir fakülte ya da yüksekokulda, aynı veya benzer nitelikte eğitim - öğretim yapan birden fazla bölüm bulunamaz" ibaresi bulunmaktadır. Kanunun bu maddesinin rasyonel bir amacı vardır; gereksiz ve yanlış bir şekilde üniversitelerde aynı veya benzer bölüm oluşturulması engellenmektedir. Bir üniversitede farklı isimle bir fakülte yaratıp aynı isimli bir mühendislik bölümünü bu farklı fakültede açmak mevcut kanunu atlatmak için yapılmış hatalı bir adımdır. Türkiye'nin daha fazla İnşaat Mühendisliği Bölümüne ve daha fazla inşaat mühendisine ihtiyacı yoktur. Ancak inşaatla ilgili meslek liselerine, buralarda hizmet verecek teknik öğretmenlere ve bu liselerden mezun inşaat işleri ara elemanlarına sektörde çok büyük bir ihtiyaç bulunmaktadır.

Şekil 6'da Teknoloji Fakültelerinde bulunan İnşaat Mühendisliği (MTOK) Bölümleri için toplam kontenjan ve yerleşenlerin yıllara göre değişimi verilmiştir. 2010 yılında 68 olan bu bölümlerin toplam kontenjanı 2015 yılında 204'e ulaşmış ve bundan sonra düşüşe geçerek 2024 yılında 17 olmuştur. Bu 14 yıllık süreçte sadece beş yıl %100 doluluk oranına ulaşılmış, diğer yıllarda doluluk oranı çoğunlukla düşük kalmıştır.

Şekil 6 - Teknoloji Fak. (MTOK) için Kontenjan ve Yerleşenlerin Yıllara Göre Değişimi

Şekil 7 - KKTC Üniversiteleri için Kontenjan ve Yerleşenlerin Yıllara Göre Değişimi

Şekil 7'de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti üniversitelerinde bulunan İnşaat Mühendisliği Bölümleri için toplam kontenjan ve yerleşenlerin yıllara göre değişimi verilmiştir. 2010 yılında 487 olan bu bölümlerin toplam kontenjanı 2012 yılında en yüksek seviyeye (529) ulaşmış ve bundan sonra sürekli düşerek 2024 yılında 259 olmuştur. Şekil 7'de görülebileceği üzere, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti üniversitelerinde bulunan İnşaat Mühendisliği Bölümlerinin doluluk oranları bu süreçte -üç yıl haricinde- hiçbir zaman %50'nin üzerine çıkmamıştır.

Tablo 2'de 2024 yılında Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) kontenjan ve yerleştirme sonuçları verilmektedir. YKS sınavı iki güne yayılmış Temel Yeterlilik Testi (TYT), Alan Yeterlilik Testleri (AYT) ve Yabancı Dil Testinden (YDT) oluşmaktadır.

Tablodan görüldüğü üzere köklü devlet üniversitemizde (Boğaziçi Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi vb.) kontenjanlar tümüyle veya hemen hemen tümüyle dolmuştur. Ayrıca yabancı dille eğitim veren devlet üniversitelerinde de kontenjanların daha fazla olduğu görülmektedir.

Türkiye'de bulunan vakıf üniversitelerinden sadece üç tanesinde (Bahçeşehir Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi) ücretli program bulunmaktadır; bunların da doluluk oranı çok düşüktür. Burslu programlar dolarken (ortalama %86), indirimli kontenjanlarda boşluklar (ortalama %36) görülmektedir. Genel olarak vakıf üniversiteleri kontenjan doldurma

problemini sadece burslu ve indirimli programlar sunarak çözmeye çalışmaktadırlar. Ancak öğrenci ücretlerine ihtiyacı olan vakıf üniversiteleri için indirimli veya ücretli kontenjanlarının boş kalması sürdürülebilir bir durum değildir.

Çarpıcı bir sonuç da 37 devlet üniversitesinde kontenjanların %50'den az dolmuş olmasıdır. Hatta 25 devlet üniversitesinde doluluk oranı %20'nin altındadır. Öğretim elemanı, laboratuvar, mekân gibi kaynakların verimli kullanılması açısından bir bölümde bir şube açılabilmesi için gerekli en az öğrenci sayısı 20 olarak kabul edilebilir. 2024 YKS kılavuzunda devlet üniversitelerinde kontenjanı 20 öğrenci altında olan bölüm yoktur, ancak yerleşen sayısının 20'den az olduğu 39 bölüm bulunmaktadır. Dört bölüme hiç kimse yerleşmemişken, 15 bölüme yerleşen sayısı beşten azdır.

Tablo 2 - 2024 YKS Kontenjanlar ve Yerleşenler

Üniversite Adı	Üni. Türü	Program Adı	Kontenjan	Yerleşen
Abdullah Gül Üniversitesi (Kayseri)	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	42	42
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	38	32
Adıyaman Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	44	9
Afyon Kocatepe Üniversitesi (Afyonkarahisar)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	26	17
Akdeniz Üniversitesi (Antalya)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	44	42
Aksaray Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	37	6
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Antalya)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	36	36
Altınbaş Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	11	0
Altınbaş Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	6	6
Ankara Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	38	38
Ankara Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği (KKTC UYRUKLU)	1	1
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	62	62
Antalya Bilim Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	21	7
Antalya Bilim Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	4	2
Atatürk Üniversitesi (Erzurum)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	37	37
Atılım Üniversitesi (Ankara)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	29	26
Atılım Üniversitesi (Ankara)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	6	4
Avrasya Üniversitesi (Trabzon)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (%50 İndirimli)	33	1
Avrasya Üniversitesi (Trabzon)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (Burslu)	6	3
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	42	42
Bahçeşehir Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	23	22
Bahçeşehir Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	7	5

Üniversite Adı	Üni. Türü	Program Adı	Kontenjan	Yerleşen
Bahçeşehir Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Ücretli)	17	2
Balıkesir Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	48	47
Bartın Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	35	7
Başkent Üniversitesi (Ankara)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	17	17
Başkent Üniversitesi (Ankara)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	7	5
Başkent Üniversitesi (Ankara)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Ücretli)	15	2
Batman Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	37	5
Bayburt Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	42	0
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	33	11
Bingöl Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	38	4
Bitlis Eren Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	40	3
Boğaziçi Üniversitesi (İstanbul)	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	66	63
Boğaziçi Üniversitesi (İstanbul)	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) KKTC Uyraklı	2	1
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	21	21
Bursa TeknWik Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	54	52
Bursa Uludağ Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	54	53
Bursa Uludağ Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği (KKTC Uyraklı)	2	0
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	41	41
Çankaya Üniversitesi (Ankara)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	41	7
Çankaya Üniversitesi (Ankara)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	9	7
Çankırı Karatekin Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	40	2
Çukurova Üniversitesi (Adana)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	65	65
Dicle Üniversitesi (Diyarbakır)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	53	51
Doğu Akdeniz Üniversitesi (KKTC-Gazimağusa)	KKTC	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	1	1
Doğu Akdeniz Üniversitesi (KKTC-Gazimağusa)	KKTC	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Ücretli)	7	1
Doğuş Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (%50 İndirimli)	32	4
Doğuş Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (Burslu)	4	4
Dokuz Eylül Üniversitesi (İzmir)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	57	57
Düzce Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	21	21
Ege Üniversitesi (İzmir)	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	42	42
Ege Üniversitesi (İzmir)	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) KKTC Uyraklı	2	1
Erciyes Üniversitesi (Kayseri)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	48	48
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	41	1

Üniversite Adı	Üni. Türü	Program Adı	Kontenjan	Yerleşen
Erzurum Teknik Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	37	5
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	53	53
Eskişehir Teknik Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	37	37
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (%50 İndirimli)	26	5
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (Burslu)	11	11
Fırat Üniversitesi (Elazığ)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	71	31
Fırat Üniversitesi (Elazığ)	Devlet	İnşaat Mühendisliği (Teknoloji Fakültesi)	71	7
Gazi Üniversitesi (Ankara)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	47	47
Gazi Üniversitesi (Ankara)	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	43	42
Gazi Üniversitesi (Ankara)	Devlet	İnşaat Mühendisliği (Teknoloji Fakültesi)	67	67
Gazi Üniversitesi (Ankara)	Devlet	İnşaat Mühendisliği (KKTC Uyraklu)	4	0
Gazi Üniversitesi (Ankara)	Devlet	İnşaat Mühendisliği (M.T.O.K.)	17	17
Gaziantep Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	51	51
Gebze Teknik Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	62	62
Giresun Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	34	9
Girne Amerikan Üniversitesi (KKTC-Girne)	KKTC	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	26	0
Girne Amerikan Üniversitesi (KKTC-Girne)	KKTC	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	26	0
Girne Amerikan Üniversitesi (KKTC-Girne)	KKTC	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Ücretli)	8	0
Girne Üniversitesi (KKTC-Girne)	KKTC	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	6	0
Girne Üniversitesi (KKTC-Girne)	KKTC	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	14	0
Gümüşhane Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	41	1
Hacettepe Üniversitesi (Ankara)	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	52	52
Hakkari Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	39	3
Harran Üniversitesi (Şanlıurfa)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	44	9
Hasan Kalyoncu Üniversitesi (Gaziantep)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	7	4
Hasan Kalyoncu Üniversitesi (Gaziantep)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	11	11
İğdır Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	42	0
Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	28	17
Işık Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	19	2
Işık Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	3	3
İnönü Üniversitesi (Malatya)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	65	15
İskenderun Teknik Üniversitesi (Hatay)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	43	9

Üniversite Adı	Üni. Türü	Program Adı	Kontenjan	Yerleşen
İstanbul Arel Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (%50 İndirimli)	49	2
İstanbul Arel Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (Burslu)	7	5
İstanbul Aydın Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (%50 İndirimli)	27	8
İstanbul Aydın Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (Burslu)	4	4
İstanbul Aydın Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	30	5
İstanbul Aydın Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	4	4
İstanbul Beykent Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (%50 İndirimli)	34	1
İstanbul Beykent Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (Burslu)	4	4
İstanbul Beykent Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	17	0
İstanbul Beykent Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	3	3
İstanbul Bilgi Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	40	10
İstanbul Bilgi Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	8	6
İstanbul Gelişim Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (%50 İndirimli)	15	3
İstanbul Gelişim Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (Burslu)	18	18
İstanbul Gelişim Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	14	1
İstanbul Gelişim Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	14	14
İstanbul Kültür Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	28	3
İstanbul Kültür Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	11	11
İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	64	62
İstanbul Medipol Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (%25 İndirimli)	21	16
İstanbul Medipol Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (Burslu)	4	4
İstanbul Medipol Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%25 İndirimli)	26	9
İstanbul Medipol Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	5	4
İstanbul Nişantaşı Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (Burslu)	12	12
İstanbul Nişantaşı Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	11	11
İstanbul Okan Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (%50 İndirimli)	41	2
İstanbul Okan Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (Burslu)	5	5

Üniversite Adı	Üni. Türü	Program Adı	Kontenjan	Yerleşen
İstanbul Okan Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	43	0
İstanbul Okan Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	5	5
İstanbul Teknik Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	123	123
İstanbul Teknik Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	52	52
İstanbul Teknik Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (UOLP-Azerbaycan Mimarlık ve İnşaat Üniversitesi) (Ücretli)	5	5
İstanbul Teknik Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (UOLP-Suny Buffalo) (Ücretli)	66	5
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	Devlet	İnşaat Mühendisliği	62	62
İzmir Demokrasi Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	21	21
İzmir Ekonomi Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	27	26
İzmir Ekonomi Üniversitesi	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	6	4
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	33	32
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	52	52
Kafkas Üniversitesi (Kars)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	38	4
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	45	10
Karabük Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	42	0
Karadeniz Teknik Üniversitesi (Trabzon)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	95	95
Karadeniz Teknik Üniversitesi (Trabzon)	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	52	52
Karadeniz Teknik Üniversitesi (Trabzon)	Devlet	İnşaat Mühendisliği (Teknoloji Fakültesi)	42	25
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi (Karaman)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	42	0
Kastamonu Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	37	6
Kırıkkale Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	41	41
Kırklareli Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	25	19
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	38	4
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	63	1
Kocaeli Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	62	62
Konya Teknik Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	41	41
KTO Karatay Üniversitesi (Konya)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (%50 İndirimli)	20	0
KTO Karatay Üniversitesi (Konya)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (Burslu)	16	14
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	22	21
Lefke Avrupa Üniversitesi (KKTC-Lefke)	KKTC	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	30	0
Lefke Avrupa Üniversitesi (KKTC-Lefke)	KKTC	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	30	0
Malatya Turgut Özal Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	75	3
Manisa Celâl Bayar Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	52	52

Üniversite Adı	Üni. Türü	Program Adı	Kontenjan	Yerleşen
MEF Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	41	10
MEF Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	6	4
Mersin Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	43	43
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	41	41
Munzur Üniversitesi (Tunceli)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	38	4
Necmettin Erbakan Üniversitesi (Konya)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	23	21
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	33	10
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	35	7
Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Samsun)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	62	62
Orta Doğu Teknik Üniversitesi (Ankara)	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	123	123
Orta Doğu Teknik Üniversitesi (Ankara)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	9	1
Orta Doğu Teknik Üniversitesi (Ankara)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	4	3
Orta Doğu Teknik Üniversitesi (Ankara)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Ücretli)	16	0
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	77	1
Özyeğin Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	44	42
Özyeğin Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	9	7
Pamukkale Üniversitesi (Denizli)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	52	52
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Rize)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	37	5
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	41	41
Sakarya Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	63	63
Siirt Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	39	3
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	32	11
Süleyman Demirel Üniversitesi (Isparta)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	42	41
Şırnak Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	41	1
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	26	26
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	36	6
Toros Üniversitesi (Mersin)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (Burslu)	12	8
Türk-Alman Üniversitesi (İstanbul)	Devlet	İnşaat Mühendisliği (Almanca)	62	62
Uluslararası Balkan Üniversitesi (Üsküp-Makedonya)	Yurtdışı Kamu	İnşaat Mühendisliği (%25 İndirimli)	5	0
Uluslararası Balkan Üniversitesi (Üsküp-Makedonya)	Yurtdışı Kamu	İnşaat Mühendisliği (%50 İndirimli)	5	0
Uluslararası Balkan Üniversitesi (Üsküp-Makedonya)	Yurtdışı Kamu	İnşaat Mühendisliği (Ücretli)	20	0
Uluslararası Final Üniversitesi (KKTC-Girne)	KKTC	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	6	0
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi (KKTC-Lefkoşa)	KKTC	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	6	0

Üniversite Adı	Üni. Türü	Program Adı	Kontenjan	Yerleşen
Uşak Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	26	16
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	31	31
Yakın Doğu Üniversitesi (KKTC-Lefkoşa)	KKTC	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	20	0
Yakın Doğu Üniversitesi (KKTC-Lefkoşa)	KKTC	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	20	0
Yalova Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	37	37
Yaşar Üniversitesi (İzmir)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	27	24
Yaşar Üniversitesi (İzmir)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	7	5
Yeditepe Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (%50 İndirimli)	37	35
Yeditepe Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Burslu)	9	7
Yeditepe Üniversitesi (İstanbul)	Vakıf	İnşaat Mühendisliği (İngilizce) (Ücretli)	7	0
Yıldız Teknik Üniversitesi (İstanbul)	Devlet	İnşaat Mühendisliği	83	83
Yıldız Teknik Üniversitesi (İstanbul)	Devlet	İnşaat Mühendisliği (İngilizce)	42	42
Yozgat Bozok Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	38	4
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	Devlet	İnşaat Mühendisliği	23	21

Tablo 3 - 2024 YKS Yerleştirme Sonuçlarına Göre İlk On Üniversite

Üniversite Adı	En Küçük Puan	En Büyük Puan	Yerleşen Son Kişinin Başarı Sırası
Boğaziçi Üniversitesi (İstanbul)	486.31096	509.37102	16394
İstanbul Teknik Üniversitesi (İngilizce)	460.25531	484.78946	31493
Orta Doğu Teknik Üniversitesi (Ankara)	450.96912	511.23570	37839
Özyeğin Üniversitesi (İstanbul) (Burslu)	448.59257	476.04174	39641
İstanbul Teknik Üniversitesi	437.87862	484.22610	47786
Bahçeşehir Üniversitesi (İstanbul)	434.41974	450.24057	50583
Türk-Alman Üniversitesi (İstanbul)	428.93676	470.57854	55204
Yıldız Teknik Üniversitesi (İstanbul)	428.61866	448.05762	55464
Yıldız Teknik Üniversitesi (İstanbul)	413.42258	434.25818	69157
Hacettepe Üniversitesi (Ankara)	411.67272	450.37767	70821

Tablo 3'te ilk 10 programın 2024 YKS yerleştirme sonuçlarına göre oluşan taban ve tavan puanları detayları verilmektedir. Görüldüğü üzere sınava giren ilk 50000 öğrenciden İnşaat Mühendisliği Bölümünü tercih eden çok kişi çıkmamaktadır.

Başarı Sıraları

İnşaat Mühendisliği Bölümlerine yerleşebilmek için YKS'den alınması gereken puanın her geçen yıl düşmesi ve mühendislik programlarına yerleşebilmek için gerekli başarı sırası sınırınının 300.000 olarak belirlenmesi sebebiyle İnşaat Mühendisliği Bölümlerine yerleşen

öğrencilerin matematik ve fen bilimleri konularındaki bilgi ve beceri seviyelerinin düştüğü gözlemlenmektedir. Bu amaçla, www.yokatlas.yok.gov.tr sayfasından elde edilen "2024 yılında İnşaat Mühendisliği (SAY) Programlarına Taban Puanına Göre Yerleşen Son Kişinin Netleri" verileri incelenmiştir.

Puan sıralamasında en üst sırada yer alan devlet üniversitesine yerleşen son kişinin netleri matematikte 40 soruda 27.25, fizikte 14 soruda 12.75, kimyada 13 soruda 11.75 ve biyolojide 13 soruda 10.50, başarı sırası ise 16394'tür. Puan sıralamasında en üst sırada yer alan vakıf üniversitesine yerleşen son kişinin netleri matematikte 22.00, fizikte 12.75, kimyada 9.25 ve biyolojide 9.25, başarı sırası ise 39641'dir. Diğer yandan, puan sıralamasında en alt sırada yer alan devlet üniversitesine yerleşen son kişinin netleri matematikte 7.25, fizikte -2.25, kimyada 2.25 ve biyolojide 2.00, başarı sırası ise 299,935'tir. Puan sıralamasında en alt sırada yer alan vakıf üniversitesine yerleşen son kişinin netleri ise matematikte 4.50, fizikte 2.75, kimyada 1.00 ve biyolojide 5.00, başarı sırası ise 299,774'tür.

İncelenen listedeki 169 İnşaat Mühendisliği (SAY) Programına yerleşen son kişilerin netlerine bakıldığında

- 132'sine yerleşen son kişilerin 40 soruda 15 veya daha az matematik neti,
- 91'ine yerleşen son kişilerin 40 soruda 10 veya daha az matematik neti,
- 28'ine yerleşen son kişilerin 40 soruda 5 veya daha az matematik neti,
- 102'sine yerleşen son kişilerin 14 soruda 5 veya daha az fizik neti,
- 136'sına yerleşen son kişilerin 13 soruda 5 veya daha az kimya neti,
- 86'sına yerleşen son kişilerin 13 soruda 5 veya daha az biyoloji neti,
- 89'una yerleşen son kişilerin hem 15 veya daha az matematik neti hem 5 veya daha az fizik neti,
- 67'sine yerleşen son kişilerin hem 10 veya daha az matematik neti hem 5 veya daha az fizik neti,
- 24'üne yerleşen son kişilerin hem 5 veya daha az matematik neti hem 5 veya daha az fizik neti,
- 3'üne yerleşen son kişilerin negatif fizik neti,
- 16'sına yerleşen son kişilerin negatif kimya neti,
- 2'sine yerleşen son kişilerin negatif biyoloji neti yaptıkları gözlemlenmiştir.

İstatistiksel olarak beş şıkkın olduğu bu sınavda bir öğrenci tüm soruları hiç okumadan işaretlese %20 doğru bulur ve 4 yanlış 1 doğruyu götürdüğünden 0 puan alır. Bu durumda bazı konulardan eksi puan alınması anlaşılması çok zor bir durumdur. Hipotetik olarak bir öğrenci tüm soruların eğer şıklarından 1'ini eleyebilse, yani şık sayısını beşten dörde indirebilse ve soru hakkında daha fazla en ufak bir fikri olmasa artık 4 cevap arasından tümüyle rasgele olarak cevap işaretleyeceği için %6.25 doğru çözecektir. Kısacası böyle bir öğrenciden 2.5 matematik, 0.875 fizik, 0.8125 kimya ve biyoloji neti beklenilir. Bu öğrenci yaklaşık olarak 253 puan alabilir ve 500000. sıraya yerleşebilir.

Bu veriler incelendiğinde, mevcut koşullar altında İnşaat Mühendisliği Bölümlerine yerleşen bazı öğrencilerin matematik ve fen bilimleri konularında yeterli bilgi ve beceri seviyelerine sahip olamadığı görülmektedir. Mühendisliğin ana şartı olan fiziksel kavrama ve matematikten yoksun olunması, lisans eğitimini de olumsuz etkilemektedir. Ortaöğretimdeki bu eksiklik ile üniversiteye girilebilmesi toplumu ve insan hayatını doğrudan ilgilendiren bir meslek olan İnşaat Mühendisliğinin öğretilmesinde kalitenin düşmesine sebep olmaktadır. Dolayısıyla, mühendislik eğitimi için mevcut olan 300000 başarı sırası sınırı uygun değildir ve bu durumu iyileştirmek için İnşaat Mühendisliği Bölümlerine yerleşen öğrencilerin matematik ve fen bilimleri konularında yeterli bilgi ve beceri seviyelerine sahip olan öğrenciler arasından seçimleri sağlanmalıdır.

İMO Hasar Tespit Çalıştayı

Özet Rapor

12 Aralık 2025

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası (İMO) tarafından 12 Aralık 2025 tarihinde düzenlenen Hasar Tespit Çalıştayı, afet sonrası bina hasar tespitine ilişkin mevzuat, uygulama sorunları ve teknik yaklaşımların çok yönlü olarak ele alındığı önemli bir mesleki etkinlik olmuştur. Çalıştay; İMO Yönetim Kurulu üyeleri, Afet Hazırlık ve Müdahale Kurulu üyeleri, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı temsilcileri, akademisyenler ve sahada görev almış mühendislerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

1. Açılış ve Kurumsal Çerçeve

Çalıştayın açılışında yapılan konuşmalarda, Türkiye'nin bir deprem ülkesi olduğu gerçeği vurgulanmış; hasar tespitinin afet yönetiminin en kritik aşamalarından biri olduğu ifade edilmiştir. İMO Afet Hazırlık ve Müdahale Kurulu Başkanı tarafından, 1999 Marmara Depremi sonrası başlatılan kurumsal çalışmalar, 2016 yılında yayımlanan "Deprem Etkilediği Betonarme ve Yiğma Binaların Hasar Tespiti" kitabı ve bu kitabın sahada standartlaşmayı sağlamaya yönelik katkıları aktarılmıştır. Hasar tespitinin kişisel yorumlara dayanmayan, ölçütleri tanımlı ve güvenilir bir sistemle yapılmasının gerekliliği özellikle vurgulanmıştır.

İMO Yönetim Kurulu Başkanı konuşmasında; hasar tespit çalışmalarının yalnızca teknik bir işlem değil, kamusal güvenlik, barınma hakkı ve ülke kaynaklarının korunması açısından hayati bir sorumluluk olduğunu belirtmiştir. Yanlış hasar tespitlerinin ya can kayıplarına yol açabileceği ya da kurtarılabilir yapıların gereksiz yere yıkılmasına neden olacağı ifade edilmiştir. Bu bağlamda, güçlendirme yaklaşımının afet yönetiminin ayrılmaz bir parçası olduğu özellikle vurgulanmıştır.

2. Yeni Hasar Tespit Yönetmeliği ve Bakanlık Görüşü

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı temsilcisi tarafından yapılan sunumda, 22 Haziran 2025 tarihli "Afetler Sonrası Bina Hasar Tespiti Yapılmasına İlişkin Genel Kurallar Hakkında Yönetmelik" tanıtılmıştır. Yönetmeliğin yayımlandığı ancak henüz yürürlüğe girmediği, uygulamaya geçiş sürecinin muhtemelen 2026 sonuna kadar erteleneceği belirtilmiştir. Bu sürenin, yeni metodolojiye uygun yazılımların ve eğitim altyapısının hazırlanması için gerekli olduğu ifade edilmiştir.

Bakanlık tarafından, hasar tespit çalışmalarının daha doğru ve tutarlı yapılabilmesi amacıyla ülke genelinde yaygın eğitim programlarının planlandığı, uzaktan eğitimlerle on binlerce mühendis, mimar ve teknik personelin sürece dâhil edileceği açıklanmıştır. Yönetmeliğin mutlak ve değişmez bir metin olmadığı; sahadan ve akademiden gelecek bilimsel gerekçeli önerilere açık olduğu vurgulanmıştır.

3. Hasar Tespitinin Teknik Niteliği ve Tarihsel Süreç

Çalıştayda yapılan teknik sunumlarda, hasar tespiti ile mevcut bina performans değerlendirmesinin birbirinden farklı kavramlar olduğu özellikle belirtilmiştir. Hasar tespitinin amacı; depremin bina üzerinde oluşturduğu mevcut fiziksel hasarın belirlenmesi olup, yapının depreme dayanıklılığının analitik yöntemlerle değerlendirilmesi ayrı bir süreçtir. Bu ayrımın sahada sıklıkla karıştırıldığı ve yanlış kararların bu nedenle ortaya çıktığı ifade edilmiştir.

Türkiye’de hasar tespit çalışmalarının 7269 sayılı Afet Kanunu çerçevesinde yürütüldüğü, geçmişte büyük ölçüde gözlemsel yöntemlere dayandığı, ölçüme dayalı sistemlerin ise zaman ve personel yetersizliği nedeniyle yaygın olarak uygulanamadığı belirtilmiştir. Yeni yönetmelikte yer alan ağırlıklı hasar yüzdesi yaklaşımının, uluslararası uygulamalarla (FEMA 306-ABD, Damage Evaluation Guideline-Japonya vb.) uyumlu olduğu ancak sahadaki uygulama kapasitesiyle dikkatle ele alınması gerektiği vurgulanmıştır.

4. Kategoriler, Hasar Sınıfları ve Tartışmalı Noktalar

Yeni yönetmelikte binaların Kategori 1, 2 ve 3 olarak sınıflandırılması, çalıştayda en çok tartışılan konulardan biri olmuştur. Özellikle Kategori 1 yapılar için daha hızlı ve basitleştirilmiş değerlendirme yöntemlerinin, tekil eleman hasarlarına dayanarak tüm yapının ağır hasarlı sayılması riskini doğurabileceği ifade edilmiştir. Sahada yaygın olan “tek kolon hasarı = ağır hasar” yaklaşımının, mühendislik bakış açısıyla her zaman doğru sonuç vermediği örneklerle açıklanmıştır.

Hasar sınıflarının (A, B, C, D tipi hasarlar) tanımlanmasında yapılan güncellemelerin, uygulamada hataları azaltmaya yönelik olduğu; ancak muhafazakâr sınırların bazı durumlarda gereksiz yıkımlara yol açabileceği endişesi dile getirilmiştir. Özellikle orta hasarlı bina oranlarının yıllar içinde azalması ve ağır hasar kararlarının artması, mesleki ve ekonomik açıdan eleştirilmiştir.

5. Güçlendirme Yaklaşımı ve Yapısal Koruma

Çalıştayın önemli bir bölümünde güçlendirme konusu ele alınmıştır. Güçlendirmenin, mühendislik açısından son derece etkili bir yöntem olduğu; geçmiş depremlerden örneklerle, doğru güçlendirilmiş yapıların büyük depremleri hasarsız veya sınırlı hasarla atlattığı vurgulanmıştır. Buna karşın, Türkiye’de güçlendirmenin uygulamada yeterince tercih edilmediği, bunun nedenleri arasında ekonomik kaygılar, hukuki sorumluluklar, denetim eksikliği ve toplumsal algının yer aldığı ifade edilmiştir.

Yeni hasar tespit yönetmeliğinde ağır hasar-orta hasar ayrımının önemli ölçüde onarım ve güçlendirme maliyetlerine dayalı olarak belirlendiği, bu yaklaşımın arkasında kapsamlı analizler bulunduğu açıklanmıştır. Güçlendirme Yönetmeliği’nin hazırlanmakta olduğu ve yayımlanmasıyla birlikte bu alandaki belirsizliklerin azalmasının beklendiği belirtilmiştir.

6. Sahada Yapılan Çalışmalar ve Uygulama Deneyimleri

Çalıştayda sahada görev almış mühendisler tarafından paylaşılan deneyimler, hasar tespit çalışmalarının uygulamada karşılaştığı güçlükleri somut biçimde ortaya koymuştur. Sahada, zaman baskısı, personel yetersizliği, güvenlik riskleri ve toplumsal beklentiler altında karar vermek zorunda kalındığı; bu koşulların mühendislik değerlendirmelerini doğrudan etkilediği ifade edilmiştir. Özellikle tekil eleman hasarlarının bütün yapı davranışından bağımsız şekilde yorumlanmasının, orta hasarlı yapıların ağır hasarlı olarak sınıflandırılmasına yol açabildiği belirtilmiştir. Ayrıca ekiplerin bina içine girme konusunda yaşadığı güvenlik endişeleri, mal sahipleriyle yaşanan iletişim sorunları ve duygusal baskıların teknik kararları zorlaştırdığı vurgulanmıştır. Buna karşın, geçmiş depremlerde edinilen saha tecrübelerinin ve İMO tarafından hazırlanan hasar tespit rehberlerinin, mühendisler için önemli bir referans oluşturduğu; ancak bu birikimin mevzuat ve uygulama süreçlerine daha güçlü biçimde yansıtılması gerektiği ortak görüş olarak dile getirilmiştir.

7. Genel Değerlendirme

Çalıştay sonucunda, hasar tespitinin yalnızca teknik bir sınıflandırma değil; can güvenliği, ekonomik sürdürülebilirlik ve kentsel hafıza ile doğrudan ilişkili olduğu ortak görüş olarak öne çıkmıştır. Yeni yönetmeliğin önemli bir boşluğu doldurduğu kabul edilmekle birlikte, uygulamada mühendislik yorumunu dışlamayan, güçlendirmeyi teşvik eden ve sahadaki gerçeklikleri gözeten bir yaklaşımın geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Havza Kuraklık Yönetim Planlarında Hidrolojik Model Seçimi

Prof. Dr. Hafzullah Aksoy, Dr. Okan Çağrı Bozkurt
49. Dönem Hidrolik ve Su Yapıları Uzmanlık Kurulu Üyeleri

27 Mart 2026

1. Giriş

Kuraklık, dünya genelinde üzerinde önemle durulan bir konudur. Kuraklığın etkisi, ortaya çıktıktan sonra yapılan çalışmaları içine alan kriz yönetimi (reaktif yaklaşım) ya da ortaya çıkmadan uygulanan önlemleri içeren risk yönetimi (proaktif yaklaşım) ile azaltılmaya çalışılır (Mengü vd., 2011). Bu amaçla hazırlanan kuraklık yönetim planları, kriz yönetimi yerine kuraklığın etkisini azaltmak amacıyla su kaynaklarının nasıl ve hangi önceliklerle kullanılacağını önceden belirleyen risk yönetimini esas alır. Kuraklık ortaya çıkmadan alınacak önlemleri belirleyerek su kaynaklarının korunmasını ve toplumun kuraklığa karşı daha hazırlıklı olmasını sağlayan bu planlar; içme suyu temini, tarımsal üretim, sanayi, ekosistem ihtiyacı ve ekonomik faaliyetler arasında denge kurmayı amaçlar. Kuraklık riskinin önceden belirlenmesi, erken uyarı sistemlerinin kurulması ve kurumlar arası koordinasyonun sağlanması sayesinde, ani ve plansız müdahaleler yerine sürdürülebilir ve etkin çözümler uygulanarak olası su krizlerinin önüne geçmeyi hedefler. Kuraklık yönetim planlarına ayrıca iklim değişikliğine uyumun sağlanmasında temel bir araç olarak bakılabilir. Bu planlar, aynı zamanda su kaynaklarının korunması ile ilgili sürdürülebilir bir gelecek için de büyük önem taşır.

Kuraklık tehlikesine karşı alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla dünya ülkeleri ulusal kurumları vasıtasıyla kuraklık yönetim planları hazırlamaktadır. Örnek olmak üzere; Avrupa Birliği ülkeleri, ABD, Çin, Avustralya, Hindistan ve İsrail’de yapılmış çalışmalar için Estrela ve Vargas (2012), Stakhiv vd. (2016) ve Saini vd. (2021)’e bakılabilir. Kurak ve yarı-kurak bölgelerde kuraklık ile ilgili çalışmaların bir derlemesine de Schwabe vd. (2015)’ten ulaşılabılır.

Türkiye’de kuraklık yönetim planlarının hazırlanması görevini Su Yönetimi Genel Müdürlüğü (SYGM), yerine getirmektedir. Bu planlar, havza özelinde hazırlanmakta ve rapor halinde paylaşılmaktadır (SYGM, 2026). Raporlar, ihale şartnamelerine göre her havza için ayrı ayrı (veya birkaç havza aynı anda birlikte) yaptırılmaktadır. Raporlarda, genel olarak ortak bir kapsam bulunmakla birlikte havzadan havzaya değişen içerikte raporlar hazırlanmaktadır.

2. Kuraklık Yönetim Planlarında Kullanılan Hidrolojik Modeller

Burada, kuraklık yönetim planlarında kullanılan hidrolojik modellerin seçimi ile ilgili bir değerlendirme yapılmıştır. Hidrolojik model, kabaca havza üzerine düşen yağış akışa dönüştüren bir fonksiyon olarak tanımlanabilir. Bu fonksiyon ile havza üzerine düşen yağış sonrasında havza çıkışında meydana gelen akış hesaplanır. Ancak yağış-akış ilişkisi karmaşık bir süreç olduğundan hidrolojik modellerin basit bir fonksiyondan ibaret olmaları beklenemez. Dolayısıyla hidrolojik modeller detaylı bileşenler içeren matematik formülasyonlardan oluşmakta ve günümüzde yazılımlar şeklinde sunulmaktadır. Hidroloji literatüründe geliştirilen çok sayıda model vardır. Bu modellerin kapsamlı bir incelemesi, Singh ve Woolhiser (2002)

tarafından verilmiş, bunlardan bazıları derleme bir kitapta toplanmıştır (Singh, 1995).

Türkiye'de SYGM tarafından hazırlanan Kuraklık Yönetim Planlarında hidrolojik modeller, hidrolojik çevrimi (su döngüsünü) ve havza su bütçesini matematiksel olarak simüle eden, mevcut ve gelecekteki yağış-akış tahminleri yapan araçlar olarak kullanılır. Bu modeller, olası kuraklık riskini değerlendirmede ve su kaynaklarını kuraklık etkisi altında planlamada önemli rol oynar.

SYGM Kuraklık Yönetim Planlarında belli bir hidrolojik model kullanılmamış, model seçiminde havzadan havzaya değişen tercihlerde bulunulmuştur. Tablo 1'de, her bir havzaya ait tamamlanma yılları verilen kuraklık yönetim planı ya da revize kuraklık yönetim planında tercih edilen hidrolojik modellerin listesi sunulmuş; her bir modelin hangi mekansal ölçekte kaç kez kullanıldığı ve modelin zaman ölçeği gösterilmiştir. Tablo 1'e göre, Kuraklık Yönetim Planlarında genellikle bilinen modellerin tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 1 - Kuraklık Yönetim Planlarında kullanılan hidrolojik modeller (Alt havza: Havzayı oluşturan yüzeysel su toplama alanlarının her biri, AGİ: Akım gözlem istasyonu drenaj alanı, Baraj: Baraj aksı drenaj alanı)

Havza	Proje / Revize Proje Yılı	Model / Yaklaşım	Mekansal Ölçek	Modellenen Alan Sayısı	Zaman Adımı
Akarçay	2023	HEC-HMS	Alt Havza	5	Günlük
		HBV	Alt Havza	5	Günlük
Antalya	2018	HEC-HMS	Alt Havza	10	Günlük
		HBV	Alt Havza	10	Günlük
		Regresyon	Alt Havza	10	Aylık
Aras	2023	MIKE-11 NAM	Alt Havza	3	Aylık
Asi	2019	HEC-HMS	Alt Havza	4	Günlük
Batı Akdeniz	2018	HEC-HMS	AGİ	17	Günlük
Batı Karadeniz	2023	GR2M	AGİ+Baraj	13	Aylık
Burdur	2018	HEC-HMS	Alt Havza	6	Günlük
		HBV	Alt Havza	6	Günlük
		Regresyon	Alt Havza	6	Aylık
B Menderes	2019	HEC-HMS	Alt Havza	6	Günlük
Ceyhan	2019	HEC-HMS	Alt Havza	3	Günlük
Çoruh	2023	MIKE-11 NAM	AGİ+Alt Havza	14	Aylık
Dicle	2019	HBV	Alt Havza	8	Günlük
Doğu Akdeniz	2018	HBV	Alt Havza	10	Günlük
Doğu Karadeniz	2023	HEC-HMS	AGİ	28	Günlük
		HBV	AGİ	28	Günlük
Fırat	2019	HBV	AGİ+Baraj	15	Günlük
Gediz	2019	HEC-HMS	Alt Havza	5	Günlük
Kızılırmak	2023	GR4J	Alt Havza	4	Günlük
		ALPINE2	Alt Havza	4	Günlük
		HBV	Alt Havza	4	Günlük
Konya Kapalı	2023	GR2M	AGİ	30	Aylık
		HEC-HMS	AGİ	30	Günlük

Havza	Proje / Revize Proje Yılı	Model / Yaklaşım	Mekansal Ölçek	Modellenen Alan Sayısı	Zaman Adımı
Kuzey Ege	2018	HBV	Alt Havza	8	Günlük
K Menderes	2018	HBV	Alt Havza	6	Günlük
Marmara	2023	HBV	AGİ	7	Günlük
		SWAT	AGİ	7	Günlük
Meriç-Ergene	2023	HBV	AGİ	5	Günlük
		SWAT	AGİ	5	Günlük
Sakarya	2023	GR2M	AGİ	7	Aylık
Seyhan	2019	HEC-HMS	Alt Havza	4	Günlük
Susurluk	2023	GR2M	AGİ	6	Aylık
Van Kapalı	2018	MIKE-11 NAM	Alt Havza	7	Aylık
Yeşilirmak	2023	GR2M	Alt Havza	5	Aylık

3. Hidrolojik Model Seçimi

Model seçimi için kullanılan kriterler Tablo 2'de verilmiştir. Model seçim kriterleri, modelleri değerlendirmek için sistematik bir temel sağlamak üzere geliştirilmiştir. Kriterlerin kendileri, ağırlıkları ve her birine atanan puanlar keyfi olsa da temel model özelliklerinin listelenmesini sağlamakta ve modellerin, her bir kriteri ne derece karşıladıkları hakkında bilgi vermektedir. Her bir kriter için 1-5 arasında puan verilmektedir. Puanlar, büyük ölçüde kullanıcılarla yapılan tartışmalara ve literatür taramasına dayandığından özeldir. Buna karşın, puana dayalı model seçimi yapmak değerlendirmenin sistematik bir şekilde yapılmasını sağladığından önemlidir.

Projenin amacı ve uygulama havzasına bağlı olarak Tablo 2'deki kriterlerin bazılarının çıkarılması veya yenilerinin eklenmesi de mümkündür. Benzer şekilde model kriterlerine ağırlık atanması veya bu kriterlerin her biri için modele puan verilmesi de projenin amacına ve uygulama havzasına göre değişebilir. Nitekim WMC (2008) tarafından verilen model seçim kriterleri ve ağırlıkları, WMC (2011) tarafından Tablo 2'deki gibi revize edilmiştir. Bu kriterler esas alınarak, bu raporda örnek olmak üzere, HEC-HMS ve HBV modelleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 2 - Hidrolojik model seçim kriterleri ve ağırlıkları (WMC, 2011)

Model özelliği / Kriter	Ağırlık
Kar erimesi modülü	4
Parametre sayısı (Parsimoni)	3
Arazi kullanımı	3
Yeraltı suyu modülü	4
Teknik destek	2
Kullanım yaygınlığı	2
Kullanım kolaylığı ve değiştirme imkanı	4
Dokümantasyon	3
Transfer edilebilirlik / Öğrenebilme	1
Yazılım maliyeti	0
Su Bütçesi için kullanılabilirlik	5
Diğer amaçlar için kullanılabilirlik	4

3.1. HEC-HMS

HEC-HMS (Hydrologic Engineering Center – Hydrologic Modeling System) fiziksel tabanlı bir model olup ABD’de özel sektör tarafından drenaj sistemlerinin tasarımı ve arazi kullanımındaki değişimlerin taşkın üzerindeki etkisinin belirlenmesi başta olmak üzere çok sayıda hidrolojik çalışmada standart model olarak değerlendirilmektedir (Singh ve Woolhiser, 2002). Bu model, HEC-1 modelinin ardılı olup bilgisayar teknolojisi ve Hidroloji mühendisliğindeki gelişmeleri kullanarak akarsu havzalarında yağış-akış sürecini benzeştirmektedir. Model, farklı havzalar için kullanılabilir genel niteliktedir. Bir havza modelinde hidrolojik çevrim elemanlarının her biri havza sınırları içinde ayrı ayrı ele alınmaktadır. Her bir eleman için farklı opsiyonlar bulunduğundan, hidrolojik çevrim elemanlarının her biri için hangi modelin seçileceğine havza koşullarına ve hidrolojik çalışmanın amacına bağlı olarak mühendislik tecrübesi ile karar verilmektedir.

Modelin yazılımı (program); veritabanı, veri girişi yardımcı programları, hesaplama motoru ve sonuç raporlama araçlarını içeren tamamen entegre bir çalışma ortamına sahiptir. Grafikselleştirilmiş bir kullanıcı arayüzü, programın farklı bölümleri arasındaki kesintisiz harekete izin verir. Programın işlevselliği ve görünümü, desteklenen tüm platformlarda aynıdır.

HEC-HMS, yağış-akış süreçlerini simüle etmek için çeşitli seçenekler sunar. HEC-1’dekine benzer birim hidrograf ve hidrolojik öteleme seçeneklerine ek olarak, yayılı yağış verileri ile uygulanabilen yayılı bir akış dönüşümü ve çok yönlü bir parametre optimizasyon yeteneği mevcuttur. Ayrıca sürekli toprak nem hesabı ve hazne ötelemesi de yapılabilmektedir. Modelde hesaplama, akış yönünde mabdan mansaba doğru yapılmaktadır.

Modelde sızma için farklı yöntemler mevcuttur. Sabit veya havza içinde yayılı SCS eğri numarası kullanılabileceği gibi, eksponansiyel sızma eğrisi veya Green-Ampt modeli de kullanılabilir. Zemin tek tabakalı olarak alınabilir veya gerektiğinde karmaşık süreçler için zemin 5 farklı tabakaya bölünebilir.

Modelde artık yağışın yüzeysel akışa dönüştürülmesi için Clark, Snyder ve SCS birim hidrograf yöntemleri mevcuttur. Kullanıcı bunlar arasında tercih yapabilir. Açık kanallarda akışı simüle etmek için çeşitli hidrolojik öteleme yöntemleri dahil edilmiştir. Programda öteleme için geleneksel Muskingum yönteminin yanında başka yöntemler de mevcuttur. Trapez, dikdörtgen, üçgen veya dairesel kesitli kanallar kinematik dalga ya da Muskingum-Cunge yöntemleri ile modellenilebilir.

HEC-HMS’ye, yakın zamanda kar erimesi fonksiyonu eklenmiştir. Yöntem, yayılı bir kar sürecini (DSPM) içermektedir. DSPM, kar modelini kullanarak, havzadaki herhangi bir alt alanda kar erimesini tahmin etmektedir. Kar modeli, karın soğuk ve sıvı su muhtevasını hesaba katan bir sıcaklık endeksi modelidir. Kar erime faktörü, sabit veya önceki sıcaklık veya yılın zamanının bir fonksiyonu olabilir.

HEC-GeoHMS adlı uzantı, ArcView Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) ile kullanılan bir yazılım paketidir. GeoHMS, bir dizi hidrolojik modelleme girdisi geliştirmek için ArcView ve Spatial Analyst kullanılmaktadır. Dijital arazi bilgisini analiz eden HEC-GeoHMS, drenaj yollarını ve su havzası sınırlarını hidrolojik bir veri yapısına dönüştürür. HEC-GeoHMS, hidrolojik veri yapısına ek olarak doğrusal yarı dağılımlı akış dönüşümü, havza modeli, fiziksel havza ve akış özellikleri ile arka plan harita dosyası için ağ tabanlı veri hazırlama yeteneklerine de sahiptir.

HEC-GeoHMS, menü ve düğmelerle birlikte bir grafik kullanıcı ara birimi içeren entegre bir çalışma ortamı sağlar. HEC-GeoHMS’nin hidrolojik sonuçları daha sonra simülasyonun yapıldığı Hidrolojik Modelleme Sistemi, HEC-HMS tarafından ithal edilmektedir.

3.2. HBV

HBV modeli, İskandinavya ülkelerinde akım tahmininde kullanılan standart bir modeldir (Singh ve Woolhiser, 2002). Model, dağlık bölgelerde kullanılmak üzere tasarlanmış kavramsal bir yapıya sahiptir. Orijinal HBV modeli İsveç Meteoroloji ve Hidroloji Enstitüsü’nde (SMHI)

1970 yılında geliştirilmiştir. Her ne kadar model zaman içinde önemli ölçüde değişmiş ise de temel modelleme felsefesi aynı kalmıştır. Bu felsefe, modelin karmaşıklığı ve veri gereksinimini modelin pratikte kullanımını engelleyemeyecek düzeyde olmasını esas almıştır.

HBV modelinin birçok versiyonu mevcuttur ve yeni kodlar sürekli olarak farklı gruplar tarafından geliştirilmektedir. Bu nedenle bir anlamda aslında HBV modeli yerine HBV modelleme felsefesinden bahsedilebilir. Modelin açık kaynak kodu, bu gelişmeye imkan sağlamaktadır. HBV modelinin Kanada'da geliştirilmiş versiyonu HBV-EC modeli olarak bilinir. Bu şekliyle modele bir ön işlemci entegre edilerek CBS verileri ve Sayısal Yükseklik Modelleri (DEM) kullanma imkanı yaratılmıştır.

HBV modelinde havza içinde yer alan yağış ölçeklerinin her biri için ayrı parametre kullanılmaktadır. Her bir yağış ölçeğinin temsil ettiği bölgede meydana gelen akış toplu olarak ele alınmaktadır. Geleneksel HBV modelinde, kar erime faktörü arazi eğimine veya bakısına göre değişmez. HBV-EC modelinde ise kar erime faktörü, eğim ve bakının bir fonksiyonu olarak değişir. Kar erimesi bir sıcaklık indeksi yöntemi kullanılarak hesaplanmaktadır.

3.3. Karşılaştırma

HEC-HMS ve HBV modelleri Tablo 3'te, genel özellikleri bakımından karşılaştırmalı olarak sunulmuş; modeller, Tablo 2'deki puanlama esas alınarak Tablo 4'teki gibi puanlandırılmıştır. Bu puanlamaya göre HEC-HMS modeli, HBV modeline göre ön plana çıkmaktadır. Bu sonuç, aralarında HBV ve HEC-HMS'nin de bulunduğu çok sayıda hidrolojik model ile ilgili çalışan Cunderlik (2003) tarafından yapılan karşılaştırma ile de uyumludur.

Tablo 3 - HEC-HMS ve HBV modellerinin karşılaştırmalı genel özellikleri (WMC, 2008)

Model Özelliği	HBV-EC	HEC-HMS
Orijin (Ülke / Kurum)	İsveç (daha sonra Kanada) / İsveç Meteoroloji ve Hidroloji Enstitüsü (SMHI) ve Environment Canada (EC)	ABD / USACE - HEC
Tipi	Yarı-yayılı	Yayılı veya toplu
Fiziksel tabanlı olma	Orta düzeyde	Orta düzeyde
Veri ihtiyacı	Az veri ile çalışabilir	Esnek
Kar modülü	Sıcaklık indeksi yöntemi	Yayılı modele uyumlu sıcaklık indeksi yöntemi
Parametre sayısı	Orta	Orta
İklim girdileri kalibrasyonu	Modelde mevcut	Sınırlı yetenek
Yeraltı suyu modülü	İki doğrusal hazne	Doğrusal hazneler serisi
Arazi kullanımı	Dört örtü tipi (Ormanlık, açık, göl, kar/buzul)	Geçirgen olan veya geçirgen olmayan
Teknik Destek	Üreticiden	Üreticiden
Kullanım / Yaygınlık	Yaygın	Yaygın
Kurulum ve Çalıştırma	Nispeten kolay	Kolay
Maliyet	Ücretsiz	Ücretsiz

Tablo 4 - HBV ve HEC-HMS modellerinin seçim kriterlerine göre puanlanması (WMC, 2011)

Model özelliği	Ağırlık	HBV-EC	HEC-HMS
Kar erimesi modülü	4	5	3
Parametre sayısı (Parsimoni)	3	5	5
Arazi kullanımı	3	5	5
Yeraltı suyu modülü	4	2	3
Teknik destek	2	2	3
Kullanım yaygınlığı	2	2	4
Kullanım kolaylığı ve değiştirme imkanı	4	5	4
Dokümantasyon	3	2	4
Transfer edilebilirlik / Öğrenebilme	1	2	4
Yazılım maliyeti	0	5	5
Su Bütçesi için kullanılabilirlik	5	1	3
Diğer amaçlar için kullanılabilirlik	4	1	5
Toplam Puan		103	135

Tablo 2’de verilen model seçim kriterleri, her bir kriter için öngörülen ağırlıklar ve puanlar hesaba katıldığında HEC-HMS modelinin HBV modeline göre tercih edilebileceği görülmektedir. Bu tercih yapılırken HEC-HMS modelinin yaygın kullanımı ve kullanıcı dostu arayüzleri özellikle göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca, her ne kadar havza özellikleri ile ilgili bir sınırlama getirmese de HBV modelinin çıkış noktasının kar yükü fazla dağlık havzalara yönelik olduğu, buna karşın HEC-HMS modelinde böyle bir kısıt olmadığı bilinmektedir. Bilgisayar yazılım teknolojisindeki hızlı değişim dikkate alınarak modellerin güncel sürümlerinin incelenmesi, veri ihtiyaçlarının belirlenmesi, gerekli verilerin hazır hale getirilmesi öncelikli öneme sahiptir.

4. Değerlendirme ve Öneriler

Türkiye’nin alansal büyüklüğü, topoğrafik çeşitliliği ve iklimsel değişkenliği başta olmak üzere yağış-akış ilişkisinde ortaya çıkan ve akışa etki eden çok sayıda faktör hesaba katıldığında, ülke genelinde homojen bir hidrolojik yapının varlığından bahsedilemez. Bu olgu, burada iki örnek model için yapılan karşılaştırmalı uygulama sonuçları ile harmanlanmış ve SYGM Kuraklık Yönetim Planlarında hidrolojik modellerin seçimine dair bir değerlendirme yapılmıştır.

Buna göre; ülkemiz akarsu ve kapalı göl havzaları için hazırlanan Kuraklık Yönetim Planlarında;

- (1) Havzalar arası karşılaştırılabilirlik için hidrolojik model seçiminde homojenlik sağlanması
- (2) Bunun mümkün olmadığı durumlarda havzaya uygun model seçilmesi
- (3) Model tercihinin olabildiğince nesnel kriterlere bağlanması
- (4) Bunun mümkün olmadığı durumlarda tercihin öznel kriterlere bağlanarak gerekçelendirilmesi
- (5) Seçilen modelin kullanılmadan önce havza için uygunluğunun ortaya konması
- (6) Planların güncellenmesi halinde model tercihinin bu esaslar çerçevesinde yenilenmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

- Cunderlik J (2003) Hydrologic model selection for the CFCAS project: Assessment of Water Resources Risk and Vulnerability to Changing Climatic Condition, The University of Western Ontario, Department of Civil and Environmental Engineering, Report no. 46.
- Estrela T, Vargas E (2012) Drought management plans in the European Union. The case of Spain. *Water resources management*, 26(6), 1537-1553.
- Mengü GP, Anaç S, Özçakal E (2011) Kuraklık yönetim stratejileri. *Journal of Agriculture Faculty of Ege University*, 48(2), 175-181.
- Saini M, Dutta V, Joshi PK (2021) Reassessment of drought management policies for India: learning from Israel, Australia, and China. *Environmental Sustainability*, 4(4), 671-689.
- Schwabe K, Albiac J, Connor JD, Hassan RM, Gonzalez LM (2015) Drought in arid and semi-arid regions (Vol. 10). Springer.
- Singh VP (ed.). (1995). Computer models of watershed hydrology (pp. xiv+-1130), Water Resources Publications.
- Singh VP, Woolhiser DA (2002). Mathematical modeling of watershed hydrology, *ASCE Journal of Hydrologic Engineering*, 7(4), 270-292.
- Stakhiv EZ, Werick W, Brumbaugh RW (2016) Evolution of drought management policies and practices in the United States. *Water Policy*, 18(S2), 122-152.
- SYGM (2026) Kuraklık Yönetim Planları, Tarım ve Orman Bakanlığı, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü, <https://www.tarimorman.gov.tr/SYGM/Sayfalar/Detay.aspx?SayfaId=61> (Son ziyaret tarihi: 9 Şubat 2026)
- WMC (2008). Hydrological model selection for Okanagan Phase 2 Water Supply and Demand Project, Water Management Consultant, prepared for Okanagan Basin Water Board, BC, Canada.
- WMC (2011). Hydrological model selection Upper Thames River Tier 2 Water Quantity Stress Assessment, Water Management Consultant, prepared for Okanagan Basin Water Board, BC, Canada.

Kurumlara Gönderilen Görüş ve Öneriler

Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak .... Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ ile ilgili TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası'nın Görüş ve Önerileri

17 Mayıs 2024

Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri

MADDE 1 - (1) 16/7/1985 tarihli ve 85/9707 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesi'nin 3.2 maddesi gereğince, mimarlık ve mühendislik hizmet bedellerinin hesabında kullanılacak .... yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri, yapının mimarlık hizmetlerine esas olan sınıfı dikkate alınarak; KDV hariç, genel giderler (%15) ile yüklenici kârı (%10) dâhil edilerek aşağıda gösterilmiştir.

GENELE İLİŞKİN:

1. Maliyet hesaplamasında ekonomik koşullar göz önünde bulundurularak, bölgesel rayiç katsayısının eklenmesinde yarar bulunmaktadır.
2. Tebliğin madde 1 kısmında ifade edilen..."KDV hariç, genel giderler (%15) ile yüklenici kârı(%10) cümlesinin net olarak açıklanmasında yarar bulunmaktadır.
3. Yapı Gruplandırılmalarında " Köprüler, Viyadükler Sanat Yapıları, Su Kanalizasyon Şebeke Hatları" mühendislik yapılarına tabloda yer verilmesi önemli olacaktır.

Yapının Mimarlık Hizmetlerine Esas Olan Sınıfı

Yapının Birim Maliyeti (BM)
TL/m²

I. SINIF YAPILAR

A GRUBU YAPILAR

TL/m²

1. Basit Hayvancılık ve Basit Tarım Yapıları
  2. Depo Amaçlı Kayadan Oyma Yapılar
  3. Geçici Kullanımı Olan Yapılar
  4. İhata Duvarı (Özelliğine göre fiyat değişmektedir. Öneri: 1mt. yüksekliğe kadar sınır ayırıcı kagir veya betonarme duvar)
  5. Üstü Kapalı Yanları Açık Dinlenme, Oyun ve Gösteri Alanları
  6. Bu Gruptakilere Benzer Yapılar
- Yardımcı yapılar (Müştemilat)

B GRUBU YAPILARTL/m²

1. Basit Padok ve Küçükbaş Hayvan Ağrıları
2. Deniz İskeleleri (III.B GRUBUNA YAZILMALI)
3. Kâgir ve Betonarme Su Depoları
4. Kalıcı Kullanımı Olan Yardımcı Yapılar (Kaide ve kalıcı kısımlar dahil, sökülüp takılabilen kısımlar hariç)
5. Bu Gruptakilere Benzer Yapılar

C GRUBU YAPILARTL/m²

1. Büyükbaş Hayvan Ahırları
2. Elektrikli Araç Şarj İstasyonları (Bu grupta değerlendirilmesi maliyet açısından yetersizdir. Elektrikğin alındığı noktaya uzaklık ve şarj istasyonu alt yapısı, kullanılacak şarj sistemine uygun grulanabilmelidir.)
3. Hayvan Satış Pazarları (II.C GRUBUNA YAZILMALI)
4. Bu Gruptakilere Benzer Yapılar

II. SINIF YAPILAR**A GRUBU YAPILAR**TL/m²

1. İstinat Duvarı
2. İşyeri Depoları
3. Kuleler ve Ayaklı Su Depoları
4. Bu Gruptakilere Benzer Yapılar
- * Fore Kazık ve İksa Sistemleri
- * Zemin İyileştirme Çalışmaları

B GRUBU YAPILARTL/m²

1. Bağ / Yayla / Dağ Evleri (Brüt İnşaat Alanı 200 m²'nin Altındaki Yapılar)
2. Jeopark, Botanik ve Tema Parkları
3. Tek Katlı Lojistik Amaçlı Depolar
4. Semt Sahaları, Küçük Semt Parkları, Çocuk Oyun Alanları ve Eklentileri
5. Şişirme (Pnömatik) Yapılar (DAHA ÜST BİR GRUBA YAZILMALI)
6. Tarımsal Endüstri Yapıları
7. Bu Gruptakilere Benzer Yapılar

C GRUBU YAPILARTL/m²

1. Bağ / Yayla / Dağ Evleri (Brüt İnşaat Alanı 200 m²'den Fazla ve 500 m²'den Az Olan Yapılar / Brüt İnşaat Alanı 200 m² dahil)
2. Basit Atölyeler ve İmalathaneler
3. Hangar Yapıları (Küçük Uçaklar ile Helikopterler, Park ve Bakım Onarım Yerleri) (III.B GRUBUNA YAZILMALI)
4. Kampingleler (Kamping, bir yapı grubunu ifade ettiği için maliyet değerlendirilemez)
5. Mezbahalar
6. Semt Pazarları
7. Bu Gruptakilere Benzer Yapılar

III. SINIF YAPILAR**A GRUBU YAPILAR**TL/m²

1. Akaryakıt ve Otogaz Dolum İstasyonları
2. Bağ / Yayla / Dağ Evleri (Brüt İnşaat Alanı 500 m² ve Üzeri Olan Yapılar)
3. Çocuk Evleri Sitesi
4. Hal Binaları

5. Hayvansal Ürün İşleme Tesisleri
6. İtfaiye Binaları
7. Katlı veya Kapalı Otoparklar, Garajlar vb.
8. Konutlar (Üç kata kadar- üç kat dahil)
9. Muhtarlık Binaları
10. Müstakil Konutlar - (Brüt İnşaat Alanı 200 m²'nin Altındaki Yapılar)
11. Okul Öncesi Eğitim Merkezleri, Kreşler vb. (III.C GRUBUNA YAZILMALI)
12. Organize Sanayi Bölgesi İdari Yapıları
13. Özelliği Olan Depolar (Soğuk Hava, Radyoaktif Atık Depoları vb.)
14. Semt Postaneleri
15. Sığınma ve Barınma Evleri (III.C GRUBUNA YAZILMALI)
16. Taziye Evleri
17. Ticari Amaçlı Binalar - (Üç Kat ve Altındaki Yapılar) (III.B GRUBUNA YAZILMALI)

* İdari Binalı Lojistik Depolar

18. Bu Gruptakilere Benzer Yapılar

B GRUBU YAPILAR

TL/m²

1. 112 Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonları
2. Aile Hekimlikleri
3. Gece Kulübü ve Eğlence Yerleri (IV.A GRUBUNA YAZILMALI)
4. Hafif (İmalat) Sanayi Tesisleri
5. İbadethaneler (Kişi Sayısı 500'ün Altındaki Yapılar) (IV.A GRUBUNA YAZILMALI)
6. İlçe Tipi Otobüs Terminalleri
7. İş Merkezleri - Yapı Yüksekliği 21.50 m'nin Altındaki Yapılar (III.C GRUBUNA YAZILMALI)
8. Kapalı Spor Salonları (Seyirci Kapasitesi 1.000'in Altındaki Yapılar) (IV.A GRUBUNA YAZILMALI)
9. Kayadan Oyma Konutlar
10. Kütüphaneler (Brüt İnşaat Alanı 1.000 m²'nin Altındaki Yapılar) (IV.A GRUBUNA YAZILMALI)
11. Marinalar (Marinalar, yüzer iskele-Kalıcı iskele-Keson veya ağırlık tipi veya rıhtım ve iskeleler ile dalgadan koruyucu dalgakıranlarla teşkil edilmektedir. Ayrıca marinalarda hizmet binalarında, karada kışlama tekne çekek yerleri, tekne lift iskeleleri bulunmaktadır. Her bir grubun ilgili bölümlerle ayrıştırılması gerekmektedir. Marinaların ve iskelelerin ayrı değerlendirilmesi ve yüzer iskele, çelik kazıklı dolgu dalgakıran veya kazıklı dalgakıran gibi bölümlere ayrılması önerilmektedir.)
12. Misafirhaneler ve Pansiyonlar 21,50 m'ye kadar (Üstü III.C GRUBUNA YAZILMALI)
13. Müstakil Konutlar - (Brüt İnşaat Alanı 200 m²'den Fazla ve 500 m²'den Az Olan Yapılar / Brüt İnşaat Alanı 200 m² dahil)
14. Organize Sanayi Bölgesi Hafif (İmalat) Sanayi Tesisleri
15. Temel Eğitim Okulları (İlköğretim ve Ortaöğretim Yapıları) (III.C GRUBUNA YAZILMALI)
16. Ticari Amaçlı Binalar - (4 Kat ve Üzeri Yapılar)
17. Yapı Yüksekliği 21.50 m'nin Altındaki Konutlar (Üç Kat Üzeri)
18. Bu Gruptakilere Benzer Yapılar

C GRUBU YAPILAR

TL/m²

1. Açık Cezaevleri
2. Ağız ve Diş Sağlığı Merkezleri
3. Alışveriş Merkezleri (Brüt İnşaat Alanı 25.000 m²'nin Altındaki Yapılar)
4. Aquapark
5. Emniyet ve Jandarma Karakol Binaları
6. Fuar Merkezi Yapıları

7. Halk Eğitim Merkezleri
8. Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezleri
9. İl Tipi Otobüs Terminalleri
10. Kaplıcalar, Şifa Evleri ve Benzeri Termal Tesisleri
11. Lise ve Dengi Okullar (IV.A GRUBUNA YAZILMALI)
12. Toplum Sağlığı Merkezleri
13. Yapı Yüksekliği 21.50 m'den Fazla ve 30.50 m'den Az Olan Konutlar (Yapı Yüksekliği 21.50 m dahil) (IV.A GRUBUNA YAZILMALI)
14. Bu Gruptakilere Benzer Yapılar
- * Apart Oteller
- * İlave Kat İmalatı (Mevcut imalatlar denetlendiğinden bu grup uygun görülmüştür)
- * Güçlendirme ve Onarım

IV. SINIF YAPILAR

A GRUBU YAPILAR

TL/m²

1. Aile Yaşam ve Gençlik Merkezleri
2. Alışveriş Merkezleri (Brüt İnşaat Alanı 25.000 m² ve Üzeri Yapılar) (IV.C GRUBUNA YAZILMALI)
3. Araştırma ve Geliştirme Merkezleri
4. Engelsiz Yaşam Merkezleri
5. Entegre Sanayi Üretim Tesisleri (IV.B GRUBUNA YAZILMALI)
6. Hakimevleri, Öğretmenevleri, Polisevleri, Orduvleri vb.
7. Hayvan Hastaneleri
8. İbadethaneler (Kişi Sayısı 500'den Fazla ve 1500'den Az Olan Yapılar / Kişi sayısı 500 dahil)
9. İlçe Tipi Kamu Binaları
10. Kapalı Spor Salonları (Seyirci Kapasitesi 1.000'den Fazla ve 5.000'den Az Olan Yapılar / Seyirci Kapasitesi 1.000 dahil)
11. Kırsal / Eko Turizm Yapıları
12. Mesleki Eğitim Merkezleri
13. Müstakil Konutlar - Bağımsız Bölüm Brüt Alanı 500 m² ve Üzeri Yapılar
14. Oteller (1 ve 2 Yıldızlı)
15. Özel Eğitim Okulları
16. Özelliği Olan Büyük Okul Yapıları (Spor Salonu, Konferans Salonu ve Ek Tesisleri Olan Eğitim Yapıları)
17. Rehberlik ve Araştırma Merkezi
18. Tıp Merkezleri
19. Yapı Yüksekliği 30.50 m'den Fazla ve 51.50 m'den Az Olan Konutlar (Yapı Yüksekliği 30.50 m dahil)
20. Yüksek Okullar, Fakülteler ve Enstitüler
21. Yüzme Havuzu Tesisleri (IV.B GRUBUNA YAZILMALI)
- * GES Yapıları (Hmax'a göre fiyat belirlenmeli)
- * RES Yapıları (Hmax'a göre fiyat belirlenmeli)
22. Bu Gruptakilere Benzer Yapılar

B GRUBU YAPILAR

TL/m²

1. Ağır (İmalat) Sanayi Tesisleri
2. Arşiv Binaları
3. Banka ve Borsa Binaları
4. Büyük (Merkez) Postaneler

5. Düğün Salonları
6. Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri
7. İl Tipi Kamu Binaları
8. Kapalı Cezaevleri
9. Kapalı Spor Salonları (Seyirci Kapasitesi 5.000 ve Üzeri Yapılar)
10. Olimpik Spor Tesisleri
11. Organize Sanayi Bölgesi Ağır (İmalat) Sanayii Tesisleri
12. Öğrenci Yurtları
13. Özelliği Olan Sığınaklar
14. Radyo ve Televizyon İstasyon Binaları
15. Üniversite İdari Binaları
16. Yapı Yüksekliği 51,50 m ve üzeri Konutlar
17. Bu Gruptakilere Benzer Yapılar

C GRUBU YAPILAR

TL/m²

1. Adalet Sarayları (ilçelerde adliye binaları)
2. Bakanlık Binaları
3. Büyükelçilik ve Temsilcilik Binaları
4. Büyükşehir Belediye Binaları
5. Geri Gönderme Merkezi
6. Hastane (Yatak Sayısı 200'ün Altındaki Yapılar)
7. İş Merkezleri (Yapı Yüksekliği 21.50 m'den Fazla ve 30.50 m'den Az Olan Yapılar / Yapı Yüksekliği 21.50 m dahil)
8. Kayadan Oyma Oteller
9. Kütüphaneler (Brüt alanı 1.000 m² ve Üzeri Yapılar)
10. Oteller (3 Yıldızlı)
11. Stadyum ve Hipodromlar
12. Sosyal Donatısı Olan Toplu Konutlar (Brüt İnşaat Alanı 10.000 m²'nin Altındaki Yapılar)
13. Tatil Köyleri
14. Vali ve Kaymakamlık Konutu
15. Bu Gruptakilere Benzer Yapılar

V. SINIF YAPILAR

A GRUBU YAPILAR

TL/m²

1. Eğitim ve Araştırma Hastaneleri
2. İş Merkezleri (Yapı Yüksekliği 30.50 m'den Fazla ve 51.50 m'den Az Olan Yapılar / Yapı Yüksekliği 30.50 m dahil)
3. Karma Kullanımlı Yapılar (AVM, Ofis ve/veya Konutların Birlikte Bulunduğu Yapılar)
4. Sosyal Donatısı Olan Toplu Konutlar - Brüt Alanı 10.000 m²'den Fazla ve 50.000 m²'den Az Olan Yapılar / Brüt Alanı 10.000 m² dahil)
5. Üniversite Kampüsleri
6. Bu Gruptakilere Benzer Yapılar

* İzalatörlü Binalar

B GRUBU YAPILAR

TL/m²

1. Deniz, Hava ve Kara Kuvvetleri Tesisleri
2. Hastaneler (Yatak Sayısı 200'den Fazla ve 400'den Az Olan Yapılar / Yatak sayısı 200 dahil)
3. İbadethaneler (Kişi Sayısı 1500 ve Üzeri Yapılar)
4. İş Merkezleri (Yapı Yüksekliği 51,50 m ve Üzeri Yapılar)

5. Jandarma Komutanlığı Tesisleri
6. Oteller (4 Yıldızlı)
7. Sahil Güvenlik Komutanlığı Binaları
8. Savunma Sanayi Tesisleri
9. Sosyal Donatısı Olan Toplu Konutlar - Brüt İnşaat Alanı 50.000 m² ve Üzeri Yapılar
10. Bu Gruptakilere Benzer Yapılar

C GRUBU YAPILARTL/m²

1. Hastaneler (Yatak Sayısı 400 ve Üzeri Yapılar / Yatak sayısı 400 dahil)
2. Kongre ve Kültür Merkezleri
3. Müze Yapıları
4. Restorasyon ve Rekonstrüksiyon
5. Tiyatro, Opera ve Bale yapıları
6. Yüksek Güvenlikli Cezaevleri
7. Bu Gruptakilere Benzer Yapılar

D GRUBU YAPILARTL/m²

1. Havalimanları
2. Oteller (5 ve Üzeri Yıldızlı)
3. Şehir Hastaneleri
4. Bu Gruptakilere Benzer Yapılar

Yapının mimarlık hizmetlerine esas olan sınıfının belirlenmesine ilişkin açıklamalar**MADDE 2 -**

(1) Benzer yapılar, ilgili gruptaki yapılara kıyasen uygulayıcı kurum ve kuruluşlarca Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesinin ilgili hükümlerinden yararlanılarak belirlenecektir.

(2) Tebliğin revizyonu çalışmalarında sınıfı veya grubu değiştirilen veya tebliğden çıkarılan yapılar için, ... yılından önceki tebliğlere göre yapı sınıfı ve grubu belirlenmiş mimarlık ve mühendislik hizmetlerinde; belirlendiği yılın tebliğindeki yapı sınıfı ve grubu değiştirilmeksizin .... yılı tebliğinde karşılığı olan tutar esas alınmak suretiyle hesap yapılacaktır.

(3) Tebliğdeki sınıf ve gruplar yapım aşamasında belirlenirken tereddüte düşülmesi halinde, o yapının yapı yaklaşık maliyeti; yapının projesine göre hazırlanacak metrajlara Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Birim Fiyatlarının uygulanması suretiyle hesaplanacaktır.

(4) Bu Tebliğde yer alan yapıların birim metrekare maliyetleri, asgari mahal listesine göre belirlenen yapı malzemeleri dikkate alınarak belirlenmektedir. Ayrıca, Tebliğdeki Yapı yaklaşık birim maliyetlerinin tespitinde; yapının bulunduğu arsa bedeli, çevre düzenlemesi (peyzaj, bahçe sulama, yağmur suyu drenaj, çevre aydınlatma, ihata duvarı, ada içi yollar vb.), altyapı (zemin iyileştirme, bina dışı; elektrik, içme suyu, doğalgaz, kanalizasyon, internet, haberleşme vb.) giderler dahil edilmemektedir.

Yürürlük

MADDE 3 - (1) Bu Tebliğ .././202. tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 4 - (1) Bu Tebliğ hükümlerini Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı yürütür.

Taşkın Kanunu Hakkında Oda Görüşü

11 Haziran 2024

Genel: Yasa kapsam ve sorumlulukları açısından ulusal düzeyde genel planlayıcı ve strateji planlayıcı olarak Su Yönetimi Genel Müdürlüğü, uygulayıcı kurumlar olarak DSİ ve özel koşullardaki tanımlardaki kurumlar açıkça ifade edilmelidir.

Büyükşehirlerde belediye sorumluluğunda olacağı tanımlanan taşkın riskli alanların membaında, merkezi hükümet ve bakanlık tarafından yeni yerleşim alanları oluşturulmasının, mansap tarafında taşkın riskini arttıracığı düşüncesinin irdelenmesi gerekir. Mansap tarafında taşkın kontrol yapılarının yetersiz kalmasına neden olmamalıdır.

Tanımlarda taşkın risk seviyeleri (düşük yüksek) açıkça belirtilmelidir.

Madde 2 - (1 - e)" Drenaj sistemi: tanımlı alan içerisinde yüzeysel veya yeraltı suyunun toplanmasını ve kontrollü bir şekilde uzaklaştırılmasını sağlamak üzere oluşturulan doğal veya yapay boşaltım sistemi" olarak değiştirilmelidir.

Madde 2 - (1- ı) "su kitlesi" ibaresi " su debisi" olarak değiştirilmeli

Madde 2 - (1 - n) Seçilen tekerrür taşkın debisine göre taşkın halinde su altında kalacak coğrafi alanı, bu alandaki taşkın su seviyesini, su derinliğini ve su hızını dikkate alarak taşkın tehlikesini yüksek, orta ve düşük olan derecelendiren haritayı,

Madde 3 - (e) Akarsuların ve taşkın kontrol tesislerinin üzerinin, yetkili kurumlarca izin verilen geçiş yapıları haricinde üzerinin kapatılmaması ve menfez içerisinden geçirilmemesi,

"Taşkın Kanunu" tasarısının "İdarelerin görev ve yetki paylaşımı" başlıklı 4.maddesinde;

Madde 4 - (1) Taşkın yönetim planları Bakanlık tarafından hazırlanır, hazırlatılır.

(2) Taşkın tahmini ve erken uyarı çalışmaları Bakanlık koordinasyonunda Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı ile yürütülür.

(3) Büyükşehir belediyesi olan illerde; akarsu ıslahları, ilgili büyükşehir belediyesi sorumluluğunda olup; bu alanlarda gerçekleştirilecek taşkın kontrolüne yönelik faaliyetlere ait yapıların planlanması, projelendirilmesi, inşaatı, işletmesi, bakımı ve onarımı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü görüşü alınarak büyükşehir belediyesi tarafından yapılır.

(4) Büyükşehir belediyesi olmayan illerde;

a) Taşkın kontrol tesislerinin planlanması, projelendirilmesi ve inşaatı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılır. Bunun için gerekli olan taşınmazların edinimi işlemleri belediye sınırları içerisinde ilgili belediye tarafından, belediye sınırları dışında ise il özel idaresi tarafından yapılarak inşaat öncesi Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne ihtilafsız olarak teslim edilir.

b) Uygulama imar planı bulunan alanlarda akarsu ıslahlarına yönelik Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılan inşaatın tamamlanmasını müteakip bu taşkın kontrol tesisleri ilgili belediye tarafından devralınarak bakımı, onarımı ve işletmesi ilgili belediyesince yapılır. Uygulama imar planı bulunmayan alanlardaki taşkın kontrol tesislerinin işletmesi, bakımı ve onarımı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılır veya il özel idaresine devredilebilir.

ç) Taşkın kontrol tesislerinin bulunduğu yerin, tesislerin yapıldığı tarihten sonra uygulama imar planı alanında kalması halinde, bu tesislerden; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından uygun görülenlerin işletmesi, bakımı ve onarımı, ilgili belediye tarafından devralınır.

Şeklinde belirlenerek ; mevcut mevzuatla Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü sorumluluğunda olan ve bütçe gerektiren hususların Belediyelere devredilmek istendiği görülmektedir.

Söz konusu kanun tasarısından önce de ; 20.02.2010 tarih ve 27499 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanan 2010 / 5 sayılı genelgenin 9. Maddesinde;

"... Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak akarsu ve dere yatağı ıslahlarının projesine göre yapılabilmesi için, bu alanlardan belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulu-

nanlar, ilgili belediyeler tarafından Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne ihtilafsız olarak teslim edilecek, bu alanların dışında kalan yerlerin ise Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne tesliminin sağlanması hususunda gerekli çalışmalar valilerin koordinasyonunda yürütülecektir.” hükmü ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu’nun 7. maddesinin 1.fıkrasının (r) bendinde sarıh olarak Büyükşehir Belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları arasında yer alan;

“... Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek, derelerin ıslahını yapmak, kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak.” hususuna istinaden;

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü; kendi görev kapsamı içinde olan “akarsu ıslahı”nı; projeleri ve onayı kendi ukdesinde kalmak şartıyla uygulama ve bakım sorumluluğunu tüm bütçesi ile birlikte yerel yönetimlere yıkmak istemiştir. Yapılmak istenen düzenleme ile; taşkın önleme planlarını merkezi yönetim yaparak sorumluluğunu yerine getirmiş olacak ancak uygulamaya dair yapılması gereken fiili imalatlar ve kamulaştırmalar; merkezi bütçeden çıkarılarak yerel bütçeye yüklenerek herhangi bir taşkın afeti yaşanması halinde uygulama sorumluluğundan kurtulmuş olacaktır.

Kanun tasarılayıcısı; bunu yapabilmek için aşağıda detaylı açıklanan hususlardan da anlaşılacağı üzere bu kanun tasarısı ile 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun ilgili maddesini değiştirmesi gerektiğini anladığından ; kanun tasarısının “Yürürlükten kaldırılan ve değiştirilen hükümler” başlıklı 25.maddesi ile şu şekilde değiştirmeyi öngörmüştür. (tablo 1)

Mevcut 5216 SK.- 7.md. 1.fıkra r bendi	Taşkın Kanunu 25.madde 4.fıkra önerilen r bendi
r.Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek, derelerin ıslahını yapmak, kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak.	r. Su, kanalizasyon, yağmur suyu altyapısı ve drenaj hizmetlerini yürütmek, bunun için Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü görüşü alınarak gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak veya kurdurmak; taşkın kontrolüne yönelik faaliyetlere ait yapıları Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü görüşü alarak, planlamak, projelendirmek, inşaa etmek; tüm bu tesisleri işletmek, bakım ve onarımını yapmak; kendilerine tahsis edilen su kaynaklarında kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak

Detaylı açıklamaya geçmeden önce; belediye kanunda ıslah edilecek coğrafi yapı “dere” iken; Devlet Su İşleri ile ilgili meri mevzuatta kuruluş sorumluluğunda olan coğrafi yapı “ akarsu” olarak belirtilmektedir. Dere; literatürde “ yazın kuruyan en küçük akarsu” olarak tanımlandığına göre; asıl taşkın unsuru olan akarsu ana yapısının ıslah sorumluluğunun; kuruluş amacı olarak da belirlenen unsurlardan olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünde olması yasal gerekliliktir.

Şöyle ki ;

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, ülkemizdeki bütün su kaynaklarının plânlanması, yönetimi, geliştirilmesi ve işletilmesinden sorumlu, Merkezi Yönetim Bütçesine tabii özel bütçeli yatırımcı bir kuruluştur.

15 Temmuz 2018 tarihli ve 30479 Sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanan Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 4) ile Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz, merkezi Ankara’da bulunan özel bütçeli Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

DSİ Genel Müdürlüğü 6200 Sayılı Kanun’la 18 Aralık 1953 tarihinde kurulmuş ve 1954 yılında teşkilatlanmıştır.

DSİ Genel Müdürlüğü faaliyetlerini; 6200, 167 ve 1053 Sayılı Kanunlara göre yürütür.

Ülkemizde iş makinaları ve ekipman anlamında en zengin kuruluşlardan biridir.

15.07.2018 tarih ve 30479 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 4 numaralı kararname olan “Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi”nin 121. maddesinin 1. fıkrası a,f,g, l ve s bentleri gereği,Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri arasında;

a) Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesisler meydana getirmek.

f) Akarsularda ıslahat yapmak ve icap edenleri seyrüsefere elverişli hale getirmek,

g) Bu maddede belirtilen tesislerin çalıştırma, bakım ve onarım dâhil işletmelerini yürütmek.

l) Genel Müdürlüğün vazifesi içinde bulunan işlerin yapılmasına lüzumlu gayrimenkulleri

kanunlarına göre geçici olarak işgal etmek veya istimlak etmek veya satın almak,

s) Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerini yürütmek olduğu,

yer almaktadır.

Aynı kararnamede Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görevleri arasında sayılan tarla içi geliştirme hizmetleri kapsamına bakıldığında,

07.02.2019 tarih ve 30679 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Uygulama Yönetmeliğinin Tanımlar başlıklı 4. maddesinin ı) bendinde,

“Tarla içi geliştirme hizmetleri, sulama, drenaj, toprak koruma, toprak ıslahı, tesviye, anların kaldırılması ile ağaç, çalı temizleme, taş toplama, tarla içi yolları, dere ıslahı ve sanat yapıları gibi arazi geliştirme hizmetlerini,” kapsadığı belirtilmiş olup ilaveten;

01.12.1984 tarih ve 18592 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu’nun 6. maddesinin 5. fıkrasının 2. cümlesinde, “Tarla içi geliştirme hizmetleri; tarla yolları ve sanat yapıları, açık ve kapalı drenaj, sulama tesisleri, kimyasal maddeler kullanılarak arazi ıslahı, toprak muhafazası ve dere yatağı ıslahı gibi faaliyetleri kapsar.” şeklinde belirtilmektedir.

07.02.2019 tarih ve 30679 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Uygulama Yönetmeliğinin 20. maddesinin 1. fıkrasında,

“...Arazi toplulaştırma projesinin araziye uygulanmasında, verimin artması, sulama randımanı ve sulama oranının yükseltilmesi, tarımsal arazilerin korunması ve değer kazanması için, tarla içi yollar, drenaj kanalları, sulama inşaatları, tarla içi kapalı drenaj tesisleri, anların kaldırılması, sazlık, söğüt, çalı, azmak, ağaç v.b. sökülmesi, kazı dolgu yapılması, arazi tesviyesi ve ıslahı gibi tarla içi geliştirme hizmetleri Devlet Su İşleri veya proje idaresince yapılır veya yaptırılır.” Denmektedir.

Sonuç olarak,

Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 121. maddesinde akarsuların ıslahatını yapmak, arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerini yürütmek Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görevleri arasında sayılmaktadır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ile derelerin ıslahını yapmak Belediye görevleri arasında sayılmış olsa dahi, bu hüküm Belediyeye kamulaştırma yapma yükümlüğünü getirmektedir.

20.02.2010 tarih ve 27499 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 2010 / 5 sayılı genelge; 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce Yürütülen Hizmetler Hakkında Kanuna aykırıdır.

6200 sayılı Kanun gereği dere ıslahından kaynaklanan her türlü görev ve sorumluluk Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne aittir.

3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu’nun 6.

maddesinin 5. fıkrasında ve Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Uygulama Yönetmeliğinin tanımlar başlıklı 4. maddesinde dere yatağının ıslahının tarla içi geliştirme hizmetleri kapsamında yer aldığı ifade edilmektedir.

Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Uygulama Yönetmeliğinin 20. maddesi değerlendirildiğinde ise tarla içi geliştirme hizmetlerinin Devlet Su İşleri veya proje idaresi tarafından yapılması gerektiği ifade edilmektedir.

Derelerin ıslahı işine ilişkin kamulaştırma yapılması talep edilen taşınmazların bulunduğu bölgede yürürlükte bulunan 1/1000 ölçekli Uygulama imar planına göre ilçe belediyesi tarafından yapılacak imar uygulaması işlemleri ile kamulaştırma işlemine gerek kalmaksızın Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 13. Bölge Müdürlüğü tarafından düzenleme yapılabileceği, 1/1000 ölçekli Uygulama imar planı ile proje alanı uyumsuz ise tekrar ilçe belediyesi tarafından Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile koordinasyon sağlanarak yeniden imar planı tadilatı yapılarak 3194 sayılı İmar Kanununun 18. maddesine göre kamu menfaati açısından kamulaştırma yapılmadan sorunun çözüleceği, şayet uygulama imar planı yapılmayacak ise de bölgede Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından arazi toplulaştırma çalışmaları ile de kamulaştırma işlemlerine gerek kalmaksızın işlemlerin yürütüleceği değerlendirilmektedir."

Bunlara ilaveten; 7269 Sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun'un 3.maddesinde ;

"Madde 3-..... Yer kayması, kaya düşmesi, çığ gibi afetlere uğrayabilecek meskün yerlerde alınacak önleyici tedbirler İmar ve İskan Bakanlığınca, su baskınına uğrayabilecek yerlerde ise, Devlet Su İşlerinin bağlı bulunduğu bakanlıkça alınır. Bu işlere ilişkin ödenek, tedbirleri almakla görevli bakanlıkça karşılanır. hususu ;

Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Orman Genel Müdürlüğü başlıklı 24. Bölümde; Madde 338 ile Hizmet Birimleri ve görev tanımları yapılmış; f fıkrası ile verilen "Toprak Muhafaza ve Havza Islahı Dairesi Başkanlığı" görevleri kapsamında ;

1) Su havzalarında kaliteli ve azami miktarda su elde etmek, erozyonu önlemek, sel, çığ ve taşkınları kontrol altına almak, toprak, su ve bitki dengesini korumak amacıyla ilgili birimlerle işbirliği halinde ve katılımcı anlayış çerçevesinde hazırlanan entegre havza ıslahı ana planının gerektirdiği iş ve işlemleri yapmak veya yaptırmak,

...

4) Orman alanlarında veya orman rejimine alınacak erozyona maruz sahalarda; toprak aşınma ve taşınmalarının durdurulması, sellerin ve taşkınların kontrol altına alınması, heyelanların ve çığların önlenmesi amacıyla dere, çay ve ırmakların su toplama havzalarında erozyon kontrolü çalışmaları yapmak veya yaptırmak,

Hususları yer almıştır.

Esasen ; 07.11.2019 tarih ve 30941 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Su Yapıları Koruyucu Güvenlik Tedbirleri Yönetmeliği" nin 11.maddesi ile verilen;

"Kamu kurum ve kuruluşlarının sorumluluğu

MADDE 11 - (1) Mülki idareler, büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri, köy ve mahalle muhtarlıkları ile ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları; su yapılarından kaynaklanabilecek kaza ve kayıpların önlenmesi için kendi görev ve sorumlulukları dâhilinde gereken tedbirleri alır ve bu konuda DSİ Bölge Müdürlüklerini bilgilendirir" hükmü de gözönüne alınarak Büyükşehir Belediyesi ve Belediyelerin tabi olduğu 5216,5393 ve 6360 sayılı kanunlar ile tabi olunan mevzuat doğrultusunda yerel yönetimlere yetki ve sorumluluk verilebileceği gözardı edilmektedir. Zira belediyeler; bütçeleri ile yapacakları harcamaları tabi olunan mevzuata göre yürütmek zorundadır.

Ayrıca ; DSİ Genel Müdürlüğü'nce hazırlanarak yayımlanan 2022 yılı faaliyet raporunda yer verilen "... 5.1.3. Taşkın Kontrolü Kuruluşumuz, toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilirliğinin sağlanması ve etkinliğinin artırılması maksatlarıyla; yukarı havzalardaki erozyondan

kaynaklanan ve akarsularla mansaba taşınan rüsubatın; yerleşim yerleri, taban tarım arazileri, depolama tesislerinde oluşturacağı zararların önlenmesine yönelik olarak taşkın ve rüsubat kontrolü konularında etütler yapmakta/yaptırmakta, buna yönelik projeler hazırlayarak uygulamaya koymaktadır.Yatırım programı dahilinde Taşkın ve Rüsubat Kontrolü (TRK) amacıyla yürütülen risk ve zarar azaltma amaçlı yapısal faaliyetler kapsamında; akarsuların (nehir, çay, dere) üst havzalarında taşkın pik kontrolü amacıyla sel kapanları, mecraya oyuntu ve stabilite problemleri, suyun zararlı etkilerine karşı enerji kontrolü ve yatak güzergahında şev kompanzasyonu sağlamak amacıyla sistematik ve münferit ıslah sekileri ile çok fazla rüsubat yükü ve taşınımı olan yerlerde de büyük miktarda rüsubat depolamak amacıyla tersip bentleri yapılmaktadır. Yatırım programı dahilinde Taşkın Kontrolü (TK) amacıyla yürütülen risk ve zarar azaltma amaçlı yapısal faaliyetler kapsamında ise; akarsuların mansap güzergahlarında, taşkın kontrolü başta olmak üzere birden fazla amacı da olabilen (tarımsal alan drenajları, kentsel ihtiyaçlar, büyük yatırım faaliyetlerine dayalı röleasyonlar, ekolojik ve çevresel ihtiyaçlar vb.) yatak düzenlemeleri yada diğer bir adıyla yatak ıslahları (seddeli, trapez kesitli, zorunlu hallerde duvarlı yatak düzenlemeleri), yatak eğim ve stabilite şartlarının düzenlenmesine yönelik boyuna ve enine yapılar (mahmuzlar, eğim düzenleme yapıları (şüt, birit, taban kuşağı, taban eşiği, savak vb. yapılar) ve kıyı tahkimatları (taş tahkimat, gabyon şilte vb.) ile mansap şartlarının sağlanmasına yönelik denize çıkış yapıları yapılmaktadır” ifadelerinden taşkın önleme tedbirlerinin benzer uygulamalarının kurum tarafından gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Halen DSİ Bölge Müdürlükleri tarafından yürütülen çalışmalar kapsamında dere ıslahı, yatak düzenlemeleri vb. ihalelerin yapıldığı da bilinmektedir.

Bunlara ilaveten; akarsuların yatakları üzerinde yer alan yapısal düzenlemelere ruhsat veren kurumlar tarafından (ilçe belediyesi ve/veya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-Milli Emlak vd.) işlem yapılması gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı ; 4.madde ve 25. Madde ile merkezi idare sorumluluğunda ve bütçesi yürütülmesi gereken işlerin yerel yönetimlere devrini içeren hususların; merkezi idarede kalacak şekilde düzenlenmesi ; zira Devlet Su İşleri kuruluşunun amacına uygun olarak çalıştırılmasına devam olunması, akarsu ıslahına dair çalışmalarının plan, uygulama ve bakım fiillerinin tamamının teknik uzmanlığı ile birlikte Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılmasının ve kontrol edilmesinin sağlanması gerekmektedir.

Madde 4 - 2 ..... yılda bir defa yapılır ve sonuçları kayıt altına alınacak şekilde raporlanarak DSİ'ye teslim edilir.

Madde 4 (3) “Büyükşehir belediyesi olan illerde; akarsu ıslahları, ilgili büyükşehir belediyesi sorumluluğunda olup; bu alanlarda gerçekleştirilecek taşkın kontrolüne yönelik faaliyetlere ait yapıların planlanması, projelendirilmesi, inşaatı ,işletmesi, bakımı ve onarımı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü görüşü alınarak büyükşehir belediyeleri tarafından yapılır. İşletmesi, bakım ve onarım işleri ilçe belediyeleri tarafından yapılır.” Olarak değiştirilmesi önerilir.

Madde 5 - (1-b) yılda en az bir defa yapılır.

Madde 5 - (2) yılda en az bir defa yapılır.

Madde 6 tarımsal alanlarda taşkınlara yönelik tanım ve yetki tanımlamaları belirlenmelidir.

Madde 6 - (3) ....Devlet Su İşleri tarafından yapılan yöreye, yörenin kullanımına ve topografyasına uygun .....

Madde 6. - (3) Bu konuda sadece “... DSİ Genel Müdürlüğüne uygun görülen ...” ifadesi yetersizdir. Akarsu ıslah ve taşkın koruma amaçlı olarak, akarsuyun doğal yatağı içine ve sağ ve sol sahilde yapılan taşkın yapıları, taşkın duvarları, mahmuzlar; akarsuyun hidrodinamik süreçleriyle genellikle uzun ömürlü olmazlar. Bu tarz projelerin flüviyal sistem ve morfodinamik süreçler ile uyumluluğunun gözardı edilmesi halinde ise maddi ve manevi her anlamda ciddi etkileri olmaktadır. Yüksek su seviyesine ait taşkın debilere ulaşan akışlar; akarsu yatağındaki malzemeler kullanılarak yapılan taşkın seddelerini patlatarak tahrip olmalarına, beton taşkın duvarlarının arkasından dolaşarak onların yatak içine doğru yıkılmalarına ya da yatak için yapılan mahmuzların kayalarının sürüklenerek bozulmalarına neden olurlar. Akarsu ıslah

ve taşkın koruma yapılarına göre, kanundaki ilgili maddeye dayandırılarak yeniden belirlenen suni kıyı kenar çizgisi; sonuçları afet boyutlarına ulaşan taşkınların hazırlayıcısı halindedir. Olması gereken; taşkın seddelerinin, taşkın duvarlarının ve diğer ıslah ve taşkın koruma yapılarına ait projelerin; ISLAK ÇEVRE YÖNTEMİ İLE oluşturan flüviyal sistem, iklimatik özellikler ve morfodinamik süreçler dikkate alınarak uygulanmasıdır.

Madde 6 (5) Taşkın kontrol tesisleri boyunca işletme, bakım ve onarım amaçlı süreklilik arz eden servis yolu ayrılır. Ancak tesis genişliği 6 metrenin üstündeki yerler için her iki sahilde, 6 metrenin altındaki sahillerde tek taraflı olarak servis yolu yapılır. Köy tüzel kişiliği olan yerler için mevcutta ulaşım yolu varsa ilave servis yolu yapılmasına gerek yoktur.

Madde 7 - (1) ..... herhangi bir düzenleme ve yatak dip taraması yapılamaz

Madde 7 - (2) MAPEG kapsamındaki uygulamalar ve izinler ile etkileşimi irdelenmeli ve tanımlanmalıdır. Debi değerleri esas alınmalıdır.

Madde 7 - (3) Akarsu yatağında meydana gelen değişikliğin tabii nedenlere danyandığının tespiti gerekir. Mandereslerde tespit kolay kolsa dahi, özellikle dik yamaçlı arazilerde doğallığın belirlenmesi özel bilgi ve birikim gerektirmektedir. DSİ bu konuda görevli olmalıdır.

Madde 8 - (2) .....tüzel kişi tarafından, tasarıma esas hidrolik koşulların belirlenmesinin DSİ'nin görüş ve belirlenmiş debi değerleri esas alınmalıdır.

Madde 8 - (4) .....kuruluş tarafından alınır ve uygunluğu DSİ tarafından irdelenerek görüşü doğrultusunda sonuçlandırılır.

Madde 11 (2) Çok yüksek seviyede taşkın riski taşıyan alanlar belirlenir, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından belirlenir, güncellenir ve ve Cumhurbaşkanı Bakanlık kararı ile ilan edilir. Ancak 4373 sayılı Kanununun 1'inci maddesi kapsamında belirlenmiş olan alanlarda güncelleme yapılamaz.

Madde 12 - (1) c den sonra yeni madde eklenmeli / Tarımsal alanlardaki taşkın önleyici, geciktirici olası etki azaltıcı koşullardaki sorumluluklar Bakanlık tarafından belirlenir.

Madde 12 - (2) Taşkın riski taşıyan alanlarda yapılaşmaya izin verilmemelidir. Zorunluluk durumunda, alınacak tedbirlerin projesinin esas yapı projesinin ve yapı ruhsatının ayrılmaz parçası olması ve yapım sürecine taşkın önleme yapılarından başlaması, tamamlanmadan esas yapının inşasına başlanmaması ruhsat şartı olmalıdır.

Madde 12 - (3) mülkiyet hakkı açısından irdelenmeli

Madde 12 - (5 a) Çok yüksek seviyede taşkın riski taşıyan alanlarda suların akmasına mani olacak ve kaldırılması tespit edilen yapı, tesis ve ağaçların bulunduğu parseller de kamulaştırmaya tabi olmalıdır.

Madde 21 (1- f) ..... daraltılması veya genişletilmesi, taban seviyesinin değiştirilmesi

Madde 24 Türk Ceza Kanununda bu koşulların tanımlı olması gerekir.

Muvafakatin Zorunlu Olması Gerekliliği Hakında Bakanlığa Gönderilen Yazı

7 Ağustos 2024

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli depremler 11 ilimizde büyük yıkımlara ve can kayıplarına neden olmuştur.

Depremlerde binaların yıkılmasının nedenlerinden biri, sıklıkla gördüğümüz üzere İnşaat Mühendislerinden muvafakat alınmadan binalara müdahale edilmesidir. Bu durum ağır sonuçlara neden olmuştur.

6 Şubat 2023 tarihinde yaşadığımız 3 büyük deprem sonrası deprem bölgesinde yıkılmış olan binalar içerisinde, muvafakat alınmaksızın birtakım avantajlar sağlanması amacıyla taşıyıcı sistemine müdahale edildiği tespit edilen çok sayıda bina vardır.

Statik Proje Müellifinden izinsiz yapılan değişiklikler;

6 Şubat Depremleri öncesinde ve sonrasında binalarla ilgili gözlem veya kapsamlı inceleme ile mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılan tetkikler neticesinde;

- Binaların tamamına yakınında statik proje müellifinden ve idareden izinsiz çeşitli revizyonlar yapıldığı,
- Duvar eklendiği, kaldırıldığı veya yerlerinin değiştirildiği, kullanım amacının değiştirildiği, yeni bölmelere göre tesisat deliklerinin açıldığı, seramik kaplama üzerine 2.-3. kez kaplama yapılarak yapıların yüklerinin artırıldığı,
- Zemin katta işyerine çevrilen binalar olduğu, birçok binanın bazı katlarındaki duvarların kaldırılması neticesinde zayıf kat ve yumuşak kat oluşma ihtimali olan binalar olduğu,
- Kullanıcılar tarafından yapılan müdahaleler neticesinde kısa kolon davranışına neden olabilecek müdahaleler yapılan binalar olduğu,
- Bittikten sonra birçok binaya kat ilavesi yapıldığı, 2 hatta 3 kat ilave yapılan binalar olduğu,
- Bazı binalarda kirişlerin kesilmesi sureti ile döşemelerde boşluklar açılarak zemin-bodrum veya zemin-1. Kat merdiveni yapılmak sureti ile birleştirmelerin yapıldığı,
- Uygulama sırasında, statik proje müellifinin bilgisi dışında olmak üzere, yerinde bazı kolon ve kirişlerin yapılmamış, taşıyıcı sistemi değiştirilmiş olduğu halde iskân izni verilmiş olan binaların olduğu,
- Şehrimize sonradan getirilen doğalgaz için bitmiş olan binaların hemen hemen tamamında sonradan doğalgaz tesisatının geçirildiği, borularının nereden ve nasıl geçirileceği hususunda bizlerden görüş ve izin alınmadığı,
- Binaların yapı güvenliğinden sorumlu olduğu halde statik proje müelliflerine danışılmadan yapılara müdahale edildiği, genel olarak tespit edilmiştir.

Bina sahipleri veya kullanıcılarının kendi çıkarları için öncelikle Sorumluluk taşıyan Statik Proje Müellifinden ve ilgili idareden onay almadan bilinçli veya bilinçsizce yaptıkları müdahaleler ile binalara zarar verilmiştir.

İşbu nedenle, mülk sahipleri ve kullanıcıları tarafından izinsiz değişiklikler yapma hakkını kendinde görmek, bu eylemi yapanlar ile birlikte binada diğer yaşayanların yaşamını tehlikeye sokabilecek ve binayı projelendiren İnşaat Mühendislerine, cezai sorumluluk yüklenmesine neden olabilecek çok büyük haksızlıktır ve ülkemiz için beka sorunudur.

Sonuç ve İstem:

Proje müellifi İnşaat mühendislerinden muvafakat istenmesi talebimiz, muvafakat verirken maddi gelir temin edilmesi maksatlı olmayıp, haksız sorumluluklara maruz kalınmaması ve yapı stokumuzun zarar görmemesi içindir. Bu bakımdan bir başka inşaat mühendisine tadi-

lat projesi yaptırılacak ise, önceki proje müellifi ve şantiye sorumlusu mühendislerin tadilat projesi onayı ile birlikte sorumluluklarının olmayacağı bir düzenleme getirilmeli ve illiyet bağlarının kesilmesi gerekmektedir. Bir başka inşaat mühendisi tarafından üstlenilecek tadilat projeleri için Muvafakat istenmeyecekse bile Kullanım amacı değişikliği dahil, Böylesi durumlarda TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası'na ve proje müellifine bilgi verilmesi zorunlu olmalıdır.

Bazen sadece Mimari proje veya iç mimarlarca hazırlanan projeler yeterli görülerek binalara tadilat izni verilmektedir, bazı binalar için ise basit onarım izni alınarak büyük onarımlar yapılmaktadır. Bu tür tadilat ve onarımlar için de proje müellifi inşaat mühendisi şartı aranmalıdır.

İnşaat Mühendislerinin Gelecek Nesillerin de kullanabilmesi için Güvenli Yapıların inşası hususunda en önemli ve çok zor bir görevi yerine getirdiği ayrıca ağır Sorumluluklar taşıdığı gerçeğini herkesin kabul etmesi gerekir.

Projelendirdiği binalara muvafakat alınmaksızın müdahale edilmiş ve müdahalelerin görsel olarak belgeleri olduğu halde, 6 Şubat depremlerinde yıkılmış olan birçok bina için çok sayıda İnşaat Mühendisi meslektaşımız haksız yargılamalara ve cezalara maruz kalmıştır.

Müdahale edilmiş ve yıkılmış olan binalar içerisinde İnşaat Mühendisinin muvafakati olmaksızın, merdiven ve asansör yeri değiştirilmiş, asansör eklenmiş, kat eklenmiş binalar vardır.

Belediyelerin emanetine teslim edilmiş bu binalarda yapılmış olan müdahalelerin görmezden gelinmesi, ya da İnşaat Mühendislerinden muvafakat istenmeden binada işlem yapılması, sorumlu tutulan Mühendisler ve binada yaşayanlar için haksızlıklara ve mağduriyetlere neden olmuştur ve olmaktadır.

İnşaat mühendislerinden muvafakat alınmaksızın binalara müdahale edilmesi, ilgili inşaat mühendislerine haksız olarak ceza yüklenmesine neden olabileceği gibi, ülkemiz yapı stokunun Can Güvenliği bakımından sorunlu hale gelmesine neden olacaktır.

Yapıların güvenliği ve İnşaat Mühendislerinin haksızca sorumlu tutulmaması, cezalara muhatap olmaması için;

Boya, yer ve duvar kaplamaları gibi basit onarım ile ilgili tadilatlar haricinde,

İç bölme duvarları eklenmesi/kaldırılması veya yerinin değiştirilmesi, pencere açılması, kapatılması, yeni tesisat hattı çekilmesi, kullanım amacı değişikliği gibi yapılan değişikliğin önemsiz sanıldığı durumlarda bile,

Hiçbir Meslek grubundan Muvafakat alınmasına gerek görülmesi dahi, İnşaat Mühendislerinin Hayati Sorumluluklar taşımasının yanı sıra, binalarımızın güvenliği ülkemiz için Beka sorunu olduğu için, (Kentsel Dönüşüm Kapsamında yapıya dokunmadan önce bilgi vermek şartı ile Performans analizi ve/veya güçlendirme projeleri yapılması haricinde) İnşaat Mühendislerinden Muvafakat alınması zorunlu olması, ilgili İnşaat Mühendisinden rapor veya Muvafakat alınmamış hiçbir binada hiçbir işlem yapılmasına müsaade edilmemesi hususunda, gereğini bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımızla,

Belediyelerin 'Tip Proje Üretim Hizmeti' Vermesi Hususunda Belediyelere Gönderilen Yazı

10 Eylül 2024

Odamız, Anayasa'nın 135. Maddesinde tanımlanan ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu ile kurulmuş, ülkemizdeki inşaat mühendislerini bünyesinde toplayan kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşudur.

6235 sayılı Yasa'nın 2. maddesinde Birliğin ve Odaların kuruluş amaçları arasında;

b) Mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlakını korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak;

c) Meslek ve menfaatleriyle ilgili işlerde resmi makamlarla işbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı normları, fenni şartnameleri incelemek ve bunlar hakkındaki görüş ve düşünceleri ilgililere bildirmektir." hükümleri yer almaktadır.

Odamız Anayasa'nın verdiği yetki ve 6235 sayılı Yasa'da düzenlenen yetki ve sorumluluklar kapsamında, üyelerimizce şikâyet konusu edilen bazı Belediyelerin yürüttüğü "Tip Proje Üretimi" çalışmalarına ilişkin olarak tarafınızla yazışma yapma gereği doğmuştur.

Son zamanlarda sosyal medyada yapılan paylaşımlarda bazı belediyelerde; Köy Evi Tip Projesi vb. adlarla, yapılması planlanan çalışmaların sunumlarının yapıldığı ve sunumlarda da, yapının ruhsata esas mimari, statik, mekanik ve elektrik projelerinin Belediye tarafından tip olarak hazırlanarak, satılmasının planlandığı öğrenilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları tek tek sayılmaktadır. İlgili idarelerde "tip proje hazırlanması ve/veya satışa sunulması" ile ilgili bir görev ya da sorumluluk düzenlenmemiştir.

Belediyenin yetkili olmadığı bir alanda, inşaat mühendisliği mesleği ile ilgili mevzuatta "serbest mühendislik hizmetleri" olarak tanımlanan söz konusu hizmetlerin belediyenin bir hizmeti olarak duyurulması ve bu kapsamda iş ve işlemler yapılması hukuka ve ilgili yasal düzenlemelere aykırıdır.

Aynı zamanda kamu yararı gereği ruhsat düzenlemek ve gerekli izinleri vermeye yetkili olan idare hem proje hazırlayan hem denetim yapan konumunda olmamalıdır.

Bilindiği üzere, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 28. Maddesinde "Bu Kanun kapsamındaki mimarlık, mühendislik ve planlama hizmetine ilişkin harita, plan, etüt, proje ve eklerinin düzenlenmesi ve bunların yerine getirilmesinin; uygulamada bulunulacak alanın, yerleşme merkezinin ve yapının sınıfına, özelliğine ve büyüklük derecesine göre uzmanlık alanlarına uygun olarak 38 inci maddede belirtilen meslek mensuplarına yaptırılması mecburidir. Müellifler ve uygulamada bulunan meslek mensupları, işlerini bu Kanuna ve ilgili diğer mevzuata uygun olarak gerçekleştirmekten sorumludur." denilmektedir.

Aynı Kanunun hâlihazır haritaların, imar planlarının ve yapı projelerinin hazırlanması ve uygulanması başlıklı 38. Maddesinde ise "Madde 38- Halihazır harita ve imar planlarının hazırlanması ve bunların uygulanmasının fenni mesuliyetini; uzmanlık, çalışma konuları ve ilgili kanunlarına göre, mühendisler, mimarlar, şehir plancıları deruhte ederler.

Yapıların, mimari, statik ve hertürlü plan, proje, resim ve hesaplarının hazırlanmasını ve bunların uygulanmasıyla ilgili fenni mesuliyetleri, uzmanlık konularına ve ilgili kanunlarına göre mühendisler, mimarlar ile görev, yetki ve sorumlulukları yönetmelikle düzenlenecek olan fen adamları deruhte ederler." Hükmü getirmiştir.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği 57. Maddesinin 6. Fıkrasında “Statik proje; mimari projeye ve zemin ve temel etüdü raporuna uygun olarak, ilgili mevzuat çerçevesinde inşaat mühendislerince hazırlanan, ölçekleri yapının büyüklüğüne ve özelliğine göre belirlenen, betonarme, yığma, çelik ve benzeri yapıların türlerine göre taşıyıcı sistemlerini gösteren, bodrum kat dâhil olmak üzere bütün kat planları, çatı planları, iskele sistemi ile bunların kesitleri, detayları ve hesaplarıdır.” Biçiminde tanımlanarak, aynı maddenin 18 fıkrasında ise “proje müellifliği ve yapım işlerinin denetimine dair fenni mesuliyet üstlenen mimarların ve mühendislerin, 27/1/1954 tarihli 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu ayrıca, ilgili meslek odasına kayıtlı olmaları, büro tescillerini yaptırımları gerekir.” Düzenlemesi de yer almaktadır. 4708 sayılı Yapı Denetim Kanununun 1. Maddesinin k bendine ise “k) Proje müellifi: Mimarlık, mühendislik tasarım hizmetlerini iştigal konusu olarak seçmiş, yapının etüt ve projelerini hazırlayan gerçek ve tüzel kişiyi;” biçiminde tanımlanmıştır.

Yukarıda verilen tüm mevzuat çerçevesinde bir statik projeyi hazırlamak görev, yetki ve sorumluluğu Oda üyesi, SİM/ İTB sahibi inşaat mühendisine aittir ve sadece kendisi tarafından hazırlanan projenin yasal olarak müellifi olabilir.

Oysaki projelere ilişkin Belediyelerce yapılan tanıtımlarda “vatandaş bunun için bir müellif bulacak. Her işte mimar, inşaat mühendisi vs....bizim projelerim ile ucuza ve çok daha hızlı bir şekilde bu projeleri ruhsata bağlayacak ve bu şekilde vatandaşın ruhsata ulaşması çok kolay olacak” biçiminde kullanılan ifadeler ile Kanunlara aykırı olarak, meslek mensupları kendisi tarafından hazırlanmamış bir projenin müellifliğini üstlenmeye (imzacılık yapmaya) teşvik edilerek, vatandaş ve meslek mensupları hukuka aykırı davranışa yönlendirilerek ayrıca haksız rekabete neden olunmaktadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun haksız rekabeti düzenleyen dördüncü kısmında yer alan 55. Maddede dürüstlük kuralına aykırı davranışlar sayılmıştır. İlgili maddede; “Başkalarını veya onların mallarını, iş ürünlerini, fiyatlarını, faaliyetlerini veya ticari işlerini yanlış, yanıltıcı veya gereksiz yere incitişi açıklamalarla kötülemek,” “Kendisini, mallarını, iş ürünlerini, faaliyetlerini, fiyatlarını, gerçeğe aykırı, yanıltıcı, rakibini gereksiz yere kötüleyici veya gereksiz yere onun tanınmışlığından yararlanacak şekilde; başkaları, malları, iş ürünleri veya fiyatlarıyla karşılaştırmak ya da üçüncü kişiyi benzer yollardan öne geçirmek,” gibi faaliyetler dürüstlük kuralına aykırı davranışlar kapsamında değerlendirilerek, haksız rekabete neden olacağı ifade edilmiştir.

Projelere ilişkin yapılan tanıtımlarda kullanılan “daha düşük ücretlerle proje üretiminin sağlanacağı” yönündeki ifadeler ile inşaat mühendisliği hizmeti veren meslektaşlarımızın yapmış olduğu işlerin ücreti üzerinden yanıltıcı ve kötüleyici bir biçimde haksız rekabete neden olunmaktadır.

Tüm bu hususlar göz önünde bulundurulduğunda, Belediyelerce “tip proje üretimi” hizmeti verilmesi çalışmalarının açık olarak hukuka aykırı olacağı husunu bilgilerinize sunarız.

Saygılarımızla,

Yapı Ustaları Hakkında Yönetmelik Taslağı Hakkında Oda Görüşü

30 Eylül 2024

Taslak Metin

Yapı ustalarının takibi

MADDE 8 - (2) 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki işler ile bu Kanunda istisna tutulan işler; 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamındaki mevzuata göre yürütülen yapım işleri ve 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa tabi olup ortaklarından en az birinin kamu kurum ve kuruluşu niteliğinde tüzel kişi olduğu ve ortaklık sermayesine en az %20 oranında iştirak ettiği kuruluşların yaptırdıkları yapım işleri ile toplam yapı inşaat alanı 500 metrekareyi geçmeyen binalar için birinci fıkra uygulanmaz.

Görüş Veren Kurum:

İnşaat Mühendisleri Odası

Öneri/Teklif Metni:

Taslaktan çıkarılmalıdır.

Değerlendirme:

Fıkra ile tanımlanan muafiyetler kaldırılmalı tüm yapım işlerinde yönetmelik koşulları geçerli olmalıdır.

Taslak Metin

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin 8 inci maddesi, toplam yapı inşaat alanı;

- 4.500 metrekareyi geçen işlerde, Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl sonra,
  - 1.500 ila 4.500 olan işlerde, Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl sonra,
  - 500 ila 1.500 metrekare olan işlerde, Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört yıl sonra,
- uygulanır.

Görüş Veren Kurum:

İnşaat Mühendisleri Odası

Öneri/Teklif Metni:

Taslaktan çıkarılmalıdır.

Değerlendirme:

Geçiş süreleri çok uzun tutulmuş. Taslağın 11 inci maddesinde "Bu Yönetmelik yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer." denilmektedir. Uygulama için bu sürenin yeterli olduğu düşünülmektedir.

“Özel Hukuk Tüzel Kişilerinin Bilirkişilik Hizmeti Vermesine İlişkin Usul ve Esaslar” Hakkında Oda Görüşü

2 Ekim 2024

6754 sayılı Bilirkişilik Kanununun 2. Maddesinin b fıkrası ile bilirkişiliğin tanımında “Bilirkişi: Çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde oy ve görüşünü sözlü veya yazılı olarak vermesi için başvuru alan gerçek veya özel hukuk tüzel kişisini,” tanımlamakta, 3/11/2016 tarihli ve 6754 sayılı Bilirkişilik Kanununun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (ı) bendinde “Bilirkişi olarak hizmet verecek özel hukuk tüzel kişilerinin ve bu tüzel kişilik bünyesinde bilirkişi olarak çalışacak kişilerin taşıması gereken nitelikleri belirlemek.” ve (i) bendinde “Bilirkişi olarak hizmet verecek özel hukuk tüzel kişilerinin temel ve alt uzmanlık alanları ile yetki çevrelerini belirlemek.” Bilirkişilik Daire Başkanlığının görevleri arasında sayılmıştır. Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde ise, “Özel hukuk tüzel kişilerinin bilirkişilik faaliyetinde bulunmalarına izin vermek, izinlerini iptal etmek, bilirkişiliğe ilişkin faaliyet ve raporlarını denetlemek.” bilirkişilik bölge kurullarının görevleri arasında yer almaktadır.” gerçek kişilerin yanında özel hukuk tüzel kişiliğine yer verilmesi bilirkişiliğin ticarileştirilmesine neden olacaktır.

Bilirkişilik kamusal bir görevdir. Özel hukuk tüzel kişiliği şirketleşmeyi ön plana çıkarmaktadır. Özel şirketlerin ticari yaklaşımları hem bilirkişilik kurumuna ve hem de adalet mekanizmasının işleyişine zarar verecektir. Bu ticari yaklaşım hem müdahaleye açık bir alan oluşturacak hem de kamusal yararı göz önünde bulundurulması - kamusal yarara öncelik verilmesi - gerekliliği ile çelişmektedir. ,

Özel ve teknik konularda görüşüne başvuru alan bilirkişiler adaletin yerini bulmasına hizmet eden bir araç olmalarının yanı sıra aynı zamanda bir kamu hizmeti görmektedir. Bilirkişiler tarafından verilen görüşün tarafsız ve bağımsız olabilmesi için bilirkişinin görüş oluştururken hiçbir etki altında kalmaması gereği açıktır.

Ancak Özel hukuk tüzel kişileri, yani şirketler belirli ekonomik gayeler ışığında kurulan ve netice itibarıyla kâr odaklı çalışan yapılardır. Özel hukuk tüzel kişileri, genellikle, bilirkişilik görevini üstlenecekse, ticaret şirketi biçimindeki örgütlenme seçeneklerinden birisini tercih edeceklerdir. Bilirkişilik hizmetinin kamusal kimliği ve niteliği ile kârlılık ve verimlilik bazlı çalışan ticaret şirketlerinin felsefesini birbiriyle bağdaştırmak mümkün değildir. Özel hukuk tüzel kişilerine görev verilmesi bilirkişiliğin ticari bir yapıya dönüştürülmesi sonucunu doğuracaktır. Bilirkişilik hizmetinin gerçek kişiler tarafından yürütülürken dahi, meslek olarak algılanmaması gerektiğinin sıklıkla dile getirildiği ve hali hazırda bu anlamda ciddi sorunlar yaşandığı göze alındığında özel hukuk tüzel kişilerinin bu sorunu artıracığı da açıktır

Yine özel hukuk tüzel kişisi çalışanları da işin doğası gereği işverene ekonomik bağımlılığı olan emeği karşılığında tüzel kişiden ücret alan yani ekonomik bir menfaat elde eden kişilerdir. Bir işverene ekonomik bağıllığı söz konusu olan bir kişinin, bağımsız olarak davranmasını beklemek mümkün değildir. Bu çerçevede de bilirkişilerin sahip olması gereken nitelikler arasında yer alan; dürüstlük, güvenilirlik, sır saklama, sadakat ve özen yükümlülüğü, yasaklılık ve ret müesseseleri özel hukuk tüzel kişilerinince karşılanabilecek ve işlerlik kazanabilecek nitelikler değildir.

Bilirkişilik, Özel ve teknik bilgisine başvuru alan, bu bilgiye dayalı aydınlatma ve bilgilendirme yükümlülüğünü bizzat yerine getirme mecburiyeti bulunan ve bu yüzden başkasına devredilmemesi gereken bir kamu görevidir. Bilirkişilik kesinlikle uzman gerçek kişi eliyle yapılması gereken bir görevdir. Özel hukuk tüzel kişilerine bu hakkın verilmesi bilirkişiliğin ileride bu amaçla kurulacak şirketlere teslim edilmesi sonucunu doğuracaktır. Özel ve teknik bilgiye sahip bilirkişinin şirket bünyesinde görev yaparken bilirkişilik görevini bağımsız bir biçimde yerine getirmesi mümkün olmayacaktır.

Ayrıca Birlikçi raporunun altında gerçek kişinin imzası var ise ve hukuki ve cezai sorumluluk da imza sahibine ait ise tüzel kişi birlikçi olamaz. Tüzel kişiyi birlikçilik tanımında ifade etmek, birlikçilik kurumunu sektör haline getirmekle eşanlamıdır. Kar gütmeye amacıyla kurulan bu şirketler gerçek kişi istihdam edecekler ve bünyesinde çalıştırdıkları birlikçiler üzerinden gelir elde edecekler ve vergilendirilecekler. Bu yaklaşım, birlikçiliği hem meslek haline getirmekte hem de bir ticari sektör olarak örgütlemek anlamına gelmektedir. Birlikçilik kurumunda yaşanan olumsuzlukları çözmek amacıyla kabul edilen yasanın amacının gerçekleşmesi bir yana, etik sorunların daha yoğun yaşanacağı bir gerçektir.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Hakkında Oda Görüşü

4 Kasım 2024

Taslak Maddesi:

MADDE 3- Aynı Yönetmeliğin 57'nci maddesinin yedinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2) Gri su sistemleri için TS EN 16941-2 "Yerinde içilemez su sistemleri - Bölüm 2: Artırılmış gri suyun kullanımına yönelik sistemler" standardına uyulur. Gri su sistemlerinde yalnızca duş, küvet gibi yıkanma yerlerinden ve el-yüz yıkama lavabolarından elde edilen açık gri su toplanabilir. Gri su sistemlerinden temin edilen su yalnızca tuvalet rezervuar/sifonlarında kullanılabilir. Gri su sistemlerinde depolama hacmi, sistemin bağlantılı olduğu rezervuar/sifonlarda kullanılacak günlük toplam su miktarının en az yarısını karşılayacak şekilde, TS EN 16941-2 EK-A'da verilen yöntemlerden bina tipine uygun olanı kullanılarak belirlenir. Depolama tankı tahliye hattı, yağmur suyu şebekesine ve binadaki yağmur suyu depolama tankına bağlanmaz, atık su şebekesine bağlanır.

Görüş ve Değerlendirme:

3.Maddesindeki yağış suları ile ilgili değişiklik ve evlerde oluşan gri su arasındaki ilişki ve bu suların atıksu kanalına verilmesi konularında çok sayıda teknik uygulama açısından eksiklikler bulunmaktadır. Bu konuda belediyelerin ayrık sistem ve bitişik sistem kanalizasyonlarının kullanımı, bu şekilde kanalizasyonlara sahip olup olmadıkları açıklanmamıştır. Olmaması halinde suyun bağlanacağı kanalizasyon tipi ne olacaktır. Kentlerde atıksu artım sistemlerinin durumuna bağlı kanalizasyona deşarj yapılır ki bu konuda açık değildir. TS EN 16941-2 EK-A'da verildiği şekliyle yağmur suyunun ve gri suyun teknik olarak yapılabilirliği ve sürdürülebilirliği konusunda fen ve teknik kurallarında çok sayıda eksiklikler vardır. Yönetmeliğin bu maddesi uygulama için henüz teknik ve teknoloji açısından yeterli olgunlukta değildir.

Taslak Maddesi:

MADDE 4- Aynı Yönetmeliğin 57/A maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir....

2) Depo hacmi 5 m³'ü geçen kullanım sürekliliği bulunan kamu yapılarında, tesis edilmesi zorunludur.

b) Gri su toplama sistemlerinin;

- 1) Yatak sayısı 200'denfazla olan konaklama amaçlı binalarda,
- 2) Yatak kapasitesi 1.000 kişi ve üzerindeki yurtlarda,
- 3) Yapı inşaat alanı 10.000 m²'den büyük alışveriş merkezlerinde,
- 4) Yapı inşaat alanı 30.000 m²'den büyük kamu binalarında,

tesis edilmesi zorunludur.

Görüş ve Değerlendirme:

b) Gri su toplama sistemlerinin;

- 1) Yatak sayısı 200'den fazla olan konaklama amaçlı binalarda,
- 2) Yatak kapasitesi 1.000 kişi ve üzerindeki yurtlarda,
- 3) Yapı inşaat alanı 10.000 m²'den büyük alışveriş merkezlerinde,
- 4) Yapı inşaat alanı 30.000 m²'den büyük kamu binalarında, tesis edilmesi zorunludur.

Bu maddelerdeki sınır değerlerinin kişi veya m² bazlı değil su tüketim miktarları esaslı olarak tanımlanması istenebilir. Örneğin 30.000 m² bir kamu binası iş yeri olması durumunda farklı, hastane olması durumunda farklı bir su tüketimi olacağı için gri su potansiyeli de farklı olacaktır.

Taslak Maddesi:

MADDE 3- Aynı Yönetmeliğin 57'nci maddesinin yedinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

...

1) Yağmur suyu toplama sistemleri için TS EN 16941-1 "Yerinde içilebilir olmayan su sistemleri - Bölüm 1: Yağmur suyu kullanımı için sistemler" standardına uyulur. Yağmur suyu yalnızca çatı yüzeylerinden elde edilir ve parsel bahçelerinin sulanmasında veya tuvalet rezervuar/sifonlarında kullanılır. Depolama hacmi; binanın bulunduğu ilin m²'ye düşen yıllık toplam yağış miktarı ortalaması, çatının yüzey tipi ve izdüşüm alanına göre hesaplanan yıllık toplanabilir yağmur suyu miktarının en az %6'sını karşılayacak şekilde, TS EN 16941-1 EK-A'da verilen yöntemlerden bina tipine uygun olanı kullanılarak belirlenir. Depolama tankı tahliye hattı, varsa yağmur suyu şebekesine bağlanır. Yağmur suyu toplama sistemi tahliye hattının, aynı binada bulunan gri su depolama tankına bağlanması halinde tahliye edilen yağmur suyu sistemi gri su olarak değerlendirilir.

Görüş ve Değerlendirme:

57-(7) a) 1) bendi içinde geçen "yağmur suyunun yalnızca çatı alanlarından toplanacağı" ifadesine ek olarak merkezi veya bireysel soğutma sistemlerinde yoğunlaşarak ortaya çıkan saf su niteliğindeki suların da yağmur suyu sistemlerinde toplanabilir olmasına imkan verecek bir ifade uygun olacaktır.

Ayrıca yine aynı madde içinde sözü edilen "yağmur suyu depolama sistemlerinin hacminin belirlenmesinde ilin m² ye düşen ortalama yıllık toplam yağışı kullanılır" demektir. Ortalama yağışı her projeci kendine göre hesaplayacaksa bu çok yanlış bir uygulama olur. Bu nedenle ortalama yağış değerlerinin nereden alınacağı yönetmelikte tanımlanmalı, öngörülen veri kaynağının da yıllar içinde bu veriyi iklim değişimlerine göre değiştirebilme hakkı ve yetkisi olmalıdır.

Taslak Maddesi:

MADDE 7- 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin ekinde yer alan Ek-9 Yapı Kullanma İzin Belgesi ile Ek-10 Yapı Ruhsatı Formlarının ilgili bölümlerine "Klima (bireysel)" "Isı Pompası", "Bölgesel", "Kombi (bireysel)", "Jeotermal", "Atık ısı", "Merkezi Kazan" "Jeotermal", "Atık Isı", "Güneş", "Güneş enerji sistemi (GES)", "Rüzgâr enerji sistemi (RES)" ve "Kojenerasyon" ibareleri eklenmiş; yapıya ait otoparkta elektrikli araç şarj ünitesi olup olmadığı bilgisine yer verilmiştir.

Görüş ve Değerlendirme:

Madde 7 ye göre "Yapı Ruhsatı"da yönetmeliğin eki olarak görülmektedir. Buna göre "Yapı Ruhsatı"nda değişiklik önerisi:

Döşeme

1. Kirişli plak (PLAK KİRİŞ yerine)
2. Kirişsiz plak (MANTAR DÖŞEME yerine)

Kazı Destek Yapıları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağının Geneli Üzerindeki Oda Görüşü

6 Kasım 2024

2.17.2. Başlığı altında "o" Maddesinde her kelime büyük harfli olmalıdır.

4.4. Aletsel Ölçüm ve Gözlemler başlığı altında "c" maddesinde 2 defa "tarafından" yazılmıştır.
4.4. Aletsel Ölçüm ve Gözlemler başlığı altında "o" maddesinde "YASS'ın" yazılmış, "YASS'nin" olmalıdır.

Tablo 2B.1. Notlar kısmında 2. Maddede "...iş deneyiminin 4 yıldan büyük olması..." ..yerine "iş deneyiminin 4 yıldan fazla olması..." yazılması önerilir.

Taslak Maddesi:

Madde 2:

Görüş ve Değerlendirme:

Sert kil, (serbest basınç dayanımı, $q_u \geq 400$ kPa), ayrılmış kaya veya kaya

Gerekçe: q_u , geoteknik alanında farklı parametreler için de kullanılmaktadır. Değişikliğin açık olması için.

Madde 5: 2.17.4

c. Planda ve kesitlerde arazi yüzeyi, parsel sınırı, yapı yaklaşma sınırı, çalışma mesafesi, tek yüzlü kalıp kullanılacaksa belirtilmesi ve inşa edilecek bina temeli ile bodrum kat dış perdesi gösterilmelidir.

k. Çizimlerde, çizim programında kalem tanımlamasında belirtilmesi yeterli değildir. Projeler çıktı alındığında anlaşılabilirliği için, çizimleri adı, çizimde yazılmalıdır.

Taslak Maddesi:

Madde 24: m. Püskürtme beton perdenin üzerine yatay destek elemanı olarak öngermeli ankraj ve/veya içten destek boru eleman uygulanamaz.

Görüş ve Değerlendirme:

m. Püskürtme beton perdenin üzerine yatay destek elemanı olarak içten destek boru eleman uygulanamaz. Öngermeli ankrajın da uygulanabilmesi için, ankraja özel kuşak kirişi tasarımı yapılması gerekir.

Taslak Maddesi:

Madde 4.4:

t. Yük hücrelerinin kalibrasyon belgesi 6 aydan eski olmamalıdır.

Görüş ve Değerlendirme:

n. Ankrajlarda, inklinometre kuyularına denk gelen kısımlarda, bir adet ilk kuşak kirişi, ikinci iksa orta kademesinde olmak üzere, minimum iki adet yük hücresi kullanılmalıdır.

t. maddesi kaldırılmalıdır. Çünkü bu ürünler yurt dışından da getirilebilmektedir. Proje başlangıcın kullanılmak üzere satın alınan ürün, büyük ölçekli projelerde veya süresi uzayan projelerde, 6 sonda kullanılamaz duruma gelecektir. Yurt dışından getirilme sürelerinin uzama durumu olabilmektedir. Ayrıca bazı projelerde acil kullanım ihtiyacı olabilmektedir. Acil ürün ancak daha önceki tarihlerde üretilmiş olan ürün olabilmektedir. Bu durumda, ürün satın alındığı tarihte bile, 6 ay içinde kullanılabilirliği kriterinden zaman kaybetmiş olacaktır.

Taslak Maddesi:

Madde 29:

Görüş ve Değerlendirme:

Mevcut ve taslak alarm seviyeleri birleştirilerek, yeni bir alarm seviyesi oluşturulmalıdır.

Gerekçe: Mevcut alarm seviyeleri uluslararası geçerliliği olan literatür, şartname ve standartlarda yer alan kriterlerdir. Bu kriterler olmadığı takdirde uluslararası tasarım kriterlerinden uzaklaşmış olunacaktır. Mevcut kriterler tasarımcının tasarımını kontrol etmesi açısından da faydalıydı. Tasarımı yapan mühendis hatalı tasarım, analiz ve hesap yaptığıında, uygulama aşamasındaki kriterler de yanlış olacaktır.

Taslak Maddesi:

Ek Madde: Mevcut Yönetmelik: Madde 33. Tablo 2B.1

2B.1'de yer alan Kategori 1 için yer alan Not 1'de, "Lisans mezunu + 2 yıl iş deneyimi veya Yüksek Lisans veya Doktora mezunu olmak" yeterli şart olarak tanımlanmalıdır.

Görüş ve Değerlendirme:

Gerekçe: Aksi takdirde, jeoloji veya jeofizik mühendisleri de bu tasarımları yapmaya başlayacaklardır. Yüksek lisans olması durumunda inşaat yüksek mühendisi, jeoloji yüksek mühendisi veya jeofizik yüksek mühendisleri tarafından tasarlanmış olacaktır.

Gerekçe: Kategori 1 kriterinin tasarımcılar tarafından farklı yorumlanıp sorunlara neden olabilir.

Örnek: Kazı derinliği 8 m olmasına rağmen, ilk tasarım başlandığında kazı derinliği 6 m idi, daha sonra derinlik değişti, bu nedenle İnşaat Mühendisi tarafından tasarlandı.

Örnek: Sondaj logundaki su seviyesi tespitindeki hata nedeniyle , yeraltı su seviyesi olmadığı kabul edilip, arazide yer altı su seviyesi ile karşılaştırılması durumu.

Örnek: Kontrolsüz dolgu kalınlığı bir sondajda 1.0m, diğerinde 2.0 m olduğunda tasarımcı kriteri karışıklığı olacaktır.

Mimarlık Mühendislik Hizmetlerinde Uzmanlık Çalıştayı ile İlgili Oda Görüşü

18 Aralık 2024

Odamız Anayasa'nın 135. Maddesi'nde tanımlanan 6235 sayılı kanunla kurulmuş bulunan TMMOB'ye bağlı kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. TMMOB İnşaat Mühendisleri Odasının kuruluş amaçları arasında "İnşaat Mühendisliği alanındaki gelişmeleri ülke çıkarlarına uygun bir biçimde yaygınlaştırmaya çalışmak, gerekirse ülke dışındaki ilgili meslek örgütleriyle ilişki kurmak, üyelerinin okul sonrası eğitimine önem vermek, teorik ve pratik olarak bilgi birikimlerini artırma çabasına girmek, üyelerinin mesleki alanlarındaki ulusal ve uluslararası yeni gelişmeleri, tartışmaları izleyebilmesi ve aktarabilmesi, mesleki sorunların dile getirilebilmesi, kamuoyunun bilgilendirilmesi, ilgili alanlarda politikaların oluşturulması amacıyla, ulusal ve uluslararası ölçekte kongre, kurultay, sempozyum, fuar, sergi vb. düzenlemek, üyelerin sosyal-kültürel gelişimine katkıda bulunmak için kurs, seminer, söyleşi vb. etkinlikler düzenlemek" yer almaktadır.

Odamızca toplumsal bir hizmet sunan inşaat mühendislerinin yeterli bilgi ve deneyime sahip olmaları bu yetkinlikle çalışma hayatlarını sürdürmeleri ana gündem konularından olmuş ve bu amaç doğrultusunda Referans Belgesi Yönetmeliği çalışmaları yapılmıştır.

Bu Yönetmelik, İnşaat Mühendisleri Odasına kayıtlı üyelerin isteği ve başvurusu üzerine; mesleki etkinliklerini, meslek etiği, deneyim, birikim ve yeterlilikleri doğrultusunda değerlendirerek, uzmanlık ve uğraş konularına göre referans belgesi vermek ve veri tabanı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır.

1. Uzmanlık Basamakları

9 Şubat 2015 tarihinde yayımlanan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği İnşaat Mühendisleri Referans Belgesi Yönetmeliği kapsamında Yapı, Geoteknik, Ulaştırma, Hidrolik ve Su Kaynakları, Kıyı ve Deniz Uzmanlık Alanı, Yapım Yönetimi ve Yapı İşletmesi Uzmanlık Alanı ve Yapı Malzemeleri Uzmanlık Alanı olmak üzere 7 farklı Uzmanlık alanında,

- A Düzeyi Referans Belgesi
- B Düzeyi Referans Belgesi
- C Düzeyi Referans Belgesi

olmak üzere 3 farklı düzeyde uzmanlık basamağı belirlenmektedir.

1.1. Uzman Adaylığına Kabul

Uzman adaylarının başvuru ve kabulleri aşağıda özetlenmektedir.

A Düzeyi Referans Belgesi: 7 Yıllık Deneyim, Genel Sınavda Başarı, Özel Sınavda Başarı ve Kişisel Değerlendirme Raporu

B Düzeyi Referans Belgesi: 5 Yıllık Deneyim, Kredi Puanı ve Genel Sınavda Başarı

C Düzeyi Referans Belgesi: 3 Yıllık Deneyim ve Kredi Puanı

1.2. Adaylık Süresi, Koşulları

Her bir belge için başvuru süresi ve koşulları farklı olmakla birlikte konu aşağıda özetlenmektedir.

A Düzeyi Referans belgesine başvuruda bulunabilmek için en az yirmi yıldan beri Oda'ya kayıtlı üye olmak ya da en az yedi yıldan beri Oda'ya kayıtlı üye olmak ve A Düzeyi Referans Belgesi Sınavları'na katılarak başarılı olmak gerekir.

B Düzeyi Referans belgesine başvuruda bulunabilmek için en az on iki yıldan beri Oda'ya kayıtlı üye olmak ya da en az beş yıldan beri Oda'ya kayıtlı üye olmak ve B Düzeyi Referans Belgesi Sınavı'na katılarak başarılı olmak gerekir.

C Düzeyi Referans belgesine başvuruda bulunabilmek için en az en az üç yıl mühendislik deneyimi sahibi olmak ve bu hizmetleri belgelemek gerekir.

Ayrıca A ve B düzeyi Referans Belgelerinde yüksek lisans bir yıl ve doktora eğitimleri ise iki yıl olmak üzere, sürelerde kısalma söz konusu olmaktadır.

1.3. Uzmanların Yetiştirilmesi

Tamamen üyenin isteğine bağlı olarak verilmekte olan Referans Belgesi; başvuruda bulunup ilgili belgeyi aldıktan sonra üyenin özellikle sürekli eğitimlerin içerisinde yer alıp kendilerini geliştirmeleri yönünde bazı kriterler konmuştur. En genç mühendisin dahi en az üç yıldan beri Oda'ya kayıtlı üye olması ve talep edilen uzmanlık alanında minimum 60 kredi puanına sahip olması beklenir.

2. Uzmanlık Sınavı

Bu bölümde 7 uzmanlık alanında A, B ve C Düzeyi Referans Belgesi almak isteyen üyelerin belirli sınavlarda başarılı olmalarına ve yeterli kredi puanlarına sahip olması gerekir.

A Düzeyi Referans Belgesi Sınavları:

Genel Konular Sınavı: B düzeyi sınavına benzer niteliktedir.

Özel Konular Sınavı: Adayın uzmanlık alanında bilgi ve yeteneğini derinlemesine yoklayan sorulardan oluşur.

B Düzeyi Referans Belgesi Sınavı:

Genel, çoktan seçmeli bir sınavdır. Adaylardan genel konuların yanı sıra uzmanlık alanından belli miktardaki soruları doğru yanıtlaması beklenir.

C Düzeyi Referans Belgesi:

Bu belgeyi almak için herhangi bir sınav şartı olmayı, talep edilen uzmanlık alanında meslek içi eğitimlerden ve mesleki hizmetlerinden ayrı ayrı olmak üzere en az 20'şer puan toplamak gerekmektedir.

3. Uzmanlık ve Alt İhtisas Alanları

No	Uzm. Kodu	Uzmanlık Alanları
		YP. Yapı Uzmanlık Alanı
1	YP1	Betonarme Yer Üstü ve Yer Altı Yapılar
2	YP1.A1	Yığma Yapılar
3	YP1.B1	Betonarme Karkas Konut Yapıları
4	YP1.B2	Betonarme Tünel Kalıp Konut Yapıları
5	YP1.B3	Betonarme Hizmete Özel Yapılar (İş Merkezleri, Eğitim-Sağlık ve Turistik Yapılar, Barınaklar)
6	YP1.B4	Betonarme Hizmete Özel Yapılar (Spor Tesisleri, Terminal Yapıları, Alışveriş Merkezleri, Sanat-Kültür ve Kongre Merkezleri, Katlı Otoparklar)
7	YP1.B5	Betonarme Hizmete Özel Yapılar (Sanayi Yapıları, Silolar, Depolar)
8	YP1.B6	Betonarme Hizmete Özel Yapılar (Sismik İzalatör Uygulanmış Yapılar)
9	YP1.B7	Betonarme Hizmete Özel Yapılar (Kuleler, Soğutma Kuleleri, Kontrol Kuleleri, Bacalar)
10	YP1.C1	Yüksek Yapılar (Deprem Yönetmeliğinde Tanımlanan Yükseklikteki Binalar)
11	YP1.D1	Su Tutucu Yapılar (Havuzlar, Depolar)
12	YP1.E1	Havai Nakil Yapıları (Enerji Hattı Direkleri, Kablolu ve Konveyörlü Taşıma Yapıları)
13	YP1.F1	Köprüler ve Viyadükler (Serbest Açıklığı 12 m'den Küçük)
14	YP1.F2	Köprüler ve Viyadükler (Serbest Açıklığı 12 m'den Büyük)
15	YP1.G1	Tüneller (Karayolu, Demiryolu, Metro, Derivasyon)
16	YP1.H1	Dayanma Yapıları
17	YP1.K1	Onarım ve Güçlendirme Projelerine Yönelik Performans Analizi
18	YP1.K2	Güçlendirme
19	YP1.L1	Kültür Varlıklarının Restorasyon ve Onarımı
20	YP2	Çelik ve Ahşap Yapılar
21	YP2.A1	Ahşap Yapılar
22	YP2.B1	Çelik Karkas Konut Amaçlı Yapılar
23	YP2.B2	Çelik Hizmete Özel Yapılar (İş Merkezleri, Eğitim-Sağlık ve Turistik Yapılar, Barınaklar)
24	YP2.B3	Çelik Hizmete Özel Yapılar (Spor Tesisleri, Terminal Yapıları, Alışveriş Merkezleri, Sanat-Kültür Ve Kongre Merkezleri, Katlı Otoparklar)
25	YP2.B4	Çelik Hizmete Özel Yapılar (Sanayi Yapıları, Silolar, Depolar, Soğutma Kuleleri, Su ve Yakıt Tankları, Bunkerler, Tarımsal Yapılar, Hangarlar)
26	YP2.B5	Çelik Hizmete Özel Yapılar (Kuleler, Bacalar)

No	Uzm. Kodu	Uzmanlık Alanları
27	YP2.C1	Yüksek Yapılar (Deprem Yönetmeliğinde Tanımlanan Yükseklikteki Binalar)
28	YP2.D1	Havai Nakil Yapıları (Enerji Hattı Direkleri, Kablo ve Konveyörlü Taşıma Yapıları)
29	YP2.E1	Köprüler
30	YP2.E2	Asma Köprüler
31	YP2.F1	Kalıp ve İş İskeleleri
32	YP2.G1	Hafif Çelik Yapılar (İnce Cidarlı)
33	YP2.H1	Çelik Raflar
34	YP3	Prefabrik Yapılar
35	YP3.A1	Prefabrik Konutlar
36	YP3.B1	Prefabrik Hizmete Özel Yapılar
37	YP3.C1	Prefabrik Köprüler
38	YP3.D1	Prefabrik Su İletim Yapıları
39	YP3.E1	Prefabrik Yapı Elemanları Üretimi
40		GT. Geoteknik Uzmanlık Alanı
41	GT1	Zemin Etütleri ve Geoteknik Değerlendirmeler
42	GT1.A1	Parsel Bazında Yapılan Etütler
43	GT1.B1	Yol, Baraj, Tünel vb. Yapıların Etütleri
44	GT1.C1	İmar Planları İçin Yapılan Etütler
45	GT1.D1	Geoteknik Değerlendirmeler
46	GT2	Zemin İyileştirmesi
47	GT3	Derin Kazılar ve Dayanma Yapıları *(Ankrajlar, Palplanjlar, Şevler ve İksa Uygulamaları, İstinat Duvarları vb.)
48	GT4	Donatılı Zemin Uygulamaları (*)
49	GT5	Tüneller
50	GT6	Kazık ve Derin Temeller (*)
51	GT7	Şev Stabilitesi
52		UL. Ulaştırma Uzmanlık Alanı
53	UL1	Karayolları
54	UL1.A1	Otoyollar
55	UL1.B1	Devlet ve İl Yolları
56	UL1.C1	Köy, Servis ve Bağlantı Yolları
57	UL2	Demiryolları
58	UL2.A1	Yüksek Hızlı Demiryolu Hatları
59	UL2.B1	Demir Yolu Hatları
60	UL3	Metro ve Hafif Raylı Sistemler
61	UL3.A1	Metro Hatları
62	UL3.B1	Hafif Raylı Sistemler

No	Uzm. Kodu	Uzmanlık Alanları
63	UL3.C1	Kent İçi Banliyö Hatları
64	UL4	Trafik Düzenlemeleri
65	UL4.A1	Kent İçi Trafik Düzenlemeleri
66	UL4.B1	Şehirler Arası Trafik Düzenlemeleri
67	UL5	Havaalanları (Pistler, Taksirutlar, Apronlar)
68	UL6	Ulaşım Planlamaları
69	UL6.A1	Kent İçi Ulaşım Planlaması
70	UL6.B1	Bölgesel Ulaşım Planlaması
71	UL6.C1	Ulaşım Master Planlaması
72		SU. Hidrolik ve Su Kaynakları Uzmanlık Alanı
73	SU1	Barajlar
74	SU1.A1	Dolgu Barajlar
75	SU1.A2	Beton Ağırlık Barajlar (*)
76	SU1.A3	Betonarme Kemer Barajlar (*)
77	SU1.B1	Hidroelektrik Santraller (*)
78	SU1.B2	Enerji Kırıcı Yapılar ve Denge Bacaları (*)
79	SU1.D1	Dip Savak – Dolu Savak Yapıları (*)
80	SU1.D2	Su Alma Ağız Yapıları (*)
81	SU1.D3	Baraj Emniyet ve Ölçüm Tesisi Yapıları (*)
82	SU1.E1	Havza Planlaması ve Yönetimi
83	SU2	Akarsu İyileştirme ve Göletler
84	SU2.A1	Taşkın Koruma Yapıları (*)
85	SU2.B1	Göletler (*)
86	SU2.C1	Akarsu Düzenleme Yapıları (*)
87	SU2..D1	Dere Islahı (*)
88	SU3	Sulama ve Kurutma Sistemleri
89	SU3.A1	Sulama Sistemleri
90	SU3.B1	Drenaj Sistemleri
91	SU3.C1	Kabartma ve Su Alma Yapıları (*)
92	SU4	İçme Suyu ve Kanalizasyon Sistemleri
93	SU4.A1	İletim Yapıları
94	SU4.B1	İçme Suyu Dağıtım Sistemleri
95	SU4.C1	Kanalizasyon Sistemleri
96	SU4.C2	Yağmur Suyu Sistemleri
97	SU4.D1	Atıksu Toplama, Biriktirme ve Arıtma Sistemleri (*)
98	SU5	Boru Hatları
99	SU5.A1	Petrol Boru Hatları
100	SU5.B1	Doğalgaz Boru Hatları

No	Uzm. Kodu	Uzmanlık Alanları
101	SU6	Atık Bertarafı
102	SU6.A1	Evsel Katı Atık Depolama ve Kompost Tesisleri
103	SU6.B1	Tehlikeli Katı Atık Depolama ve Kompost Tesisleri
104	SU6.C1	Tıbbi Katı Atık Depolama ve Kompost Tesisleri
105		KD. Kıyı ve Deniz Uzmanlık Alanı
106	KD1	Kıyı ve Deniz Yapıları
107	KD1.A1	Dalga Kıranlar
108	KD1.B1	Yanışma Yapıları
109	KD1.C1	Bağlama Sistemleri
110	KD1.D1	Ulaşım Kanalları
111	KD1.E1	Liman Kara Alanı Yapıları Planlaması
112	KD1.F1	Kıyı Koruma Yapıları
113	KD1.G1	Deniz Altı Boru Hatları
114	KD1.H1	Açık Deniz Platformları (*)
115	KD1.I1	Deniz Ulaşım Tünelleri
116	KD1.J1	Deniz Deşarj Sistemleri
117	KD1.K1	Su Alma Verme Yapıları
118	KD1.L1	Enerji Yapıları
119	KD1.M1	Desalinasyon Yapıları
120	KD1.N1	Deniz Tarama, Dolgu, Kıyı Yenileme
121	KD2	Kıyı ve Deniz Ölçümleri
122	KD3.A1	Bütünleşik Kıyı ve Havza Alanları Yönetimi
123	KD3.B1	Liman Planlaması, Yönetimi
124	KD3.C1	Kıyı Alanları Doğal Afetler Yönetimi (İklim Değişikliği, Tsunami, Fırtına Kabarması, Deprem vb.)
125	KD4	Model Çalışmaları
126	KD4.A1	Fiziksel Modelleme
127	KD4.A2	Sayısal Modelleme
128		YY. Yapım Yönetimi ve Yapı İşletmesi Uzmanlık Alanı (**)
129	YY1	YY1. Yapım Yönetimi
130	YY1.A1	Yapım Yönetimi
131	YY1.B1	İş Hukuku
132	YY2	İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği
133	YY3	Kalite Kontrol ve Kalite Güvencesi
134		YM. Yapı Malzemeleri Uzmanlık Alanı
135	YM1	Yalıtım Malzemeleri ve Uygulamaları
136	YM2	Yapı Kimyasalları Malzeme ve Uygulamaları
137	YM3	Hazır Beton Üretim ve Uygulamaları

4. Uzmanlığa Geçiş

Üyeler, herhangi bir uzmanlık alanında belge talebinde bulunurken, almak istedikleri belge düzeyine uygun Referans Belgesi kriterlerini karşılayan belgeleri sunmalıdır. Bu süreç aşağıda kısaca özetlenmiştir.

Üye, bir dilekçeyle kayıtlı bulunduğu şubeye başvurmalı ve bu dilekçeye aşağıda sıralanan belgeleri eklemelidir.

- Belge almak istediği düzeye ait başvuru formu ve ekleri,
- En az başvuru düzeyinde Referans Belgesi sahibi bir mühendisten alınmış, mühendislik yeteneklerini değerlendiren kapalı ve imzalı zarfta verilmiş bir referans mektubu,
- B Düzeyi Referans Belgesi başvurularında, adayın İMO'ya kayıtlı üyeliği on iki yıl ve üzerindeyse ve aday sınavsız Referans Belgesi alabilmek için başvuruda bulunmuş ise adayın ilgili uzmanlık alanında daha önce yaptığı mühendislik uygulamalarından birini özetleyen bir rapor,
- A Düzeyi Referans Belgesi başvurularında, adayın ilgili uzmanlık alanında daha önce yaptığı mühendislik uygulamalarından birini özetleyen bir rapor.

5. Uzmanların Sicillerinin Tutulması

İnşaat Mühendisleri Odasına kayıtlı üyelerin isteği ve başvurusu üzerine; mesleki etkinliklerini, meslek etiği, deneyim, birikim ve yeterlilikleri doğrultusunda değerlendirerek, uzmanlık ve uğraş konularına göre veri tabanı oluşturulur.

6. Uzmanların Sürekli Mesleki Eğitimi/Gelişimi

Referans Belgesi almak veya yenilemek isteyenler başvuru tarihinde veya yenileme dönemi sonunda bu A, B ve C düzeyleri için gerekli kredi puanını toplamak zorundadır. Kredi puanları ise üyenin mesleki faaliyet, mesleki deneyim, meslek içi eğitim, mesleki etkinlik ve akademik unvan olmak üzere beş ana konu çerçevesinde verilir. Bu puanlar her uzmanlık alanı için ayrı ayrı değerlendirilir. Her yılının sonunda belgelerini yenilemek için üyeler bu kredi puanlarını ilgili kurula sunmak zorundadır.

7. Mesleki Mali Sorumluluk Sigortası

Meslek mensupları tarafından mesleki faaliyetlerini ifa ederken meydana gelen zarar ziyan ve tazminatların karşılanması, meslek alanında standartların yükseltilmesi, üyelerinin haklarının korunması ve kamu yararının gözetilmesi amacıyla Mesleki Mali Sorumluluk Sigortası bahsi geçen yönetmeliklerin uygulanabilmesi için önem arz etmektedir.

Projelerin tasarımı, denetimi ve yönetiminde kritik bir rol oynayan inşaat mühendislerinin işlerinde ortaya çıkan zararlar büyük mali kayıplara veya hukuki sorunlara yol açabilmektedir. Mesleki mali sorumluluk sigortası, inşaat mühendislerinin mesleklerini güvence altında yürütmeleri, finansal risklerden korunmaları ve sektörde daha sağlam pozisyon edinmelerine yardımcı olan kritik bir araçtır.

Ülkemiz Yapı Stoku Envanterinin Çıkarılması Hakkında Bakanlığa Gönderilen Yazı

23 Aralık 2024

Ülkemiz dünyanın en önemli deprem kuşaklarından biri üzerinde bulunmakta olup yüzölçümümüzün %66'sı en tehlikeli alanda, %96'sı ise değişik büyüklükte depremleri üretebilecek nitelikte alanlarda yer almaktadır. Bu gerçeklik karşısında topraklarımızın ve nüfusumuzun büyük bir bölümü deprem tehlikesi altındadır.

Keza ülkemiz, son 24 yılda yıkıcılığı çok yüksek olan başta 17 Ağustos 1999 Gölcük Depremi olmak üzere, 12 Kasım 1999 Düzce Depremi, 1 Mayıs 2003 Bingöl Depremi, 23 Ekim-9 Kasım 2011 Van Depremleri, 24 Ocak 2020 Elazığ Sivrice Depremi, 30 Ekim 2020 İzmir Depremi ve son olarak en ağır yıkımı yaşadığımız 6 Şubat 2023 Maraş Depremlerini yaşamıştır.

1999 depreminde yaşanan büyük yıkım sonrasında ise denetim ve uygulamadaki yetersizlikler kanun koyucular tarafından da kabul edilerek mevzuatta büyük değişikliklere gidilmiştir. 2007 ve 2018 tarihlerinde deprem yönetmelikleri yayımlanmış bu süreçte bina yapımına ilişkin olarak TSE şartnamelerinde de değişiklikler yapılmıştır. 2001 yılında 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun, 2012 yılında Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun yürürlüğe alınarak, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda da yapı üretim sürecine ilişkin yeni düzenlemelere gidilmiştir. Söz konusu mevzuat değişikliklerinin tamamı, yapı güvenliğini artırıcı tedbirler içermekte olup, ilgili idarelere de gerekli denetimleri yaparak, bu tedbirlerin alınması, gerekli girişimlerde bulunulması ve mevzuatın hayata geçirilmesinin sağlanması görevi vermiştir.

Bu görevlerin yerine getirilmesi için öncelikle ülkemizdeki mevcut yapı stokunun risk durumuna ilişkin yapı envanteri çıkarılmasının gerekli olduğu ortaya konulmuş olmasına rağmen günümüze kadar ayrıntılı bir yapı stoku envanteri çıkarılarak bilgileri kamuoyu ile paylaşılmasıdır.

Mevcut yapı stokunun durumuna ilişkin bilgi ise resmi olarak sadece TBMM'nin İzmir Depremi sonrası kurduğu Araştırma Komisyonunca hazırlanan Temmuz 2021 tarihli raporunda yer almakta olup, raporda Türkiye'de 10 milyon civarında olan yapı stokunun 6-7 milyon civarında olan kısmının riskli yapı statüsünde olduğu belirtilmiştir.

Yine son 20 yılda 6 imar affı yasanın çıkarılarak mevzuata aykırı eklentiler veya değişiklikler, gerekli tedbirler alınmadan kâğıt üstünde yasal hale getirilmiş, yasalara aykırı olarak üretilen yapıların "imar aflarıyla" bağışlanması ile kaçak yapıların/yapılaşmanın yasallaşması sağlanmış, ancak imar affından yararlanan binalara ve bu binaların mevcut durumlarına ilişkin bilgiler kamuoyu ile paylaşılmamıştır.

Ülkemizdeki mevcut yapıların çoğunluğu (betonarme konut yapı stokunun üçte ikisi olduğu tahmin edilmektedir) 1975 Deprem Yönetmeliğine (Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik) göre projelendirilmiş ve inşa edilmiştir. Ancak İdare tarafından bu yapıların deprem güvenliği açısından büyük öneme sahip yukarıda belirtilen mevzuat değişiklikleri çerçevesinde gerekli kontrol ve denetimleri yapılmamış, gerekli tedbirler alınmamıştır.

Ayrıca yapılar kullanım aşamasında İdarece herhangi bir denetimden geçmemekte; yapının statüsünü etkileyecek müdahaleler ancak görünür düzeyde ve herhangi bir şikâyete konu olmuş ise idari işleme tabi tutulmaktadır. Yapıların büyük çoğunluğunda yapı statüsünü olumsuz yönde etkileyecek boyutlarda pek çok tadilat yapıldığı kamuoyunca ve İdarece bilinmesine rağmen şikâyet edilmeyen ve görünür olmayan tadilat, genişletme, kolon, giriş ve perde kesme gibi yapısal sistem müdahaleleri konusunda herhangi bir tedbir alınmamaktadır.

Proje müellifi, şantiye şefi veya fenni mesul olarak meslektaşlarımızca görev aldıkları yapıların projelendirme, yapım ve denetim aşamalarında o dönem yürürlükte olan ve döneminin bilimsel ve teknik düzeyi ile yapı teknolojisinin şartlarına göre hazırlanan yönetmelik, şartname vb. mevzuat esas alınmıştır. Bu nedenle yapım süreci o günkü mevzuata uygun olarak

tamamlanan bu yapılar, haliyle sonraki yıllarda mevzuatta yapılan dayanım artırıcı değişikliklerin uygulanmadığı yapılardır. Bu binalar halen kullanımdadır. Yukarıda da belirtildiği üzere yapılar kullanımı esnasında periyodik bir denetime tabi değildir ve meslektaşlarımızın da projesini yaptıkları binaları denetleme vb. yetkisi bulunmadığından, binada tadilat yapıp yapılmadığı, yapılmış ise tadilatın niteliği ve statige etkisi olup olmadığı projeyi hazırlayan, uygulayan meslektaşlarımızca bilinmemektedir.

Yapılarda kullanım ömrü boyunca değişen ihtiyaç ve beklentiler nedeniyle yapılan tadilatların etkileri de dikkate alındığında binaların düzenli aralıklarla kontrol edilmesi gerektiği açıktır. Kontrol sorumluluğunun ise ilgili idarelerde olduğunda tereddüt bulunmamaktadır. Özellikle deprem bölgelerinde yer alan ve büyüklükleri değişen depremlere birden fazla maruz kalmış binaların dayanımlarında da düşüş olma olasılığı çok yüksektir.

Başta Anayasa olmak üzere mevcut mevzuat gereği; deprem riskine karşı tedbir almak; riskli yapıları ve afet riski olan bölgeleri belirlemek; riskli yapıların risk durumuna göre güçlendirilmesini ya da yıkımını sağlamak; güvenli ve sağlıklı yaşama çevreleri teşkil etmek; imar mevzuatına, plan projelerine aykırı yapıları tespit etmek ve bu konuda gerekli önlemleri almak devletin asli görev ve sorumluluğudur. Son olarak 3 Aralık 2024 tarihli Anayasa Mahkemesince verilen kararla da bu husus ayrıca vurgulanarak devletin yurttaşların yaşam hakkını koruma ve denetim sorumluluğu hatırlatılmıştır.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak kamusal sorumluluğumuz gereği depremlerin ülkemiz için yeniden bir felakete dönüşmemesi için vatandaşlarımızın yaşam hakkının korunması konusunda İdarenizin kamusal ve anayasal görevleri gereği gerekli girişimlerde bulunularak yapıların deprem performansının değerlendirilmesi, yapılarda güvenlik iyileştirilmesinin yapılması, yapıların kullanımı boyunca düzenli kontrolden geçirilmesinin sağlanması hususunda ivedilikle gereğinin yapılmasını arz ederiz.

Saygılarımızla,

Konaklama Tesislerinin Deprem Dayanımlarının Belirlenmesi ve Gerekli Önlemlerin Alınması Konusunda Kurumlara Gönderilen Yazı

19 Şubat 2025

Ülkemiz dünyanın en önemli deprem kuşaklarından biri üzerinde bulunmakta olup yüz ölçümümüzün % 66'sı en tehlikeli alanda, % 96'sı ise değişik büyüklükte depremleri üretebilecek nitelikte alanlarda yer almaktadır. Bu gerçeklik karşısında topraklarımızın ve nüfusumuzun büyük bir bölümü deprem tehlikesi altındadır.

Keza ülkemizde son 26 yılda yıkıcılığı çok yüksek olan başta 17 Ağustos 1999 Gölcük Depremi olmak üzere, 12 Kasım 1999 Düzce Depremi, 1 Mayıs 2003 Bingöl Depremi, 23 Ekim-9 Kasım 2011 Van Depremleri, 24 Ocak 2020 Elazığ-Sivrice Depremi, 30 Ekim 2020 İzmir Depremi ve son olarak en ağır yıkımı yaşadığımız 6 Şubat 2023 Maraş Depremleri yaşanmıştır.

1999 Depreminde yaşanan büyük yıkım sonrasında ise denetim ve uygulamadaki yetersizlikler kanun koyucular tarafından da kabul edilerek mevzuatta büyük değişikliklere gidilmiştir. 2007 ve 2018 tarihlerinde deprem yönetmelikleri yayımlanmış, bu süreçte bina yapımına ilişkin olarak TSE şartnamelerinde de değişiklikler yapılmıştır. 2001 yılında 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun, 2012 yılında Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun yürürlüğe alınarak, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda da yapı üretim sürecine ilişkin yeni düzenlemelere gidilmiştir. Söz konusu mevzuat değişikliklerinin tamamı, yapı güvenliğini artırıcı

tedbirler içermekte olup, ilgili idarelere de gerekli denetimleri yaparak, bu tedbirlerin alınması, gerekli girişimlerde bulunulması ve mevzuatın hayata geçirilmesinin sağlanması görevi vermiştir.

Ayrıca kamu yönetim sistemimizde, vatandaş odaklı devlet anlayışı esas alınarak, kamu hizmetlerinin etkin ve verimli şekilde yürütülmesi, sunulan tüm hizmetlerin vatandaşların hak ve menfaatlerini koruyacak şekilde icra edilmesi ve denetlenmesi önemli olup, 5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11/E maddesinde getirilen "Devlete, özel idareye, belediye ve köylere ait olan veya bunlara bağlı bulunan veya bunların gözetim ve denetimi altında iş gören daire ve müesseselerle diğer bütün gerçek ve tüzelkişiler tarafından işletilen mali, ticari, sınai ve iktisadi müesseseler, işletmeler, ambarlar, depolar ve sair uzman, fen adamı, teknisyen, işçi gibi personel bulunduran yerler Devlet ve memleket emniyet ve asayiş ve iş hayatının düzenlenmesi bakımından valinin gözetim ve denetimi altındadır." hükmü ve 2024/14 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi gereğince, kamuya açık konaklama tesislerinin depreme karşı dayanıklılığının belirlenerek, güvenliğinin sağlanmasının Valiliğinizin görev ve yetkisi alanında olduğu açıktır.

Kaldı ki, başta Anayasa olmak üzere mevcut mevzuat gereği; yurttaşların yaşam hakkını koruma yükümlülüğü çerçevesinde, deprem riskine karşı tedbir almak; riskli yapıları ve afet riski olan bölgeleri belirlemek; riskli yapıların risk durumuna göre güçlendirilmesini ya da yıkımını sağlamak; güvenli ve sağlıklı yaşama çevreleri teşkil etmek; imar mevzuatına, plan projelerine aykırı yapıları tespit etmek ve bu konuda gerekli önlemleri almak ve etkin denetim yapmak devletin asli görev ve sorumluluğudur. Son olarak 3 Aralık 2024 tarihli Anayasa Mahkemesince verilen kararla da bu husus ayrıca vurgulanarak devletin yurttaşların yaşam hakkını koruma ve denetim sorumluluğu hatırlatılmıştır.

Bu kapsamda, mevcut binaların deprem etkisi altında performanslarının değerlendirilmesi, Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği Bölüm 15 koşullarına göre minimum performans hedeflerini sağlayıp sağlamadığının tespit edilmesi, gerekiyorsa güçlendirilmesinin sağlanması yurttaşın yaşam hakkının korunması açısından büyük önem arz etmektedir.

Yaşadığımız depremlerde, bilindiği üzere yıkılan ve ağır hasar alan binaların arasında konaklama tesisleri de (otel/motel/pansiyon vb.) bulunmaktadır. İdarelerce özellikle kamunun kullanımına açık olan konaklama tesislerinin deprem dayanımlarının belirlenerek gerekli önlemlerin alınması hayati önem taşımaktadır. Bu çerçevede Valiliğiniz yetki alanı içerisinde bulunan konaklama tesislerinden Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği esaslarına göre hazırlanmış "Performans Analizi" raporu istenerek, yeterli performans seviyesine sahip olmayan binaların güçlendirilmesi/yenilenmesi için girişimlerde bulunularak, hayati önem taşıyan bu konuda önlem ve tedbirler alınmalıdır.

Binaların depreme dayanımlarının belirlenmesi hususundaki değerlendirme ve analizler ise konusunda yetkin inşaat mühendislerince yapılmalıdır. Odamız özellikli eğitim ve yetkinlik gerektiren, vatandaşın can ve mal güvenliğini doğrudan ilgilendiren bu konuda üzerine düşen sorumluluk gereği çalışma yaparak, "TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Deprem Etkisi Altında Mevcut Bina Sistemlerinin Değerlendirilmesi ve Güçlendirme Tasarımı Alanında Çalışan İnşaat Mühendislerinin İMO İnternet Sayfasında Yayınlanması Yönergesi" yayımlanmış ve yönerge kapsamında; özellikle bu konuda çalıştığını bir dosya kapsamında belgeleyerek Oda'ya başvuran ve Değerlendirme Kurulu tarafından uygun görülen veya konuyla ilgili eğitimler sonrası girdiği sınavlarda başarılı olan, SİM belgesi sahibi İnşaat Mühendislerini belirleyerek, listesini İMO web sayfasına yayımlamıştır.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak kamusal sorumluluğumuz gereği, depremlerin ülkemizde yeniden bir felakete dönüşmemesi ve vatandaşlarımızın yaşam hakkının korunabilmesi amacıyla, Valiliğiniz yetki alanı içerisinde yer alan kamuya açık konaklama tesisleri için ivedilikle Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği esaslarına göre hazırlanmış "Performans Analizi" raporu istenerek, tesislerin depreme dayanıklılığının belirlenmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini arz ederiz.

Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı Hakkında Oda Görüşü

7 Mart 2025

1) Yapılması Planlanan Değişiklikler Hakkında

Özellikle, yapı kullanım izin belgesi aşamasında ilgili idarelerde ortaya çıkabilecek mağduriyetleri önlemek amacıyla Ön Hesap Sonuç Formunun ruhsat aşamasında istenmesine yönelik getirilmesi planlanan zorunluluğun faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

2) Eklenmesi Gereken Değişiklikler Hakkında

a) Mevcut Binalar

Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğinin 25'inci maddesinin on beşinci fıkrasında "Binalar veya bağımsız bölümlere ilişkin alım, satım ve kiraya verme ile ilgili iş ve işlemlerde enerji kimlik belgesi düzenlenmiş olması şartı aranır. Binanın veya bağımsız bölümün satılması veya kiraya verilmesi safhasında, mal sahibi enerji kimlik belgesinin bir suretini alıcıya veya kiracıya verir" düzenlemesi bulunmaktadır. Bu düzenleme 1/1/2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Ancak, yazınız ekinde sunulan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Tapu Dairesi Başkanlığının 26.12.2019 tarihli 4867489 sayılı yazısı nedeniyle mevcut binalar için alım ve satımlarda tapu işlemleri aşamasında enerji kimlik belgesinin varlığına ilişkin taraflardan beyan alınarak işlem yapılabilmektedir. Bu beyana dayalı uygulama ile enerji kimlik belgesinin ibrazı zorunlu tutulmamaktadır.

Haliyle, Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğinin 25'inci maddesinin on beşinci fıkrası uygulanmamaktadır. Mevcut binalar için söz konusu hükmün uygulanmaması üyelerimizin çalışma alanını kısıtlamakta ve mevcut binalar için enerji verimliliği konusunda planlanan çalışmaların yerine getirilmemesine neden olmaktadır.

Bu nedenle, Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğinin 25'inci maddesinin on beşinci fıkrasında; binanın veya bağımsız bölümün satılması veya kiraya verilmesi safhasında; ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca beyana dayalı herhangi bir işlem yapılamayacağı belirtilmelidir. Ayrıca, binanın veya bağımsız bölümün satılması veya kiraya verilmesi süreçlerinde enerji kimlik belgesinin hangi kamu kurum ve kuruluşlarına sunulacağına ilişkin daha detaylı düzenlemenin eklenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

b) Asgari Ücret Tarifesi

EKB hizmetinin çok düşük ücretlere verilmesi, yapılan işin değerini düşürmekte ve yeteri kadar ciddiye alınmamasına neden olmaktadır. Haliyle, doğru ve güvenilir olmayan EKB üretilmesinin önünü açmaktadır. 2025 yılı itibariyle, Bakanlığınız tarafından "Enerji Kimlik Belgesi Referans Hizmet Bedeli" kapsamında, her onaya gönderilen EKB için yapı inşaat alanına göre belirlenen bir ücretin EKB uzmanlarından tahsil edilmesine yönelik bir düzenleme getirilmiştir. Bu bağlamda, EKB hizmetinin sürdürülebilir, kaliteli ve standartlara uygun şekilde yürütülebilmesi adına, EKB uzmanlarına ödenecek asgari ücret tarifesinin de belirlenmesi gerekmektedir. Söz konusu asgari ücret tarifesinin ilgili meslek odaları tarafından yayımlanarak yürürlüğe konulması, sektörde hizmet kalitesinin artırılmasına ve uzmanların emeğinin korunmasına katkı sağlayacaktır.

Bu doğrultuda, Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği'ne ilgili düzenlemenin eklenmesi hususunu değerlendirmenizi arz ederiz.

Kazı Destek Yapıları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı Hakkında Oda Görüşü

25 Nisan 2025

Taslağın Geneli Üzerinde Görüş ve Değerlendirme

1. "Deplasman" yerine "Yerdeğiştirme" kullanılması tavsiye edilir.
2. "Statik proje" yerine "Taşıyıcı sistem projesi" veya "Yapısal sistem projesi" kullanılması tavsiye edilir.
3. "Sürşarj" yerine "Üst yük" kullanılması tavsiye edilir.
4. "müdahale" yerine "müdahale" kullanılması tavsiye edilir.
5. Genellikle harflerin kullanıldığı denklemlerde çarpma için harflerin bir araya getirilmesi ile yetinilir. Burada ayrıca "x", "." ve "*" işaretleri kullanılmıştır. Bu işaretlerin kaldırılması tavsiye edilir.
6. "time-plot" ifadesinin kaldırılması tavsiye edilir.
7. "katagori" yerine "sınıf" kullanılması tavsiye edilir.
8. Birim kullanırken "m" ve "mm" tercih edilmesi "cm" nin tercih edilmemesi tavsiye edilir.
9. Sembollerde indis kullanıldığında bazan indis olarak yazılmış ve bazan da indis ilgili sembolün yanına yazılmakla yetinilmiştir. Örnek: dh. İndis yazımına özen gösterilmesi tavsiye edilir.
10. "Limit değer" yerine "sınır değer" kullanılması tavsiye edilir.
11. Formüllerin kalın (bold) olarak yazılmaması tavsiye edilir.
12. "test" yerine "deney" kullanılması tavsiye edilir.
13. "faktör" yerine "katsayı" kullanılması tavsiye edilir.
14. "doküman" yerine "belge" kullanılması tavsiye edilir.
15. Yazıda bazı ifadelerde gereksiz büyük harfle başlayan terimler kullanılmıştır. Gözden geçirilmesi tavsiye edilir.
16. "alternatif" yerine "seçenek" kullanılması tavsiye edilir.
17. "yük kombinasyonları" yerine "yük birleşimleri" kullanılması tavsiye edilir.
18. "set" yerine "takım" kullanılması tavsiye edilir.
19. "yenilme" yerine "güç tükenmesi" kullanılması tavsiye edilir.
20. "servis" yerine "hizmet" kullanılması tavsiye edilir.
21. Ondalık verilen sayısal değerlerde hem "virgöl" ve hem de "nokta" kullanılmıştır. Resmi belgelerde "virgöl" kullanılması tercih edilmektedir. Gözden geçirilmesi tavsiye edilir.
22. Dakikanın kısaltması nokta ile "dak." olarak kullanılması tavsiye edilir.
23. "krip" yerine "sünme" kullanılması tavsiye edilir.
24. "metot" yerine "yöntem" kullanılması tavsiye edilir.
25. Mümkün olduğunca İngilizce açıklamaların kaldırılması tavsiye edilir.

Mevcut metin	Taslak metin	Tavsiye
Tablo 1.1	Tablo 1.1	KK-1, KK-2 ve KK-3 sembollerinin eklenmesi tavsiye edilir.
Madde 2.12.6	tolere edilebilir.	kabul edilebilir.
Madde 2.17.1	Deplasman kriterleri	Yerdeğiştirme sınır değerleri.

Madde 2.17.3	uluslararası norm ve standartlar	uluslararası yönetmelik ve standartlar
Madde 3.1.2	Çivi krip hızı	Çivi sünme hızı
Madde 13	... bir kısmı katsayı seti kullanılmadan ...	... kısmı katsayılar kullanılmadan ...
Madde 3.3.4.3	krip	sünme
Tablo 3.22	faktörlenmiş	"katsayı ile artırılmış" veya "katsayı uygulanmış"
Tablo 3.22	krip	sünme
Madde 1.2	prekast	prefabrike
Madde 3.1.1	halatında ölçülen deplasman	halatında ölçülen uzama
Madde 3.1.2		Sembollerde bir kısmında verilen birimlerin kaldırılması tavsiye edilir.
Madde 3.1.2	Faktörlenmiş ...	Yük katsayısı uygulanmış ...
Madde 3.1.2	sürtünmesi	sürtünmesi gerilmesi
Madde 3.1.2	nominal alanıdır	nominal alanı
	boy değişiminin kısıtlanma yüzdesi	boy değişiminin sınır oranı
Madde 3.2.2.2	boyuna şu durumlarda ihtiyaç duyulur:	boyuna aşağıdaki durumlarda ihtiyaç duyulur:
Mevcut metin	Taslak metin	Tavsiye
Şekil 3.4	potansiyel göçme yüzeyi	muhtemel göçme yüzeyi
Madde 3.2.3.3	Isıyla Büzülebilir Gömlekler	Sıcaklıkla büzülebilir gömlekler
Madde 2.11.2	lokasyon	konum
Madde 4.4	dik yönde tutulmasına	dik doğrultuda tutulmasına
Madde 4.4	Her iki yöndeki (A ve B yönleri)	Her iki doğrultudaki (A ve B doğrultuları)
Madde 2A.2.2	düşey yöndeki boyutu kadar	düşey doğrultudaki boyutu kadar
Şekil 3.13	şekil değiştirme	yer değiştirme
Formül B3.12	$\log(ta)-\log(tb)$	Log içindeki ifadenin boyutsuz olması gerekir. Formülde ortadaki ifadenin kaldırılması tavsiye edilir.
Formül B.3.13	Kısalmanın elastisite modülü ile doğru ve kuvvetle ters orantılı olması dikkat çekicidir.	Formülün gözden geçirilmesi tavsiye edilir.
Madde 3.3.1	deformasyon	şekil değiştirme
Şekil 3.1	lokal	yerel
Formül B.3.23-3.25	Verilen formlü sinat değerleri birbiri ile uyuşmamaktadır. $T_0=1$?	Formülün gözden geçirilmesi tavsiye edilir.
Madde 3.3.3.9	Deformasyon Analizi	"Deplasman analizi" veya daha iyisi "Yerdeğiştirme analizi"
Formül B.3.28		Formülün boyut bakımından kontrolü tavsiye edilir.
Formül B.3.29		Formülde parantez eksiktir.
Formül B.3.26		Formülün boyut bakımından kontrolü tavsiye edilir.

Formül B.3.30		Formülün boyut bakımından kontrolü tavsiye edilir.
Şekil 3.25	ısı yük, ısı değişimi	sıcaklık yükü, sıcaklık değişimi
Şekil 3.25	eksantrsite	dışmerkezlik
Madde 3.4.2.4	eksantrsite	dışmerkezlik
Madde 3.4.2.4	A, B, C zemin sınıfları	ZA, ZB, ZC zemin sınıfları
Şekil 3.2		Kesitte alt köşelere de donatı konulması ve donatının beton yerleşimi için azaltılması tavsiye edilir.
Formül B.3.37		Formülün gözden geçirilmesi tavsiye edilir.
Formül B.3.39		Formülün gözden geçirilmesi tavsiye edilir.
Madde 2A.3	avantaj ve dezavantaj	üstünlük ve sakınca
Şekil 1A.5		Perde donatıları gösterilecekse, daha özenli olunması tavsiye edilir.

Performans Analizi Hakkında Kamu Kurumlarına Gönderilen Yazı

2 Haziran 2025

Konu: Yapıların depreme karşı güvenli olup olmadığına veya belirli bir performans hedefini sağlayıp sağlamadığına ilişkin bilimsel veri, hesaplama ve analiz içermeyen “teknik rapor”, “Deprem dayanıklılık raporu” vb. adlarla idarenize sunulan raporların kabul edilmemesi talebidir.

Odamız tarafından son dönemlerde yapıların taşıyıcı sistemlerine ilişkin yalnızca sınırlı gözlemsel incelemelere (yerinde yapılan görsel tespitler, döşeme ve duvar yüzeylerinin incelenmesi, bazen sadece dıştan gözlem vb.) dayanılarak hiçbir bilimsel veri, hesaplama ve analiz içermeyen “teknik rapor” adı altında belgeler düzenlenerek idarelere sunulduğu tespit edilmiştir.

Söz konusu raporlarda, “Yapının mevcut haliyle düşey ve deprem yükleri altında yeterli dayanımı sağladığı ve kullanılmasında teknik açıdan bir sakınca bulunmadığı... binanın mevcut halinin yükleri güvenli biçimde karşıladığı ... kullanılmasında sakınca olmadığı... sağlam ve dayanıklı...” gibi ifadelerle yer verilerek, yapının güvenli olduğu yönünde kanaatler belirtilmektedir.

Ancak bu tür raporların;

- Taşıyıcı sistemin TBDY 2018 Bölüm 15’e uygun mühendislik hesaplamalarına dayalı analizini içermemesi,
- Deprem etkilerine göre yapının davranışını ve performans düzeyini değerlendirmemesi,
- Malzeme özelliklerinin (beton basınç dayanımı, donatı özellikleri ve miktarı vb.) bilimsel yöntemlerle belirlenmemesi,
- Zemin etkilerinin dikkate alınmaması,
- Taşıyıcı sistem bütünlüğünün ve detaylarının (taşıyıcı sistem elemanlarının yerleşim ve ebatları ve taşıyıcı sistem üzerine etki eden yüklerin miktarı ve dağılımı) güncel yönetmeliklere göre incelenmemesi,

Nedeniyle bu raporların hiçbir yasal, bilimsel veya mühendislik açısından geçerliliği bulunmamakta olup aynı zamanda bu tür içeriksiz veya eksik raporlar, tehlikeli bir ihmali de ortaya koymaktadır.

Bu raporlarda gerçek dayanıklılık analizi yapılmadığı için bina olası bir depremde çökme riski taşıyabilir, yapı sahipleri veya kullanıcılar, binanın güvenli olduğunu düşünerek güçlendirme veya tahliye gibi önlemleri erteleyebilir ve bu binaların çökmesi durumunda ise çok sayıda can ve mal kaybı ile karşı karşıya kalınabilir.

Bilinmelidir ki; bir yapının deprem karşısında güvenli olup olmadığının tespitinin bilimsel ve teknik geçerliliğe sahip yegâne yöntemi, 1 Ocak 2019 tarihinde yürürlüğe giren Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği (TBDY 2018- Bölüm 15) hükümlerine göre yapılacak Deprem Performans Analizidir. Bu analiz, deprem etkilerinin gerçekçi bir şekilde tanımlanmasını içeren kapsamlı bir mühendislik çalışmasıdır ve Yönetmeliğe bu hususta daha basit değerlendirme yöntemleri eklenmediği sürece, bir binanın değerlendirilmesinde bu yöntem kullanılması zorunludur.

TBDY 2018, sadece yeni yapılacak binalar için değil, mevcut binaların değerlendirilmesi için de temel ve bağlayıcı yasal dayanaktır. Bu durum, Yönetmeliğin çeşitli maddelerinde açıkça ifade edilmiştir:

- Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği Madde 1 – (1) Amaç ve kapsam: “Bu Yönetmeliğin amacı; yeniden yapılacak, değiştirilecek, büyütülecek resmi ve özel tüm binaların ve bina türü yapıların tamamının veya bölümlerinin deprem etkisi altında tasarımı ve yapımı ile mevcut binaların deprem etkisi altındaki performanslarının değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi için gerekli kuralları ve minimum koşulları belirlemektir.”
- TBDY 2018 Madde 1.1.1 – Kapsam: “Bu Yönetmelik hükümleri, yeni yapılacak binaların deprem etkisi altında tasarımı ile mevcut binaların değerlendirilmesi ve güçlendirme tasarımı için uygulanır.”
- TBDY 2018 Madde 15.1.1 – Kapsam (Bölüm 15: Mevcut Binaların Değerlendirilmesi ve Güçlendirilmesi): “Mevcut ve güçlendirilecek tüm binaların ve bina türü yapıların deprem etkisi altındaki performanslarının değerlendirilmesinde uygulanacak hesap kuralları, güçlendirme kararlarında esas alınacak ilkeler ve güçlendirilmesine karar verilen binaların güçlendirme tasarımı ilkeleri bu bölümde tanımlanmıştır.”

TBDY 2018 Bölüm 15, mevcut binaların deprem performansının değerlendirilmesinde; binanın kullanım amacı, bina kullanım sınıfı, diğer ilgili etkenler ve hedeflenen performans düzeyleri dikkate alınarak, doğrusal veya doğrusal olmayan hesap yöntemlerinin kullanılmasını öngörür. Bu analizler; taşıyıcı sistemin detaylı modellenmesini, mevcut malzeme özelliklerinin (beton dayanımı, donatı çeliği akma sınırı vb.) yerinde ve laboratuvar deneyleriyle belirlenmesini, zemin özelliklerinin ve yapıya olan etkilerinin hesaba katılmasını ve deprem etkilerinin gerçekçi bir şekilde tanımlanmasını içeren kapsamlı bir mühendislik çalışmasıdır.

Dolayısıyla, bir yapının “depreme dayanıklıdır” veya belirli bir deprem düzeyi için “öngörülen performans hedefini sağlamaktadır” şeklinde nitelendirilebilmesi, ancak ve ancak TBDY 2018’de tanımlanan ilke ve kurallara uygun olarak gerçekleştirilmiş bir Deprem Performans Analizi sonucunda, yapının hedeflenen performans düzeyini karşıladığının raporlanması ile mümkündür. Bu yönetmelik dışında kalan yöntemlerle veya eksik verilerle yapılan değerlendirmelerin bilimsel ve hukuki bir temeli bulunmamaktadır.

6306 sayılı “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun” ve bu kanunun eki olan “Riskli Yapıların Tespitine İlişkin Esaslar”, temel olarak can güvenliğini ön planda tutarak, yıkılma veya ağır hasar görme riski çok yüksek olan yapıların süratle tespit edilerek kentsel dönüşüm süreçlerine dahil edilmesini amaçlamaktadır. Bu tespit yöntemleri, TBDY 2018’de tanımlanan detaylı performans analizlerinden farklıdır ve daha sınırlı bir değerlendirme sunar. Nitekim, “Riskli Yapıların Tespitine İlişkin Esaslar” içerisinde bu durum açıkça belirtilmiştir:

- “Bu Esaslarda verilen yöntemler, bina deprem performans değerlendirmesi ve güçlendirmesi amacıyla kullanılamaz. Bu Esaslarda verilen yöntemlere göre riskli bulunmayan binaların, depreme dayanıklı tasarım esaslarını sağladığı sonucu çıkarılamaz.” (Madde 1.3

– Riskli Yapıların Tespitine İlişkin Esaslar)

- Ayrıca, aynı Esasların EK-A bölümünde yer alan ve bölgesel tarama ile önceliklendirme amacı taşıyan “Basitleştirilmiş Yöntemler” hakkında da şu ifade yer almaktadır:
- “Bu yöntemler, tekil binada risk değerlendirme amaçlı olarak kullanılamaz.” (EK-A, Madde A.1.1)

Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, bir yapının 6306 sayılı Kanun kapsamında “riskli yapı” olarak tespit edilmesi, o yapının yıkılma veya ağır hasar alma ihtimalinin yüksek olduğunu gösterir ve dönüşüm sürecini başlatır. Ancak, bir yapının bu esaslara göre “riskli bulunmaması”, o yapının depreme karşı güvenli olduğu veya belirli bir performans hedefini sağladığı anlamına kesinlikle gelmez. Bu tespit ile elde edilen sonuç, bir “sağlamlık” veya “yeterlilik” niteliği taşımaz.

Yapıların deprem güvenliği konusunda, yürürlükteki mevzuata (başta TBDY 2018- Bölüm 15 olmak üzere) aykırı olarak, bilimsel dayanaktan yoksun gözlemsel raporlara, amacı dışında kullanılan riskli yapı tespit yöntemlerine dayanmadan yapıların “depreme dayanıklı” veya “kullanılabilir” olduğuna dair kararlar alınması, olası bir afet sonrasında meydana gelebilecek can ve mal kayıplarında kamu idarelerinin ve bu raporları esas alarak işlem tesis eden veya onaylayan yetkililerin doğrudan sorumluluğunu da ayrıca gündeme getirecektir.

Yapıların deprem güvenliği gibi hayati bir konuda tüm süreçlerin, bilimsel ve mevzuata uygun yürütülmesi esastır. Başta Anayasa olmak üzere mevcut mevzuat gereği; deprem riskine karşı tedbir almak; riskli yapıları ve afet riski olan bölgeleri belirlemek; riskli yapıların risk durumuna göre güçlendirilmesini ya da yıkımını sağlamak; güvenli ve sağlıklı yaşama çevreleri teşkil etmek; imar mevzuatına, plan projelerine aykırı yapıları tespit etmek ve bu konuda gerekli önlemleri almak devletin asli görev ve sorumludur. Son olarak 3 Aralık 2024 tarihli Anayasa Mahkemesince verilen kararla da bu husus ayrıca vurgulanarak devletin yurttaşların yaşam hakkını koruma ve denetim sorumluluğu hatırlatılmıştır.

Bu çerçevede, bir yapının depreme karşı güvenli olup olmadığına veya belirli bir performans hedefini sağlayıp sağlamadığına ilişkin değerlendirmeyi içeren raporların;

1. Yalnızca TBDY 2018- Bölüm 15 esaslarına göre hazırlanacak Deprem Performans Analizi Raporları çerçevesinde olması gerekmektedir.
2. 6306 sayılı Kanun kapsamındaki “riskli yapı tespiti” işlemleri, yalnızca yıkılma veya ağır hasar riski yüksek yapıların belirlenmesi ve dönüşüm süreçlerinin başlatılması amacıyla kullanılmalı; bu tespitin deprem performans analizi olmadığı bilinmelidir.
3. Yalnızca gözlemsel incelemelere dayanan, yürürlükte bulunan yönetmeliğe dayanmayan, mühendislik hesaplamaları ve analizleri yapılmadan, malzeme ve zemin özelliklerini bilimsel olarak belirlemeden bir binanın depreme dayanıklılığı konusunda görüş oluşturulan raporlar kabul edilmemelidir.

Odamızca, kamusal görev ve sorumluluğumuz gereği kamuoyunun ihtiyaç duyduğu, mevcut yapıların değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi konularında bilgi ve birikim sahibi inşaat mühendisleri ve firmalarının belgelendirilmesini sağlamak amacıyla “Deprem Etkisi Altında Mevcut Bina Sistemlerinin Değerlendirilmesi ve Güçlendirme Tasarımı Alanında Çalışan İnşaat Mühendislerinin İMO İnternet Sayfasında Yayınlanması Yönergesi” hazırlanarak, bu konuda eğitim olarak belgelendirilen üyelerimiz sayfamızda yayınlanmaktadır.

Sonuç olarak, İdareniz tarafından, teknik rapor/depreme dayanıklılık raporu vb. isimlerle istenen raporların, içerik olarak TBDY 2018- Bölüm 15 esaslarına göre hazırlanmış olması gerekir.

Bu raporlarda, Odamızca hazırlanan ve ekte yer alan “MEVCUT BETONARME BİNA PERFORMANS ANALİZİ DEĞERLENDİRME FORMU”nun kullanılması, belirtilen koşulları sağlamayan raporların ise, depremlerin ülkemizde yeniden bir felakete dönüşmemesi ve vatandaşlarımızın yaşam hakkının korunabilmesi için kabul edilmemesi gerektiği hususunu bilgilerinize sunarız.

Saygılarımızla,

Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelik ile İlgili Oda Görüşleri

11 Temmuz 2025

Yönetmelik Hakkında Genel Değerlendirme

İnşaat mühendisliği meslek disiplini açısından, teknik öğretmenler ve teknikerlerin belirli yapı sınıflarında şantiye şefliği üstlenmesine ilişkin düzenleme, yapı güvenliği, mesleki yeterlilik ve mühendislik etiği yönünden aşağıdaki sakıncaları taşımaktadır:

• Eğitim Yetersizliği ve Yetki Aşımı

Teknik öğretmenler ve teknikerler, uygulama ağırlıklı ve sınırlı mühendislik bilgisi içeren bir eğitim almaktadır. Bu eğitim, yapının taşıyıcı sistemi, zemin-yapı etkileşimi, malzeme davranışı ve proje analizi gibi konularda derinlikli mühendislik yeterliliği kazandırmamaktadır.

Oysa şantiye şefliği; sadece uygulamanın değil, aynı zamanda mühendislik esaslı kararların alınması gereken çok yönlü ve yüksek sorumluluk içeren bir görevdir.

• Yapı Güvenliği Açısından Risk

Şantiye şefliği görevini yürüten kişinin, yapı sınıfına uygun teknik bilgiye ve sorumluluğa sahip olması zorunludur. Şantiye şefliği görevini üstlenecek teknik öğretmen ve teknikerlerin, yapı gruplarındaki sınıflandırmalarda özellikle genellikle bodrum dahil üç kat, üzeri katlardaki konut ve iş merkezi ve tarihi eser niteliğindeki yapılarda sorumlu olduğu ve bu projelerin sahadaki denetimlerinde taşıyıcı sistemin denetlenmesi önem arz etmektedir.

Bu tür yapılar üzerinde inşaat mühendisliği eğitim altyapısı olmayan teknik öğretmen ve teknikerlerin görev alması, can ve mal güvenliği açısından ciddi riskler doğurur.

• Meslek Alanı İhlali ve Disiplin Sorunu

Şantiye şefliği, inşaat mühendisliği meslek alanına ait bir görevdir. Teknik elemanların bu sorumluluğu üstlenmesi, meslekler arası yetki sınırlarını aşacak, meslek disiplinini zedeleyecek ve mühendislik mesleğinin itibarını düşürecektir. Bu tür düzenlemeler, uzun vadede teknik kaliteyi zayıflatacak, iş kazalarını artıracak ve mühendis istihdamını da azaltacaktır.

• Denetim ve Sorumluluk Boşluğu Oluşur

Teknik öğretmen ve teknikerlerin aynı anda üç ayrı şantiyede görev alabilmesine izin verilmesi, yapı denetimi sürecini zayıflatır. Oysa şantiye şefliği, sahada sürekli bulunmayı ve teknik gözetimi gerektirir. Bu yoğunlukta bir görev dağılımı, nitelikli denetim yapılmasını imkânsız hale getirir.

Yönetmelik Mevcut Hali:

MADDE 4-

b) e-Şantiye Şefi: Şantiye Şefliği kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu, Bakanlık bünyesinde işletilen Şantiye Şefliği Bilişim Sistemini;

Taslak Metin:

MADDE 4-

ŞANTİYEM-M: Müteahhitlik yetki belgesi, şantiye şefleri ve yapı ustalarının kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu. Bakanlık bünyesinde işletilen, Şantiye Şefliği ve Yapı Ustaları Bilişim Sistemini.

Öneri Gerekeçe:

MADDE 4-

Öneri: Şantiye şefliği görevini üstlenen mimar veya mühendisin ilgili meslek odasından "Üye Kayıt Belgesi" ile kayıtlı olduğu meslek odasından "Şantiye Şefliği Temel Eğitimi" alındığına

dair belgelerinin alınarak ŞANTİYEM-M sistemine yüklenmesi ve bu sistemin TMMOB'ye bağlı tüm meslek odalarının girişine açık olmasıdır.

Gerekçe: Şantiye şefliği, sürekli eğitime gereksinim duyan bir görev alanıdır. Dolayısıyla bu görevin yerine getirilmesi için ilgili meslek odalarının vereceği eğitimlere katılıp belgelendirilmesi gerekir. Yine gerçeğe aykırı beyanda bulunarak şantiye şefliği üstlenilmesinin önüne geçilmesi için şantiye şeflerinin ilgili meslek odası tarafından belgelendirilmesi önem arz etmektedir. Bu hem yapı güvenliği açısından hem de şantiye şefliği alanındaki denetimsizliği ve düzensizliği ortadan kaldırmak için önemlidir.

Yönetmelik Mevcut Hali:

MADDE 7-

(9) Teknik öğretmenler ve teknikerler, meslek alanlarına uygun olarak, kamu yatırımı niteliğinde olmamak ve aynı anda üç işi geçmemek üzere; yapı inşaat alanı 1.500 m²'ye kadar ve Bakanlıkça belirlenen mimarlık ve mühendislik hizmetlerine esas yapı sınıflarından I. sınıftaki yapılar, II. sınıf B(2) ve B(3) grubu yapıları; III. sınıf A(3) ve A(7) grubu yapıları; III. sınıf B(3) ve B(12) grubu olup yapı yüksekliği 17.5 m'yi ve bodrum kat sayısı ikiyi geçmeyen yapıları; V. sınıf D(2) grubu olup restore edilecek yapıları; şantiye şefliğini üstlenebilirler.

Taslak Metin:

MADDE 7-

(9) Teknik öğretmenler ve teknikerler, meslek alanlarına uygun olarak, kamu yatırımı niteliğinde olmamak ve aynı anda üç işi geçmemek üzere; yapı inşaat alanı 1.500 m²' kadar ve Bakanlıkça belirlenen mimarlık ve mühendislik hizmetlerine esas yapı sınıflarından I. sınıf A.B(1), B(2),B(4) ve C(1),C(2) grubu yapıların ; II. Sınıf A(2), A(3), A(4), B(2), B(3), C(1), C(2) ve C(6) grubu yapıların; III. Sınıf A(8),B(9),B(15) ve C(10) grubu yapıların; III. Sınıf B(12) ve C(6) grubu olup yapı yüksekliği 17.5 m'yi ve bodrum kat sayısı ikiyi geçmeyen yapıların; IV. Sınıf B(10) grubu yapıların; V. Sınıf C(5) grubu olup restore edilecek yapıların; şantiye şefliğini üstlenebilirler.

Öneri Gerekçe:

MADDE 7-

Öneri: Bu düzenlemedeki;

III. Sınıf B(12): Konutlar (yapı yüksekliği 21.50 m'nin altındaki yapılar-üç kat üzeri, yapı yüksekliği 21.50 m dahil). (yüksekliği 17.5 m ve bodrum kat sayısının 2 ile sınırlandırılmış)

III. Sınıf C(6) : İş merkezleri (yapı yüksekliği 21.50 m'nin altındaki yapılar-üç kat üzeri, yapı yüksekliği 21.50 m dahil). (yüksekliği 17.5 m ve bodrum kat sayısının 2 ile sınırlandırılmış)

IV.Sınıf B(10): Müstakil ve/veya ikiz konutlar(bağımsız bölüm brüt inşaat alanı 500 m² ve üzeri yapılar)

III. Sınıf B(12), III. Sınıf C(6), IV. Sınıf B(10) sınıfında yer alan yapılar neredeyse toplam yapı sto-kumuzun yarısını oluşturmaktadır. Özellikle denetimsiz kalan ve halkın büyük çoğunluğunun kullandığı bu yapılardır. 2 kat bodrumla birlikte 8 kata kadar olan bu yapılar yeterli teknik eğitime ve tecrübeye sahip olmayan Teknik öğretmenler ve teknikerler tarafından şantiye şefliği üstlenilecektir.

Gerekçe: Bu düzenleme ile işin niteliği ile hiçbir ilgisi olmayan meslek grupların, can güvenliği için asli bir çalışma alanı olan şantiye şefliğini üstlendiği, bir deprem ülkesinde ilgili kurumun düzenlemesiyle şantiye şefliğinin sadece kağıt üzerinde kaldığı halkın can ve mal güvenliği açısından tehdit oluşturduğu açıktır.

500 m²'yi geçen inşaatlarının şantiye şefliği, yapı üretimiyle ilgili belirli bir donanımı gerektirmektedir. Bu alanda inşaat mühendisi şantiye şefi olması zorunlu kılınması gerekmektedir.

Yapı Müteahhitlerinin Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik Değişikliği Hakkında Oda Görüşü

11 Temmuz 2025

Yönetmelik Mevcut Hali:

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 2 –

(Değişik ibare: RG-5/8/2021-31559) 31.12.2021 tarihine (bu tarih dahil) kadar 16. maddenin yedinci fıkrasını koşulları sağlamadığı için EKAP kaydı mümkün olmayan işler aynı maddenin beşinci fıkrasındaki usulüne göre yeterlilik değerlendirilmesinde dikkate alınabilir.

Taslak Metin:

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 2 –

(Değişik ibare: RG-5/8/2021-31559) 31.10.2026 tarihine (bu tarih dahil) kadar 16. maddenin yedinci fıkrasını koşulları sağlamadığı için EKAP kaydı mümkün olmayan işler aynı maddenin beşinci fıkrasındaki usulüne göre yeterlilik değerlendirilmesinde dikkate alınabilir.

Öneri:

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 2 –

(Değişik ibare: RG-5/8/2021-31559)

31.12.2026 tarihine (bu tarih dahil) kadar 16. maddenin yedinci fıkrasını koşulları sağlamadığı için EKAP kaydı mümkün olmayan işler aynı maddenin beşinci fıkrasındaki usulüne göre yeterlilik değerlendirilmesinde dikkate alınabilir.

Yönetmelik Mevcut Hali:

Bazı iş deneyimlerin değerlendirilmesi Geçici madde 3-(Ek: RG-5/08/2021-31559 (1) Özel sektöre gerçekleştirilen ve yapı kullanma izni alınmış işlerde 16. maddenin beşinci ve sekizinci fıkralarında tarif edilen usulle gören hesaplanan tutarın yarısı, işin müteahhidi ile yapılmış noter onaylı sözleşme ve sözleşmeye ilişkin fatura örnekleri ile doğrulanması kaydıyla yapı yaklaşık maliyetinin en az %80'i oranındaki kısmını kusursuz şekilde gerçekleştiren gerçek ve tüzel kişiler adına iş deneyimi olarak değerlendirmeye alınır bu fıkra hükmü 31.12.2021 (bu tarih dahil) tarihine kadar uygulanır, ancak fıkranın yürürlük tarihinden sonra yapı ruhsata alınmış işler için uygulanmaz.

Taslak Metin:

Bazı iş deneyimlerin değerlendirilmesi Geçici madde 3-(Ek: RG-5/08/2021-31559 (1) Özel sektöre gerçekleştirilen ve yapı kullanma izni alınmış işlerde 16. maddenin beşinci ve sekizinci fıkralarında tarif edilen usulle gören hesaplanan tutarın yarısı, işin müteahhidi ile yapılmış noter onaylı sözleşme ve sözleşmeye ilişkin fatura örnekleri ile doğrulanması kaydıyla yapı yaklaşık maliyetinin en az %80'i oranındaki kısmını kusursuz şekilde gerçekleştiren gerçek ve tüzel kişiler adına iş deneyimi olarak değerlendirmeye alınır bu fıkra hükmü 31.10.2026 (bu tarih dahil) tarihine kadar uygulanır, ancak fıkranın yürürlük tarihinden sonra yapı ruhsata alınmış işler için uygulanmaz.

Öneri:

Bazı iş deneyimlerin değerlendirilmesi

Geçici madde 3-(Ek: RG-5/08/2021-31559

(1) Özel sektöre gerçekleştirilen ve yapı kullanma izni alınmış işlerde 16. maddenin beşinci ve sekizinci fıkralarında tarif edilen usulle gören hesaplanan tutarın yarısı, işin müteahhidi ile yapılmış noter onaylı sözleşme ve sözleşmeye ilişkin fatura örnekleri ile doğrulanması kaydıyla yapı yaklaşık maliyetinin en az %80'i oranındaki kısmını kusursuz şekilde gerçekleştiren gerçek ve tüzel kişiler adına iş deneyimi olarak değerlendirmeye alınır bu fıkra hükmü 31.12.2026 (bu tarih dahil) tarihine kadar uygulanır, ancak fıkranın yürürlük tarihinden sonra yapı ruhsata alınmış işler için uygulanmaz.

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik Taslağı Hakkında Oda Görüşü

1 Ağustos 2025

Yönetmelik Hakkında Genel Değerlendirme

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, ülkemizde yangın güvenliği açısından önemli bir yasal düzenleme olup, yapıların tasarım, yapım ve kullanım aşamalarında yangına karşı önleyici ve koruyucu tedbirlerin alınmasını zorunlu kılmaktadır. Yönetmelik, örneğin yapının yatay ve düşey tahliye yolları, yangın algılama ve uyarı sistemleri, yangın söndürme sistemleri, sistemlerin yapı içindeki konumları, kaçış mesafeleri, basınçlandırma sistemleri, elektrik sistemleri gibi birçok teknik hususu detaylandırmaktadır.

Yönetmelik kapsamında dikkat çeken önemli bir husus, farklı bina türleri ve kullanım sınıflarına göre yangın güvenliği gereksinimlerinin değişim göstermesidir. Bu sayede hastane, okul, otel, alışveriş merkezi gibi farklı fonksiyonlarla sahip yapıların yangın ihtiyaçlarına özel hükümler belirlenmiştir.

Uygulamada bazı sorunlar yaşanabilmektedir:

- Özel sektöre ait binalarında yönetmelik hükümlerinin tam olarak anlaşılması veya maliyet gerekçesiyle bazı tedbirlerin ihmal edilmesi, yangın anında ciddi riskler oluşturabilmektedir. Ayrıca mevcut binaların bu yönetmeliğe uyumunun sağlanmasında da bazı zorluklar yaşanabilecektir. Yönetmeliğin uygulanabilmesi için hem yerel yönetimlerin, hem de yapı denetim şirketlerinin denetim yetkinliklerinin artırılması ve yangın güvenliği konusunda farkındalık çalışmalarının yaygınlaştırılması büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede hazırlanan yönetmelik incelediğinde aşağıda verilen hususların genişletilmesinin yönetmeliğinin kullanımını yaygınlaştıracak ve kolaylaştıracaktır.
- Yönetmeliğin güncel teknoloji uygulamaları için yeni yapı yönetmelikleri hem de yapı farklılıkları açısından yangın güvenliğinin büyümesi açısından yangın güvenliği konusunda farklılık çalışmalarıyla harmanlanması büyük önem taşımaktadır.

Yönetmeliğin eksiklikleri ve mevcut uygulamalara dair bazı eksiklikleri geliştirilmesi gereken yönleri ile birlikte bu değerlendirmede aşağıda tespit edilen eksiklikler ile pratik uygulamalardan edinilen deneyimlere dayanmaktadır:

Tespit Edilen Eksiklikler ve Eleştiriler

Performansa Dayalı Tasarım Esnekliğinin Sınırlı Olması

- Yönetmelik ağırlıklı olarak "reçeteli" yani belirli kurallara dayalı çözümler sunmakta; ancak modern yangın mühendisliği uygulamalarında performansa dayalı tasarım önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle büyük yapılarda veya mimari açıdan özgün tasarımlarda bu eksiklik kısıtlayıcı olabilmektedir.

- Performans esaslı değerlendirmeye dair hükümler yönetmelikte çok sınırlı yer almakta ve uygulamaya dair kılavuzlar yeterince açık değildir.

Mevcut binalarda yangın güvenliğini sağlanması

- Yönetmelik yürürlük tarihi öncesinde inşa edilmiş binaların yangın güvenliği açısından değerlendirilmesi konusunda ayrıntılı ve uygulanabilir maddelerin bulunması mevcut binalarda iyileştirme süreçlerinde belirsizlikleri önleyecektir.

Malzeme performansına yönelik güncel standartlarla uyum

- Özellikle yapı malzemeleri ve kaplama sistemlerinin yangın performansı açısından yönetmelikte belirtilen bazı sınır değerlerin, uluslararası EN ve ASTM gibi güncel standartlarla uyumda özen gösterilmesi önemlidir. Cephe kaplamaları ve kompozit malzemeler başta olmak üzere malzeme sınıflandırmaları konusunda daha ayrıntılı bilgilerin verilmesi tavsiye edilir.

Eski Yapıların Uyumu ile İlgili Net Yönlendirme Eksikliği

- Yönetmelik yürürlük tarihi öncesinde inşa edilmiş yapıların yangın güvenliği açısından nasıl değerlendirileceği konusunda detaylı bir yol haritası sunmamaktadır. Bu durum denetimlerde karışıklık yaratmakta ve mevcut yapıların iyileştirme süreçlerinde belirsizlik doğurmaktadır.

Yangın Güvenliği Eğitimi ve Sertifikasyon ile İlgili Yetersizlik

- Yangın Danışmanı, Sürecin bütününe hakim, alanında (tasarım, uygulama, denetim/fenni mesul) tecrübeli, odaları tarafından belgelendirilmiş Mühendis ve Mimarlardır. Yapı üretim sürecinin bütününde (şartnamelerin hazırlanması dahil başından sonuna) yer alan, müteahhit, tasarım ve denetçiye yol gösteren, iş sahibine karşı sorumlu Uzman Müşavir Mühendis ve Mimarlardır.
- Yangınla mücadele personeli, bina kullanıcıları ve özel güvenlik görevlileri için zorunlu eğitim ve belgelendirme süreçlerinin açık biçimde verilmesi önemlidir. Bu çerçevede yangın güvenliği kültürünün gelişmesi için kamuoyu eğitimi, iş yeri tatbikat zorunluluğunu içeren maddeler eklenmesi tavsiye edilir.

Yangın Danışmanlarının sahip olması gereken asgari kriterler;

- Yangın danışmanlığı hizmeti müşavirlik hizmetidir. Bu nedenle, Serbest çalışan yangın danışmanının ilgili odasına bağlı Serbest Müşavir Mühendis veya Serbest Mimarlık belgesine sahip olması gerekmektedir.
- Yangın danışmanı diğer kriterlerin yanında, tasarım ve uygulamada en az 10 yıl deneyime sahip, makina, elektrik, inşaat mühendisi veya mimarlar olmalıdır.
- Yangın Danışmanlarının yerel ve uluslararası mevzuatları baz alan İlgili Meslek Odaları tarafından ortak düzenlenen bir eğitim programı ve sınav sonunda, belgelenmiş olmalıdır.
- Yangınla mücadele personeli, bina kullanıcıları ve özel güvenlik görevlileri için zorunlu eğitim ve belgelendirme süreçleri yeterince detaylandırılmamıştır. Yangın güvenliği kültürünün gelişmesi için kamuoyunu eğitimi, iş yeri tatbikat zorunluluğu gibi maddeler daha açık ve zorunlu hale getirilebilir.

Malzeme Performansına Yönelik Güncel Standartlarla Uyum Eksikliği

- Özellikle yapı malzemeleri ve kaplama sistemlerinin yangın performansı açısından yönetmelikte belirtilen bazı sınır değerler, uluslararası EN ve ASTM gibi güncel standartlarla tam uyumlu değildir.
- Malzeme sınıflandırmaları daha ayrıntılı hale getirilmelidir (örneğin cephe kaplamaları ve kompozit malzemeler gibi).

Elektrikli Araçlar ve Yeni Teknolojiler için Öngörü Eksikliği

- Elektrikli araçlar için bina içi otoparklarda yangın riskine yönelik tedbirler eksiktir.
- Gelişen teknolojilere göre yeni risk alanlarına (enerji depolama sistemleri, lityum bataryalar vb.) ilişkin yönetmelik hükümleri yer almamaktadır.

Tünel, Metro ve Endüstriyel Tesisler için Ayrıcalıklı Hükümlerin Azlığı

- Yönetmelik konut, AVM, okul gibi klasik bina türlerine odaklanmakta, tünel yapılar, enerji santralleri, rafineriler ve ağır sanayi tesisleri gibi özel yapılara yönelik özel düzenlemeler sınırlı kalmaktadır.

Yapı malzemeleri konusunu içeren bazı detaylar aşağıda belirtilmiştir:

- Yönetmelik taslağının birçok yerinde (örneğin, 2. Kısım, 2. Bölüm, Md. 23 (3), (5) ve (6), sırasıyla) "ilgili yönetmelikler ve standartların esas alınacağı", "ilgili standardına uyulur" ve "diğer yönetmelik ve standartlara uygun inşa edilmiş olmaları kaydıyla" ibareleri yer almaktadır. Yönetmeliği kullanacaklara açıklık sağlamak bakımından bunların açık olarak belirtilmesinde yarar vardır.
- Şartnamenin ikinci Kısımında Binaların yangın güvenliği hükümlerinde yer alan taşıyıcı sistem stabilitesinin yapılabilmesi için senaryo yangın kriterlerinin ve kullanılacak yangın analizlerinden hiç bahsedilmemektedir. Şartnamenin bu bölümüne taşıyıcı sistem stabilitesini yangın altında davranışını temsil eden nominal yangın senaryosuna dayalı analizin veya fiziksel bazlı termal analizden bahsedilerek yapıların yangın sınıflarına göre taşıyıcı sistem stabilitesinin nasıl kontrol edileceği ve bu hesapların kimlerin tarafından onaylayacağı bölümüne açıklık getirilmelidir.

Taslak Metin:

MADDE 4-

zz) Yangın tahliye projesi: Mimari proje üzerinde, kaçış yollarının, varsa yangın merdivenlerinin, yangın kompartıman sınırlarının, acil durum asansörlerinin, yangın dolaplarının, jeneratörün, itfaiye su verme ve alma ağızlarının ve yangın pompalarının yerlerinin renkli olarak işaretlendiği ve ilgili yapı elemanlarının yangına dayanım sürelerini gösterildiği projeyi,

Öneri Gerekçe:

MADDE 4-

zz) Yangın tahliye projesi: ~~Mimari~~ mimari proje üzerinde, kaçış yollarının, varsa yangın merdivenlerinin, yangın kompartıman sınırlarının, acil durum asansörlerinin, yangın dolaplarının, jeneratörün, itfaiye su verme ve alma ağızlarının ve yangın pompalarının yerlerinin renkli olarak işaretlendiği ve ilgili yapı elemanlarının yangına dayanım sürelerini gösterildiği, her bir meslek disiplininin kendi uzmanlık alanına göre onayladığı ve disiplinler arası koordinasyonun sağlandığı birleştirilmiş ve onaylı son proje üzerinden gösterildiği projeyi,

Taslak Metin:

MADDE 23-

(1) Bina taşıyıcı sisteminin yangın direncinin belirlenmesinde, yük taşıma kapasitesi, bütünlüğü ve yalıtımı göz önüne alınır.

Öneri Gerekçe:

MADDE 23-

Öneri: İnşaat mühendislerinin bir yapıyı projelendirirken senaryo yangın durumuna göre taşıyıcı sisteminin stabilitesinin hesapla doğrulaması gerekmektedir. Bunun yapılabilmesi için (Ek3c) bina yangın dayanım sürelerine göre, Taşıyıcı sistemin stabilitesinin Nominal yangın eğrisi veya termal bazlı performansa dayalı metotlarla şartnamede verilen yangın dayanım süresince eleman bazlı ve yapının genel durumunda hesaplanması gerekmektedir.

Gerekçe: Yangın yönetmeliğinin ikinci bölümünde Taşıyıcı sistem stabilitesinden bahsedilmektedir. Şartnamede bu konuda senaryo yangın yükü ile ilgili bilgi verilmemektedir. Bina

hesap raporlarında bunun doğruluğunun gösterilmesi ile ilgili bir zorunluluktan bahsedilmemektedir.

Taslak Metin:

MADDE 23-

(3) Yapı elemanları ile birleşik olarak kullanılan mamuller dâhil olmak üzere, yapı elemanlarının yangın karşısındaki tepkileri ve dayanımları için ilgili yönetmelikler ve standartlar esas alınır.

Öneri Gerekçe:

MADDE 23-

İlgili yönetmelikler ve standartlardan bahsediliyor. Bu standartlar nerede? ayrıca sadece betonun pas payı ile taşıyıcı sistem stabilitesi kontrolü yapılamaz.

Taslak Metin:

MADDE 23-

(4) Yalıtım, yangına dayanıklı püskürtme sıva ile sıvama, yangına dayanıklı boya ile boyama, yangına dayanıklı malzemeler ile çevreyi sarma, kutuya alma ve kütleli yalıtım şeklinde yapılabilir.

Öneri Gerekçe:

MADDE 23-

Hangi koşullarda hangi tür yalıtım uygulanacağını spesifik olarak belirtilmesi, uygulamacılar açısından, yararlı olacaktır.

EK-2/C

Tablodaki 1. Sütun 3. Sıra: Beton (integral ısı yalıtımlı olan agregalar hariç yoğun ve hafif)

Bu malzeme tanımlaması yeterince açık değildir.

Tablodaki 2. Sütun 3. Sıra: Katkı maddeleri ve ilaveler (örneğin: PFA), pigmentler ve diğer malzemeleri prekast birimleri de kapsar.

Açıklayıcı not yeterince anlaşılabilir değildir. Her ikisi için de bir çeviri hatası yapılmış hissi uyanmaktadır.

Tablodaki 1. Sütun 11. Sıra: Doğal taş ve arduvaz birimler

Çok kritik bir husus olmamakla birlikte, arduvaz da metamorfik bir doğal taştır.

Taslak Metin:

MADDE 24-

(1) Yangın kompartıman duvar ve döşemelerinin yangına en az dayanım sürelerine Ek-3/B'de yer verilmiştir.

Öneri Gerekçe:

MADDE 24-

Öneri: Yangın durumunda yapısal analiz yapılarak taşıyıcı sistemin EK-3/C'deki yangın dayanım sürelerine ve senaryo yangına göre taşıyıcı sistemin stabilitesi doğrulanmalıdır. Yangın etkisinin genel analizi, tasarım yöntemleri şartnameye konulmalıdır.

Gerekçe: İnşaat Mühendisliğinin ilgi alanı yapı yangına geçmeden ne kadar süre dayanabiliyor, Yangın durumunda yapısal analizde, yangın etkisinin genel analizinden ve tasarım yöntemlerinden hiç bahsedilmemiştir.

Taslak Metin:

MADDE 24-

(7) Yüksek binalarda, çöp, haberleşme, evrak ve teknik donanım gibi, düşey tesisat şaft ve baca

duvarlarının yangına en az 120 dakika ve kapaklarının en az 90 dakika dayanıklı ve duman sızdırmaz olması gerekir.

Öneri Gerekçe:

MADDE 24-

Öneri: Yüksek binalarda (32m üstü) pencere aralıklarının en az 1 m alev bariyeri olacak şekilde ayarlanması ve sadece A1 ve A2 sınıfı yanmaz malzemelere müsaade edilmesi gerekir.

Taslak Metin:

MADDE 25-

(1) İki veya daha çok bina tarafından ortak kullanılan yangın duvarları, yangına en az 90 dakika dayanıklı olarak projelendirilir. Bitişik binaları birbirinden ayıran her duvar yangın duvarı olarak inşa edilir ve binalar yangın güvenliği açısından ayrı olarak değerlendirilir. Yangın duvarlarının cephe ve çatılarda göstermeleri gereken özellikler ilgili maddelerde belirtilmiştir.

Öneri Gerekçe:

MADDE 25-

Öneri: Şartnamede yangın yükü için Eurocode-3 de verildiği gibi iki analiz metodu önerilebilir. Biri şartnamede verilecek ISO 834'e göre Nominal Yangın Yükü ile Analiz veya Fiziksel Bazlı Termal Analiz yapılması istenmelidir Şartnamede yangın yükleri mutlaka verilmelidir.

Gerekçe: Nominal Yangın yükü eğrisi şartnamede belirtilmemiştir. (ISO-834 veya ASTM-E119 kabul edilebilir.)

Taslak Metin:

MADDE 67-

(1) Binalarda kurulan elektrik tesisatının, kaçış yolları aydınlatmasının ve yangın algılama ve uyarı sistemlerinin, yangın hâlinde veya herhangi bir acil hâlde, binada bulunanlara zarar vermeyecek, panik çıkmasını önleyecek, binanın emniyetli bir şekilde boşaltılmasını sağlayacak ve güvenli bir ortam oluşturacak şekilde tasarlanması, tesis edilmesi ve çalışır durumda tutulması gerekir.

(2) Kaçış yolları aydınlatmasının, acil durum aydınlatma ve yönlendirmesinin ve yangın algılama ve uyarı sistemleri gibi acil durumda kullanılan her türlü elektrik tesisatının, binadaki diğer elektrik sistemlerinin kesilmesinden etkilenmeyecek şekilde ilgili tesisat yönetmeliklerine ve standartlarına uygun olarak tasarlanır ve tesis edilir.

(3) Binalarda kurulacak elektrik tesisatının, kaçış yolları aydınlatmasının ve yangın algılama ve uyarı sistemlerinin tasarımı ve uygulaması, ruhsat veren idarenin kontrol ve onayına tabidir. Sistemlerin ve cihazların periyodik kontrolü, test ve bakımları, bina sahibi veya yöneticisi ile bunların yazılı olarak sorumluluklarını devrettiği bina yetkilisince yaptırılır.

Öneri Gerekçe:

MADDE 67-

(4) Elektrik tesisatının yatay ve düşey dağıtımında tesisat hatları mümkün olduğunca yangın şartları veya ayrılmış teknik kanallar içinden geçirilmelidir.

(5) Şaft kanallarının etrafı duman ve alev geçişini önleyecek şekilde yanmaz özellikle sıva örneğin yangına dayanıklı alçı sıva harç ve benzeri ile kapatılmalı ve sızdırmazlık sağlanmalıdır.

Sahte Belgelerle ve Yetkisiz Kişilerce Mühendislik Hizmetinin Verilmesinin Önlenmesi Hakkında Kurumlara Gönderilen Yazı

17 Eylül 2025

Son dönemde, özellikle inşaat mühendisliği alanında diplomalar, mesleki yeterlilik belgeleri ve çeşitli yetki belgeleri üzerinde sahtecilik yapıldığı kamuoyunun gündemine gelmiş, ayrıca bazı kamu ihalelerinde ihaleyi alan firmalarda görevli inşaat mühendislerinin Oda'ya üye olmadıkları ve yetkili olmamalarına rağmen hizmet ürettikleri bilgisi Odamıza iletilmiştir.

Gerek sahte belgelerin kullanımı gerekse yetkisiz kişilerce inşaat mühendisliği hizmeti üretimi hem kamu güvenliğini hem de yapı güvenliğini doğrudan tehdit etmektedir.

Bilinmelidir ki, inşaat mühendisliği faaliyeti mesleki bilgi ve beceri gerektiren, bireylerin ve toplumun can ve mal güvenliğini doğrudan etkileyen uygulamalar içermektedir. Bu çerçevede hizmetlerin kalitesi yaşamsal önem taşımaktadır.

Gerek ülkemiz mevzuatı gerekse kamu yararı gereği inşaat mühendisliği hizmetinin mevzuat ile belirlenen koşullar çerçevesinde, yetkili kişilerce, mesleki, bilimsel ve teknik esaslara uygun olarak verilmesi ve toplum güvenliğinin sağlanabilmesi için de tarafınızca verilen ihaleler sonucu görev alanların denetlenmesi kamu yararı gereği bir zorunluluktur.

Ülkemizde inşaat mühendisliği mesleğinin icrasını düzenleyen mevzuat, başta Anayasanın 135. Maddesi olmak üzere bu madde çerçevesinde yayımlanan 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu ve İnşaat Mühendisleri Odası Yönetmelikleridir.

Anayasanın 135. Maddesinde kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları; belirli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbiriyile ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak, meslek disiplini ve ahlakını korumak üzere kanunla kurulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmış ve 2. Fıkrasında, "Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanların meslek kuruluşlarına girme mecburiyeti aranmaz" denilerek bu istisna dışındaki tüm meslek mensuplarının ilgili meslek kuruluşlarına üyeliği zorunlu hale getirilmiştir.

Anayasanın 135. Maddesi hükmü çerçevesinde yayımlanan 6235 sayılı TMMOB Kanunu'nun 33. Maddesinde ise "Madde 33 – Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihdisasına uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler. ..." hükmü getirilerek, mesleğin icrasının koşulu olarak istisnalar haricinde Oda'ya üyelik zorunluluğu düzenlenmiştir.

Mevzuat ile getirilen bu zorunluluğun gerekçesi ise, mühendislik mesleğinin doğası gereği kamu hizmeti niteliği ve kamu güvenliği ile yakından ilgili olmasından kaynaklı tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de hizmetin sunumunun belirli standartlara, ölçütlere bağlanarak, meslek mensubunun da ayrıca denetimine ihtiyaç duyulmasıdır.

İnşaat Mühendisleri Odası ise Anayasanın 135. Maddesinde tanımlanan 6235 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde kurulmuş, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine bağlı, ülkemizde inşaat mühendisliği alanında kamu kurumu niteliğine sahip tek meslek kuruluşudur.

Bu çerçevede de Odamızca, Anayasanın 124. Maddesi ve 6235 sayılı Kanun ile verilen yetkiye dayanılarak 30/10/2005 tarih ve 25981 sayılı Resmî Gazete'de "TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Serbest İnşaat Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliği" yayımlanarak, ülkemizde Serbest İnşaat Mühendisliği hizmeti verilebilmesinin koşulları belirlenmiştir.

Söz konusu mevzuat uyarınca, Türkiye sınırları içerisinde inşaat mühendisliği mesleğinin icra edilebilmesi için inşaat mühendisliği eğitimi veren bir yükseköğretim kurumundan diploma sahibi olmak tek başına yeterli olmayıp, Odamıza üye olunması, üyelik vasfının korunması, mesleki kısıtlılığının bulunmaması, Oda mevzuatı ile belirlenen belgelere sahip olunması zorunludur.

Odamıza kayıt olunmadan, inşaat mühendisliği hizmeti yürütülmesi kanunen olanaklı olmadığından, idarenizce inşaat mühendisliği hizmet alanında Mühendislik-Müşavirlik-Danışmanlık Hizmet Alımlarında hizmeti yüklenen kuruluşlarda çalışan inşaat mühendislerinin Oda'ya kayıtlı olup olmadıklarının denetlenerek koşulları taşımayan kişilerce hizmet üretilmesinin engellenmesinin, bu hususta ilgili tüm kurum kuruluşların uyarılmasının, sahtecilik olaylarının kamuya zarar vermesinin önüne geçilebilmesi için de hizmet üretecek olan inşaat mühendislerinden Oda Kayıt Belgesi istenmesinin sağlanması hususunda gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla,

3D Baskı Teknolojisi ile Yapılacak Yapıların Tasarım, Hesap ve Yapım Esasları Taslağı ile İlgili Oda Görüşü

14 Ocak 2026

Taslak, 3B baskı teknolojisinin ülkemize kontrollü, denetlenebilir ve mühendislik bilimine uygun şekilde girmesi için önemli bir başlangıçtır.

İnşaat Mühendisleri Odası'nın temel yaklaşımı; deprem kuşağında yer alan ülkemizde yeni teknolojilerin: Yapısal güvenliği, uzun ömürlülüğü, denetlenebilirliği zayıflatmadan uygulanmasıdır.

Bu bağlamda, özellikle tasarım kararlarının (biçim, süreklilik, açıklık, düzensizlik) yapısal davranış üzerindeki etkisi kritik öneme sahiptir. Taslak hakkındaki görüşlere maddeler halinde yer verilmektedir.

1. Taslak 1.3. Atıf yapılan standart, yönetmelik ve/veya dokümanlar: Tablo 1.1'e TS 1247 "Betonun Hazırlanması, dökümü ve bakım kuralları- normal hava şartlarında." Standardı da eklenmelidir.
2. Taslak 4.2.1.6 En büyük taze beton sıcaklığı olarak 35 C öngörülürken, Taslak 4.2.1.7 de taze beton sıcaklığının 15-25 C arasında tutulacağı kriteri konulmuş. Bu durum karışıklığa neden olabilecektir. Bu iki madde birleştirip, ideal sıcaklığın 15-25 C arasında olmasının gerekliliği, anormal sıcak hava koşullarında ise en fazla 35 C'ye kadar izin verilebileceği vurgulanmalıdır.
3. Taslak 4.5.2.1. Olması gereken karakteristik basınç dayanımı kriterleri olarak verilen dayanım değeri aralığı için numune şeklinin küp veya silindir olduğu da vurgulanmalıdır.
4. Taslak 4.7 Kürlenme esasları: Burada anormal sıcak ve anormal soğuk hava koşullarına maruz kalması durumlarına göre döküm sonrası bakım metot ve kriterleri detaylandırılmalıdır.
5. Taslak 5.2 Kapsam ve Yükseklik Sınırı, taslakta yapıların en fazla iki kat ile sınırlandırılması ve bodrum/çatı katlarının kapsam dışında bırakılması yerindedir. Ayrıca hibrit sistem tanımı: "Bodrumun konvansiyonel, üst yapının 3B baskı olması hibrit sistem kabul edilir." teknik açıdan doğru bir çerçeveye çizmektedir. Deprem mühendisliği literatürü dikkate alındığında: Kat adedi arttıkça, 3B baskıda katmanlar arası aderans ve süreklilik problemleri büyür.

Bu sınır; Piyasa baskısıyla esnetilmemeli, Olası istisnalar yalnızca bilimsel araştırma projeleri kapsamında, öncesinde tam ölçekli deney ve performans analizleri ile değerlendirilmelidir. Bu sınır; piyasa baskısıyla esnetilmemeli, olası istisnalar yalnızca bilimsel araştırma projeleri kapsamında ve öncesinde tam ölçekli deney ve performans analizleri ile değerlendirilmelidir.

6. Taslak 5.2.2 Düzensizlikler ve Mimari Biçim, taslakta yer alan “Döşemelerde A2 türü süreksizliğe izin verilmez; üst kat duvarları konsol uçlarına yerleştirilemez.” hükmü doğrudur. 3B baskının cazibesi “serbest biçim” gibi görünse de deprem gerçeği olan ülkelerde: Plan açıklıkları kısa tutulmalı, Burulma yaratacak çıkmalar minimize edilmeli, Taşıyıcı hat süreklilik göstermelidir. Taslakla birlikte örnek tip projeler yayımlanmalı, Mimari özgürlük ile güvenli geometri arasında rehber çizimler verilmelidir.
7. Taslak 5.4 Bodrum konvansiyonel, üst yapı 3B baskı olduğunda: Yük aktarımı, oturmalar ve birleşim rijitliği kritik hale gelir. Öneri: Bu tür projeler için ayrı hesap yöntemi, zorunlu şantiye yerinde yükleme deneyleri, birleşim detaylarına ilişkin uygulama kılavuzu yayınlanmalıdır.
8. Taslak 6.3 0,05 mm sınırı, laboratuvar koşullarında kabul edilebilir olmakla birlikte: Akdeniz ve Güneydoğu gibi sıcak bölgelerde, yetersiz kür durumunda çatlakların 2–3 katına çıkma riski vardır. Bu nedenle bölgesel iklimlere göre yeniden kalibrasyon, şantiyede nem ve kür prosedürlerinin zorunlu tutulması, baskı hızı – karışım suyu – çevre sıcaklığı için kontrol tabloları hazırlanmalıdır.
9. Taslak 7.1, Taslak 5.2 bölüm ile de ilişkili olarak 3B baskı projelerinde: BIM tabanlı model, yapının sayısal ikizi, zorunlu hale getirilmelidir. Tüm projelerde BIM zorunlu olmalı. Modelde, baskı yolları, katman kalınlığı, aderans bölgeleri ayrı katman olarak işaretlenmeli ve kullanılan model, imalat sonrası denetimlerle kalibre edilip arşivlenmelidir. Bu yaklaşım, gelecekte oluşacak hasarlarda geriye dönük mühendislik yapılmasını mümkün kılar.
10. Taslak 8.1 Yeni teknolojilerde en büyük risk, kuralların kâğıt üzerinde kalmasıdır. 3B baskı projelerinde yetkin mühendislik şartı aranmalıdır. Uygulama firmaları için zorunlu sertifikasyon tanımlanmalıdır. Denetim yalnızca evrak üzerinde değil, saha performans testleri ile yapılmalıdır. Standartlar gevşetilmesi durumunda, sonuçlarından yine mühendis sorumlu tutulmaktadır.

Sonuç olarak, 3B baskı teknolojisinin hız ve ucuzluk algısıyla kontrolsüz biçimde yaygınlaşmasının toplumsal riskler doğurabileceği değerlendirilmektedir. Bu nedenle, öncelikle pilot uygulamaların gerçekleştirilmesi, üniversite–idare–oda iş birliğinin sağlanması ve elde edilecek tüm deney sonuçlarının kamusal veri tabanlarında paylaşılması önem arz etmektedir. Taslak, doğru yönde atılmış önemli bir başlangıç olmakla birlikte, gerçek güvenliğin yalnızca metinlerle değil; deney, denetim, yetkin mühendislik ve bilim temelli tasarım kültürü ile sağlanabileceği açıktır. Bu kapsamda taslağın, deprem güvenliği, denetlenebilirlik ve kamusal yarar ekseninde güçlendirilmesi; özellikle mimari ve tasarım kararlarının yapısal davranış üzerindeki etkisinin daha ayrıntılı kılavuzlarla desteklenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı Hakkında Oda Görüşü

14 Ocak 2026

Taslağın Geneli Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme:

Taslağın teknik bir uygulama kılavuzu niteliğinde olması olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Ancak binaların yıkılması hakkındaki mevcut yönetmeliklerin en basit yapılarda dahi uygulanmasında yaşanan zorluklar göz önüne alındığında, yüksek yapılarda uygulanabilirliği konusunda çekinceler bulunmaktadır.

Teklif:

Taslakta yer alan denetim mekanizmalarının somutlaştırılması ve yaptırım hükümlerinin caydırıcı hale getirilerek netleştirilmesi teklif edilmektedir.

Taslak Maddesi:

Denetim Mekanizması

Görüş ve Değerlendirme:

Taslakta sorumluluklar ağırlıklı olarak müteahhit, şantiye şefi ve müellif üzerindedir; ancak bağımsız ve kamusal denetim mekanizması açıkça tanımlanmamıştır. Bu durum, yıkım sürecinin “kendi kendini denetleyen” ve sadece operatörlerin inisiyatifine kalan bir yapıya dönüşme riskini taşımaktadır.

Teklif:

Yıkıma başlama, kat eksiltme aşamaları ve patlayıcı yıkım öncesi gibi kritik safhalar için zorunlu idari veya bağımsız teknik denetim mekanizmaları tanımlanmalıdır.

Taslak Maddesi:

Yaptırım Hükümleri

Görüş ve Değerlendirme:

Taslak, hükümlere uyulmaması durumunda uygulanacak yaptırımları caydırıcı ve açık bir biçimde düzenlememektedir. Bu eksiklik, sahada teknik doğruların uygulanmaması riskini ve usulsüzlüklerin düşük cezalarla geçiştirilmesi ihtimalini doğurmaktadır.

Teklif:

Yıkım planına ve güvenlik esaslarına aykırı uygulamalarda; yıkımın durdurulması, ruhsat iptali ve ilgili sorumlular hakkında yasal işlem yapılması hususları taslakta açıkça belirtilmelidir.

Hafif Çelik Binaların Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarına Dair Yönetmelik Taslağı Hakkında Oda Görüşü

14 Ocak 2026

Taslağın Geneli Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme:

Taslak, en fazla üç katlı (7.0m ve 10.5m sınırlandırılmış) yapılar için oldukça ayrıntılı hazırlanmış olup, bir yönetmelikten ziyade daha çok bir kılavuz/yol gösterici belge niteliği taşımaktadır.

Teklif:

Belgenin bu aşamada "bir kılavuz belgesi" olarak kabul edilmesi, ileride uygulama kapsamına göre önemli kısımları esas alınarak bir yönetmelik oluşturulması teklif edilmektedir.

Taslak Maddesi:

Terminoloji ve Simgeler

Görüş ve Değerlendirme:

Taslak genelinde kullanılan bazı terimlerin ve simge tanımlarının teknik literatür ve Türkçe kullanımına uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Teklif:

"Anv Kesme kırılması" yerine "Anv Kesme güç tükenmesi", "Metod" yerine "yöntem", "Limit" yerine "sınır", "İzolasyon" yerine "yalıtım", "Numerik" yerine "sayısal" ve "Göçme/Kırılma" yerine "güç tükenmesi" terimleri kullanılmalıdır.

Taslak Maddesi:

Tablolar ve Şekiller

Görüş ve Değerlendirme:

Tablo 1.2, 3.1 ve Şekil 1.2'de gösterim ve değer hataları tespit edilmiştir.

Teklif:

Tablo 3.1'deki eşitsizliklerde "<" yerine "≤" kullanılmalı; Şekil 1.2'deki "MPa" birimi kaldırılmalı ve Tablo 1.2'deki BYS değerleri bina yüksekliği (m) olarak yeniden gözden geçirilmelidir.

Taslak Maddesi:

Denklemler ve Notasyonlar

Görüş ve Değerlendirme:

Bazı denklemlerin dizgisi (4.9.2 vb.) ve alt indislerinde ($k\Phi$ ve $k\varphi$ gibi) tutarsızlıklar bulunmaktadır.

Teklif:

Belirtilen denklemler tek satırda yazılmalı; "Cw" tanımı "Kesit alanının burulma çarpılma katsayısı" olarak düzeltilmeli ve formüller arasındaki alt indis farklılıkları giderilmelidir.

Taslak Maddesi:

Dizgi ve Yazım Yanlışları

Görüş ve Değerlendirme:

Sayfa 19, 21 ve 71 gibi bölümlerde ifade bozuklukları ve pikaj hataları mevcuttur.

Teklif:

"Genellikle aynı bulunmadığından" yerine "genellikle farklı olduğundan" yazılmalı; "faktör" yerine "katsayı" kullanılmalı ve satır sonu pikaj hataları kontrol edilerek düzeltilmelidir.

Güçlendirme Yöntemlerine İlişkin Tasarım, Hesap ve Yapım Esasları Taslağı Hakkında Oda Görüşü

14 Ocak 2026

Genel görüşler

1. Hazırlanan taslak çok kapsamlı bir şekilde hazırlanmış olup, ayrıntılı tasarım ve uygulama maddelerini içermektedir. Uluslararası belgelerin içerikleri yanında günümüze kadar kazanılan tasarım ve uygulama tecrübelerinin göz önüne alındığını anlaşılmaktadır. Bu kadar ayrıntı kurallar ihtiva eden bir belgenin zorunlu bir yönetmelik olarak yürürlüğe girmesi, bazı maddelerinin uygulamada çıkaracağı zorluklar çözümsüzlüklere götürebilir. Bu sebepten hazırlanan belgenin "tavsiye edilen bir kılavuz belge" olarak yayınlanması ve bir yıl için uygulamadan gelecek yorumlar da gözetilerek elden geçirilmesi ve kılavuz belge olarak kabul edilmesi tavsiye edilir. Gelişmeler çevresinde proje (tasarım ve uygulama) onay makamları işin kapsamına bağlı olarak tekil projelerde hazırlanan bu kılavuz belgesine uyulmasını şart koşabilirler. Zorunlu yönetmeliklerde "yapılacaktır, edilecektir" gibi ifadeler bulunur. Ancak hazırlanan bu belgede bu gibi zorunluluk bildiren ifadeler yanında "alınabilir, hesap edilebilir, kabul edilebilir" gibi ifadeler de mevcuttur. Bu durum belgenin "bir kılavuz belgesi" veya "bir yol gösterici belge" olarak kabul edilmesini gerektiğine de işaret etmektedir.

2. Bazı sembollerde indis kullanılmıştır. Ancak, bazı yazımlarda buna özen gösterilmemiş, indis ilgili sembolün yanına yazılmıştır. Bu durumun gözden geçirilerek düzeltilmesi tavsiye edilir.

3. Mevcut betonarme, çelik, yığma binaların güçlendirme hesapları, içerdikleri belirsizlikten dolayı, yeni tasarım hesaplarından daha basit ve sade olması beklenir. Buna karşılık belirsizliği telafi etmek üzere kapasite gerekenin biraz üzerinde düzenlenir. Bu belgede güçlendirme hesapları yeni tasarıma göre daha ayrıntılı ve karmaşıktır. Bu yönden belgenin bütünü özelikle LP ile ilgili maddelerin basitleştirilmesi ve sadeleştirilmesi tavsiye edilir.

Deprem güvenliği incelemesi ve güçlendirme:

1. Deprem yönetmeliklerinde yapılan her güncellemede yeni kurallar getirilmiştir. Yürürlükteki bir yönetmeliğe göre tasarlanmış ve inşa edilmiş binalar için her yönetmelik değişikliğinde güvenlik değerlendirmesinin önlenerek, gereksiz işgücü ve kaynak harcamalarından kaçınması için, aşağıdaki ifadenin hazırlanan belgeye eklenmesi tavsiye edilir: "1998, 2007 veya 2018 Deprem Yönetmeliklerine göre tasarlandığı ve inşa edildiği belgelenen binalar için kurumsal bir deprem güvenliği değerlendirme talebine gerek yoktur."

2. Deprem güvenliği incelemesinde ve güçlendirme projesinin hazırlanmasında binada azımsanmayacak sayıda beton numunesi alınması öngörülmektedir. Binanın inşası sırasında alınan beton numune deney sonuçlarının kabul görmesi için, aşağıdaki ifadenin hazırlanan belgeye eklenmesi tavsiye edilir: "Bir betonarme binanın inşaatı sırasında yapı denetim kuruluşları tarafından belgeli beton numune alınmış ve deneyleri belgeli laboratuvarında yapılmışsa, bu deney sonuçları deprem güvenliği incelemesinde ve güçlendirme hesaplarında kullanılabilir ve yeterli olabilir."

Yazım konusunda görüşler

1. Metin gözden geçirilerek aşağıdaki kelimeler uygunları ile değiştirilmesi tavsiye edilir: dokuman/belge, katagori/bölüm, kısım, prensip/ilke, revizyon/değişiklik, yapı/bina, baz/esas, detaylı/ayrıntılı, aks/eksen, prosedür/işlem, diyagonal/köşegen, sisteme entegre/sistemle bütünleşen, deformasyon/şekil değiştirme, fiber/lif, test/deney, konservatif/daha güvenli, transfer/iletim, lokal/yerel, alternatif olarak/diğer bir seçenek olarak, kürleme/bakım, aparat/teçhizat, karot/beton numunesi gibi.

2. Türkçede "yön" ve "doğrultu", İngilizcedeki "direction" için bulunmaktadır. Metinde "yön" kelimesi bazı bölümlerde "doğrultu" olarak da kullanılmıştır. Metnin gözden geçirilerek ilgili değişikliklerin yapılması tavsiye edilir.

3. Belgede "göçme" yerine daha teknik bir sözcük olan "güç tükenmesi" veya "güç tükenmesine erişme" kullanılması tavsiye edilir.

4. Formüllerin yazımında çoğu formülde olduğu gibi "çarpım işareti"nin kaldırılması tavsiye edilir.

İçerik konusunda görüşler:

1. Yurdumuzda çok sayıda yığma binalar bulunmaktadır. Bu sebepten "yığma binalar" başlıklı bir bölüm oluşturulması ve "betonarme binalarda verilen bazı bölümlerin bu başlık altında verilme tavsiye edilir. Ayrıca eski bazı betonarme binaların betonarme çerçeve sistemi çok zayıf olup, çerçeve içindeki duvarlarla düşey ve yatay yük güvelliğini sağlamaktadır. Bu tür binaların taşıyıcı sistem güvenliği incelemesi ve güçlendirilmesinin yığma bina gibi yapılması uygun düştüğü için "yığma binalar" bölümünün belgede bulunması tavsiye edilir.

2. Hazırlanan belgede prefabrike yapılar içinde bir bilgi mevcut değildir.

3. Madde 1.1.2: Hazırlanan belgenin hükümlerinin, deprem etkisi altında yerinde dökme betonarme, çelik ve ahşap malzemeden yapılmış deprem hasarı bulunmayan mevcut binaların güçlendirilmesi için uygulanacağı bildirilmektedir. Deprem hasarı bulunan binaların güçlendirilmesi konusunda bir bilgi bulunmamaktadır.

4. Madde 1.1.7: Mesleki yeterlilik belgesine sahip yeterince personel mevcut olduğu kabul edilmiştir. Bu konunun ve uygulama sırasında bu personelin çalıştırılmasının kontrolünün ve çalıştırılmaması halinde cezalandırmanın işleme durumunun değerlendirilmesi tavsiye edilir.

5. Madde 1.2.11: Yapı denetim kuruluşlarının sorumluluk süresi sona erdiğinde, periyodik kontrollün yapılmasını nasıl ve kim tarafından sağlanacağı yanında yapı denetim ve mal sahibinin periyodik bakımı sağlamadığı durumunda proje müellifinin sorumluluğunun ne olacağının değerlendirilmesi tavsiye edilir.

6. Madde 2.1.2: Mevcut binaların yatay yük kapasitelerinin belirlenmesinde ve deprem etkisinin belirlenmesinde çok çok belirsizlik bulunmaktadır. Örnek olarak projesi olmayan ve mühendislik hizmeti almamış bir binanın deprem güvenliği incelemesinde yapılan donatı düzeni ve malzeme mukavemeti için yapılan kabuller gözönüne alınabilir. Bu durumda TBDY'de bulunmayan yeni performans durumlarının tarif edilmesi, anlamlı bulunmamıştır. Bazı durumlarda DD-2 yerine DD-1 kabul edilmesinin maliyette %15 gibi fark oluşturduğu uygulamadaki meslektaşlarımız tarafından ifade edilmiştir. Bu sebeplerden DD-G1 ve DD-G2 deprem hareketinin kaldırılması tavsiye edilir. Bunun gibi Tablo 2.1'de yüksek binalar için verilen "Onarılabilir Hasar" hedef performans düzeyinin Ek 2A ve Ek 2B ile tamamen kaldırılması tavsiye edilir.

7. Tablo 2.1: DD-3 depremi küçük bir deprem olduğu için binanın taşıyıcı sistemin elastik bölgede kaldığı kabul edilebilir. Bu deprem altında pek çok belirsizlikleri olan ve basit bir şekilde kontrolü mümkün olmayan ŞGDT yaklaşımı kullanımı yanında bütün binalar için DGT yaklaşımının kullanılmasının öngörülmesi tavsiye edilir.

8. Tablo 2.1: Betonarme, çelik ve ahşap yapılar için verilen tabloda "asgari performans düzeyi" için DD-2 depreminde GÖ performansın hedeflenmesi tavsiye edilir.

9. Ek 2C, ders kitabında bulunabilecek bilgiler içerdiği için kaldırılması tavsiye edilir.

10. Şekil 4.1: Metne uygun olarak şekil altlığının "tam mantolama" ve "kısmi mantolama" olarak yazılması tavsiye edilir.

11. Şekil 4.1.1: Şekilde verilen kısmi sargılamaların rasyonel çözüm olduğunu konusunda şüpheler mevcuttur. Ayrıca, "Kısmi mantolama, ancak mimari sınırlamalar veya uygulama zorlukları nedeniyle tam mantolama yapılamadığı zorunlu durumlarda tercih edilecektir." cümlesi kısmi mantolamanın önünü açmaktadır. İki taraflı mantonun hiç önerilmemesi, üç taraflı manto önerilecekse de, boşta kalan kenarının içinden donatı geçişiyle bağlantı yapılması şartıyla önerilmesi tavsiye edilir.

12. Şekil 4.1.2: Şekilde soldaki kolon enkesitinde önerilen parçalı etriye düzeninin uygun

olmadığı düşünülmektedir. Böyle bir donatı düzeninin şekilde verilmesi kapalı etriyelerin kullanılmasını yaygınlaştıracığı için, bu şekil bölümünün kaldırılması tavsiye edilir.

13. Madde 4.1.2.1.1 ve Şekil 4.1.1: Kısmı sargılamanın yapılması durumu için bazı kısıtlamalar getirilmesi tavsiye edilir. Özellikle sağdaki son şekildeki iki kenarın mantolandığı durum bindirme boyu yetersizliği için kullanılabilirse de, kolonun eğilme ve kesme dayanımını artırmak için kullanılmaması tavsiye edilir. Soldaki kısmı sargı için ise, en azından ankrajları için konstrüktif sınırlamalar getirilmesi tavsiye edilir.

14. Madde 4.1.2.1.4 a: Manto kalınlığı 100mm olması durumunda, kapalı etriye yapılamayacaktır. Eğer kapalı etriyede talep edilirse mantolama kalınlığının 150mm ye artırılması tavsiye edilir.

15. Madde 4.1.2.1.4 2: Manto kalınlığının 100mm ve 150mm olması durumunda kendiliğinden yerleşen beton kullanımının zorunlu olması tavsiye edilir.

16. Şekil 4.1.2: Şekildeki parçalı etriyelerin minimum aralıkları için kural konulması tavsiye edilir.

17. Şekil 4.1.3: Şekildeki döşeme ankraji için koyulan çakma derinliğinin uygulanması mümkün değildir. Ankrajin döşemenin üzerine çıkartılarak ankraj çubukların ucuna dış açılarak somun ve pul takmak veya döşeme üzerine yatırılarak detay üretilmesi tavsiye edilir.

18. Madde 4.1.2.3: Birleşim bölgelerindeki mantolama detayları için mevcut kirişlerin olduğu kısımlarda kirişlerin durumu göz önüne alınacak şekilde etriyelerin düzenlenmesi tavsiye edilir. İlave boy donatıları döşemede kırılıp mevcut kirişin etrafından geçilemiyorsa düşey ankrajlar yapılması tavsiye edilir.

19. Madde 4.1.3.1: Betonarme perde ilavesinde özellikle mevcut betonun zayıf olması durumunda ilave perdenin komşuluğundaki mevcut kolonların mantolanması tavsiye edilir. Bunun gibi, ilave perdenin mevcut kirişlerden daha kalın olması ve ilave perdenin donatılarının kirişlerin kenarından geçerek, donatı sürekliliğinin sağlanması da bir seçenek olarak tavsiye edilir.

20. Şekil 4.1.3; Şekildeki kiriş mantolama detayında, döşemeye çakılacak ankrajların çakma derinliğinin en az 10d, ankraj donatısı çapının da en az 10mm olması önerilmiştir. Örneğin d10'luk ankraj donatısı kullanılacaksa çakma derinliği 10cm olacaktır. Ancak 10cm bir döşeme kalınlığı mevcutsa döşemeyi tamamen delmek gerekecektir. Bu nedenle yaklaşık 10-15 cm döşeme kalınlığında bu detayı uygulamak mümkün olmayacaktır. Ayrıca döşemenin alttan delinmesi de oldukça zordur. Bu nedenle, döşemenin üstten tamamen delinmesi, döşemenin üzerine yerleştirilecek bir plakadan da geçirilen ankrajin mekanik olarak bağlanmasını (yaygın uygulamada olduğu gibi) içeren bir mekanik ankraj detayının teşvik edilmesi tavsiye edilir.

21. Şekil 4.1.3; Şekildeki kiriş mantosu boyuna görünüşünde boy donatıları kolonun içerisine girmektedir ve hatta gönye yapılmış gibi görünüyor. Baş ve sonundaki kolonlarda "mantolanmış kolon" notu olsa da manto hizaları görünmemekte, kiriş mantosunun boy donatıları adeta mevcut kolonun içerisine girmiş hatta gönyelenmiş gibi görünmektedir. Yanlış anlamayı önlemek için, şeklin tekrar değerlendirilmesi tavsiye edilir.

22. Şekil 4.1.4 ve Şekil 4.1.5.a: Bu şekillerdeki detaylarda mevcut perdeye eklenen başlık bölgelerinin uç kısmında mevcut perde delinerek karşılıklı donatı bağlantısı eklenmesi tavsiye edilir.

23. Madde 4.1.2.1.2.a: "Mantolama betonu, döşeme alt ve üst yüzeylerinden en az 30mm genişliğinde derzler ile ayrılacaktır."nın uygulaması daha kolay olan "Mantolama betonu içinde, döşeme alt ve üst yüzeylerini delip geçen bir boyuna donatı bulunmayacaktır." olarak değiştirilmesi tavsiye edilir.

24. Madde 4.1.2.1.3: Bu kolon tanımını değiştirmekte olup, uygulamada zorluk meydana getireceği için kaldırılması tavsiye edilir.

25. Madde 4.1.2.1.7.d: Eğilme dayını hesabında kolonlarda normal kuvvet etkili olacağı için, tekrar bir katsayı ile eğilme dayanımını azaltılması yapılmaması tavsiye edilir.

26. Madde 4.1.2.1.8.a.2: "Kısmi mantolama uygulamalarında sadece TBDY 5.3.2'de tanımlanan yayılı plastik davranış modeli kullanılacaktır." çubuk eleman olan kolonlarda "plastik mafsal" kabulünün kullanılması uygun düşmektedir. Karmaşık ileri kabuller kullanarak daha uygun sonuç alınması, yapılan kabullerin karmaşıklığından dolayı çoğu zaman doğru değildir. Basitlik ve sadelik her zaman tercih edilmelidir.
27. Madde 4.1.2.1.8.b: "Yığılı plastik davranış modelinin göz önüne alındığı durumlarda, plastik mafsal boyu hesabında ilgili doğrultudaki güçlendirilmiş kesit boyutu, etkin kesit rijitliği hesabında ise güçlendirilmiş kesit özellikleri kullanılacaktır." Etkin kesit rijitliğinde de güçlendirilmiş kesit geometrisinin kullanılması tavsiye edilir. Güçlendirme ile rijitlik değişeceği için kuvvet dağılımının da değişmesi beklenir.
28. Madde 4.1.2.2.a: "Mantolama, kolon yüzeylerinden her iki tarafta en az 30mm uzaklıkta derz ile sonlandırılacaktır."nın uygulaması daha kolay olan "Mantolama betonu içinde, donatı mantolama bölgesinde kalacaktır." olarak değiştirilmesi tavsiye edilir.
29. Madde 4.1.2.2.4: "Mantolanmış kiriş enkesit genişliği, kolon enkesit genişliğinden küçük veya eşit olacaktır." Kısıtlayıcı şartın kaldırılması tavsiye edilir. Genişlemiş bir kiriş kolonun sarak komşu açıklıkta devam edebilir.
30. Madde 4.1.2.4.2: "Bu durumda, boyuna donatıların katlar arasında sürekliliği sağlanacaktır."nın perdelerde eğilme momenti uç bölgesindeki donatı ile karşılandığı için "Bu durumda, perde uç bölgesindeki boyuna donatıların katlar arasında sürekliliği sağlanacaktır." olarak değiştirilmesi tavsiye edilir.
31. Şekil 4.1.4: Şekillerdeki bağlantı çubuğunun L şeklinde gösterilmesi tavsiye edilir.
32. Madde 4.1.2.4.3.e: "Betonarme manto içerisindeki boyuna donatıların, perde yüksekliği boyunca kat geçişlerinde döşeme ve kirişlerde açılan deliklerden/boşluklardan geçirilerek sürekliliği sağlanacaktır."nın "Betonarme uç bölgesindeki boyuna donatıların, perde yüksekliği boyunca kat geçişlerinde döşeme ve kirişlerde açılan deliklerden/boşluklardan geçirilerek sürekliliği sağlanacaktır." olarak değiştirilmesi tavsiye edilir.
33. Madde 4.1.2.4.3.f: "Bu bağlantı donatıları, perde yüzeyinde en az 6 adet/m² olacak şekilde düzenlenecek ve mevcut perde içinden geçirilerek her iki taraftaki düşey ve yatay donatı kesişimlerine bağlanacaktır." ile perde m² de 6 yerden delinerek hasar verilmektedir. Bunlar yanında perdeyi delen fakat karşı tarafa geçmeyen bağlantı elemanları da (kısmi mantolanmada olduğu gibi) kabul edilebilir.
34. Madde 4.1.2.4.3.g: "Bağlantı elemanlarının dayanımı hesaplanan perde kesme kuvvetinin en az 1.5 katını karşılayacak şekilde tasarlanacaktır." Kolonlarda kesme kuvveti, kapasite tasarımı davranış sebebiyle artırılır. Burada tekrar 1.5 katının alınması düzenlenmesi zor çözümlere götürebilir. Kaldırılması tavsiye edilir.
35. Madde 4.1.2.4.4: Kolona yeni bir tanım getirdiği için kaldırılması tavsiye edilir.
36. Madde 4.1.2.4.5: "4.1.2.1.7(d1)'de verilen azaltma katsayılarıyla çarpılacaktır." kolonlarda olduğu gibi burada da kaldırılması tavsiye edilir.
37. Madde 4.1.2.4.5: "perdelerde kesme kuvveti değeri 1.5 ile çarpılarak büyütülecektir." Perdelerde kesme kuvveti, kapasite tasarımı ve doğrusal olmayan davranış sebebiyle artırılır. Burada tekrar 1.5 katının alınması düzenlenmesi zor çözümlere götürebilir. Kaldırılması tavsiye edilir.
38. Madde 4.1.3.1.3: "Mantolama boyuna donatıları ve yeni perde düşey donatıları, kat döşemelerinde açılacak deliklerden/boşluklardan geçirilerek süreklilik sağlanacaktır."nın "Mantolama perde uç donatılarının kat döşemelerinde açılacak deliklerden/boşluklardan geçirilerek süreklilik sağlanacaktır." olarak değiştirilmesi tavsiye edilir.
39. Madde 4.1.3.1.3: Yeni perde eklenmesi durumunda "Yeni perdeler, temel üstünden başlayarak güçlendirme ihtiyacının olduğu en üst kata kadar kesintisiz devam edecektir." ifadesi mevcuttur. Bina yüksekliğince perdelerin devam etmemesi, yapıların davranışını belirleyen perdelerin kesilmesi, hesaplarda görülmesi de, gerilme yığılmasına ve hasara yol açmaktadır.

Bu tür hasarın örnekleri yaşanan depremlerde görülmüştür. Bu nedenle yeni eklenen perdelerin tüm bina yüksekliğince devam etmesinin vurgulanması tavsiye edilir.

40. Madde 4.1.3.2.4.e: "birim alandaki kayma kuvveti" yerine "kayma gerilmesi" kullanılması tavsiye edilir.

41. Madde 4.1.3.2.6.b: "Bağlantı dayanımı, aktarma elemanının taşıma gücü kapasitesinin en az 1.25 katı olacaktır." yerine "Aktarma elemanının kapasitesi (taşıma gücü), aktaracağına en az 1.25 katı olacaktır" .kullanılması tavsiye edilir.

42. Şekil 4.2.1: Çelik ile giriş güçlendirmesinde de Şekil 4.1.3 için verilen tavsiye burada da geçerlidir.

43. Madde 4.2.1.4.8: Çelik mantolama ile güçlendirilen kolonun betonarme kısmının sargılı beton olarak gerilme şekil değiştirme davranışını sağlayacağı, bir gerime uygulaması (post-tension) olmadan bu davranışı gösterebilmesi şüphelidir. Bu kabulün gözden geçirilmesi tavsiye edilir.

44. Şekil 4.2.2: Şekildeki çelik lama ve levhaların betonarme kolona ankrajlar ile bağlanması tavsiye edilir.

45. Madde 4.2.2.3.2: "geliştirebileceği" yerine "oluşturabileceği" ifadesinin kullanılması tavsiye edilir.

46. Şekil 4.2A.12: "Kesme dikmesi" yerine " kesme çubuğu/elemanı" kullanılması tavsiye edilir.

47. Madde 4.3.3.1.3.b: "beton yüzeyinin çekme dayanımı en az 1.5 MPa olmalıdır." Böyle bir dayanım ölçüsü ve deneyi mümkün mü?

48. Madde 4.3.3.1.5.b: "derinlik" yerine "yükseklik" kullanılması tavsiye edilir.

49. Madde 4.2A.4: Çelik Çaprazlı Sistemlerin Eklenmesi: Geometrik Düzenleme ve Kısıtlamalar içeriğindeki "Doğrudan Bağlantı" (Çaprazların, çelik levhalar ve sonradan uygulanan mekanik/kimyasal bağlantı elemanları vasıtasıyla doğrudan betonarme elemanlara bağlandığı yöntem) kullanılması durumunda, mevcut kolon mantolanmadığı için, mevcut beton mukavemetinin bir alt değer ile sınırlandırılması gerektiği düşünülmektedir. Madde 4.4'deki dıştan güçlendirmede de belli bir beton mukavemeti sınırı ifade edilmiştir (Madde 4.4.4.5'de beton 15 MPa). Burada da beton dayanımı için bir alt sınırın verilmesi tavsiye edilir.

50. Madde 4.4.5.2: Akademik çalışmalarda uygulaması konusunda tartışmalar olan "Çok Modlu İtme Yöntemi"nin kaldırılması tavsiye edilir.

51. Madde 4.2A.5.b: "Dışarıya eklenen çelik çapraz sistem ile mevcut yapı arasındaki bağlantı elemanları; birlikte çalışmayı tam olarak sağlayacak ve çaprazların beklenen dayanımlarını güvenle aktaracak şekilde tasarlanmalıdır." Cümlesinin yerine "Dışarıya eklenen çelik çapraz sistem ile mevcut yapı arasındaki bağlantı elemanları; birlikte çalışmayı tam olarak sağlayacak ve çaprazların beklenen dayanım kuvvetlerini mevcut yapıya güvenle aktaracak şekilde tasarlanmalıdır." verilmesi tavsiye edilir.

52. Şekil 4.2A.6: Bu şekilde ankrajlar çerçevenin sağ kolondaki ve üst ve alt girişteki ankrajlar uygun olduğu halde, ankrajlar sol tarafındaki kolona girmemiş durumdadır. Şekil 4.2A6 ile Şekil 4.2A.11 arasında uygun bir uyum mevcut değildir. Şekillerin bu açıklamalar çerçevesinde tekrar değerlendirilmesi tavsiye olunur. Ayrıca Şekil 4.2A.11'deki "filmaşın" terimi yerine "spiral donatı" teriminin (Şekil 4.4.6'da spiral donatı olduğu gibi) kullanılması tavsiye edilir.

53. Şekil 4.2A.9 ve Şekil 4.2A.10: Bu şekillerin teknik resim kuralları açısından gözden geçirilmesi tavsiye edilir.

54. Şekil 4.2A.12: Şekilde çaprazların plakaya bağlandığı bölgede araları çok açık ve çaprazların eksenleri kaymış görünmektedir. Gözden geçirilmesi tavsiye edilir.

55. Şekil 4.4.5: Bu şekil prefabrike çerçevenin mevcut sisteme dıştan ilave edilmesine ait bir detaydır. Bu durumun şekil açıklamasında belirtilmesi tavsiye olunur.

56. Madde 4.3.3.1.3.b: Tam sarılma olmadığı durumda (U şeklinde ve L şeklinde) beton muka-

vemetinin en az 16MPa olması koşulu getirilmesi uygun olmuştur. Ancak (a) bendinde tam sarılma durumunda, her türlü şekil için, yapışma bağlantı elemanı olarak çalışmadığından beton dayanımına yönelik ek bir koşul aranmaması ise dikkat çekici bulunmuştur. Bu durum ve ayrıca L şeklinde iki yüzde sarılmanın da rasyonel olup olmadığından gözden geçirilmesi tavsiye olunur.

57. Madde 5.5.10: "Çelik gömme kiriş" ve "kompozit kiriş" arasında bir fark gözetilmemişse, "kompozit" kelimesinde karar kılınması tavsiye edilir.

58. Madde 5.5.15: "kiriş orta açıklığında konumlanıyorsa" yerine "kiriş orta bölümünde bulunuyorsa" kullanılması tavsiye edilir.

59. Madde 5.5.16: "halinde, değerler 0.0'a eşit" yerine "halinde, değer 0.0'a eşit" kullanılması tavsiye edilir.

60. Madde 5.6.27: "Kesme kuvveti etkisinde, şekildeğiştirme kontrollü doğrusal olmayan davranış öngörülmesi durumunda, analizler sonunda elde edilen plastik kayma şekildeğiştirilmesi" ifadesindeki "kontrollü doğrusal olmayan davranış"ın gözden geçirilmesi tavsiye edilir.

61. Tablo 5.1 ve Tablo 5.2: Kayma levhasının kalınlığının gösterilmesi tavsiye edilir.

62. Tablo 5.3: Tablodaki a, b, B parametrelerinin gözden geçirilmesi tavsiye edilir.

63. Madde 5.12.1.1: "B noktası"nın gözden geçirilmesi tavsiye edilir.

64. Madde 6.3.3.2: "mevcut yapıdaki ile özdeş olacak model üzerinde" yerine "mevcut yapının özelliklerini yansıtabilecek model üzerinde" kullanılması tavsiye edilir.

65. Madde 6.4.1.2: "kesit derinliğinin" yerine "kesit yüksekliğinin" kullanılması tavsiye edilir.

66. Şekil 6.5.a: Yatay çapraz elemanı kenar dikmelere yapışmamaktadır. Çizimin gözden geçirilmesi tavsiye edilir.

67. Tablo 3.4.b: Bu tablo yerine Tablo 7.1.in kullanılması tavsiye edilir.

68. Madde 7.2.3.6 ve 7.2.3.8: "Onarılabılır hasar" ile bu maddenin kaldırılması tavsiye edilir.

69. Madde 7.2.3.11 ve 7.2.3.12Ç Bu maddelerin TBDY'de verilen Tablo 3.4.b ile uyumlu hale getirilmesi tavsiye edilir.

70. Denklem 8.1 ve 8.7 ve 8.8: "D" yerine "u" kullanılması tavsiye edilir.

71. Madde 9.3.3: "zaman tanım aralığında" yerine "zaman tanım alanında" kullanılması tavsiye edilir.

72. Madde 10.2.4: "temel sisteminin güçlendirilmesi zorunludur." yerine "temel sistemi güçlendirilecektir." Yazılması tavsiye edilir.

73. Madde 10.4.4.1: "Mevcut münferit temellerin (tekil, sürekli veya karma)" yerine "Mevcut münferit ve mütemadi temellerin (tekil, sürekli veya karma)" kullanılması tavsiye edilir.

74. Madde 11.3.1.1: "ağırlık merkezine" yerine "kütle merkezine" kullanılması tavsiye edilir.

75. Madde 11.4.1.1: "Hasır Kumaş", "lifli polimer" yerine kullanılmışsa, değiştirilmesi tavsiye edilir.

76. Madde 11.4.1.1.6: "tarafsız eksen derinliği" yerine "tarafsız eksen yüksekliği" kullanılması tavsiye edilir.

77. Madde 11.4.1.2.8: "Yığma karakteristik basınç dayanımı" yerine "Yığma birimi karakteristik basınç dayanımı" kullanılması tavsiye edilir.

78. Madde 12.4.4.2: "Bu değerlendirmeye ek olarak, tahribatsız deney yöntemlerinin (örneğin geri tepme çekici veya ultrasonik geçiş hızı gibi yöntemler) de kullanılmasına izin verilir." yerine "Bu değerlendirmeye ek olarak, tahribatsız deney yöntemlerinin (örneğin beton çekici veya ses geçiş hızı gibi yöntemler) de kullanılmasına izin verilir." Kullanılması tavsiye edilir.

79. Bölüm 8: Sönümlenme Sistemleri: Eğer çerçevenin içerisinde bir tuğla dolgu duvar varsa, çapraz konacak katta, bu tuğla dolgu duvar da yapıya TBDY Şekil 4C.1'deki gibi esnek bağlan-

mamışsa, çaprazların deprem sırasında devreye girmesi için tuğla duvarların hasar görmesi veya devre dışı kalması gerekir. Sönümleyici kullanılması durumunda tuğla duvarların çerçeve-veden koparılması veya katın tuğla duvarların olmadığı bir kat olması gerekir. Ele alınmayan durumun gözden geçirilmesi tavsiye edilir.

80. Bölüm 9: Deprem yalıtımı ile güçlendirme: Yapılaşmanın yoğun olduğu yerlerde deprem yalıtımının kullanılmasına karar verilirken deprem yalıtımlı yapının komşularının da depreme dayanıklı olup olmadığına dikkat edilmelidir. Çünkü komşu binaların deprem esnasında çökmesi durumunda yalıtımlı binaya çarparsa, binanın mesnetlerinden ayrılma tehlikesi vardır. Bu hususun gözden geçirilmesi tavsiye edilir.

Kırşehir’de Yapılması Planlanan Altın Madeni Ocağı Zenginleştirme ve Maden Atığı Depolama Tesisi Projesi ile İlgili ÇED Raporu Hakkında Oda Görüşü

12 Şubat 2026

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası’nın; Kırşehir ili Merkez, Boztepe ilçesi Çimeli ve Körpınar Köyleri sınırları içerisinde, Defaş Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından yapılması planlanan Altın madeni ocağı zenginleştirme ve maden atığı depolama tesisi projesi ile ilgili ÇED raporu hakkında görüşü

Proje alanının çok büyük bir bölümünün tarım arazisi niteliğinde olduğu ÇED raporu içeriğinden açıkça anlaşılmaktadır. Binlerce dönüm tarım arazisinin madencilik faaliyeti kapsamında tarım dışı kullanıma açılması, bölgenin tarımsal üretim potansiyelini geri dönülemez şekilde ortadan kaldıracaktır. ÇED raporunda tarımsal faaliyetlerin sona ermesi sonucunda ortaya çıkacak ekonomik, sosyal ve üretim kayıplarının nasıl telafi edileceğine ilişkin herhangi bir somut plan, fizibilite çalışması veya bağlayıcı taahhüt bulunmamaktadır. Bu durum, bölgede tarımla geçimini sağlayan yaklaşık 100 hanenin doğrudan gelir kaybına uğrayarak işsiz kalmasına yol açacak olup, proje açık şekilde kamu yararı ilkesine aykırıdır.

ÇED alanının önemli bir bölümünün mera vasfında olduğu anlaşılmaktadır. 4342 sayılı Mera Kanunu uyarınca meraların amacı dışında kullanılması ve mera vasfının ortadan kaldırılması hukuka aykırıdır. Projenin hayata geçirilmesi durumunda bölgede bulunan yaklaşık 30.000 büyükbaş ve 20.000 küçükbaş hayvanın yem ve otlatma ihtiyacının karşılanması fiilen mümkün olmayacaktır. Bu durum, hayvancılıkla geçimini sağlayan yaklaşık 400 hanenin doğrudan geçim kaynaklarını kaybetmesine yol açacak olup, telafisi mümkün olmayan sosyo-ekonomik zararlara neden olacaktır.

Projede cevher zenginleştirme yöntemi olarak flotasyon yönteminin kullanılacağı belirtilmiştir. Ancak flotasyon sürecinde kullanılacak kimyasalların insan sağlığı, hayvanlar, tarım ürünleri ve yerüstü-yeraltı su kaynakları üzerindeki olası etkilerine ilişkin ÇED raporunda herhangi bir bilimsel araştırma, risk analizi veya koruyucu tedbir yer almamaktadır. Bu eksiklik, projenin çevresel etkilerinin bütüncül şekilde değerlendirilmediğini ve raporun çevresel riskleri gizlediğini göstermektedir.

ÇED raporunda flotasyon sonrası zenginleştirilmiş cevherin hangi ülkeye veya hangi şehirdeki tesise gönderileceğine ilişkin net ve bağlayıcı bir bilgi bulunmamaktadır. Bu belirsizlik, projenin nihai aşamasının bilinçli olarak rapor dışında bırakıldığını göstermektedir. Zenginleştirme sonrası süreçlerin açıkça belirtilmemesi, ilerleyen aşamalarda yeni bir ÇED başvurusu yapılarak siyanürlü liç tesisinin proje alanında kurulmasının önünü açacak şekilde kasıtlı bir açık

kapı bırakıldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, ÇED sürecinin şeffaflık ve bütünlük ilkesine açıkça aykırıdır.

ÇED raporu hukuken ve teknik olarak bir bütündür; parçalanarak farklı süreçlere bölünmesi veya bazı aşamaların rapor dışında bırakılması mümkün değildir. Ancak mevcut raporda flotasyon sonrası kimyasal işlemler, özellikle siyanürleme süreci hakkında yeterli ve bağlayıcı bilgi yer almamaktadır. Projenin en kritik çevresel risklerini barındıran bu aşamanın rapor dışında tutulması, ÇED raporunun bütünlüğünü bozmakta ve raporu hukuken geçersiz hale getirmektedir.

Flotasyon sonrası zenginleştirilen cevherin başka bir şehre taşınacağı belirtilmesine rağmen, taşınacak miktar, kullanılacak güzergâhlar, karayollarında oluşacak trafik artışı ve buna bağlı çevresel ve güvenlik riskleri ÇED raporunda yer almamaktadır. Bu eksiklik, projenin ulaştırma kaynaklı çevresel etkilerinin değerlendirilmediğini göstermekte olup, rapor bu yönüyle eksik ve tamamlanmamış durumdadır.

ÇED raporunun 44. sayfasında projenin inşaat ve işletme aşamalarına ilişkin finansal bilgiler yer almakta ise de, bu bilgiler yüzeysel olup herhangi bir fizibilite raporuna dayanmamaktadır. Bütçe ve kaynak kalemleri eksik ve gerçek dışı şekilde düşük gösterilmiştir. Bu durum, firmanın Bakanlığa ödeyeceği ÇED inceleme bedelini azaltmak amacıyla proje maliyetlerini bilinçli olarak düşük gösterdiğini ortaya koymaktadır. Finansal verilerin güvenilir olmaması, firmanın ilerleyen süreçlerde ÇED yükümlülüklerinden kaçınma eğiliminde olabileceğini göstermekte olup, raporun ciddiyetini ve güvenilirliğini ortadan kaldırmaktadır.

Nihai ÇED raporunun 44. sayfasında, projede kullanılacak suyun başka bir kaynaktan boru hattı ile taşınacağı ve su temini ile tedariğine ilişkin ayrıca ayrı bir ÇED raporu hazırlanacağı ifade edilmektedir. Oysa çevresel etki değerlendirmesi hukuken ve teknik olarak bir bütündür; projenin en temel girdilerinden biri olan su temininin ayrı bir ÇED sürecine bırakılması mümkün değildir. İçme ve kullanma suyunun hangi kaynaktan, hangi miktarda, hangi yöntemle ve hangi hukuki statüde temin edileceği netleştirilmeden mevcut ÇED raporunun kabul edilmesi ve olumlu karara bağlanması mümkün değildir. Su temin sistemi; kamulaştırma, mülkiyet sorunları, boru hattı, pompa istasyonları ve enerji maliyetleri dikkate alındığında projenin toplam maliyetini doğrudan etkileyen ana unsurdur. Bu veriler raporda yer almadığı için projenin gerçek maliyeti gizlenmiş, proje ekonomik görünür kılınmaya çalışılmıştır. Bu nedenle su temini konusu açık ve bağlayıcı şekilde ortaya konulmadan ÇED sürecinin sonuçlandırılması hukuken mümkün değildir.

ÇED raporunda belirtilen barajdan su teminine ilişkin olarak Kırşehir Belediyesi tarafından açılmış davaların devam ettiği bilinmektedir. Ayrıca söz konusu barajın su tahsisi, 1980'li yıllarda kamu şirketi statüsünde bulunan Tüpraş'a verilmiş olup, bu suyun başka kişi veya kurumlara devredilemeyeceğine dair hukuki taahhüt bulunmaktadır. Dolayısıyla barajdan altın madeni projesine su tahsisi yapılması hukuken mümkün değildir. Bu durum açık olmasına rağmen raporda bu hukuki engeller yok sayılmış, su temini kesinleşmemiş bir kaynak üzerinden varsayımsal olarak gösterilmiştir. Hukuken mümkün olmayan bir su kaynağı üzerinden hazırlanan ÇED raporunun kabul edilmesi mümkün olmayıp, rapor bu haliyle geçersizdir.

Mevcut ÇED raporu, ilk başvuru dosyasına göre içerik, kapsam ve proje tasarımı bakımından önemli ölçüde değişiklikler içermektedir. Halkın katılım toplantılarında kamuoyuna sunulan bilgiler ile nihai raporda yer alan bilgiler arasında ciddi farklılıklar bulunmaktadır. Bu nedenle yöre halkına proje hakkında doğru ve güncel bilgi verilmemiştir. Projenin şekli ve kapsamı değişmiş olmasına rağmen yeni halkın katılım toplantıları yapılmamış olması, ÇED sürecinin en temel ilkelerinden biri olan katılım ve şeffaflık ilkesini ortadan kaldırmıştır. Bu nedenle mevcut ÇED süreci sona erdirilmeli ve proje yeni haliyle yeniden halkın katılım toplantılarına sunulmalıdır.

ÇED raporunun ekler bölümünde, başlangıçta kurumlardan alınan görüşler ile 1. ve 2. İDK toplantılarında sunulan kurum görüşleri yer almamaktadır. Hangi kurumun hangi olumsuz görüşü verdiği, bu görüşlerin ne ölçüde dikkate alındığı ve hangi düzeltmelerin yapıldığı rapor üzerinden izlenememektedir. Kurum görüşlerinin tamamı rapor eklerinde yer almadığı

sürece, dosyayı inceleyenlerin raporun doğruluğu ve yeterliliği hakkında sağlıklı değerlendirme yapması mümkün değildir. Bu haliyle rapor şeffaf değildir ve gerçek bir ÇED raporu niteliği taşımamaktadır.

Altın madeni proje alanı yakınında Karayolları Genel Müdürlüğü'ne ait aktif bir taş ocağı işletmesi bulunmaktadır. Mevcut ÇED raporunda bu taş ocağı ile altın madeni faaliyetlerinin birlikte yaratacağı kümülatif çevresel etkiler değerlendirilmemiştir. Oysa ÇED mevzuatı gereği, aynı bölgede bulunan ve benzer etkiler oluşturan tüm faaliyetlerin birlikte değerlendirilmesi zorunludur. Kümülatif etki analizi yapılmadan hazırlanan rapor eksik ve yetersizdir.

Zenginleştirme sonrası oluşacak maden atıklarının 85 metre yüksekliğinde bir atık barajında depolanacağı ve tabanda yalnızca 2 mm kalınlığında membran kullanılacağı belirtilmiştir. 85 metre yüksekliğinde kaya ve atık yükünün metrekare başına yüzlerce tonluk basınç oluşturacağı dikkate alındığında, 2 mm kalınlığındaki bir membranın bu yükü taşıması teknik olarak mümkün değildir. Membranın kısa sürede delinmesi kaçınılmaz olup, kimyasal atıkların yer altına sızması ve çevreye yayılması yüksek risk taşımaktadır. Bu nedenle raporda belirtilen membran sistemi teknik açıdan gerçekçi değildir ve çevre güvenliğini sağlayacak nitelikte değildir.

Atık barajının kaya dolgu gövdesine ilişkin olarak raporda herhangi bir mühendislik hesabı, kesit çizimi, statik analiz veya imzalı teknik proje yer almamaktadır. Barajın taban genişliği, yükseklikleri, şev açıları ve taşıma kapasitesine ilişkin hiçbir teknik veri sunulmamıştır. Kaya dolgu barajlarının projelendirilmesi ve hesaplarının yapılması doğrudan inşaat mühendisliği uzmanlık alanına girmektedir. Ancak raporda herhangi bir inşaat mühendisine ait imza, hesap veya proje bulunmamaktadır. Bu haliyle baraj tasarımı bilimsel ve teknik temelden yoksun olup, can ve çevre güvenliği açısından kabul edilemez niteliktedir.

ÇED raporunda "temaslı su" kavramı, yağışlar sonucu madencilik atıkları ile temas eden yağmur sularını ifade etmek üzere kullanılmaktadır. Ancak raporda öngörülen temaslı su toplama havuzlarının hacmi son derece yetersiz olup, yaklaşık on metreküp gibi sembolik büyüklüklerdedir. Otuz hektarlık maden sahasının en alt kotunda birikecek temaslı suların bu büyüklükteki birkaç havuz ile toplanabilmesi teknik olarak mümkün değildir. Bu havuzlar yalnızca raporda varmış gibi gösterilen, işlevsiz ve göstermelik yapılar niteliğindedir. Gerçekçi bir hidrolojik hesaplama yapılması halinde temaslı su havuzlarının çok daha büyük boyutlarda olması gerekeceği açıktır. Ancak bu büyüklükte havuzların yapılması halinde projenin ekonomik fizibilitesi ortadan kalkacağından, raporda gerçek veriler gizlenmiştir.

ÇED raporunda nebati toprak kalınlığına ilişkin herhangi bir sondaj, arazi çalışması veya bilimsel analiz yapılmamış, yalnızca stoklama amacıyla 10 cm kalınlık varsayımı getirilmiştir. Oysa proje alanının büyük kısmı tarım arazisi ve mera niteliğinde olup, bu tür alanlarda nebati toprak kalınlığının 10 cm olması bilimsel olarak mümkün değildir. Bu tür bir veri, ancak detaylı jeoteknik sondajlar ve laboratuvar analizleri ile belirlenebilir. Ölçüm yapılmadan masa başında verilen bu değerler, raporun bilimsel yöntemlerden uzak, usule aykırı ve özensiz hazırlandığını göstermektedir.

Tüvenan stok alanının yaklaşık 50 metre yüksekliğe ulaşacağı, bu alanın sürekli yüklem-boşaltma noktası olarak kullanılacağı belirtilmektedir. Buna rağmen tabana yalnızca 2 mm kalınlığında membran serileceği ifade edilmiştir. Ağır iş makineleri, sürtünme ve titreşim etkileri nedeniyle bu membranın çok kısa sürede yırtılması kaçınılmazdır. Ayrıca tüvenan malzeme zamanla mikronize olacak, yağışlar ile birlikte içerisindeki ağır metaller ve toksik bileşenler doğrudan zemine ve nebati toprak tabakasına sızacaktır. Bu nedenle bu alan için öngörülen kaplama sistemi teknik olarak yetersiz ve çevresel risk açısından kabul edilemezdir.

ÇED raporunda beton agrega, mıcır ve kaya dolgu malzemelerinin saha içindeki mermerli bölümlerden temin edileceği ve saatte 90 m³ kapasiteli beton santrali kurulacağı belirtilmektedir. Bu kapasite yıllık yaklaşık 300.000 m³ yani yaklaşık 750.000 ton agrega ihtiyacı anlamına gelmektedir. Yol dolguları ve kaya dolgu işleri de dikkate alındığında yıllık toplam ihtiyacın 1,5 milyon tonun üzerine çıkacağı açıktır. Ancak raporda bu malzemelerin nereden, nasıl, hangi yöntemle çıkarılacağına dair herhangi bir mühendislik çalışması bulunmamaktadır. Oysa

yalnızca bu taşocağı faaliyeti dahi başlı başına ayrı bir ÇED süreci gerektirecek ölçektir. Bu boyutta bir faaliyetin raporda yalnızca sözle geçiştirilmesi, ÇED bütünlüğünün açık ihlalidir.

ÇED raporunun 84. sayfasında inşaat faaliyetlerinde kullanılacağı belirtilen beton sınıflarına ilişkin teknik bilgiler hatalıdır. Raporda hiçbir inşaat mühendisi imzası bulunmaması, betonarme yapıların taşıyıcılığı, dayanımı ve güvenliği konusunda verilen bilgilerin bilimsel ve teknik geçerliliğini ortadan kaldırmaktadır. Beton yapılar gibi yüksek risk içeren mühendislik unsurlarının uzmanlık dışı hazırlanmış olması, tek başına projenin durdurulmasını gerektirecek niteliktedir.

Projede dışarıdan getirilecek ve dışarıya taşınacak milyonlarca ton malzeme, yüzlerce kamyon, iş makinesi ve personel taşımacılığına rağmen, karayolları üzerindeki trafik yoğunluğu, kaza riski, yol yıpranması ve gürültü etkilerine ilişkin herhangi bir bilimsel çalışma yapılmamıştır. Bu durum, projenin lojistik boyutunun tamamen göz ardı edildiğini ve ÇED raporunun bütüncül değerlendirme yapılmadan hazırlandığını göstermektedir.

ÇED raporunun 97. sayfasında belirtilen su toplama merkezlerine ilişkin en, boy, derinlik ve hacim bilgileri bulunmamaktadır. Hidrolik yapıların teknik projeleri olmadan çevresel risk analizi yapılması mümkün değildir. Bu tür temel altyapıların ölçü ve hesapları olmadan raporda yer alması, teknik geçerliliği olmayan soyut ifadelerden ibarettir.

ÇED raporunda onlarca kez vaziyet planı sunulmasına rağmen, ilk başvuru dosyasındaki plan ile nihai plan arasındaki farklar gösterilmemiştir. Hangi alanların hangi kurum görüşüyle neden ÇED alanı dışına çıkarıldığına dair karşılaştırmalı bir çizim bulunmamaktadır. Bu bilgilerin dosyada yer almaması, halkın bilgilendirilmesi ilkesine aykırı olup, sürecin şeffaflığını tamamen ortadan kaldırmaktadır.

Maden atık barajının sıvı ve katı fazlara göre ayrı ayrı hesaplanması gerekirken, raporda buharlaşma, yağış, maksimum su birikimi, deprem, patlatma titreşimleri gibi kritik parametrelere ilişkin hiçbir mühendislik hesabı yer almamaktadır. Sulu bir baraj ile katı atık barajı tamamen farklı mühendislik tasarımları gerektirir. Bu hesaplar yapılmadan baraj boyutlarının belirlenmiş olması bilimsel ve teknik açıdan geçersizdir.

Raporda proses suyunun %74'ünün geri kazanılacağı belirtilmekte, dolayısıyla en az %26'lık kısmın atık barajında kalacağı açıkça ifade edilmektedir. Bu suyun buharlaşma ve sızma yoluyla çevreye yayılacağı açıktır. Ancak sızma riskini ortadan kaldıracak herhangi bir mühendislik çözümü raporda yer almamaktadır. Bu nedenle maden atığı barajının yer altı sularını kirlenme riski gerçek anlamda bertaraf edilmemiştir.

Raporda pasa yüksekliğinin 480 metreye ulaşacağı belirtilmektedir. Erzincan İliç Altın Madeni'nde pasanın 120 metre olarak öngörülmesine rağmen 220 metreye ulaşması ve bunun sonucunda yaşanan göçükte işçilerin hayatını kaybetmesi, bu tür projelerin ne derece ölümcül risk taşıdığını açıkça göstermiştir. 480 metre gibi olağanüstü bir yüksekliğe sahip pasa yığınının şev stabilitesi, toptan göçme, deprem, aşırı yağış ve patlatma titreşimleri gibi faktörler açısından detaylı olarak analiz edilmesi gerekirken raporda bu analizler bulunmamaktadır. Bu konular inşaat mühendisliğinin ana uzmanlık alanı olmasına rağmen raporda hiçbir inşaat mühendisi imzası yer almamaktadır.

Raporda yarma yüksekliğinin 355 metre olduğu belirtilmektedir. Bu yükseklikte bir yarma, kaya türü ne olursa olsun son derece yüksek kayma ve göçme riski taşır. Özellikle şist gibi tabakalı kayalarda katmanlar arası kaymalar çok yaygındır. Buna rağmen kaya türlerine göre ayrı ayrı stabilite analizleri yapılmamıştır. Bu tür analizler ancak uzman inşaat mühendisleri tarafından yapılabilir. Erzincan İliç kazasında mahkemece yapılan bilirkişi incelemelerinde de bu hesaplar doğrudan inşaat mühendisliği uzmanlarına yaptırılmıştır. Mevcut raporda bu tür hesaplar bulunmadığından, yarma güvenliği bilimsel temelden yoksundur.

Raporda yılda 6.000 tonun üzerinde kimyasal maddenin (sodyum silikat, potasyum amil ksantat, bakır sülfür, Aero 8045, Aero 404 vb.) kullanılacağı belirtilmesine rağmen, bu maddelerin tam kimyasal özellikleri, toksisite düzeyleri ve çevresel etkileri açıklanmamıştır. Bu kimyasalların taşınması sırasında karayollarında oluşturacağı riskler, atık barajına karışması halinde içme

sularına bulaşma ihtimali, havaya karışan tozların insanlar ve hayvanlar üzerindeki etkileri raporda değerlendirilmemiştir. Birçok kaynağa göre bu maddelerin çıplak elle temas edilmesi gerektiği, solunum yoluyla toksik etki oluşturduğu bilinmektedir. Buna rağmen bu risklerin nasıl engelleneceğine dair raporda hiçbir bilimsel önlem yer almamaktadır. Bu durum halk sağlığı açısından kabul edilemezdir.

ÇED raporunu hazırlayanların mevcut ve aktif bir altın madeni sahasında yerinde inceleme yapmadıkları, yalnızca masa başı varsayımlar üzerinden çalışma yürüttükleri anlaşılmaktadır. Proje alanı 13 km² büyüklüğünde olup, yaklaşık 4 km genişliğinde ve 7 km uzunluğundadır. Bu büyüklükteki bir altın madeni için öngörülen kireç kullanım miktarının raporda son derece düşük gösterildiği görülmektedir. Oysa faaliyette bulunan büyük altın madenlerinde, şev stabilitesi, pH dengelemesi ve zenginleştirme işlemleri için raporda belirtilenin yüzlerce katı kireç kullanılmaktadır. Nitekim Uşak ili Pınarbaşı ilçesinde bulunan Kışladağ Altın Madeni, yalnızca kendi ihtiyacını karşılamak amacıyla özel bir kireç ocağı ve üretim tesisi kurmuştur. Bu örnek dikkate alındığında Kırşehir Boztepe Altın Madeni için gerçek kireç ihtiyacının raporda belirtilenin çok üzerinde olacağı açıktır. Ancak gerçek kireç ihtiyacı hesaba katıldığında proje maliyeti artacak ve projenin ekonomik fizibilitesi ortadan kalkacaktır. Bu nedenle kireç miktarının bilinçli olarak düşük gösterildiği anlaşılmaktadır.

ÇED raporunun 150. sayfasında tüvenan cevher stok alanınının 46 metre yüksekliğinde olacağı ve tabana yalnızca 20 cm kalınlığında beton kaplama yapılacağı belirtilmiştir. Malzeme yoğunluğu yaklaşık 2,64 ton/m³ kabul edildiğinde, bu yük metrekare başına yaklaşık 122 ton basınca karşılık gelmektedir. Oysa C30 sınıfı betonun taşıma kapasitesi dahi metrekare başına yaklaşık 30 ton civarındadır. Bu durumda söz konusu beton tabaka ciddi kırılma ve çökme riski altındadır. Ayrıca iş makinelerinin sürekli hareketi ve yükleme-boşaltma işlemleri nedeniyle beton tabaka kısa sürede tahrip olacaktır. Bu nedenle beton kalınlığı ve dayanımı, statik hesaplar ile bir inşaat mühendisi tarafından analiz edilmeden raporda verilen bilgiler teknik olarak geçersizdir.

ÇED raporunda yıllık 200.000 ton zenginleştirilmiş cevherin yurtdışına gönderileceği belirtilmesine rağmen, hangi ülkeye gönderileceği, hangi karayollarının kullanılacağı, taşıma sürecince oluşacak çevresel ve trafik riskleri değerlendirilmemiştir. Bunun yanında, bu miktarda cevherin uluslararası taşınmasının maliyeti, projenin ekonomik getirisini büyük ölçüde ortadan kaldıracak düzeydedir. Ancak bu maliyetler fizibilite hesabına dahil edilmemiştir. Fizibilite raporu olmadan projenin ekonomik gerçekliği değerlendirilemez. Bu durum, projenin asıl amacının altın değil, analizlerde yer almayan nadir ve stratejik elementlerin yurtdışına çıkarılması olabileceği yönünde ciddi şüpheler doğurmaktadır.

ÇED raporunun 178. sayfasında zenginleştirilecek cevherin sülfürlü tipte olduğu belirtilmesine rağmen, raporun diğer bölümlerinde asit kaya drenajı oluşmayacağı ifade edilmektedir. Bu iki bilgi birbirleriyle açıkça çelişmektedir. Sülfürlü cevher bulunan sahalarda asit kaya drenajı riski bilimsel olarak kaçınılmazdır. Ancak raporda detaylı kimyasal analiz sonuçları sunulmadığı için bu iddiaların doğruluğu denetlenememektedir. Bu nedenle asit kaya drenajına ilişkin kimyasal analizlerin yeniden ve bağımsız olarak yapılması zorunludur. Çelişkili veriler içeren bir ÇED raporunun bilimsel geçerliliği bulunmamaktadır.

Mevcut ÇED raporunda, içme ve kullanma suyunun temini, kanalizasyon atıklarının arıtılması, beton santrali kurulması ve yurtdışına sevkiyat gibi birçok temel unsur için ayrı ÇED raporlarının hazırlanacağı ifade edilmektedir. Oysa altın madeni faaliyetleri entegre bir projedir ve tek bir ÇED raporu kapsamında değerlendirilmesi zorunludur. Projeyi parçalara ayırarak farklı ÇED süreçlerine bölmek, çevresel etkilerin gerçek boyutunu gizlemeye yönelik bir yöntemdir. Bu durum ÇED mevzuatına açıkça aykırıdır ve raporun bütünlüğünü ortadan kaldırmaktadır.

ÇED raporunda sağlık koruma bandınının bazı bölgelerde 20 metreye kadar düşürüldüğü belirtilmektedir. Oysa tarım arazileri üzerinde sağlık koruma bandı, arazi sahiplerinin rızası olmadan daraltılamaz. Ayrıca raporda dinamit patlatmaları sırasında 600 metreye kadar taş fırlatma riski olduğu ifade edilmektedir. Bu durumda sağlık koruma bandınının patlatma mesa-

fesinden daha dar olması teknik ve hukuki olarak mümkün değildir. En az 600 metre sağlık koruma bandı oluşturulmadan projenin güvenli olduğu iddia edilemez.

ÇED raporunda, Mera Kanunu ile koruma altına alınmış alanların vasfının değiştirileceği ve bu alanlarda taşocağı kurulacağı ifade edilmektedir. Oysa mera vasfı kanunla korunmakta olup idari tasarrufla değiştirilemez. Raporda bu alanların madencilğe açılacağı yönündeki beyan, raporu hazırlayan ve hazırlatan firmaların kendilerini hukukun üstünde gördüğünü göstermektedir. Mera alanları ÇED kapsamında çıkarılmalı ve rapor bu alanlar hariç tutularak yeniden düzenlenmelidir.

Maden sahasının hemen bitişiğinde Höyüktepe adlı birinci derece arkeolojik sit alanı bulunmaktadır. Buna rağmen ikinci ve üçüncü derece arkeolojik alan sınırlarına ilişkin herhangi bir bilimsel araştırma yapılmamıştır. Raporda bu araştırmaların yapılacağına dair bağlayıcı bir taahhüt de yer almamaktadır. Bu durum, madencilik faaliyetleri sırasında arkeolojik değerlerin taşocağı faaliyetleri ile geri dönüşü olmayacak şekilde yok edilmesi riskini doğurmaktadır. ÇED süreci tamamlanmadan önce tüm sit alanlarının net sınırları belirlenmeli ve koruma bantları oluşturulmalıdır.

Altın madeni sahasının çok yakınında Aşıkpasha Tabiat Parkı bulunmaktadır. Buna rağmen toz emisyonu, sülfürlü gazların asit yağmuruna dönüşme ihtimali, kullanılan kimyasalların tabiat parkına taşınması gibi etkiler raporda analiz edilmemiştir. Bu nedenle korunan doğal alan üzerindeki çevresel riskler değerlendirilmeden proje onaylanmaya çalışılmaktadır.

ÇED raporunun çeşitli bölümlerinde 2007 Deprem Yönetmeliği'ne uyulacağı belirtilmiştir. Ancak Türkiye'de geçerli olan Deprem Yönetmeliği 2018 yılında yürürlüğe girmiştir. Deprem yönetmeliği yalnızca binaları değil, barajlar, dolgu yapıları, elektrik direkleri ve tüm mühendislik yapıları kapsamaktadır. Buna rağmen raporda 2018 yönetmeliğine göre yapılmış herhangi bir mühendislik hesabı bulunmamaktadır. İnşaat mühendisi görevlendirilmeden hazırlanmış bu rapor, deprem güvenliği açısından teknik ve hukuki geçerlilik taşımamaktadır.

Maden şirketi tarafından AFAD'a yapılan başvuru sonucunda, proje alanının yüksek, orta ve çok yüksek derecede heyelan duyarlılığına sahip malzemelerden oluştuğu AFAD tarafından resmi olarak bildirilmiştir. Bunun üzerine firma, yalnızca maden sahasının küçük bir bölümünü ÇED alanı dışına çıkarmış; ancak yüksek ve orta derecede heyelan duyarlılığına sahip bölgelerin büyük kısmı proje alanı içerisinde bırakılmıştır. Patlatma faaliyetleri ile bu alanlarda oluşacak titreşimlerin gerçek heyelanları tetikleme riski bulunmaktadır. Buna rağmen ÇED raporunda heyelan riskinin nasıl bertaraf edileceğine dair herhangi bir mühendislik önlemi veya teknik çözüm sunulmamıştır. Heyelan açısından yüksek risk taşıyan alanlarda madencilik faaliyeti yürütülmesi insan can ve mal güvenliği açısından kabul edilemezdir. Bu nedenle ÇED raporunun derhal sonlandırılması gerekmektedir.

ÇED raporunda proje alanının deprem riski yokmuş gibi ele alındığı görülmektedir. Oysa Akpınar Fayı'nın 1938 yılında 6,7 büyüklüğünde deprem üretmiş olduğu bilinmektedir. Bu bilgi, şev stabilitesi analizlerinde, basamak yüksekliklerinde, baraj imalatlarında ve tüm yapı tasarımlarında dikkate alınması gerekirken raporda tamamen göz ardı edilmiştir. Deprem anında heyelan oluşma riski son derece yüksek olmasına rağmen bu risk değerlendirilmemiştir. Ayrıca maden atığı barajının deprem anında davranışına ilişkin hiçbir mühendislik analizi yapılmamıştır. Deprem anında atık barajının yıkılma riski çok yüksek olup, rapor bu yönüyle gerçekçi ve güvenilir değildir.

ÇED raporunda yıllık yaklaşık 3.097.000 TL devlet hakkı ve 820.000 TL gelir vergisi ödeneceği öngörülmektedir. Bu rakamlar, Kırşehir şehir merkezinde orta ölçekli bir marketin dahi ödeyebileceği düzeydedir. Buna karşılık binlerce dönüm tarım arazisi ve mera alanı yok edilecek, en az 300 hane çiftçilik ve hayvancılıktan uzaklaştırılacaktır. Bu kayıpların oluşturacağı ekonomik ve sosyal zarar, madenden elde edilecek sınırlı kamu gelirininkin çok üzerindedir. Dolayısıyla proje ülke ve yöre ekonomisine pozitif katkı sağlamamakta, yalnızca çevresel tahribat ve uzun vadeli atık bırakmaktadır. Kamu yararı taşımayan bu faaliyetin onaylanması mümkün değildir.

Maden sahası içerisinde çeşitli sebeplerle dikilmiş ve büyüyerek ağaç formuna ulaşmış genç orman alanları bulunmaktadır. Bölgenin iklim koşulları dikkate alındığında bir ağacın tutunup

büyümesi son derece zor iken, mevcut ağaçların korunması hayati önemdedir. Buna rağmen Orman görüşlerinde bu ağaçlara ilişkin herhangi bir değerlendirme yapılmamış, yok hükmünde kabul edilmiştir. Bu yaklaşım fiilen maden şirketine "istediğini yap" yetkisi verilmesi anlamına gelmektedir. Bu alanların madencilik sahası dışına çıkarılması zorunludur.

ÇED raporunda kullanılan meteorolojik veriler, Kırşehir il merkezindeki meteoroloji istasyonuna dayandırılmıştır. Oysa maden sahası şehir merkezinden yaklaşık 250 metre daha yüksekte, ortalama 1250 metre kotunda yer almaktadır. Bu yükseklikte sıcaklıklar daha düşük, buharlaşma daha az, yağış ve kar miktarı ise daha fazladır. Buna rağmen sahada herhangi bir ölçüm istasyonu kurulmamış, tüm meteorolojik veriler sentetik olarak merkez istasyondan alınmıştır. Bu durum yağış, buharlaşma, çalışılmayan gün sayısı ve hidrolojik risk hesaplarını tamamen geçersiz kılmaktadır. Dolayısıyla meteorolojik veriler bilimsel değildir ve ÇED raporu bu haliyle mevzuata aykırıdır.

ÇED raporunun ekler bölümünde çok sayıda Türkçe olmayan belge yer almaktadır. Türkiye'de resmi dil Türkçe olup, resmi bir belge niteliğindeki ÇED raporunun tüm eklerinin Türkçe olması zorunludur. Türkçe olmayan belgelerin yeminli tercüme edilerek dosyaya eklenmesi gereken bu yapılmamıştır. Ekleri olmadan geçerli sayılamayacak bir raporun bu haliyle hukuki geçerliliği yoktur.

ÇED raporunun 3202. sayfasında zenginleştirilmiş atıkta zirkon bulunduğu ifade edilmesine rağmen, miktarı ve oranı belirtilmemiştir. Genel olarak sahadan elde edilen malzemelere ilişkin detaylı kimyasal analizler yapılmamıştır. Oysa raporun temelini oluşturması gereken veriler; ağır metaller, nadir elementler ve toksik bileşiklerin oranlarıdır. Bu analizler yapılmadan rapor hazırlanması, esas bilgilerin bilinçli olarak gizlendiğini göstermektedir.

Raporda yıllık yaklaşık 6.000 ton kimyasal kullanılacağı belirtilmesine rağmen, bu kimyasalların yalnızca ticari kod adları (Aero 8045, Aero 404 vb.) verilmiş, gerçek kimyasal içerikleri açıklanmamıştır. İnsan sağlığına, hayvanlara, havaya ve suya etkileri hakkında bilimsel veri sunulmamıştır. Binlerce ton kimyasalın Kırşehir dağlarında kullanılmasının yaratacağı riskler değerlendirilmeden bu faaliyetin onaylanması kabul edilemezdir.

ÇED raporuna göre yaklaşık 100 milyon tonun üzerinde maden, pasa ve atık yer değiştirecektir. Buna karşın yapılan kimyasal analizlerde kullanılan toplam numune miktarı yaklaşık 100 kilogramdır. Bu kadar küçük bir örnekle devasa bir maden sahasının çevresel davranışını temsil etmek mümkün değildir. Raporda asit kaya drenajı oluşmayacağı iddia edilmesine rağmen, analizlerde sülfürlü kayaçların varlığı açıkça görülmektedir. Balıkesir Balya'daki maden sahasında 1900'lerden beri devam eden asit kaya drenajı örneği, bu tür süreçlerin yüzlerce yıl sürebileceğini göstermektedir. Bu nedenle daha fazla numune ile kapsamlı analiz yapılmadan raporun bilimsel geçerliliği yoktur.

Pasa sahasında farklı kimyasal özelliklere sahip kayaçlar zamanla alt alta, üst üste ve yan yana karışacaktır. Ancak raporda analizler yalnızca tekil numuneler üzerinden yapılmış, karışım etkisi göz ardı edilmiştir. Oysa asit kaya drenajı çalışmalarında donma-çözülme ve karışım koşulları temel belirleyicidir. Yapılan testlerde numunelerin yaklaşık %80'inin sülfürlü olduğu belirtilmesine rağmen, yeni oluşacak karışım pasa için analizler yenilenmemiştir.

ÇED raporunun eklerinde yalnızca laboratuvar sonuçları yer almakta, Türkiye'deki aktif 22 altın madeni sahasında yaşanan gerçek çevresel sorunlar incelenmemiştir. Ayrıca TBMM İliç Çöpler Madeni Kazası Araştırma Raporu ile mahkeme bilirkişi dosyaları değerlendirilmemiştir. Saha tecrübeleri dikkate alınmadan yalnızca laboratuvar verilerine dayalı bir ÇED raporu hazırlanması bilimsel değildir ve ciddi riskleri gizlemektedir.

ÇED raporunun 3363. sayfasına göre numunelere ilişkin kimyasal analizler klasik laboratuvar yöntemleriyle yapılmamış, yalnızca XRF (X-Ray Fluoresans) cihazı ile ışın gönderilerek element tayini yapılmaya çalışılmıştır. XRF cihazı yalnızca genel içerik hakkında fikir veren ve doğruluk oranı %95'i aşmayan bir yöntemdir. Eser miktarda bulunan ağır metaller, toksik bileşikler ve nadir elementler bu yöntemle sağlıklı biçimde tespit edilemez. XRF cihazı bu tür bileşenleri "diğer elementler" başlığı altında toplamakta ve gerçek kimyasal içeriği gizlemektedir. Bu

nedenle her numune için ayrı ayrı detaylı kimyasal analiz yapılması, ağır metaller ve nadir elementler açısından kapsamlı laboratuvar çalışması yürütülmesi zorunludur. Bu yapılmadığından ÇED raporundaki veriler bilimsel olarak yetersizdir.

Maden sahasından çıkarılan minerallerle ilgili kapsamlı bir mineralojik araştırma yapılmamıştır. Solunum yoluyla insan sağlığı açısından ciddi risk oluşturan talk minerali için herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Biyotit mineralinin çevresel etkileri ve sağlık riskleri incelenmemiştir. Ayrıca mermer kayaçların demirli cevherlerle liç edilmesi sonucu oluşabilecek asidik reaksiyonlar değerlendirilmemiştir. Donma-çözülme süreçleri dikkate alınmamış olup, kış koşullarında kayaçların parçalanmasıyla ağır metallerin ve sülfürün hızla yüzey ve yeraltı sularına karışacağı gerçeği göz ardı edilmiştir. Bu testler yapılmadan raporun kabulü bilimsel olarak mümkün değildir.

ÇED raporunun 3370. sayfasına göre ön zenginleştirme atığının davranışı yalnızca 2 kilogramlık numune üzerinden modellenmiştir. Oysa proje süresince yaklaşık 3 milyon ton/yıl ve toplamda onlarca milyon ton atık oluşacaktır. İki kilogramlık bir numune ile bu büyüklükteki bir atık kütesinin çevresel etkilerini temsil etmek istatistiksel olarak imkânsızdır. Milyarda bir oranındaki numune ile milyonlarca tonluk atığın yönetimine karar verilmesi bilimsel değildir. Bu nedenle numune miktarı son derece yetersizdir ve raporun analitik geçerliliği bulunmamaktadır.

Raporun ekler bölümünde projenin ömrü 22,3 yıl olarak belirtilirken ana raporda bu süre 22 yıl olarak verilmiştir. Benzer şekilde birçok teknik veri ana metin ile ekler arasında uyumsuzluk göstermektedir. Bu durum raporun kendi içinde tutarsız ve çelişkili olduğunu göstermekte olup, tüm verilerin tek formatta yeniden düzenlenmesini ve raporun baştan yazılmasını zorunlu kılmaktadır.

ÇED raporunun 3392. sayfasına göre kimyasal analiz için yalnızca 10 adet 1 kilogramlık numune alınmıştır. Buna karşın raporun 3436. sayfasında sahada en az 40 farklı kaya tipi bulunduğu belirtilmiştir. Toplam 5.000 metre karot alınmış olmasına rağmen yalnızca birkaç kilogramlık numune ile analiz yapılması, sahayı temsil etme olasılığını ortadan kaldırmaktadır. Bu nedenle raporda yeterli laboratuvar çalışması bulunmamaktadır ve ÇED raporu bilimsel yeterlilik taşımamaktadır.

Raporun ekler bölümünde çok sayıda belge okunamaz durumdadır. Ekler raporun ayrılmaz bir parçası olduğundan, okunamayan belgeler raporun bütünlüğünü bozmaktadır. Belgelerin gerçekliği, hangi kuruma ait olduğu ve hangi laboratuvar tarafından üretildiği denetlenememektedir. Okunaklı, doğrulanabilir ve asıl belgeler yüklenmeden raporun hukuki geçerliliği bulunmamaktadır.

Raporun genelinde zenginleştirilmiş cevherin başka ülkelere gönderileceği belirtilmesine rağmen, bu sevkiyatın yaratacağı trafik artışı, karayolu izinleri ve çevresel etkiler hakkında hiçbir bilgi yer almamaktadır. Bu durum, fiilen Kırşehir'de siyanürlü liç tesisi kurulmasının hedeflendiğine dair ciddi şüphe uyandırmaktadır. Taşımacılık analizleri yapılmadan rapor tamamlanmış sayılamaz.

ÇED raporunun 3498. sayfasına göre flora-fauna çalışması yalnızca 7 gün içerisinde yapılmıştır. Dört mevsimi kapsamı gereken biyolojik çeşitlilik çalışmasının 7 günde tamamlanması, sahada gerçek anlamda inceleme yapılmadığını göstermektedir. Bu nedenle raporda sunulan biyolojik veriler bilimsel değildir ve mevcut ÇED raporu bu yönüyle geçerliliğini yitirmiştir.

Raporda yüzeysel akış oranı %20 olarak varsayılmıştır. Oysa saha büyük ölçüde kayalık yapıdadır ve yüzeysel akış oranı %90'ın üzerindedir. Yağışlı günlerde yüzeysel akışın fiilen ölçülmesine yönelik herhangi bir arazi çalışması yapılmamıştır. Bu suların büyük bölümü Seyfe Gölü ve Çoğun Barajı'na taşınacaktır. Bu durum ciddi kirlilik riski yaratmaktadır. Arazide gerçek ölçüm yapılmadan oluşturulan hidrolojik model sentetik ve geçersizdir.

Raporun 3822. sayfasında yıllık buharlaşma ve terleme 308 mm olarak verilmiştir. Ancak saha 1250 metre kotunda olup, yıl boyunca ortalama sıcaklık 5–6°C civarındadır. Bu koşullarda böyle bir buharlaşma miktarı fiziksel olarak mümkün değildir. Arazide nebatî toprak örtüsü

son derece sınırlıdır ve suların büyük bölümü yüzeysel akışla veya çatlaklardan yeraltına sızarak kaybolmaktadır. Bu nedenle hidrojeolojik rapor bilimsel değildir ve ÇED geçerliliğini yitirmiştir.

ÇED raporunun hiçbir bölümünde fizibilite raporu, bütçe analizi veya ekonomik getiri değerlendirmesi yer almamaktadır. Fizibilite raporu olmadan projenin rantabl olup olmadığı ve kamu yararı taşıyıp taşımadığı belirlenemez. Bu nedenle fizibilite raporu eklenmeden ÇED sürecinin sonuçlandırılması hukuken mümkün değildir.

Raporda altın madenciliğinin alternatifi olmadığı iddia edilmiştir. Ancak bölgede mermer, feldspat, kuvars, kuvarsit ve seramik hammaddeleri gibi çok daha düşük çevresel risk taşıyan alternatif madencilik faaliyetleri değerlendirilmemiştir. Bu alternatiflerin ekonomik değeri analiz edilmeden yalnızca altın madenciliğine odaklanması kamu yararı ilkesine aykırıdır.

Rapora göre açık ocakta saniyede 22 litre su buharlaşma yoluyla bertaraf edilecektir. Bu, günde yaklaşık 3.000 m³ suyun buharlaşacağı anlamına gelmektedir. 1250 metre kotundaki bir dağlık alanda bu miktarda buharlaşma fiziksel olarak mümkün değildir. Bu hesaplar hayatın olağan akışına aykırıdır ve susuzlaştırma modeli gerçekçi değildir.

Ekler bölümününün 3852. sayfasında sulama kooperatifinin suyu maden için potansiyel kaynak olarak gösterilmiştir. Bu durum, yörede tarımsal üretim yokmuş gibi davranıldığını ve kamusal sulama suyunun madencilik faaliyetlerine aktarılacak istendiğini göstermektedir. Bu yaklaşım açıkça kamu yararına aykırıdır.

HİDROSENSUS saha çalışması yalnızca 9 gün sürmüştür. Bu süre zarfında karot incelemek, kuyuları gezmek ve su kotlarını tespit etmek mümkün değildir. Ayrıca rapora göre tüm bölgenin su ihtiyacı aylık 1.000 m³ olarak gösterilmiştir. Bu miktar yalnızca hayvanların içme suyuna dahi zor yeter. Bu veriler hayatın olağan akışına aykırıdır ve suyun madencilik faaliyetlerine yönlendirilmesi için bilinçli olarak düşük gösterilmiştir.

Sismik tehlike raporları yalnızca DSİ'ye onaylatılmıştır. Oysa deprem ivmeleri ve afet riskleri AFAD'ın görev alanına girmektedir. AFAD'dan görüş alınmadan hazırlanan sismik değerlendirme eksiktir ve hukuken geçersizdir.

Eklerde 43.000 büyükbaş ve 20.000 küçükbaş hayvan bulunduğu belirtilmesine rağmen, bu hayvancılıkla geçinen yaklaşık 600–700 hanenin ekonomik ve sosyal kaybı değerlendirilmemiştir. Meralar madencilğe açılmakta, kalan meralar ise toz, asit yağmuru ve ağır metal riski altına girmektedir. Bu durum hayvancılığı fiilen ortadan kaldıracaktır.

Hava kalitesi çalışmaları yalnızca teorik ve sentetik verilerle yapılmıştır. Türkiye'deki mevcut 22 altın madeni sahasında ölçüm yapılmadan hazırlanan bu rapor gerçek durumu yansıtmamaktadır. Toz, asit yağmuru ve ağır metal riskleri ciddi biçimde küçümsenmiştir.

Patlatma raporunda basamak yüksekliği 5 metre olarak verilirken ana raporda 10 metre olarak belirtilmiştir. Bu çelişki patlatma hesaplarının hatalı olduğunu göstermektedir. Farklı kaya türleri (mermer, şist, kuvarsit, volkanik kayalar) için ayrı patlatma modelleri oluşturulmamıştır. Bu nedenle patlatma raporu teknik olarak geçersizdir.

Toz emisyonu çalışmalarında açık ocak yüzeyleri, pasa sahaları ve stabilize olmayan yollar hesaba katılmamıştır. Gerçek saha koşullarında toz emisyonu çok daha yüksek olacaktır. Rapor masa başında hazırlanmış olup, çevredeki tarım arazilerine ve meralara düşecek tozun yıllık birikimi değerlendirilmemiştir.

Sayfa 4990'da doğaya yeniden kazandırma yalnızca bir paragrafla geçiştirilmiştir. Hangi bitkilerin dikileceği, meraların nasıl geri kazanılacağı, tarım alanlarının nasıl rehabilite edileceği açıklanmamıştır. Gerçek bir rehabilitasyon projesi bulunmamaktadır.

Heyelan duyarlı alanlarda kazı miktarları, şev açıları ve patlatma etkileri AFAD onayına sunulmamıştır. Deprem ve patlatma sırasında heyelan oluşma riskine ilişkin detaylı mühendislik çalışmaları rapora eklenmemiştir. Bu nedenle rapor bütünlük ve güvenilirlik taşımamaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu'na göre yapı; karada, suda veya havada, geçici ya da kalıcı olarak inşa edilen ve herhangi bir amaçla kullanılan tüm unsurları kapsamaktadır. İçinde yaşam olup

olmaması yapı tanımını değiştirmemekte, bir elektrik direği dahi temeli yapıldığı anda yapı statüsü kazanmaktadır. Bu kapsamda maden sahasında inşa edilmesi planlanan istinat duvarları, baraj gövdeleri, şevler, yollar, yol dolguları, idari binalar, yatakhaneler, ofisler, personel konaklama alanları ve her türlü tesis için inşaat ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi alınması zorunludur. Ancak ÇED raporunda bu yapıların ruhsatlandırılacağına ilişkin herhangi bir taahhüt bulunmamaktadır. İl Özel İdaresi'nin görüş yazısında bu husus açıkça belirtilmiş olmasına rağmen raporda dikkate alınmamıştır. Bu durumda maden sahasında yapılacak tüm yapılar fiilen kaçak yapı statüsünde olacaktır. Yapı ruhsatı alınmadan yürütülecek faaliyetler hem hukuka aykırı hem de can ve mal güvenliği açısından ciddi risk oluşturmaktadır.

ÇED raporunda yöreden personel istihdam edileceği belirtilmiş, inşaat aşamasında 450 kişi, işletme aşamasında ise 650 kişi çalıştırılacağı ifade edilmiştir. Ancak yöre halkının yapabileceği işler fiilen yalnızca şoförlük gibi vasıfsız alanlarla sınırlıdır. Oysa kamyon şoförlüğü için ağır vasıta ehliyeti, SRC belgesi ve en az beş yıl sigortalı çalışma şartı gerekmektedir. Bölgede hayvancılıkla geçinen çobanların bu belgelere sahip olma olasılığı bulunmamaktadır. Jeoloji mühendisleri ve iş makinesi operatörleri ise zaten başka şehirlerde çalışmaktadır. Dolayısıyla yöreden istihdam edileceği iddiası gerçeği yansıtmamakta, kamuoyunu yanıltıcı bir söylem olarak kullanılmaktadır. Benzer uygulamalar Uşak Kışladağ örneğinde de görülmüş, yöreden çalışan kişi sayısı birkaç kişiyle sınırlı kalmıştır.

Raporda ilk iki yıl yalnızca inşaat faaliyetleri yapılacağı, madencilik yapılmayacağı ifade edilmektedir. Ancak inşaat aşamasında kullanılacak agrega ve yapı taşları patlatmalarla elde edilecektir. Mermer kayaların kırılarak agrega haline getirilmesi de madencilik faaliyetidir. Buna rağmen bu süreçte oluşacak toz, gürültü, titreşim ve patlatma etkilerine ilişkin herhangi bir çevresel değerlendirme yapılmamıştır. İnşaat faaliyetleri, fiilen madencilik olmasına rağmen raporda çevresel etkisizmiş gibi gösterilmiştir. Bu durum ÇED raporunun gerçek durumu gizlediğini göstermektedir.

ÇED raporuna göre yıllık 729.000 ton ANFO, 427.000 ton dinamit ve 847.000 adet kapsül kullanılacaktır. Ancak bu patlayıcıların kimyasal yapılarının çevreye nasıl etki edeceğine, cevher zenginleştirme sürecine nasıl yansıtılacağına veya pasa sahalarında nasıl birikim yapacağına ilişkin hiçbir çalışma bulunmamaktadır. ANFO, dinamit ve kapsüllerin toprak, su ve hava üzerindeki kimyasal etkileri değerlendirilmemiştir. Kapsüllerin geri dönüşümüne, saniyelik fitillerin ve bakır kabloların atıklarının çevresel risklerine dair hiçbir veri yer almamaktadır. Yıllık milyon tonun üzerinde kimyasal patlatma yapılacağı belirtilmesine rağmen, bu kimyasalların çevresel etkileri hakkında raporda tek satır bilgi bulunmamaktadır. Bu durum raporun ciddi şekilde eksik ve yetersiz olduğunu göstermektedir.

Maden sahası çevresinde toplam yaklaşık 63.000 büyükbaş ve küçükbaş hayvan bulunmaktadır ve bu hayvanlar meralarda otlatılmaya devam edecektir. Sürekli patlatmalar, dinamit sesleri ve titreşimler hayvanlarda düşük riskini artıracak, üreme döngüsünü bozacaktır. Ayrıca patlatmalar sonucu oluşan toz ve kimyasal partiküller hayvanların otladığı meralara çökecek ve gıda zinciri yoluyla hayvancılığı doğrudan etkileyecektir. Buna rağmen raporda hayvancılık üzerindeki etkilerle ilgili hiçbir bilimsel çalışma yapılmamıştır. Yaklaşık 650 kişilik istihdam hedeflenirken, hayvancılıkla geçinen 600-700 hanenin ekonomik kaybı tamamen yok sayılmıştır. Bu durum ÇED raporunda hayvancılığın bilinçli olarak görmezden gelindiğini ve kamu yararının gözetilmediğini göstermektedir.

**Kongre, Sempozyum,
Etkinlik ve çeşitli
Toplantılarda Yapılan
Konuşmalar**

İnşaat Mühendisliği Hizmetinde 70, 60, 50, 40 ve 25. Yıl Töreni

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

19 Aralık 2024

Değerli Konuklar,

Meslekte 40, 50, 60 ve 70 Yılına Dolduran Kıymetli Meslektaşlarım,

Saygıdeğer Hanımefendiler ve Beyefendiler,

Bugün burada, köklü bir tarihe sahip olan, kurulduğu günden bu yana yıllar geçtikçe büyüyen, büyüdükçe mesleğimize, meslektaşlarımıza ve topluma daha çok dokunan, daha çok değer katan Meslek Odamızın kuruluş yıl dönümünü kutlamanın mutluluğunu paylaşıyoruz. İnşaat Mühendisleri Odası olarak, 70. yıl dönümümüzü kutlarken, bu devasa mirasın adım adım geliştirilmesinde, gurur duyduğumuz tarihimizin inşasında rol alan siz değerli meslektaşlarımızın özverili emeklerini ve katkılarını onurlandırmak üzere bir aradayız. Hepiniz hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Öncelikle, bu anlamlı buluşmayı organize eden ... Şubemizin değerli yöneticilerine ve emek veren tüm çalışma arkadaşlarımıza içten teşekkürlerimi sunuyorum. Sizlerin çabası, bu önemli günün coşkusu daha da anlamlı hale getirmiştir.

Değerli Meslektaşlarım,

İnşaat mühendisliği, sadece bir meslek değil, aynı zamanda topluma ve geleceğe karşı büyük sorumluluklar taşıyan bir görevdir. Köprülerden barajlara, kamu yapılarından ulaştırma alt yapılarına kadar her bir yapı, emeğimizin ve bilgi birikimimizin birer şahididir. Bu eserler, yalnızca fiziksel yapılar değil, aynı zamanda insanlığın ortak geleceğine uzanan köprülerdir.

Bugünkü buluşmamız, henüz fakülte sıralarındayken bu kutlu görevi benimseyip mesleğe atılan, gecesini gündüzüne katıp bu uğurda çalışan ve artık meslekte 40, 50, 60 ve 70 yılını tamamlayan değerli meslektaşlarımızın bilgi, deneyim ve katkılarına, bir nevi saygı duruşu anlamı taşımaktadır. Sizler, mesleki etik ilkelere bağlılığınızla ve özverili çalışmalarınızla hepimize ilham verdiniz. Geçmişte attığınız sağlam temeller, mesleğimizin bugünkü ulaştığı seviyenin temel taşlarıdır.

Sevgili Meslektaşlarım,

Uzun yıllar inşaat mühendisliği mesleğini sürdüren siz değerli meslektaşlarımızın emekleri, bu mesleğin kıymetini ve anlamını bir kat daha artırmıştır. Bilgi, deneyim ve fedakârlıkla yoğrulmuş olan her bir çalışmanız, ülkemizin bir baştan bir başa imarında büyük katkılar sağlamıştır. Hiç şüphesiz sizin bu alanda bıraktığınız izler, gelecek nesillere rehberlik etmeye devam edecektir.

Ülkemiz, coğrafi özellikleri gereği, deprem gibi doğal afetlerle sık sık yüzleşmektedir. İnşaat mühendisleri olarak, üzerimize düşen görev yalnızca yapılar inşa etmek değil, aynı zamanda bu yapıların güvenli, dayanıklı ve ekonomik olmasını sağlamaktır. İnsan hayatını koruma sorumluluğumuz, mesleğimizin en kutsal değerlerinden biridir.

Bu bağlamda, meslektaşlarımızın geçmişten bugüne ortaya koyduğu emek ve çaba, sadece bugünü değil, geleceği de güvence altına almaktadır. Genç mühendislerimiz, sizlerden öğrendikleriyle daha sağlam, daha sürdürülebilir bir geleceği inşa edeceklerdir. Deneyimleriniz, genç meslektaşlarımız için birer rehber ve ilham kaynağı olmaya devam edecektir.

Genç meslektaşlarımız açısından, meslek hayatınız boyunca ortaya koyduğunuz çalışmaların önemi büyüktür. Her projede sergilediğiniz titizlik, sorumluluk bilinci ve yenilikçi yaklaşımlar, genç mühendisler için yalnızca birer teknik referans değil, aynı zamanda meslek etiği ve insan odaklı mühendislik anlayışının somut birer örneği olmuştur. Sizlerin bu değerli katkıları sayesinde ki birçok genç meslektaşımız inşaat mühendisliği mesleğine yönelmiş, sizleri kendisine rol model olarak almıştır.

Değerli Dostlar,

70 yıl, bir meslek örgütü için hiç de azımsanmayacak kadar geniş bir zaman dilimidir. Bu süreçte, Odamız, meslektaşlarımızın haklarını savunma, mesleki standartları geliştirme ve topluma hizmet etme konularında örnek bir duruş sergilemiştir. Bu başarının arkasında, siz değerli üyelerimizin desteği ve dayanışması bulunmaktadır. Sizler bunca yıl yalnızca mesleğimizi büyük bir özveriyle icra etmediniz, aynı zamanda Meslek Odanıza da sahip çıktınız. Mesleki itibarı korumayı görev saydınız.

Odamız, kurulduğu günden bu yana tüm üyelerimizin büyük emek ve fedakârlıkları sayesinde toplumun en itibarlı kurumu haline gelmiştir. Bugün mesleki konularda referans kurum olarak kabul ediliyorsa, bunda her birinizin katkısı büyüktür. Bu birlik ve beraberlik, mesleğimizin itibarını gelecekte de koruyacak en güçlü teminatımızdır.

Bugün burada, sizlere plaketler ve belgeler takdim ederek, emeğinize olan minnettarlığımızı bir nebze olsun ifade etmeye çalışıyoruz. Ancak biliyoruz ki, bu semboller, fedakarlıklarınızın tam karşılığı olamaz. Sizlerin mesleğe ve topluma kattığınız değer, her türlü takdirin ötesindedir.

Sevgili Meslektaşlarım,

Bu özel günü, yalnızca geçmişi kutlamak değil, geleceği de tasavvur etmek için bir fırsat olarak görüyoruz. Genç mühendislerimize aktaracağınız bilgi ve deneyimler, daha iyi bir geleceğin teminatı olacaktır. Unutmayalım ki, dayanışmamız ve mesleki bağlılığımız, bu yolculuğun en güçlü temellerini oluşturmaktadır.

Son olarak, bu uzun ve özveri dolu yolculukta sizlere destek olan ailelerinize de teşekkür etmek istiyorum. Biliyorum ki siz mesleğinizi en iyi şekilde icra etmek için çalışırken, kimi zaman evinizden uzaklarda, hatta belki binlerce kilometre ötede başka ülkelerde, aylarca şantiyelerin tozu toprağı içinde sevdiklerinizden ayrı kaldınız. Proje masalarında sabahlara kadar dirsek çürüttünüz. Onların sabrı ve sevgisi olmadan bu başarılar mümkün olamazdı.

70. yılımızı mesleğimizin siz değerli ustalarıyla ve kıymetli ailelerinize birlikte kutlamanın gururunu ve mutluluğunu yaşıyorum. Kimsenin şüphesi olmasın ki mesleğimizin aydınlık geleceği için aynı inanç ve kararlılıkla çalışmaya devam edeceğiz. Hepinize sağlık, mutluluk ve başarı dolu nice yıllar diliyorum.

Saygı ve sevgilerimle...

TMMOB Genel Kurulu

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

31 Mayıs 2024

Sayın Başkan,

Sayın Divan Kurulu Üyeleri,

Saygıdeğer Delegeler,

Değerli meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Hepinizi İMO Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

İçinde bulunduğumuz dönemin hem mesleğimiz ve meslektaşlarımız hem de ülkemiz açısından çetin koşullarına rağmen Birliğimizin Kurullarında, komisyonlarında görev alarak mesleki bilgi ve birikimini, emeğini ve zamanını fedakarlıkla ortaya koyan tüm meslektaşlarıma teşekkür ediyorum.

Ayrıca Birliğimizin düzenlediği etkinliklere, eylemlere, bilimsel-mesleki çalışmalara katılan, katkı koyan, mücadeleyi büyüten tüm meslektaşlarıma da şükranlarımı sunuyorum.

Yeni dönemde seçilecek ve aynı kararlılıkla, özveriyle mücadeleyi sürdüreceğ olan meslektaşlarıma da şimdiden başarılar diliyorum.

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Meslek alanımız ve meslektaşlarımız açısından her geçen gün koşulların daha da kötüye gittiği bir süreç yaşıyoruz. Özellikle genç meslektaşlarımız arasında işsizliğin yaygınlaştığı, bunun yanı sıra meslektaşlarımızın güvencesiz çalışma koşullarında, düşük ücretlerle çalışmak zorunda bırakıldığı bir durumla karşı karşıyayız. Daha da acısı, meslektaşlarımızın yaşadığı bu sorunlar ülke ortalamalarının oldukça üzerinde seyretmektedir. Öyle ki, İnşaat Mühendisleri Odamızın 2021 yılında yaptığı araştırmaya göre inşaat mühendislerinin işsizlik oranı yüzde 30'lara dayanmakta, bu oran genç meslektaşlarımız arasında yüzde 50'ye kadar çıkmaktadır. 35 yaş altı mühendislerin yarısının işsiz kalması korkunç bir gerçekliğe işaret etmektedir.

Meselenin bir yanı meslektaşlarımızın ekonomik anlamda zorluklarla boğuşması olsa da diğer yanı da ülkemizin yapı güvenliği anlamında da ciddi bir zafiyetle karşı karşıya bulunduğu gerçektir.

Son yıllarda yaşanan afetler açıkça göstermektedir ki ülkemizin teknik eleman ihtiyacı söz konusudur. Kamu kurumlarında ve yerel yönetimlerde teknik kadro gerekliliğine rağmen mühendis istihdamı neredeyse tamamen ortadan kaldırılmıştır. Özel sektörde ise hem proje ofislerinde hem şantiye sahalarında hem de yapı denetimde, maliyet unsuru olarak görülen mühendislik hizmetleri daha fazla kâr amacıyla doğru ve yeterli düzeyde verilmemektedir. Sonuç olarak ülkemizin ihtiyaç duyduğu mühendislik hizmetlerine karşılık meslektaşlarımız arasındaki işsizlik tutarlı değildir.

Siyasi iktidarın yıllardır gerek mevzuatta yaptığı değişikliklerle gerekse merkezi ve yerel yönetimlerin uygulamalarıyla mühendislik hizmetinin kağıt üzerinde bir imzaya indirgenmesi, mühendis emeğinin sadece bir maliyet kalemi olarak görülmesi, yapı üretimi ve denetimi süreçlerinin tamamen serbest piyasanın insafına bırakılması sadece meslektaşlarımızın sorunu olarak görülemez. Bu halkın can ve mal güvenliğini tehlikeye atmaktır. Aynı zamanda ülke kaynaklarının ziyan edilmesi, toplamda bakıldığında ülke ekonomisinin zarar ettirilmesi.

Değerli Meslektaşlarım,

Yakın zamanda tarihimizin en büyük afetlerinden biri olan 6 şubat Depremlerini yaşadık. Resmi verilere göre 50 binden fazla insanımızı yitirdiğimiz, yaklaşık 40 bin binanın yıkıldığı,

200 binden fazla binanın ise ağır hasar aldığı depremlerin ardından, kamuoyunda bu tabloyu ortaya çıkaran sebeplere ilişkin yoğun tartışmalar yaşandı. Depremin ardından haftalarca medya kuruluşlarında yapı üretimi ve denetimiyle ilgili zafiyetler, yapılması gerekenler enine boyuna tartışıldı. Gelgelelim bütün bu tartışmalar kısa bir süre sonra unutuldu. Özellikle İstanbul başta olmak üzere büyük kentlerde yaşayan yurttaşlarımızın binalarının güvenliği konusunda duyduğu derin endişe, hızla değişen ülke gündemleri arasında, güncel siyasi tartışmaların gölgesinde kalarak geri plana itildi.

Öte yandan siyasi sorumlular tarafından, halkın tepkisini başka bir yöne çekmek, kendi sorumluluklarının üzerini örtmek için teknik elemanlar ortaya çıkan yıkımın günah keçisi ilan edildi.

Hiç şüphesiz 6 Şubat Depremlerinin yıkıcı sonuçlarında sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması ve bu kişilerden hukuk nezdinde hesap sorulması bizlerin de öncelikli talebidir.

Ancak altını çizmek gerekir ki ülkemizin yapı stokunun vahametinin bilinmesine rağmen, bu konuda önlem alınması için yaptığımız tüm çağrılar kulak ardı ederek 20 yıldır hiçbir eylemde bulunmayan, imar aflarıyla risk üzerine risk yaratan, yapıların nihai denetimini yapan yöneticileri ve karar alıcıları aklayan bu yargı süreçleri kabul edilemez.

6 Şubat Depremleriyle ilgili yürütülen yargı süreçlerinde, birçok meslektaşımız evrensel hukuk ilkelerini ayaklar altına alan kararlarla tutuklu yargılanmaktadır. Hukukun temel ilkelerinden biri olan masumiyet karinesi yok sayılmakta, mesleğimiz ve meslektaşlarımız topyekûn cezalandırılmaktadır.

Değerli Meslektaşlarım,

Depremlerin hemen ardından en çok konuşulan konulardan biri de Odamızın Kahramanmaraş temsilciliği olmuştur. Etrafındaki tüm yapıların yerle bir olmasına rağmen camları bile kırılmadan ayakta kalan binamız adeta bilimin, mühendisliğin, liyakatin temsilcisi olmuştur. Yıkıntılar arasında hiçbir hasar almadan duran binamızın fotoğrafı kamuoyunda, böylesi bir sarsıntıda bile dimdik ayakta kalabilen bir yapının inşa edilmesinin mümkün olduğu umudunu yeşertmiştir.

Binamızın tek bir hasar bile almadan ayakta kalması bir mucize eseri değildir elbette; projesine uygun yapılması, her aşamasında denetlenmesi, sorumluların işlerini takip etmelerinin bir sonucudur. Yani özetle bir yapının proje, üretim ve denetim süreçleri mühendislik uygulamaları gereği nasıl olması gerekiyorsa öyle yapılmıştır.

Ancak dikkatinizi çekmek isterim ki gelecek nesillere 6 Şubat Depremlerinin bir mühendislik anıtı gibi aktarılması gereken temsilcilik binamız bugün yok edilmeye ve hafızalardan silinmeye çalışılmaktadır.

Temsilcilik binamızın bulunduğu bölge rezerv alanı ilan edilmiş ve rezerv alan planında binaya yer verilmemiştir. 6 Şubat Depremlerinin bir mühendislik abidesi sayılması gereken temsilcilik binamızı korumakta kararlı olduğumuzun altını önemle çizmek isterim.

Değerli Meslektaşlarım,

Sanki çektiğimiz acılar, ödediğimiz bedeller yetmemiş gibi, 6 Şubat Depremlerinin üzerinden 16 ay gibi kısa bir zaman geçmişken, Meclis gündemine yeni bir imar affı getirilmek isteniyor.

TBMM Başkanlığına sunulan İmar Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifiyle geçmiş af uygulamalarında olduğu gibi yine ruhsatsız ve ruhsat eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınmaya çalışıldığı, mülkiyet durumu, yapı sınıf ve grubu ile diğer hususların yapı sahibinin beyanı doğrultusunda belirleneceğine ilişkin tüm kriterler aynen kalmak suretiyle, yapının afet risklerine karşı dayanıklı olup olmadığının tespiti için bir rapor isteneceği hususu eklenerek yeniden düzenlendiği görülüyor.

Daha 6 Şubat Depremlerinde yitirdiklerimizin acısı tazeliğini korurken, yeni felaketlere davetiye çıkaracak bir imar affının gündeme bile getirilmesi tam bir akıl tutulması olsa gerektir.

Değerli meslektaşlarım,

Değerli delegeler,

48. Olağan Genel Kurulumuzu bizler için büyük önem taşıyan üç önemli yıl dönümü eşliğinde gerçekleştiriyoruz. Bunlardan ilki laik Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yılı, diğeri aklın ve bilimin öncülüğünde mücadele örgütümüz TMMOB'nin 70. yılı, üçüncüsü de Türkiye toplumunun en kitlesel özgürlük ve adalet hareketi olan Gezi Direnişinin 11. yılı.

Cumhuriyetin temel değerlerine ve Anayasanın temel ilkelerine yönelik saldırıların arttığı, hukukun yok sayıldığı bir dönemde Cumhuriyet'in 100. yılını kutluyoruz.

Demokrasinin rafa kaldırılarak ülke yönetimindeki tek adam rejiminin meşrulaştırılması için kamu gücünün tüm imkanlarının kullanıldığı, kutuplaştırıcı siyasetin toplumsal yaşamın her alanına hâkim olduğu bir siyasi iklim söz konusudur. Bu kutuplaştırıcı siyasetin gölgesinde yargı kurumları adeta bir silah gibi kullanılarak tüm farklı sesler bastırılmakta, gazeteciler, aydınlar ve siyasetçilerin üzerinde bir baskı aracına dönüştürülmektedir.

Yargı bağımsızlığı ortadan kaldırılmış, yargı organları siyasi iktidarın tüm toplumsal kesimler üzerinde kullandığı bir baskı aracına dönüştürülmüştür. TMMOB Şehir Plancıları Odası Onur Kurulu Üyesi Dr. Tayfun Kahraman ve dönemin TMMOB Mimarlar Odası Hukuk Müşaviri ve Milletvekili Av. Can Atalay'ın da aralarında bulunduğu arkadaşlarımız daha önce aynı suçtan iki kez yargılanıp beraat etmelerine rağmen yine aynı şekilde delilsiz ve hukuki dayanaktan yoksun suçlamalarla 18 yıl hapse mahkûm edilmiş, iki yıldır cezaevinde tutulmaktadır. Milletvekili Can Atalay hakkında Anayasa Mahkemesinin hak ihlali olduğuna dair bağlayıcı kararlarına rağmen, bu kararları yok sayan ve Anayasa Mahkemesini tanımayan Yargıtay 3. Dairesinin kararı Meclis'te okunup Atalay'ın vekilliği düşürülerek adeta hukuk darbesi yapılmıştır.

Bu vesileyle, Türkiye toplumunun demokrasi çığılığı diye tarif ettiğimiz Gezi Direnişini de anıyor, Gezi Direnişinde kaybettiklerimizin anıları önünde saygıyla eğiliyorum.

Kurulduğu günden bu yana mesleğimizin, meslektaşlarımızın ve toplumumuzun çıkarları doğrultusunda, bilimin yol göstericiliğinde mücadele eden, demokrasinin, laikliğin, insan hak ve özgürlüklerinin, hukukun evrensel ilkelerinin yılmaz savunucusu olan birliğimiz TMMOB'nin de 70. yılını kutluyorum.

Değerli Meslektaşlarım,

Önümüzdeki çalışma döneminde Birliğimiz TMMOB ve bağlı Odalarımızla birlikte hepimize önemli görevler düştüğünün farkındayız.

İki gün boyunca sürecek olan Genel Kurulumuzda yürütülecek tartışmalar, ifade edilecek görüş ve öneriler olgunlaşarak ortak bir programa dönüşecektir. Her ne kadar zorlu bir süreç bizleri beklese de örgütlü gücümüzle, dayanışmamızla bu sürecin üstesinden geleceğimize inancımın tam olduğunu ifade ediyor, Genel Kurulumuza başarılar diliyor ve hepimize saygılarımı sunuyorum.

Deprem ve Yapı Bilimi Günleri

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

3 Şubat 2025

Saygıdeğer Misafirler,

Değerli Meslektaşlarım

Değerli Konuklar,

Bugün, 6 Şubat Depremlerinin ikinci yılını geride bırakırken “Bilimle güçlenen yapılarla depreme dirençli kentler” şiarıyla düzenlenen bu etkinlikte bir araya gelmemizi anlamlı bulduğumu belirterek sözlerime başlamak istiyorum. Sonuçları itibarıyla tarihimizin en büyük afetlerinden sayılan 6 Şubat Depremleri ülkemizin 11 ilinde büyük yıkıma neden oldu, binlerce canımızı kaybettik ve on binlerce insanımızın hayatını derinden etkiledi. Öncelikle, bu büyük acıyı yaşayan tüm yurttaşlarımıza bir kez daha başsağlığı diliyorum, hayatını kaybedenleri saygıyla anıyorum. Bu acı, hepimizin ortak hafızasında yerini aldı ve bize çok önemli dersler verdi.

Tıpkı daha önce ülkemizde yaşanan 1930 Erzincan Depremi gibi, 17 Ağustos Gölcük Depremi gibi, Düzce Depremi gibi, Van, Sivrice, İzmir depremleri gibi... Örnekleri çoğaltmak mümkün. Nitekim bu da bizi ülkemizin depremselliği gerçeğine getirmektedir.

Türkiye, coğrafi konumu itibarıyla dünyanın en aktif deprem kuşakları üzerinde yer almaktadır. Ülke topraklarının %92'si deprem riski altındadır ve nüfusumuzun %95'i bu riskli bölgelerde yaşamaktadır. Bilimsel verilere göre, son 120 yılda ülkemizde meydana gelen depremlerde yaklaşık 100 bin yurttaşımız hayatını kaybetmiştir. Bu veriler, önümüzde duran tarihsel gerçekliğe, acı tecrübelere ve onca kayba rağmen deprem gerçeğinin görmezden gelinmesinin ne kadar büyük bir bedeli olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

6 Şubat Depremleri, maalesef bu gerçeği bir kez daha acı bir şekilde hatırlattı. Denilebilir ki bu depremlerde yaşanan yıkımın temelinde, yapı üretimi ve denetimi süreçlerindeki eksiklikler ve hatalar zinciri yatmaktadır.

Saygıdeğer Misafirler,

Değerli Konuklar,

İzmir ilimizin de deprem tehlikesi altında bir coğrafyada olduğu herkesin malumudur. Son olarak 30 Ekim 2020 tarihinde meydana gelen, merkez üssü Yunanistan'ın Sisam Adası açıklarında İzmir'in Seferihisar ilçesine 23 km mesafede bulunan 6,9 büyüklüğündeki deprem, Türkiye ve Yunanistan'da toplam 119 kişinin ölümüne, 1053 kişinin ise yaralanmasına neden olmuştur. Bu depremin önemli bir diğer özelliği ise depremin ardından tsunami meydana gelmiş olmasıdır.

İzmir Depreminin üzerinden 4 yıldan fazla zaman geçti. Bu süreçte afetlere yönelik hazırlıklarımıza baktığımızda hala önemli eksiklerin mevcut olduğunu söylemek mümkündür.

Biz İnşaat Mühendisleri Odası olarak, Şubelerimizin ve temsilciliklerimizin bulunduğu tüm illerde, gittiğimiz her yerde bu deprem gerçeğini vurgulayarak yapılması gerekenleri hatırlatıyor, hem yerel hem de merkezi yöneticileri bir an önce afetlere karşı hazırlıklı olmaya çağırıyoruz.

Hiç şüphesiz İMO olarak üzerimize düşen sorumluluğun yalnızca çağrı yapmakla sınırlı olmadığını da farkındayız. Bugün birçok şehirde, birçok il ve ilçe belediyesiyle çeşitli protokoller yoluyla ortak çalışmalar yürütüyoruz.

Halkımızın can ve mal güvenliğini yakından ilgilendiren bir konuda, aynı zamanda ülkemizin kaynaklarının doğru bir şekilde kullanılmasını ve ülke ekonomisinin zarar görmemesini sağlamak için afetlere karşı hazırlık çalışmalarında hep birlikte seferber olmalıyız. Bu anlamda, yerel yönetimlerle meslek odası iş birliğinin hayati önem taşıdığını, huzurlarınızda vurgulamak isterim.

Saygıdeğer Misafirler,

Değerli Konuklar,

Deprem olaylarına karşı tedbir alınması hususunda 17 Ağustos Marmara Depremi bir milat olarak kabul edilmiş, yapı güvenliği ve depreme dirençli şehirleşme konusunda hazırlıkların bir an önce yerine getirilmesi talebi tüm toplumun ortak mutabakatı haline gelmişti. Bu noktada depreme karşı yapılması gereken hazırlıklar konusunda rapor, plan ve görüş oluşturmayan kamu kurumu neredeyse kalmamıştı. Ancak zaman içinde bu çalışmaların tozlu raflarda unutulduğu ve depremin zararlarının azaltılmasına yönelik kayda değer hiçbir ilerleme sağlanmadığı daha sonra yaşadığımız depremlerde görüldü. En büyüğünü de 6 Şubat Depremlerinde gördük.

Bu eksikliklerin ve hataların arkasında, hiç şüphesiz öncelikle kamu gücünün ve resmi makamlarda sorumluluk üstlenenlerin görevlerinin gereğini yerine getirmemiş olması en büyük etkindir. En başından bu yana, mevzuattaki eksiklerin düzeltilmesi, buna göre yapıların deprem yönetmeliklerine uygun inşa edilmesi, denetim mekanizmalarının etkin çalıştırılması, kaçak yapılaşmaya izin verilmemesi gerekirdi. Oysa görünen o ki bu önlemlerin hiçbiri alınmamış, hala da alınmış değil.

Bu noktada, merkezi ve yerel yönetimlerin sorumluluklarını hatırlatmak zorundayız. Deprem riskini azaltmak, afetlere karşı önlem almak bireylerin omuzlarına yüklenebilecek bir sorumluluk değil, öncelikle kamu gücünün görevidir. Yapı denetim mekanizmalarının etkin bir şekilde işletilmesi, kentsel dönüşüm projelerinin, ranta dayalı değil toplumun ihtiyaçlarına göre hızlandırılması, merkezi ve yerel yönetimlerin sorumluluk alanına girmektedir.

Saygıdeğer Misafirler,

Değerli Konuklar,

Bugün burada yalnızca geçmişteki hataları konuşmak için değil, geleceğe dönük adımları da istişare etmek için de bir aradayız. Türkiye, bir deprem ülkesi olmasına rağmen, maalesef hala yeni bir depreme hazırlıklı değildir. Deprem riskini azaltmak için acilen bilimsel ve teknik temellere dayalı bir dizi önlem alınması gerekmektedir. Bu önlemlerin başında, mevcut binaların risk seviyelerinin belirlenmesi, risk durumuna ve ekonomik olarak en uygun seçeneğe göre, güçlendirilmesi gerekenlerin güçlendirilmesi, diğerlerinin de yıkılarak afetlere dayanıklı yapıların üretilmesi elzemdir.

Elbette, toplumun deprem bilincini artırmak için eğitim programları da düzenlenmeli, afet yönetimi sistemleri güçlendirilmeli ve acil müdahale ekiplerinin kapasitesi de artırılmalıdır. Deprem, nerede ve ne zaman meydana geleceğini bilemediğimiz, önlenemez bir doğa olayıdır; ancak alacağımız önlemlerle can ve mal kayıplarını en aza indirmek mümkündür.

Değerli katılımcılar,

Deprem gerçeğiyle yaşamayı, kentlerimizi, yapılarımızı buna göre hazır hale getirmeyi öğrenmek zorundayız. İnşaat Mühendisleri Odası olarak, bu konuda üzerimize düşen görevi yerine getirmeye ve toplumu bilinçlendirmeye devam edeceğimizin altını çizmek isterim. Ancak, bu mücadelede herkesin üzerine düşeni yapması gerekmektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle, ülkemizin bir daha böyle acılar yaşamamasını temenni ediyorum, bunun için hep birlikte çalışmamız gerektiğini vurgulamak istiyorum. İki gün sürecek olan bu etkinliğimizin başarıyla geçmesini diliyorum, çalışmalarıyla katkı sunan tüm değerli konuşmacılara şimdiden teşekkür ediyorum, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

Şubat 2023 Depremleri Sempozyumu

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

14 Şubat 2025

Değerli Katılımcılar,

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Bugün burada, 6 Şubat 2023 depremlerinin ikinci yıl dönümünde, yaşadığımız büyük felaketten çıkarılması gereken dersleri bilimsel bir perspektiften değerlendirmek için bir araya geldik. İnşaat Mühendisleri Odası olarak düzenlediğimiz bu sempozyum, yalnızca geçmişte yaşanan yıkımı konuşmak için değil, aynı zamanda gelecekte benzer felaketlerin önüne geçebilmek için alınması gereken önlemleri tartışmak adına büyük bir öneme sahiptir.

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına, başta Düzenleme Kurulu Başkanı Prof. Dr. Erdem Canbay şahsında etkinliğin düzenlenmesinde emeği geçen tüm meslektaşlarıma, bildiri sahiplerine, Gaziantep Şubemizin başkan ve yönetim kurulu üyelerine ve etkinliğin düzenlenmesinde görev alan çalışanlarımıza teşekkürlerimi sunarım.

Tabii ki sempozyuma katılım sağlayan, bizleri yalnız bırakmayan sevgili meslektaşlarıma ve değerli katılımcılara da teşekkür ediyorum.

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

6 Şubat Depremleri, oldukça geniş bir coğrafi alanda etkili olmasının yanı sıra yıkımın büyüklüğü açısından, ülkemiz tarihinin en büyük afetlerinden biri olarak kayıtlara geçmiştir. Binlerce insanımızı kaybettik, milyonlarca yurttaşımız evsiz kaldı, kentlerimiz harabeye döndü. Bugün burada bir kez daha, yaşamını yitiren tüm yurttaşlarımızı saygıyla anıyorum.

Altını çizmek gerekir ki, Türkiye gibi aktif fay hatları üzerinde bulunan bir ülkede, deprem gerçeği ile yaşamak bir zorunluluk olsa da, mühendislik uygulamaları sayesinde bu gerçek karşısında çaresiz değiliz. İnşaat Mühendisleri Odası olarak yıllardır ısrarla şunu vurguluyoruz: bilimsel bilgiye, mühendislik disiplinine ve uzmanların uyarılarına kulak verilmesi halinde, deprem gibi doğa olayları karşısında güvenli yapılar inşa ederek, can kayıplarını ve yıkımı en aza indirmek mümkündür. Ne yazık ki, bilime sırt çeviren, mühendislik ilkelerini göz ardı eden, geçmişten ders almayan anlayış sürdükçe, can ve mal kayıplarıyla sonuçlanan afetlerde sorumluluğu bulunanlardan hesap sorulmadığı sürece, yeni felaketlerin de kaçınılmaz olduğunu hepimiz biliyoruz.

Türkiye’de yapı üretim süreci yıllardır ciddi eksiklikler ve yanlışlarla sürdürülmektedir. Son 20 yılda tam 6 kez imar affı çıkarılmış, kaçak yapılar yasal hale getirilmiş ve mühendislik hizmetlerinden yoksun binalar göz göre göre halkın kullanımına sunulmuştur. İmar aflarıyla ruhsatlandırılan binalar, aslında halkın can güvenliğini tehdit eden potansiyel felaket noktalarıdır. Dolayısıyla, yapı güvenliği konusunda yalnızca deprem sonrası değil, deprem öncesinde de ciddi denetim mekanizmalarının oluşturulması gerektiği açıktır.

Yapı stokumuzun belirsizliği nedeniyle eski yapıların depreme karşı güvensizliği bir yana, yapı denetimi sistemimizin sorunları ve şantiye sahalarında mühendislik hizmetlerinin eksiksiz ve tam olarak uygulanmasının önündeki engeller, yeni üretilen yapıların da ne kadar sağlıklı olduğu konusunda şüpheleri çoğaltmaktadır.

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Depremlerin üzerinden iki yıl geçmesine rağmen bölgede günlük yaşamın normale dönmesinden oldukça uzakta olduğumuz ortadadır.

Depremzedelerin temel yaşam koşullarının sağlanması konusunda ciddi sıkıntılar mevcut-

tur. Bugün, depremzedelerin çoğu hala çadırlarda ve konteyner kentlerde yaşamak zorunda kalmaktadır. Kış şartlarında yaşanan elektrik ve su kesintileri, temiz suya erişimdeki sıkıntılar, hijyen koşullarının sağlanamaması nedeniyle salgın hastalık riski gibi birçok tehdit, bölgedeki insanlarımızın yaşamını tehlikeye sokmaktadır.

Ayrıca, enkaz kaldırma sürecinde yürütülen kurlsız uygulamalar, özellikle asbest yayılımı gibi ciddi çevresel riskleri de beraberinde getirmiştir.

Depremi ardından bölgede başlatılan yeniden inşa süreci, yaşanan felaketin ardından verilen sözlerin yanında ancak devde kulak kalmıştır. Hatırlayacağınız üzere, depremin hemen ardından 319 bini bir yıl içinde olmak üzere toplamda 650 bin konutun inşa edileceği vaat edilmişti. Ancak gelinen noktada, depremin ikinci yılını geride bırakırken, sadece 201 bin konutun tamamlanabildiği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından açıklanmıştır. Yani vaat edilen konutların ancak %31'i tamamlanabilmiştir. Üstelik, tamamlanan konutların alt-yapı sorunları, su, elektrik ve kanalizasyon hizmetlerindeki eksiklikler, kent içi ulaşımında yaşanan problemler, geçici barınma alanlarından evlerine taşınabilme şansına erişen az sayıdaki depremzede vatandaşlarımızın günlük hayatını olumsuz etkilemeye devam etmektedir.

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Bu etkinlik vesilesiyle sizlerin huzurunda önemli bir konuya daha değinmek isterim.

Depremlerden ardından başlatılan hukuk süreçleri ne yazık ki asıl sorumluyu bulmak amacıyla çıkmış, bir günah keçisi bulunarak toplum nezdinde öfkeyi dindirmenin bir aracına dönüşmüştür. Evet, tahmin edebileceğiniz gibi o günah keçisi inşaat mühendisi meslektaşlarımız olmuştur.

Hiç kuşkusuz 6 Şubat Depremlerinin yaratmış olduğu yıkımda sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması bizlerin de başlıca talebidir. Ancak söz konusu hukuk süreçlerinde, olması gereken neredeyse hiçbir şey yoktur.

Mesela, deprem riskine karşı tedbir almak; imar mevzuatına, plan projelerine aykırı riskli yapıları ve afet riski olan bölgeleri belirlemek; gerekli denetimleri yapmak görev ve sorumluluğunu taşıyan kamu görevlileri yoktur, bu davalarda.

Son 20 yılda 6 imar affı yasası çıkaran, yasalara aykırı olarak üretilen yapıları "imar aflarıyla" bağışlayan merkezi idare ve yerel yönetimler de bu davalarda yoktur.

Buna karşılık yıkılan ve hasar gören on binlerce yapının sorumluluklarının sadece meslektaşlarımızın omuzlarına yüklenmesi söz konusudur.

Yıkılan binaların hangi sebepten yıkıldığı net olarak ortaya konulmadan, yıkım sebepleri ve sorumluluk zinciri tespit edilmeden, bazı eksiklikler nedeni ile bilirkişi raporlarında da yıkımda kusurlu olarak gösterilen; tasarım, yapım ve denetimden sorumlu meslektaşlarımızın tutuklanması vardır.

Yargılamaalarda hâkime yardımcı olması beklenen bilirkişi raporlarının bilimsel ve teknik pek çok hata içermesi, hukuka aykırı olarak kusur belirlemesi yapması, söz konusu bilirkişi raporlarının ise olayın özelliği gereği doğrudan yargılamaya yön vermesi nedeniyle adil bir yargılamadan uzaklaşılması vardır.

Belki de en önemlisi, ceza yargılamasının en temel ilkelerinden olan masumiyet karinesinin meslektaşlarımız açısından, suçsuz olmadığı hükmen sabit oluncaya kadar suçlu sayılacaktır, şeklinde tersine çevrilmesi vardır.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak meslektaşlarımızı yalnız bırakmadığımızı, bundan sonra da bu hukuk süreçlerinin ısrarlı takipçisi olacağımızı sizlerin huzurunda bir kez daha vurgulamak isterim.

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Bugün burada, depremin ikinci yılında, kaybettiklerimizi anarken, aynı zamanda geleceğe dair sorumluluklarımızı da hatırlamalıyız. Deprem zararlarının etkisini en aza indirmek için daha kapsamlı ve etkin adımlar atılması gerektiği açıktır. Riskli yapı stokumuzun dönüştürülmesi, yapı denetim sisteminin baştan sona yeniden düzenlenmesi, yapı üretim sürecine dair mevzuatta yapılması gereken düzenlemeler ve en önemlisi, mühendislik hizmetlerinin tam ve etkin bir şekilde sağlanması için gerekli adımların atılması artık ertelenemez bir zorunluluktur. İnşaat Mühendisleri Odası olarak, yıllardır yetkililere sunduğumuz raporlarla, kamuoyuna yaptığımız açıklamalarla, düzenlediğimiz bilimsel etkinliklerle çözüm önerilerimizi dile getirdik.

Bir doğa olayı olan depremin afete dönüşmesinin önüne geçmek mümkündür. Hatalardan ders çıkarmak ve daha güvenli bir gelecek için harekete ülkemiz için artık kaçınılmaz bir zorunluluktur.

6 Şubat Depremlerinde kaybettiklerimizi bir kez daha saygıyla anarken, Sempozyumumuzun başarılı geçmesini diliyor, katkılarınız için şimdiden teşekkür ediyorum.

Şubat 2023 Depremleri Sempozyumu

Şubat 2023 Depremlerinin Yeniden Gündeme Getirdikleri Paneli

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

14 Şubat 2025

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Coğrafyamızın tarih boyunca birçok kez yıkıcı depremlerle karşı karşıya kaldığı, bu depremlerin sonucunda çok ciddi maddi manevi kayıplar yaşandığı bilinmektedir. Bununla birlikte deprem olaylarının ardından bazı derslerin çıkarılması ve önlemlerin alınması konusunda da tarih boyunca birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalar, bilimin ve mühendislik uygulamalarının gelişimine göre giderek derinlik kazanmıştır.

Panelimizin konu başlığı olan “Şubat 2023 Depremlerinin Yeniden Gündeme Getirdikleri” hususunda, deprem olaylarına karşı ülkemizde kurumsal yaklaşımın tarihsel gelişimine kısa bir bakış atmak faydalı olacaktır.

Deprem önlemleri konusunda bilinen ilk örneklerinden biri, tarihimizde en yıkıcı depremlerden biri sayılan 1509 İstanbul Depremidir. Büyüklüğünün 7,7 olduğu tahmin edilen bu depremde kayıtlara göre 5 bin civarında can kaybının olduğu 10 bin civarında insanın yaralandığı, 1.070 ev/bina, 109 cami ile Topkapı ve Yedikule surlarının yıkıldığı, deniz dalgalarının surları aştığı görülmüştür. Bu yıkıcı depremin ardından “Deprem Önlemi” bağlamında İstanbul’daki konak ve evlerin ahşaptan yapılmasına karar verilmiş ve taş yapı yasaklanmıştır.

Coğrafyamızın gördüğü en yıkıcı depremlerden bir diğeri de 10 Temmuz 1894 tarihli İstanbul Depremidir ve büyüklüğü 7 olarak tahmin edilmektedir. Toplam can kaybının 1.000 dolayında olduğu bu depremde pek çok bina yıkılmış, Kapalıçarşı Kuyumcular kısmında ağır hasar ve can kaybı oluşmuştur. Deprem su kaynaklarına ve bentlerine zarar vermiş, İstanbul’da deprem sonrası su sıkıntısı yaşanmıştır. Deprem esnasında telgraf hatları kopmuş Telgraf ve Posta idaresi sevk ve haberleşme merkezi hasar görmüş, uzunca süre haberleşme yapılamamış, çevre il, ilçe ve köylerle irtibat kesilmiştir.

Bilimsel nitelikli ilk deprem raporu da bu depremin ardından hazırlanmıştır. II. Abdülhamit depremin kapsamlı araştırılması için Atina ve İstanbul Rasathaneleri müdürlerinden bir rapor hazırlamasını istemiş ve bu rapor kısa zaman sonra padişaha sunulmuştur. Bu raporda depremin yol açtığı yıkıma yer verildikten sonra “...Yapılan incelemeler sonucu ahşap binaların

ve iyi yapılan tuğladan ve demir ile bağlanan binaların depreme dayandıkları saptanmıştır...” ifadelerine yer verilmiştir.

Cumhuriyet dönemine geldiğimizde ise en büyük depremlerden biri 1939 Erzincan Depremidir. 7,9 büyüklüğündeki depremde 33 bin insanımız hayatını kaybetmiştir. Depremi etkilediği alanında 117 bin bina yıkılmış ve 230 bin kişi evsiz kalmıştır. Yeni kurulmuş cumhuriyetin üzerinde maddi ve manevi büyük bir etki yaratan bu depremin yaralarının sarılmasının ardından, Erzincan kent merkezi zemin parametreleri de gözetilerek kaydırılmış ve yeni kentte planlı imar faaliyetlerine başlanmıştır. Depreme karşı dayanıklı binalar yapmak için ilk defa tasarım ilkeleri çıkarılmıştır.

Depremi yol açtığı yıkımın önlenmesi konusunda dönüm noktası olarak sayılan son büyük depreme 1999 Gölcük merkezli depremdir. 7,4 büyüklüğündeki bu deprem tüm Marmara bölgesini etkilemiştir ama aslında hem ülkemizin ekonomik anlamda üretim merkezi olması hem de yurdun her yerinden göç alan bir bölge olması nedeniyle tüm yurttaşlarımızı doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemiştir.

17 Ağustos Depreminden çıkan başlıca ders, coğrafi riskler göz ardı edilerek kurulan şehirlerin, plansız-çarpık kentleşmenin ve mühendislik hizmeti almayan yapıların insanlar için büyük tehdit oluşturduğuydu. 1999'dan sonra, hemen hemen her kurum, güvenli ve sağlıklı bir yaşam, yapılaşma ve çevre için nelerin yapılması, ne tür önlemlerin alınması gerektiği konularında fikirler oluşturmuş öneriler sunmuş, bunlar birleştirilerek strateji ve eylem planlarına dönüşmüştür.

Gelgelelim 2011 Van Depremleri, 2020 Elazığ-Sivrice Depremi ve 2020 İzmir Depremleri, 20 yıldır söylenen, tasarlanan, yazılan, planlanan, kararlaştırılan konuların çoğunlukla hayata geçirilmediğini, alınması gereken önlemlerin alınmadığını gözler önüne sermiştir.

Büyük Marmara Depreminden sonra yapılan çalışmaların ilki 2000 tarihli TBMM Deprem Araştırma Raporudur. Bu raporda yer alan tespit, “Türkiye’de deprem bölgelerinin genişliği ve mevcut yapı stokunun depreme dayanıksızlığı karşısında, depremler olmadan önce mevcut yapı ve altyapı sistemini iyileştiren veya yenileyen proje ve programlar uygulanamamıştır” denilmektedir.

Depremi hemen ardından 9 Haziran 2000 tarihinde “Bilim insanlarıncı yapılan deprem tahminlerini bilimsel açıdan değerlendirerek sağlıklı sonuçlar üretme ve kamuoyunun bu konuda en güvenilir bilgiyi sağduyu biçiminde alabilmesini sağlayacak açıklamalar yapma” ve “Ülke ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, deprem zararlarının en aza indirilmesine yönelik araştırma çalışmaları için öncelikli alanları belirleme” konularını öncelikli çalışma alanı olarak belirleyen Ulusal Deprem Konseyi kuruldu. Konsey 2002 yılında öncü ve kapsamlı bir çalışma ile ‘Ulusal Deprem Stratejisi’ni tüm boyutları ile kitaplaştırmış, 2005 yılında ikinci bir çalışma ile deprem alanında yapılması gereken araştırma konularını tanımlamıştı. Ulusal Deprem Konseyi 6 Ocak 2007 tarihli Başbakanlık genelgesiyle lağvedildi. Oysa kapatılan Konsey, dünyadaki politika değişikliklerini göz önüne alarak Türkiye’de hangi sistem ve yasal düzenlemelere ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymayı hedefleyen bir çalışma yapmaktaydı.

Bayındırlık Bakanlığı koordinatörlüğünde, çalışmaları Şubat 2004 tarihinde başlatılıp yedi ayrı grupta sürdürülen Deprem Şurası, kesin raporlarını Temmuz 2004 ayında elde etmiş, yapılan çalışmalar Deprem Şurası Sonuç Bildirgesine dönüştürülerek Bakanlık tarafından ilgili kurum ve kuruluşlarla paylaşılmıştı.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Deprem Şurasının sonuç bildirisinde 2000 tarihli TBMM araştırma Raporunda ifade edilen görüşler biraz daha detaylı olarak yer almıştır:

“...

*Bina türü mevcut yapı stokunun deprem tehlikesine karşı envanterinin incelenmesi ve değerlendirilmesi bağlamında, mevcut durum, sorunlar ve bunları aşabilmek için izlenmesi gereken yollar belirlenmeli, bu amaçla aynı tehlikeyi yaşayan diğer gelişmiş ülkelerin yaptığı gibi kademeli değerlendirme yöntemleri kullanılmalıdır.

* Yapılacak kademeli değerlendirme sonrası, binaların tehlike sıralamasının yapılarak iyileştirme programları ve projeleri hazırlanmalıdır.

...”

Buradaki ifadelerin muhatabı şüphesiz, karar verme ve uygulama hak ve yetkilerine sahip olan TBMM ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri ve sorumlu Bakanlıklardır.

BİB Şurasında, en önemli konu olan bina envanterinin çıkarılıp müdahale edilmesi konusunda temenni kararı alınıyorsa, 1999 Depremlerinin üzerinden 5 yıl geçilmesine rağmen bu konuda somut bir adımın atılmadığı da tescilleniyor demektir.

2010 yılında yine TBMM tarafından kurulmuş olan Deprem Araştırma Komisyonunun raporunda şöyle söylenmektedir:

“... Bina ve bina dışı yapılarla ilgili olarak başlamış olan envanter çalışmalarına hız verilmeli ve yapı stokunun deprem risklerine karşı korunması hususunda, envantere dayalı değerlendirilme yapılması sağlanmalıdır.

Kademeli tarama ve değerlendirme yöntemleri ile proje parametrelerinin belirlenmesi, rölelerin oluşturulması, malzeme seçimi ve Deprem Yönetmeliğine uygun olarak analizlerin yapılması önemli çalışma alanlarıdır. ...”

TBMM'nin bu raporundan envanter çalışmalarına başlandığı fakat hız verilmesi gerektiği ve envantere dayalı risk analizlerinin hala yapılamadığı anlaşılmaktadır.

Bu yıllarda başta Okullar ve Hastaneler olmak üzere bazı kamu binalarında, bazı köprü, viyadük gibi bina dışı yapılarda çeşitli faaliyetlerin başladığı bilinmektedir. Hatta başta İstanbul'un bazı belediyeleri olmak üzere, çeşitli yerel yönetimlerin çeşitli bölgelerde saha taramalarıyla riskli yapı tespiti çalışmaları yaptıkları da bilinmektedir.

TBMM'nin bu kez 2021 Temmuz ayında hazırladığı raporda ise, “Önceki yıllarda yapılan çalışmalardan elde edilen dersler ortaya konularak, önceliklendirmede de kullanılabilir standart bir risk değerlendirme yöntemi ilgili bakanlıklar ve üniversitelerce ortak şekilde geliştirilmelidir. Yöntemler konusunda farklı akademik görüşler ile yetkili ve sorumlu kurumların temsil edildiği geniş katılımlı bir çalışma (çalıştay, konferans, şura vb.) gerçekleştirilmelidir. ...” denilmektedir.

Yani 2021 yılı itibarıyla hala risk değerlendirme yönteminin bile belirlenemediği anlaşılmaktadır.

TBMM Araştırma Komisyonunu raporlarına yansıdığına göre Türkiye'de 6-7 milyon civarında yapının riskli olduğu varsayılmaktadır. Fakat ne yazık ki kentsel dönüşüm konusunun bugüne kadar daha çok inşaat sektöründe müteahhit anlayışının hakimiyeti doğrultusunda gündeme getirildiği açıklıkla söylenebilir. Hangi bilimsel ölçütlere dayandırılarak hazırlandığı bile bilinmeyen 6306 sayılı 'Afet Riski Altında Bulunan Alanların Dönüştürülmesi' adıyla çıkarılan yasa 2012 yılında yürürlüğe girmiş ve apar topar uygulanmaya başlamıştır. Ancak görünen o ki kentsel dönüşüm uygulamaları, şehirlerin rant değeri en yüksek noktalarında başlamıştır. Hal böyle olunca kentsel dönüşüm sözde kalmıştır.

Nitekim TBMM'de Kahramanmaraş Depremlerinden sonra kurulan araştırma komisyonunun Mayıs 2023 tarihli raporu kentsel dönüşümle ilgili gerçekleri gözler önüne sermiştir. 6306 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 2012 yılından 5 Nisan 2023 tarihine kadar, ülke genelinde 781.333 konuta riskli yapı tespiti yapılmış, 711.545 konutun ise yıkımı gerçekleştirilmiştir. Yani 11 yılda, riskli görülen 6-7 milyon yapının yalnızca yaklaşık yüzde 10'u kadar dönüşüme girmiştir.

1999 Depreminde sonra afet zararlarını azaltmaya yönelik hazırlanmış olan bazı raporlar şöyledir:

- TUJJB Ulusal Deprem Araştırma Programı (1999),
- TBMM Araştırma Komisyonu Raporu (2000),
- DPT Doğal Afetler Özel İhtisas Komisyonu Raporu (2000),

- TÜBİTAK Ulusal Deprem Konseyi Ulusal Deprem Stratejisi Raporu (2002),
- T.C. Sayıştay Başkanlığı Afet Raporları (2002),
- Türkiye İktisat Kongresi Deprem Çalışma Grubu Raporu (2004),
- Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Deprem Şurası Raporları (2004),
- Türkiye’de Doğal Afetler Ülke Raporu JICA (2004),
- TÜBİTAK Ulusal Deprem Konseyi Ulusal Deprem Araştırma Programı Raporu, (2005),
- Bilim Teknik Yüksek Kurulu 11nci Toplantı Raporu, (2005),
- Başbakanlık Teftiş Kurulu, Acil Durum ve Afet Yönetimi İnceleme Raporu (2008),
- Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Kentleşme Şurası Raporu (2009),
- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Kırsal Kalkınma Planı 2010-2013 (2010),
- Bayındırlık ve İskan Bakanlığı KENTGES Strateji ve Eylem Belgesi (2010),
- TBMM Deprem Riskinin Araştırılarak Deprem Yönetiminde Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Meclis Araştırma Komisyonu Raporu (2010),
- TMMOB ve bağlı Odaların raporları (2000-2011),
- BM, OECD, Dünya Bankası, UNDP gibi uluslararası örgütlerin hazırladığı raporlar.

Büyük depremin üzerinden 12 yıl geçtikten sonra hükümet tarafından, depreme yönelik ulusal ölçekte sistematik bir çalışma yapmak amacıyla 2012-2023 yıllarını kapsayan Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanmış, 2011 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe koyulmuştur.

UDSEP’in amacı; “depremlerin neden olabilecekleri fiziksel, ekonomik, sosyal, çevresel ve politik zarar ve kayıpları önlemek veya etkilerini azaltmak ve depreme dirençli, güvenli, hazırlıklı ve sürdürülebilir yeni yaşam çevreleri oluşturmaktır” şeklinde tarif edilmiştir. Yani 2023 yılı itibarıyla daha güvenli bir Türkiye yaratılacağını taahhüt etmiştir.

UDSEP ile yukarıda bahsi geçen raporlarda ifade edilen görüş ve önermeler ortaklaştırılıp, takvimlendirilmiş ve ayrıca hazırlanan planın hangi kuruluşlar tarafından hayata geçirileceği belirlenmiştir. Toplamda 13 Sorumlu Kuruluş, 3 Ana Eksen, 7 Hedef, 29 Strateji, 87 Eylemden oluşan Eylem Planının gerçekleştirme oranları hakkında kamuoyunun dolayısıyla bizlerin bilgisi bulunmamaktadır.

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Görüldüğü üzere yıllardır depremlere hazırlık konusunda birçok çalışma yapılmış, raporlar hazırlanmış, eylem planları oluşturulmuş, depreme karşı güvenli kentler için nelerin eksik olduğu, neler yapılması gerektiği enine boyuna değerlendirilmiştir.

Ancak 1999 Gölcük Depremlerinden bu yana yaşanan tüm deprem olaylarından sonra kağıt üzerinde tespit edilmiş olan hiçbir sorunun, uygulamada çözüme kavuşturulmadığı gerçeği açığa çıkmıştır. Ne yazık ki bunun en acı sonuçlarını da 6 Şubat Depremleriyle görmüş olduk.

Oysa, hiç beklemeden, hemen atılacak belli başlı adımlarla afetlere dirençli şehirler kurma yolunda etkili bir ilerleme sağlamak mümkündür.

Yapı Denetim Sistemimizi sorgulama ihtiyacı, bu aşamada öne çıkan başlıklarımızdan biridir. Yapı Denetim Yasası, etkin bir denetim sistem için önemli bazı değişiklikleri gerektirmektedir. Yapı müteahhidi ile Yapı Denetim Kuruluşu arasındaki bağın 2018 yılında yapılan değişiklikle önlenmesi, yani yapı denetimini kimin yapacağına müteahhidin değil de elektronik dağıtım yoluyla belirlenmesi denetim hizmetlerinde nitelik artışına etki etmiştir. Fakat yeterli olmamış, yeni sorunları da beraberinde getirmiştir.

Vatandaşın Anayasal hakkı olan “can ve mal güvenliği” etik kurallardan yoksun olan, serbest piyasa koşullarına bırakılmamalıdır. Kamu hizmeti veren/vermesi gereken kuruluşlar birbirle-

riyle rekabet eder durumda olmamalıdır. Ülkemizdeki denetimsizliğin temel nedeni rant ilişkilerinin tekniğin, fen ve sanat kurallarının önüne geçmiş olmasıdır.

Öte yandan bu düzenlemeden sonra şantiye sahalarında yapı denetimi görevini icra eden mühendislere yönelik şiddet olayları artmış, mühendislere yönelik sözlü ve fiziki şiddet olayları, son dönemlerde ise tırmanışa geçmiştir. Deprem gerçeğiyle karşı karşıya bulunan ülkemizde yapı üretimi ve denetimi süreçleri toplumun can ve mal güvenliğini yakından ilgilendiren süreçlerdir. Dolayısıyla meslektaşlarımızın şantiye sahalarında verdiği hizmet de kamusal niteliktedir. Bu yanı sıra meslektaşlarımıza yönelik şiddet, kamu güvenliğini ve sağlığını tehdit etmektedir. Şantiyelerde denetim ve yönetim görevini yürüten meslektaşlarımız kamu görevlisi niteliğinde sayılmalı, can güvenliklerinin sağlanması da bizzat kamu gücünün sorumluluğunda olmalıdır.

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Son depremlerin yeniden gündeme getirdiği ve özellikle altını çizmek istediğim bir husus da yetkin mühendislik meselesidir.

Bugün ne yazık ki, bir inşaat mühendisi diploması sahibi olmak sektörde neredeyse sınırsız yetkiyle görev alma imkanı sunmaktadır. Elbette diplomanın belgelediği mühendislik eğitimi her koşulda çok önemli ve gereklidir ancak bir iş gerektiği gibi yapabilmeyen tek ölçütü olarak alınmaz. Bunun, öğretici, geliştirici, olgunlaştırıcı ve nitelikli bir uygulama deneyimi ile tamamlanması, bir başka deyişle, mühendisin düzeyli bir uygulamanın içinde pişmesi gerekmektedir.

Çünkü inşaat mühendisliği uygulamasıyla tecrübenin büyük öneme sahip olduğu bir meslek alanıdır. Dört yıllık bir mühendislik lisans eğitimini tamamlamak, mühendislik yetki ve sorumluluklarını kullanmak için yeterli değildir. Bu sebeple, inşaat mühendisliğinin ilgi alanına giren konularda halkın güvenli yaşam hakkının korunması ve yatırımların ekonomik sınırlar içerisinde kalması için "Yetkin Mühendislik" sisteminin hayata geçmesi gereklidir.

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Afetlerde oluşan yapı hasarlarının önemli bir kısmı yapı üretim sürecindeki hatalardan kaynaklanmaktadır. Güvenli yapı üretim sürecinin olmazsa olmazı ise şantiye şefliği görevinin eksiksiz olarak yerine getirilmesidir.

Halkın can ve mal güvenliğini yakından ilgilendiren yapı üretim sürecinin anahtar pozisyonunda olan şantiye şefinin, taşıdığı sorumluluk ve şantiye alanında yüklendiği görevin kapsamı dikkate alındığında şantiyeden hiç ayrılmaması gerekirken, mevzuatın izin verdiği haliyle 4 ayrı işin şantiye şefliğini yapma şansı yoktur. Üstelik ilgili mevzuata göre, yapım işinin tek ruhsata bağlı veya toplu yapı niteliğinde olması halinde yapı inşaat alanı sınırı uygulanmamaktadır. Bir deprem coğrafyası olan ülkemizde şantiye şefliği, 1500 m² üstü bütün işlerde tam zamanlı olarak yapılmalıdır.

Açıkça ifade etmek gerekirse Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı güvenli yapılaşma ve halk sağlığının korunması amacıyla değil, daha fazla rant ve kâr elde etmek isteyen müteahhit şirketlerinin arzularına göre hareket etmiş, mühendislik hizmetlerini yasal prosedürü tamamlamak amacıyla yalnızca bir imzaya indirgemıştır.

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Deprem başta olmak üzere afetlere hazırlık konusunda meslek odalarının, akademinin, yerel ve merkezi yönetimlerin birlikte, koordineli çalışması çok önemlidir. Meslek odalarını yok sayan bir anlayışın afetlere karşı kentlerimizi, insanımızı korumasının, güvence altına alınmasının imkanı yoktur. Bugüne kadar düzenlediğimiz sayısız bilimsel etkinlikle, hazırladığımız raporlarla, uzman kurullarımızla oluşturduğumuz görüşlerimizle neler yapılması gerektiğini,

nelerin eksik olduğunu açıklıkla dile getirdik, bu belgeleri ilgili kurumlarla, kişilerle ve kamuoyuyla paylaştık. Bugün düzenlediğimiz bu etkinlik de buna hizmet etmektedir.

Sonuç olarak;

- Mevcut yapı stokunun envanterinin çıkarılması konusundaki çalışmalar hızlandırılmalı, mevcut durum tespit edilerek acilen güçlendirilmesi veya yenilenmesi gereken binalar belirlenerek bir plan doğrultusunda yapı stokunun depreme dirençli hale getirilmesi sağlanmalıdır.
- Şantiye şefliği, 1500 m² üstü bütün işlerde tam zamanlı olarak yapılmalıdır.
- Yapı Denetim Sisteminde proje denetimi ve uygulama denetimi birbirinden ayrılmalı, kamu bünyesinde ülke genelinde ihtiyaç duyulan yer ve miktarda idari özerkliğe ve güvenceye sahip "Etüt ve Proje Denetim Birimleri" oluşturulmalıdır. Bu birimler denetledikleri projelerin ölçek ve özelliklerine göre sınıflandırılmalı ve yetkilendirilmelidir. Bu birimlerde ilgili tüm meslek disiplinlerinin yeterli düzeyde istihdamı sağlanmalı, görev yapacak sorumlu denetçi İnşaat Mühendisleri Meslek Odası tarafından belirlenmiş Yetkin Mühendisler olmalı, çalışan tüm mühendis ve mimarlar ilgili meslek kuruluşları tarafından sertifikalandırılmalı, yaptıkları görev ve aldıkları sorumlulukların karşılığı oranında ücretlendirilmelidir.
- Yapı Denetim Kuruluşları doğrudan kamu tarafından görevlendirilmiş birimler olarak çalışmalıdır. Yapı Denetim Kuruluşları ile müteahhit ve/veya yapı sahibi arasında herhangi bir mali ve idari bağlantı olmamalı Yapı Denetim ücretleri doğrudan kamu tarafından ödenmeli ve bu kuruluşlar doğrudan kamuya karşı sorumlu olmalıdır.
- Yapı Denetim Kuruluşları için sorumluluk sigortası zorunluluğu getirilmelidir.
- Hazır beton üreticileri de sisteme entegre edilip, yükümlülükleri ve uygulanacak yaptırımlar tanımlanmalı ve takibi yapılmalıdır.
- Yapı Denetim Kuruluşlarının ortaklarının içerisinde Meslek Odası tarafından belgelendirilmiş en az bir Yetkin İnşaat Mühendisi bulunmalı ve onun sorumluluğunda diğer denetçiler ve kontrol elemanları çalışmalıdır.
- Yapı Denetim Kuruluşunda görev yapacak mühendis ve mimarlar sorumluluklarına göre meslek kuruluşlarınca belgelendirilmeli, takibi yapılmalıdır.
- Yapı Denetim Kuruluşlarında çalışan tüm görevliler kamu görevlisi statüsünde olmalı, ücretleri, iş güvenceleri ve özlük hakları teminat altına alınmalı, ücretleri TMMOB tarafından belirlenen asgari ücretin altında olmamak kaydıyla görev, yetki ve sorumluluklarına göre kademeli olarak belirlenmelidir.
- Gerek Etüt ve Proje Denetim Birimlerinde gerekse Yapı Denetim Kuruluşlarında görev yapan mühendis ve mimarlar için mesleki sorumluluk sigortası getirilmelidir.
- Yapı Denetim Kuruluşlarının oluşmasından, görevlendirilmesinden ve takibinden sorumlu olan tüm kurullarda Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine bağlı ilgili Odaların temsilcileri yer almalıdır.
- Nitelikli proje hizmetlerinin verilebilmesi için Meslek Odalarının önündeki engeller kaldırılmalı, proje hizmeti veren Mühendis ve Mimarlar için Odaların yetkilendirme ve denetleme hakkı olmalı, proje hizmet koşulları ve ücretleri Odalar tarafından belirlenmelidir.
- Müteahhitlik iş, işleyiş ve ilişkilerini belirleyen özel bir kanun çıkarılmalı ve sorumlulukları belirlenmelidir. Kamu müteahhitleri gibi yeterlilik kriterleri getirilmeli, teknik kadro, finans, donanım ve iş bitirme kriterleri koyularak titizlikle uygulanmalıdır.
- Sistemde görev alan tüm mühendis ve mimarların sicilleri kayıtlı oldukları Meslek Odaları tarafından tutulmalıdır.
- Tüm yapılar, yapım ve kullanım özelliklerini koruyup korumadığının tespiti amacıyla ve ilgili kamu kurumlarının sorumluluğu altında, imara aykırılık, yapısal elemanlardaki deği-

şiklik ve hasar-deformasyon oluşup oluşmadığı bakımından periyodik olarak denetlenmelidir.

- Her seçim öncesi siyasi ikbal uğruna gündeme getirilen imar affi uygulamalarına son verilmeli, imar affından yararlanan yapılar denetlenmelidir.
- İmar Kanunu, Yapı Denetim Kanunu, Afetlerle ilgili kanunlar, İhale Kanunu gibi yapılaşmayı belirleyen pek çok kanun ve bağlı yönetmelik, şartname ve tebliğlerinde tarif edilmeye çalışılan mühendislik hizmetleri Meslek Odalarının vereceği belgeler ile tanımlanmalıdır.
- Yerel yönetimler dahilinde bina, altyapı izleme ve inceleme birimleri oluşturulmalı, gerek envanter çalışmaları, gerekse iskan sonrası periyodik denetimleri yapılmalı, bu işler için mühendis ve mimar istihdamı sağlanmalıdır.
- Müteahhitlik alanıyla ilgili düzenlemelerin yapılması depremle mücadelede önemli bir aşamadır. Ülkemizde son derece sorunlu ve denetimsiz olan müteahhitlik alanının teknik olarak güçlendirilmesi ve güvenli yapı üretimi amacıyla Yapı Müteahhitlerinin Sınıflandırılması ve Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmelikte teknik kadro istihdamı artırılmalıdır.

Deprem başta olmak üzere afetlere karşı yıllardır verdiğimiz emeğin, sürdürdüğümüz çabanın karşılıksız kalmamasını, ülkemizin bir daha aynı acıları yaşamamasını diliyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

Kıyı Ege’de Deprem Gerçeği ve Afet Yönetimi Çalıştayı

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

22 Şubat 2025

Saygıdeğer Misafirler,

Değerli Konuklar,

Bugün, hepimizi yakından ilgilendiren ve ülkemizin en önemli sorunlarından biri olan deprem gerçeği konusunda bir araya gelmiş bulunuyoruz. 6 Şubat Depremlerinin ikinci yılını geride bıraktığımız şu günlerde, “Kıyı Ege’de Deprem Gerçeği ve Afet Yönetimi” başlığıyla gerçekleştirilen bu çalıştayı, kentlerimizi afetlere karşı daha hazırlıklı hale getirebilmemiz adına önemli bir adım olmasını temenni ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Çalıştayı düzenlenmesinde emeği geçenlere teşekkür ediyor, görüşleriyle katkı sunacak olan değerli konuşmacılara şimdiden şükranlarımı sunuyorum.

Bilindiği üzere coğrafyamız, dünyanın en aktif deprem kuşaklarından biri üzerinde yer almaktadır. Nitekim tarihimiz boyunca yaşadığımız büyük depremler ve bu depremlerin bizlere yaşattığı acılar deprem gerçeğini sıklıkla bize hatırlatmıştır. 1939 Erzincan, 1999 Gölçük, 2011 Van, 2020 İzmir ve son olarak hepimizin hafızasında derin izler bırakan 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri... Ne yazık ki bu tarihler ve şehirler, yalnızca bir doğa olayı olan depremin yeterli önlemler alınmadığında nasıl can ve mal kayıplarına yol açan büyük felaketlere dönüştüğünü bizlere hatırlatan simgeler haline gelmiştir.

6 Şubat depremleri, hepimize bir kez daha gösterdi ki afetlere karşı kentlerimizi, yapılarımızı hazırlıklı hale getirmek ertelenemez bir görevdir. Yıkılan binalar, enkaz altında kaybedilen hayatlar, ağır hasar gören şehirler ve yerinden yurdundan olan on binlerce insan... Bu tablo, doğanın değil, aslında insan eliyle yapılan hataların bir sonucudur. Bilim insanlarının ve meslek odalarının yıllardır vurguladığı gibi, yapı stokunun güvenliği, doğru kentleşme politikaları ve etkin denetim mekanizmaları hayati önem taşımaktadır.

Saygıdeğer Katılımcılar,

Depreme dayanıklı kentler inşa etmek için atılması gereken adımlar nettir. TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak, bulunduğumuz her yerde, katıldığımız her deprem etkinliğinde ısrarla vurguladığımız bazı gerçekleri sizlerin huzurunda tekrar etmek isterim: Öncelikle, yapı stokumuzun mevcut durumunu ortaya koyan kapsamlı bir envanter çalışması yapılmalı, riskli yapılar belirlenmeli ve güçlendirme veya dönüşüm süreçleri ivedilikle başlatılmalıdır. Ancak bu konuda, bilhassa 1999 Depreminden sonra birçok kamu kurumunun ve üniversitele- rin yaptığı çalışmalar bir yanda dururken ne yazık ki fiiliyatta ciddi bir mesafe kat edebilmiş değiliz. Üzülerek ifade ediyorum ki hazırlanan onca rapor, eylem planı kurumların raflarında tozlanmış, bilimsel temelli çözümlerin hayata geçirilmesi için merkezi ve yerel yönetimlerin gerekli iradesi ortaya konamamıştır.

Elbette, afetler sonrasında atılacak her adım, can kayıplarını ve ekonomik zararları en aza indirmek için büyük önem taşımaktadır. Merkezi ve yerel yönetimler, kriz anında müdahale- den, toplumu bilinçlendirmeye, afet sonrası iyileştirme çalışmalarına kadar çok geniş bir sorumluluk alanına sahiptir. Bu konuda meslek odalarının ve sivil toplum kuruluşlarının da kamu kurumlarıyla koordinasyon içinde çalışmasını sağlamak zorunda olduğumuzu vurgu- lamak isterim.

Ancak ülkemizde deprem meselesi yıllardır çoğunlukla afet sonrası yara sarma çalışmaları olarak ele alınmaktadır. Oysa afetlere hazırlık konusunda yapı üretiminden yapı denetimine kadar hem mevzuatta hem de uygulamada çok köklü değişikliklere ihtiyacımız olduğu unu- tulamamalıdır.

Değerli Misafirler,

Deprem yalnızca bir şehirde ya da bir bölgede değil, tüm ülkede hazırlıklı olmamız gereken bir tehdittir. Çalıştayımızın da konusu olan Ege kıyıları da önemli deprem riski taşıyan bölge- lerimiz arasındadır. Üstelik 2020 yılında yaşadığımız İzmir Depremi gibi, orta ölçekli sayılabile- cek bir depremde bile ciddi yıkım ve can kayıpları yaşadığımız ortadır.

Muğla ilimizin de deprem tehlikesi altında bir coğrafyada olduğu bilinmektedir. 1941 Muğla, 1957 Marmaris-Fethiye, 1959 Köyceğiz, 1961 Marmaris depremleri yakın tarihimizin bilinen depremleridir. Hatırlayacağınız üzere, 21 Temmuz 2017 tarihinde Gökova Körfezi içinde, 6.6 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiştir. Bu depremin en önemli özelliği ise depremin ardından bir tsunaminin meydana gelmiş olmasıdır. Yaklaşık 30 cm boyunda meydana gelen tsunami nedeniyle deniz suları Bodrum'un 100 metre kadar içine girmiş, birçok işyeri ve oteli su basmış, çok sayıda araç zarara uğramıştır.

Saygıdeğer Misafirler,

Değerli Konuklar,

Mevcut tehlikeyi göz önünde bulundurarak, bilimi ve teknik uzmanlığı merkeze alan politika- ları ivedilikle hayata geçirmek zorundayız. Afetlere karşı alınacak önlemler bir maliyet unsuru olarak değil, geleceğe yapılan bir yatırım olarak görülmelidir. Biliyoruz ki güvenli yapılaşma, yalnızca bugünün değil, gelecek nesillerin de yaşam hakkını korumanın temel taşlarından biridir.

Bugün burada düzenlenen çalıştayın, deprem gerçeğiyle yüzleşmemiz, eksikliklerimizi tespit etmemiz ve geleceğe dair sağlam adımlar atmamız açısından önemli bir fırsat sunduğuna ina- nıyorum. Bilim insanlarımızın, uzmanlarımızın ve tüm ilgili kurumların katkılarıyla kentlerimizi afetlere karşı daha dayanıklı hale getirebilmek adına hep birlikte çaba göstereceğimize olan inancım tamdır.

Bu vesileyle, bu çalıştayın düzenlenmesinde emeği geçen herkese bir kez daha teşekkür ediyor, verimli bir etkinlik olmasını diliyorum ve hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Geleceğin İnşaat Mühendisliği Çalıştayı

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

28 Şubat 2025

Değerli Meslektaşlarım,

Akademinin değerli üyeleri,

Değerli Konuklar,

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası tarafından İnşaat Mühendisliği Eğitim Kurulu yürütücülüğünde düzenlenen "Geleceğin İnşaat Mühendisliği Çalıştayı"na hoş geldiniz diyor, hepinizi İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına saygı ve dostlukla selamlıyorum.

Böylesine kapsamlı ve önemli bir konuda düzenlenen bu çalıştayı ne kadar zahmetli bir emeğin ürünü olduğunu takdir edersiniz. Bu çalıştayı gerçekleştirmesinde önemli rol üstlenen İnşaat Mühendisliği Eğitim Kurulumuza, Düzenleme Kurulumuza, çalışma arkadaşlarımıza ve sunumlarıyla katkıda bulunan değerli konuşmacılara şükranlarımı sunuyorum.

Bugün burada, inşaat mühendisliği alanında yaşanan güncel gelişmeler doğrultusunda yürütülecek tartışmaların hem inşaat mühendisliği eğitimine hem de meslek alanımızın gelişimine katkı sunacağı açıktır.

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

Dünyada teknoloji alanında yaşanan baş döndürücü gelişmeler, doğal olarak inşaat sektöründe de dönüşümlere neden olmaktadır. Yapay zeka ve robotik teknolojilerin yaygınlaşması, kuantum bilgisayarların gelişimi ve yeni yazılımların kullanım alanlarının genişlemesinin, inşaat mühendisliği mesleğinde de çarpıcı değişikliklere yol açacağı öngörülmektedir. Geleneksel inşaat yöntemlerinin yerini akıllı yapılara, dijital iş güçlerine ve veriye dayalı tasarım süreçlerine bırakacağı tartışılmaktadır.

Bu gelişmeler, üniversitelerde öğrenilen bilgilerin meslek hayatı boyunca aynı şekilde uygulanmasının da yetersiz olacağını göstermektedir. Bu nedenle, düşünsel gücü gelişmiş, öğrenmeyi öğrenmiş, yaşam boyu öğrenme anlayışını benimsemiş, araştırmacı ve çözüm odaklı düşünen, disiplinler arası iş birliğine yatkın, yeni teknolojilere hızla uyum sağlayabilen nitelikli inşaat mühendislerine duyulan ihtiyaç daha da artmaktadır.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak, mesleğimizin gelişimini ve geleceğini önemsiyoruz. Meslektaşlarımızın niteliklerini artırmak, mesleki eğitimi bilimsel ve teknolojik gelişmelere uygun hâle getirmek, güvenli ve sürdürülebilir yapılaşmayı sağlamak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Elbette bu noktada, mühendislik eğitiminde niteliği artırmak ve geleceğin inşaat mühendislerinin yetkinliğini sağlamak kritik bir gerekliliktir.

Fakat bütün bunları ülkemizin bazı gerçekliklerini göz ardı etmeden tartışmanın önemli olduğunu da ifade etmek gerekir. Kuşkusuz bilimsel bilginin üretilmesi ve geliştirilmesi için, buna uygun bir akademik ortam gereklidir. Bu ortamın sağlanmasının temeli ise, özgür düşünebilen, dogmalardan uzak, sorgulayan, araştıran, deneyen ve anlamaya hevesli bireylerin yetişmesini sağlayan özgür üniversitelerdir. Ne yazık ki Türkiye'deki hiçbir üniversite böylesi bir ortamı sağlamaya elverişli koşullara sahip olmadığı gibi, üniversiteler bilim yuvası olmaktan çıkıp birer meslek edindirme kurumu haline dönüşmüş durumdadır. Üniversitenin gerçek anlamda bir bilim merkezi olabilmesi için öncelikle demokratik bir işleyişe sahip olması gerekir. Doğrudan siyasal mekanizmalar tarafından atanan yöneticilerin başlıca görevi, bu kurumları siyasal iktidar adına denetlemek, gerektiğinde engellemek ve iktidarın politikalarına uygun hale getirmek olmuştur.

Düşünüp sorgulamayan, araştırıp eleştiremeyen, görüşlerini özgürce ifade edemeyen öğrenci, lisans eğitimini ancak kendisine dayatılan bilgileri ezberleyerek tamamlayabilir. Dünya

çapında teknoloji alanında yaşanan gelişmeleri yakalamaktan söz ediyorsak önce bunu yapabilecek nitelikte insan gücünü yetiştirmenin olanaklarını tartışmalıyız.

Üniversitelerimiz bu niteliği sağlamaktan çok uzaktır. Köklü üniversitelerimizden değerli akademisyenler tasfiye edilmekte, idareleri siyasi iktidara göbekten bağlı hale getirilmekte, en ufak bir itiraz gösteren öğrenciler cezalandırılmaktadır.

Bir yandan da siyasi popülizm uğruna herhangi bir plana ve programa dayanmadan açılan tabela üniversiteleriyle gençlere hayal satılmakta, kısıtlı olan ülke kaynakları israf edilmektedir. Derslik, laboratuvar, kütüphane gibi en temel gereklilikleri bile karşılama olanakları olmayan bu üniversitelerden mezun olan öğrencilerin yeterlilikleri de tartışma konusu olmaktadır.

Öğrencileri birer müşteri olarak gören vakıf üniversitelerinin kâr odaklı yapısı doğrultusunda, araştırma ve geliştirme çalışmalarına ayrılan kaynaklar azaltılmaktadır.

Oysa Türkiye, 100 yıl önce, dogmalardan sıyrılmış, bilimsel, laik, çağdaş eğitimin önemini kavramış, bu doğrultuda attığı adımlarla, kamucu anlayışla sanayileşme ve üretim hamlelerini gerçekleştirmiştir. Bilim ve teknolojide çağdaşlarını yakalamaya çalışan bir ülke olarak döneme göre adeta bir sıçrama gerçekleştirmiştir.

Bahsettiğimiz karamsar tabloya karşın bugün hala mesleğine ve bilime saygısını yitirmemiş pek çok bilim insanı olduğunun farkındayız. Onlardan da aldığımız güçle, bugün burada yaptığımız gibi mesleki teknik etkinliklerimizde ısrar ediyoruz. Bu bilim insanlarının varlığı, üniversitelerin yeniden gerçek bir bilim yuvası hâline geleceğine dair umudumuzu canlı tutmaktadır.

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli katılımcılar,

Çalıştay boyunca birbirinden değerli sunumlarla; sosyolojik ve demografik değişimlerden üniversite eğitimindeki vizyon değişikliklerine bilişim alanındaki gelişmelerden, inşaat mühendisliği uygulama alanlarında yaşanan değişimlerin mesleğe etkileri tartışılacak, uzmanlar, akademisyenler ve sektör temsilcileri ile birlikte değerlendirmeler yapılacaktır.

Ancak üniversitelerimizin durumunu ifade ederken de söylediğim gibi, bu konuların meslek alanımıza etkilerini değerlendirirken de yine ülke gerçekliğinden bağımsız düşünemeyiz.

Türkiye’de bilime ve teknolojinin gelişimine ayrılan bütçe dünya ile rekabette içler acısı durumdadır. Türkiye’de AR-GE harcamasının GSYH içindeki oranı 2023 yılı itibarıyla %1,42’dir. Bu oran AB ülkeleri ortalamasında 2,27 seviyesindedir. Bu oranlarla Türkiye, AR-GE’ye en çok kaynak ayıran ülkeler sıralamasında sonlarda yer almaktadır. Google, amazon, meta gibi teknoloji şirketleri tek başına Türkiye’nin AR-GE çalışmaları için harcadığı 16,1 milyar doların 3 ila 4 katı kaynak ayırmaktadır.

Hal böyleyken teknolojideki gelişmeleri de bu gelişmelerin meslek alanımıza etkilerini de özne pozisyonunda ele alamıyoruz. Hatta birakalım teknolojideki son gelişmeleri yakalamayı, ülkemizde yapıların üretiminde asgari düzeyde verilmesi gereken mühendislik hizmetlerinin bile verilemediğini tartışıyoruz. Örneğin hala, tüm ısrarlarımıza rağmen üniversiteden yeni mezun olmuş bir inşaat mühendisinin, 4 ayrı işin şantiye şefliğini üstlenebiliyor olmasını tartışıyoruz. Denetime giden ve görevlerini eksiksiz yerine getirmeye çalışan meslektaşımızın şantiye sahasında müteahhitlerin silahlı elemanlarının saldırısına uğramalarını tartışıyoruz.

Devletten alınan ihalelerle belirli çıkar çevrelerini ihya etmek, kentsel alanların rant transferi için feda etmek, kamusal yararı olmamasına rağmen hasta garantili hastaneler, yolcu garantili yollar gibi KÖİ projeleriyle ülke kaynaklarını gereksiz yere tüketmek, yani kısa yoldan çok yüksek kâr elde etme olanakları -özellikle de inşaat sektörü üzerinden- varken, orta ve uzun vadede getiri sağlayacak AR-GE ve üretim yatırımları hiç de cazip görünmemektedir.

Değerli meslektaşlarım,

Değerli katılımcılar,

İnancım o ki Cumhuriyetin kurucu değerlerinin ortaya koyduğu perspektif doğrultusunda ülkemizin gelişimini önceleyen, kamucu politikaların hakim olduğu bir geleceği hep birlikte inşa edeceğiz. Bu çabalarımızın amacı bir yanıyla da bu hedefe ulaşmaktır.

Çalıştayımızın, geleceğe dair yeni fikirlerin ortaya konması, sorunların tespit edilmesi ve çözümler üretilmesi konusunda önemli bir adım olacağına inanıyoruz. Katkı sağlayan herkese bir kez daha teşekkür eder, verimli bir çalıştay geçirmemizi dilerim.

Saygılarımla.

İnşaat Yönetimi Paneli

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

12 Nisan 2025

Saygıdeğer konuklar,

Kıymetli panelistler,

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına hepimizi saygıyla selamlıyorum. Bugün burada, Odamızın İnşaat Yönetimi Kurulunun katkılarıyla düzenlenen İnşaat Yönetimi Paneli'nde bir araya gelmenin mutluluğunu ve gururunu yaşıyoruz. Panelimize hoş geldiniz.

Bilginin ve teknolojinin baş döndürücü bir hızla yenilediği bir çağda yaşıyoruz. Bilhassa inşaat mühendisliği, bu değişimin en hızlı yaşandığı meslek alanları arasında yer almaktadır. Her geçen yıl, hatta her geçen gün mesleğimize ilişkin bilgi birikimimiz daha da zenginleşiyor, değişiyor ve dönüşüyor. Bu değişime ayak uydurabilmenin kaçınılmaz olduğu bir gerçektir, ne var ki bunu yalnızca iyi bir lisans eğitim almakla sağlamak mümkün değildir; aynı zamanda üniversite eğitimi sonrasında da meslek yaşamı boyunca sürekli gelişim ve yenilenme daha da zorunlu hale gelmiştir. Özellikle can ve mal güvenliği gibi hayati konularda hizmet üreten bir mesleğin mensupları olarak, yeni bilgilere ulaşmakla yetinmeyip bu bilgileri hayata geçirebilmek gibi bir sorumluluğumuz bulunmaktadır.

Odamız, bu anlayışla yalnızca meslek içi eğitim seminerleri ve kurslar değil; aynı zamanda çalıştaylar, sempozyumlar, kongreler ve konferanslar da düzenleyerek, meslektaşlarımızın bilgiye ulaşmasını ve bu bilgiyi paylaşmasını sağlamaktadır. Akademiyle uygulama dünyasını bir araya getiren, mühendislik mesleğine olduğu kadar, toplumsal yaşamın gelişimine de katkı sağlayan bu tür etkinliklere büyük önem atfediyoruz. Bu tür etkinliklerle mühendislik eğitiminin daha iyi hale getirilmesi için yapılması gerekenlerden, mevcut bilgi ve yöntemlerin meslek yaşamında uygulanabilirliğine kadar çok geniş bir yelpazede tartışmalar yürütüyor, çözüm önerileri ortaya koyuyoruz.

Değerli meslektaşlarım,

Saygıdeğer konuklar,

Bugün burada gerçekleştireceğimiz bu panelde de; şantiye yönetiminden maliyet ve sözleşme yönetimine, proje yönetiminin temel unsurlarından yapı süreçlerinin bütüncül değerlendirilmesine kadar geniş bir bakış açısıyla inşaat yönetimi konusunu ele alacağız. Bu panelin, inşaat mühendisliği mesleğinin yalnızca teknik değil, aynı zamanda yönetsel ve etik boyutlarını da değerlendirmemize olanak sağlayacağına inanıyoruz.

Ne yazık ki, ülkemizde yürütülen yapı işlerinde pek çok sorunla karşı karşıyayız. Doğru şantiye yönetiminden hukuksal süreçlere, taşeron seçimi ve yönetiminden işçi sağlığı ve iş güvenliğine kadar birçok başlıkta halen ciddi yapısal sorunlar mevcuttur.

Ülkemizde inşaat sektöründe yaşanan sorunlardan belki de en önemlisi işçi sağlığı ve güvenliği konusudur. Bilindiği üzere işçi ölümlerinde Avrupa'da ve dünyada en üst sıralarda yer alı-

yoruz. Üstelik ülkemizdeki işçi ölümlerinin en çok yaşandığı sektör olarak inşaat sektörü başı çekmektedir. Hal böyleyken, işçi sağlığı ve iş güvenliği gibi yaşamsal konulara duyarlılıkla yaklaşmak, yapım sürecinin planlamasında bilimsel yöntemleri rehber edinmek, bir tercih değil zorunluluktur.

Modern yaşamın değişen ihtiyaçları ve beklentileri de yapı üretimini dönüştürmektedir. Artık bir kamu binasının sosyolojik etkisini göz ardı ederek, bir barajın ekolojik etkisini hesaba katmadan, bir konut projesinin kente etkisini düşünmeden inşaat projeleri üretmek mümkün değildir. Bugünün inşaat mühendisi; tüm bu değişkenleri birlikte değerlendiren, planlama, koordinasyon ve kontrol süreçlerini hakıyla yöneten, karmaşık süreçleri yönetebilecek yetkinliğe sahip birey olmak zorundadır.

İnşaat projelerinin kalite, süre ve maliyet dengesini gözeterek en uygun şekilde tamamlanabilmesi, ancak bu anlayışın meslek alanımıza hâkim olmasıyla mümkündür.

Değerli meslektaşlarım,

Saygıdeğer konuklar,

Bu önemli panelin düzenlenmesinde büyük emeği geçen İnşaat Yönetimi Kurulumuzun değerli Başkanı ve üyelerine, katkı ve görüşleriyle etkinliğimizi zenginleştirecek olan tüm panelistlerimize, destekleri için İstanbul Şubemizin değerli başkan ve yönetim kurulu üyelerine ve büyük bir özveriyle çalışan tüm Oda personelimize teşekkürlerimi sunuyorum.

Panelimizin verimli, ufuk açıcı ve mesleğimiz adına yol gösterici olması dileğiyle...

Hepinize saygılarımı sunuyorum.

TMMOB 48. Dönem I. Danışma Kurulu

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

17 Mayıs 2025

Değerli Başkanı,

Danışma Kurulumuzun Değerli Üyeleri,

Değerli Meslektaşlarım,

Danışma Kurulumuzun başarılı geçmesini diliyor, sizleri TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına saygı ve dostlukla selamlıyorum.

Mühendis, mimar ve şehir plancısı meslektaşlarımızla böylesi bir dönemde bir araya gelmeyi özellikle anlamlı ve önemli bulduğumu ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum. Yaşanan siyasi gelişmeler tüm ülkeyi olduğu gibi biz meslek insanlarını da doğrudan etkiliyor. Her şeyden önce bir yurttaş, bir insan olarak yüz yıllık kazanımlarımızın, hak ve özgürlüklerimizin amansız bir saldırı altında bulunduğu, bir hukuk devletinin temel gerekliliği olan anayasal güvencenin yok edildiği, siyasi iktidara yandaşlık etmeyen herkesin adeta düşman hukukuyla cezalandırıldığı bir dönemden geçiyoruz.

Ne acıdır ki ülkemizde seçilmişlerin yasaları ayaklar altına alan hukuk dışı uygulamalarla görevden alınarak yerlerine kayyım atanması, uzunca bir zamandır gündemde olan bir konu olmuştur. Geçmişte de seçime girmesinde bir mahzuru görülmeyen birçok belediye başkanının seçimlerin hemen ardından görevlerinden alınmasına tanıklık ettik. Son olarak Türkiye'nin en büyük şehri olan İstanbul'un seçilmiş belediye başkanı Ekrem İmamoğlu, hukuka, vicdana ve de akla-mantığa uymayan bir kararla tutuklanmıştır. 19 Mart'ta İstanbul'da başlayan ve ülke geneline yayılan protestolarla milyonlarca insan bu haksız hukuksuz karara itirazını dile getirmiş, "ne istersem onu yaparım" diye düşünen zihniyetin önüne set çekmiştir. Bu gösteriler nedeniyle halen tutuklu bulunan öğrencilerimizin her zaman yanında olduğumuzu, adalet

ve demokrasi mücadelesinde, dün olduğu gibi bugün de üzerimize düşeni yapmaya devam edeceğimizi vurgulamak isterim.

Değerli Danışma Kurulu Üyeleri,

Değerli Meslektaşlarım,

Hukuk düzeni bir kez bozuldu mu, mahkemeler de adaletin tecelli ettiği değil teskin edildiği yerlere dönüşmektedir. Mahkeme salonlarında yasaların hükmü gereği değil siyasi saiklerin, ideolojik kanaatlerin gereği kararlar alınmaya başlamaktadır. Bu meselenin en yakıcı örneğini de ne yazık ki inşaat mühendisi meslektaşlarımızın yaşadığını sizlere hatırlatmak isterim.

Bildiğiniz üzere resmi verilere göre 53 binden fazla insanımızı yitirdiğimiz, deprem anında yaklaşık 40 bin binanın yıkıldığı, 200 binden fazla binanın ise ağır hasar aldığı 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki 6 Şubat 2023 Depremlerinin ardından başlayan yargı süreçleri devam etmektedir. TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak daha ilk günden itibaren, 6 Şubat Depremlerinin yaratmış olduğu yıkımda sorumluluğu bulunan her kim varsa yargı önüne çıkarılmalı ve bu kişilerden hukuk nezdinde hesap sorulmalı dedik, söylemeye de devam ediyoruz. Çünkü geçmiş acı tecrübelerden de biliyoruz ki adil bir yargılama yapılmadan ve gerçek sorumlular tespit edilip cezalandırılmadan, ülkemiz benzer acıları yaşamaya, enkaz altında kalmaya devam edecektir.

Fakat devam eden hukuk süreçlerinin seyrine bakıldığında görünen o ki gerçek kusurluların ortaya çıkarılması bir yana bırakılmış, tutuklamalar yoluyla belli başlı meslek grupları topyekûn cezalandırılmaya başlamıştır. Ülkemizdeki riskli yapı stokunun varlığının hemen herkes tarafından bilinmesi, biz dahil ilgili tüm kuruluşların önlem alınması gerektiğini dillendirmesi ve bu önlemlerin neler olduğunu söylemesine rağmen 20 yıldır hiçbir eylemde bulunmayan siyasi iktidar, bugün sorumluluğu mühendislerin üzerine yıkmaya çalışmaktadır. Denilebilir ki 6 Şubat yargı süreçleri iktidarın kendi suçunu örtme gayretiyle mühendisler için cadı avına dönüşmüş, henüz sorumlulukları ortaya konulmamış olan pek çok meslektaşımız tutuklanmıştır.

Değerli meslektaşlarım,

Hukukun evrensel ilkelerine göre, "Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar hiç kimse suçlu sayılamaz." Ancak bu ilke meslektaşlarımıza yönelik, suçlu olmadığı hükmen sabit oluncaya kadar suçlu sayılacağı şeklinde tersine çevrilmiş gözükmektedir. Tutuklamalar amacından saparak, suçlu suçsuz ayrımı yapmadan, bir tür öne alınmış ceza gibi uygulanmaya başlanmıştır. Yıkılan binaların hangi sebepten yıkıldığını anlamadan, o sebeplerin sorumluluk zincirini tespit etmeden, o binaya ilişkin ilgili ilgisiz herkes tutuklamaktadır.

Sizlerin huzurunda bir kez daha 6 Şubat Depremlerinin tüm sorumluluğunu meslektaşlarımızın üzerine yıkıp gerçek sorumluların gizlenmesi çabalarına en yüksek sesle itiraz ettiğimizi vurguluyor, tutuklu bulunan meslektaşlarımızın sonuna kadar yanında olduğumuzun altını çizmek istiyorum.

Bununla birlikte İMO olarak yaptığımız çağırımı bir kez daha yinelemek istiyorum;

Mühendislik hizmetlerinin bile bile, göre göre kağıt üzerinde kalmasını sağlayanlar,

Bugüne kadar mühendisliğin niteliğini, etkinliğini ve itibarını zayıflatmak için elinden geleni yapanlar,

Çıkardıkları imar aflarıyla risk üzerine risk yaratan ve yetmiyormuş gibi imar affından faydalanacak binaları gerçek bir teknik incelemeden kaçırarak yöneticiler, hukuk önünde asıl hesap sorulması gerekenlerdir.

Değerli Danışma Kurulu Üyeleri,

Değerli Meslektaşlarım,

Ülkemizde barış ve kardeşlik ikliminin hakim olması, tüm yurttaşlarımız gibi biz meslek insanlarının da ortak hayalidir. Yıllardır özlemine duyduğumuz barış ve kardeşlik, dileriz ki tüm yurttaşlarımız için sağlanır. Çatışmaların, düşmanlıkların olduğu bir coğrafyada, bir yurttaş olarak

huzur ve güvenliğimiz mütemadiyen tehdit altındadır. Aynı zamanda, mesleğinin temeli yıkmak, yok etmek değil, kurmak yeniden inşa etmek olan bizler için de ülkenin her yerinde görevimizi tam ve doğru bir biçimde yapabilmemiz, toplumun can ve mal güvenliğini ilgilendiren mühendislik sorunlarına dikkat çekebilmemiz için barış ortamına ihtiyacımız vardır.

Toplumun bu barış ve kardeşlik özlemi, birilerinin siyasi hırslarının, çıkar hesaplarının kurbanı edilmemelidir. Elbette bunun için şeffaf, katılımcı ve demokratik süreçlerin işletilmesi büyük önem arz etmektedir.

Değerli Danışma Kurulu Üyeleri,

Değerli Meslektaşlarım,

Yakın zamanda İstanbul'da milyonlarca insanımızın yüreğini ağzına getiren bir deprem yaşadık. Neyse ki can ve mal güvenliği açısından olumsuz sonuçlar doğuran büyüklükte bir deprem olmadı ancak bunun tüm sorumlu kurum, kuruluş ve kişiler için ciddi bir uyarı olarak ele alınması zorunludur.

Basın yayın organlarında ülkemizin depremselliğine yönelik birçok yayın yapıldı, hala da yapılmaya devam ediyor. Ancak burada yürütülen tartışmalarda çok ciddi bir hata olduğuna dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Bütün kanallarda, gazetelerde harita üzerine harita paylaşılıyor, fay hatları konuşuluyor, depremlerin büyüklükleri hakkında tahminler yürütülüyor. Topraklarımızın ve nüfusumuzun büyük çoğunluğu deprem tehlikesi bulunan bölgelerde yer alıyor ve sıklıkla ülkemizin çeşitli noktalarında büyük depremler meydana geliyor. Depremin nerede, ne zaman ve ne büyüklükte olacağını tam olarak kestirmek mümkün değildir ancak kesin olan bir şey varsa o da hiçbir kentimizin depreme hazırlıklı olmadığıdır. Bırakalım çok büyük depremleri, İzmir'de gördüğümüz gibi, Elazığ'da gördüğümüz gibi, orta ölçekli sayılabilecek depremlerde bile çok ciddi yıkımlar ve can kayıpları meydana gelebilmektedir.

Hepinizin bildiği üzere ülkemizin depreme bakış açısının değişmesi açısından 17 Ağustos 1999 Büyük Marmara Depremi bir milat olarak kabul edilmişti. Marmara Depreminin ardından güvenli yapılaşma ve sağlıklı kentleşme için nelerin yapılması gerektiği konusunda rapor ve görüş hazırlamayan neredeyse kurum, kuruluş kalmamış, alınması gereken önlemler hakkında fikirler oluşturmuş, öneriler sunmuş, hazırlanan bu metinler, AFAD'ın 2011 yılında yapmış olduğu geniş tabanlı bir çalışma ile Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planına (UDSEP) dönüştürülmüş ve büyük çoğunluğu 2017 tarihinde bitirilmek üzere 2023 yılında tamamlanması hedeflenmiştir.

UDSEP'te ifade edildiğine göre başta okul ve hastaneler olmak üzere, Türkiye'deki bina envanterinin çıkarılması ve mevcut yapıların hasar görülebilirlikleri ve riskleri esas alınarak gruplandırılması hedeflenmiştir. 2017 yılına kadar bitirilmesi hedeflenen bina envanteri çalışmalarına resmi kurumların binaları dışında başlanmadığı gibi daha envanter çalışmasının nasıl yapılacağına dair ortak bir yöntem bile belirlenemediği görülmektedir.

Bugün yeniden Kanal İstanbul tartışmalarının gündeme getirildiğini görüyoruz. Geçmişte afetlerin neden olduğu acı sonuçları kaderle, ilahi takdirle açıklayan siyasi iktidar mevcut tehlikelerin üzerine yenilerini eklemek niyetindedir. Aynı acıların tekrar yaşanmaması için bilim ve teknolojinin sesine kulak verilerek yapı güvenliğini önceleyen, mühendislik hizmetlerini ve denetimi kamusal bir anlayışla ele alan politikaların ivedilikle hayata geçirilmesi gerekliliği, en önemli gündem maddelerimiz arasındadır.

Değerli Danışma Kurulu Üyeleri,

Değerli Meslektaşlarım,

Bugün burada meslektaşlarım çeşitli konularda sorunlarımızı dile getiriyor, hep birlikte çözüm önerilerimizi değerlendiriyoruz. Hiç şüphesiz sorunlarımızın çözümünde temel nokta birliğimiz, ortak mücadelemiz ve dayanışmamızdır. Bugün hem ülkemizin hem de meslektaşlarımızın TMMOB'ye ihtiyacı vardır. TMMOB bilimin, mühendisliğin ve kamucu anlayışın en köklü ve kararlı savunucusu olmuştur, olmaya da devam edecektir. Tüm odalarımızın yukarıdan aşağı tüm birimleriyle, TMMOB çatısı altında ortak gündemlerimiz etrafında mücadele etmesinde ısrar etmenin anlamlı olduğunu ifade ediyorum, hepinize saygılarımı sunuyorum.

11. Ulusal Beton Kongresi

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

22 Mayıs 2025

Kongremizin değerli Bilim ve Danışma Kurulu Üyeleri,
Şubelerimizin Değerli Başkan ve Yönetim Kurulu Üyeleri,
Değerli Konuklar,
Değerli Katılımcılar,
Saygıdeğer Meslektaşlarım,

Erzurum ve İstanbul Şubelerimizin ortaklaşa düzenlemiş bulunduğu 11. Ulusal Beton Kongremize hepimiz hoş geldiniz.

Beton kongrelerimizin geçmişi 1989 yılına uzanmaktadır. Belirli aralıklarla düzenlediğimiz ve bu yıl on birincisi için bir araya geldiğimiz bu bilimsel-mesleki etkinliği, 36 yıldır gerçekleştiriyoruz.

Bu uzun süreli ve istikrarlı çalışmanın, söz konusu alanda büyük ve değerli bir birikim oluşturduğunu söylersek yanılmış olmayız. Hiç şüphesiz Odamız sadece beton konusunda değil meslek alanımızın birçok alt disiplninde çok çeşitli konular dahilinde bilimsel-teknik etkinlikler düzenlemektedir. Bu çalışmalarla mesleğimizin gelişimi amacıyla bilimsel çalışmaların önünü açmak hedeflenmektedir. Yalnızca bu kadarıyla kalmayıp, sempozyum ve kongre gibi bilimsel etkinliklerimizde akademide ve uygulamada yer alan meslektaşlarımızı buluşturarak ve elbette öğrencilerimizin de katılımıyla, bilginin toplumsallaşmasını, inşaat mühendislerinin mesleki gelişimlerine katkı sunulmasını da amaçlıyoruz.

Bu kongre, sadece bilim insanlarını değil, uygulayıcıları, denetçileri ve üreticileri de bir araya getirerek bütünsel bir yaklaşımın zeminini oluşturuyor. Bilimsel bilginin paylaşmasının yanı sıra ülkemizin yapı güvenliğini artıracak ortak bir vizyon oluşturmak, teknik standartları sahaya yansıtılabilmek de kongremizin amaçları arasında yer alıyor.

Bugün İnşaat Mühendisleri Odası, tartışmasız bir biçimde meslek alanının referans kurumu olarak kabul ediliyorsa, elbette bugün gerçekleştirdiğimiz gibi bilimsel etkinliklerin alana sunduğu katkılar sayesinde.

Sonuncusunu 2019 yılında Bursa'da gerçekleştirdiğimiz beton sempozyumlarında, bugüne kadar beton konusu her yönüyle ele alınmış, teknolojik gelişmelerden sürdürülebilirliğe, dijital üretimden dayanıklılığa kadar birçok başlıkta bildiriler sunulmuştur.

Bilim ve teknolojiye gelişmeler dur durak bilmiyor. Üstelik günümüzde bu alanda gelişim çok daha hızlı bir şekilde yaşanıyor. Bugün 21. Yüzyılda Beton ana temasıyla düzenlediğimiz bu sempozyumda, betonda dijitalleşmeden nitelik kontrolüne, yapay zekanın bu alanda kullanımından sürdürülebilir ve çevreci beton teknolojilerine kadar birçok başlıkta, geniş bir yelpazede birbirinden değerli sunumları dinleyeceğiz.

Deprem gerçeğiyle yaşayan bir ülke olarak hepimiz biliyoruz ki; güvenli yapı üretimi, sadece mühendislik hesaplarıyla değil, kullanılan malzemenin nitelikleriyle doğrudan ilgilidir. Beton ise bu zincirin en kritik halkalarından biridir.

Ülkemiz, son yıllarda büyük acılarla hatırladığımız afetler yaşamıştır. Bu afetler, yapı stoğumuzun yenilenmesi ve kaliteli beton üretiminin bir lüks değil, bir zorunluluk olduğunu bizlere açıkça göstermiştir.

Kongremizin teması 21. Yüzyılda Beton olarak belirlenmiştir.

Bildiğiniz üzere beton antik çağlardan beri kullanılan bir yapı malzemesidir. 19. yüzyılda modern anlamda beton kullanılmaya başlarken hazır beton teknolojisi 20. yüzyılın başlarında gelişmiştir. Ülkemizdeyse ne yazık ki hazır beton kullanımında geç kalınmış, ilk kez 1976 yılında hazır beton Türkiye'de sektöre girmiştir.

Yapı sürecinde, zemin etüdünden projeye, imalattan denetime kadar tüm aşamaların birbirinden ayrı önemi bulunmaktadır. Fakat ülkemizde, özellikle Marmara Depremlerinden sonra beton konusunun önemi daha iyi anlaşılmış ve özel olarak ele alınan bir konu haline gelişmiştir.

Güvenli yapı üretiminin en kritik bileşeni sayılan betonun kalite standartları, dayanıklılık özellikleri, hazır beton kullanımının gerekliliği ve yaygınlığı, hem sektörümüz hem de ülke için büyük önem taşıyan konular arasında yer almıştır.

Peki, Marmara Depremleri, nitelikli betonun önemini acı bir tecrübeyle göstermiş olsa da onun öneminin yeteri kadar kavrandığını söyleyebilir miyiz?

Bugün topraklarının yüzde 93'ü deprem tehdidi altında bulunan, yapı stokunun büyük ölçüde güvenli olmadığı kamu kurumlarının raporlarında da açıkça ifade edilen bir ülkede, yapı üretim sürecinin en önemli malzemelerinden olan betonu daha dikkatli ve özenli bir şekilde ele almak zaruridir.

Yakın zamanda İstanbul'da meydana gelen deprem bölgede yaşayan tüm yurttaşlarımızı endişelendirmiştir. Fakat ne yazık ki ardından yürütülen tartışmalar, ağırlıklı olarak depremin nerede, ne zaman ve ne büyüklükte meydana gelebileceği üzerine yürütülmüştür. Biz bu tartışmanın yanlış bir zeminde yürütüldüğüne inanıyoruz. Ülkemizin depremselliği bilinen bir gerçektir. Topraklarımızın ve nüfusumuzun büyük çoğunluğu deprem tehlikesi bulunan bölgelerde yer almaktadır ve sıklıkla ülkemizin çeşitli noktalarında büyük depremler meydana gelmektedir. Kaçınılmaz olan bu depremlere karşı kentlerimizi hazır hale getirmeye odaklanmamız gerekmektedir.

Marmara Depreminin acı sonuçlarından ders çıkarılmak yerine aradan geçen 25 yılda depremlere hazırlık konusunda neredeyse hiçbir ciddi mesafe kat edilmediği gibi siyasi iktidar tarafından deprem olayları kadere bağlanmaktadır. Aklın, bilimin ve mühendisliğin gerekleri görmezden gelinmektedir. Oysa biz İnşaat Mühendisleri Odası olarak her zaman, bir doğa olayı olan depreme karşı dayanıklı kentler kurarak halkın can ve mal güvenliğini sağlamanın mümkün olduğunu ifade ediyoruz.

Ne acıdır ki sıklıkla orta ve büyük ölçekli bir deprem meydana gelen Türkiye'de hala her depremde benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Yapı stokumuzun deprem güvenli olmadığı açıktır. Meydana gelen depremler, deprem büyüklüğü ile orantılı olmayan can ve mal kayıpları ortaya çıkarabilmektedir. İzmir ve Elazığ depremleri bunun en yakın örnekleridir. Bu nedenle yapı stokumuzun güvenli ve uzun ömürlü olması gerekiyor.

Bugün kentlerimizde var olan depreme direnci belirsiz yapı stokumuzun bir an önce iyileştirilmesi gerekir elbette, ancak bu yapılırken yapı stokuna yeni riskli yapıların da eklenmemesi gerekir.

Bu bağlamda hazır beton üretiminin inşaat kalitesini önemli ölçüde artırdığını biliyoruz. Fakat sektörde yeterli ölçüde kalite güvence sisteminin işletilemediğinin de farkındayız.

Değerli Meslektaşlarım,

6 Şubat Kahramanmaraş Depremlerinin üzerinden iki yıldan fazla zaman geçti. Resmi verilere göre 53 binden fazla insanımızı yitirdiğimiz, deprem anında yaklaşık 40 bin binanın yıkıldığı, 200 binden fazla binanın ise ağır hasar aldığı 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki 6 Şubat 2023 Depremlerinin ardından başlayan yargı süreçleri devam etmektedir.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası olarak sürecin başından beri, yıkımda sorumluluğu bulunan herkesin yargı önüne çıkarılması ve bu kişilerden hukuk nezdinde hesap sorulması gerektiğini söyledik ve söylüyoruz. Biliyoruz ki adil bir yargılama sonucunda gerçek sorumlular tespit edilip cezalandırılmadan, ülkemiz benzer acıları yaşamaya, enkaz altında kalmaya devam edecektir.

Fakat ne yazık ki yürütülen yargı süreçlerinde belirli meslek grupları adeta günah keçisi ilan edilmiş, masumiyet karinesi tam tersine uygulanarak, suçsuzluğu ispatlanana kadar tüm meslektaşlarımız tutuklu yargılanma yoluyla, öne alınmış bir cezalandırma ile karşı karşıya kalmıştır.

Yargı süreçlerinde kullanılan bilirkişi raporları çok ciddi sorunlar barındırmaktadır. Buna en iyi örneklerden biri de yıkılmış binalardan alınan karot örneklerine ilişkin raporlardır.

Türkiye'de deprem sonrası bina performansını değerlendirme sürecinde karot alma işlemi, yapıdaki beton dayanımını belirlemede kritik bir araç olarak kullanılmaktadır. Ancak bu işlemin, yapı zaten yıkılmışken veya taşıyıcı sistem ciddi şekilde hasar görmüşken yapılması bilimsel ve teknik açıdan ciddi soru işaretleri barındırmaktadır.

Yıkılan binalardan alınan karotlarla yapılan analizlerin, özellikle dava dosyalarında delil olarak sunulması, teknik olarak yanıltıcı olabilir ve adaletin yanlış kararlar vermesine yol açabilir. Bu nedenle uzmanların etik ve bilimsel sorumluluğu vardır.

Değerli Meslektaşlarım,

Maalesef 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremlerinden sonraki yargı süreçlerinde bilirkişiler hakimlerin yerine geçerek, mevzuata ve içtihatlarla aykırı olarak şüpheli veya sanıklarla ilgili kusur ve kusur oranı belirlemektedir.

Yargı süreçlerinde Bilirkişi Raporlarında kusurlu bulunanların tutuklanıp, kusurlu bulunmayanların serbest bırakıldığı çok sayıda örnek bilinmektedir. Tamamen göreceli bir değerlendirme ile kusur oranları belirlenmektedir. Oysa, adil yargılanma hakkının gereği olarak mahkemelerin önüne gelen somut olaylarda tüm taraflar dinlenmeli, tüm deliller değerlendirilmeli ve nihayetinde hakkaniyet ölçülerinde kusurlu davranışta bulunan tarafın sorumlu tutulacağı oran belirlenip sonucuna göre hakimlerin karar vermesi gerekir.

Son 20 yılda 6 imar affı yasası çıkararak mevzuata aykırı eklentiler veya değişiklikleri, gerekli tedbirler almadan kâğıt üstünde yasal hale getiren, ülkemizdeki yapı üretim sürecine halkın can ve mal güvenliğini yadsıyarak sadece kâr odaklı bakan siyasi iradenin sorumluluğu görmezden gelinmektedir.

Açıkçası sorun bir sistem sorunudur. İnşaat mühendisleri baştan sona sorunlu işleyen bu sistemin mağduru ve ilk dereceden muhatabı konumundadır.

Değerli Meslektaşlarım,

Kongrenin programına dikkat edildiğinde bildirimlerini bizlerle paylaşacak olan değerli çağrılı konuşmacıların, akademisyenlerin ve meslektaşlarımızın birçok başlıkta oldukça önemli konuları ele alacaklarını görülecektir. İnanıyorum ki kongremiz, bu değerli çalışmalar ve katılımcıların sunacağı görüş ve önerilerle amacına başarıyla ulaşacaktır.

Üç gün sürecek olan bu yoğun programımıza başlarken Kongrenin düzenlenmesinde emeği geçen Düzenleme Kuruluna, Bilim ve Danışma Kuruluna, Erzurum ve İstanbul Şubelerimizin değerli başkan ve yöneticilerine, çalışan arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Kongrenin Yönetim Kurulumuz adına başarılı geçmesini diliyorum saygılar sunuyorum.

Tahribatsız Yapı ve Zemin İzleme Yöntemleri Çalıştayı

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

26 Mayıs 2025

Değerli konuklar,

Değerli meslektaşlarım,

Bugün burada, ülkemizin en acil teknik ve bilimsel gündemlerinden birine, yapı ve zemin izleme teknolojilerinin önemine birlikte eğilmek için toplanmış bulunuyoruz. Konumuz teknik, ama sonuçları tamamen can güvenliğini, şehirlerimizi, yaşamlarımızı ve geleceğimizi yani insan hayatını doğrudan ilgilendiriyor.

Hepimizin bildiği üzere bir deprem ülkesinde yaşıyoruz. Bunu yalnızca bir tespit olarak değil, aynı zamanda sorumluluklarımızı hatırlatan bir gerçeklik olarak düşünmek zorundayız. Çünkü biz ne zaman bu gerçeği unutsak, yer kabuğu bize yeniden hatırlatıyor. Doğa olayları insan hayatını yok eden afetlere dönüşüyor.

Açıktır ki mühendislik disiplinleri bu doğa olaylarının yıkımlara, can kayıplarına ve insani trajedilere dönüşmesini engelleyebilmek için vardır. Nitekim ülkemizin hem insan gücü açısından hem de bu alanlarda bilimsel teknik donanım açısından son derece zengin bir birikimi söz konusudur.

Hiç şüphesiz bu birikimin en önemli aktörlerinden biri de her branşta, meslek alanlarının tüm disiplinlerinde mesleki-bilimsel etkinlikler düzenleyen, akademi ve uygulamada yer alan meslektaşlarıyla birlikte çalışmalar yürüten meslek odalarıdır.

Bilimin, mühendisliğin ve aklın bize sunduğu yol açıktır: Öngörmek, izlemek ve hazırlıklı olmak.

Biz mühendisler olarak şu soruyu artık daha yüksek sesle sormak zorundayız: Sadece inşa etmek yetiyor mu?

Hayır. Asıl mesele şu: İzliyor muyuz? Gözlüyor muyuz? Anlıyoruz ve uyarıyor muyuz?

İşte burada, tahribatsız yapı ve zemin izleme yöntemleri, sadece akademik birer araştırma konusu olmanın ötesinde, yaşam güvenliği açısından kritik bir anlam taşımaktadır. Artık binaları yalnızca yapmıyor, sürekli olarak dinliyor ve okuyor olmamız gerekiyor.

Zira mesele bir yapının sadece ayakta durması değil, gerek barınma amacıyla olsun gerek kamusal hizmetlere erişmek amacıyla ya da iş yeri olarak kullananlar için güven verebilmesidir.

Değerli katılımcılar,

Bugünkü etkinliğin bir başka anlamlı boyutu da yerel yönetim ile meslek odalarının el ele vererek bu süreci birlikte örgütlemesidir.

Çünkü bir doğa olayı olarak deprem, aynı zamanda bir yönetim ve koordinasyon sınavıdır.

İzmir Büyükşehir Belediyesinin, İnşaat Mühendisleri Odası ve Jeofizik Mühendisleri Odası İzmir Şubeleriyle birlikte bu etkinliği düzenlemesi, bu sınava ne denli ciddi hazırlandığımızın da bir göstergesidir.

Bu birliktelik, meslek bilgisinin halk yararına nasıl somut faydaya dönüştürülebileceğinin en güzel örneklerinden biridir.

Ve inanıyorum ki, bilgiyle yönetilen kentler, felaketlere karşı çok daha dirençlidir.

Bu salonda bulunan her bir kişi, şehirlerimizin daha güvenli olması için elini taşın altına koymuş birer sorumluluk taşıyıcısıdır.

Bu sorumluluğu birlikte paylaştıkça, hem meslek olarak güçleniyoruz hem toplum olarak afetlere hazırlığımızı artırıyoruz.

Sözlerimi tamamlarken, bu anlamlı buluşmayı mümkün kılan herkese içten teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Başta İzmir Büyükşehir Belediyesine, İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesine, Jeofizik Mühendisleri Odası İzmir Şubesine ve emeği geçen tüm meslektaşlarıma, çalışma arkadaşlarıma, konuşmacılara ve katılımcılara sonsuz teşekkürler.

Bugünkü tartışmaların, sadece bugüne değil, yarının daha güvenli şehirlerine de katkı sağlamanı diliyorum.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.

Trafik Güvenliği Çalıştayı ve Sergisi

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi Bülent Tatlı

28 Mayıs 2025

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

KTMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Makina Mühendisleri Odası ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kuzey Kıbrıs Kampusu iş birliğiyle düzenlenen Trafik Güvenliği çalıştayının başarılı geçmesini diliyor, sizleri Oda yönetim Kurulumuz adına selamlıyorum.

Çalıştayı gerçekleştirmesinde emeği geçen değerli Oda başkanları ve yöneticilerine, değerli akademisyenlere ve değerli katılımcılara teşekkür ediyorum.

Böylesine güzel ve anlamlı bir etkinlikte, sizlerle bir arada olmaktan büyük bir mutluluk duyduğumu ifade ederken, Kıbrıs Türk İnşaat Mühendisleri Odasının nazik daveti için başta Oda Başkanı olmak üzere tüm yönetim kuruluna ve emeği geçen herkese en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Bildiğiniz üzere iki ülke meslek odaları arasında uzun bir geçmişe dayanan, mesleki dayanışmayla birlikte karşılıklı güven ve ortak değerlerden gücünü alan köklü bir dayanışma kültürümüz söz konusudur. Açık ki bu dayanışmanın temellerini, sadece aynı meslek alanında çalışmalar yürütüyor olmamız değil, Odalarımızın kamucu, çağdaş, evrensel değerleri savunan, toplum yararını esas alan bir anlayışa sahip olması oluşturmaktadır.

Doğayı, çevreyi, kentlerimizi ve halkın can güvenliğini doğrudan ilgilendiren, bu anlamıyla bilimi ve tekniği insanlığın yararına kullanan bir meslek grubunun mensuplarıyız. Tam da bu nedenle bilgi ve deneyim paylaşımının sınır tanımaksızın gerçekleşmesi büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla geçen hafta Erzurum'da düzenlediğimiz kongrede, sayın Başkan ve yönetim kurulu üyelerinin aramızda olmasını, bugün bizim de bu etkinlikte yer almamızı anlamlı ve önemli bulduğumu ifade etmek isterim.

Değerli Katılımcılar,

"Trafik Güvenliği Elimizde" temasıyla düzenlenen Trafik Güvenliği Çalıştayı meslek alanımız açısından önemli bir çalışma olacağı açıktır.

Çalıştayı programı incelendiğinde görülecektir ki trafik güvenlik sistemlerinden denetimine, planlamadan sürdürülebilirliğe kadar birçok konunun ele alınması itibarıyla, etkinliğin mesleğimizin önemli bir alt disiplini olan Trafik Mühendisliği alanında, mesleki-bilimsel bir derinlik kazandıracağı açıktır.

Coğrafyamızda insan hayatına verilen önemi anlamak için bir gösterge olarak trafik kazalarında hayatını kaybedenlerin sayısal verilerine bakmak mümkündür. Her yıl binlerce insan hayatını kaybederken yüz binlercesi de yaralanmaktadır. Örnek vermek gerekirse, 2021 yılı verilerine göre Türkiye'de bir milyon kişi başına düşen karayolu ölüm sayısı 63 iken aynı oran Avrupa Birliği ortalamasında 45'tir.

Bu kadar çok can kaybıyla, yaralanmayla, ne yazık ki çok sayıda insanın engelli kalmasıyla sonuçlanan ve milyarlarca liralık maddi hasara yol açan trafik kazalarını tabiri caizse bir afet gibi deneyimliyoruz.

Elbette bu alana yalnızca kazaların azaltılması yönüyle bakılmamalı, daha iyi bir trafik akışının sağlanması, çevresel sürdürülebilirlik, afet durumlarında acil ulaşım, afet yönetimi gibi konu başlıklarında da mühendislik yöntemlerinden faydalanılması artık bir zorunluluk halini almıştır.

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Konuklar,

İki günlük çalıştay programında değerli konuşmacılar birçok önemli başlıkta sunumlarını

yapacak. Etkinliğin toplumun en önemli sorunlarından biri olan trafik güvenliği meselesinde oldukça faydalı olacağına inanıyorum.

Sözlerimi sonlandırırken bir kez daha çalıştığınız başarıyla geçmesini diliyorum, İMO Yönetim Kurulu adına saygı ve selamlarımı iletiyorum.

İTB-SİM Belgeli Meslektaşlarımızın Sorunlarını Konuşuyoruz Etkinliği

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

23 Ağustos 2025

Değerli Meslektaşlarım,

İstanbul Şubemizin düzenlemiş olduğu "İTB-SİM belgeli meslektaşlarımızın sorunlarını konuşuyoruz" başlıklı forumumuza hepiniz hoş geldiniz. Sizleri Oda Yönetim Kurulumuz adına dostlukla selamlıyorum.

Bildiğiniz üzere Odamız tarafından meslek alanımıza yönelik önemli bir kurultayın hazırlıklarına başladık. İlki 2012 yılında düzenlenen ve şimdi ikincisinin hazırlıklarına başladığımız, inşaat mühendisliği mesleğinin mevcut sorunlarının tüm yönleriyle ele alınacağı İnşaat Mühendisliği Kurultayında, mesleğimizin sorunlarını değerlendirecek, çözüm önerilerini tartışacak ve geleceğe yönelik meslek politikalarımızı şekillendireceğiz.

Bu Kurultay sayesinde, meslektaşlarımızın meslek alanımıza ilişkin görüşlerini ifade edebilmesini ve sorunlarımızın çözümüne yönelik ortak bir yol haritasının belirlenmesini amaçlıyoruz.

Bu Kurultay'ı yalnızca meslektaşlarımızın bir araya gelerek görüş alışverişinde bulunduğu bir etkinlik olarak sınırlı tutmuyoruz, aynı zamanda tüm kamuoyunun, meslek alanımızın tüm bileşenlerinin ve bilhassa karar alıcıların meslek alanımızın artık sürdürülemez hale gelen sorunlarına ve çözüm önerilerimize dikkatini çekmeyi ve harekete geçmelerini sağlamayı amaçlıyoruz.

Elbette bu süreçte meslektaşlarımızın aktif katılımını önemsiyoruz. Çünkü sorunlarımızın çözümünde meslektaş dayanışmamızın ve örgütlü bir duruş sergilememizin kritik önemde olduğunu biliyoruz.

Nitekim bu doğrultuda, tüm şubelerimizde Kurultay hazırlıkları çerçevesinde çalıştaylar düzenliyoruz. Bu çalıştaylar sayesinde tüm yerel birimlerimiz üzerinden üyelerimize ulaşarak onların görüşlerini alarak bu görüşlerin olgunlaştırılıp Kurultay'da ortak bir anlayışa dönüştürülmesini hedefliyoruz. Şubelerimiz aracılığıyla düzenlenen çalıştaylarda, kurultayın belirlenen ana temaları hakkında meslektaşlarımızın ihtiyaçlarının değerlendirilmesini, öneriler geliştirilmesini ve bu önerilerin kurultay sürecine katkı sağlamasını bekliyoruz.

Bugün düzenlemiş olduğumuz bu forum tam da bu amaca hizmet ediyor.

Değerli meslektaşlarım,

Bugün meslek alanımız birçok sorunla karşı karşıyadır. Nitekim Kurultayımızın ana temaları ve bunların altında belirlenen başlıklar incelendiğinde onlarca konuda konuşmamız, tartışmamız ve çözüm üretmemiz gerektiği anlaşılmaktadır. Meslek alanımızın nitel sorunları, meslektaşlarımızın çalışma alanlarına göre karşılaştığımız sorunlar, inşaat mühendisliğini doğrudan ilgilendiren kamusal politikalar, mühendislik eğitimi, inşaat mühendisliğinin geleceği, meslek odamız ve üyelerimizle ilişkilerimiz gibi temalarda birçok sorunu değerlendireceğiz.

Hiç şüphesiz bu kurultayda tartışacağımız her başlık büyük önem taşımaktadır. Ancak mesleki belgelendirme konusunun özel bir önem taşıdığını da vurgulamak gerekir.

Bildiğiniz üzere siyasi iktidarın mühendislik alanını yok sayan, önemsizleştiren, inşaat mühendisliği mesleğini değersizleştiren politikaları nedeniyle meslek alanımızda büyük bir değer erozyonu yaşanmakta, meslektaşlarımızın emeği değersizleştirilmektedir. Bir yandan da her ile bir üniversite diyerek, laboratuvarı, derslikleri, kütüphaneleri bile olmayan üniversitelerde inşaat mühendisliği bölümleri açılarak inşaat mühendisi sayısı astronomik seviyelere çıkarılmıştır. Gerek proje bazında gerekse uygulamada, mühendisin imzası bir formalite olarak görülmüş, "imzacılık" teşvik edilmiştir. Mesleki denetim son derece zayıftır. Proje ofislerinde, şantiye sahalarında, denetim aşamalarında, yani yapı üretiminin tüm süreçlerinde mesleki denetim adeta yok denecek seviyelerdedir. Ancak günün sonunda bütün bu işlerde mühendislerin imzasının olduğu ve sorumluluk taşıyanların yine meslektaşlarımız olduğu unutulmamalıdır.

Odamızın bu tür olumsuzlukları ortadan kaldırmak için, meslektaşların mesleki eğitimi ve serbest çalışan mühendislerin denetimi doğrultusundaki çalışmalarını mevcuttur. SİM Yönetmeliği ve İTB uygulaması tam da bu çalışmaların ürünüdür.

Değerli Meslektaşlarım,

Bugünkü toplantımız SİM-İTB belgeli meslektaşlarımızın sorunlarına odaklanmayı, sizlerin görüşlerini ve değerlendirmelerini almayı, çözüm önerilerini birlikte geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Bu değerli etkinliği düzenleyen İstanbul Şube Yönetim Kuruluna ve katkı sağlayan tüm meslektaşlarımıza teşekkür ediyor, etkinliğimizin başarıyla geçmesini diliyorum.

2. İnşaat Mühendisliği Kurultayına Hazırlık Çalıştayı

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

5 Ekim 2025

Değerli Meslektaşlarım,

Odamız tarafından düzenlenecek olan İkinci İnşaat Mühendisliği Kurultayı'na hazırlık kapsamında, üyelerimizin görüş ve önerilerini doğrudan kurultaya taşımak amacıyla İstanbul Şubemizin düzenlediği "İkinci İnşaat Mühendisliği Kurultayı İstanbul Çalıştayı"na hepimiz hoş geldiniz. Sizleri Oda Yönetim Kurulumuz adına dostlukla selamlıyorum.

Odamız tarafından meslek alanımıza ilişkin önemli bir kurultayın hazırlıklarına başlamış bulunuyoruz. İlkini 2012 yılında gerçekleştirdiğimiz ve bugün ikincisini düzenlemek üzere çalışmalarına başladığımız İnşaat Mühendisliği Kurultayı'nda, mesleğimizin güncel sorunlarını bütün yönleriyle ele alacak, çözüm yollarını tartışacak ve geleceğe dair meslek politikalarımızı şekillendireceğiz.

Bu Kurultay ile amacımız, sorunlarımızın çözümünde ortak bir yol haritası oluşturmak ve mesleğimizin geleceğini birlikte kurgulamaktır. Elbette bu çalışmada meslektaşlarımız görüşlerini özgürce dile getirecek, verimli tartışmalar gerçekleştirilecektir, ancak Kurultay'ı yalnızca meslektaşlarımızın bir araya gelerek görüş alışverişinde bulunduğu bir etkinlik olarak görmüyor, aynı zamanda kamuoyunun, meslek alanımızın bütün bileşenlerinin ve en önemlisi de karar vericilerin dikkatini, artık sürdürülemez hale gelen sorunlarımıza ve çözüm önerilerimize çekmek, onları harekete geçmeye çağırarak istiyoruz.

Bu noktada meslektaşlarımızın sürece aktif katılımı bizler için büyük önem taşıyor. Çünkü biliyoruz ki sorunlarımızı aşmanın yolu, meslektaş dayanışmamızı güçlendirmekten ve örgütlü bir duruş sergilemekten geçiyor. İşte bu anlayışla, tüm şubelerimizde Kurultay hazırlıkları kapsamında çalıştaylar düzenliyoruz. Bu çalıştaylar sayesinde üyelerimizin görüşlerini doğrudan almayı, bu görüşlerin olgunlaştırılarak Kurultay'da ortak bir anlayışa dönüşmesini sağlamayı

hedefliyoruz. Şubelerimiz aracılığıyla yürütülen bu çalışmalarda belirlenen ana temalar doğrultusunda meslektaşlarımızın ihtiyaçları değerlendirilecek, öneriler geliştirilecek ve bu öneriler Kurultay'ın zenginleşmesine katkı sunacaktır. Hiç şüphesiz bugün düzenlediğimiz İstanbul Çalıştayı da bu hedefin en güzide parçalarından biri olacaktır.

Değerli Meslektaşlarım,

Bugün meslek alanımız çok sayıda sorunla karşı karşıya bulunuyor. Kurultayımızın ana temalarına ve bunların alt başlıklarına baktığımızda, onlarca konuda görüş üretmemiz, tartışmamız ve çözüm geliştirmemiz gerektiği açıkça görülüyor. Mesleğin nitel sorunları, meslektaşlarımızın farklı çalışma alanlarında karşılaştığı güçlükler, inşaat mühendisliğini doğrudan ilgilendiren kamusal politikalar, mühendislik eğitimi, mesleğimizin geleceği ve Odamız-üyelerimiz arasındaki ilişkiler bu kapsamda tartışılacak başlıca konular olacaktır.

Yetkin mühendislik ve belgelendirme, mühendislerin yetki ve sorumlulukları, birlikişilerin nitelik sorunları ve yaşam boyu öğrenime kadar birçok başlıkta mesleğimizin itibarını korumanın ve nitelikli hizmet sunabilmenin temel dayanakları ele alınacak, kamuda ve özelde çalışan mühendislerin sorunları, şantiye şefliği, proje ve müşavirlik, yapı denetim gibi alanlarda çalışan mühendislerin sorunları ve özellikle genç meslektaşlarımızı yakından ilgilendiren işsiz mühendisler sorunu gibi birçok konu masaya yatırılacak, çalışma alanlarında şiddet ve güvensizlik gibi sorunlar enine boyuna tartışılacaktır.

Tartışma konularımız yalnızca meslektaşlarımızın sorunlarıyla sınırlı kalmayacak, mesleğimizi ve meslektaşlarımızı da doğrudan ilgilendiren siyasal ve kamusal konular da ele alınacak, demokratik işleyiş ve hukuk sorunlarına ilişkin konular mühendislik politikaları açısından değerlendirilecek, yapı denetim sistemi, riskli yapı stokunun dönüştürülmesi, kentsel dönüşüm, güçlendirme, yapı envanterinin çıkarılması ve periyodik kontrolü, afet yönetimi ve politikaları gibi halkın can ve mal güvenliğine ilişkin konulara dair çözüm önerileri üretilecektir.

İnşaat mühendisliği eğitimine ilişkin sorunlar her yönüyle ele alınacak, hızla gelişen teknolojiyle birlikte belki de bu dönüşümden en çok etkilenen meslek grubu olmamızdan hareketle, geleceğin inşaat mühendisliği ve ihtiyaçları kapsamlı bir biçimde değerlendirilecektir.

Kuşkusuz bütün bu başlıkların ötesinde meslek Odamızı da yeniden değerlendirecek, "nasıl bir IMO" sorusunu bir kez daha soracak, meslektaşlarımız arasındaki ilişkiler, dayanışma ve iş birliği alanında "neleri daha iyi yapabiliriz"i tartışacağız. Bu bağlamda Kurultayımız hem mesleki sorunlarımızı derinlemesine ele alarak çözüm ürettiğimiz bir çalışma olacağı gibi hem de Odamızın demokratik geleneğine, çoğulcu anlayışına uygun olarak fikirlerimizi tartıştığımız ve ortak bir anlayışta buluşma arayışı sunan bir platform olacaktır.

Değerli Meslektaşlarım,

Görüldüğü üzere, Kurultayımız yalnızca sorunların tespit edildiği değil, aynı zamanda çözüm önerilerinin üretildiği, ortak aklın öne çıktığı bir zemin olacaktır. Bu sürecin başarısı, sizlerin katılımı ve katkılarıyla mümkün olacaktır. Her bir görüşünüz, her bir öneriniz, yalnızca Kurultay'ın değil, mesleğimizin geleceğinin de şekillenmesine katkı sunacaktır.

Bugün burada yürüttüğümüz tartışmaların, Kurultay'a giden yolda önemli bir kilometre taşı olacağına inanıyorum. Hepinizi sürece aktif katkı sunmaya davet ediyor, dayanışma ve ortak akıl ile mesleğimizin yarınlarını birlikte inşa edeceğimize olan inancımı yineliyorum.

Bu değerli etkinliği düzenleyen İstanbul Şube Yönetim Kuruluna ve katkı sağlayan tüm meslektaşlarıma teşekkür ediyorum, etkinliğimizin başarıyla geçmesini diliyorum.

10. Türkiye Deprem Mühendisliği Konferansı

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

8 Ekim 2025

Sayın Konuklar, Değerli Akademisyenler, Değerli Meslektaşlarımız,

Türkiye'nin en önemli mühendislik buluşmalarından biri olan 10. Türkiye Deprem Mühendisliği Konferansı'na hepiniz hoş geldiniz. Sizleri Oda Yönetim Kurulumuz adına dostlukla selamlıyorum. Uluslararası nitelikte ve geniş bir katılımıla düzenlenen Konferansımızın gerçekleşmesinde önemli çalışmaları olan, başta İMO İstanbul Şubesi ve Türkiye Deprem Vakfı başkan ve yöneticilerine, konferansın eş başkanlarına, düzenleme, bilim ve danışma kurulu üyelerine teşekkür ediyorum.

Hepimizin bildiği gibi, ülkemiz dünyanın en etkin deprem kuşaklarından biri üzerinde yer almaktadır. Nitekim tarih boyunca yaşanan sayısız deprem felaketi toplum olarak hafızamızda derin izler bırakmıştır. Ne yazık ki, 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri, bu acı gerçeği bir kez daha hatırlatmış; güvenli yapılaşma konusundaki eksikliklerin bedelinin ne denli ağır olduğunu ortaya koymuştur. 6 Şubat depremleri, yalnızca son yüzyılın değil, tarihimizin de en yıkıcı felaketlerinden biri olmuş; yapı stokumuzun kırılganlığını, kurum ve kuruluşların depreme karşı hazırlıksızlığının boyutlarını gözler önüne sermiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak yıllardır dile getirdiğimiz temel gerçek şudur:

Deprem gerçeği bilimsel veriler ışığında birçok yönüyle bilinmekle birlikte ne yazık ki gerekli önlemlerin alınmaması, bilimsel bilginin gerektiği gibi uygulanmaması nedeniyle bir doğa olayı olan deprem afete dönüşmektedir. Özellikle 1999 Marmara Depreminden sonra ülkemizde neredeyse tüm ilgili kuruluşlar deprem konusuna ilişkin çalışmalar yapmış, raporlar hazırlamış, eylem planları oluşturmuştur. Bu çalışmalarla aslında depremlere karşı nasıl önlemlerin alınması gerektiği tüm yetkili kurum ve kuruluşlarca malumdur. Gelin görün ki bu çalışmaların neredeyse tümü tozlu raflarda kalmış, bunca acı tecrübeye rağmen depremlere karşı kayda değer bir ilerleme sağlanamamıştır. Güvenli yapılaşmanın temeli olan mühendislik hizmetlerinin, hiçbir şekilde göz ardı edilmeden ve eksiksiz biçimde hayata geçirilmesi, toplumumuzun can ve mal güvenliği açısından hayati öneme sahiptir.

Değerli Meslektaşlarım, Değerli Konuklar,

Bilimsel bilgiyle toplumsal sorumluluğu birleştiren böylesi etkinlikler, özellikle bizim gibi afetlere hazırlık başta olmak üzere birçok konuda kat edilmesi gereken mesafenin bir hayli fazla olduğu ülkelerde, geleceğe umutla bakabilmenin kaynaklarından biridir. Çünkü biz biliyoruz ki, depremi engelleyemeyiz, ancak yıkımı engelleyebiliriz. Bunun yolu da mühendisliğin evrensel doğrularını rehber edinmekten, bilim ve aklın ışığında hareket etmekten geçmektedir.

Konferansımız, deprem mühendisliği alanında çalışan yerli ve yabancı bilim insanlarını, araştırmacıları ve uygulayıcı mühendisleri bir araya getirerek çok değerli bir tartışma ve paylaşım ortamı sunmaktadır. Burada yapılacak her sunum, her katkı, ülkemizde daha güvenli ve dirençli bir yapı stokunun oluşturulmasına hizmet edecektir. Bu noktada konferansımızın amacı yalnızca bilimsel bilgiyi paylaşmak değil, aynı zamanda bu bilginin uygulamaya yansımaları sağlamak, akademi ile uygulama arasındaki köprüyü güçlendirmektir.

Konferans kapsamında; afet yönetimi, dirençli kentler ve bölgesel planlamadan, deprem yönetmelikleri ve performans dayalı tasarıma, yapı-zemin etkileşimi, altyapı sistemleri ve sanayi yapılarının güvenli tasarımından, mevcut yapıların onarım ve güçlendirilmesi, problem odaklı lokal müdahaleler ve kademeli güçlendirme yöntemlerine, tarihi yapılar ve kültürel mirasın korunmasından, yeni malzemelerin kullanımı ve dijital teknolojilerin deprem mühendisliğine entegrasyonuna kadar çok geniş bir yelpazede tartışmalar yapılacaktır.

Sayın Konuklar,

Geçmişte, bilhassa Cumhuriyet'in kuruluş evrelerinde teknik imkanlar ve ihtiyaç duyulan kadrolar konusunda ciddi imkansızlıklarla mücadele edilmiş, yokluklar içinde yeni bir ülke inşa edilmiştir. Doğrusu bugün, bilimsel bilgi birikimimiz ve yetişmiş insan gücümüz artık yeterlidir; asıl ihtiyaç, bu birikimi uygulamaya yansıtacak irade ve kararlılıktır. Bu konferansın en önemli hedefi, deprem mühendisliği bilgisinin yalnızca bilim insanları arasında kalmaması; uygulama alanına taşınması, mühendislik hizmetlerinin eksiksiz uygulanmasının sağlanmasıdır.

Bu nedenle, konferansımıza katkı sunacak olan değerli bilim insanlarına, araştırmacılara ve uygulayıcı mühendislere özel bir teşekkür borçluyuz. Burada paylaşılacak her bilgi, yapılacak her tartışma, ülkemizin depremlere karşı daha hazırlıklı hale gelmesine ve gelecekte yaşanacak yıkımların önlenmesine hizmet edecektir.

Unutmayalım ki, depremi engelleyemeyiz, ancak yıkımı engelleyebiliriz. Bunun yolu da bilimden, mühendislikten ve toplumsal sorumluluk anlayışından geçmektedir.

Bu büyük bilimsel buluşmaya katkı veren tüm kurumlara, organizasyonda emeği geçenlere, çağrılı konuşmacılara, sunumlarıyla katkı yapacak olan değerli akademisyenlerimize ve bizlerle birlikte olan siz değerli katılımcılara teşekkür ediyor, konferansın ülkemize ve mesleğimize değerli katkılar sunmasını diliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

10. Geoteknik Sempozyumu

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

7 Kasım 2025

Değerli Katılımcılar,

Saygıdeğer Meslektaşlarım,

Odamız adına Ankara, Kocaeli ve Sakarya şubeleri ile Zemin Mekaniği ve Geoteknik Mühendisliği Derneği iş birliğiyle düzenlenen 10. Geoteknik Sempozyumuna hoş geldiniz.

Konuşmama başlamadan önce sempozyumun düzenlenmesinde emeği geçenlere;

Başta Sempozyum Bilim, Danışma ve Düzenleme Kurullarına, Ankara, Kocaeli ve Sakarya Şubemizin değerli yöneticilerine; Sempozyumun gerçekleşmesinde emeği geçen çalışma arkadaşlarımıza teşekkür ederim.

Değerli Katılımcılar,

İnşaat Mühendisleri Odası, kuruluşundan bu yana, meslektaşlarımızın çıkarlarının savunulması yanında inşaat mühendisliğinin gelişimine yönelik meslek alanına giren konularda bilimsel etkinlikler düzenlemeyi asli görev kabul etmektedir.

Meslektaşlarımızın karşı karşıya olduğu ve her geçen gün büyüyen sorunların çözümü doğrultusunda mücadeleyi sürdürürken, bilimin ve teknolojinin hızla geliştiği bir çağda mesleki konulara yönelik yenilikleri takip ederek, meslektaşların gelişmesine önem vermektedir.

Sadece son bir yılda düzenlediğimiz; 10 Deprem Mühendisliği Konferansı, 11. Beton Kongresi, Geleceğin İnşaat Mühendisliği Çalıştayı, 6 Şubat Depremleri Sempozyumu, 7. Tarihi Yapıların Güçlendirilmesi ve Geleceğe Güvenle Devri Sempozyumu başta olmak üzere çok sayıda panel, konferans, çalıştay ve meslek içi eğitimlere bakıldığında, mesleğimizin gelişimi ve meslektaşlarımızın niteliklerinin artırılması konusunda soluksuz bir çaba içerisinde olduğumuz açıkça görülecektir.

Meslek alanımızın birçok alt disiplinde düzenlenen bu gibi bilimsel-teknik etkinlikler Odamızın mesleki alanda referans kurum olma özelliğini açığa çıkarmaktadır.

Odamızın anlayışı bellidir: mesleki yetkinlik, mesleki sorumluluğun bir gereğidir. Odamız tam da bu nedenle, mesleki-bilimsel etkinlikler düzenlemekte, meslek içi eğitim sınırlarını aşarak, eğitimi sürdürülebilir kılmaya çalışmaktadır.

Bilimsel bilginin ve teknolojinin hızla geliştiği günümüzde, bu gelişmelere ve meslek alanımıza ilişkin en yeni tartışmalara hakim olmayı, yeni sorunların doğurduğu yeni ihtiyaçlara uygun bir şekilde meslektaşlarımızın donanımını artırmayı başlıca vazifelerimiz arasında görüyoruz.

Bugün düzenlemiş olduğumuz sempozyumda olduğu gibi bu tür etkinliklerle akademiyle uygulamadaki meslektaşlarımızın bir araya gelerek bilginin toplumsallaşması, üretilen bilginin ülkemizde inşaat mühendisliğine doğrudan ya da dolaylı yansımaları sağlamayı amaçlıyoruz.

Vurgulamak gerekir ki, mesleki gelişmelere hâkim olmak ve bu bilgileri sahada gereğince uygulamak, yalnızca mesleğe duyulan saygıdan ibaret değildir; aynı zamanda inşaat mühendislerinin insana verdiği değer bir göstergesidir.

Değerli Katılımcılar,

Geoteknik uzmanlığı, inşaat mühendisliğinin en köklü ve aynı zamanda en dinamik alanlarından biridir.

Bir yapının kaderi, büyük ölçüde üzerinde yükseldiği zeminin doğru anlaşılmasına bağlıdır. Dolayısıyla geoteknik, yalnızca bir alt disiplin değil, yapı güvenliğinin ve mühendislik etiğinin en somut göstergelerinden biridir.

Odamız, geotekniğin bu belirleyici rolünü her dönemde vurgulamış, bilimsel doğrular ışığında yapı üretim sürecinin tüm aşamalarında zeminin göz ardı edilmemesi gerektiğini ifade etmiştir.

Bugün burada bir araya geliyoruz, tam da bu yaklaşımın bir sonucudur.

2005 yılında ilki düzenlenen Geoteknik Sempozyumu, geçen yıllar içinde yalnızca bir bilimsel etkinlik olmanın ötesine geçmiş; mesleğimizin bilgi birikiminin büyüdüğü, deneyimin paylaşıldığı, ortak aklın üretildiği bir zemine dönüşmüştür.

Bugün onuncusunu gerçekleştirdiğimiz bu sempozyum, geçmişten bugüne uzanan bir bilgi zincirinin devam halkasıdır.

Her sempozyum, bir öncekinin birikimi üzerine inşa edilmekte; tartışmalar, araştırmalar ve uygulamalar bu sayede daha güçlü bir biçimde geleceğe taşınmaktadır.

Bu yönüyle Geoteknik Sempozyumları, yalnızca teknik bir paylaşım değil; mesleğin topluma, kentlere ve doğaya karşı sorumluluğunun da bir ifadesidir.

Değerli Meslektaşlarım,

Depremler, heyelanlar, su baskınları, zemin oturmaları ve benzeri doğal olaylar, eğer bilimsel bilgiye dayalı mühendislik uygulamalarıyla karşılanmazsa, toplumsal felaketlere dönüşebilmektedir.

Ne yazık ki, yakın geçmişte yaşadığımız büyük depremler, bu gerçeği acı bir biçimde hatırlatmıştır.

Oysa biz biliyoruz ki, doğru geoteknik analiz, uygun temel tasarımı, yerinde zemin iyileştirilmesi ve sağlam bir uygulama disipliniyle, her zeminde güvenli yapı üretmek mümkündür.

İşte bu sempozyum, bu bilincin güçlendirilmesine, bu bilgi ve deneyimin paylaşılmasına hizmet etmektedir.

Bugün burada yapılacak sunumlar ve tartışmalar, yalnızca bilimsel düzeyde değil, aynı zamanda toplumsal bir sorumluluk bilinciyle yürütülecektir.

Çünkü biz inşaat mühendisleri için geoteknik, yalnızca zemin ve temel ilişkisinden ibaret değildir; insan yaşamının güvenliğiyle, kentlerin dayanıklılığıyla, geleceğe bırakılacak mirasla doğrudan ilgilidir.

Değerli Katılımcılar,

Geoteknik uzmanlığı alanında son yıllarda önemli teknolojik gelişmeler yaşanmaktadır.

Yapay zekâ uygulamalarından sensör teknolojilerine, yapı bilgi modellemesinden görüntüleme sistemlerine kadar birçok yenilik, geoteknik çalışmaların ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir.

Bu gelişmeler, yalnızca analiz yöntemlerini değil, mühendislik pratiğini de dönüştürmektedir.

Ancak ne kadar gelişmiş teknolojiler kullanırsak kullanalım, unutulmaması gereken temel ilke şudur: Teknoloji, yalnızca bilimsel bilgi ve etik sorumlulukla birleştiğinde anlam kazanır.

Odamız bu anlayışla, bilgi üretimini ve paylaşımını yalnızca akademik çevrelerle sınırlı görmemekte, sahada çalışan tüm meslektaşlarımızın da bu sürece aktif biçimde katılmasını teşvik etmektedir.

Geoteknik uzmanlığında, akademi ile uygulamanın kesiştiği bu ortak zemin, ülkemizin güvenli yapı üretimi hedefi açısından da büyük önem taşımaktadır.

Değerli Meslektaşlarım,

Bu sempozyumda ele alınacak konular, geoteknik araştırma ve modellemeden deprem mühendisliğine, çevre geotekniğinden sürdürülebilirlik ve dirençlilik kavramlarına kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

Bu çeşitlilik, mesleğimizin ne kadar kapsamlı ve çok yönlü olduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır.

Her bir oturum, hem kuramsal bilgiye hem de uygulama deneyimine dayalı yeni yaklaşımların paylaşılacağı değerli bir platform olacaktır.

İnanıyorum ki, bu sempozyumda ortaya konacak her bilgi, yapılan her tartışma, ülkemizin mühendislik kültürüne ve güvenli yapı üretimi hedefimize yeni katkılar sunacaktır.

Sözlerimi tamamlarken, bu sempozyumun hazırlanmasında emeği geçen tüm kurullara, değerli akademisyenlere, meslektaşlarımıza ve emeğini esirgemeyen tüm çalışanlara bir kez daha teşekkür ediyor; 10. Geoteknik Sempozyumu'nun, ülkemizde geoteknik biliminin gelişimine, mesleğimizin saygınlığına ve toplumun güvenliğine katkı sunmasını diliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hasar Tespit Çalıştayı

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

12 Aralık 2025

Sayın Daire Başkanım, değerli akademisyenlerimiz, Sayın Yapı Denetim Birlik Başkanım, değerli meslektaşlarımız;

İnşaat Mühendisleri Odası olarak düzenlediğimiz Hasar Tespit Çalışayına hepiniz hoş geldiniz.

Bugün burada, ülkemizin en yıkıcı gerçeği olan deprem başta olmak üzere afetler karşısında mesleki sorumluluğumuzu bir adım öteye taşımak, bilimsel aklın ve saha tecrübesinin ışığında daha güvenli bir gelecek inşa etmek amacıyla bir araya gelmiş bulunuyoruz.

Değerli arkadaşlarım,

Coğrafyamızın jeolojik gerçekliği bizlere depremle yaşamayı öğrenmeyi zorunlu kılmaktadır; ancak, unutulmamalıdır ki, depremle yaşamak sadece afeti beklemek değil, afete hazırlanmak ve afet sonrasını en doğru şekilde yönetmektir. Bu noktada, bugün masaya yatıracağımız hasar tespit çalışmaları afet yönetiminin en kritik, en hayati aşamalarından birini oluşturmak-

tadır. Denilebilir ki hasar tespit, yurtttaşlarımızın can güvenliğinin teminatı, barınma hakkının hukuki zemini ve ülke kaynaklarımızın korunmasının ilk adımıdır. Yanlış yapılan her tespit ya insan hayatını riske atar ya da kurtarılabilecek bir yapının yok olmasına neden olur. Bu nedenle bugün yapılacak sunumlarda irdeleyeceğimiz İnşaat Mühendisleri Odası ve AFAD yönetmeliklerinin teknik analizi sadece bir mevzuat tartışması değil, bir kamusal güvenlik meselesidir.

Değerli meslektaşlarım,

Hiç şüphesiz hasar tespit çalışmalarının doğal bir sonucu ve tamamlayıcısı güçlendirme çalışmalarıdır. Ne yazık ki zaman zaman kamuoyunda oluşan “her hasarlı bina yıkılmalıdır” algısı hem mühendislik bilimine hem de ülke ekonomisine zarar vermektedir. Bilim bize göstermektedir ki, doğru teşhis ve doğru mühendislik müdahaleleriyle yapılarımızı kurtarmak, onları güvenli hale getirmek mümkündür. Güçlendirme sadece binayı değil, aynı zamanda kent hafızasını da korumaktır. Bu çalıştayda ortaya koyacağımız irade, güçlendirmenin de afet yönetim sürecinin asli bir parçası olduğunu vurgulayacaktır.

Değerli katılımcılar,

Biliyoruz ki afetlerin yıkıcı etkisiyle mücadele tek bir kurumun altından kalkabileceği bir yük değildir. Bu süreç, merkezi idarenin gücü, üniversitelerin bilimsel rehberliği ve meslek odalarının teknik birikiminin ortak bir potada erimesini gerektirir. Bugün aramızda Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı temsilcileri, çok değerli akademisyenlerimizin ve sahada bizzat ter döken meslektaşlarımızın bulunması bu açıdan ayrıca önemlidir. İnşaat Mühendisleri Odası olarak bizler her zaman kamu yararı ilkesiyle hareket ettik. Afet durumlarında bilgi birikimimizi ve örgütlü gücümüzü ilgili kurumlar ve AFAD’la paylaşmak, omuz omuza çalışmak bizim için bir tercih değil; hem anayasanın bize yüklediği bir görev hem de vicdani bir sorumluluktur. Bugün sahada yaşanan sorunları aktaran sunum, aslında bizlere çözümün nerede olduğunu göstermesi açısından da önemlidir. Amacımız, sahadaki mühendisin elini güçlendiren, yurtttaşın kafasındaki soru işaretlerini gideren, hukuki boşlukları olmayan, daha sağlıklı ve uygulanabilir bir hasar tespit mevzuatına kavuşmaktır.

Değerli meslektaşlarım,

Öğleden sonra oluşturacağımız Sonuç Bildirgesinin ülkemizin afet mevzuatına yön verecek önemli bir belge niteliği taşıyacağına inancım tamdır. Bu çalıştayın kurumlar arası diyalogu güçlendirmesini, mesleğimize ve ülkemize olumlu sonuçlar getirmesini diliyorum.

Katkılarınız için şimdiden teşekkür ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

TMMOB 15. Enerji Sempozyumu

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Özel Oturumu

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

12 Aralık 2025

Değerli Konuklar, Sevgili Meslektaşlarım

TMMOB adına Elektrik Mühendisleri Odası yürütücülüğünde gerçekleştirilen 15. Enerji Sempozyumu’na ve İnşaat Mühendisleri Özel Oturumu’na hepiniz hoş geldiniz.

Bugün burada, üç gün boyunca sürecek olan “Enerji Kim için, Ne için ve Nasıl?” sorgulamasının, inşaat mühendisliği perspektifindeki en somut karşılıklarından biri olan Hidroelektrik Santrallerini (HES) ele alacağız.

Değerli Katılımcılar,

Eğitim gibi, sağlık gibi, barınma ve beslenme gibi; enerji de tüm yurtttaşların ortak temel gereksinimlerinden biridir. Altını çizerek vurgulamak gerekir ki enerji politikaları, kâr hırsıyla

değil; halkın ihtiyaçlarını, doğal çevreyi ve gelecek kuşakların haklarını gözeterek, kamu hizmeti anlayışıyla planlanmalıdır.

Ancak ne yazık ki ülkemiz, 1980'lerde temelleri atılan ve 2002 sonrasında en agresif biçimde uygulanan neoliberal politikaların kısılcığında, enerjiyi bir "kamu hizmeti" olmaktan çıkarıp "ticari bir meta" haline getiren özelleştirme sürecini yaşamıştır.

Bu noktada hidroelektrik santrallere ayrı bir parantez açmak zorundayız. Hidroelektrik santraller, diğer üretim tipleriyle kıyaslandığında; daha düşük işletme maliyetine, daha uzun işletme ömrüne ve yüksek verime sahip tesislerdir.

Bununla birlikte HES'ler suya, yani yağış rejimine ve iklime bağlıdır. Güneş potansiyelimizin sadece %3'ünü, rüzgâr potansiyelimizin %25'ini kullandığımız; deniz üstü rüzgâr potansiyelimizi ise hiç görmezden geldiğimiz bir ortamda, plansızca her dereye bir HES kurmaya çalışmak, enerji planlaması değil, doğa talanıdır.

Mevcut potansiyelimizi toplum çıkarları doğrultusunda kullanmayan, dışa bağımlı fosil yakıtlarda ısrar eden anlayış; enerji güvenliğimizi riske atmakta, yurttaşımızı pahalı elektriğe mahkûm etmektedir.

HES projelerinde sadece teknik ve ekonomik fizibilite yeterli olmadığı, toplumsal ve çevresel yapılabirliğinin de göz önünde bulundurulması gerektiğini vurgulamak gerekir.

Ekolojik gerçeklere göre hesaplanmayan, Verimli tarım arazilerine, meralara, tarihsel ve kültürel varlıklarımıza zarar verecek şekilde yapılan HES'lerin ortaya çıkaracağı zararlar sağlayacağı yararlardan çok da fazla olacaktır.

Ayrıca bu projelerin; şirketlerin kârı için değil, kamu yararı gözetilerek, kamu denetiminde ve kamu kaynaklarıyla yapılması gerektiğini de açıkça ifade etmek gerekir. Enerjinin kamusallaştırılması, sadece bir ekonomik tercih değil, bu toprakların geleceği için bir zorunluluktur.

Bu duygu ve düşüncelerle, sözü konunun uzmanı olan değerli panelistlerimize bırakıyor, verimli bir oturum diliyorum.

2. İnşaat Mühendisliği Kurultayı

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

13 Aralık 2025

Saygıdeğer Konuklar, Değerli Meslektaşlarım,

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına, mesleğimizin geleceğine ışık tutacağına inandığımız 2. İnşaat Mühendisliği Kurultayı'na hoş geldiniz diyor, hepimizi saygıyla ve dostlukla selamlıyorum.

Bugün burada, bilimin ışığında mesleğimizin onuruna, meslektaşlarımızın haklarına ve ülkemizin geleceğine sahip çıkma iradesini bir kez daha ortaya koymak üzere toplanmış bulunuyoruz.

En başta vurgulamak gerekir ki bu kurultay, aylar süren yoğun bir emeğin, ortak aklın ve kolektif bir iradenin ürünüdür. Genel Merkezimizin koordinasyonunda; şubelerimizden temsilcilerimize kadar uzanan geniş bir yelpazede, ülkemizin dört bir yanında hazırlık çalışmaları düzenledik.

Şubelerimizde gerçekleştirilen çalıştaylarda, mesleğimizin kanayan yaraları tartışıldı, sahadaki gerçekler masaya yatırıldı. Şantiye şeflerinden proje ofislerindeki meslektaşlarımıza, kamudaki mühendislerimizden yeni mezun genç meslektaşımıza kadar herkesin sözü dinlenmiş, tartışılmış ve kayıt altına alınmıştır. Denilebilir ki bugün önümüzde duran ve enine boyuna değerlendireceğimiz bu çalışma, meslektaşlarımızın ortak aklıyla yoğurduğu görüş ve önerilerin bir bütünüdür.

Değerli Meslektaşlarım,

Ne yazık ki, bu büyük buluşmayı gerçekleştirdiğimiz dönem, mesleğimiz ve ülkemiz açısından zorlu bir sürece denk düşmektedir. İnşaat mühendisliği, uygarlığın kurucu mesleği olmasına rağmen, ülkemizde tarihinin en zorlu dönemlerinden birini yaşamaktadır. Karşı karşıya olduğumuz sorunlar artık sürdürülebilir olmaktan çıkmış, varoluşsal bir krize dönüşmüştür.

Mesleğimizde niteliksel bir erozyon yaşandığını hepimiz gözlemleyebiliyoruz. Mühendislik hizmeti, yalnızca bir maliyet unsuruna indirgenmiş, kamusal niteliğinden koparılmıştır. Bugün inşaat mühendisliği, yetki ve sorumluluk dengesinin bozulduğu, imzacılığın dayatıldığı, teknik bilginin idari kararların gölgesinde bırakıldığı bir süreçten geçmektedir. Gerek kamuda gerekse özel sektörde çalışan meslektaşlarımız proje, yapı üretimi ve denetimi aşamalarında birbirinden farklı birçok sorunla karşı karşıya bulunmakta daha da ötesi görevini yapmaya çalışan meslektaşlarımız şiddete maruz kalmakta, can güvenlikleri tehdit edilmektedir. Bilinmelidir ki; nitelikli mühendislik olmadan, güvenli yapı üretimi, dolayısıyla halkın can ve mal güvenliği mümkün değildir.

Meslek alanımızda yaşanan en büyük sorunlardan biri de derinleşen istihdam ve işsizlik sorunudur. Odamızın verilerine göre bugün her üç inşaat mühendisinden biri işsizdir. Bu oran, genç meslektaşlarımızda ve kadın mühendislerde yüzde 50'lere dayanmaktadır. Yani her iki genç mühendisten biri, diplomasını aldığı halde mesleğini icra edememektedir. Çalışanlarımız ise düşük ücretlerle, güvencesiz koşullarda, uzun mesai saatleri altında ezilmektedir. Kamuda istihdam neredeyse durma noktasına gelmiştir. Gençlerimizin gelecek kaygısıyla, daha iyi bir yaşam umuduyla yüzünü yurt dışına çevirmesi, içinde bulunduğumuz durumun vahametini göstermesi açısından dikkate değerdir.

Açıkçası meslek alanımıza ilişkin sorunlar daha lisans eğitimi aşamasında başlamaktadır. Plansızca açılan üniversiteler, fiziki altyapıdan ve akademik kadrodan yoksun bölümler ve kontrolsüzce artırılan kontenjanlar, mesleğimizdeki nitelik sorununu besleyen ana damarlardan biridir. Eğitimdeki nitelik kaybı, doğrudan sahadaki mühendislik kalitesine yansımaktadır.

Değerli Meslektaşlarım,

Şunu çok iyi biliyoruz ki; mesleki sorunlarımız, ülke gerçeklerinden, ülkede uygulanan genel politikalarından bağımsız değildir. Mühendislik, yalnızca teknik bir hesaplama değil; doğrudan hayata, kente, çevreye ve insana dokunan kamusal bir hizmettir.

İşte bu nedenle, 2. İnşaat Mühendisliği Kurultayı'nın en kritik başlıklarından biri de "İnşaat Mühendisliği Açısından Kamusal Politikalar" olacaktır. Bu kurultayda, tekniğin halkın yararına nasıl kullanılacağını, yani mesleki-politik hattımızı belirleyeceğimiz temel bir yol haritası da ortaya çıkaracağız.

Çok net ifade etmek isterim ki; adaletin, demokrasinin ve kamucu politikaların uygulanmadığı bir ülkede, mühendislik hizmetlerinin de tam ve doğru bir şekilde verilebilmesi mümkün değildir. Demokrasinin işlemediği, hukukun üstünlüğünün yok sayıldığı bir iklimde ne sağlıklı bir kentleşmeden ne de güvenli bir yapı üretiminden söz edebiliriz.

Bu kurultay vesilesiyle, yüksek sesle dile getireceğimiz hakikat bellidir: Demokratik işleyiş ve hukuk, mühendisliğin teminatıdır.

Değerli Meslektaşlarım,

Mühendislik politikamız; yapı denetimden riskli yapı stokunun dönüştürülmesine, afet yönetiminden imar politikalarına, sürdürülebilir çevre politikalarından su yönetimine, kıyı ve denizlerimizin korunmasından enerji politikalarına, ulaşım stratejilerinden, en temel insan hakkı olan işçi sağlığı ve iş güvenliğine kadar yaşamın her alanını kapsamaktadır.

Bir başka ifadeyle söylemek gerekirse bu kurultayda geliştireceğimiz öneriler; demokratik, katılımcı ve kamucu bir toplum inşa etme irademizin teknik dildeki karşılığıdır. Çünkü biz biliyoruz ki; mühendislik hizmetinin niteliği düştüğünde, kamu yararı gözetilmediğinde, bunun bedelini ne yazık ki halkımızın meydana gelen afetlerde fazlasıyla ödemektedir.

Bu nedenle bu salondan çıkacak kararlar, sadece bir meslek grubunun talepleri değil, güvenli ve sağlıklı bir gelecekte yaşamak isteyen tüm yurttaşlarımızın ortak talebidir.

Değerli Meslektaşlarım,

Bu karamsar tablo içerisinde, 2. İnşaat Mühendisliği Kurultayını geleceğe yönelik bir umut ve çıkış kapısı olarak görmek gerekir. Doğrusu, bugün burada yalnızca sorunlarımızı dile getirmek için değil, aynı zamanda "Çözüm Biziz, Çözüm Örgütlülüğümüzde" demek için toplandık.

Hazırlık çalıştaylarından gelen raporlar ışığında; mesleki yetkinliğin yasal olarak kabul gördüğü, istihdamın planlandığı ve emeğimizin karşılığını aldığımız, eğitimin bilimsel kriterlere göre yeniden düzenlendiği bir gelecek için somut çözüm önerileri geliştireceğiz.

Burada alacağımız kararlar, sadece bir sonuç bildirgesi olarak kalmayacak; önümüzdeki dönemlerde Odamızın yürüteceği mücadelenin, yasa yapıcılara sunacağı tekliflerin ve kamuoyu oluşturma süreçlerinin temel dayanağı olacaktır.

Değerli Meslektaşlarım,

Tüm bu hedefleri gerçekleştirmek, sorunlarımızı aşmak ve önerdiğimiz politikaları hayata geçirmek kolay bir süreç değildir. Ancak tarihimiz, bize bunun mümkün olduğunu göstermektedir.

İnşaat Mühendisleri Odası, kurulduğu günden bugüne tam 71 yıldır; halkın yararını, mesleğin gelişimini ve meslektaşının hakkını korumak için soluksuz bir mücadele vermektedir. Tarihimiz boyunca önümüze çıkarılan her türlü engele, baskıya ve zorluğa karşı sergilediğimiz dik duruşun, verdiğimiz bu onurlu mücadelenin biricik kaynağı; sizlerin, yani meslektaşlarımızın dayanışması ve örgütlü gücüdür.

Bizler hiçbir vesayete boyun eğmedik, kendi öz gücümüzden başka hiçbir güce de yaslanmadık. Gücümüzün tek kaynağı, şantiyede toz yutan, ofiste sabahlayan, kamuda, akademide alın teri döken on binlerce emektar meslektaşımızın birliğinden gelmektedir.

Bugün burada, bu kurultayda ortaya koyacağımız hedeflere ulaşmanın, çizdiğimiz yol haritasında emin adımlarla yürümемizin tek bir yolu vardır: O da mesleki birliğimizi ve dayanışmamızı her zamankinden daha fazla büyütmeektir.

Bu iradenin, bu inancın ve bu kararlılığın en net, en somut ifadesi; İnşaat Mühendisleri Odası çatısı altındaki örgütlü duruşumuzdur.

Dün olduğu gibi bugün de, yarın da; mesleğimize ve geleceğimize sahip çıkmanın yolu, Odamıza sahip çıkmaktan geçmektedir.

Mesleğimizin onuruna, meslektaşımızın hakkına ve halkımızın güvenli ve sağlıklı kentlerde yaşama hakkına sahip çıkmak için çıktığımız bu yolda, Kurultayımızın başarılı geçmesini diliyor; katkı sunan, emek veren, buraya gelerek güç veren tüm meslektaşlarıma Yönetim Kurulu adına teşekkür ediyorum.

KTMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Geleneksel Yeni Yıl Resepsiyonu

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

16 Aralık 2025

Sayın Başkan, Değerli Yönetim Kurulu Üyeleri ve Kıymetli Meslektaşlarım,

Kıbrıs İnşaat Mühendisleri Odasının düzenlediği bu geleneksel yeni yıl resepsiyonunda ve meslekte hizmet plaket töreninde sizlerle bir arada olmaktan memnuniyet duyuyorum. Şahsım ve İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bildiğiniz üzere, Türkiye ve Kuzey Kıbrıs'taki meslek odalarımız arasında uzun bir geçmişe dayanan, mesleki dayanışmayla birlikte karşılıklı güven ve ortak değerlerden gücünü alan köklü bir ilişki söz konusudur.

Açıktır ki bu dayanışmanın temellerini, sadece aynı teknik disiplin içerisinde çalışmalar yürütüyor olmamız değil; Odalarımızın kamucu, çağdaş, evrensel değerleri savunan ve toplum yararını her koşulda esas alan bir anlayışa sahip olması oluşturmaktadır.

Bizler; doğayı, çevreyi, kentlerimizi ve halkın can güvenliğini doğrudan ilgilendiren; bu anlamıyla bilimi ve tekniği insanlığın yararına kullanan bir meslek grubunun mensuplarıyız. Tam da bu nedenle, üstlendiğimiz sorumluluk sınırların ötesindedir ve bilgi ile deneyim paylaşımının sınır tanımaksızın gerçekleşmesi büyük önem taşımaktadır. Kurumsal iş birliğimiz, bu sorumluluğun bir gereğidir.

Değerli Meslektaşlarım,

Unutulmamalıdır ki inşaat mühendisliği, özü itibarıyla bir medeniyet mühendisliğidir. Medeniyetleri inşa eden, yapı üretim sürecinin merkezinde yer alan bizler, halkın can ve mal güvenliğiyle doğrudan ilgili, hayati bir sorumluluğu omuzlarımızda taşımaktayız. Attığımız her imzanın, yaptığımız her hesabın toplumsal bir karşılığı olduğunun ve bu ağır sorumluluğun bilincindeyiz.

Hepimizin malumu olduğu üzere, böylesi önemli bir meslek alanında bulunmamıza rağmen bugün meslektaşlarımızın ve inşaat mühendisliğinin karşı karşıya olduğu pek çok sorun mevcuttur. Yeni yılı karşıladığımız bu anlamlı gecede, sizlere bu sorunları tek tek sayarak karamsar bir tablo çizmek arzusunda değilim. Ancak şunun altını özellikle çizmek isterim ki; bu sorunların üstesinden gelmemiz, bireysel çabalarla değil, ancak mesleki dayanışmamız ve örgütlü mücadelemizle mümkündür. Meslek odalarımızın çatısı altında bir arada durmak, meslek onurunu korumanın en temel şartıdır.

Bu dayanışma ruhunun en güzel örneğini, mesleğe yıllarını vermiş üstatlarımız sergilemektedir. Bugün, meslek yaşamında 25, 40 ve 50 yılını dolduran üyelerimize plaketlerini takdim edeceğiz.

Meslektaşlarımıza verilecek olan bu plaketler, sadece geçen zamanın bir ifadesi değil; meslek etiğine bağlılığın, üretilen hizmetin ve toplumsal faydanın somut birer karşılığıdır.

Yarım asra varan tecrübeleriyle mesleğimizin gelişimine katkı koyan, bilgi birikimlerini genç meslektaşlarımıza aktararak sürekliliği sağlayan tüm üyelerimizi tebrik ediyorum. Bilin ki mesleki birikiminiz, Odamızın ve meslek alanımızın en değerli hazinesidir.

Bu vesileyle, yaklaşan yeni yılın meslektaşlarımıza, ülkelerimize ve tüm insanlığa huzur getirmesini temenni ediyor; dayanışma kültürümüzün önümüzdeki yıllarda da güçlenerek devam edeceğine olan inancımla, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

İnşaat Mühendisliği Hizmetinde 25. Yıl Töreni

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

18 Aralık 2025

Değerli Meslektaşlarım, Kıymetli Konuklar,

Bugün, İnşaat Mühendisliği Haftası etkinliklerimiz içinde hem anlamıyla hem de enerjisiyle en yüksek buluşmalardan birini gerçekleştiriyoruz. Meslekte çeyrek asrı, yani 25 yılı geride bırakan, tabiri caizse meslek yaşamının olgunluk dönemini kutlayan siz değerli yol arkadaşlarımla bir arada olmaktan büyük mutluluk duyuyorum.

Sizler, meslek hayatınızın en verimli, tecrübe ile enerjinin en mükemmel harmanlandığı dönemdesiniz.

Meslekte 25. yılın, bir mühendis için kritik bir eşik olduğunu söylersek yanılmış olmayız. Bu süre; teorik bilginin pratikle yoğrulduğu, karşılaşılan her sorunun çözümünde artık sezgilerin

ve deneyimin devreye girdiği, “çıraklık” ve “kalfalık” evrelerinin geride bırakılıp, “ustalık” beratının alındığı zamandır.

Hiç şüphesiz sizler artık, mesleğe başladığınız günkü heyecanınızı korurken, geçen yılların kazandırdığı o paha biçilemez mühendislik öngörüsüne sahipsiniz. Bugün burada aldığınız bu belgeleri, mesleki olgunluğunuzun ve ustalığınızın tescili olarak kabul etmenizi diliyorum.

Sizler, geride kalan bu 25 yılda teknolojinin baş döndürücü hızda değiştiği bir döneme tanıklık ettiniz. Hem pergel-cetveli hem de en gelişmiş yazılımları bilen bir kuşaksınız. Denilebilir ki tam da bu yüzden sizler, mesleğimizin geçmişi ile geleceği arasındaki en sağlam köprüsünüz.

Bugün inşaat mühendisliği mesleği ayaktaysa, şantiyelerimiz işliyor, projelerimiz yükseliyorsa; bunun omurgasını siz oluşturunuz.

Mesleğimizin Değerli Ustaları,

Ülkemizin ve mesleğimizin size her zamankinden daha çok ihtiyacı olduğunu unutmamalısınız. Çünkü sizler, 60-70 yıllık duayenlerimizden aldığınız bayrağı, mesleğe yeni başlayan genç kardeşlerimize aktaracak olan kuşaksınız.

Sizlerden beklentimiz; sadece projeler üretmeniz değil, aynı zamanda arkanızdan gelen genç meslektaşlarımıza rehberlik etmeniz, onlara mühendislik etiğini ve meslek onurunu yaşayarak öğretmenizdir.

Odamızın, şehirlerimizin ve mesleğimizin geleceğini şekillendirirken; sizin tecrübenize, bitmek bilmeyen enerjinize ve liderliğinize güveniyoruz.

Değerli Meslektaşlarım,

Elbette bugün burada haklı bir gururu paylaşıyoruz. Ancak, bazı acı gerçeklerle de karşı karşıya olduğumuzun farkındayız. Hepimiz biliyoruz ve sahada bilfiil yaşıyoruz ki; mesleğimiz bugün tarihinin belki de en zorlu süreçlerinden birini yaşıyor.

Ekonomik belirsizlikler, mesleki yetkilerimize yapılan müdahaleler, imza yetkimizin değersizleştirilmeye çalışılması ve genç meslektaşlarımızın karşı karşıya kaldığı istihdam sorunları... Bunlar ne yazık ki bugünün acı gerçekleri.

Fakat şuna yürekten inanıyorum: Karamsarlığa kapılma lüksümüz yok.

Açıkça ifade etmek isterim ki bu sorunların üstesinden gelmenin tek bir yolu var; o da yan yana durmak, omuz omuza vermektir. İnşaat Mühendisleri Odası, sadece belge veren bir kurum, bir tabela veya bir bina değildir. Odamız; meslek onurumuzun kalesi, tüm yaşadığımız sorunlar karşısında sığınacağımız en güvenli çatıdır.

Kuşkusuz, mesleki itibarımızı korumak, hak ettiğimiz değeri görmek ve bizden sonrakilere onurlu bir meslek bırakmak ancak örgütlü gücümüzle, yani Odamıza sahip çıkmamızla mümkündür.

İşte bu yüzden, 25. yılını dolduran sizlerin Odamız çatısı altındaki varlığını, sadece bir üyelik olarak değil, mesleğin geleceğine dair bir teminat olarak da görüyoruz. Bu zorlukları, bugüne kadar olduğu gibi, yine mesleki dayanışmamızla aşacağımıza olan inancımı bir kez daha vurgulamak isterim.

Meslekte 25 yılını dolduran, mesleğimizin yüz akı siz değerli meslektaşlarımı tebrik ediyorum. Bu ustalık belgesini gururla taşımanızı diliyorum; mesleğimize, Odamıza ve ülkemize katacağınız daha nice değerler için şimdiden teşekkür ediyorum.

Yolunuz açık, başarılarınız daim olsun.

İnşaat Mühendisliği Hizmetinde 40, 50, 60, 70. Yıl Töreni

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

22 Aralık 2025

Değerli Meslektaşlarım, Mesleğimizin Saygıdeğer Çınarları, Kıymetli Konuklar,

İnşaat Mühendisliği Haftası etkinlikleri kapsamında, belki de en anlamlı, en duygu yüklü buluşmamızda; İstanbul Şubemizin ev sahipliğinde sizlerle bir arada olmaktan büyük bir onur duyuyorum.

Bugün burada sadece bir kutlama için değil, kelimenin gerçek manasıyla bir "saygı duruşu" için toplandık, diyebilirim. Meslekte 40, 50, 60 ve hatta 70 yılını geride bırakmış, ömrünü bu ülkenin imarına adanmış üstatlarımızın önünde saygıyla eğilmek için buradayız.

Söylerken bir çırpıda ağızımızdan dökülen "40 yıl, 70 yıl" sözcükleri, basit anlamıyla geçen yılları ifade etmesinin ötesinde, sizin gibi mesleğe ömrünü veren meslektaşlarımız için büyük bir adanmışlığı ifade ettiğini biliyorum. Sizler; teknolojinin bugünkü kadar gelişmediği, hesapların elle yapıldığı, şantiyelerin çok daha zorlu olduğu dönemlerde; tozu dumana katarak, karda kışta, proje masalarının başında uykusuz geceler geçirerek bu mesleği icra ettiniz.

Sizler sadece bina, köprü, baraj veya yol yapmadınız. Sizler, bu ülkenin medeniyet yolculuğunun fiziki altyapısını ördünüz. Hepimiz görüyoruz ve anlıyoruz; her birinizin saçındaki akta, yüzündeki çizgide; bitirilmiş projelerin yorgunluğu ama bir o kadar da haklı gururu var.

Meslek hayatınızda geride bıraktığınız on yıllar boyunca sergilediğiniz azim ve gayret, inşaat mühendisliği disiplininin değerini ve itibarını en üst noktaya taşımıştır. Sizlerin birikimi, tecrübesi ve özverili çalışmaları, Türkiye'nin kalkınma ve imar sürecinin adeta temel direklerini oluşturmuştur. Şüphesiz ki, bu alanda yarattığınız değer ve bıraktığınız eserler, geleceğin mühendislerine yol gösteren birer pusula görevi görecektir.

Hepinizin malumu olduğu üzere, yaşadığımız coğrafya maalesef deprem başta olmak üzere pek çok doğal risk taşımaktadır. Bir inşaat mühendisi için en temel sorumluluk, sadece estetik ve işlevsel yapılar kurmak değil; aynı zamanda bu yapıların en zorlu koşullara karşı insan yaşamını mutlak surette korumasını garanti altına almaktır. Topluma karşı duyduğumuz bu yaşamsal sorumluluk, mesleğimizin ayrılmaz bir parçasıdır. Geçmişten bugüne mesleğinize gösterdiğiniz titizlik, sadece bugünün değil, yarının da daha güvenli inşa edilmesinin teminatıdır.

Değerli Meslektaşlarım,

Bugün İnşaat Mühendisleri Odası, toplum nezdinde saygın, sözüne güvenilir ve kamu yararını her şeyin üstünde tutan bir kurum ise, bu en çok sizlerin sayesinde. Bugün Odamız, mesleki konularda referans kurum olarak kabul ediliyorsa, bunda her birinizin katkısı büyüktür.

Göstermiş olduğumuz birlik ve beraberlik, mesleğimizin itibarını gelecekte de koruyacak en güçlü teminatımızdır. Mesleğimizi bugüne taşıyan; sizin meslek etiğine olan bağlılığınız, bilimin ışığından ayrılmayan duruşunuz ve "önce insan, önce toplum" diyen ilkeli tavrınızdır.

Genç meslektaşlarımız bugün bilgisayarlarla, modern yazılımlarla çalışıyor olabilir. Ancak onların bugün üzerinde durdukları zemin, sizlerin attığı sağlam temellere dayanmaktadır. Sizler, mesleki birikiminizi ve tecrübenizi bir bayrak yarışı gibi sizden sonrakilere aktararak, mühendislik geleneğimizin kopmadan sürmesini sağladınız.

Biliyorum, bugün takdim edeceğimiz plaketler ve belgeler; harcadığınız onca emeğin, döktüğünüz alın terinin karşılığı asla olamaz. Bu plaketleri; meslektaşlarınızın size olan minnetinin, Odamızın size olan vefasının ve bir nevi "iyi ki varsınız" deyişinin simgesi olarak kabul etmenizi diliyorum.

Değerli Konuklar,

Sözlerimi bitirmeden önce, bu onurlu yolculuğun görünmez kahramanları, değerli aile fertlerinizin de bir teşekkürü hak ettiğine inandığımı ifade etmek istiyorum. Bu mesleği 40, 50, 60

hatta 70 yıl başarıyla sürdürmek, büyük bir adanmışlık ister; ancak bu adanmışlığın bedelini en çok sizlerin eşleri, çocukları ve yakınları öder.

Bilin ki, o zorlu şantiye koşullarında, bitirilmesi gereken acil projelerde ya da şehirlerarası yolculuklarda meslektaşlarımız görev başındayken; sizler, onların yokluğunu sabırla taşıdınız. Onların başarısı için gereken huzur ortamını sağladınız, uykusuz gecelerinin ardından dinlenecekleri liman oldunuz.

Bugün burada alkışlanan başarı ve onur, sadece mühendislerimize ait değil, aynı zamanda sizlerin de eseridir. Gösterdiğiniz anlayış, sevgi ve sarsılmaz destek için Odamız ve tüm meslektaşlarımız adına en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Değerli Üstatlarım,

Sizden sonra gelen nesillere taşıdığınız ilkelerimizden asla taviz vermeden, bıraktığınız mirası daha ileriye taşımak boynumuzun borcudur. Odamızın bugünlere gelmesindeki katkılarınız hiçbir zaman unutulmayacaktır.

Meslekte 40, 50, 60 ve 70. yılını dolduran tüm meslek büyüklerimizi canı gönülden kutluyorum. Sağlık, huzur ve esenlik dolu nice yıllar diliyor; saygılarımı sunuyorum.

TMMOB Yerel Yönetimler ve Demokrasi Sempozyumu

Kriz Koşullarında Kentleşme, Afetler ve Yerel Yönetimler Oturumu

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

10 Ocak 2026

Değerli Konuklar, Kıymetli Meslektaşlarım

İnşaat Mühendisleri Odası adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bugün burada, yalnızca teknik bir meseleyi değil, doğrudan yaşam hakkımızı ve kentlerimizin geleceğini ilgilendiren kritik bir başlığı, "Kriz Koşullarında Kentleşme, Afetler ve Yerel Yönetimler" oturumunu başlatmak üzere bir aradayız.

Ülkemiz, siyasal iktidarın tüm yetkileri merkezileştirme ve tek elde toplama politikalarının ağır sonuçlarını yaşamaktadır. Bu otoriterleşme dalgası, yerinden yönetim ilkesini zedelemiş; yerel yönetimlerin özerk yapılarını idari vesayet ve kayyum atamalarıyla işlevsiz hale getirmiştir. Bizler biliyoruz ki; demokrasinin yerelde nefes alamadığı bir düzende, bilimsel şehircilik ilkelelerinden ve mühendislik etiğinden bahsetmek her geçen gün zorlaşmaktadır.

Değerli Katılımcılar,

İçinde bulunduğumuz ekonomik ve toplumsal kriz, kentlerimizi birer "yaşam alanı" olmaktan çıkarıp "sermaye birikim aracı" haline getirmiştir. Özellikle afetler, siyasal hegemonya uğruna birer fırsat olarak görülmekte; planlama ve yapılaşma süreçleri kamu yararından kopararak rant odaklı politikalara kurban edilmektedir. 6 Şubat depremlerinin acısı hala tazeyken, kentsel dönüşüm adı altında yürütülen mülksüzleştirme politikaları ve doğal alanların imara açılması, krizin boyutlarını derinleştirmektedir.

Merkezi yönetimin yerel üzerindeki hiyerarşik baskısı, afet yönetimi ve kentleşme konularında teknik liyakati de dışlamaktadır. İMO olarak her fırsatta vurguladığımız üzere; afetlerle mücadele, sadece binaları güçlendirmek ya da yenilemek değil, demokratik ve katılımcı bir yerel yönetim anlayışını inşa etmektir. Ancak bugün, meslek odalarının yetkileri kısıtlanmakta, yerel yönetimlerin yetkileri zayıflatılmakta ve halkın iradesi baypas edilmektedir.

Cumhuriyet mirası kurumlarımızın ve mühendislik hizmetlerinin değerinin yok sayıldığı, meralarımızın ve ormanlarımızın sermayeye aktarıldığı bu süreçte, yerel yönetimlerin top-

lumsal sorumluluklarından uzaklaştırılması kabul edilemez. Yerel yönetimler, merkezin birer şubesi değil, halkın ihtiyaçlarına bilim ve teknikle yanıt veren demokratik kurumlar olmalıdır.

Bu oturumda, rant odaklı politikalara karşı toplumcu mühendislik ve halkçı yerel yönetim ekseninde çözüm önerilerimizi tartışacağız. Kentlerimizi afetlere karşı dirençli kılmamızın yolu, merkezi baskıdan değil, yerel demokrasinin güçlendirilmesinden geçmektedir.

Katılımınız ve katkılarınız için teşekkür ediyorum, verimli bir oturum diliyorum.

İMO İstanbul Şube Genel Kurulu

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Suna

14 Şubat 2026

Mesleğimizin ve Ülkemizin Geleceği İçin Emek Veren Kıymetli Meslektaşlarım,

Sizleri, İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına en içten duygularıyla, sevgiyle ve saygıyla selamlıyorum. Odamızın en köklü ve en büyük örgütlülüklerinden olan İstanbul Şubemizin Genel Kurulunun, mesleğimize, kentimize ve ülkemize umut olmasını diliyorum.

Değerli Meslektaşlarım,

Hepimizin bildiği üzere, İnşaat Mühendisleri Odası, kurulduğu günden bu yana sadece teknik bir kuruluş olarak kalmamıştır; İMO, aynı zamanda içinde bulunduğu topluma karşı sorumluluk taşıyan aydın insanların ortak hedeflere birlikte yürüdükleri bir yol arkadaşlığını ifade etmektedir. Odamız her daim, meslektaşlarının haklarını savunmuş, mesleğimizin gelişimi için çabalamış bir diğer yandan da halkın yararını, ülke kaynaklarının yine bu ülke insanı için, doğayla barışık biçimde, en doğru şekilde kullanılmasını gözetmiştir.

Bu uzun soluklu yürüyüşün geldiği aşamada bugün İMO, toplum nezdinde güven duyulan, sözüne itibar edilen bir kurum olarak kabul ediliyorsa, bilim ve teknik alanında bir referans olarak görülüyorsa; bu, geçmişten bugüneilmekilmek örülen bir mücadelenin sonucudur.

Açıktır ki bu saygınlık; 71 yıldır bu yapının içinde yer alan, kurullarında görev alan, çalışmalarına emek veren binlerce meslektaşımızın ortak eseridir.

Düzenlediğimiz sempozyumlarla, çalıştaylarla, kongrelerle bilimsel bilgiyi üreten ve paylaşan; halkı güvenli yapılaşma ve afetlere hazırlık konusunda aydınlatmak için yorulmadan çalışan; meslektaşlarımızın hakları için gerek hukuki gerek toplumsal mücadelede yer alan Odamız, gururla ifade edebiliriz ki; bu ülkenin en köklü demokratik meslek kuruluşlarından biridir.

Kıymetli Meslektaşlarım,

Ne yazık ki bugün, bu köklü tarihin belki de en zorlu virajlarından birini dönüyoruz. Bir yandan içinden geçtiğimiz ekonomik daralma, meslek alanımızı derinden sarsmakta, ülke ekonomisinde yaşanan kriz, doğrudan meslektaşlarımızın yaşam standardına yansımaktadır. Bir diğer yandan da mesleğimizin itibarsızlaştırılması, mühendislik hizmetlerinin değersizleştirilerek adeta imzacılığa indirgenmek istenmesi söz konusudur.

Meslektaşlarımızın sorunları daha üniversiteden mezun olup diplomalarını ele almalarıyla başlamaktadır. Genç mühendislerimiz, diplomalarının heyecanını yaşayamadan işsizlik kaygısıyla yüzleşmekte; çalışan meslektaşlarımız ise artan hayat pahalılığı karşısında düşük ücretlere mahkûm edilmektedir. Öte yandan, kamuda mühendis istihdamının sistematik olarak azaltılması ve teknik hizmetlerin taşeronlaşması, sadece meslektaşlarımızın istihdamını olumsuz etkilemesi açısından değil, kamu hizmetlerinin bilimin ve mühendisliğin gereklerine göre tam ve doğru olarak yapılmasını da tehdit etmesi açısından büyük bir sorundur. Bizler, mühendislik hizmetinin bir lüks değil, kamusal bir zorunluluk olduğunu her platformda anlatmaya devam ediyoruz.

Sevgili Arkadaşlar,

İşte tam da bu sorunlar yumağı içinde, Odamızın yakın zamanda gerçekleştirdiği 2. İnşaat Mühendisliği Kurultayı, hepimiz için bir umut ışığı, bir çıkış yolu olmuştur.

Türkiye'nin dört bir yanından meslektaşlarımızın katılımıyla, aylar süren hazırlıklar ve tartışmalar sonucunda gerçekleştirdiğimiz bu Kurultay; sorunlarımızı sadece tespit etmekle kalmamış, aynı zamanda somut çözüm önerileri de üretmiştir. Eğitimden istihdama, yasal mevzuattan mesleki yetkinliğe kadar her alanda "ortak aklın" ürünü olan politikalar geliştirilmiştir.

Hiç şüphesiz Kurultayımızda alınan kararlar ve ortaya konulan irade; önümüzdeki yıllar boyunca Odamızın yol haritası olacaktır. Bu kararlar, Oda yönetimlerinde görev alacak arkadaşlarımız için bir pusula niteliğindedir. Bizlere düşen görev; bu ortak aklın çizdiği yolda yürümek, üretilen çözüm önerilerini hayata geçirmek için karar alıcıları zorlamak ve mesleğimizin geleceğini bu sağlam temeller üzerine kurmaktır.

Meslek alanımızı ilgilendiren tüm konular hakkında görüş ve önerilerimizi paylaştığımız Kurultay'ın kararları geçtiğimiz haftalarda yayımlanan kitapçıkla tüm meslektaşlarımızın ve kamuoyunun erişimine açıldı. Dolayısıyla Kurultay kararlarına uzun uzun değinmeyeceğim, ancak bazı noktalara, bu değerli buluşmada dikkat çekmek gerekir.

Bildiğiniz üzere ülkemizde lisans eğitimini tamamlayarak diploma sahibi olan her mühendis herhangi bir mesleki tecrübe şartı aranmaksızın, sınırsız mesleki yetkilerle donatılmıştır. Ancak yıllardır savunduğumuz bir gerçek var: inşaat mühendisliği uygulaması ile tecrübenin büyük öneme sahip olduğu bir meslek alanıdır. Bu nedenle dört yıllık bir inşaat mühendisliği lisans eğitimini tamamlamak, mühendislik yetki ve sorumluluklarını sınırsız bir biçimde kullanmak için yeterli değildir. İnşaat mühendisliğinin ilgi alanına giren konularda halkın güvenli yaşam hakkının korunması ve yatırımların ekonomik sınırlar içerisinde kalması için Yetkin Mühendislik sisteminin yasal mevzuatının oluşturulması ve uygulamaya geçirilmesi hayati önem taşımaktadır.

Bununla birlikte, mühendislik eğitiminin içinde bulunduğu sorunlar, uzun zamandır gündemimizdedir ve ne yazık ki bu yöndeki görüş ve önerilerimiz dikkate alınmamaktadır. Baş döndürücü bir hızda gelişen teknoloji sayesinde bilgiye erişim kaynakları çeşitlenmiştir. Kısa süre içinde bildiğimiz teknikler ve yöntemler güncelliğini yitirerek eskimektedir. Pek çok yeni teknik, ekipman ve malzeme meslek hayatımıza girerken öğrencilerin okulda öğrendiği bilgiler yenilenmekte gelişmektedir. Bu gerçekten hareketle eğitim anlayışımızın da çağın gereklerine göre köklü bir değişim geçirmesi zorunludur.

İhtiyaç buyken, asıl tartışılması gereken konular bunlarken lisans eğitime yönelik hakikatimiz ise bir hayli vahimdir. Üniversitelerimizde inşaat mühendisliği eğitimi veren bölümlerin altyapısı, kadrolarının niteliği ve niceliği, bölümlere öğrenci seçiminde kriterler ve bölüm sayıları ile kontenjanlar köklü düzenlemelere ve değişikliklere muhtaçtır. Bugün inşaat mühendisliği bölümlerine matematik, fizik gibi alanlarda temel yeterliliğe sahip olmayan öğrenciler kabul edilmekte; kütüphane, laboratuvar, derslik gibi altyapısı uygun olmayan bölümlerde, yetersiz akademik kadrolarla inşaat mühendisliği eğitimi verilmektedir.

Kurultayımızda, yürütülen yoğun tartışmaların ardından kararlarımız 6 ana başlık altında ve 53 maddede son şeklini almıştır. Mesleğimizin bugününü ve yarınını kuşatan bu ana başlıklar;

1. Ülkemizde İnşaat Mühendisliğinin Niteliksel Sorunları ve Çözüm Yolları
2. İnşaat Mühendislerinin Çalışma Alanları ve İstihdam Koşulları
3. İnşaat Mühendisliği Açısından Kamusal Politikalar
4. İnşaat Mühendisliği Eğitimi
5. Geleceğin İnşaat Mühendisliği ve İhtiyaçları
6. İnşaat Mühendisleri Odası, Mesleki İlişkiler, Dayanışma ve İş Birliğinden oluşmaktadır.

Yayımlanan kitapçıkta gerekçeleriyle birlikte bu kararlar incelediğinde meslek alanımızın tüm sorunlarına dair derinlikli değerlendirmeler ve çözüm önerilerimiz görülecektir.

Değerli Hazirun,

Ülkemizin ve özellikle İstanbul'un en hayati meselesi olan deprem gerçeğine değinmek gerekir. Biliyorsunuz, yakın zamanda 6 Şubat depremlerinin üzerinden 3 yıl anmaları gerçekleştirildi. Yitirdiğimiz on binlerce canın acısı hala yüreğimizde tazedir. Ancak 6 Şubat bize acı bir gerçeği daha gösterdi: Ülke olarak yapı stokumuzla, denetim sistemimizle, afet yönetimimizle depreme ne yazık ki hazırlıksızdık.

Aradan geçen zamana rağmen, atılan adımların yeterliliği konusunda endişelerimiz sürmektedir. Başta İstanbul olmak üzere, şehirlerimizin bir an önce depreme dirençli hale getirilmesi bir tercih değil, ertelenemez bir zorunluluktur. İMO, sahip olduğu teknik birikim ve tecrübeyle bu sürecin en önemli aktörüdür. Bu yüzden de ilgili tüm kurum, kuruluş ve yöneticilerin İnşaat Mühendisleri Odasını, onun raporlarını ve uyarılarını ciddiyetle muhatap almasının önemini bir kez daha vurgulamak isterim.

Yeni dönemde göreve gelecek arkadaşlarımızın omuzlarındaki en ağır ve en kutsal yüklerden biri de şüphesiz bu olacaktır: İstanbul'un depreme hazırlanması sürecinde Odamızın etkinliğini daha da artırmak ve halkımızın can güvenliğini savunmak.

6 Şubat konusuna değinmişken bir başka önemli konuya daha dikkat çekmek gerekir. Unutulmamalıdır ki, 6 Şubat'ın yıkıcı etkileri sadece binalarda değil, ne yazık ki adalet terazisinde de sürmektedir. Deprem sonrası başlayan yargılama süreçlerinde, sistemin tüm çarpıklıkları, mevzuatın eksiklikleri ve imar aflarının yarattığı zafiyet göz ardı edilirken; meslektaşlarımızın birer 'günah keçisi' ilan edildiği, tüm faturanın sadece mühendislere kesilmeye çalışıldığı bir tabloyla karşı karşıyayız. Yetersiz bilirkişi raporlarıyla, hukuki temelden yoksun tutuklamalarla meslektaşlarımızın özgürlüklerinin kısıtlanmasını, mesleğimizin suçlu sandal yesine oturtulmasını kabul etmiyoruz. Odamız; yıkılan her binada ihmali olan herkesin, en tepeden en aşağıya kadar tüm sorumluların yargılandığı 'gerçek adaletin' tecelli etmesi için mücadelesini sürdürecektir. Hukuksuzluğa uğrayan, görevini layıkıyla yaptığı halde mağdur edilen hiçbir meslektaşımızı bu zorlu süreçte yalnız bırakmayacak, davaların takipçisi olmaya devam edeceğiz.

Sevgili Meslektaşlarım,

Bugün burada, tüm bu zorlukların bilincinde olarak, elini taşın altına koyan, sorumluluk üstlenme cesareti gösteren tüm aday arkadaşlarımı yürekten kutluyorum. Bu bir bayrak yarışıdır. Hem taşıdığı ciddi sorumluluk açısından hem de gerek özel hayatından gerekse iş hayatından büyük tavizler vermeyi gerektiren bu görev için yarışan adaylarımızın olması son derece memnuniyet vericidir.

Genel Kurulumuzun, Odamızın demokratik kültürüne, tarihimize ve mesleki saygınlığımıza yaraşır bir olgunlukla geçeceğine olan inancım tamdır. Geçmiş dönemde Odamıza, mesleğimize emek veren, zamanından ve ailesinden fedakârlık ederek çalışan tüm arkadaşlarıma teşekkür ediyor; seçilecek olan yeni yönetim kuruluna şimdiden başarılar diliyorum.

Geride kalan çalışma döneminde yitirdiğimiz tüm meslektaşlarımızı saygı ve özlemle anıyorum.

Yolumuz bilim, rehberimiz akıl, gücümüz dayanışma olsun.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

İMO Ankara Şube Genel Kurulu

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu 2. Başkanı Selçuk Uluata

14 Şubat 2026

Sayın Divan, Sevgili Meslektaşlarım,

Yüreğinde sadece insan sevgisi olan, asla karanlığa biat etmeyen, asla padişahım çok yaşa demeyen arkadaşlarım; hepimizi sevgi ve dostlukla selamlıyorum.

Öncelikle Odamızın bugünlere taşınmasında emeği geçen tüm yöneticilerimizi ve meslektaşlarımızı, yitirdiğimiz tüm değerlerimizi saygıyla anıyor, aydınlık bir gelecek inşa etmenin mücadelesini her koşulda, kararlılıkla sürdüren; aklını, yüreğini, emeğini ortaya koyan Şubemizin değerli yönetim kuruluna, Komisyon ve Çalışma Gruplarında görev alan arkadaşlarıma, şubemiz emektarlarına teşekkür ediyorum.

Sevgili Arkadaşlar,

Hepimiz biliyoruz ki; mühendislik, bilim ve teknolojiyi insanla buluşturan bir meslek. Bizim örgütümüz öznesinde insanın olduğu bir mesleğin uygulayıcılarının örgütü. İnsan odaklı olmasından dolayı, bizim mesleğimiz onurlu bir meslek ama bir o kadar da sorumlulukları olan bir meslek.

Ne mutlu bize ki, bu kadar onurlu bir mesleği aynı çatı altında omuz omuza, yan yana durarak icra etme olanağına sahibiz.

Öte yandan, sorunlarımızın, toplumun ve halkın sorunlarından ayrı tutulamayacağını da biliyoruz. Sıkıntılı, sancılı, sorunlu bir ülkede yaşıyor olmanın tüm sonuçları mühendis kimliğimizle birlikte, yurttaş kimliklerimiz dolayısı ile gene bizi buluyor.

Neo-liberal değişim süreci dünyada ve Türkiye’de her geçen gün etkisini daha fazla hissettiriyor. Yoksulların daha fazla yoksullaştığı, siyasal yapıda pek çok değişimin gerçekleştiği süreç, kapitalist küreselleşmenin küresel kriziyle karanlık yüzünü bir kez daha gösterdi. Piyasanın inisiyatifine bırakılmış bir ekonomi sürekli kriz üretmekte, faturası da emekçi halka kesilmektedir. Her şey şimdi çatırdamakta olan piyasa tanrısının direktifleri ve ona biat edenlerin yönlendirmesiyle gerçekleşmektedir.

Küresel krizin nedeni olarak kimileri gücünden fazla tüketenleri suçluyor ve krizin faturası daha şimdiden yoksullara çıkarılmaya çalışılıyor. Krizin sonrasında yoksulluğun ve işsizliğin artacağını tahmin etmek bir kehanet değil. Önümüzdeki dönem tüm dünyada krizin derinleşerek devam edeceği, bunun sonucu olarak da yoksulluğun, işsizliğin büyüyeceği bir dönem olacak.

Küresel ekonomiyle yakın bağları olan hiçbir ülke bu krizden zarar görmeden kendisini kurtarmayacak. Özellikle Türkiye gibi kendi kaynaklarını kullanamayan, emperyalizme bağımlı ülkeler bu krizden daha da fazla etkilenecektir. Tüm kaynakları sermayeye peşkeş çekilmiş, bugün iflasın eşiğinde krizin göbeğinde duran ülkemiz uluslararası sermayeye teslim edilmiş durumdadır.

Siyasal iktidarın ülkeyi sermayeye pazarlayan, yoksulları daha da yoksullaştıran politikaları siyasal üst yapıda gericileşme dalgası ile paralel yürümektedir. Sosyal devlet tahrip edilirken cemaat ağları, sadaka dernekleri ülkeyi sarmıştır. Yurttaş olmanın gereği olan sosyal haklar, yerini biat kültürüne, el pençe divan durmaya bırakmıştır.

Bugüne kadar şöyle ya da böyle, belli bir birikim, hafıza ve deneyim ile şekillenen tüm kurumsal ve kamusal zeminlerimizin içi boşaltılırken, toplumsal bağlarımız da derin bir krizin içerisinde. Kamusalın ve siyasalın krizine gündelik yaşamlarımızdaki kriz eşlik ediyor. Bu çöküş siyasal bir kriz ve çarpışma olarak tartışılrsa da aslında tanık olduğumuz insani ilişkilerin krizi. Kötülük repertuarına her gün bir yenisi eklenirken; üniversiteden yargıya, medyadan sanata, inançtan aileye, insani ilişkilerden uluslararası ilişkilere kadar ağır bir tahribat ile karşı karşıyayız.

İktidarın siyasi organları haline getirilen yargı kurumları, milis gücü gibi faaliyet gösteren polis gücü, kurulan yeni statükonun yani "ileri demokrasinin" korunması için adeta savaşmaktadır. İktidara muhalefet eden hatta bu potansiyeli taşıyan tüm kesimlere karşı polis şiddeti, gözaltı ve tutuklamalar ile gelişen baskı dalgası ile bir korku imparatorluğu kurulmuştur. İktidar yanlısı olmak ya da tutuklu olmak arasındaki tercihte saklı olan "ileri demokrasi" elbette seçme hakkı da sunmaktadır! Vaziyet aslında ya bendensin ya bana karşısın durumundadır.

Görülen o ki bugüne kadar Türkiye'yi yönetenler büyük bir bunalım, çözümsüzlük ve alacakaranlık dışında hiçbir şey yaratmamıştır. Daha çok yoksulluk, emperyalizme daha çok bağımlılık, baskı, şiddet, çeteler ve yolsuzluklar, bu düzenin ve ülkeyi yöneten siyasi iktidarların marifetleridir.

Değerli meslektaşlarım,

Hiç şüphesiz ekonomik krizden en çok etkilenen kesimler arasında İnşaat Mühendisleri yer almaktadır

Meslektaşlarımız, ülkemizdeki kriz ortamının yarattığı pahalılık, geçim sıkıntısı ve borçlanma gibi ortak sorunlardan etkilenmekte, Meslek itibarını ayaklar altına alan, mühendislik hizmetini değersizleştiren anlayışa karşı boğuşmak zorunda kalmakta, deprem yargılamalarında hukuka aykırı biçimde suçlu ilan edilmekte, kendilerine yöneltilmiş suç isnadı nedeniyle zan altında kalmakta, toplum nezdinde itibarları zedelenmekte, tutukluluk durumları nedeni ile de çalışamaz hale geldiklerinden büyük bir ekonomik yıkımla da karşı karşıya kalmaktadırlar.

Gerek kamuda gerek özel sektörde her türlü mühendislik planlama, projelendirme, uygulama ve denetleme işlerini yürüten meslektaşlarımızın emeği, piyasa koşulları bahane edilerek değersizleştirilmekte; meslektaşlarımız açlık sınırındaki ücretlere, güvencesiz çalışma koşullarına ve uzun çalışma saatlerine mahkûm edilmektedir.

Kamuda çalışan meslektaşlarımız, siyasi baskı ve sürgün tehdidi altında, düşük ücret, kadro sorunu, özlük haklarının ihlal edilmesi, düşük ek göstergeler gibi birçok sorun ile yüz yüzedir.

Güvencesiz-sözleşmeli istihdam modellerine yönelme, atamalarda liyakatin ortadan kalkması ve nihayet hukuksuz-keyfi ihraçlar gibi nedenlerle kamudaki teknik personelin iş yükü artarken, iş riski de giderek büyümektedir.

Özel sektörde çalışan meslektaşlarımız; düşük ücretler, uzun mesai saatleri, fazla mesai ücretlerinin ödenmemesi esnek çalışma ve SGK primlerinin gerçek maaş üzerinden yatırılmaması gibi sorunlarla boğuşmaktadır

Diğer yandan, mesleğe yeni adım atan genç meslektaşlarımız, tecrübe eksikliği bahane edilerek ya işsizlikle ya da asgari ücretin bile altında, güvencesiz koşullarda çalışmaya zorlanmaktadır.

Kadın meslektaşlarımız, eşit işi yapmasına karşın erkek mühendislerden daha düşük ücretlere mahkûm edilerek çalışmaya zorlanmakta, Öte yandan çalıştıkları kurumlarda mobbinge maruz kalarak ezilmekte, yok sayılmakta ve erkek meslektaşları ile eşit haklara erişememektedirler.

Meslektaşlarımıza yönelik sözlü ve fiziki şiddet olayları son yıllarda ciddi biçimde artmış, pek çok meslektaşımız denetim ve uygulama süreçlerinde görevini yapmasının engellenmesiyle karşı karşıya kalmıştır. Şiddete karşı gerekli önlemlerin alınmaması, mühendislik hizmetlerinin etkinliğini ve saygınlığını zayıflatmıştır.

Emeklilik, meslektaşlarımız için dinlenme ve insan onuruna yaraşır bir yaşam dönemi olmaktan çıkmış; Açlık sınırının altındaki emekli aylıkları nedeniyle düşük ücretlerle ve çoğu zaman güvencesiz şekilde yeniden çalışma hayatına dönmek zorunda kaldıkları bir 'ikinci sömürü' dönemine dönüşmüştür. Emekli mühendisler en temel insani ihtiyaçlarından olan barınma ve sağlık giderlerini dahi karşılayamaz haldedir.

Değerli meslektaşlarım,

Dünyada da ülkemizde de umut ancak başka bir yaşam arayışının güçlenmesinden geçmektedir. Bugün başka bir ülke ve dünyaya her zamankinden daha fazla ihtiyaç vardır. Kapitalizmin

geleceği yoktur, bizler insanlığın yok oluşa sürüklenmesine karşı özgürlüğün, barışın, kardeşliğin hakim olduğu yepyeni bir dünyayı bugünden yaratmanın mücadelesini şimdi daha güçlü ve kararlı yürütmeliyiz.

Türkiye, ikisi de emperyalizme bağımlı eski ve yeni kapitalist düzen temsilcilerinin iktidar kavgasına sahne olmaktadır. Oysa ülkenin geleceği emekçi sınıfların mücadelesindedir. Başka bir ses de ancak emekçilerin, yoksulların, ezilenlerin vicdanı ve sesi olmayı başaranlar tarafından gerçek kılınabilecektir. Ülkemizin her şeyden önce böylesi bir sese hava ve su gibi ihtiyacı vardır.

Bu koşullarda varlığını sürdürmeye çalışan mühendislerin bu süreci durdurmak için; daha örgütlü, daha bütünleşmiş, daha etkin ve insana seslenen, bilimsel, mesleki, kültürel girdilerle zenginleştirilmiş daha politik bir tavra ihtiyacı bulunuyor.

Aydınlık bir Türkiye ve aydınlık bir gelecek için; örgütümüzün bir büyük sorumlulukla ve öznesine insanı koyan bir çalışma anlayışı ile meslek alanlarımız üzerinden bu ülke için, bu halk için, insanımız için bıkmadan, usanmadan, yılgınlığa düşmeden doğruları söylemeyi sürdürmeleri gerekiyor.

Birtakım "iyi insanların" -ve meslektaşlarımızın- sessizliği, Türkiye'yi daha iyi bir yer yapmacaktır "Bu dünyadan gitmek zorunda kalacağımız gün, arkamızda daha iyi bir dünya bırakmak, iyi bir insan olmuş olmaktan daha önemli olacaktır."

O yüzden gün ülkemizin geleceğine sahip çıkma; savaşlara, yoksulluğa, yolsuzluğa karşı, küresel kapitalizmin taşıyıcısı, "üsttekine han hamam, alttakine din iman düzeni"nin yürütücüsü İktidara karşı, yüksek sesle "dur deme" zamanıdır.

Hepimiz biliyoruz; burada bir kez daha ifade ediyorum:

Bizim sözümüz yaşama dairdir. İnsana dairdir. Ve gelecek güzel günlere dairdir. Biz diyoruz ki; "Talep etmek yetmez, bunun için mücadele gerekir".

İMO; karanlığa karşı aydınlığı; baskıcı, otoriter yönetim anlayışına karşı, özgürlük ve demokrasiyi; ırkçı ve milliyetçi anlayışın beslediği linç kültürüne karşı, bir arada kardeşçe ve barış içinde yaşamayı; her şeyin para-kâr olduğu piyasa anlayışına karşı eşitliği ve adaleti savunmaya devam edecektir. Emekçi sınıfların haklar mücadelesine; halkımızın işsizlik, yoksulluk ve yolsuzlukla mücadele taleplerine sahip çıkacaktır.

Evet şimdi tam da eşit, özgür, demokratik laik bir Türkiye talebini yükseltme ve bunun için mücadele etme zamanıdır.

Siyasal İktidarın demokrasi balonları, yalanları, gözlere mil çekildiği, kulakların sağır edildiği, konuşanın dilinin kesildiği bir ülkede bozulamaz. Bu yüzden, bu ülkede gören göze, duyan kulağa daha da önemlisi konuşan ağızlara ihtiyaç var. Dolayısı ile bu ülkede daha güçlü ve daha örgütlü bir İMO ya ihtiyaç var. İMO'nun da hepimize ihtiyacı var. İyi ki de İMO'nun bu ihtiyaçların yerine getirilmesinde inançlı kadroları var. Sizler varsınız.

Bu inanç ve kararlılıkla, Türkiye'nin içinden geçtiği bu karanlık dönemde, ülkemize, mesleğimize ve değerlerimize sahip çıkmak konusunda en ufak bir tereddüt yaşamadan mücadele eden tüm arkadaşlarımızı dostlukla kucaklarken Şube Genel Kurulumuzun eşit, özgür, demokratik, laik bir Türkiye mücadelemize, üreten ve hakça bölüşen bir ülke özlemimize katkı vermesi dileğiyle hepimize kolaylıklar diliyorum.

Basında İMO

İktidar kamu odaklı projeler yapmadığı gibi riskli binaların çoğunu da dönüştürmedi. Deprem toplarına alanlar ise yandaşlarına satılarak imara açıldı.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusrat Suna, binaların depreme karşı hazır olması gerektiğini ve bu süreçte yerel yönetimlerle ile mühendislerle işbirliği yapılması gerektiğini vurguladı. Suna olan Marmara Depremi'ne ilişkin soruları şöylece yanıtladı: "İstanbul'da 1 milyon 200 bin civarında yapı stokumuz var. Bu yapı stokunun büyük bir kısmı güvenli değil. Marmara'da 7 ve üzeri depremden bir depremden 500-600 bin yapı civarında yıkılmasa bile ağır ve orta hasar alabilir. Bugüne kadar neler yapıldı dersek, nitelikli bir çalışma olmadı. Kentleşme dönümünde İstanbul'da zemin çukulluyor. İstanbul'da 2013 senesinde sonra uygulanan

Nusrat Suna
TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı

kontrollü dönüşüm İstanbul'un deprem riski az olan yerlerinde başlamıştı ve kentli güvenliği hale getirmek için çaba bir çalışma hâlinde yok."

Ülkü topraklarının yüzde 92'sinin depreme karşı üzerinde olduğunu söyledi. Suna yetkililere seslenerek yapılması gerekenleri şöyle anıtladı:

- Yapı stokunu depreme güvenliği hale getirmek
- Binaların risk durumlarını incelemek
- Aniden yıkılacak binaların belirlenip, boşaltılmak
- Hasar durumlarına göre güncellenmeli ya da yerinden yıpratılmak

Çevre Bakanlığının verilerine göre İstanbul'da 75 milyon yapının 1,5 milyonu riskli kategoride. Bunlardan 600 binini ise ciddi çözüme riskli taşıyor.

YÖNETMELİK NET DENETİM MUAMMA

İNŞAAT Mühendisleri Odası (İMO) Başkanı Nusrat Suna, konut projelerinde de tıpkı otellerde olduğu gibi denetimsizlik sorunu yaşadığına dikkat çekti. 2007'de 'Binaların Yangından Korunması Yönetmeliği'nin çıktığını belirten Suna şu değerlendirmeyi yaptı: "2007'den sonra yapılacak yapılar için şartlar belirlenirken, 2007'den önce yapılan binalarda da yönetmeliğe uyum için bir yıl süre verildi. İlgili yönetmelikte konutlarda kaçış yolları, kaçış merdiveni, uygun yapı malzeme kullanımı, alıglara ve uyum sistemleri kurulması, uygun tipte söndürme gibi konuların projelendirilmesi çok net yazdı. 2007 sonrası yapılan tüm binalarda, proje büyüklüğüne, yüksekliğine göre yapılan hesaplarla alınacak önlemler çok nettir. Ama soru şu: yönetmelikte yazılan uygulamalar

mu, denetim yapıyor mu? Mesela 2010'da yapılan bir binada yağmurlama sistemi, yangın tüpü vardır. Ama acaba o günden bu yana kontrol edildi mi? Yangın merdiveni amacına uygun mu, yoksula esya depolama alanı haline mi geldi... İllerde belediye, il dışında il özel idareleri, işyerlerinde kullanılan ruhsat veren kurumlar bunları sürekli denetlemeli."

İSKAN VERMEDEN KONTROL ŞART
İnşası tamamlanan yapılara iskan (oturma izni) verilmesi aşamasında da ilgili kurumca proje uygunluğuna bakıldığını söyleyen Suna, "Maalesef kimi zaman yeni konut binalarında da hataların yönü açığı yangınları görüyoruz. Bu nedenle iskan vermeden önce mevzuata uygunluk tüm yönleriyle incelenmeli" dedi.

YİD'le örülen servet transferi

İstanbul'da yapılan bir binada yağmurlama sistemi, yangın tüpü vardır. Ama acaba o günden bu yana kontrol edildi mi? Yangın merdiveni amacına uygun mu, yoksula esya depolama alanı haline mi geldi... İllerde belediye, il dışında il özel idareleri, işyerlerinde kullanılan ruhsat veren kurumlar bunları sürekli denetlemeli."

Bilent Taha
TMMOB Yürütme Kurulu Başkanı

herkesin kamu malı değil, devletin malı olduğunu vurguladı. "Yapıya göre değerlendirilmeli, binaların ruhsatları kontrol edilmeli, binaların ruhsatları kontrol edilmeli, binaların ruhsatları kontrol edilmeli..."

TMMOB 6 Şubat depreminde mühendislerin tutuklamalarına tepki gösterdi

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ve bağlı 26 Şube Başkanı, "6 Şubat depreminin ardından meslektaşlarının haksız yere tutuklu olarak yargılanmasına" tepki gösterdi.

Meslektaşlarımızın hakları ihlal ediliyor

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusrat Suna, İMO Yönetim Kurulu Üyeleri ve bağlı 26 Şube başkanlarıyla bir araya gelerek, 6 Şubat Depremi'ni sonrası tutuklu yapılan meslektaşların haklarına ilişkin konuşmalarını yaptı. Açılışta, depreme tepki gösterildi. "Tutuklu yargılanan meslektaşlarımızın savunma hakları da ağır şekilde ihlal edilmektedir. Yaptıkları işi en iyi şekilde yapmaya çalışırken, yargılanarak suçlu bulunmuşlardır. Bu durumun önlenmesi için gerekli olan adımları, inceleme, araştırma ve hukuki süreçleri hızla ilerletmek için büyük çaba gösterdiklerini bildirdi."

Depremin yıkamadığını devlet yıkıyor

Kalınmarmara'da depremi yıktığı onlarca binanın ortasında hiç hasar almadan ayakta kalması nedeniyle sembolleşen İnşaat Mühendisleri Odası (İMO) Başkanı, rezerv alan içinde kalması nedeniyle yaklaşık üç aydır yargılanan karşı karşıya. İMO Yönetim Kurulu Başkanı Özer Akkuş'un ilgili "Henüz bir görüşme bile binamızın ortasında yıkılacak depremlerden sonra zorunluluk gerektiriyor. Projenin binanın beş kat olarak gözetim alanı ile inşaat nalan da tünel binasına e den geçere ANKA

İnşaat Mühendisleri Odası: Meslektaşlarımızın tutuklu yargılanmalarına itiraz ediyoruz

İnşaat Mühendisleri Odası, "6 Şubat Depreminin yitkinin sorumluluğunun meslektaşlarımız üzerine atıp gerçek sorumluların gizlenmesi çabalarına itiraz ediyoruz" açıklaması yaptı.

İMO Başkanı, kent ve insanları ucuz işgücü gören anlayışı sorumlu tuttu

Rant siyaseti yıkım getirdi

'Depreme direnci belirsiz yapı stokumuz bir an önce iyileştirilmeli'

Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı "Bugün kentlerimizde var olan depreme direnci belirsiz yapı stokumuzun bir an önce iyileştirilmesi gerekir. Ancak bu yapıların yapı stokuna yeni riskli yapıların da eklenmesi gerekir. Bu bağlamda, hazır beslen kalitesini depreme direnci artırıyor. Fakat sektörde yerli ölçüde kalite güvence sistemleri yeterli teknolojilerimiz yok."

Kahramanmaraş'ta Hasar Almayan Sembol Bina Rezerv Yıkımı Tehdiidiyle Karşı Karşıya

Kahramanmaraş'ta depreminin şiddetli etkilerinden sonra meydana gelen hasar almayan yapıları katan İnşaat Mühendisleri Odası (İMO) Başkanı, rezerv alan içinde yer alması nedeniyle yıkılmaya zorlanıyor. "Bu yapılar, hazır beslen kalitesini depreme direnci artırıyor. Fakat sektörde yerli ölçüde kalite güvence sistemleri yeterli teknolojilerimiz yok."

TOPLANMA DEĞİL İNŞAAT ALANI

İstanbul'da 1999 depremlerinden sonra ilan edilen toplanma alanları iktidar tarafından imara açıldı. Birçoğuna AVİM, site, gökdelen ve iş merkezi yapılan toplanma alanlarında halen inşaat çalışmalarının sürdüğü görülüyor.

ALTI İMAR AFFINDAN FELAKETE

İSTANBUL'DA 23 Nisan'da meydana gelen 6,2 büyüklüğündeki deprem bir kez daha yapılaşmayı İnşaat Mühendisleri Odası Nusrat Suna, rant odaklı felakete kapı araladığını ifade etti. İmar affının anlamı yapılaşma yasallaştırıldı."

AKP'NİN TERCİHLE

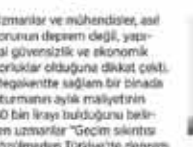
"RANT egemenliği'nin sona erdiğini söyleyen Suna, sorumluluğumuzun gözmele belirlenmiş. Suna, "İnsanların, çevreyi sermaye birikimi kaynağı olarak gören anlayışlarının birisi değil, doğanın birliği değil" dedi. Suna, projenin tekrar tekrar gündeme

10 konuttan sadece 1'i dönüştürüldü

İNŞAAT Mühendisleri Odası, Türkiye genelinde 6-7 milyon aralığında dönüştürülmesi gereken yapı olduğunu ancak 2012 yılından bu yana bu sayının yalnızca yüzde 10'unu dönüştürüldüğünü duyurdu. Açıklamada olan bir depreme İstanbul'da 50 bin yapının yıkılmasının beklenildiği bildirildi. s.2

BirGün

Ne planları var ne de bütçeleri

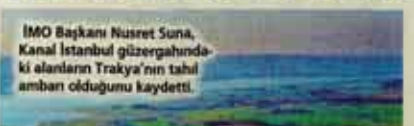

Uzmanlar ve mühendisler, asil sorunun deprem değil, yasal güvensizlik ve ekonomik zorluklar olduğunu dikkat çekti. Negatifte sağlan bir binada oturanların aylık maaşlarının 60 bin liraya ulaştığını belirten uzmanlar "Geçim sıkıntısı çözümlerinden Türkiye'de depremin sorunu çözülmesi" diyerek yetkilileri görevi çağırdı.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Nusrat Suna da BirGün'e yaptığı açıklamada İstanbul'un yapı stokuna dikkat çekti. Suna şöyle konuştu: "1999 depreminden sonra 30 sene içinde büyük bir deprem beklenildiği söylenildi. O dönem, mühendisler olarak yaptığımız çalışmalar yapılmadı. 3-5 sene içinde depreme güvenliği hale getirilmedi. 25 sene önce yapılan uygulamaların ardından yapılmadı. Bugün depreme hazırsız."

Suna, yarıttan ekonomik zorluklarla mücadele ettilerine de işaret ederek şöyle devam etti: "Bugünkü ekonomik ortamda insanlar yüksek yurttaş, sağlığı, güvenliği bir eve girmek istedikleri zaman yüksek kiralara karşı karşıya kalıyor. Yarıttanın çoğu düşük gelirli nüfusuyla güvenli binalarda oturma devami ediyor. Aslında devlet, yurttaşın Anayasal hakkı olan can güvenliğini ve sağlığını yerlerde tutmak haklarını sağlama gerekiyor. Sosyal konuların yapılmasına

Tahıl ambarı rantta kurban edilecek

İMO Başkanı Nusrat Suna, Kanal İstanbul güzergahında ki alanların Trakya'nın tahıl ambarı olduğunu kaydetti.

TÜRK Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne bağlı İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nusrat Suna, tahıl tarım alanları için Kanal İstanbul projesinin "tahıl, rant" projesi olduğunu vurguladı ve "Bu su yolu projesinin sağuna ve soluna binaların inşa edildiğini görüyoruz. Bu topraklar, su kaynakları. Burası Trakya Bölgesi'nin en verimli alanı, tahıl ambarı. Burayı rant uğruna talana açarsanız kıtlık çıkar" dedi. Suna, projenin tekrar tekrar gündeme

imara açarsanız bu kente suyu nereden getireceksiniz? Bu kente nasıl besleyeceksiniz?" diye sordu.

PARÇA PARÇA İZİN Mİ YERİ YOR?

"Bu bölge açıldığı tahıl deposu. İstanbul'u, Marmara'yı besleyen bir tarım bölgesi" açıkladığını yapan Suna, şöyle devam etti: "Burayı rant uğruna talana açarsanız kıtlık çıkar. Elimize geldi tarım alanlarını, rant için bunları yapıyoruz. Arka planda neler olduğunu biliyoruz. Bu su yolunun her iki tarafı satıldı mı? Satın alanları

Meslektaşlarımızı tutuksuz yargılayın

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, "6 Şubat depremlerinin ardından meslektaşlarımızı haksız yere tutuklu olarak yargılanmasına" tepki gösterdi; mühendislerin imar planı değiştirme yetkisi olmadığını hatırlattı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Yürütme Kurulu ve bağlı 26 Şube Başkanı, "6 Şubat depremlerinin ardından meslektaşlarımızı haksız yere tutuklu olarak yargılanmasına" tepki gösterdi. Yürütme Kurulu adına ortak açıklama yapan TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Nusrat Suna, "Kamusal alanın sivil yetkilerle sınırlandırılması gerektiği, çünkü genelde sorumluların cezalandırılması ve cezalandırılmaları ile toplumun güveni sağlanabilir. Bu durum meslektaşlarımızın ve meslektaşlarımızın ailelerinin hayatlarının tehlikeye atılmasıdır" dedi.

HAKLIYKINI ORTAYA KOYDU
Yürütme Kurulu adına açıklama yapan TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Nusrat Suna, "6 Şubat depremlerinin ardından meslektaşlarımızı haksız yere tutuklu olarak yargılanmasına" tepki gösterdi. Yürütme Kurulu adına ortak açıklama yapan TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Nusrat Suna, "Kamusal alanın sivil yetkilerle sınırlandırılması gerektiği, çünkü genelde sorumluların cezalandırılması ve cezalandırılmaları ile toplumun güveni sağlanabilir. Bu durum meslektaşlarımızın ve meslektaşlarımızın ailelerinin hayatlarının tehlikeye atılmasıdır" dedi.

'BİLİRKİŞİ RAPORLARI DİKKATE ALINMIYOR'

Suna, mühendislerin imar planı değiştirme yetkisi olmadığını hatırladığını ifade etti. "6 Şubat depremlerinin ardından bazı inşaatçıların ve mühendislerin imar planı değiştirme yetkisi olmadığını hatırladığını ifade etti. "6 Şubat depremlerinin ardından bazı inşaatçıların ve mühendislerin imar planı değiştirme yetkisi olmadığını hatırladığını ifade etti. "6 Şubat depremlerinin ardından bazı inşaatçıların ve mühendislerin imar planı değiştirme yetkisi olmadığını hatırladığını ifade etti."

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odasının (İMO) ulusal ve uluslararası düzeyde bir önemi etkinlikte kurumsal temsiliyeti sağladığı bildirildi.

TMMOB İMO'ya temsilen Başkan Abdullah Bâkır, Sayman Hazine Coşkun, Yürütme Kurulu Üyesi Gözde Çiğdem, Ayşe

Yapı denetimcilerle şiddet engeli

Şantiye sahalarında yapı denetimi mühendisleri sık sık şiddetle karşı karşıya. TMMOB İMO Yürütme Kurulu Başkanı Nusrat Suna: Yapı denetim görevini yürüten meslektaşlarımız kamu görevlisi sayılmalı

En küçük sarsıntı yıkım getiriyor

Balkesir'deki 6.3'lük deprem yıkım ve can kaybına yol açtı; milyonların kaderine terk edildiği bir kez daha gözler önüne serildi. Uzmanlar, yıkımı yaratanın deprem değil hazırlıksızlık olduğunu dikkat çekti

YERİ SORULU
BALIKESİR Şantiye'de meydana gelen 6.3'lük sarsıntı ne yazık ki bir kez daha gözler önüne serildi. Uzmanlar, yıkımı yaratanın deprem değil hazırlıksızlık olduğunu dikkat çekti.

Verilen herhangi bir yerinde 6.0 ve üzeri sarsıntı depremlerinin kaçınılmaz olarak meydana geleceği bilimsel olarak kabul edilir. Prof. Dr. Hakan Söğüt, "Türkiye'nin yerleşim yerleri çoğunlukla depremlere karşı hazırlıksızdır. Sarsıntı büyük yıkımlara sebep olur. Şişli'de meydana gelen deprem de bu şekilde oldu. Bu yıkımın sebebi hazırlıksızlık değil, deprem değil, hazırlıksızlıktır. Bu deprem, hazırlıksızlıktır. Bu deprem, hazırlıksızlıktır. Bu deprem, hazırlıksızlıktır."

ESAS YIKIM KÖYLERDE

İstanbul'da meydana gelen depremin ardından, depremin en büyük yıkımların yaşandığı köylerde olduğu görüldü. Uzmanlar, köylerin depreme karşı hazırlıksız olduğunu belirtti.

14 YILDIR YAPILMADI

İnşaat Mühendisleri Odası Genel Sekreteri Balıkesir Şube Başkanı Nusrat Suna, "14 yıldır yapı denetimi yapılmadı. Bu depremin sebebi hazırlıksızlıktır. Bu deprem, hazırlıksızlıktır. Bu deprem, hazırlıksızlıktır."

İMO'dan CHP'li Orhan Sarıbal'ın şantiye şefleri hakkındaki önerisine tepki

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası (İMO), DHPG Orhan Sarıbal'ın şantiye şefleri hakkında verdiği öneriyi eleştirdi. Sarıbal'ın önerisine tepki gösteren İMO, "Bu önerinin uygulanması, şantiye şeflerinin görevlerini yerine getirmelerini engelleyecektir. Bu öneri, şantiye şeflerinin görevlerini yerine getirmelerini engelleyecektir. Bu öneri, şantiye şeflerinin görevlerini yerine getirmelerini engelleyecektir."

CHP Başbakanı Orhan Sarıbal, "Şantiye şefleri hakkında verilen öneriyi eleştirdi. Sarıbal'ın önerisine tepki gösteren İMO, 'Bu önerinin uygulanması, şantiye şeflerinin görevlerini yerine getirmelerini engelleyecektir. Bu öneri, şantiye şeflerinin görevlerini yerine getirmelerini engelleyecektir. Bu öneri, şantiye şeflerinin görevlerini yerine getirmelerini engelleyecektir.'

'Kaynaklar, depreme değil rant çevrelerine kullanıldı'

İMO, "İstanbul'un gündemi, Kanal İstanbul ve Yenimahalle gibi rant projeleri değil yapı denetimdir" dedi.

Deprem konutlarının ne kadarı teslim edildi?

'Tek tip binalarla kimliksiz şehirler ve ilçeler'

BBC Türkiye'nin sorularını yanıtlayan İnşaat Mühendisleri Odası (İMO) Başkanı Nusrat Suna, "Amir güdük ki mesleğin depremin önemini anlamadığı için tek tip binalarla kimliksiz şehirler ve ilçeler oluşturulmaya başlandı" dedi.

470 alan imara açıldı

İnşaat mühendisleri, İstanbul'da 1999 depreminden sonra belirlenen 470 toplanma alanının birçoğunun imara açıldığını söyledi. AVM ve ofise dönüştüğü kaydedildi

İstanbul'da meydana gelen depremin ardından uzmanlar tarafından belirlenen 470 toplanma alanının birçoğunun imara açıldığını söyledi. AVM ve ofise dönüştüğü kaydedildi.

İnşaat mühendisleri, İstanbul'da 1999 depreminden sonra belirlenen 470 toplanma alanının birçoğunun imara açıldığını söyledi. AVM ve ofise dönüştüğü kaydedildi.

Sembol bina, rezerv yıkımıyla karşı karşıya

KAHRAMANMARAŞ'ta depremin yaktığı onlarca binanın ortasında hiç hasar almadan ayakta kalmışsıy deniyle sembolleşen İnşaat Mühendisleri Odası binası, rezerv alan içinde kalması nedeniyle yaklaşık üç aydır yıkım tehdidi altında. Binaın yıkılmaması için yapılan girişimler ise henüz sonuç vermedi. İMO üruhu Özer yıkım süreci-

Bakanlık tarafından rezerv alan ilan edilen haritalardan öğrendik. Haritada binanın yıkılacağı görükiyor. Yerine ne yapılacak somutlaşmaz. Korunması ve örnek gösterilmesi gereken bir hafıza yok edildi" değerlendirmesi yaptı. 6 Şubat'tan sonra rezerv yapı alanı ilan edilen bölgelerde, kentsel dönüşüme yönelik yeni düzenlemeler yapıldı. Yönetmelik 9 Ka-

Mühendisler son 25 yılda 6 imar affının çıkarıldığını hatırlattı.

'İstanbul'un gündemi Kanal İstanbul değil, afetlerdir'

İnşaat Mühendisleri Odası (İMO), 6.2'lik Marmara depreminin ardından uyanlarda bulundu. Son 25 yılda 6 imar affının çıkarıldığını arımsatıldığı açıklamada 'İstanbul'da yaklaşık 600 bin konutun çok risikli olduğu ifade edilimekte, 1,5 milyon dönüştürmesi belirtilmektedir. n gündemi, Kanal

İstanbul ve Yenisehir gibi rant projeleri değil kapıda bekleyen afetlerdir" denildi. Ayrıca şehirde acil ulaşım yollarının bazılarının otopark haline getirildiği belirtilerek, "Toplanma alanlarına, 2000 yılından bu yana, yenilerinin eklenmesi beklenirken, çok sayıda AVİM, iş merkezi doldurdu" ifadesi kullanıldı. ● ANKA

Uzmanlar, 1999'dan bu yana her fırsatta İstanbul'da büyük bir depremin yaşanacağını ve bunun milli güvenlik sorunlarına dahi neden olacağını belirtiyor. Ancak en etkili tedbir olan kentsel dönüşümde sınıfta kaldık. KARAR'a konuşan İnşaat Mühendisler Odası Genel Başkanı Nusret Suna "Tüm binaların yıkılıp yeniden yapılması imkansız, öncelik güçlendirmeye verilmeli" dedi.

Uzman isimden 'İstanbul depremi' uyarısı: Marmara'nın yüzde 93'ü tehdit altında

İstanbul'da meydana gelen 6.2'lik deprem halkı endişelendirirken TMMOB Kurulu Başkanı Nusret Suna, Marmara'nın yüzde 93'ünün deprem tehdidi altında büyük ölçüde güvenli olmadığını vurguladı. Türkiye'nin depremsizliğini de uzman bilim, İstanbul için kritik uyanlarda bulundu.

'Meslektaşlarımızı serbest bırakın!'

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, "6 Şubat depremlerinin ardından meslektaşlarının haksız yere tutuklu yargılanmasına" tepki gösterdi

YÖNLENDİRME YAPILDI

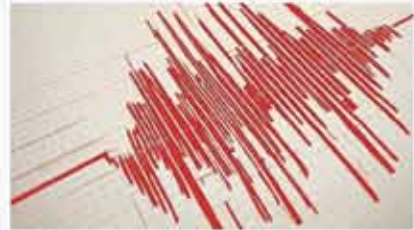
■ TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası "meslektaşlarının haksız yere tutuklu olduğunu" iddia ederek tepki gösterdi. Yönetim kurulu adına konuşan Oda Başkanı Nusret Suna, "Kamuoyunda oluşan tepkiler meslektaşlarımıza yönlendirilerek gerçek sorumluların cezalandırılması engellenmekte; bu durum mesleğimizin ve meslektaşlarımızın topyekkân cezalandırılması haline dönüşmektedir" ifadesini kullandı. ■ 3'te

Uzman isimden İstanbul için kritik deprem uyarısı! 'Ne yazık ki' diyerek açıkladı...

beton Kongresi yapı güvenliği

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası'nın İstanbul ve Erzurum şubelerinin ortaklaşa düzenlediği T1. Ulusal Beton ve Atlatık Ürününe Neme Hattın Kongre ve Kültür Merkezi'nde kapılarını katılımcılara açtı. Kongre, sektörlü temsilci akademisyenleri bir araya getirecek beton teknolojilerini yenilikleri tartışmaya başladı.

Tüm sorumlular hesap vermeli!

Bolu Kartalkaya'da otel yangını: 86 kişi Mühendisleri Odası'ndan yapılan açılışta konuşan, denetimine kadar depreme konusunda ciddi zafiyetler gözlemleniyor. Tedbirlerin alınması ve düzenli olarak denetlenmesi önem arz etmektedir" denildi.

ACI FACIA! 66 KİŞİ ÖLDÜ!

Ancak uzmanlara göre engelebilir, altyapı ve barınma uygunluğu sağlayan toplumun alanı sayılır, bunun katılaşarak artıyor.

İnşaatçı konuşan TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası (İMO) Başkanı Nusret Suna, İstanbul'un 10 milyon nüfusa sahip olduğunu hatırlatıp, nüfus yoğunluğu göz önünde alındığında toplumun alanı sayısının oldukça yetersiz olduğunu söyledi.

Mevcut toplumun alanlarının yalnızca üçte birine kadarına yönlendirildiğini, barınmaya uygun alanların eklenmesinin büyük bir risk oluşturduğunu belirtti.

Toplumun alanlarının bir apartmanı yapıldığı bölgelerde ya da bir okul bahçesi kadar küçük olduğunu ifade eden Suna, bunların yalnızca kısa süreli buluşma noktaları olduğunu, barınma ihtiyacını karşılamadığını aktardı.

İnşaat Mühendisleri Odası'ndan 'güvenli yapı' vurgusu! Depreme dirençli binaları yapı atoku açilen iyileştirildi.

Yapı güvenliğine darbe'

'Yapı güvenliğine darbe'

AĞAŞ BAYRAKTAR

EVRE, Şehircilik ve İklim eğişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanan "Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik"te yeni bir düzenleme yapıldı. Yaklaşık iki yıl önce hazırlanan yönetmelik üç ay önce yürürlüğe girmişti. 6 Nisan 2024'te Resmî Gazete'de yayımlanan düzenlemeye göre, tamamına yakını mühendislerden oluşan şantiye şeflerinin aynı anda üstlenebileceği yapı alanı metrekare üst sınırı 1500 metrekareden 2500 metrekare, 4.500 metrekare

iş sayılacağı hükmüne bağlandı. Konuya ilişkin bir basın açıklaması düzenleyen Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) İnşaat Mühendisleri Odası, düzenleme teklî gösterdi.

sayılan şantiye şefliğinin önemini ortaya çıkardığına dikkat çekti. Suna, şantiye şefinin; yapının fen ve tekniği, ruhsat ve projesine uygun olarak inşa edilmesini, inşaatın iş-ilemlerinin

ÖZEL ERKAN KÜÇÜK

"Önemli binaların yerleştirilmesi ve diğer binaların inşaatında en azından bir uzmanın bulunması gerekir"

Rezerv alana dahil edilen İMO'nun 'yıkılmasın' çağrısı

'İstanbul'da 600 bin konut çok riskli'

Kahramanmaraş'ta depremin yitirdi onlara binanın ortasında hiç hasar almadan ayakta kalmış nedeniyle sembolleşen İMO binası, rezerv alan içinde kalması nedeniyle yakla-

bin arasında kalıyor durumda. İMO Yürütme Kurulu Üyesi Ömer Akkoc, önce yılın başında ilgili "Yeni rezerv alanı üzerinde bir jeolojik çalışma. Ama burada hizmet binamızın rezerv alan içerisinde yitirdiği gözüktü. Konutlarımız ve diğer yapılar mes. gerekirken bir hafıza yok ediyor" diye konuştu. İMO yönetimi projenin sırtak halinde değerlendirildiğini söyledi. Vali bin yıl da Türkiye'nin, Marmara Bölgesi'nin başkentidir.

İstanbul'da 600 bin konut çok riskli
İstanbul'da 23 Nisan 2024 sabahı meydana gelen 6.2 büyüklüğündeki deprem, büyük hasarlar meydana getirdi. Deprem, büyük yapılar için büyük tehlike oluşturdu. Deprem, büyük yapılar için büyük tehlike oluşturdu. Deprem, büyük yapılar için büyük tehlike oluşturdu.

Bina değil adeta tabut

Deprem, büyük yapılar için büyük tehlike oluşturdu. Deprem, büyük yapılar için büyük tehlike oluşturdu. Deprem, büyük yapılar için büyük tehlike oluşturdu. Deprem, büyük yapılar için büyük tehlike oluşturdu.

İmar afları yapı güvenliğini yok etti'
TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Nurset Suna, son 25 yılda yapılan 6 imar afları yapı güvenliğini tamamen yok ettiğini söyledi. Suna, "Bu afların yapı güvenliğini yok ettiğini söyleyebilirim. Çünkü yapı güvenliği için gerekli olan standartlar, bu aflarla ortadan kalktı. Bu nedenle yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı."

200 bin bina ağır hasar olacak

Boğaziçi Üniversitesi'nden Doç. Dr. Mustafa Özalp, 200 bin bina ağır hasar göreceğini söyledi. Özalp, "200 bin bina ağır hasar görecektir. Çünkü yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı. Bu nedenle yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı."

1.5 milyon konut depreme hazır değil
İstanbul'da 600 bin konut çok riskli. Çünkü yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı. Bu nedenle yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı.

Otomatik yağmurlama sistemi çalıştırmış!

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Nurset Suna, otomatik yağmurlama sisteminin çalıştırıldığını söyledi. Suna, "Otomatik yağmurlama sistemi çalıştırıldı. Çünkü yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı. Bu nedenle yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı."

Ciddi zafiyetler var

İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Nurset Suna, ciddi zafiyetler olduğunu söyledi. Suna, "Ciddi zafiyetler var. Çünkü yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı. Bu nedenle yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı."

Bu yangın göz göre göre işlenen toplu cinayettir

Deprem, büyük yapılar için büyük tehlike oluşturdu. Deprem, büyük yapılar için büyük tehlike oluşturdu. Deprem, büyük yapılar için büyük tehlike oluşturdu. Deprem, büyük yapılar için büyük tehlike oluşturdu.

6 ŞUBAT'IN ARDINDAN...
X: @gokulokozdogru / www.haberturk.com.tr
18-48 SİRİRHİPÖZE SARILARAK YARALANLARI BARSAĞI. ARTIK HİÇBİR SEYERİ ALTIYI 2-30-2022

6 ŞUBAT'IN ARDINDAN...
X: @gokulokozdogru / www.haberturk.com.tr
18-48 SİRİRHİPÖZE SARILARAK YARALANLARI BARSAĞI. ARTIK HİÇBİR SEYERİ ALTIYI 2-30-2022

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Meslektaşların Tutuklu Yargılanmasına Tepki Gösterdi

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, 6 Şubat depremlerinden sonra meslektaşlarının haksız yere tutuklanmasına tepki gösterdi. Başkan Nurset Suna, "Meslektaşlarımızın haksız yere tutuklanmasına tepki gösteriyoruz. Çünkü yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı. Bu nedenle yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı."

Deprem konutlarının ne kadar teslim edildi?

6 Şubat depremlerinin ardından Cumhurbaşkanlığı İdarî Teşkilatı'na bağlı kurumların deprem konutlarının teslim edilme hızını değerlendiren rapor, 6 Şubat depremlerinden sonra teslim edilen konutların sayısını gösterdi. Rapor, 6 Şubat depremlerinden sonra teslim edilen konutların sayısını gösterdi.

TMMOB: YANGIN GÜVENLİĞİNDE CİDDİ ZAFİYETLER VAR

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Nurset Suna, yangın güvenliğinde ciddi zafiyetler olduğunu söyledi. Suna, "Yangın güvenliğinde ciddi zafiyetler var. Çünkü yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı. Bu nedenle yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı."

MÜTEAHLİMLER İSTEDİ, DENETİM YETKİSİ KALTI

Müteahhmlerin istediği denetim yetkisini kalmadığını söyledi. Çünkü yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı. Bu nedenle yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı.

OTEL SAHİBİ GÖZALTINDA

Otel sahibinin gözaltına alındığını söyledi. Çünkü yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı. Bu nedenle yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı.

GAZETECİ TÜRKEM ALİLENDİN ACI HABER

Gazeteci Türkem Ali'nin acı haberini duyurdu. Çünkü yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı. Bu nedenle yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı.

İstanbul için Kırmızı Alarm! Uzman İsim 'En Büyük Sorunu' Diyerek Uyardı

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Nurset Suna, İstanbul için kırmızı alarm çaldığını söyledi. Suna, "İstanbul için kırmızı alarm çaldık. Çünkü yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı. Bu nedenle yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı."

Tubaklama Üzerine Mıymıy Bir Cezza Hakkında
Nispetiye'de yapılan toplantıda konuşan Suna, 'Tubaklama' hakkında konuştu. Çünkü yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı. Bu nedenle yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı.'

'Adalete Bekliyor, Suçun Berrak Sorun'
Nispetiye'de yapılan toplantıda konuşan Suna, 'Adalete bekliyorum' dedi. Çünkü yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı. Bu nedenle yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı.'

İnşaat Mühendisleri Odası'ndan deprem bekleyen İstanbul'a ilişkin açıklama: Felaket, siyasetin eseri

İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Nurset Suna, İstanbul'da felaketin siyasetin eseri olduğunu söyledi. Suna, "Felaket, siyasetin eseri. Çünkü yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı. Bu nedenle yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı."

İstanbul'da 23 Nisan'da meydana gelen 6.2 büyüklüğündeki depremin yarattığı en büyük sorun, Türkiye'nin inşaat sektörünün büyük ölçüde tehlikeye atıldığını gösterdi. İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Nurset Suna, "İnşaat sektörümüz büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı. Bu nedenle yapı güvenliği büyük ölçüde tehlikeye atıldı. Deprem riski büyük ölçüde arttı."

TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Necatibey Cad. No: 57 Kızılay - Ankara
Tel: +90 312 294 30 00 - Faks: +90 312 294 30 88
e-posta: imo@imo.otg.tr